

ilmari laaban

ANKRUKETI LÖPP ON
BIBLIOGRAAFIA ALGUS

ILMAR LAABANI TEGUDE LOEND

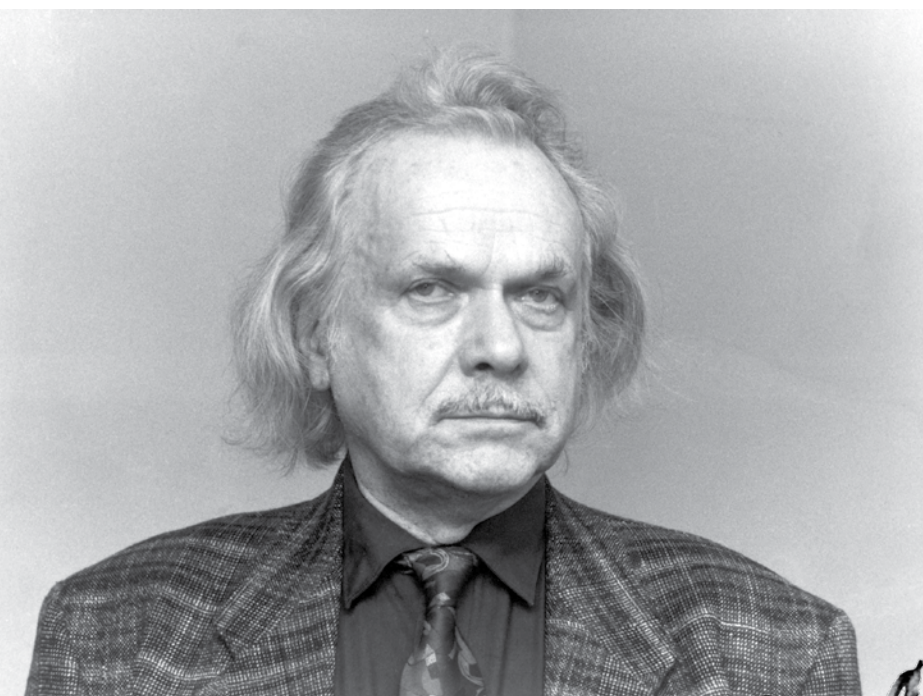
LIST OF ILMAR LAABAN'S WORKS

THE END OF THE ANCHOR CHAIN
IS THE BEGINNING
OF THE BIBLIOGRAPHY

Ankruketi lõpp on bibliograafia algus

The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Bibliography

Delmar Zook

**ANKRUKETI LÕPP
ON BIBLIOGRAAFIA ALGUS**
ILMAR LAABANI TEGUDE LOEND

THE **E**ND OF THE **A**NCOR **C**HAIN IS THE
BEGINNING OF THE **B**IBLIOGRAPHY
LIST OF ILMAR LAABAN'S WORKS

TARTU ÜLIKOOL
kirjastus

Koostajad: Aino Tamjärv ja Jaan Malin

Eessõna: Marin Laak

Saatesõnad: Jaan Malin

Toimetaja: Anneli Sepp

Kujundaja: Tiiu Pirsko

Kujunduses on kasutatud Ilmar Laabani käsikirju, kaanekujunduses fragmente Ilmar Malini töödest.

Ilmar Laabani foto frontispissil: Kalju Suur. Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Kultuuri-
loolise Arhiivi fotokogu – EKM EKLA, B-37: 7603.

Raamatu koostamist on toetanud:

Avatud Eesti Fond, Eesti Rahvuskultuuri Fond, Eesti Kultuurkapital,
Tartu Kultuurkapital, Svenska Institutet, Eesti Kirjanike Liit

Raamatu väljaandmist on toetanud:

Eesti Kultuurkapital, Tartu Ülikooli eesti kirjanduse rahvusprofessor,
Eesti Kirjandusmuuseumi uurimisprojekt „Diasporaa kultuurilised
aspektid: eesti kirjanduse ülemaailmne võrgustik avatud andmekogude
põhjal“ (EKM 8-2/21/1) ja Euroopa Liidu Euroopa Regionaalarengu
Fondi kaudu Eestiuuringute Tippkeskus (TK145).

Autoriõigus: autorid, 2021

Autoriõigus: Tartu Ülikool, 2021

ISBN 978-9949-03-753-7 (trükis)

ISBN 978-9949-03-754-4 (pdf)

Tartu Ülikooli Kirjastus

www.tyk.ee

SISUKORD

TABLE OF CONTENTS

<i>Marin Laak</i> • Eurooplane Ilmar Laaban. Eessõna bibliograafia	7
<i>Ilmar Laaban, a European. Foreword</i>	11
<i>Jaan Malin</i> • Koostaja saatesõna	15
<i>Compiler's Foreword</i>	17
<i>Jaan Malin</i> • Mänguri tegudest. Ilmar Laaban piiridest põgenemas	19
<i>Player's Actions. Ilmar Laaban fleeing the borders</i>	25
Ilmar Laabani bibliograafia • Bibliography of Ilmar Laaban	31
I Ilmar Laabani ilukirjanduslik looming • Fiction by Ilmar Laaban	32
Raamatud eesti keeles • <i>Books in Estonian</i>	32
Raamatud läti keeles • <i>Books in Latvian</i>	45
Raamatud rootsi keeles • <i>Books in Swedish</i>	47
Luule kogumikes ja perioodikas • <i>Poetry in collections and periodicals</i>	58
Luule eesti keeles • <i>Poetry in Estonian</i>	58
Luule hollandi keeles • <i>Poetry in Dutch</i>	70
Luule inglise keeles • <i>Poetry in English</i>	70
Luule itaalia keeles • <i>Poetry in Italian</i>	70
Luule leedu keeles • <i>Poetry in Lithuanian</i>	71
Luule läti keeles • <i>Poetry in Latvian</i>	71
Luule norra keeles • <i>Poetry in Norwegian</i>	72
Luule prantsuse keeles • <i>Poetry in French</i>	72
Luule rootsi keeles • <i>Poetry in Swedish</i>	74
Luule saksa keeles • <i>Poetry in German</i>	78
Luule soome keeles • <i>Poetry in Finnish</i>	78
Luule vene keeles • <i>Poetry in Russian</i>	79

II Ilmar Laabani artiklid ja intervjuud · <i>Articles and Interviews by Ilmar Laaban</i>	81
Artiklid eesti keeles · <i>Articles in Estonian</i>	81
Artiklid hispaania keeles · <i>Articles in Spanish</i>	103
Artiklid inglise keeles · <i>Articles in English</i>	103
Artiklid itaalia keeles · <i>Articles in Italian</i>	104
Artiklid prantsuse keeles · <i>Articles in French</i>	105
Artiklid rootsi keeles · <i>Articles in Swedish</i>	107
Artiklid saksa keeles · <i>Articles in German</i>	128
Artiklid taani keeles · <i>Articles in Danish</i>	129
III Ilmar Laabani luule- ja proosatõlked · <i>Poetry and Prose Translations by Ilmar Laaban</i>	130
Tõlked eesti keelde · <i>Translations into Estonian</i>	130
Tõlked prantsuse keelde · <i>Translations into French</i>	138
Tõlked rootsi keelde · <i>Translations into Swedish</i>	139
Tõlked saksa keelde · <i>Translations into German</i>	162
IV Kirjutised Ilmar Laabanist · <i>Writings about Ilmar Laaban</i>	165
Personaalia eesti keeles · <i>Personalialia in Estonian</i>	165
Personaalia inglise keeles · <i>Personalialia in English</i>	262
Personaalia prantsuse keeles · <i>Personalialia in French</i>	266
Personaalia rootsi keeles · <i>Personalialia in Swedish</i>	267
Personaalia saksa keeles · <i>Personalialia in German</i>	295
Personaalia soome keeles · <i>Personalialia in Finnish</i>	297
Personaalia taani keeles · <i>Personalialia in Dutch</i>	300
Personaalia vene keeles · <i>Personalialia in Russian</i>	300
V Ilmar Laabani tekstid ja tõlked muusikas · <i>Ilmar Laaban's Works in Music</i>	301
Helisalvestised · <i>Sound recordings</i>	301
Noodid · <i>Sheet music</i>	304
Videosalvestised · <i>Video recordings</i>	307
VI Ilmar Laabanile pühendatud tekstid · <i>Dedications to Ilmar Laaban</i>	308
VII Ilmar Laaban kunstis · <i>Ilmar Laaban in Art</i>	310
Lühendeid · <i>Abbreviations</i>	312
Isikunimede loend · <i>Index of personal names</i>	314

EUROOPLANE ILMAR LAABAN

Eessõna bibliograafiale

Teie ees on raamat, mis annab ülevaate rahvusvaheliselt ühe tuntuma eesti luuletaja, tõlkija ja esseisti Ilmar Laabani mitmekeelsest loomingulisest pärandist. Kuigi põgenenuna kodumaalt elas Laaban oma elu kõige viljakamatel aastatel Rootsis, on õigustatud küsimus – kas võib Laabanit pidada eesti pagulasluuletajaks? Irriteeris ta ju oma rahvuskaaslasi Rootsis ja diasporaas üle maailma ainuüksi sellega, et säilitas pagulasena tiheda kontakti Euroopa kirjandusega, muutus üllatavalt kiiresti oma uue asukohamaa, Rootsi kultuuris osalejaks ning oli vastu kõigele, sealhulgas peale surutult rahvuslikule ja normatiivsele, mis piiras tema kui looja vabadust. Laaban oli eestlane, kes oli saanud eurooplaseks, hoolimata kodumaa kaotusest, pagulusest, diasporaast ja traumast.

Laabanit peetakse tänaseni eesti kirjanduse täisvereliseks esisürrrealistiks, mis sellest, et tema luulekogu „Rroosi Selaviste“ kuulsa Öyvind Fahlströmi illustratsioonidega ilmus Stockholmis Vaba Eesti kirjastuses üsna kauges minevikus, 1957. aastal. Esikkogu „Ankruketi lõpp on laulu algus“ oli ta avaldanud oma kulu ja kirjadega kohe pärast sõja lõppu 1946, ka see kogu oli otseselt inspireeritud prantsuse sürrrealistidest, kellega Laaban oli hakanud tegelema juba koolipoisina Tallinnas. Noore Ilmar Laabani debüüt Rootsis osutus „välgulöögiks eesti luule katusenukka, mis küll polnud enam õlgedest, kuid teatud määral soliidset kivine,“ on kirjutanud koolivend ja sõber Olev Mikiver, „Mis Laabani luule raskeltvõistetavaks [*pro* -mõistetavaks] tegi, oli väljenduskujundite erakordne tihedus, nende antiloogiliselt assotsieeriv vool ja muidugi hoolimatus hea tooni ja sõnade moraalse külje vastu.“ Laabani assotsiatsioonide tujukus kõrvutab sageli kõige võõramaid mõisteid ning üksikpiltide ja sõnakõlade vaheldus ei võimalda lugejal hetkekski meelisklema jääda.

Eesti pagulaste jaoks oli Laaban, nagu ta ise on öelnud, „suur segadus rongkäigus“. Tema keelemänglev kõlaluule kutsus esile vastakaid arvamusi, sama võiks öelda ka kogu tema tegevuse kohta Rootsis ja mujal. Seevastu kodueestlaste jaoks oli Laaban just see väliseesti luuletaja, kelle teosed imbusid salateid pidi Eestisse ka läbi raudse eesriide, millest ei tohtinud vabast maailmast paista läbi ükski valgusekiir. Selle eest, et tema raamatud ka Eesti lugejani jõuaksid, olla hoolitsenud ka autor ise. On teada, et juba 1950. aastatel jagas ta oma luulekogusid noile vähestele turistidele, kes jõudsid Eestist Stockholmi.

Võib vaid oletada, et kodumaale jõudnud ja rohkete paljunduste vahendusel kirjarahva ja ärksama koolinoorsoo seas levima hakanud „Ankruketi lõpp“ ja „Rroosi Selaviste“ aitasid sõna vabastamisele stalinismi klambrest kaasa ja ehk isegi sedavõrd, et mõjutasid teatud määral ka eesti 1960. aastate luuleuundust.

Laabani enda loomingus aga algas sel ajal uus etapp. Kurt Schwittersi eeskujul hakkas ta harrastama täiesti uut žanri – rootsi ja prantsuse keelel põhinevat kõlaluulet (*sound poetry*), millele andis eesti keeles nime „häälutus“. Esimene säilinud häälutus pärineb Jaan Malini sõnul aastast 1967, kuid terviklik kogu tema häälutustest „Ankarkättingens slut är sångens början“ anti 1998. aastal välja Rootsisis. (Koopia CD-plaadist ilmus Laabani läti keelse luulevalimiku „Putnu mistiskais mugurkauls“ lisana.) Üksikuid Laabani häälutusi on ilmunud veel paljudel helikandjatel üle maailma. Laabani jälgedes on häälutuste, kõlaluule ja häälepoeesiaga rahvusvahelist tuntust kogunud ka luulur Jaan Malin.

Ilmar Laaban sündis 11. detsembril 1921 Tallinnas. Tema elulooline käekäik on jäänud tema mitmekülgse loomingulise tegevuse varju. Teada on, et tema isa Eduard Laaban töötas 1920.–1930. aastatel Tallinnas telefoni-telegraafi keskuses välisosakonna juhatajana. Ema oli lätlanna, kuid koduseks keeleks oli saksa keel. Olev Mikiveri järgi „pole ime, et kodust, kus ristlesid nii maailma- kui Balti piirkonna keeled, sai pojale eluteele kaasa polüglotlik keelteoskus“. Ilmar Laaban õppis Tallinna Reaalkoolis 1934–1940, mõnda aega ka konservatooriumis klaveri erialal, seejärel Tartu Ülikoolis romaani keeli. 1943. aasta kevadel siirdus ta Soome, sealt edasi Rootsi; ülikoolistuudiumi lõpetas ta 1949. aastal Stockholmis, kuhu jäigi elama. Ilmar Laaban lahkus 29. novembril 2000 Stockholmis, pidades elu lõpul vastu viis aastat halvatuna.

Luuletuste ja esseistikaga debüteeris Laaban Tallinna Reaalkooli ajakirjas *Realist* ja oli ka noorte kultuurilise rühmituse „Elbumus“ asutajaid. Lisaks „Ankruketile“ ja „Rroosi Selavistele“ jõudis Laaban koostada ka valikkogu „Oma luulet ja võorast“, mis ilmus kirjastuses Eesti Raamat 1990. aastal (toimetajad Aino Tamjärv ja Ivo Iliste). Seejärel ilmus Eesti Raamatus kogumik „Marsyase nahk. Tekste tekstidest. Tekste piltidest“ (järelsõna Andres Ehin) 1997. aastal, postuumselt 2001. aastal valik tõlkeid prantsuse ja rootsi luulest raamatus „Magneetiline jõgi“ Eesti Keele Sihtasutuse kirjastusel ning 2004. aastal esinduslik luulekogumik „Sõnade sülemid, sülemite süsteemid“ kirjastuses Ilmamaa Leonhard Lapini kujundusega. Kõigi kolme raamatu koostaja oli Jaan Malin, kes kahele viimasele kirjutas ka põhjalikud järelsõnad. Laabani rootsi keelne luule, tõlked, kirjanduse, kunsti- ja muusikaalane esseistika ilmusid viies köites Åhusis Kalejdoskop kirjastuses 1988–2007, koostajateks Aino Tamjärv ja Ivo Iliste.

Ilmar Laaban sai Eesti Kirjanike Liidu välisliikmeks 1990. aastal. Tema artiklikogumik „Marsyase nahk“ pälvis 1998. aastal Eesti Kultuurkapitali esseistikapreemia. Laabani elutööd tunnustati 1999. aastal Eesti Rahvuskultuur Fondi tänuauhinnaga 50 000 Eesti krooni.

Laabani kaasaegsed mäletavad teda karismaatilise, särava isiksuse ja originaalse mõtlejana, kelle teadlikult epateeriva välise vormi taga aga oli varjus entsüklopeediliste teadmistega erudiit. Teda on nimetatud ka keelegeeniuseks, kes valdas täiuslikult mitme maa kirjanduslikku keelt ja stiili. Ta on avaldanud tõlkeid ja esseistikat paljudes eri keeltes, žanrites ja kunstialadelt. Laaban on tõlkinud prantsuse keelest Guillaume Apollinaire'i, Charles Baudelaire'i, Jean Cocteau' ja Paul Éluard'i; rootsi keelest Gunnar Ekelöfi, Elsa Grave, Erik Lindgreni, Bertil Malmbergi ja Ragnar Thoursie'; saksa keelest Gottfried Benni, Paul Celani, Rainer Maria Rilke ja Kurt Schwittersi; inglise keelest William Blake'i, Lewis Carrolli ja Dylan Thomase; hispaania keelest Federico García Lorca ja Octavio Pazi; itaalia keelest Giacomo Oreglia ja vene keelest Mihhail Lermontovi luulet ja seda samuti mitmetesse eri keeltesse. Selles maailmakirjanduse suurkujude galeriis on ka Gustav Suits, Marie Under, Betti Alver ja teised eesti luuleklassikud, kelle loominguga avaldamata tõlkeid leidub ka Laabani käsikirjalises arhiivis. Laabani tõlketegevuse ulatus pakub kahtlemata veelgi üllatusi ja vääriks eesti tõlkeajaloo raamatus vaieldamatult omaette peatükki.

Väljaandesse „Ankruketi lõpp on bibliograafia algus“ on koostajate Jaan Malini ja Aino Tamjärve poolt koondatud kogu trükis ilmunud materjal, mis on Ilmar Laabani kirjutatud või tema kohta käiv. Aastakümnetesse ulatuvale koostajate hiigeltöele andmete kogumisel ja kontrollimisel pakuvad lisaväärtust kõikide pealkirjade tõlked inglise keelde.

Bibliograafia käsikiri on olnud abiks ka Laabani käsikirjalise pärandi korraldamisel, mis hakkas väiksemate kogumitena Stockholmist Tartusse Eesti Kirjandusmuuseumisse jõudma autori teadmisel, ent tema sõprade, kunstnik Enn Tegova ja luuletaja Jaan Malini vahendusel alates 2000. aastast. Tegu on erakordse materjaliga, sest autor kirjutas vabalt peale eesti keele ka saksa, rootsi, prantsuse, inglise ja itaalia keeles. Arhiivis leidub luuletuste, anagrammide, limerike, palindroomide, ulmade ja häälutuste ning tõlgete käsikirju, esseede, ettekannete konspekte jm. Ilukirjanduslikku loomingut ja tõlkeid sisaldavad ka mitukümmend mitmekeelset plokk-märkmikku. Just viimased lubavad pilku heita autori loomingulisse tagatuppa, keelte ja tekstide sünni leegitsevasse pabelisse. Kuna Laaban oli hinnatud arvustaja, leidub tema isikuarhiivis ka sadu kutseid näituste avamisele, kontsertidele jne, mis annavad aimu kaasaegsest muusika- ja kunstielust nii Rootsis, Pariisis kui mujal maailmas. Enamik neist pärineb perioodist pärast 1981. aastat, mil Laabani elukaaslaseks sai Aino Tamjärv. Laabani käsikirjade arhiveerimise kõrval alustas Aino ka siinse bibliograafia koostamist, mille pärast tema surma 2007. aastal viis lõpule Jaan Malin.

Väärtusliku osa Ilmar Laabani isikuarhiivist moodustavad kirjad. Eesti Rahvusaaslaste Programmi toel on tänaseks EKM-i Eesti Kultuuriloolises Arhiivis kättesaadavaks tehtud Laabani kirjad – enam kui kaheksasajalt saatjalt eri riikidest ja keeltes. Elades küll Rootsis, tegutses ta mitmekeelses kultuuri-

ruumis ning on võimalik, et tema poolt saadetud kirju ja käsikirjugi leidub veel nii Stockholmis, Pariisis, Washingtonis kui mujal maailmas.

Käesolev Ilmar Laabani bibliograafia mitmekeelne väljaanne on aukartustäratavalt põhjalik ja aegumatu materjal Laabani erandlikku ja rikkasse pärandisse põhjalikumaks süüvimiseks. Lugejate nimel mitmekordne tänu koostajatele Aino Tamjärvele ja tema tööd jätkanud väsimatule ja ettevõtlikule Jaan Malinile, toimetajale Anneli Sepale, Tartu Ülikooli Kirjastusele ja kõikidele teistele, kelle abiga bibliograafia Ilmar Laabani 100. sünniaastapäeva tähistuseks välja anti!

Marin Laak

*Eesti Kirjandusmuuseum
Eesti-uuringute Tippkeskus*

ILMAR LAABAN, A EUROPEAN

Foreword

This book gives a close and exhaustive overview of the multilingual creative heritage of Ilmar Laaban, an Estonian poet, translator and essayist of wide international renown. Laaban escaped from Estonia during WWII and spent his most productive years in Sweden. He was an exile Estonian poet, but he stood out among his compatriots and fellow writers in the Estonian diaspora by retaining close contacts with European literatures, and he started surprisingly swiftly to participate in the cultural field of his new homeland, Sweden. He was against the enforced and pressurised national and normative aspects of exile life which restricted his creative freedom. Laaban was an Estonian, but at the same time a true European despite his traumatic loss of his homeland and the painful necessity to live in exile.

Laaban is up to this day taken as a representative pure-bred Surrealist in Estonian literature, although his collection of surrealist poems *Rroosi Selaviste*, illustrated by the famous Swedish artist Öyvind Fahlström, was published by the Vaba Eesti publishing house in Stockholm in 1957, quite a long time ago. He self-published his first collection of poetry *Ankruketi lõpp on laulu algus* in 1946. The collection had directly been influenced by French Surrealists, whose works Laaban had studied already as schoolboy in Tallinn. The poetry debut of young Laaban in Sweden proved to be a „lightning bolt into the roof of Estonian poetry, although the roof was not covered with straw any more, but with quite firm roofing tiles,” as put by Laaban’s friend and schoolmate Olev Mikiver. „Laaban’s poetry was made difficult to understand by the extraordinary density of its images, their anti-logically associated flow and, naturally, by his disregard of the ‘polite tone’ and moral side of the words,” said Mikiver. The capriciousness of Laaban’s associations often sets side by side the most alien notions and the alternation of separate images and tone of words keeps the reader on their toes.

Laaban has said that for the Estonian exiles, he was a true dissonance in harmony. His sound poetry, playing with the words and language, as well as his creative activities in Sweden and elsewhere triggered controversies. But for the Estonians at home, Laaban was the exile Estonian poet, whose books were secretly brought to Estonia through the iron curtain. Laaban himself also took

pains to get his books to readers in Estonia. We know that already in the 1950s, he gave his books to those rare tourists who were able to travel from Estonia to Stockholm. We can only speculate that his books *Ankruketi lõpp* and *Roosi Selaviste*, which had been taken to homeland and distributed in numerous hand-written copies, helped to liberate the poetic word in Estonia from the chains set by Stalin and later, perhaps even had some influence on the Estonian poetry innovation in the 1960s.

At the same time, Laaban initiated a new stage in his work. On the example of Kurt Schwitters, he started to cultivate a new genre – the sound poetry, based on the Swedish and French languages – which he gave the Estonian name of „häälutus”. Jaan Malin has said that the first preserved recording of Laaban’s sound poetry was made in 1967, but a complete collection of his sound poetry was published in Sweden under the title *Ankarkättingens slut är sångens början* in 1998. (A copy of the CD was issued as an extra to Laaban’s Latvian-language collection of poetry *Putnu mistiskais mugurkauls*.) A few recordings of Laaban’s sound poetry have been issued here and there all over the world. On Laaban’s example, the poet Jaan Malin has also become internationally known for his sound poetry.

Ilmar Laaban was born in Tallinn on 11 December 1921. His biography is less known than his creative work. It is known that in the 1920s and 1930s, his father Eduard Laaban worked at the Tallinn centre of telephone and telegraph. His mother was Latvian by nationality, their home language was German. By Olev Mikiver’s words, „It was no surprise that the son of a family whose home was full of languages of the world and languages of the Baltic region, acquired fluency in many different languages.” Laaban studied at the Tallinn Realgymnasium in 1934–1940, for a short period he studied piano at the Tallinn Conservatory and later, the Romance languages at the University of Tartu. In 1943 he went to Finland and then to Sweden, where he settled and graduated from the university in Stockholm in 1949. He died in Stockholm on 29 November 2000, having spent the last five years of his life paralysed.

Laaban first published his poems and essays in the magazine *Realist* of the Tallinn Realgymnasium; he was among the founders of the cultural group of young people called „Elbumus”. In addition to *Ankrukett* and *Rroosi Selaviste*, Laaban put together his selected collection *Oma luulet ja võõrast*, published by Eesti Raamat in 1990 (edited by Aino Tamjärv and Ivo Iliste). Eesti Raamat also published his collection *Marsyase nahk. Tekste tekstidest. Tekste piltidest* (afterword by Andres Ehin). In 2001, a selection of translations from French and Swedish *Magneetiline jõgi* was posthumously published by Eesti Keele Sihtasutus, and a representative collection of poetry *Sõnade sülemid, sülemite süsteemid*, designed by Leonhard Lapin, was published in 2004 by the Ilmamaa publishers. All three books were edited, and the latter two were provided with an afterword by Jaan Malin. Five volumes of Laaban’s poetry, translations, and

essays on literature, art and music in Swedish were published by the Kalejdoskop publisher in Åhus in 1988–2007, edited by Aino Tamjärv and Ivo Iliste.

Ilmar Laaban became a foreign member of the Estonian Writers' Union in 1990. His collection of essays *Marsyase nahk* received the Annual Essay Award of the Estonian Cultural Endowment in 1998. Laaban's life work found acknowledgement from the Estonian National Foundation by giving him the honorary award of 50 000 EEK in 1999.

Laaban's contemporaries remember him as a charismatic and brilliant person and an original thinker, whose purposely shocking ways hid an erudite of encyclopaedic knowledge. He was called a linguistic genius who had perfectly mastered the literary languages and styles of a number of countries. He published translations and essays in many different languages, genres and fields of art. From French, Laaban has translated poems by Guillaume Apollinaire, Charles Baudelaire, Jean Cocteau and Paul Éluard; from Swedish – poems by Gunnar Ekelöf, Elsa Grave, Erik Lindegren, Bertil Malmberg and Ragnar Thoursie; from German – poems by Gottfried Benn, Paul Celan, Rainer Maria Rilke and Kurt Schwitters; from English – poems by William Blake, Lewis Carroll and Dylan Thomas; from Spanish – poems by Federico García Lorca and Octavio Paz; from Italian – poems by Giacomo Oreglia; and from Russian – poems by Mikhail Lermontov, many of them into several different languages. He also translated works by Gustav Suits, Marie Under, Betti Alver and other classics of Estonian poetry. Unpublished translations of the works of these poets can be found in Laaban's archive of manuscripts. The scope of Laaban's activities in translating could still offer new surprises and his work is definitely worth a separate chapter in the Estonian translation history.

Compilers and editors Jaan Malin and Aino Tamjärv have drawn into the book *The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Bibliography* all the published materials either written by Ilmar Laaban or written about him by others. English translations of all titles add much value to this decades-long tremendous work in collecting and checking all the data.

The manuscript of this bibliography has been of great help in organising Laaban's vast heritage of manuscripts, which had started to arrive in the Estonian Literary Museum in Tartu from Stockholm since 2000 under the approval of the author. Materials were brought to Tartu by his friends, the artist Enn Tegova and poet Jaan Malin. This is an extraordinary multilingual collection, since besides Estonian, Laaban was fluent in German, Swedish, French, English and Italian. His archive contains manuscripts of poems, anagrams, limericks, palindromes, sound poetry and translations, notes for essays and papers. Several dozens of thick multilingual notebooks contain Laaban's original creations and translations. These notebooks allow us to have a glimpse at his creative methods and at the flaming Babel of languages accompanying the birth of his

texts. Laaban was an acknowledged critic of literature, art and music; hundreds of invitations to exhibitions, concerts and different events give some idea of the musical and art life in Sweden, Paris and other places in the world. Most of these materials originate from the period after 1981, when Aino Tamjärv became Laaban's life partner. Besides archiving Laaban's manuscripts, Aino Tamjärv began the compilation of this bibliography. After her death in 2007, this work was completed by Jaan Malin.

Letters form a valuable part of Laaban's personal archive. With the support from the Estonian Compatriots' Scholarships Programme, the Cultural History Archives at the Estonian Literary Museum have made accessible Laaban's letters from more than 800 senders in different languages from different countries. Laaban lived in Sweden, but his activities were spread over a multilingual cultural space and it is possible that his letters and manuscripts could still be found in Stockholm, Paris, Washington, etc.

This volume of Ilmar Laaban's bibliography offers awe-inspiringly thorough and time-resistant reference material for researchers of Laaban's exceptional and rich heritage. We would offer our thanks to the editor Aino Tamjärv, and to the tireless and enthusiastic Jaan Malin, who continued her work, to the editor Anneli Sepp, to the University of Tartu Press and many others who helped to publish this book, which marks the 100th anniversary of the birth of Ilmar Laaban.

Marin Laak

*Estonian Literary Museum
Centre of Excellence in Estonian Studies*

KOOSTAJA SAATESÕNA

1980-ndatel aastatel alustas Ilmar Laabani elukaaslane Aino Tamjärv peamiselt mälu järgi Ilmari bibliograafia koostamist. Võtsin selle töö üle 1991. Mitme kogenud eesti bibliograafi juttudest koorus õpetus: „Tee, kuidas tahes – kasvõi teistest erinevalt –, aga see valitud stiil olgu läbiv.“

Bibliograafia ülesehitus on valdkonniti: ilukirjanduslik looming, artiklid ja intervjuud, tõlked, kirjutised Laabani kohta ja talle pühendatud tööd. Materjal on jaotatud keelte kaupa ja nende piires kronoloogiliselt. Arvustused on samuti kronoloogiliselt, kuid arvustatava juures on viide arvustusele. Bibliograafia sisaldab andmeid Ilmar Laabani luulel ja tõlgetel põhinevate muusikateoste nootide ja helisalvestiste ja ka ühe filmi kohta. Mahu kokkuhoiu tõttu on välja jäetud Laabani isiku kajastamine fotodel ja veebiväljaannetes.

Autorinimed on märgitud paksus kirjas, Laabani autorsuse puhul pole autori nime märgitud. Võimalusel on avatud initsiaalide või pseudonüümide all avaldatud kirjutiste autorinimed.

Perioodilise väljaande pealkiri on toodud kaldkirjas. Kui perioodilise väljaande puhul pole numברי järel kuud märgitud, on tegu igakuiselt ilmuva teosega. Võimalusel on märgitud ka väljaande järjekorranumber – nii on otsitava ajalehenumbrit kergem leida. Kuupäevades on kuud rooma numbriga, nt 19. VI 1952.

Luulekogude ja koguteoste puhul on avatud nende sisukord. Lootuses, et bibliograafia leiab rahvusvahelist kasutamist, on lisatud pealkirjade ingliskeelsed tõlked. Lisaks on võõrkeelsete pealkirjade juures eestikeelsed tõlked, nt rootsikeelsetel on tõlked nii inglise kui ka eesti keeles.

Ilmar Laabani mõne kirjutise puhul väitis Aino Tamjärv, et see pärineb sellest või teisest kuupäevast. Kinnitus sellele leidus, kui ilmnes, et tegu on Ilmari kirjutatud ja suuliselt esitatud ettekannetega, mis on esmaavaldatud „Teoste“ (Skripter) sarjas. Käsitletud autorid on Francisco Corcuera, Jürg Mikiver, Öyvind Fahlström, Gudrun Åhlberg, Lazar Dimitrijevic, Carinne Löfgren-Williams, Pascual di Bianco, Sven Lingardsz, Meret Oppenheim, Eivor Agdur. Esmatrükkidena ilmusid selles sarjas ka mitmed Laabani kunsti- ja muusikalased ettekanded. Üksnes raadios kõlas „Siegfried Naumann: Flores Sententiarum op. 36“.

Kui rääkida naljakatest kurioosumitest, tuleb meelde lätikeelne raamat „Putnu mistiskais mugurkauls“. Ülimalt vahva ja ilus teos, aga raamatu pealkiri pärineb trükiveast eestikeelses raamatus „Oma luulet ja võõrast“. Nimelt lõpeb luuletus „Autoportree“ reaga „Ma olen tigude müstiline selgroog“, mis mainitud raamatus ja seeläbi läti keeles on asendunud lindude selgrooga. Ning just sellest reast pärineb lätikeelse valimiku pealkiri.

Bibliograafia koostamise allikateks on olnud kõikvõimalikud trükised erinevates keeltes. Suur osa rootsikeelsest perioodikast ja ka raamatuist on läbi vaadatud Stockholmi Kuninglikus Raamatukogus. Loomulikult aitasid eestikeelset materjali täpsustada ESTER ja Digar. Tõlgete tegemisel on abilisi olnud nii palju, et kõikide nimeliselt tänamine võtaks enda alla mitu-mitu lehekülge. Sama lugu on bibliograafia koostamist aastate jooksul toetanud rahastajatega: oma panuse on andnud Avatud Eesti Fond, Eesti Rahvuskultuuri Fond, Eesti Kultuurkapital, Tartu Kultuurkapital, Eesti Kirjanike Liit ja mitmed teised, keda abi eest tänan.

Bibliograafia ei sisalda Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Kultuuriloolises Arhiivis Ilmar Laabani kohta sisalduvat, kuigi sealsele lisaks Arhiivraamatukogus hoitavat personaalkogu võiks kasutada üsnagi avar ringkond. Mõlemas on väga palju mitmekeelset n-ö nišimaterjali ehk säärast, mida pole tõenäoliselt üheski teises Eesti raamatukogus. Kontrollimine kinnitas, et mitmeid Rootsis välja antud, stentsileeritud ajakirju pole isegi Kuninglikus Raamatukogus, kus peaks olema eranditult kogu Rootsis publitseeritu.

Bibliograafia kasutamise hõlbustamiseks on koostatud ladina ja slaavi tähestikus isikunimede loend. Sulgudes esitatud kirjenumbriid tähistavad viiteid isikute kohta. Eesnimed ja pseudonüümid on võimaluse korral avatud.

Jaan Malin

COMPILER'S FOREWORD

Ilmar Laaban's partner Aino Tamjärv started compiling his bibliography by memory in the 1980s. I took over her work in 1991. Many renowned Estonian bibliographers stressed the importance of maintaining one specific style throughout the work.

This bibliography is constructed by category: fiction, articles and interviews, translations, writings about Laaban and works dedicated to him. The contents are arranged by language of publication and then chronologically. Reviews are also presented in a chronological order and are referred to at the original publications. This bibliography also contains information on sheet music and recordings based on Ilmar Laaban's poetry and translations, and one film. In the interest of brevity, photographic material and online publications are excluded.

Names of authors are marked in bold, except when the author is Ilmar Laaban, then his name is not given. When possible, authors' initials and pseudonyms are expanded to their given name.

Titles of periodicals are marked in italics. With monthly publications, names of months are omitted and only the number of the publication given. When possible, issue numbers are also given. Months in dates are marked in Roman numerals, e.g. 19. VI 1952 = 19 April 1952.

A number of oral presentations given by Ilmar Laaban were first published in his *Collected Works* and dated by Aino Tamjärv. These works discuss Francisco Corcuera, Jürg Mikiver, Öyvind Fahlström, Gudrun Åhlberg, Lazar Dimitrijevic, Carinne Löfgren-Williams, Pascual di Bianco, Sven Lingardsz, Meret Oppenheim, and Eivor Agdur. Many presentations on art and music were also first published in *Collected Works*. „Siegfried Naumann: Flores Sententiarum op. 36“ was the only piece heard on radio.

An anecdote of transformation of content in publication and translation. A copy of the poem „Self-portrait“ was published in the Estonian title *Own and Others' Poetry*, where the original closing line „I am the mystical backbone of snails“ was mistakenly printed as I „am the mystical backbone of birds“. This erroneous line was the inspiration for the title of the Latvian book *Putnu mistiskais mugurkauls* (*The Mystical Backbone of Birds*).

This bibliography is based on different types of publications from many languages. Most of the Swedish periodicals and books were reviewed at the Swedish National Library. Materials in Estonian were clarified using the online catalogue for Estonian Libraries (ESTER) and digital archive of Estonian National Library (Digar). The persons involved with the translations in this publication are too numerous to thank by name.

Among others, I wish to thank the Open Estonian Foundation, the Estonian National Culture Foundation, the Cultural Endowment of Estonia and the Estonian Writers' Union for their funding of this work.

This bibliography does not include the manuscripts in the Estonian Cultural History Archives nor Laaban's memorial collection in the Archival Library, both departments of the Estonian Literary Museum.

For ease of use, an index of personal names was compiled in Latin and Cyrillic alphabet. Entry numbers in parentheses denote references to that person. First names and pseudonyms are expanded when possible.

Jaan Malin

MÄNGURI TEGUDEST.

ILMAR LAABAN PIIRIDEST PÕGENEMAS

Ilmar Laabani esimene luuletus „Purskkaev“ ilmus Tallinna Reaalkooli õpilasajakirjas *Realist* autori 16. sünnipäeva paiku, esimese trükitud kirjutisena ilmus „Positiivsusest ja negatiivsusest kirjanduses“ ajakirjas *Looming*. Mõlemad mainitud on ka hiljem taas avaldatud (vastavalt raamatutes „Sõnade sülemid, sülemite süsteemid“ ja „Marsyase nahk“). Võib vist öelda, et need kirjatööd olid kaks väga olulist algust Laabani loomeloo jaoks. Need kaks moodustasid „sahtlid“, mille täitmine jätkus läbi elu ehk tegemist polnud „lapsemängude“ ega pelgalt harjutamisega. Laaban luges oma varasemaid tekste ka hiljem ning kui need tundusid talle küllalt kõnekaina, kuid hilisemas elukogemuses täiustatavaina, siis ta ka muutis neid. Samas pidas ta ettekandes ühest Gustav Suitsu luuletusest, millest autor oli avaldanud erinevad variandid – tunduvalt paremaks ja õigustatumaks selle esimest versiooni, sest hilisem kuju õhkas liiga palju läbitöötatust ja oli seeläbi kaotanud oma algse tundeeksuse. Enda luuletusi parandas-täiendas ta tunduvalt harvem, kui enda tehtud tõlkeid. Juhtus ka, et esialgne luuletuse käsikiri oli kaotsi läinud, mistõttu tuli see mälu järgi taastada.

Kui rääkida Laabani rollist Rootsi kultuurielus, tuleb esimesena märkida aastal 1948 ilmunud raamatut „19 moderna franska poeter“ (19 kaasaegset prantsuse luuletajat), kus Ilmar Laaban ja rootsi luuletaja Erik Lindegren tõlkisid 19 prantsuse kaasaegse luuletaja teoste valiku, peamiselt oli tegu sürrealistide loominguga. Paljud neist said rootsikeelsele lugejale kättesaadavaks esimest korda. Loetlegem sealsed: Lucien Becker, André Breton, Aimé Césaire, René Char, Jean Cocteau, Paul Éluard, Pierre Emmanuel, André Frénaud, Guillevic, Pierre-Jean Jouve, Olivier Larronde, Michel Leiris, Henri Michaux, Saint-John Perse, Francis Ponge, Raymond Queneau, Pierre Reverdy, Jules Supervielle, Tristan Tzara. Raske on nimetatud raamatu rolli võrrelda mõne teosega eestlase jaoks. Võibolla „Arbujad“? Väikene osa selles raamatus leiduvaist tõlkeist ilmus ka Ilmar Laabani teostekogu I köites „Poesi“ (1988). Muuseas, samal aastal ilmusid samas sarjas veel 3 köidet: II – „Om Litteratur“ (Kirjandusest), III – „Om Konst“ (Kunstist), IV – „Om Musik“ (Muusikast). Nagu senised, nii kirjastas ka aastal 2018 ilmunud V köite „Själv“ (Ise) Lundis tavaliselt eksklusiivseid väiksema tiraažiga trükiseid välja andev kirjastus Kalejdoskop. Nii vormilt kui sisult kuuluvad samasse sarja ka eestikeelset luulet ja luule-

tõlkeid sisaldav „Oma luulet ja võõrast“ (1990, Eesti Raamat) ning eestikeelset kirjanduse ja kunsti esseistikat sisaldav „Marsyase nahk“ (1997, Eesti Raamat). Kõige täielikuma kogu Laabani eestikeelset luulet leiab lugeja raamatust „Sõnade sülemid, sülemite süsteemid“ (2004, Ilmamaa). 2008 ilmus Eesti Keele Sihtasutuse väljaandel Laabani palindroomide raamat „Eludrooge egoordule“. Kui juba mahukamatest raamatutest juttu teha, ei saa kõrvale jätta kakskeelset raamatut (tõlked eesti keelde, originaalid kas prantsuse või rootsi keeles) „Magneetiline jõgi: värsitõlkeid prantsuse ja rootsi luulest“, mis 2001 ilmus Eesti Keele Sihtasutuse kirjastatuna. 2007 ilmus Laabani rootsikeelseid palindroome ja teisi lühivorme sisaldav „Palingarderomb“, eessõna autoriks Teddy Hultberg, kirjastuse Ellerströms väljaandena. Samal aastal ja samalt kirjastuselt ilmus taastrükk aastal 1985 tehtud tõlkest „Estniska ballader“ (Eesti ballaadid) ehk Veljo Tormise koostatud rahvalaulude tsüklist, mida aastal 1985 esitasid Stockholmis „Estonia“ lauljad. Kõik Laabani raamatud pärast aastat 1997 (v.a. „Eesti ballaadid“) on trükiks ette valmistanud Jaan Malin.

Rootsi saabunud Laaban jätkas Stockholmi Ülikoolis romaani filoloogia õpinguid, kuid üsna varsti, vist 1940ndate lõpul siirdus ta filosoofiaõpinguile. (Tallinna Reaalkooli kõrval oli ta alustanud õpinguid Tallinnas Konservatooriumis. 1940. aastal sügisest õppis ta ühe õppeaasta romaani keeli Tartu Ülikoolis). Filosoofia-huvi kumab läbi praktiliselt kõigist tema kirjutistest enne aastat 1960 (juutlusest, stalinismist ja Hispaaniast kuni Martin Heideggerini). Hiljem püüab ta olla vähem päevakajaline, kuid aeg-ajalt tuleb ikka mõni sotsiaalpoliitilise kallakuga kirjutis (psühhoanalüüsist ja pagulashoiakutest kuni Eesti ajalooni 1939–1940). Üsna varsti pärast ülikooliõpinguid hakkas ta kirjutama üsna pikki ja põhjalikke rootsikeelseid esseesid, mis ilmusid ajakirjanduses.

1950ndatel ja 1960ndatel pidas Laaban loenguid Stockholmi Rahvaulikoolis ja Rootsi raadios. Peamiselt sürrealismist, modernismist, kunstist ja muusikast. Kahjuks on toimunud loengute saatuse sama, mis enamikul raadiosaadetel 1970ndateni. Need on läinud kõige kaduva teed paljuski seetõttu, et saated olid eetris otse ja ei kasutatud eellindistust. Kuuldavasti need loengud väärinuks mingil kujul publitseerimist. Võibolla leidub ettekannete märkmeid mõnes Laabani rootsikeelses klades, aga... Hetkel selliseks detektiivitööks sobivat inimest ei paista. Laabani käsikirjaline arhiiv asub Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Kultuuriloolises Arhiivis Tartus ning kindlasti leiaks siin leiduvatest kümnest erinevas formaadis plokk-märkmikest ja kladedestmõndagi põnevat, kuid kahtlane, kas Laaban tahaks nende avaldamist – läbi töötamata materjal ikkagi. Samuti peab meeles pidama, et Laaban tegi märkmeid kellegi teise jutust ilma autorit märkimata. Mäletan, et ka Eestis käies ja kusagil teise inimese teaduslikku või muidu huvitavat juttu kuulates Laaban sageli kirjutas midagi. Lisaks pärineb enamik märkmikke Laabani arhiivis selgelt hilisemast ajast, mistõttu sealt varasema materjali leidmise tõenäosus pole just eriti suur.

Järgmine rootsi kultuuris märgiline tõlge ilmus 1964, see oli tehtud koos Ove Nordwalliga ja see raamat kannab pealkirja „Från Mahler till Ligeti“

(Mahlerist Ligetini). Teispool Läänemerd asuvad muusikateadlased on ütelnud, et Rootsipole võimalik XX sajandi muusikast kirjutada, kui ei olda selle raamatuga kursis. Selles raamatus ilmusid Laabani tõlkes artiklid Alban Bergilt, Theodor W. Adornolt ja Karlheinz Stockhausenilt. Kahe esimese loomingut polnud varem rootsi keelde tõlgitud. Sellest alates muutus Laaban järjest suurema ringi kaasaegse niiöelda tõsise muusika huviliste kumiiriks. 1950ndate teises pooles liitus ta Stockholmis Fylkingeni grupiga, millel oli üleilmselt tähelepanu vääriv stuudio ja kontsertide korraldamise võimekus. Laialt tuntud olid Fylkingeni poolt eestveetud kõlaluule festivalid 1967–1969 ja ka hiljem. Millalgi küsisin Laabanilt, miks suur osa tema häälutusi põhinevad prantsuse keelel. Ta vastas, et nii on seetõttu, et valdav osa häälutuste potentsiaalsest publikust oskab prantsuse keelt. Kõrvalpõikena mainiksin, et 2001 Kaliningradis ilmunud rahvusvahelise kõlaluule antoloogia „Homo sonorus“ (raamat ja 4 CD-d) koostaja Dmitry Bulatov kirjutas küsimise peale, miks ta valis just häälutuse „Vesi ise“, et tema jaoks kõlas see pala kõige algupärasemalt. Vastasin siis talle, et algupärasuse põhjus võib olla väga lihtne: see on ainus Laabani (säilinud) häälutus, mis baseerub eesti keelel.

1968 ilmus Ilmar Laabani ja Vahur Linnuste tõlkes prantsuse filosoofi ja sotsioloogi Edgar Morini raamat „Tidens anda: essä om masskulturen“ (Aja vaim: essee massikultuurist; originaalis „L'esprit du temps. Essai sur la culture de masse“). Jutuajamistest ja kirjavahetusest ilmneb, et mõlemad tõlkijad võtsid seda tööd enda ühiskonnahuvi olulise väljundina.

Jätkem vaidluse alt välja mu veendumus, et Laaban kirjutas ja avaldas poliitilist panegüürikat ehk pilaluulet. Need luuletused moodustavad suure osa põhjusest, miks Laabanit peeti mitte üksnes paguluses kui mitte punaseks, siis roosaks ikka. Kirjastus Ilmamaa keeldus neid luuletusi teostekogus trükkimast, mistõttu avaldasin need *Vikerkaares* (2004, nr. 1). Siiani olen kindel, et Laabanile vastuvõetamatus käskude-keeldude maailmas (sunnitagu neid mistahes ideoloogia aluselt) oli ta igavene mängur. Selle arvamuseni jõudsin enne, kui olin lugenud Juune Holvanduse intervjuud Andres Ehiniga, keda nimetatakse väsimatuks mänguriks. Laabani provokatiivsena tunduva loomuse arenemist, juurdumist toetas tema kasvuperekond: mõlemad vanemad – raudteeametnikust isa ja telegrafistist ema nõudsid, et asjad olgu korras. Selline reeglite peale surumine ajas Ilmari trotsi täis, mistõttu ta hakkas end teadmistega laadima (keegi ei näe ju, mis su peas toimub) – eesmärgiga just oma teadmiste abil see tobe reeglistatud maailm uppi lüüa. Kuna Laaban oli oma pere ainuke laps, hoiti teda kõiksugu sekeldustest ehk liigagi palju eemal. (Muuseas, mitmel puhul suhtles ametiasutustega Ilmari asemel tema isa.) Õigemini: Laaban teadis, et vajadusel oleks ta hoitud ehk isa oleks n-ö dzotile viskunud. Võsuke oli aga sedavõrd (sõna)osav, et reaalses elus läks seda üliharva vaja. Mainitud panegüürikat võttis autor üsna tõsiselt, mida kinnitab see, et mitut teksti parandas ta veel 1980ndate algupoolegi.

Vastuvoolu ujus ta juba varasest peale. Aastaid hiljem rääkis ta Ilmar Malinile, et tunnustatud loojad huvitavad teda lihtsalt vähem kui noored ja n-ö võõramaised linnud ehk kas migrantid või segaabeludest pärinejad. Nii oli tema üheks suuremaks sõbraks norra ja rootsi segaperest pärit, kuid lapsepõlve suuresti Argentiinas veetnud kunstiklassik Øyvind Fahlström. Teine mõttekaaslasest sõber oli Rootsis elav itaalia kunstnik Franco Leidi. Kolmas, kellest Ilmar väga lugu pidas ja kellest mitmel korral kirjutas, oli Ungaris sündinud ja noorpõlve Slovakkias veetnud juudi soost sürrealistlik kunstnik Endre Nemes. Neljas Laabani poolt ohtralt käsitletu on sakslasest kirjanik, maaliija, graafik ja režissöör Peter Weiss, kes samuti oma juudi vere tõttu pages Rootsi, kus elas elu lõpuni. Siis veel mitmed eri rahvustest kunstnikud esialgu Rootsi kolinute seast, hiljem polnud see enam oluline – Laabani tuntus oli jõudnud ka väljapoole. Ja küllap teisigi, kellest pole mul aimu, sest nad on lihtsalt üsna tundmatud, kuid see ei tähenda väiksemat andekust. Siin nimetatud on selles mõttes erandid, et huvitasid Laabanit ka siis, kui said üldtunnustatuiks. Praktiliselt kõigi puhul mööndi nende geniaalsust sellest hoolimata, et nad pidevalt irriteerisid ja provotseerisid läänelikku heaoluühiskonda.

See on üsna tavaline, et loojatele imponeerivad rohkem need loomingu- ja mõttevoolud, mis olid aktuaalsed paar põlvkonda varem, mitte parajasti elujõus olev *mainstream*. Nii oli lugu ka noore Laabaniga, kelle silmis polnud arbujad sugugi need, kelle poole püüelda. Hiljem kadus tema trots nende suhtes küll sootuks – Laaban hindas mõndagi arbujat väga kõrgelt, kuid lisas: „minu hingelaad see siiski pole“. Ka Siuru tundus vist liiga olev või ilutsev. Vaat Noor-Eesti, see juba on midagi! Selline oli seis enne Inglise raamatu näitust Tallinnas Börsihoone saalis. Seal nägi Laaban Herbert Readi raamatut „Surrealism“, mille ta minu teada omandas ja millest kirjutas Tallinna Reaalkooli ajakirjas *Realist* ülevaate „Syrrealism“ (1938, nr. 9). Laabani artikkel on esimene terviklik eestikeelne artikkel sürrealistlikust elule lähenemise printsiibist. Suuresti samal teemal on ka noore Laabani kirjutis „Salvador Dalí ja paranoia-kriitiline meetod“ (*Eesti Noorus* 1939, nr. 12). Mulle on jäänud mulje, et paljude inimeste meelest nägi Laaban kõike kitsalt sürrealisti pilgu läbi. Kinnitan, et – olles sel teemal Laabaniga rääkinud silmast silma, kuulates tema juttu kõrvalt ja tema tekstide põhjal – asi pole kaugeltki nii! Seda tõestavad ka tema artiklid kirjandusest, kunstist ja muusikast ning tõlgitud autorite valik (nt. Rainer Maria Rilke, Octavio Paz, Mihhail Lermontov, Betti Alver, Gustav Suits, Marie Under jt.). Laaban oli tõsiusklik sürrealist kuni aastani 1949 või natuke kauem. Ega ta sürrealistidele ka edaspidi selga keeranud, aga see polnud enam esmatähtis. Manifesteeritud vabadusest hoolimata olid ju sürrealismilgi oma piirid ja need muutusid üsna peatselt Laabani jaoks ahvistavateks. Seepärast ta ei mõtelnudki edaspidi enam -ismidele, vaid tegeles sellise uue või ka varasemaga, mis talle enesele lihtsalt põnev oli.

Samas tuleb möönda, et sürrealism oli Laabani jaoks õnnelik leid, sest selle ideeks on piirideta vabadus. See, mida Laaban nimetas vabaduseks, tundus

paljudele konformistlikumatele inimestele lihtsalt kohatu ja anarhistliku käitumisena. Sageli ei osanud alalhoidlikud pagulased näha selles muud kui põlastusväärset kommunismimeelsust. Eriti veel pärast seda, kui taastrükiti tema kunagine „Ood 1. maile“ (*Eesti Post* 12. VII 1953; „Oma luulet ja võõrast“, 1990) ja räägiti Laabani Stalini kohta käivast luuletusest, mille too oli 1940. aastal ette kandnud Tartu Ülikooli aulas. Põlastus ulatus ka siia poole raudset eesriiet: näiteks Paul Ariste keeldus Laabani kui „tolle punasega“ kohtumast.

Ei taibanud omal ajal küsida, kuidas ta argieluga toime tuli, aga oletatavasti aitasid sõbrad ning üks ka tõlked rootsi keelde (artikleid, ilukirjandust, libretosid, eriti paguluse algaastail käis Laaban ka kohtus rahvusaaslaste asjus tõlgiks), võibolla tasuti ka näituste avamisel kõnelemise eest jne. Lisaks töötamine Stockholmi Rahvaülikoolis õppejõuna ja loengud Rootsiaudios. Päris tähtsusetu pole ka see, et nt. kontsertidele ja näitustele oli Ilmaril vaba sissepääs nii AICA (Rahvusvaheline Kunstikriitikute Ühing) liikmena kui ka lihtsalt seetõttu, et ta tõlkis ja kirjutas üsna ohtralt nii kunstist kui muusikast.

Kuna Laabani lätlannast ema ei osanud eesti keelt, suhtlesid vanemad omavahel ja ka poeg emaga saksa keeles. Seetõttu valdas Laaban väga hästi saksa keelt ja võis vabalt tõlkida ka rootsi või eesti keelest saksa keelde. Saksa ja inglise keele kaudu on ta tõlkinud ka näiteks jaapani kirjandust – 1963 ilmus jaapani munga Sengai mahukas Moderna Museeti kataloog. Eesti luulet hakkas Laaban saksandama alles 1970ndatel. Autoreid on üsna palju: Jaan Oks, Hendrik Adamson, Gustav Suits, Henrik Visnapuu, Marie Under, Viivi Luik, Paul-Eerik Rummo, Juhan Liiv jt. Kõige rohkem on ta tõlkinud Underi värsiridu, kuid Oksast ja Luigest avaldas ka saksakeelse artikli. Kõik oma ettekanded Balti Instituudi (1970–1996) konverentsidel Stockholmis tegi ta saksa keeles. Need konverentsid toimusid üle aasta vaheldumisi Rootsis ja USA-s, osalejateks olid teadlased eri rahvusest ja eri kontinentidelt kümnetest riikidest.

Eesti Kirjandusmuuseumisse jõudnud Laabani arhiivis on käsikirju, mitmeid kümneid kaustikuid, sadu näitusekutseid ja lahtisi lehti – enamik neist pärineb aastale 1981 järgnenud ajast, mil Laabani elukaaslane ja arhivaar oli Aino Tamjärv. Tema alustas ka Laabani bibliograafia koostamist ja see on publitseeritud Laabani teostekogu V köites pealkirjaga „Självä“ (Ise) 2018 aastal. Laaban elas ja tegutses ruumis, kus eesti keel polnud esmatähtis ning suur osa tema tegutsemisestki oli teiskeelne. Seetõttu on võimalik, et tema (käsi)kirju leidub nii Stockholmis, Pariisis, Washingtonis, kui kus tahes. Tõsi, praeguste teadmiste järgi ta ise eriti suur kirjade kirjutaja polnud, kuid arhiivis on siiski talle suur hulk kirju eri maadest ja eri keeltes.

Selgelt alakasutatud on Laabani täiesti korrastatud äärmiselt mitmekeelne raamatukogu, mis personaalkoguna asub Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiiviraamatukogus. Selles kogus on raamatuid, mida Laaban tõlkis ja/või millele toetudes kujunes tema lugemus eri keeltes (eesti, rootsi, prantsuse, saksa, itaalia, hispaania, inglise). Kirsiks tordil on suurte haruldustena üliväikeses tiraažis

välja antud prantsuskeelsed ajakirjad 20. sajandi keskelt. Selle raamatukogu juures tuleb siiski arvestada, et see ei sisalda päris kõike, millega Laaban töötas – paljud teosed jäid mõnda varasemasse elupaika. Arvatavasti samalaadne oli ka varasemate käsikirjade ja märkmete saatus.

Jaan Malin

PLAYER'S ACTIONS. ILMAR LAABAN FLEEING THE BORDERS

Ilmar Laaban's first poem *The Fountain* was published in the Tallinn Secondary School of Science student magazine *Realist* around the author's 16th birthday. His first article in a literary magazine, *About Positivity and Negativity in Literature*, was printed in *Looming*. Both of these have also been published later. These writings were two very important steps on Laaban's creative path. They formed the drawers, which were filled throughout the rest of his life and were not child's play or mere practice. Laaban re-read his texts later in life and when they still spoke to him, but could be improved, he changed and supplemented them. He corrected and supplemented his poems less often than his translations.

When it comes to Laaban's role in Swedish cultural life, the first to be mentioned is the book *19 moderna franska poeter* (19 contemporary French poets) published in 1948, in which Ilmar Laaban and the Swedish poet Erik Lindegren translated a selection of works by 19 contemporary French poets, mainly Surrealists. Many of these became available to the Swedish-speaking reader for the first time. The authors translated were Lucien Becker, André Breton, Aimé Césaire, René Char, Jean Cocteau, Paul Éluard, Pierre Emmanuel, André Frénaud, Guillevic, Pierre-Jean Jouve, Olivier Larronde, Michel Leiris, Henri Michaux, Saint-John Perse, Francis Ponge, Raymond Queneau, Pierre Reverdy, Jules Supervielle, and Tristan Tzara. A small part of the translations in this book also appeared in the first volume of Ilmar Laaban's book *Poesi* (Poems, 1988). In the same year, three more volumes were published in the same series: *Om Litteratur* (About Literature, II), *Om Konst* (About Art, III), *Om Musik* (About Music, IV). Like the previous ones, volume V *Själ* (Self) was published in 2018 by Kalejdoskop, a publishing house that usually prints exclusive limited circulation publications. Both in form and in essence, this series of works also includes *Oma luulet ja võõrast* (Own and others' poetry, 1990) containing Estonian poetry and translations, and *Marsyase nahk* (Marsyas' Skin: Texts on Texts. Texts on Pictures, 1997) containing essays on Estonian literature and art.

The most complete collection of Laaban's poetry in Estonian is found in the book *Sõnade sülemid, sülemite süsteemid* (Swarms of Words, Swarm Systems, 2004). In 2008, the book of Laaban palindromes *Eludrooge egoordule* was published by the Estonian Language Foundation. When talking about more

comprehensive books, we cannot ignore *Magneetiline jõgi: värsitõlkeid prantsuse ja rootsi luulest* (*Magnetic River: verse translations of French and Swedish poetry*), which was published in 2001 by the Estonian Language Foundation. In 2007, Ellerströms published *Palingarderomb* (*Palindromes*), which contains the Swedish palindromes and other short forms of Laaban (foreword by Teddy Hultberg). In the same year and from the same publishing house, a reprint was published of the 1985 translation of *Estniska ballader* (*Estonian Ballads*), a cycle of folk songs composed by Veljo Tormis, performed in 1985 by the singers of *Estonia* theatre in Stockholm. Jaan Malin has prepared all of Laaban's books after 1997 (except *Estonian Ballads*) for publication.

After arriving in Sweden, Laaban continued his studies in Romance studies at Stockholm University, but soon after, in the late 1940s, he moved on to study philosophy. His interest in philosophy shines through virtually all of his writings before 1960 (from Judaism, Stalinism and Spain, to Martin Heidegger). Later, he tries to be less up-to-date, but from time to time there are still some articles with a socio-political inclination (from psychoanalysis and refugee attitudes to Estonian history 1939–1940). While studying at Stockholm University, Laaban began to write rather long and thorough essays for the Swedish press.

In the 1950s and 1960s, Laaban gave lectures at Stockholm Folk High School and Swedish Radio. The topics were mainly surrealism, modernism, art and music. Unfortunately, the fate of the contents of these lectures is the same as of most radio programs until the 1970s – they have disappeared into oblivion. Largely because programs were broadcast live and not pre-recorded. Some of the content of these presentations might be found in one of Laaban's Swedish-language notebooks. Laaban's manuscript archive is located in the Estonian Cultural History Archive of the Estonian Literary Museum in Tartu. One would definitely find exciting materials in notebooks of different shapes and sizes, but it is doubtful whether Laaban would have liked to see them published. It should also be taken into account that Laaban often made notes when listening to other people speak and did not refer to the actual author. In addition, most of the notebooks in Laaban's archive clearly date from a later date, so the probability of finding material from the 1950s and 1960s is not very high.

The next significant translation for Swedish culture was published in 1964, co-authored with Ove Nordwall, and entitled *Från Mahler till Ligeti* (*From Mahler to Ligeti*). Musicologists on the other side of the Baltic Sea have said that it is not possible to write about twentieth-century music in Sweden without knowing the book. Laaban translated articles by Alban Berg, Theodor W. Adorno and Karlheinz Stockhausen. The works of the first two had not been translated into Swedish before. From that decade onwards, Laaban became an idol for people interested in contemporary so-called serious music. Sometime in the second half of the 1950s, he joined the Fylkingen group in Stockholm,

which had a remarkable studio and capacity to organise concerts. The Fylkingen group organised a widely known festival of sound poetry in 1967–1969.

I once asked Laaban why so many of his sound poems are based on French. He replied because the vast majority of the potential audience for sound poems spoke French. As a side note, I would like to mention that Dmitry Bulatov, the compiler of the international anthology of sound poetry „Homo sonorus”, published in Kaliningrad in 2001, wrote that he chose Laaban's piece „Water himself”, because it sounded the most original to him. I then replied that the reason for the originality could be very simple: it is the only surviving sound poem of Laaban, based on the author's native language Estonian.

In 1968, the French philosopher and sociologist Edgar Morin's book *Tidens anda: essä om masskulturen* (Spirit of Time: An Essay on Mass Culture; original „L'esprit du temps. Essai sur la culture de masse”) translated by Ilmar Laaban and Vahur Linnuste, was published. It appears from conversations and correspondence that both translators took this translation as an important outlet of their social interest.

Let us not discuss further my conviction that Laaban wrote and published political mock-panegyric. These poems form a large part of the reason why Laaban was considered to be sympathetic toward the Soviet regime. Ilmamaa Publishing House refused to publish these poems in the collection of works, which is why I asked them to be published in *Vikerkaar* (2004, No. 1) magazine. I am certain (and doubtful if anyone can convince me otherwise) that in a world of commandments and prohibitions (forced upon by whichever ideology) so unacceptable to Laaban he was an eternal gambler. I reached this opinion before reading Juune Holvandus's interview with Andres Ehin, who is called a tireless gambler. The development of Laaban's seemingly provocative nature stemmed from his family: his father, a railway officer, and his mother, a telegraphist, demanded highest order. This imposition of rules only fuelled Ilmar's defiance, so he started to gather knowledge with the aim of upending this silly regulated world with it. As Laaban was the only child in his family, he was kept away from all sorts of predicaments, and his father would have immediately thrown himself to Laaban's defence. The latter was hardly ever necessary because Laaban was so well-versed and talked himself out of trouble. Laaban took his aforementioned panegyrics very seriously, as he supplemented and corrected several poems made in this field even in the late 1980s.

Laaban once told my father Ilmar Malin that he was simply less interested in renowned creators than young and so-called foreign birds, either migrants or those from multinational families. One of his closest friends was the artist Øyvind Fahlström, who came from a Norwegian-Swedish family, but spent most of his childhood in Argentina. Another like-minded friend was the Italian artist Franco Leidi, who also emigrated to Sweden. The third, whom Ilmar highly respected and about whom he wrote several times, was Endre Nemes, a Jewish surrealist artist born in Hungary who spent his youth in Slovakia.

The fourth person, about whom Laaban often wrote, was the German writer, painter, graphic artist and director Peter Weiss, who also fled to Sweden because of his Jewish heritage. These persons mentioned were exceptional in the sense that Laaban still kept an interest in them after they became widely renowned. These men were acknowledged for their genius, despite the fact that they constantly irritated and provoked Western welfare society.

It is quite common for creators to be impressed by movements of art and literature that were relevant a few generations ago, as was the case with the young Laaban. That is, until the English book exhibition in the Tallinn Stock Exchange Hall. There, Laaban saw Herbert Read's book *Surrealism*, which, as far as I know, he acquired. He later wrote a review in the Tallinn Secondary School of Science magazine *Realist* (1938, No. 9). Laaban's article is the first comprehensive article in Estonian on the surrealist approach to life. The article „Salvador Dali and the Paranoia-Critical Method” by a young Laaban on the same subject is also published in the magazine *Eesti Noorus* (1939, No. 12).

I have the impression that many people think that Laaban only had the narrow view of a surrealist. After having talked to Laaban face to face on this subject, listening to him speak and also reading his texts, I can assure you that this is far from the case! This is also evidenced by his articles on literature, art and music and the selection of translated authors (e.g. Rainer Maria Rilke, Octavio Paz, Mikhail Lermontov, Betti Alver, Gustav Suits, Marie Under, etc.). Laaban was a true surrealist until 1949 or a little longer. He did not turn his back on the surrealists, but that was no longer his priority. Despite the freedom manifested, surrealism had its limits, and they soon became harassing for Laaban. Therefore, he no longer thought about -isms, but dealt with topics that were simply exciting for him.

However, surrealism was a happy finding for Laaban, because its idea is freedom without borders. What Laaban called freedom seemed to many conformist people as simply inappropriate and anarchist behavior. Often, conservative refugees could see nothing but a despicable communist mindset. Especially after the reprinting of his „Ode to May 1” (*Eesti Post* 12. VII 1953; also published in the 1990 collection *Oma luulet ja võõrast*) and talks of his poem about Stalin, which he recited in 1940 in the hall of the University of Tartu. Disgust also extended behind the Iron Curtain: for example, Paul Ariste refused to meet Laaban.

He translated into Swedish, spoke at exhibitions, lectured at Stockholm Folk University and Swedish Radio. It is worth mentioning that Laaban had free admission to concerts and exhibitions, both as a member of AICA (International Association of Art Critics), and simply because he translated and wrote quite a lot about both art and music.

As Laaban's Latvian mother did not speak Estonian, his parents spoke in German and so did Laaban with his mother. Therefore, Laaban mastered German and translated Swedish and Estonian into German. Through German

and English, he has also translated Japanese literature: Moderna Museet catalogue No. 31 of the Japanese monk Sengaist, published in 1963. The catalogue is almost 90 pages, not a two-page booklet. Laaban translated quite a lot of Estonian poets into German (Jaan Oks, Hendrik Adamson, Gustav Suits, Henrik Visnapuu, Marie Under, Viivi Luik, Paul-Eerik Rummo, Juhan Liiv and others). Laaban did not begin to translate Estonian poetry into German until the 1970s. He gave all of his presentations at the conferences of the Baltic Institute (1970–1996) in Stockholm in German.

Ilmar Laaban's memorial archive, housed at the Estonian Literary Museum, contains several dozen notebooks, hundreds of exhibition invitations and individual pages, mostly dating from 1981 onwards, i.e. from the period when Laaban's partner and archivist was Aino Tamjärv. Aino Tamjärv also began compiling Laaban's bibliography, published in 2018 as the Laaban *Collection of Works*, Vol. V, entitled *Själv* (Self). Since Laaban lived and worked in a space where the Estonian language was not of primary importance and a large part of his work was in a foreign language, it is possible that his (handwritten) letters might be found in Stockholm, Paris, Washington, and elsewhere. Laaban was not a great writer of letters, but his archive has a large number of letters from different countries and in different languages.

The multilingual personal library of Laaban, housed at the Archive Library of the Estonian Literary Museum, is completely organised, but clearly underused. His collection also contains the originals that Laaban translated and/or which formed part of his reading library in various languages (in Estonian, Swedish, French, German, Italian, Spanish, English). As icing on the cake, this collection contains limited-edition 20th century French magazines. However, it must be borne in mind that this library does not contain everything that Laaban worked on – many of the works probably were left behind in some of his former habitats, as there are far fewer manuscripts from the pre-1980s.

Jaan Malin

ILMAR LAABANI BIBLIOGRAAFIA
BIBLIOGRAPHY OF ILMAR LAABAN

I ILMAR LAABANI ILUKIRJANDUSLIK LOOMING FICTION BY ILMAR LAABAN

RAAMATUD EESTI KEELES · BOOKS IN ESTONIAN

1946

1. **Ankruketi lõpp on laulu algus : luuletusi 1943–1945** / illustreerinud Olev Mikiver. Stockholm : S. n., 1946. 123, [3] lk.
SISUKORD: Ankruketi lõpp on laulu algus.
KAS TÕESTI?: Lauka ratsu ; „Selgena nagu talvise mere JAH...“ ; Albert Einstein ; Väike Eesti antoloogia : Rahvaluule ; Juhan Liiv ; Gustav Suits ; Marie Under ; Betti Alver. Kaks gaseeli ; Sonett ; „Jääpank täis mürsukilde...“ ; Hinnakiri kahe vihmahoo vahel ; Tänavstseen paranoialikust linnast ; Öine võileib ; „Kiiresti silmitult...“ ; „Torm on puistanud sadandeid tigused...“ ; Lips ümber suitsusamba ; Autoportree ; Kalendrileht ; Igapäevane meri ; Saunalaval ; Hermafrodiidi menu ; „Kire piim valgub laiali...“ ; „Metsik jõgi tormab hääletult...“ ; Ma armastan Teid ; Hur står det till? ; Romantiline päikeseloojak ; Ustavuse õhtu ; Vaikus ja vägivald.
VESI JA TÄHED: Ei ole ulmi ; „Valge linane kangas...“ ; „Maastik rabeleb hommiku võrgus...“ : Erik Lindegren'ile ; Päevast päeva ööst öhe ; Lapsepõlv meheiga vanadus ; „Surma läte puhtais pilvis...“ ; Enesemõrva linnud ; Veksel ; André Gaillard'i kääbas ; „Ma hajun laiali üle oma laua...“ ; „Ma seisin oma meeleheite džunglis...“ ; „Pilkamaks valgust...“ ; Paul Valéry mälestuseks ; Arnold Schönberg ; Puhkpillide kvintett : Kaljo Raiule ; Pornograafiline ; „Järjest kahanevana õnnes...“ ; „Üle päeva peatunud jõe...“ ; Mööblite emanatsioonid ; Tornid ja pallid ; Esmaspäev ; Tütarlapseakt ; Portree ; Une baigneuse de Renoir ; Virmaliste kõlblus.
MIKROKOSMOS: Sissejuhatus ; Viilipuru ; Laps leiab maanteekraavist kummuli suitsusamba ja poob enda ämblikuvõrgus ; Mänd ; Koer ; Juuli 1941 Tartus ; Öhtune karjamaa ; Lühisulg ; Röövliromaan ; Aastaajad ; Mikrokosmos 1–68.
VÄLKUDE VARJUD: Kaberneeme ; 21.01.1924 – 21.01.1944 ; Elada vabana või surra.

The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song : poems 1943–1945.

CONTENTS: *The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song.*

REALLY?: *Mount of a Bog-Pool ; „As clear as the wintry sea’s YEAH...” ;*

Albert Einstein ; A Small Estonian Anthology : Folklore ; Juhan Liiv ;

Gustav Suits ; Marie Under ; Betti Alver ; Two Ghazels ; A Sonnet ;

„An ice-floe full of shell fragments...” ; A Price-List between Two Showers

of Rain ; A Street-Scene from the Paranoia-Like Town ; Nocturnal

Sandwich ; „Quickly eyelessly...” ; „The storm has scattered hundreds

of snails... ; A Tie Around a Column of Smoke ; Self-Portrait ; A Page

from a Calendar ; The Daily Sea ; On the Sauna Platform ; A Menu for

Hermaphrodite ; „Milk of passion spreads across the floor...” ; „A wild

river rushes soundlessly...” ; I Love you ; Kuidas sul läheb? = How Are

You? ; A Romantic Sunset ; An Evening of Fidelity ; Silence and Violence.

WATER AND STARS: *There Are No Dreams ; „White linen fabric...” ;*

„The landscape struggles in the net of the morning...” : to Erik Lindegren ;

From Day to Day from Night to Night ; Childhood Manhood Old Age ;

„The fount of death in clean clouds...” ; Suicide Birds ; A Bill ; The Barrow

of André Gaillard ; „I fade across my table...” ; „I stood in the jungle

of my despair...” ; „To banter the light...” ; In Memory of Paul Valéry ;

Arnold Schönberg ; A quintet of Wind Instruments : to Kaljo Raid ;

Pornographic ; „In the increasingly shrinking happiness...” ; „Across the

river stopped by the day... ; Emanation of Pieces of Furniture ; Towers

and Balloons ; Monday ; Nude of a Girl ; Portrait ; Une baigneuse de

Renoir ; The Morality of Polar Lights.

MICRO-UNIVERSE: *Preface ; Filings ; A Child Finds an Overturned*

Column of Smoke in a Roadside Ditch and Hangs Himself in a Cobweb ;

A Pine ; A Dog ; July 1941 in Tartu ; A Pasture in the Evening ; A Short

Plume ; A Robber Novel ; Seasons ; Micro-Universe 1–68.

SHADOWS OF LIGHTNINGS: *Kaberneeme ; 21.01.1924 – 21.01.1944 ;*

To Live Free or to Die.

Vt. taastrükk 5, 7, 8, 15 ; arvustus 766, 767, 768, 769, 773, 1018, 1250

1957

2. Roosi Selaviste : [luuletused] / kaas ja illustratsioonid Öyvind

Fahlström. Stockholm : Vaba Eesti, 1957. [40] lk.

400 nummerdatud ja signeeritud eksemplari. Põhitekst eesti, osa teksti ka inglise, saksa, prantsuse ja rootsi keeles.

SISUKORD: [Sissejuhatus].

MITTE-TERI: [aforismid] ; Väike eesti luule ajalugu ; Sümposion

Roosi Selaviste juures ; 20 anagrammi ; Roosi Selaviste kannatus surm ja ülestõusmine.

CONTENTS: *Preface.*

NON-POINTS: [*aphorisms*]; *A Small History of Estonian Literature*; *A Symposium at Rose Sellaway's Place*; *20 anagrams*; *Rose Sellaway's Suffering Death and Resurrection*.

Vt. taastrükk 5, 7

1987

3. **Kaks luuletust** / koostanud Peeter Ilus; taidur Leonhard Lapin. Tallinn, 1987. [39] lk. Bibliofiilne väljaanne.
SISUKORD: Vaikus ja vägivald; Elada vabana või surra.
Two Poems: Silence and Violence; To Live Free or to Die.

1989

4. **Kaks luuletust** / koostaja Peeter Ilus; taidur Leonhard Lapin. Tallinn: [Uhring], 1989. 13 lk. Bibliofiilne väljaanne, 50 nummerdatud eksemplari.
SISUKORD: Vaikus ja vägivald; Elada vabana või surra.
Two Poems: Silence and Violence; To Live Free or to Die.

1990

5. **Oma luulet ja võõrast** / toimetanud Aino Tamjärv, Ivo Iliste; kujundanud Ludvig Kruusmaa; illustreerinud Olev Mikiver, Vello Vinn. Tallinn: Eesti Raamat, 1990. 301, [1] lk.: ill., portr. (Teosed; VII–VIII).
SISUKORD: Gaseel: [autograaf].
ANKRUKETI LÕPP ON LAULU ALGUS: luuletusi 1943–1945.
RROOSI SELAVISTE.
OMA LUULET JA VÕÕRAST: Intermezzo jääs; Sirnates Paul Klee „Kirgede korraldust“; Laul seitsmest ulmast ja sinisest hobusest; Hymn vabadusele; Ood Eesti Vabariigi XXI aastapäevaks; Võidupüha õhtulaul; Ditüramb Eesti Vabariigi XXII aastapäevaks; Ood 1. maiks; Metsavend 1946; Onn; Luuletus; Sonett kangrutelgedel; Siin rohi läheb lahku lauguna; Charlie Parkeri kalm; Meeleheite leegid löövad tornidelt alla; Keset väljakut seisab armastuse tohutu jääkuup; Rinnad; Kaks gaseeli; Luust võtmega; Paul Klee: Häusliches Requiem; Üks sõna; Sein ei ulatu laeni; Viisteist aastat hiljem; Angelus; Lehekülg Rroosi Selaviste sõnastikust; Uus sümposium Rroosi Selaviste juures; Oleme, eks?
TÖLKED: Hölderlinile / **Rainer Maria Rilke**. Nädala tõetera ehk mõrane grammofoniplaat / **Erik Lindegren**. Laul hämaraist tuvidest / **Federico García Lorca**. Laul / **Gunnar Ekelöf**. Surmalaul / **Henri Michaux**. Klassiline idüll; Öine / **Juan Ramón Jiménez**. Tiiger / **William Blak**. Kiri Koterproualt / **Christian Morgenstern**. Universumi kivi võileivust juustega / **Jean Arp**. Matk / **Charles Baudelaire**.

Fantasmagooria 3 / **Bertil Malmberg**. Tuleb mõni / **Nelly Sachs**.
 Kingud [Künkad] / **Guillaume Apollinaire**. Canto / **Pierre Emmanuel**.
 Valge ja must / **Pierre Reverdy**. Väike viinivalss / **Federico García Lorca**. (Tsüklist) Mida viiulid laulavad oma pekist sängis ; Teokarbijutt ;
 Must rõõm / **Jean Arp**. Vaene Jean / **Jean Cocteau**. Pahaaimamatu
 kõneleb lõunalaua taga / **Elsa Grave**. (Tsüklist) Spliin ja paleus ; Hümn
 ilule ; Lesbos ; Luukere maaharijaks ; Mask ; Ebaõnn ; Mees ja meri ;
 De profundis clamavi ; Lethe ; Löhnapudel ; Sume laotus ; Vihavimma
 tõrs ; Mässaja ; Sümpaatiline õudus ; Üks märtritar ; Uudishimuliku
 ulm ; Ümbimus ; Eidekesed / **Charles Baudelaire**. Mereteema : Bal des
 petits lits blancs ; Paabulinnutorn ; Meremuundumine ; Randauhutus ;
 Envoi / **Gunnar Ekelöf**. Maldamise pidud: 1. Lehekuu lipud, 2. Laul
 kõrgeimalt tornilt, 3. Igavik, 4. Kuldne aeg / **Arthur Rimbaud**.
LIMERIKUD: Limerikke ; Limerikke luist, taevakehist ja roosest ; Neli
 muundumislimerikku ; Limerikke hõõgudest, teedest ja ööst.
LOOMINGUT KÄSIKIRJADEST: Häda mulle ; Raudnali ; Raudnali
 II ; Puud magavad tinti ; Üle lume ; Lihakell ; *Max Ernstile* ; Kohvikus
 (tsüklist *Historia unius diei*) ; Vaevalt ; Juuksed ja lehtkuused ;
 Kohtumine pärast sarikõielisi aastaid ; Waterloo : [proosaluuletus] ; Ei
 ole muust minul lugu ; Kroonika ; Ning äkki seisad sa alasti minu ees ;
 Villanell ; Ainole ; **JÄRELMÄRKUSED** [luuletõlgetele]: Guillaume
 Apollinaire „Kingud „[Künkad]“. Gunnar Ekelöf „Mereteema“.

Own and Others' Poetry.

CONTENTS: Gazel : [autograph].

THE END OF THE ANCHOR CHAIN IS THE BEGINNING OF THE SONG: Poems 1943–1945.

RROSE SELLAWAY.

OWN AND OTHERS' POETRY: [poetry in periodicals]: *Intermezzo in Ice* ; *Regarding Paul Klee's „Management of Passions“* ; *A Song about Seven Dreams and a Blue Horse* ; *Hymn to Freedom* ; *Ode to XXI Anniversary of the Estonian Republic* ; *Victory Day Evening Song* ; *Dithyramb to XXII Anniversary of the Estonian Republic* ; *Ode to 1 May* ; *A Forest Brother 1946* ; *A Cabin* ; *A Poem* ; *A Sonnet Made on the Weaving Loom* ; *Here, the Grass Breaks apart Like a Parting in your Hair* ; *Charlie Parker's Grave* ; *Flames of Despair Burst down from the Towers* ; *The Enormous Ice Cube of Love Stands in the Centre of a Square* ; *Breasts* ; *Two Ghazels* ; *With a Bone Key* ; *Paul Klee : Häusliches Requiem* ; *One Word* ; *The Wall doesn't Reach to the Ceiling* ; *Fifteen Years Later* ; *Angelus* ; *A Page from Rose Sellaway's Dictionary* ; *A Symposium at Rose Sellaway's Place* ; *We Are, Aren't We?*

TRANSLATIONS: To Hölderlin / **Rainer Maria Rilke**. *Dictum of the Week or a Cracked Gramophone Record* / **Erik Lindegren**. *A Song about Dark Doves* / **Federico García Lorca**. *A Song* / **Gunnar Ekelöf**.

Song of Death / **Henri Michaux**. *A Classical Idyll*; *Nocturnal* / **Juan Ramón Jiménez**. *The Tyger* / **William Blake**. *A Letter from Koterfrau* / **Christian Morgenstern**. *The Stone of the Universe with Sandwich Hair* / **Jean Arp**. *The Journey* / **Charles Baudelaire**; *Phantasmagoria 3* / **Bertil Malmberg**. *If Someone Comes* / **Nelly Sachs**. *Hills* / **Guillaume Apollinaire**. *Canto* / **Pierre Emmanuel**. *White and Black* / **Pierre Reverdy**. *A Little Viennese Waltz* / **Federico García Lorca**. (From the cycle) *What Violins Sing in Their Bed of Lard*; *Sea Shell Talk*; *Black Joy* / **Jean Arp**. *Poor Jean* / **Jean Cocteau**. *The Unsuspecting [Character] Speaks at the Dinner Table* / **Elsa Grave**. (From the cycle) *Spleen and the Ideal*; *Hymn to Beauty*; *Lesbos*; *The Skeleton Labourer*; *The Mask*; *Misfortune*; *Man and the Sea*; *De profundis clamavi*; *Lethe*; *A Bottle of Exotic Perfume*; *Dusky Expanse*; *The Well of Hate*; *Rebel*; *Sympathetic Horror*; *One Female Martyr*; *A Dream of a Curious*; *Obsession*; *Old Women* / **Charles Baudelaire**. *Sea-Theme: Bal des petits lits blancs*; *Peacock Throne*; *Transformation of the Sea*; *Flushed to the Beach*; *Dispatch* / **Gunnar Ekelöf**. *Parties of Devotion: 1. Flags of May*; *2. The Song from the Tallest Tower*; *3. Eternity*; *4. Golden Age* / **Arthur Rimbaud**. **LIMERICKS:** *Limericks*; *Limericks about Bones, Heavenly Bodies and Roses*; *Four Transformation Limericks*; *Limericks about Smouldering, Roads and Night*.

OWN POETRY AND ALIEN: *Woe to Me*; *Iron Joke*; *Iron Joke II*; *Trees Sleep Ink*; *Across the Snow*; *A Clock of Flesh: to Max Ernst*; *In a Cafe (from the cycle Historia unius diei)*; *Barely*; *Hair and Larches*; *Rendezvous after the Years of Umbellifers*; *Waterloo: [prose poem]*; *I don't Care about Anything Else*; *A Chronicle*; *And Suddenly You Naked Stand in front of Me*; *Villanell*; *To Aino*.

EXPLANATORY NOTES ON THE TRANSLATIONS OF POETRY:

Guillaume Apollinaire „The Hills“. Gunnar Ekelöf „Sea-Theme“.

Vt. arvustus 1174, 1177, 1178, 1180, 1185, 1381

1997

6. **Marsyase nahk: Tekste tekstidest. Tekste piltidest** / [järelsõna **Ilmar Laaban, Aino Tamjärv**]; toimetanud: Aino Tamjärv ja Raul Kilgas; kujundanud Ludvig Kruusmaa; illustreerinud Albert Flocon, Maurice Henry, Valentino Hugo, Marcel Janco, Olev Mikiver, Man Ray, Herman Talvik; foto Lüfti Özkök. Tallinn: Eesti Raamat, 1997. 283 lk. (Teosed IX–X).

SISUKORD: TEKSTE TEKSTIDEST: Positiivsusest ja negatiivsusest kirjanduses: [vastus ankeedile]; Kino vaimsete väärtuste kandjana; Veel kord kinost vaimsete väärtuste kandjana; Nobeli kirjandusauhinnast ja [tõlkesari] Nobeli laureaadest; Teine, parandet trükk: [autori muudatustest uustrükkides]; Henrik Visnapuu 50; Sürrrealismi

perspektiive : [sürrealism kui maailmavaade] ; Portreid tänapäeva prantsuse luulest : [Paul Éluard, Pierre Jean Jouve, Saint-John Perse] ; Marie Under „Sõnasild“ : [arvustus] ; [Ilmar Talve] „Ainult inimene“ : [arvustus] ; Kirjandusarvustusest ja „teisest võimalusest“ : [kirjanduskriitikast paguluses] ; Maju lumes : uudisproosat EKK-lt : [arvustus] ; Rahuldamata naishingi : uudisproosat EKKo-lt : [arvustus] ; [Arvustus] : August Mälk „Tee kaevule“ 1, Gert Helbemäe „Elamata elu“, Aino Thoen „Igaviku veskid“, Voldemar Õun „Viis paari susse“ ; Külmetava hinge öö : [Karl Ristikivi „Hingede öö“ : arvustus] ; Müüte Võrumaast, eikellegimaast, mülkasevajunud maast : [arvustus : Bernard Kangro „Eikkellegi maa“, Raimond Kolk „Kõiv akna all“, Ivar Grünthal „Uni lahtiste silmadega“, Harri Asi „Sõdalane värsivibuga“ : luulekogudest] ; Jutte vahelejäajaist : August Mälk „Tee kaevule“ 2, Aino Thoen „Hallide mägede maa“, Alma Teder „Eluõpilane“, Bernard Kangro „Peipsi“, Valev Uibopuu „Igavene küla“, Arvo Mägi „Uputus“ : [arvustus] ; Pagulase kevad : vestlus läti luuletajaga [Dzintars Sodumsiga] ; Maapaos mõtlik metsarada : luulet 1954–55 ; Järelehüüe Gustav Suitsule ; Järelehüüe Heiti Talvikule ; Paul Celan ja kaasaegne saksa luule (järgneb) ; Pagulase põiklemised : [Bernard Kangro „Sinine värav“ : arvustus] ; Lõõtsutatav tondirong : [Arved Viirlaid „Seitse kohtupäeva“ : arvustus] ; Paul Celan ja kaasaegne saksa luule (järg) ; Keelustatud elujanu : [Valev Uibopuu „Janu : romaan“ : arvustus] ; Murda kivi, murda truudust : [Kalju Lepik „Kivimurd“, Raimond Kolk „Müüdud sõrmus“ : arvustus] ; Tervitus Johannes Aavikule ; August Sanga mälestades ; Igiuus, iganematu : [Marie Under 90] ; Johannes Aavik ehk äärmiste võimaluste keel ; Luuleekspordi transpordiprobleeme I–II : [kuidas tõlkida eesti luulet rootsi keelde] ; Huvastijätt Uku Masinguga : [järelehüüe] ; Paar sõna (üla)komadest ja (mõtte) kriipsudest : [ettepanekud muuta keelenorme].

TEKSTE PILTIDEST: Jutustavast ja „puhtast“ kunstist : [Aleksander Bergmanni pannoo EÜS'i hoones] ; Kaks artiklit : [kunstipõhimõtteist] ; Salvador Dalí ja paranoialik-kriitiline meetod ; Teemal Eduard Wiiralt : [graafiku erinevad loomelaadid] ; Neli pagulaskunstnikku panevad välja : [Endel Kõks, Raoul Lind, Karin Luts, Olev Mikiver] ; Jõulueelset pagulaskunsti : [ühisnäitusel Karin Luts, Endel Kõks, Olev Mikiver, Eerik Haamer, Raoul Lind, Otto Paas, Ene Bruce-Falkenberg, Maire Männik] ; Mida hinnata ümber meie senises kunstis? : [Ilmar Laabani ettekande „Eesti kunsti üle 20. saj. I poolel“ refereering] ; Emantsipeeruv pagulaskunst : [ühisnäitusel Eduard Wiiralt, Hugo Lepik, Erich Pehap, Ernst Jõesaar, Juhan Nõmmik, Eerik Haamer, Eduard Rüga, Endel Kõks, Lydia Lavrov, Arno Vihalemm, Gustav Mägi] ; On Wiiralt klassik? : [vastuseks Aleksis Ranniti artiklile] ; Vastus Ernst Jõesaarele ; Kaks maalijat : [Raoul Lind, Voldemar Tank] ; Otto Paju ateljeenäitus ; Kaks

küsimust Spectatorile ; Jälleleitud Grünberg : [maaliija Jaan Grünberg] ; Inimene esemeks, ese inimeseks ; Karin Lutsu mikrokosmos ; Momentpanoraama maapao-kunstist ; Karin Luts tagasi- ja edasivaates ; Epp Ojamaa näituse puhul ; Pildid teiselt poolt pimedust : [maaliija Jaan Grünberg] ; Malet kõnnumaa malelual : [maaliija Ville Tops] ; Pealispind ja pinnatagune : [maaliija Vilda Juse] ; Läbimurru lävel : [maaliija Olev Mikiver] ; Mälestuste ja aimduse pilte : [maalijad Olev Mikiver, Mihkel Olt] ; Silmailu ning fantaasialendu Södertäljes : [kodu Eesti kunstnike näitus] ; Tallinna pilt ehk Ringi kvadratuur : mõtteid mullusügisese N. Eesti graafika näituse puhul : [graafikud Herald Eelma, Evald Okas, Evi Tihemets, Vive Tolli, Peeter Ulas, Vello Vinn] ; Melanhooliaid, meditatsioone, lovesid : veel mõtteid mullusügisese N. Eesti graafika näituse puhul : [graafikud Silvi Liiva, Marje Üksine, Marju Mutsu, Mare Vint, Tõnis Vint] ; Mihkel Olt Södertäljes ; Nägusid ja lilli, paiste- ja päriselu : [maalijad Helve ja Ants Viidalepp] ; Lehti vikervärvides ja mustvalges I–II : [maalijad Karn Luts ja Arvo Luik] ; Tänsõnad kõigile „Marsyase naha“ ja Laabani teoste väljaandmises osalenutele / [Ilmar Laaban ja Aino Tamjärv].

Marsyas' Skin : Texts on Texts. Texts on Pictures.

CONTENTS: TEXTS ABOUT TEXTS: *About Positivity and Negativity in Literature : [answers to a questionnaire] ; Cinema As a Supporter of Spiritual Values ; Once Again about Cinema as a Supporter of Spiritual Values ; About the Nobel Prize in Literature and Nobel Prize Laureates : [Nobel Prize in literature and the translation series „Nobel laureates“] ; Second, Revised Edition : [revisions made by the author in new editions] ; Henrik Visnapuu 50 ; Perspectives of Surrealism : [surrealism as an ideology] ; Some Portraits from the Contemporary French Poetry : [Paul Éluard, Pierre Jean Jouve, Saint-John Perse] ; Marie Under „Wordbridge“ : [criticism] ; [Ilmar Talve] „Just a Man“ : [criticism] ; About Literary Criticism and „Another Possibility“ : [about literary criticism in exile] ; Houses in the Snow : About New Books of Prose From EKK ; Unsatisfied Female Persons : About New Books of Prose from EKKo : [August Mälk „The Road to the Well“, Gert Helbemäe „Life Unlived“, Aino Thoen „Mills of Eternity“, Voldemar Õun „Five Pairs of Shoes“ : criticism] ; Night of a Freezing Soul : [Karl Ristikivi „Night of Souls“ : criticism] ; Some Myths About the Land of Võrumaa, the No Man's Land, the Land Sunken into Quagmire : [Bernard Kangro „No Man's Land“, Raimond Kolk „Birch below the Window“, Ivar Grünthal „A Dream with Open Eyes“, Harri Asi „Soldier with a Bow of Verses“ : criticism] ; Stories About People In-between : [August Mälk „The Road to the Well“, Aino Thoen „The Land of Grey Mountains“, Alma Teder „The Student of Life“, Bernard Kangro „Peipsi“, Valev Uibopuu „Eternal Village“, Arvo Mägi „Overflow“ : criticism] ; A Refugee's Spring : A Talk with a Latvian Poet [Dzintars*

Sodums] ; *A Thoughtful Walk on a Forest Path in Exile : Poetry 1954–55* ; *Obituary to Gustav Suits* ; *Obituary to Heiti Talvik* ; *Paul Celan and Contemporary German Poetry (will be continued)* ; *Eluding Thoughts of a Refugee* : [Bernard Kangro „The Blue Gate“ : criticism] ; *A Panting Ghost Train* : [Arved Viirlaid „Seven Days of Judgement“ : criticism] ; *Paul Celan and Contemporary German Poetry (continuation)* ; *Prohibited Thirst For Life* : [Valev Uibopuu „Thirst“ : criticism] ; *To Break Stone, to Break Faith* : [criticism : Kalju Lepik „Stone Quarry“, Raimond Kolk „Sold Ring“] ; *Greetings to Johannes Aavik* ; *In Memory of August Sang* ; *Eternally New, Never Obsolete* : [Marie Under 90] ; *Johannes Aavik or the Language of Extreme Possibilities* ; *Some Transport Problems of Poetry Export I–II* : [how to translate Estonian poetry into Swedish] ; *Farewell to Uku Masing* : [obituary] ; *A Few Words About Commas, Apostrophes, and Dashes* : [proposals to amend language norms].

TEXTS ABOUT PICTURES: *About the Narrative Art and „Pure“ Art* : [Aleksander Bergmann’s Mural in the Building of the Estonian Students’ Society] ; *Two Articles* : [about principles of art] ; *Salvador Dalí and the Paranoid-Critical Method* ; *About Eduard Wiiralt* : [about different creative styles of the artist] ; *Four Exile-Artists have an Exhibition* : [artists Endel Kõks, Raoul Lind, Karin Luts, Olev Mikiver] ; *Some Pre-Christmas Exile-Art* : [a group exhibition : Karin Luts, Endel Kõks, Olev Mikiver, Eerik Haamer, Raoul Lind, Otto Paas, Ene Bruce-Falkenberg, Maire Männik] ; *What should be Revaluated in our Current Art?* : [review of paper about Estonian art in the first half of the 20th century] ; *Emancipating Art in Exile* : [group exhibition : Eduard Wiiralt, Hugo Lepik, Erich Pehap, Ernst Jõesaar, Juhan Nõmmik, Eerik Haamer, Eduard Rüga, Endel Kõks, Lydia Lavrov, Arno Vihalemm, Gustav Mägi] ; *Is Wiiralt a Classic?* : [reply to an article by Aleksis Rannit] ; *A Reply to Ernst Jõesaar* ; *Two Painters* : [Raoul Lind, Voldemar Tank] ; *Otto Paju’s Studio-Exhibition* ; *Two Questions to Spectator* ; *Grünberg Found Again* : [painter Jaan Grünberg] ; *A Man to Object, an Object to Man* ; *Micro-cosm of Karin Luts* ; *Today’s Panorama of Exile Art* ; *Karin Luts, Forward and Backward* ; *About Epp Ojamaa’s Exhibition* ; *Pictures from the Other Side of Darkness* : [painter Jaan Grünberg] ; *Chess on a Chessboard in the Wilderness* : [painter Ville Tops] ; *Surface and Below the Surface* : [painter Vilda Juse] ; *On the Threshold of a Break-Through* : [painter Olev Mikiver] ; *Pictures of Memories and Premonitions* : [painters Olev Mikiver, Mihkel Olt] ; *A Feast for the Eyes and a Flight of Fantasy in Södertälje* : [Artists from the Estonian homeland in Södertälje] ; *Picture of Tallinn or the Quadrature of a Circle* : *Thoughts about the Exhibition of Soviet Estonia’s Graphic Art Last Autumn* : [graphic artists Herald Eelma, Evald Okas, Evi Tihemets, Vive Tolli, Peeter Ulas, Vello Vinn] ; *Melancholies, Meditations, Trances* : *More Thoughts about the Exhibition*

of Soviet Estonia's Graphic Art Last Autumn : [graphic artists Silvi Liiva, Marje Üksine, Marju Mutsu, Mare Vint, Tõnis Vint] ; Mihkel Olt in Södertälje ; Faces and Flowers, the Seeming and Real Life : [painters Helve and Ants Viidalepp] ; Rainbow-Coloured and Black-And-White Leaves : [painters Karin Luts and Arvo Luik] ; Thanks to all who took part in the editing of „Marsyas's Skin“ and other Laaban's Works / Ilmar Laaban and Aino Tamjärv.

Vt. arvustus 1272–1275

2004

7. **Sõnade sülemid, sülemite süsteemid** : [luuletused] / [koostanud Jaan Malin ; koostamisel ja toimetamisel abiks olnud Ain Kaalep ; kujundanud Leonhard Lapin]. Tartu : Ilmamaa, 2004. 405, [3] lk. : ill., portr.

SISUKORD: NOORUSE LAHTI MURT LAED: Purskkaev ; Apokalüptiline maastik ; Kevad ; Luule sünd ; Kuu ; Isamaa ; Meander ; Intermezzo jääs ; Öine Riia ; Sirnates Paul Klee „Kirgede korraldust“ ; Laul seitsmest ulmast ja sinisest hobusest ; Mälestuseks ; Häda mulle ; „Zur Ewigkeit“ ; Anton Webern'i mälestuseks ; Koolis ; Raudnali ; Raudnali II ; Vaade Tähe ja Tiigi tänava nurgalt ; Turist ; „Sääl suures majas on hääli...“ ; Ehted ; „Kui mõte kaob loomade kõnest...“ ; Sein ei ulatu laeni ; Eile ; „inimene, kuulata!...“ ; Toas ; Kella-viie-tee ; „Loomad on ronind üksteisele selga...“ ; „Traat...“ ; „kindlusseltsest ja vrakest...“ ; Kevad 2 ; Ese ; „Kedagi mitte armastada...“ ; „Põrandal...“.

ANKRUKETI LÕPP ON LAULU ALGUS: Ankruketi lõpp on laulu algus.

KAS TÕESTI?: Lauka ratsu ; „Selgena nagu talvise mere JAH...“ ; Albert Einstein ; Väike Eesti antoloogia : Rahvaluule ; Juhan Liiv ; Gustav Suits ; Marie Under ; Betti Alver ; Kaks gaseeli ; Sonett ; „Jää-pank täis mürsukilde...“ ; Hinnakiri kahe vihmahoo vahel ; Tänavstseen paranoialikust linnast ; Öine võileib ; „Kiiresti silmitult...“ ; „Torm on puistanud sadandeid tigused...“ ; Lips ümber suitsusamba ; Autoportree ; Kalendrileht ; Igapäevane meri ; Saunalaval ; Hermafrodiidi menu ; „Kire piim valgub laiali...“ ; „Metsik jõgi tormab hääletult...“ ; Ma armastan Teid ; Hur står det till? ; Romantiline päikeseloojak ; Ustavuse õhtu ; Vaikus ja vägivald.

VESI JA TÄHED: Ei ole ulmi ; „Valge linane kangas...“ ; „Maastik rabeleb hommiku võrgus...“ : Erik Lindegren'ile ; Päevast päeva ööst öhe ; Lapsepõlv meheiga vanadus ; „Surma läte puhtais pilvis...“ ; Enesemõrva linnud ; Veksel ; André Gaillard'i kääbas ; „Ma hajun laiali üle oma laua...“ ; „Ma seisin oma meeleheite džunglis...“ ; „Pilkamaks valgust...“ ; Paul Valéry mälestuseks ; Arnold Schönberg ; Puhkpillide kvintett : *Kaljo Raiule* ; Pornograafiline ; „Järjest kahanevana õnnes...“ ; „Üle päeva peatunud jõe...“ ; Mööblite emanatsioonid ; Tornid ja

pallid ; Esmaspäev ; Tütarlapseakt ; Portree ; *Une baigneuse de Renoir* ;
Virmaliste kõlblus.

MIKROKOSMOS: Sissejuhatus ; Viilipuru ; Laps leiab maanteekraavist
kummuli suitsusamba ja poob enda ämblikuvõrgus ; Mänd ; Koer ;
Juuli 1941 Tartus ; Öhtune karjamaa ; Lühisulg ; Röövliromaan ;
Aastaajad ; Mikrokosmos 1–68.

VÄLKUDE VARJUD: Kaberneeme ; 21. 01. 1924 – 21. 01. 1944 ; Elada
vabana või surra.

RROOSI SELAVISTE: „On isikuid, kes elavad läbi sajandite...“ ; Mitte-
teri ; Väike eesti luule ajalugu : (Karl Eduard Sööt, Juhan Liiv, Gustav
Suits, Marie Under, Villem Ridala, Henrik Visnapuu, Heiti Talvik, Betti
Alver, Uku Masing, Kalju Lepik, Raimond Kolk, Ivar Grünthal) ;
Sümposion Rroosi Selaviste juures ; Rroosi Selaviste kannatus, surm ja
ülestõusmine ; Veel mitte-teri ; Eesti luule ajalugu (järg) : (Teet Kallas,
Ilmar Laaban, Ilmar Mikiver, Liisu Mikiver, Ellen Niit, Ilona Laaman,
Maret Suits-Elson, Toomas Liiv, Kaie Talviste) ; Väike eesti kunsti
ajalugu : (Konrad Mägi, Paul Burman, Jaan Koort, Adamson-Eric, Enno
Hallek, Peeter Ulas, Marju Mutsu, Leonard Lapin) ; Veel anagramm-
portreid : (Aino Hellat-Tamjärv, Vahur Linnuste, Imant Rebane, Mall
Helgi Jaakson, Elmar Öun, Ingemar Gustafsson, Olivier Herdiés, Erik
Lindegren, Edouard Jaguer, Karl Buchheister, Franco Leidi, Ingvar
Cronhammar, Bianca Leidi, Folke Lalander, Sune Nordgren, Giacomo
Oreglia, Ilmar Laaban, Ragnar von Holten, Max Walter Svanberg,
Gösta Kriland) ; Sümposion Rroosi Selaviste juures ; Lehekülg Rroosi
Selaviste sõnastikust ; Tikksõnu, nastiksõnu (Rroosi sõnastik).

HÕÖGU, HÄMARUSTORN!: Metsavend 1946 ; Onn ; Sonett kangru-
telgedel ; Siin rohi läheb lahku lauguna ; Charlie Parkeri kalm ; Funken-
spielstück ; Discours d'amour du bas-hurlleur ; Antonin Artaud ; Meele-
heite leegid löövad tornidelt alla ; Rinnad ; Veel kaks gaseeli ; Luust
võtmega ; Paul Klee : Häusliches Requiem ; Üks sõna ; Viisteist aastat
hiljem ; Angelus ; „bortom kärnmjõlkspölen...“ ; Sonett auf das
hinscheiden eines freundes ; Südamepoolte füüsika ; Oleme, eks? ;
„Graafik seinal...“ ; „Kahe seina nurk...“ ; „Kui linnud ei mõista enam
üksteist...“ ; Vihm ; Üle lume ; Lihakell ; Kohvikus (tsüklist *Historia
unius diei*) ; Vaevalt ; Juuksed ja lehtkuused ; Kohtumine pärast sarik-
õielisi aastaid ; Waterloo : [proosaluuletus] ; Ei ole muust minul lugu ;
Keset väljakut seisab armastuse tohutu jääkuup ; Kroonika ; Ning äkki
seisad sa alasti minu ees ; Villanell ; Ainole ; Mis ma sinuga teen ;
Ilutulestik kalmistul ; Videvik ; „Ja siis tümahtab...“ ; Lukus koit ; „Keset
suudlust...“ ; Tasaulguja lemmekõne ; „Meel liiga nõder...“ ; Giorgio de
Chirico.

LENNUK ÖÖTAEVAL: Mässus ta puhaku ; „Heitlus keeb tähtede
malelual...“ ; Vait! ; Uueaastaöö ; Johannes Barbarus surnud 1–4 ;

Liikumatus lõunapäikeses ; Vibulaskja ; Ühe-inimese voodi ; Kaalude elulugu enne kihlumist ; Tühi täisminevik ; Sünteetiline mägi ; Kahmoto ; „Kas teate mis on vabadus...“ ; Põgenemine anaeroobsest esemest ; Aknaruutude purustaja ; Antitestament ; Maastik ; Liiliad kätteks ; Tema ; Gaseel ; Jantra ; „armastan sind teiselpool merd...“ ; Ma näen sind ; Torn ; Sugemeid „Ars poeticaks“ ; Armastajad ; Maagiline salong 1–5 ; Oltsile ; Tammsvik ; Ärkamine lumepiiril ; „Iles ja vidus ja valus...“ ; Kaks fragmenti ; Kaplansbacken ; Ilmutaja Johannese Ülem-laul ; Nii paindlikud küüned on ilul ; Estramboo-sonett ; Antinoos ; Tuba ; Jalg vastu maad ; „Päikesevälg...“ : Erik Lindegreni mälestuseks ; Sõnalüüse.

KOIDU VAIKUS JA TÄRINGUTÄRIN: Oma häälik. NOOR

KIRIKROON: Väike eesti kirjanduse palindroom-ajalugu ; Kilde maailmakirjanduse palindroom-loost.

LIMERIKKE: Limerikke ; Limerikke luist, taevakehist ja roostest ; Muundumislimerikke ; Limerikke hõõgudest, teedest ja ööst ; Sünni- ja lootuslimerikke. **HAIKUSID:** Haikusid ; Koos-haikusid ; Kevadise kitsaste haikusid.

Märkusi ja kommentaare ; Laabani maatu ilm / **Jaani Malin.**

Swarms of Words, Systems of Swarms.

CONTENTS: CEILINGS BROKEN THROUGH BY YOUTH:

Fountain ; Apocalyptic Landscape ; Spring ; Birth of Poetry ; The Moon ; Fatherland ; Meander ; Intermezzo in Ice ; Riga at Night ; Regarding Paul Klee's „Management of Passions“ by Paul Klee ; A Song about Seven Dreams and a Blue Horse ; In Memory ; Woe to Me ; „Zur Ewigkeit“ ; In Memory of Anton Webern ; At School ; Iron Joke ; Iron Joke II ; A View from the Corner of the Tähe and Tiigi Streets ; A Tourist ; „There are voices in that big house...“ ; Jewelry ; „When the speech of animals loses its point...“ ; The Wall doesn't Reach to the Ceiling ; Yesterday ; „Human, listen!...“ ; In the Room ; Five o'clock tea ; „The animals have climbed on each other's backs...“ ; „Wire...“ ; „About insurance companies and wrecks...“ ; Spring 2 ; A Thing ; „Not to love anybody...“ ; „On the floor...“.

THE END OF THE ANCHOR CHAIN IS THE BEGINNING OF THE SONG: *The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song.*

REALLY?: *Mount of a Bog Pool ; „As clear as the wintery sea's YEAH...“ ; Albert Einstein ; A Small Estonian Anthology : (Folklore ; Juhan Liiv ; Gustav Suits ; Marie Under ; Betti Alver) ; Two Ghazels ; A Sonnet ; „An ice-floe full of shell fragments...“ ; A Price-List between two Showers of Rain ; A Street Scene from the Paranoia-Like Town ; Nocturnal Sandwich ; „Quickly eyelessly...“ ; „The storm has scattered hundreds of snails...“ ; A Tie around a Column of Smoke ; Self-Portrait ; A Page from a Calendar ; The Daily Sea ; On the Sauna Platform ; A Menu for Hermaphrodit ; „Milk of passion spreads over the floor...“ ; „A wild river*

rushes soundlessly...“ ; I Love you ; Kuidas sul läheb? = How Are You? ; A Romantic Sunset ; An Evening of Fidelity ; Silence and Violence.

WATER AND STARS: There Are no Dreams ; „White linen fabric...“ ; „The landscape struggles in the net of the morning...“ : to Erik Lindegren ; From Day to Day from Night to Night ; Childhood Manhood Old Age ; „The fount of death in clean clouds...“ ; Suicide Birds ; A Bill ; The Barrow of André Gaillard ; „I fade across my table...“ ; „I stood in the jungle of my despair...“ ; „To banter the light...“ ; In Memory of Paul Valéry ; Arnold Schönberg ; A Quintet of Wind Instruments : to Kaljo Raid ; Pornographic ; „In the increasingly shrinking happiness...“ ; „Across the river stopped by the day...“ ; Emanation of Pieces of Furniture ; Towers and Balloons ; Monday ; Nude of a Girl ; Portrait ; Une baigneuse de Renoir ; The Morality of Polar Lights.

MICRO-UNIVERSE: Preface ; Filings ; A Child Finds an Overturned Column of Smoke in a Roadside Ditch and Hangs Himself in a Cobweb ; A Pine ; Dog ; July 1941 in Tartu ; Pasture in the Evening ; A Short Plume ; A Robber Novel ; Seasons ; Micro-Universe 1–68.

SHADOWS OF LIGHTNINGS: Kaberneeme ; 21. 01.1924 – 21. 01.1944 ; To Live Free or to Die.

ROSE SELLAWAY: „There are people who live through the centuries...“ ; Non-points ; A Small History of Estonian Poetry : (Karl Eduard Sööt, Juhan Liiv, Gustav Suits, Marie Under, Villem Ridala, Henrik Visnapuu, Heiti Talvik, Betti Alver, Uku Masing, Kalju Lepik, Raimond Kolk, Ivar Grünthal) ; Symposium at Rose Sellaway's Place ; Rose Sellaway's Suffering Death and Resurrection ; More Non-Points ; The History of Estonian Poetry (continuation) : (Teet Kallas, Ilmar Laaban, Ilmar Mikiver, Liisu Mikiver, Ellen Niit, Ilona Laaman, Maret Suits-Elson, Toomas Liiv, Kaie Talviste) ; A Small History of Estonian Art : (Konrad Mägi, Paul Burman, Jaan Koort, Adamson-Eric, Enno Hallek, Peeter Ulas, Marju Mutsu, Leonard Lapin) ; More Anagram-Portraits : (Aino Hellat-Tamjärv, Vahur Linnuste, Imant Rebane, Mall Helgi Jaakson, Elmar Õun, Ingemar Gustafsson, Olivier Herdiés, Erik Lindegren, Edouard Jaguer, Karl Buchheister, Franco Leidi, Ingvar Cronhammar, Bianca Leidi, Folke Lalander, Sune Nordgren, Giacomo Oreglia, Ilmar Laaban, Ragnar von Holten, Max Walter Svanberg, Gösta Kriland) ; Symposion at Rose Sellaway's Place ; A Page from Rose Sellaway's Dictionary ; Boltwords, snakewords (Rose's dictionary).

GLOW, THE TOWER OF DUSK! A Forest Brother 1946 ; A Cabin ; A Sonnet Made on the Weaving Loom ; Here, the Grass Breaks apart Like a Parting in your Hair ; Charlie Parker's Grave ; Funkenspielstück = Mängusädeme osake = Funkspiel piece ; Discours d'amour du bas-hurlleur = Vaikselt karjuja armastuskõne = Love-Talk of the Softly Shouting Howler ; Antonin Artaud ; Flames of Despair Burst down from the

*Towers ; Breasts ; Two More Ghazels ; With a Bone Key ; Paul Klee : Häusliches Requiem ; One Word ; Fifteen Years Later ; Angelus ; „teispool ternespiimaloiku...” = „on the other side of a puddle of colostrum...” ; Sonett sõbra surma puhul = Sonnet on the Occasion of a Friend's Death ; Physics of the Halves of the Heart ; We are, aren't we? ; „A schedule on the wall...” ; „The corner of two walls...” ; „When the birds do not understand each other anymore...” ; Rain ; Across the Snow ; A Clock of Flesh ; In a Cafe (from the cycle *Historia unius diei*) ; Barely ; Hair and Larches ; Rendezvous after the Years of Umbellifers ; Waterloo : [a prose poem] ; I don't Care about Anything Else ; The Enormous Ice Cube of Love Stands in the Centre of the Square ; A Chronicle ; And Suddenly You Naked Stand in front of Me ; Villanell ; To Aino ; What Do I Do with You ; Fireworks in the Cemetery ; Dusk ; „And then it hurts...” ; The Locked Dawn ; „in the middle of a kiss...” ; Love Talk of the Softly Speaking Howler ; „The mind Is too weak...” ; Giorgio de Chirico.*

AIRPLANE ON THE NIGHT SKY: *Let him Rest in Rebellion ; „Struggle seethes on the chessboard of stars...” ; Be Quiet! ; New Year's Eve ; Johannes Barbarus Is Dead 1–4 ; Motionless in the Southern Sun ; An Archer ; A Single Bed ; Life Story of the Scales before Engagement ; The Empty Plusquamperfect ; Synthetic Mountain ; A Motto or What ; „Do you know what freedom is...” ; Escaping from Anaerobic Things ; A Breaker of Window Panes ; Antitestament ; A Landscape ; Lilies for Hands ; He / She ; Ghazel ; Jantra ; „I love you on the other side of the sea...” ; I See You ; A Tower ; Motifs for „Ars poetica” ; Lovers ; A Magical Salong 1–5 ; To Olts ; Tammsvik ; Waking up at the Snow Border ; „In gusts of wind and dimness and pain...” ; Two Fragments ; Kaplansbacken ; John the Revealer's Song of Songs ; Beauty has Such Flexible Nails ; Estramboo Sonnet ; Antinous ; A Room ; A Foot against the Ground ; „Solar lightning...” : in Erik Lindegren's memory ; Word Sluices.*

THE SILENCE OF DAWN AND THE DICE VIBRATION: *My Own Vowel ; YOUNG CHURCHROWN: A Small Palindromic History of Estonian Literature ; Fragments from the Palindromic History of World Literature.*

LIMERICKS: *Limericks ; Limericks about Bones, Heavenly Bodies and Rust ; Transformation Limericks ; Limericks about Smouldering, Roads and Night ; Limericks about Birth and Hope.*

HAIKUS: *Haikus ; Haikus Together ; Haikus of a Narrow Spring Road. Notes and commentaries. Laaban's world without ground : [epilogue] / Jaan Malin.*

Vt. arvustus 1384–1388, 1390, 1391

2008

8. **Ankruketi lõpp on laulu algus : luuletusi 1943–1945 / illustreerinud Olev Mikiver.** Tartu : Ilmamaa, 2008. 2. tr. 123 lk.

Vaata sisukord 1.

The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song : poems 1943–1945. Second edition.

Vt. ka 5, 7, 15 ; arvustus 766, 767, 1018, 1250

9. **Eludrooge ego-ordule** : [palindroomid / koostanud ja toimetanud Jaan Malin ; illustreerinud Vello Vinn ; kujundanud Anna Lauk]. Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2008. 88 lk.

Sisaldab ka:

Kõla kõla + mõtte mõte / **Jaan Malin**. Lk. 75–85.

Koostajalt : [saatesõna raamatule] / **Jaan Malin**. Lk. 86–88.

Drugs of Life for the Order of the Ego : [palindromes].

Vt. arvustus 1416, 1419, 1420, 1461

RAAMATUD LÄTI KEELES · BOOKS IN LATVIAN

2003

10. Putnu mistiskais mugurkauls : [luuletused] / sakārtojis un no igauņu valodas atdzejojis Guntars Godiņš. [Rīga] : Neputns, [2003]. 117 lk. + CD. Valik ilmumata ja ilmunud Ilmar Laabani luulet läti keeles. CD Ilmar Laabani häälutustega on koopia 1998 Rootsisis ilmunud plaadist.
- SATURA: Priekšvārds / Guntars Godiņš.**
- ENKURĶĒDES GALS IR DZIESMAS SĀKUMS:** Pašportrets ; Nav sapnu ; Pašnāvnieciskie putni ; Bērns lielcela grāvī atrod ; Dzelzs skaidiņas ; Priede ; Laupitājromāns ; Vakara ganības ; Cenrādis starp divām lietus gāzēm ; Gadalaiki ; Šlipse ap dūmu stabu. ; Īsspalva ; Kalendāra lapa ; Es izklistu pār savu galdu ; Pornogrāfiskais ; Pirmdiena ; Ziemeļsblazmas tikumība ; Zobojojties par gaismu ; Kaisles piens izplūst pa grīdu ; Stāvēju es savos izmisuma džunglis.
- MIKROKOSMS:** Enkurķēdes gals ir dziesmas sākums.
- RROOZA SELAVISTE:** Simpozījs pea Rroozas Selavistes meņū.
- NAV CEĻA CAURI AKMENIM:** Skolā ; Bēdu manu ; Un pēkšņi tu man priekšā nostājies kaila ; Veltīts Aino ; Gaļas pulkstenis ; Laukuma vidū stāv ; Milestības milzīgals ledus kubs ; Hronika ; Nedaudz ; Bērniņa vīragadi vecums ; Portrets ; Priekšmets ; Vakar ; Cilvēk, ieklausies! ; Kaplansbacken ; Pavasaris ; Divi fragmenti ; Viņš ; Skūpstā vidū ; Kad putni vairs nesaprot cits citu ; Nekustīgi uz sava betona pamata ; Dzīvnieceki uzrāpušies cits citam mugurā ; Es zinu dzīves raizes – tukšu dienu ; Mani vairs neinteresē ne taisnība ne mel ; Dziesma par septiņiem sapņiem un zilo zirgu ; Arī-moto ; Dzeja ir ; Oltsam ; Lilijas roku vietā ; Pulksten-piecu-ceļš ; Antitestaments. Par autoru / **Jāns Malins.**
- CD:** Att leva fritt eller dö ; Lågtjutarens kärleksdiskurs ; „Hur jag kom fram till ljuddikten...” ; Stentorsstön ; Ciel Inamputable ; I revolutionens

snõ ; Dès que les dés ; Chien d'absolu ; Vesi ise ; Vattnet navet ; Eaux ; Job och objektet ; Cyklopinnan gick ut klockan fem ; Partenza ; Minotaurus och stararna.

CD buklets: Par kādu modernās dzejas formu / **Jāns Malins.**

Lindude müstiline selgroog = The Mystical Backbone of Birds.

SISUKORD = CONTENTS: Eessõna = Preface / **Guntars Godiņš.**

ANKRUKETI LÕPP ON LAULU ALGUS = THE END OF

THE ANCHOR CHAIN IS THE BEGINNING OF THE SONG:

Autoportree = Self-Portrait ; Ei ole ulmi = There are no Dreams ; Enese-mõrva linnud = Suicide Birds ; Laps leiab maanteekraavist kummuli suitsusamba ja poob enda ämblikuvõrgus = A Child Finds an Overturned Column of Smoke in a Roadside Ditch and Hangs Himself in a Cobweb ; Raudnali = Iron Joke ; Mänd = A Pine ; Röövliromaan = A Robber ; Öhtune karjamaa = A Pasture in the Evening ; Hinnakiri kahe vihmahoo vahel = A Price-List Between Two Showers of Rain ; Aastajad = Seasons ; Lips ümber suitsusamba = A Tie Around a Column of Smoke ; Juuksed ja lehtkuused = Hair and Larches ; Kalendrileht = A Page from a Calendar ; Ma hajun laiali üle oma laua = I fade across my table... ; Pornograafiline = Pornographic ; Esmaspäev = Monday ; Põhja -Blasma voorus ; Hammaste tulek valguse kohta = Emergence of Teeth in the Place of Light ; Kire piim valgub laiali üle põranda... = Milk of passion spreads across the floor... ; Seisin oma meeleheite džunglis... = I Stood in the Jungle of my Despair...

MIKROKOSMOS = MICRO-UNIVERSE: *Ankruketi lõpp on laulu algus = The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song.*

RROOZA SELAVISTE: *Sümposium Rroosi Selaviste juures = Symposium at Rose Sellaway's Place.*

MITTE KUIDAS LÄBI KIVI = THERE IS NO WAY THROUGH

THE STONE: *Koolis = At School ; Häda mulle = Woe to Me ; Ning äkki seisad sa alasti minu ees = And Suddenly You Naked Stand in front of Me ; Ainole = To Aino ; Lihakell = A Clock of Flesh ; Keset väljakut seisab armastuse tohutu jääkuup = The Enormous Ice Cube of Love Stands in the Centre of the Square ; Kroonika = A Chronicle ; Vaevalt = Barely ; Lapsepõlve viirukiaeg = The Childhood Time of Frankincense ; Portree = A Portrait ; Teema = A Theme ; Eile = Yesterday ; Inimene, kuulata! = Human, Listen! ; Kaplansbacken ; Kevad = Spring ; Kaks fragmenti = Two Fragments ; Tema = He ; Keset suudlust = In the Middle of a Kiss ; Kui linnud ei mõista enam üksteist = When the birds do not understand each other any more ; Liikumatus lõunapäikeses = Motionless in the Southern Sun ; Loomad on ronind üksteisele selga = The animals have climbed on each other's backs ; Ma tean elumuresid - tühi päev = I know the worries of life - an empty day ; Laul seitsmest ulmast ja sinisest hobusest = A song about seven dreams and a blue horse ; Kah-moto =*

*A Motto or What ; Luule on = Poetry is ; Oltsile = To Olts ; Liiliad käteks = Lilies for Hands ; Kella-viie tee = Five o'clock tea ; Antitestament = Antitestament. Autorist = About the Author / **Jaani Malin**.*

CD: *Elada vabana või surra = To Live Free or to Die ; Vaikselt karjuja armastuskõne = Love Talk of the Howler with Low Voice ; „Kuidas ma jõudsin häälutuseni“ = „How I reached the sound poetry“ ; Stentori oiged = Stentorian Groans ; Võitmatu taevast = Unbeatable Sky ; Revolutsiooni lumes = In the Snow of Revolution ; Niipea kui täringud = As Soon as the Dices ; Kõiksuse koer = The Dog of Absolute ; Vesi ise = Water Itself ; Vesiratta rumm = The Hub of the Water Wheel ; Veed = Waters ; Töö ja objekt = A Job and an Object ; Tsüklon lahkus kell viis = The Cyclone Left at Five O'clock ; Partenza = Partenza ; Monotaurus ja moonakad = Monotaurus and Farm-Hands.*

CD buklett = CD booklet: *Mingist moodsa luule vormist = About a certain form of modern poetry / **Jaani Malin**.*

RAAMATUD ROOTSI KEELES · BOOKS IN SWEDISH

1988

11. Poesi : [oma luulet ja võõrast] / redaktion: Ivo Iliste, Aino Tamjärv ; grafisk form Sune Nordgren ; omslagsvinjett Öyvind Fahlström. Åhus : Kalejdoskop, 1988. 128 s. (Skrifter ; 1).
- INNEHÅLL: EGNA TEXTER:** Att leva fritt eller dö ; Själv mordets fåglar ; Här vilar landskapets båda bitar ; Manöverbord! (fragment) ; Medan väckarklockan ringer ; ur Vi är, eller hur? ; Spegelkärkans krig och kärlek I–X ; Hanhon ; „Ett möte efter flockblommiga år...“ ; „Förtvivlans lågor slår ner från tornen...“ ; Lågtjutarens kärleksdiskurs. Kaberneeme 1–4 ; Vi är, inte sant? / öv. Ivo Iliste, Birgitta Göranson.
- ÖVERSÄTTNINGAR:** Besvärjelsen (med Erik Lindegren) ; Mannen som vandrade i en solstråle (med Erik Lindegren) / **René Char**. Himlen är ett ägg (med Gösta Kriland) ; Sminkade loss (med Gösta Kriland) / **Hans Arp**. Knappt en del av en andedräkt / **Paul Éluard**. Kristall / **Paul Celan**. Den stora fiolen ; Kärlekshistorier ; Jag är gonggong ; Flickan från Budapest / **Henri Michaux**. I en kyrka (med Öyvind Fahlström, Gösta Kriland) / **Francis Picabia**. Aforismer (med Gösta Kriland) ; ur Nya uppenbarelser om varat / **Marcel Duchamp**. 2 dikter / **Pierre-Jean Jouve**. Till Anna Blomma / **Kurt Schwitters**. ur Kärlekens makt ; ur Åtrån är utan legend / **Lucien Becker**. Rosa Selavsdotters bön / **Robert Desnos**. Ingentingbruden ; Samtal ; ur Små problem och praktiska övningar / **Jean Tardieu**. Natten på det kala berget / **Ivar Grünthal**. Om skadedjuret fjäderbollen / **Alfred Jarry**. Den rökta sillen / **Charles Cros**. Denaturerad dikt / **Kurt Schwitters**. Sur cen sur (med Erik Lindegren) / **Marcel Duchamp**. Karneval (med Joan-Josep Tharrats) /

Joan Brossa. De upphöjda och de nedböjda ; Hälsning / **Gustav Suits.** Clown / **Henri Michaux.** Övergång ; Snön ; Ve ; ur De som går bort ; Högt uppe ; Vårutopi ; Den föräldralösa ; Rönнар ; Et stjärna föll ; ur Själafest ; Vapenvila ; ur Sista kvällar ; ur Vandring i ljuset ; ur Dagens sånger ; Gränsland / **Marie Under.** Den som spelar färg får regnbågen på köpet / **Artur Alliksaar.** Målarjagmålar / **Camille Bryen.**

Tärningsdikter : Offrens tärning ; Försakelsernas tärning ; Farornas tärning ; Övergångarnas turning / **Jean-Clarence Lambert.** Heliga minut ; Barn / **Nelly Sachs.** Den stora striden ; Tankar ; Vila i olyckan / **Henri Michaux.** ur Det tungförsedda brädet / **Hans Arp.** Förledet eller ensamheten / **Georges Gronier.** Brebbäraren Cheval (med Erik Lindegren) / **André Breton.** Att sjunga vid omplantering av palmträd / **Paul-Eerik Rummo.** Mitt i varas vanmening ; Spontan invigning ; Gränsvärdeshjälte ; ur Vintergatan / **Ghérasim Luca.**

FRÅN OPUBLICERADE MANUSKRIPT. EGNA DIKTER: Gatuscen i den paranoisk-kritiska staden ; Världens bästa lyrik i urval (skar er) ; [Jag älskar dig] ; När det blå fördunklas ; Villanella.

ÖVERSÄTTNINGAR: Poeter ; Vacker byggnad och föraningarna / **René Char.** Självbestämmande / **Ghérasim Luca.** Vad ska man till dem orda ; Helgerna kommer / **Jaan Kaplinski.** ur Genom vintern / **Paul-Eerik Rummo.** ur Kata-strofer : tillägnade Frans Masereel / **Artur Alliksaar.** Allt som i går jag diktat ; Över landet de skinner / **Juhan Liiv.** Du säger : fromt frukta och vörda / **Betti Alver.** Aftonrodnad ; Alla går med ur på vristen / **Viivi Luik.**

Luulet = Poems.

SISUKORD = CONTENTS: ENDA TEKSTID = OWN TEXTS: *Elada vabana vöi surra = To Live Free or to Die ; Enesemörva linnud = Suicide Birds ; Siin puhkavad maastiku mölemad tükid = Both Pieces of Landscape are Resting Here ; Manööverlaud! = Maneuver Table! (fragment) ; Kui äratuskell heliseb = When the Alarm-clock Rings ; Tsüklüst „Me oleme, vöi kuidas?“ = From the cycle We are, aren't we? ; Peeglikillu sõja- ja armulugusid I-X = War and Love Stories of a Piece of Mirror I-X ; Tematemake = Heshe ; „Kohtumine pärast sariköielisi aastaid...“ = „Rendezvous after the years of Umbellifers...“ ; „Meeleheite leegid löövad tornidelt alla...“ = Flames of Despair Burst down from Towers ; Vaikselt karjuja armastusköne = Love Talk of the Softly Speaking Howler ; Kaberneeme 1-4 ; We are, aren't we? / [tölk. = translated by Ivo Iliste, Birgitta Göranson].*

TÖLKED = TRANSLATIONS: *Loits (Erik Lindegreniga) = Charm (with Erik Lindegren) ; Mees, kes kõndis päikesekiires (Erik Lindegreniga) = The Man who Walked in a Sunbeam (with Erik Lindegren) / René Char. Taevast on muna (Gösta Krilandiga) = The Sky is an Egg (with Gösta Kriland) ; Mukitud täid (Gösta Krilandiga) = Dressed up Lice (with*

Gösta Kriland); *Vaevalt osa ühest hingetõmbest* = *Barely Part of a Breath* = Paul Éluard / **Hans Arp**. *Kristall* = *Crystal* / **Paul Celan**. *Suur viiul* = *The Big Violin*; *Armulood* = *Love Stories*; *Olen gong* = *I'm a Gong*; *Tüdruk Budapestist* = *A Girl from Budapest* / **Henri Michaux**. *Ühes kirikus* (Öyvind Fahlströmi ja Gösta Krilandiga) = *In a Church* (with Öyvind Fahlström and Gösta Kriland) / **Francis Picabia**. *Aforismid* (Gösta Krilandiga) = *aphorisms* (with Gösta Kriland) / **Marcel Duchamp**. *luuletusest Olemise uued ilmutused* = *From the poem New Revelations of Being* / **Antonin Artaud**. *2 luuletust* = *2 poems* / **Pierre-Jean Jouve**. *Anna Öiele* = *To Anna Bloom* / **Kurt Schwitters**. *Tsüklüst Armastuse võim* = *From the cycle Power of Love*; *Luuletusest Iha asub legendist väljas* = *From the poem Lust has no Legend* / **Lucien Becker**. *Roosi Selaviste* = *Rose Sellaway* / **Robert Desnos**. *Ebapruut* = *Unbride*; *Kõne* = *A Talk*; *Tsüklüst Väikesed probleemid ja praktilised harjutused* = *From the cycle Small Problems and Practical Exercises* / **Jean Tardieu**. *Öö lagedal mäel* = *Night on a Bare Mountain* / **Ivar Grünthal**. *Kahjurloom sullepallist* = *About the Pest Shuttlecock* / **Alfred Jarry**. *See suitsuheering* = *The Red Herring* / **Charles Cros**. *Denatureeritud luuletus* (Erik Lindegreniga) = *A Denatured Poem* (with Erik Lindegren) / **Kurt Schwitters**. *Mõrk tsen suur* (Erik Lindegreniga) = *Sur cen sur* (with Erik Lindegren) / **Marcel Duchamp**. *Karneval* (Joan-Josep Tharrats'ga) = *Carnival* (with Joan-Josep Tharrats) / **Joan Brossa**. *Jumalad ja rumalad* = *Gods and Fools*; *Tervitus* = *A Greeting* / **Gustav Suits**. *Kloun* = *The Clown* / **Henri Michaux**. *Üleminek* = *Going over*; *Lumi* = *Snow*; *Vaev* = *Woe*; *Äraminejad* = *Outward Bound*; *Körgel* = *High Up*; *Kevade-utoopia* = *Spring Utopia*; *Orb* = *An Orphan*; *Pihlad* = *Rowan-trees*; *Langes üks täht* = *One Star Fell*; *Hingedepäeval* = *On All Souls' Day*; *Vaherahu* = *Truce*; *Viimsed õhtud* = *Last Evenings*; *Käik valgusse* = *Walk into Light*; *Päevalaule* = *Day Songs*; *Ääremail* = *Borderland* / **Marie Under**. *See, kes mängib värvi, saab vikerkaare pealekauba* [tegelikult: *Kes mängib masti, saab purje pealekauba*] = *The one who plays the colour gets the rainbow top* / **Artur Alliksaar**. *Maalinmamaalin* = *Paintipaint* / **Camille Bryen**. *Täringuluuletused* = *Dice Poems*: *Ohvri täring* = *Victim's Dice*; *Loobumiste täring* = *Dice of Withdrawals*; *Ohtude täring* = *Dice of Dangers*; *Üleminekute täring* = *Dice of Transitions* / **Jean-Clarence Lambert**. *Harras hetk* = *A Devout Moment*; *Laps* = *A Child* / **Nelly Sachs**. *Suur tüli* = *A Big Strife*; *Mõtted* = *Thoughts*; *Puhata õnnetuses* = *To Rest in the Accident* / **Henri Michaux**. *Tsüklüst Ülekoormatud malelaud* = *From the cycle Overloaded Chess Board* / **Hans Arp**. *Eesliide ehk Üksindus* = *A Prefix or Seclusion* / **Georges Gronier**. *Kirjakandja Cheval* (Erik Lindegreniga) = *Postman Cheval* (with Erik Lindegren) / **André Breton**. *Palmipuud ümber istutades laulda* = *To Sing while Transplanting a Palm tree* / **Paul-Eerik Rummo**.

*Kesk püsivat eelarvamust = In the Midst of the Persistent Prejudice ; Spontaanne sisseõnnistus = Spontaneous Inauguration ; Peaaegu-sangar = An Almost-Hero ; Linnutee = Milky Way / **Ghèrasim Luca**. **AVALDAMATA KÄSIKIRJADEST. ENDA LUULE = FROM UNPUBLISHED MANUSCRIPTS. OWN POETRY:** Tänävastseen paranoialik-kriitilisest linnast = A Street-Scene from the Paranoia-Like Town ; Ma armastan Teid = I Love You ; Kui see sinine tumeneb = When the Blue Darkens ; Villanell = Villanell. **TÕLKED = TRANSLATIONS:** Poeetid = Poets ; Ilus ehitis ja eelaimdused = A Beautiful Building and Premonitions / **René Char**. Eneseotsustus = Self-determination / **Ghèrasim Luca**. Mis ma nende sõnadega = What do I do with these Words ; Pühad tulevad = Holidays are Coming / **Jaan Kaplinski**. Läbi talve = Through Winter / **Paul-Eerik Rummo**. Katastroofidest (Frans Masereele) = About Disasters (dedicated to Frans Masereel) / **Artur Alliksaar**. Kõik, mis ma eile luuletasin = All that I Wrote Yesterday ; Üle maa nad säravad = Over the Land they Shine / **Juhan Liiv**. Sa ütled : vagalt karta ja austada = You Say : To Piously Fear and Respect / **Betti Alver**. Ehapaiste = Sunset Glow ; Kell on ikka käe pääl kõigil inimestel = All people still wear watches **Viivi Luik**. Vt. arvustus 1123, 1618, 1128*

12. **Om litteratur** : [artiklid] / redaktion: Ivo Iliste, Aino Tamjärv ; grafisk form Sune Nordgren ; omslagsvinjett Öyvind Fahlström. Åhus : Kalejdoskop, 1988. 194 s. : ill. (Skrifter ; 2). **INNEHÅLL:** Fransk lyrik under krigsåren ; Estnisk 30-talslyrik ; Orfeus' död : [Pierre Emmanuel] ; Språket och poesien ; Oavbruten dikt : [Paul Éluard] ; Den vansinniga förhoppningen - Den vanvettiga förhoppningen : [André Breton] ; Epos på eolsharpa : [Saint-John Perse] ; Har surrealismen spelat ut sin roll? : [Enkätsvar] ; Alfabetets alkemi : [diktare Isidore Isou] ; Att tolka lyrik : [Enkätsvar] ; Den avslöjade Maldoror ; Min klassike : William Blake ; Sartres frihet och Baudelaires ; Förfalskare och forskare kring Rimbaud ; Ung kvinna misshandlad : [André Breton „Nadja“] ; Här liksom annorstädes : [Henri Michaux] ; Med gud för junkeräran : [Ernst Jünger] ; En väg som till Nobelpriset bär? Varats tänkare : [Martin Heidegger] ; Astrologisk kulturanalys. Den dubbla civilisationens sju vise män : [Marcel Jean, Arpad Mezei] ; Francis Picabia ; Orfeus i kominformtjänst : [Paul Éluard] ; Ursadisten som hög moralist. Den hädiska inskriften i samhällstemplets härnsten : [Markis de Sade och slavläger i Sovjetunionen] ; Vattenfall i trosfåra. Dostojevskij och trosvissheten ; Poetiskt i jätteformat. Sträv höga visa och skapelsehistorien som upptåg : [Pierre-Jean Jouve, Raymond Queneau] ; Jacques Rigaud ; Hövdingen ser tillbaka. Slagrutemannen ser tillbaka : [André Breton] ; Den onda

sömnlösheten : [Georges Bernanos] ; Den anonyma sexualmyten : [Bengt Anderberg] Fransk poesi just nu ; Kätteri mot humanismen : [Jacques Audiberti, Camille Bryen] ; Antonin Artaud ; Setterlind och socialpoeterna : [tonsättare Bo Setterlind] ; Den rumänska surrealismen och Ghérasim Luca ; In memoriam Gustav Suits ; Genuin österländsk modernism hos persisk Hjalmar Bergman : [Sadeqh Hedayat] ; Gunnar Bohman : [In memoriam] ; Origo intervjuar exilförfattare : IL om Språket ; En plågad upprorsman : [LeRoi Jones] ; Öyvind Fahlström, konkret poet.

Kirjandusest = About Literature.

SISUKORD = CONTENTS: *Prantsuse luule sõja-aastail = French Poetry in the War Years ; Eesti 30-ndate aastate luule = Estonian Poetry in the 1930s ; Orfeuse surm = Orpheus's Death : [Pierre Emmanuel] ; Keel ja poeesia = Language and Poetry ; Katkestamata luuletus = Unbroken Poem : [Paul Éluard] ; Sõge lootus. Hullumeelne lootus = The Besotted Hope. The Insane Hope : [André Breton] ; Eepos tuulekandlel = An Epic and a Wind Harp : [Saint-John Perse] ; Kas sürrealism on oma rolli lõpuni mänginud? : [vastus ankeedile] = Has Surrealism Played its Role up to the End? : [questionnaire] ; Tähestiku alkeemia = Alchemy of an Alphabet : [Isidore Isou] ; Luule tõlkimisest : [vastus ankeedile] = About Translating Poetry : [questionnaire] ; Paljastatud Maldoror = Maldoror Revealed ; Mu klassik William Blake = My Classic William Blake ; Sartre'i vabadus ja Baudelaire'i oma = Sartre's Freedom and that of Baudelaire's ; Prantsuse luule sõja-aastail = French Poetry in The War Years ; Völtsijad ja uurijad Rimbaud' ümber = Counterfeiters and Researchers Surrounding Rimbaud ; Halvasti koheldud noor naine = A Young Maltreated Woman : [André Breton „Nadja“] ; Siin nagu ka mujal = Here Like Anywhere : [Henri Michaux] ; Koos jumalaga junkru-au eest = With God For the Junker's Glory : [Ernst Jünger] ; Tee, mis viib Nobeli preemiani? Olemise mõtlejad = A Road to the Nobel Prize? Thinkers about Being : [Martin Heidegger] ; Astrooloogiline kultuurianalüüs. Kaksiktsivilisatsiooni seitse tarka = Astrological Cultural Analysis. The Seven Wise Men of the Double Civilization : [Martin Heidegger] ; Francis Picabia ; Orfeus kominformteenistuses = Orpheus As A Servant of Kominform : [Paul Éluard] ; Ürgsadist kui kõrgmoralist. Teotav raidkivi ühiskonnatempli nurgakivil : [Markii de Sade ja orjalaagrid NSVL-is] = Ursadist as a High Moralist. The Bosphorous Inscription in the Cornerstone of the Temple of Society : [Marquis de Sade and slave camps in the USSR] ; Kosk usuvaos. Dostojevski ja usukindlus = Waterfall in Faith. Dostoevsky and the Certainty of Faith ; Luuleliselt hiigelformaadis. Karm ülemlaul ja loomislugu kui ülesanne = Poetically In a Giant Format. Strive For High Visibility and the Creation History as a Preoccupation : [Pierre Jean Jouve, Raymond Queneau] ; Jacques Rigaud ; Pealik vaatab tagasi.*

Nöiavitsamees heidab pilgu tagasi = The Chief Looks Back. Batman Looks Back : [André Breton] ; Kuri unetus = The Evil Insomnia : [Georges Bernanos] ; Anonüümne seksuaalmüüt = An Anonymous Sexual Myth : [Bengt Anderberg] ; Prantsuse luule just praegu = French Poetry Just Now ; Humanismi konserviavaja = Heresy Against Humanism : [Jacques Audiberti, Camille Bryen] ; Antonin Artaud ; Setterlind ja sotsiaalpoeedid = Setterlind and Social Poets : [Bo Setterlind] ; Rumeenia sürrealism ja Ghérasim Luca = Romanian Surrealism and Ghérasim Luca ; In memoriam Gustav Suits ; Pärsialiku Hjalmar Bergmanni algupärane orientaalne modernism = Hjalmar Bergman's Genuine Oriental Modernism : [Sadegh Hedayat] ; Gunnar Bohman : [In memoriam] ; Origo intervjuueerib eksiilkirjanikke = Origo Interviews Exile Writers ; Piinatud mässaja = A Tormented Rebel : [LeRoi Jones] ; Öyvind Fahlström, konkreetluuletaja = Öyvind Fahlström, A Concrete Poet. Vt. 1621, 1629, 1639

13. **Om konst** : [artiklid] / redaktion: Ivo Iliste och Aino Tamjärv ; grafisk form Sune Nordgren ; omslagsvinjett Öyvind Fahlström. Åhus : Kalejdoskop, 1988. 190 s. (Skrifter ; 3).
- INNEHÅLL**: Imaginisterna ; Surrealistisk manifestation ; Vax : [som material för konst] ; Endre Nemes ; Vetenskaplig vidskepelse : [André Malraux, Göran Lindahl] ; Namlös individualist : [André Malraux, Göran Lindahl] ; Sovjetkonsten ett borgerligt arv : [sovjetkonst 1920–1950] ; Abstrakt eller konkret? : [geometrisk-abstrakt måleri *contra* arkitektur funktionell] ; Analys och syntes i modern konst ; Historisk tvånströja : [Bellman & Yngve Berg] ; Skulptur i Sommar-Paris : [Maire Männik] ; Tidens tecknen och tecknens tid : [Öyvind Fahlström] ; Den ömtåliga kikarinställningen : [surrealismen] ; Max Ernst ; Endre Nemes ; Ulf Rahmberg ; [Hösten 1958 introduceras Nya Valandgruppen med en minnesvärd] : [konstnär Sven-Erik Johansson] ; Vetandets och tvivlets sju pelare : [Endre Nemes] ; Farväl med Picasso : [Picassos målningar från de senaste åren] ; Philippe Collage ; En bloddroppe med kårv och frisk smak : [konstnär Franco Leidi] ; En knakande trappa upp till bilden : [konstnär Peter Weiss] ; Tre målare - tre släktled. Tre sätt att nalkas naturen, bland annat ; Meditationer och maskiner : [estnisk grafik] ; Olydiga målare i Östtyskland ; Théo Gerber ; Wilhelm Freddie ; Francisco Corcuera ; Lazar Dimitrijevic & Carinne Löfgren-Williams ; „Vision - verklighet“ : [surrealismen] ; Andningshål och äventyr : [estnisk konst II] ; La Flore est diverse à peu près. Comme des bouchons de carafes! : [konstnär Sven Lingardsz] ; Franco Leidis boningar ; En objektör i rummet : [konstnär Franco Leidi] ; Pascual di Bianco ; Från Maya till Matta ; Gudrun Åhlberg :

„Kvinnolandskap och skuggspel“ ; Rummets övertoner : Anteckningar kring Carinne Löfgren-Williams konst ; Världen och historien som rörlig fixeringsbild : [konstnär Sven-Erik Johansson] ; Bert-Johnny Nilsson ; Meret Oppenheim ; Cajs Holmstrand.

Kunstist = About Art.

SISUKORD = CONTENTS: *Imažinistid = Imaginists ; Sürrealistlik manifest = The Surrealistic Manifest ; Vaha [kunsti materjalina] = Wax [as a material of art] ; Endre Nemes ; Teaduslik ebausk = Scientific Superstition : [André Malraux, Göran Lindahl] ; Nimetu individualist = A Nameless Individualist : [André Malraux, Göran Lindahl] ; Nõukogude kunst on kodanlik pärand : [nõukogude kunst 1920–1950] = Soviet Art as the Bourgeois Heritage : [Soviet art 1920–1950] ; Abstraktselt või konkreetset? : [geomeetrilis-abstraktne maal contra funktsionalistlik arhitektuur] = Abstract or Concrete? : [Geometric-abstract painting contra functional architecture] ; Analüüs ja süntees moodsas kunstis = Analysis and Synthesis in Modern Art ; Ajalooline hullusark = Historic Strait Jacket : [Bellman & Yngve Berg] ; Hella täpsusreguleeringuga kiiker : [Surrealism] = Binoculars with a Delicate Precision Setting : [surrealism] ; Max Ernst ; Endre Nemes ; Ulf Rahmberg ; [1958. aasta sügisel tutvustati Nya Valand-gruppi mälestusmärgiga, kunstnik Sven-Erik Johansson] = [In the autumn of 1958, the New Valand group was introduced with a memorial, artist Sven-Erik Johansson] ; Hüvastijätt Picassoga : [tema viimaste eluaastate maalid] = Farewell to Picasso : [paintings of his last years] ; Philippe Collage ; Mörkja ja värske maitsega verepiisk = A Drop of Blood with a Sharp and Fresh Taste : [Franco Leidi] ; Claude Verlinde ; Philippe Mohlitz ; Nagisev trepp mis viib üles pildini = Creaky Stairs up to the Picture : [Peter Weiss] ; Kolm maalijat - kolm põlvkonda. Kolm viisi loodusele lähenemiseks, muuseas = Three Painters - Three Generations. Three Ways to Approach Nature, by the Way ; Meditatsioonid ja masinad : [eesti graafika] = Meditations and Machines : [Estonian graphic art] ; Allumatud maalijad Ida-Saksamaal = Insubordinate Artists in East Germany ; Théo Gerber ; Wilhelm Freddie ; Francisco Corcuera ; Lazar Dimitrijevic & Carinne Löfgren-Williams ; „Nägemus – tegelikkus“ : [surrealism] = „Vision – Reality“ : [Surrealism] ; Hingamispause ja seiklusi : [eesti kunst II] = Breathing Spaces and Adventures : [Estonian art II] ; Loodus on pisut erinev. Nagu karahvinikorgid! = Nature is a Bit Different. Like the Stoppers of Wine Decanters : [Artist Sven Lingardsz] ; Franco Leidi eluasemed = Franco Leidi's Habitations ; Objektöör ruumis = An Objector in the Room : [Franco Leidi] ; Pascual di Bianco ; Mayast Mattani = From Maya to Matta ; Gudrun Åhlberg „Naismaastik ja varjumäng“ = Gudrun Åhlberg „Female Landscape and a Game of Shadows“ ; Ruumi ülemtoon : Carinne Löfgren-Williamsi kunsti ümber = Room Harmonic : Notes*

Around Carinne Löfgren-Williams's Art ; Maailm ja ajalugu kui liikuv fikseerimispiilt = World and History as a Moving Fixation Image [Sven-Erik Johansson] ; Bert-Johnny Nilsson ; Meret Oppenheim ; Cajsa Holmstrand.

Vt. 1628, 1641

14. **Om musik** : [artiklid] / redaktion: Ivo Iliste, Aino Tamjärv ; grafisk form Sune Nordgren ; omslagsvinjett Öyvind Fahlström. Åhus : Kalejdoskop, 1988. 152 s. (Skrifter; 4).
- INNEHÅLL:** Vem är värst Wagnerian? : [tonsättares Alban Berg, Arnold Schönberg] ; Pierrot Lunaire - den månsjuka : [Arnold Schönberg] ; Den aktuelle Mallarmé ; Skrajabin den misskände ; [Bo] Nilssons scener ; Sergej Prokofjev : *Aleksander Nevskij*. Introduktion ; Instrumental teater idag ; Michaux och musiken ; Musiken, sam-hället, revolutionen ; Orfeus i musiken : Orfeus går och kommer ; Nutida musik söder om Finska viken ; Ankarets trygghet, drivandets lycka : Anteckningar om Siegfried Naumann ; Gräsrotsarbete i musikens ingenmansland : Om Siegfried Naumanns improvisation ; Den avklädda bruden som slumpmusikens jungfrumoder : Om Marcel Duchamp som kompositör ; Extrem följsamhet, extrem självständighet : Om Karl-Erik Welin ; Jean-François Lyotard : En porträttsskiss ; P-B som gengångare i superdrakeskrapan ; En Nemesis *divina musicalis*. Karl-Erik Welin : *Ett svenskt rekviem* ; Klingande hejdligare : Marcel Duchamp som tonsättare ; Lekfull förslagenhet och upprorisk längutan : Myten och musiken i Lindegrens och Blomdahls *Sisyfos* ; Om ljuddikten : *Eaux, Chien d'absolu* ; Konsten en andra natur : En presentation av Siegfried Naumanns *Flores Sententiarum* ; Återbesök hos ett uppbrott : Bo Nilssons *Szene III* ; Nya fula ankungen i Babels svansjö : [Genmäle mot Runar Mangs] ; Konsten en andra natur : En presentation av Siegfried Naumanns *Flores Sententiarum* ; „Le Facteur Nerval“.
- Muusikast = About Music.**
- SISUKORD = CONTENTS:** Kes on kõige hullem vagneriaan? = *Who is the Worst Wagnerian?* : [Alban Berg, Arnold Schönberg] ; Pierrot Lunaire – kuutöbine = Pierrot Lunaire – *The Lunatic* : [Arnold Schönberg] ; Aktuaalne Mallarmé = *The Topical Mallarmé* ; Valesti mõistetud Skrajabin = *Misunderstood Skrajabin* ; [Bo] Nilssoni stseenid = [Bo] Nilsson's *Scenes* ; Sergej Prokofjev. Aleksander Nevski. Sissejuhatus = Sergej Prokofjev. Aleksander Nevski. *Introduction* ; Tänane instrumentaalteater = *Instrumental Theatre Today* ; Michaux ja muusika = *Michaux and Music* ; Muusika, ühiskond, revolutsioon = *Music, Society, Revolution* ; Orfeus muusikas : Orfeus läheb ja tuleb = *Orpheus in Music : Orpheus Goes and Comes* ; Tänapäevane muusika Soome lahest lõunas = *Contemporary Music South of the Finnish*

Gulf; Ankru turvalisus, triivimise õnn : märkusi Siegfried Naumann kohta = Safety of the Anchor, the Luck of Drifting : Notes on Siegfried Naumann ; Rohujuuretöö muusika eikellegimaal : Siegfried Naumann improvisatsioonist = Grassroots Work In the No Man's Land of Music : About Siegfried Naumann's Improvisation ; Lahtiriidetatud pruut kui juhumuusika neitsiema : Marcel Duchamp'ist kui komponistist = The Undressed Bride as the Virgin Mother of Random Music : About Marcel Duchamp As a Composer ; Äärmine järgivus, äärmine iseseisvus : Karl-Erik Welinist = Extreme Compliance, Extreme Independence : About Karl-Erik Welin ; Jean-François Lyotard : Portreevisand = Jean-François Lyotard : A Sketch of a Portrait ; P-B kui kodukäija superloheriivis = P-B as a Walker In the Super Dragon Scraper ; Nemesi divina musicalis : Karl-Erik Welini Rootsi reekviem = Nemesis divina musicalis : Karl-Erik Welin's Swedish Requiem ; Helisevad stoppetalonid : Marcel Duchamp heliloojana = Ringing Stop Beats : Marcel Duchamp As a Composer ; Mänglev ettepannus ja mässuline igatsus : müüt ja muusika Lindegreni ja Blomdahli Sisyfoses = A Playful Suggestion and Rebellious Longing : Myth and Music in Lindegren's and Blomdahl's Sisyphos ; Kõlaluulest : Veed, Kõiksuse koer = About Sound-Poetry : Waters, The Dog of Absolute ; Teelemineku taaskülastus : Bo Nilssoni Szene III = Revisiting a Departure : Bo Nilsson's Szene III ; Uus inetu pardipoeg Paabeli luikede järvel : [vastuväide Runar Mangsile] = A New Ugly Duckling In the Babel's Swan Lake : [In objection to Runar Mangs] ; Kunst on teine loomus : Siegfried Naumann Flores Sententiarumi esitlemine = [Art is Another Nature : The Presentation of Siegfried Naumann's Flores Sententiarum ; „Nervali faktor“ = „The Factor of Nerval“.
Vt. 1622

1998

15. **Ankarkättingens slut är sångens början : poesi och ljudpoesi 1944–1993** / redaktör och producent: **Teddy Hultberg** ; [foton: **Lütfi Özkök, Franco Leidi, Aino Tamjärv**] ; [teckningar: **Madhat Kakei, Olev Mikiver**]. Stockholm : Fylkingen Records ; Kalejdoskop, 1998. 48 s. : foton. ; ill. + 1 CD (67'6").

INNEHÅLL:

Ilmar Laaban / **Sune Nordgren**. Anteckningar till Ilmar Laabans ljudpoesi / **Teddy Hultberg**.

[Kommentarer om ljudpoesi] : Att leva fritt eller dö ; Lågtjutarens kärleksdiskurs ; „Hur jag kom fram till ljudikten...“ ; Stentorsstön ; Ciel Inamputable ; I revolutionens snö ; Dès que les dés ; Chien d'absolu ; Vesi ise ; Vattnet navet ; Eaux ; Job och objektet ; Cyklopinnan gick ut klockan fem ; Partenza ; Minotaurus och stararna / De citerade avsnitten har hämtats ur Ilmar Laabans texter och muntliga

anföranden. Övriga kommentarer är av **Teddy Hultberg**.

[Ilmar Laaban] : Biografi / **Teddy Hultberg**.

[**Dikter**] : ur Ankrakättingens slut är sångens början ; Lågtjutarens kärleksdiskurs / **Ilmar Laaban**.

Faksimil av manuskript: Chien d'absolu ; Job och objektet ; Arla, min baal! 1–3 (triptyk) : [porträttanagramdikt] / **Ilmar Laaban**.

CD: Att leva fritt eller dö ; Lågtjutarens kärleksdiskurs ; „Hur jag kom fram till ljuddikten...“ ; Stentorsstön ; Ciel Inamputable ; I revolutionens snö ; Dès que les dés ; Chien d'absolu ; Vesi ise ; Vattnet navet ; Eaux ; Job och objektet ; Cyklopinnan gick ut klockan fem ; Partenza ; Minotaurus och stararna.

Ankruketi löpp on laulu algus : luule ja kõlaluule 1944–1993 = The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song : poetry and sound poetry 1944–1993.

SISUKORD = CONTENTS: *Ilmar Laaban / Sune Nordgren*. Märkmed *Ilmar Laabani kõlaluule juurde = Notes on Sound-Poetry by Ilmar Laaban / Teddy Hultberg*.

[Kommentaarid häälutuste kohta plaadil = *Comments on Sound-Poetry on the CD*] / **Ilmar Laaban, Teddy Hultberg**.

[*Ilmar Laaban*] : *Elulugu = Biography* / **Teddy Hultberg**.

[*Luulet = Poems*] : Katke luuletusest „Ankruketi löpp on laulu algus“ = *Extract from the poem „The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song“* ; *Vaikselt karjuja armastuskõne = Love Talk of the Softly Speaking Howler*.

Käsikirja faksiimiled: *Kõiksuse koer = The Dog of Absolute* ; *Töö ja objekt = A Job and an Object* ; *Arla, min baal 1–3 (triptühhon) : [enda nimest tehtud anagrammportree-luuletus] = Arla min baal 1–3 (triptych) : [self-portrait-anagram-poem]* / **Ilmar Laaban**.

CD: *Elada vabana või surra = To Live Free or to Die* ; *Vaikselt karjuja armastuskõne = Love Talk of the Softly Speaking Howler* ; „*Kuidas ma jõudsin häälutuseni*“ = „*How I reached the sound-poetry*“ ; *Stentori oiged = Stentorian Groans* ; *Võitmatu taevas = Unbeatable Sky* ; *Revolutsiooni lumes = In the Snow of Revolution* ; *Niipea kui täringud = As Soon as Dice* ; *Kõiksuse koer = The Dog of Absolute* ; *Vesi ise = Water Itself* ; *Vesiratta rumm = The Hub of the Water Wheel* ; *Veed = Waters* ; *Töö ja objekt = A Job and an Object* ; *Tsüklon lahkus kell viis = The Cyclone Left at Five O'clock* ; *Partenza = Partenza* ; *Monotaurus ja moonakad = Monotaurus and Farm-Hands*.

Vt. 1712

2007

16. Palingarderomb / med en inledning av Teddy Hultberg. [Lund] : Ellerström, 2007. 50, [1] s.
Palindroomid = Palindromes.

2018

17. Själv : [poesi och artiklar] / [redaktion och grafisk form Sune Nordgren] ; omslagsvinjett Öyvind Fahlström. Åhus : Kalejdoskop, 2018. 176 s. [Skrifter ; 5].
- INNEHÅLL:** Förord / **Sune Nordgren**. Kufiske kufen Laaban, letrisk cello : [Roosi Selaviste] / **Åke Lindström**. Efterskrift / **Ilmar Laaban**. Lyrisk förnyare gästar Malmö / **Lasse Söderberg**. Roosi Selaviste : [eestikeelse luulekogu faksimile, 1958] / **Ilmar Laaban**. Ilmar Laaban om Öyvind Fahlström. Surrealismen och Ilmar Laabans „Roosi Selaviste“ / **Aleksander Aspel**. Arla mal bina : [Ilmar Laaban 30 år i svensk kultur] / **Sune Nordgren**. Ett längre samtal med Ilmar Laaban / **Teddy Hultberg**. Ett par skärvor anagrammatik / **Ilmar Laaban**. Anagram : Ingvar Cronhammar ; Folke Lalander ; Hakan Wettre ; Sune Nordgren ; Elsa Grave ; Ansgar Elde ; Annila Sterner ; Stafan Tilande ; Ilmar Laaban / **Ilmar Laaban**. Hissen genom strupen / **Ilmar Laaban**. Ilmar Laaban 75 / **Sune Nordgren**. Ilmar Laabans tystnad / **Lasse Söderberg**. Ilmar Laaban, 1921–2000 : Biografi från Svenskt Översättarlexikon / **Mattias Forshage**. Bibliografi / red. **Aino Tamjärv**. **Ise : [luule ja artiklid] = Myself : [poetry and articles]**.
- SISUKORD = CONTENTS:**
- Eessõna = Foreword / Sune Nordgren. Veider veidrik Laaban, letristlik tõello : [Roosi Selaviste ja lettrism] = Weird Weird Ilmar Laaban, a Lettrist Cello : [Roosi Selaviste and lettrism] / Åke Lindström.*
- Järelsõna = Postscript / Ilmar Laaban. Lüüriiline uuendaja külatab Malmö = The Lyrical innovator visits Malmö / Lasse Söderberg.*
- Roosi Selaviste : (faksiimile ; 1958) = Rose Sellaway (facsimile ; 1958) / Ilmar Laaban. Ilmar Laaban Öyvind Fahlströmist = Ilmar Laaban about Öyvind Fahlström / Ilmar Laaban. Surrealism ja Ilmar Laabani „Roosi Selaviste“ = Surrealism and Ilmar Laaban’s „Rose Sellaway“ / Aleksander Aspel. Arla mal bina : [Ilmar Laaban 30 aasta rootsi kultuuris = Ilmar Laaban 30 years in Swedish culture] / Sune Nordgren.*
- Pikem jutuaajamine Ilmar Laabaniga = A longer conversation with Ilmar Laaban / Teddy Hultberg. Paar vihku anagrammatikat = A Few Notebooks of Anagramma / Ilmar Laaban. Anagramme = Anagrams : Ingvar Cronhammar, Folke Lalander, Elsa Grave, Ansgar Elde, Annila Sterner, Stafan Tilander, Ilmar Laaban / Ilmar Laaban. Lükka kurgust üles ja alla = Lift it up and down in the throat / Ilmar Laaban. Ilmar Laaban 75 / Sune Nordgren. Ilmar Laabani vaikus = Ilmar Laaban’s Silence / Lasse Söderberg. Ilmar Laaban, 1921–2000 : elulugu „Rootsi tõlkijate leksikonist“ = Biography from the „Swedish Translators’ Lexikon“ / Mattias Forshage. Bibliograafia = Bibliography / koostaja = compiler Aino Tamjärv.*

LUULE KOGUMIKES JA PERIOODIKAS

Poetry in Collections and Periodicals

LUULE EESTI KEELES · POETRY IN ESTONIAN

1936

18. Purskkaev. // *Realist : Tallinna Reaalgümnaasiumi õpilaskonna ajakiri* 1936, nr. 1 (detsember), lk. 9.
Fountain.

1937

19. Apokalüptiline maastik ; Kevad. // *Realist : Tallinna Reaalgümnaasiumi õpilaskonna ajakiri* 1937 [nr. 2] (kevad), lk. 9, 14.
Apocalyptic Landscape ; Spring.
20. Luule sünd. // *Realist : Tallinna Reaalgümnaasiumi õpilaskonna ajakiri* 1937, nr. 6 (november), lk. [1].
Birth of Poetry.
21. Kuu ; Isamaa ; Meander. // *Realist : Tallinna Reaalgümnaasiumi õpilaskonna ajakiri* 1937, nr. 7 (detsember), lk. [1], 8, 12.
The Moon ; Homeland ; Meander.

1938

22. Intermezzo jääs. // *Realist : Tallinna Reaalgümnaasiumi õpilaskonna ajakiri* 1938, nr. 8 (mai), lk. 6.
Intermezzo in Ice.
23. Öine Riia. // *Tuleviku Rajad : Eesti kesk-, kutsekooli ja gümnaasiuminoorsoo ajakiri* 30. V 1938, nr. 27–28, lk. 297.
Nocturnal Riga.
24. sirnates paul klee „kirgede korraldust“. // *Eesti Noorus : noorsoo kultuuri ajakiri* 1938, nr. 10, lk. 353.
Regarding Paul Klee's „management of passions“.
25. laul seitsmest ulmast ja sinisest hobusest. // *Eesti Noorus* 1938, nr. 11, lk. 393.
A song about seven dreams and blue horses.

1939

26. Hymn vabadusele. // *Eesti Noorus* 1939, nr. 1, lk. 10.
Hymn to Freedom.
27. Ood Eesti Vabariigi püsimise XXI aastapäevaks. // *Eesti Noorus* 1939, nr. 2, lk. 35.
Ode to XXI Anniversary of the Estonian Republic.

28. Võidupüha õhtulaul. // *Eesti Noorus* 1939, nr. 6, lk. 176. Allk.: Manivald Mõõgaste.
Victory Day Evening Song.

1940

29. Ditüramb Eesti Vabariigi XXII aastapäevaks. // *Eesti Noorus* 1940, nr. 2, lk. 36. Allk.: Manivald Mõõgaste.
Dithyramb to XXII Anniversary of the Estonian Republic.
30. Mälestuseks. // *Realist : Tallinna Reaalgümnaasiumi õpilaskonna ajakiri* 1940, nr. 12 (mai), lk. 18.
In Memory.

1941

31. Ood 1. maiks. // *Nõukogude Kultuur* 1941, nr. 4, lk. 204.
Ode to 1 May.
Vt. 40, 47, 808, 842

1945

32. „Kolmandal päeval laguneb küün...“ ; „Akna huuled...“ ; „Heitlus keeb tähtede malelaul...“ ; „Halb laps palub põhjatuult...“ / [Ilmar Laaban lühidalt endast, A. Mikiveri joonistus temast]. // *Kodukolle* 1945, nr. 1, lk. 15 : ill. (Noored luuletajad otsivad uusi radu).
Toimetuse kommentaar luuletuste juures: „Nagu lugejad näevad on need pealkirjata ja ainult mõnerealist“.
„*The shed falls apart on the third day...*“ ; „*Lips of the window...*“ ;
„*Struggle seethes on the chessboard of stars...*“ ; „*An Ugly child asks the northern wind...*“

1946

33. Metsavend 1946. // *Eesti Teataja* 2. XI 1946, nr. 84, lk. 2.
A Forest Brother 1946.
Vt. taastrükk 76, 77, 1077

1949

34. Tsüklist „Rroosi Selaviste“. // *Sõna : kirjandus- ja kunstirühm Tuulisui väljaanne* 1949, nr. 6 (detsember), lk. 386–391.
From the cycle „Rose Sellaway“.

1950

35. Kiviristi laul. Kiviristi kiri : [Karl Ristikivi epigramm] / ill. Olev Mikiver. // *Radikaaldemokraat : Radikaaldemokraatliku Koondise bulletin* 1950, nr. 7 (20. november), lk. 181. (Kirjandus. Kunst. Kultuur). Allk.: Manivald Mõõgaste.
A Song of a Stone Cross.

36. Onn. // *Eesti Teataja* 1. XII 1950, nr. 48, lk. 4. (Kultuur ja kirjandus).
A Cabin.

1952

37. Luuletus : „Kohtumine pärast sarikõielisi aastaid...“ // *Vaba Eesti* 1952, nr. 3, lk. 5.
A Poem : „*Rendezvous after the Years of Umbellifiers...*“
38. Laulu algus : [„Ankruketi lõpp on laulu algus“ modifikatsioon, muusika Harry Olt]. // ENMKÜ Noorte Segakoori kontsert : [kava] = Estniska KFUM-s blandade körs konsert : [program] : 1. IV 1952. Stockholm, 1952. S. [7–8].
The Beginning of the Song : [modification of the poem „*The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song*“; music by Harry Olt].
39. Sonett kangrutelgedel. // *Vaba Eesti* 1952, nr. 5, lk. 10. Allk.: Manivald Mõõgaste.
A Sonnet Made on the Weaving Loom.

1953

40. Ood 1. maiks. // *Eesti Post* 12. VII 1953, lk. 8.
An Ode to 1 May.
Vt. 31, 47, 808, 842

1954

41. Siin rohi läheb lahku lauguna. // *Vaba Eesti* 1954, nr. 3, lk. 5.
Here the Grass Breaks Apart Like a Parting in Your Hair.
Vt. 828

1955

42. [Limerik]. // *Vaba Eesti* 1955, nr. 1, lk. [8].
[Limerick].
43. [Limerik] : [limriku-võistlus]. // *Vaba Eesti* 1955, nr. 2, lk. [8]–9.
[Limerick] : [the limerick-writing competition].
44. Charlie Parkeri kalm. // *Vaba Eesti* 1955, nr. 2, lk. 9.
Charlie Parker's Grave.
45. Sügistorm poeedi hinges. // *Vaba Eesti* 1955, nr. 3, lk. 5. Allk.: Vend Villane.
Autumn Gale in the Poet's Soul.
46. [2 limerikku : limrikuvõistluse tulemused]. // *Vaba Eesti* 1955, nr. 4, lk. [4].
[2 limericks : results of the limerick-writing competition].

1956

47. Ood 1. maiks. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 17. VIII 1956, nr. 188, lk. 1.
Ode to 1 May.
 Vt. 31, 40, 808, 842
48. „Selgena nagu talvise mere JAH...“ // *Sirp ja Vasar* 26. X 1956, nr. 43, lk. 5.
 Ilmus Debora Vaarandi artikli „Südasuvises Rootsis : võõras majas“ juures.
 „As clear as the wintry sea’s YEAH...“

1957

49. Meeleheite leegid löövad tornidelt alla. // *Teataja* 19. I 1957, nr. 2, lk. 4. (Kultuur ja kriitika).
Flames of Despair Burst down from the Towers.
50. Antonin Artaud : [proosaluuletus]. // *Teataja* 20. IV 1957, nr. 8, lk. 4. (Kultuur ja kriitika). Trükivigade õiendus ilmus *Teataja* 4. V 1957, nr. 9, lk. 4.
Antonin Artaud : [a prose-poem].
51. Autoportree. // *Looming* 1957, nr. 4, lk. 624.
 Ilmus Endel Sõgeli artikli „Piiritagusest eesti kirjandusest“ : [väljavõtteid Ivo Iliste artiklist „Kriitilisi mõtteid eesti pagulaskirjandusest ja luulenäiteid] juures. Endel Sõgel kasutas Iliste teksti autorilt luba küsimata.
Self-Portrait.
It was published beside the article „About the Estonian Literature across the Border“ by Endel Sõgel and Ivo Iliste. Sõgel used the text by Iliste without asking the author’s permission.
52. „Keset väljakut seisab armastuse tohutu jääkuup...“ : [proosaluuletus]. // *Teataja* 9. XI 1957, nr. 21, lk. 12.
 „The enormous Ice Cube of Love stands in the centre of a square...“ :
[a prose-poem].

1958

53. Limrikke [1–7]. // *Manuline* : [Mana 1958 nr. 2 kaasaanne] 1958, nr. 1, lk. 5. Allk.: Ilmrik.
Limericks [1–7].
54. Kaks gaseeli 1–2 // 2 (1), lk. 29.
Two Ghazels 1–2.
55. Rinnad. // *Teataja* 2. III 1958, nr. 5, lk. 8.
Breasts.

56. [Rroosi Selaviste sai seevaltist roosi]. // *Manuline* : [Mana kaasanne] 1958, nr. 3, lk. [3].
[Rose Sellaway got an erysipelas from seevalt].

1959

57. „Luust võtmega...” // *Vaba Eesti* 1959, nr. 2, lk. 13.
„With a bone key...”
58. Paul Klee : Häusliches Requiem. // *Teataja* 10. X 1959, nr. 36, lk. 4.
(Kultuur ja kriitika).
Paul Klee : Kodune reekviem = Paul Klee : Domestic Requiem.
59. Albert Einstein ; Autoportree ; Ei ole ulmi ; Mikrokosmos 20, 22, 23, 43, 58 ; Elada vabana või surra ; Kohtumine pärast sariköielisi aastaid ; Meeleheite leegid löövad tornidelt alla. // *Eesti lüürika*. 2. köide : valimik Kr. J. Petersonist tänapäevani / koostanud Arvo Mägi. Lund : Eesti Kirjanike Kooperatiiv, 1959. Lk. 326–333.
Albert Einstein ; Self-Portrait ; There Are no Dreams ; Micro-Universe 20, 22, 23, 43, 58 ; To Live Free or to Die ; Rendezvous after the Years Umbellifiers ; Flames of Despair Burst down from the Towers.
60. Albert Einstein ; Elada vabana või surra. // *Kaunis emakeel*. II, Näiteid eesti keelest ja meelest 1524–1958 / koostanud Andrus Saareste. Stockholm : Kirjastus Vaba Eesti, 1959. Lk. 187–189.
Albert Einstein ; To Live Free or to Die.

1960

61. Limrikke luist, taevakehist ja roostest : [epigrammid]. // *Manuline* : [Mana kaasanne] 1960, nr. 1, lk. 65.
Limericks about Bones, Heavenly Bodies and Rust.
62. üks sõna. // *Vaba Eesti* 1960, nr. 3, lk. 81.
One word.
63. Neli muundumislimerikku. // *Vaba Eesti* 1960, nr. 6, lk. 136. Allk.: Ilmrik.
Four Transformation Limericks.

1961

64. „Valge linane kangas...” // *Vaba Eesti* 1961, nr. 1, lk. 9.
„White Linen Fabric...”
65. Sein ei ulatu laeni. // *Teataja* 15. IV 1961, nr. 15, lk. 5.
The Wall doesn't Reach to the Ceiling.
66. Viisteist aastat hiljem. // *Mana* 1961, nr. 2–3, lk. 132–133.
Fifteen Years Later.
67. Limrikke hõõgudest, teedest ja ööst : [epigrammid]. // *Manuline* : [Mana 1961 nr. 2–3 kaasanne] 1961, nr. 1 [5], lk. 212. Allk.: Ilmrik.
Limericks about Smouldering, Roads and Night.

1962

68. Angelus. // *Vaba Eesti* 1962, nr. 4–5, lk. 65.
69. Lehekülg Rroosi Selaviste sõnastikust. // *Mana* 1962, nr. 4, lk. 245.
Summary p. [325].
A Page from Rose Sellaway's Dictionary.
Õiendus Mana 1963, nr. 1, lk. 75.

1963

70. [Küürakat pahandab ainult raud, ütles Rroosi Selaviste]. // *Vaba Eesti* 1963, nr. 3, lk. 39.
[A Hunchback is Angry only on the Iron, said Rose Sellaway].

1964

71. Mikrokosmos 23, 15, 18 ; Tsüklis Südamepoolte füüsika. // Eesti armastusluule / koostanud Reino Sepp. Stockholm : Stokholmi Ülikoolide Eesti osakond [stentsilleeritud väljaanne], 1964. Lk. 11.
Micro-Universe 23, 15, 18 ; From the cycle Physics of the Halves of the Heart.

1966

72. „Luust võtmega...“ ; „Sein ei ulatu laeni...“ // *Mana* 1966, nr. 4 (31), lk. 36–37.
„*With a Bone Key...*“ ; „*The Wall doesn't Stretch the Ceiling...*“

1969

73. Uus sümposium Rroosi Selaviste juures. // *Mana* 1969, nr. 1 (35), lk. 76–77.
A New Symposium at Rose Sellaway's Place.

1971

74. [Kas nende sugemete varuosad pole äkki varemete suguosad?] : tsitaat koomiksis „Superesto“. // *Mana* 1971, nr. 38, lk. [128].
[Aren't the spare parts of these motifs in fact the sex parts of the ruins? : a quotation from the series „Superesto“].

1973

75. Oleme, eks? // *Mana* [1973], nr. 40, lk. 80.
We are, aren't we?

1981

76. Metsavend 1946 : [vigane taasesitus]. // *Teataja* 5. XII 1981, nr. 23, lk. 6.
(Kultuur ja kriitika).

A Forest Brother 1946 : [a defective re-publishing].
Vt. 33, 77, 1077

1982

77. Metsavend 1946 : [terviklik taasesitus]. // *Teataja* 23. I 1982, nr. 2, lk. 6.
(Kultuur ja kriitika).
A Forest Brother 1946 : [a complete re-publishing].
Vt. 33, 76, 1077

1987

78. Rroosi Selaviste. // *Vikerkaar* 1987, nr. 9, lk. 88–89. (Vikerkaak).
Rose Sellaway.

1988

79. „Metsik jõgi tormab hääletult...“ ; Vaikus ja vägivald ; Mikrokosmos 18,
20, 22, 23, 24, 28, 43, 57, 62 ; Kaberneeme 1 ; 21. 01.1924 – 21. 01.1944
IV / järelmärkus **Andres Ehin**. // *Looming* 1988, nr. 9, lk. 1210–1215.
Luuletused kogust „Ankruketi lõpp on laulu algus“.
Andres Ehin. [Ilmar Laabani tutvustuseks Eestis elavatele eestlastele].
Lk. 1215.
„A wild river rushes soundlessly...“ ; *Silence and Violence* ; *Micro-
Universe* 18, 20, 22, 23, 24, 28, 43, 57, 62 ; *Kaberneeme* 1 ; 21. 01.1924
– 21. 01.1944 IV.

1989

80. Väike Eesti antoloogia : Rahvaluule ; Juhan Liiv ; Gustav Suits ; Marie
Under ; Betti Alver. Öine võileib ; Hinnakiri kahe vihmahoo vahel ;
Autoportree ; Tütarlapseakt ; Elada vabana või surra. // *Vikerkaar* 1989,
nr. 3. Lk. 50–54.
*A Small Estonian Anthology : Folklore ; Juhan Liiv ; Gustav Suits ; Marie
Under ; Betti Alver. Nocturnal sandwich ; A Price-list between Two
Showers of Rain ; Self-portrait ; Nude of a Girl ; To Live Free or to Die.*
81. Vaikus ja vägivald / autori tutvustus: Jaan Malin. // *Tartu Postipoiss*
18. V 1989, nr. 3, lk. 6.
Sisaldab: Mees meilegi : [tutvustav tekst luuletuse juurde] / **Jaan Malin**.
A Man for Us, Too : [introductory text to his poem] / Jaan Malin.
Silence and Violence.

1990

82. Uus sümposium Rroosi Selaviste juures. // *Vagabund* 1990, nr. 3, lk. 6.
A New Symposium at Rose Sellaway's Place.
83. Mitte-teri ; Heroiiniga heroiiniks : [katkeid raamatust „Rroosi
Selaviste“]. // *Lingua* 1990, nr. 4, lk. 11–13.

Non-Points ; With Heroin to Heroin : [extracts from the book „Rose Sellaway“].

84. „Kui mõte kaob loomade kõnest...“ ; „Graafik seinal...“ ; „Kahe seina - nurk - seinte otsa ei näe...“ // Eesti luuleaasta 88–89 / koostanud **Tõnu Trubetsky**. Tallinn : Eesti Raamat, 1990. Lk. 51–52.
 „When the speech of animals loses its point...“ ; „A schedule on the wall...“ ; „The corner - of two walls - doesn't see the end of the walls...“

1992

85. Portree-eskiise roosilehtedel. // *Mana* 1992, nr. 61–62, lk. 54–55.
Portrait Sketches on Roseleaves.
86. Villanel l : [autograaf] ; Sein ei ulatu laeni ; Albert Einstein ; Kaks gaseeli 1 ; Autoportree ; Esmaspäev ; Elada vabana või surra ; Mikrokosmos 52, 65 ; Meeleheite leegid lõövad tornidelt alla ; Limerikke [4] ; Mitte-teri [16] ; Väike eesti luule ajalugu [6] ; Luust võtmega ; Ei ole muust minul lugu ; Ainole. // *Sõnarine : Eesti luule antoloogia*. 3. köide / koostanud **Karl Muru**. Tallinn : Eesti Raamat, 1993. Lk. 93–102.
Villanell : [autograph] ; The Wall doesn't Reach to the Ceiling ; Albert Einstein ; Two Ghazels 1 ; Self-Portrait ; Monday ; To Live Free or to Die ; Micro-Universe 52, 65 ; Flames of Despair Burst Down from the Towers ; Limericks [4] ; Non-Points [16] ; A Small History of Estonian Poetry [6] ; With a Bone Key ; I Don't Care about Anything Else ; To Aino.

1997

87. Gaseel : [autograaf] ; Roosi Selaviste kannatus surm ja ülestõusmine ; Lehekülg Roosi Selaviste sõnastikust ; Uus sümposium Roosi Selaviste juures ; Mitte-teri. // Väike eesti kirjanduslugu : IX klassi lugemik-õpik / Märt Hennoste. Tallinn : Avita, 1997. 2., parand. ja täiend. tr. Lk. 325–327.
Ghazel : [autograph] ; Rose Sellaway's Suffering Death and Resurrection ; A Page from Rose Sellaway's Dictionary ; A New Symposium at Rose Sellaway's Place ; Non-Points.

1998

88. Autoportree. // Kirjandus VII klassile / **Ilmo Au, Märt Hennoste**. Tallinn : Avita, 1998. Lk. 184.
Self-portrait.
89. Ankruketi lõpp on laulu algus ; Hinnakiri kahe vihmahoo vahe ; Limerikke ; Autoportree ; Hymn vabadusele ; Elada vabana või surra / **Märt Hennoste** saatesõna, **Vello Vinni** illustatsioonid. // Eesti kirjandus tekstides. II osa : lugemik keskkoolile / koostanud Märt Hennoste. Tallinn : Avita, 1998. Lk. 197–208 : fotod, ill.
The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song ; A Price-List

Between Two Showers of Rain ; Limericks ; Self-portrait ; Hymn to Freedom ; To Live Free or to Die.

90. Ankruketi lõpp on laulu algus ; Sonett ; „Kiiresti silmitult...“ ; „Torm on puistanud sadandeid tigused...“ ; Igapäevane meri ; „Kire piim valgub laiali üle põranda...“ ; Romantiline päikeseloojak ; Vaikus ja vägivald ; Ei ole ulmi ; „Surma läte puhtais pilvis...“ ; „Ma seisin oma meeleheite džunglis...“ ; „Pilkamaks valgust...“ ; Mõõblite emanatsioonid ; Mikrokosmos 1, 5, 9, 21, 25, 29, 30, 34, 43, 44, 48, 57, 68 ; Elada vabana või surra ; Mitte-teri ; Üks sõna ; Ei ole muust minul lugu. // Eesti luule antoloogia. II / koostanud **Raivo Kuusk**. Tallinn : Avita, 1998. Lk. 85–112 : portr.

The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song ; Sonnet ; „Quickly eyelessly...“ ; „The storm has scattered hundreds of snails... ; The Daily Sea ; „Milk of passion spreads over the floor...“ ; Romantic Sunset ; Silence and Violence ; There Are no Dreams ; „The source of death in pure clouds...“ ; „I stood in the jungle of my despair...“ ; „To banter light...“ ; Emanation of Pieces of Furniture ; Micro-Universe 1, 5, 9, 21, 25, 29, 30, 34, 43, 44, 48, 57, 68 ; To Live Free or to Die ; Non-Points ; A Word ; I Don't Care about Anything Else.

1999

91. Autoportree ; Elada vabana või surra ; Limerikke ; Mitte-teri ; Väike eesti luule ajalugu ; Ei ole muust minul lugu. // Väike Sõnarine. III, Luulevalik gümnaasiumi XII klassile / koostanud **Karl Muru**. Tallinn : Koolibri, 1999. Lk. 20–24.

Self-portrait ; To Live Free or to Die ; Limericks ; Non-Points ; A Small History of Estonian Poetry ; I Don't Care about Anything Else.

92. „Talve tõde ja talve vale...“ ; „Jahe verine täpne kevade masinavärk...“ ; Autoportree ; „Länguvajunud süngis...“ ; Üle lume. // Aastaajad eesti luules / [koostanud **Doris Kareva**]. Tallinn : Huma, 1999. Lk. 12, 72, 102, 167, 208.

„The truth of winter and the lie of winter...“ ; „The cool bloody precise machinery of spring...“ ; Self-portrait ; „In a slanting bed...“ ; Across the Snow.

93. Roosi Selaviste kannatus surm ja ülestõusmine ; „Roosi Selaviste vene iga...“ ; Sendises teisendis... // Taarausik – maailmavaateline filosoofia : „Hiie“ eriväljaanne tutvustamiseks taara usu keskust ja ideelist tagapõhja. Tartu : Pühajärve Keskhii, 10212 (1999), nr. 11, lk. 201.

Rose Sellaway's Suffering Death and Resurrection ; The age of Rose Sellaway's dugout... ; In a sandwich variant...

2001

94. Vaevalt ; „Sinu huuled on haljad lehed...“ : [Mikrokosmos 23] ; „Armastus nagu...“ : [Mikrokosmos 12] ; „Ükskõik...“ : [Mikrokosmos

- 15] ; Virmaliste kõlblus ; „Ma ütlesin sulle et maailm pole maailm...“ : [Mikrokosmos 25] ; „Kurt ja pime armastetu...“ : [Mikrokosmos 17] ; „Varemeis pilvede all...!“ : [Mikrokosmos 20] ; „Sa põletad varjude kütked...“ : [Mikrokosmos 21] ; „Hämar ja lihtne su hää...“ : [Mikrokosmos 22] ; Mikrokosmos [9] ; Siin rohi läheb lahku lauguna. // Sina ja mina : eesti luules / koostanud **Doris Kareva**. Tallinn : Huma, 2001. Lk. 82, 132, 180, 191–192, 194, 244, 249, 250, 251, 268, 344. *Barely* ; „Your lips are green leaves...“ : [Micro-Universe 23] ; „Love like...“ : [Micro-Universe 12] ; „No matter...“ : [Micro-Universe 15] ; *Morality of Northern Lights* ; „I told you that the world is not the world...“ : [Micro-Universe 25] ; „The deaf and blind beloved...“ : [Micro-Universe 17] ; „Under the ruined clouds...“ : [Micro-Universe 20] ; „You burn the shackles of shadows...“ : [Micro-Universe 21] ; „Dark and simple is your voice...“ : [Micro-Universe 22] ; Micro-Universe [9] ; *Here the Grass Breaks apart Like a Parting in Your Hair*.
95. Johannes Barbarus surnud. // *Sirp* 19. I 2001, nr. 3, lk. 11. (Kirjandus). *Johannes Barbarus is Dead*.
96. Rroosi Selaviste hommikupalve ; Panegüürikat kuningale ; Mis ma sinuga teen ; Ilutulestik kalmistul ; „Videvik...“ ; „Ja siis...“ // *Looming* 2001, nr. 12, lk. 1763–1768. „Panegüürikat kuningale“ on tõlge, mitte I. Laabani enda luuletus. *Rose Sellaway's Morning Prayer* ; *Panegyric to the King* ; *What Do I Do with You* ; *Firework at the Cemetery* ; „Twilight...“ ; „And then...“
97. Mikrokosmos 43 ; Meeleheite leegid löövad tornidelt alla. // *Maaleht* 6. XII 2001, nr. 49, lk. 27. *Micro-Universe 43* ; „Flames of Despair Burst down from the Towers...“

2002

98. Lukus koit ; „Keset suudlust...“ ; Tasaulguja lemmekõne ; Giorgio de Chirico. // *Sirp* 11. I 2002, nr. 2, lk. 5. (Varamu). *With a Bone Key* ; „In the middle of a kiss...“ ; *Love Talk of a Softly Speaking Howler* ; *Giorgio de Chirico*.
99. Autoportree ; Sonett kangrutelgedel ; Rroosi Selaviste kannatus surm ja ülestõusmine ; Väike eesti antoloogia ; Elada vabana või surra ; Võidupüha õhtulaul ; Kaks gaseeli. // Eesti luule kulda : Eesti riigi sünnipäevaks / koostanud Peep Ilmet ; palendanud Rene Haljasmäe. Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2002. Lk. 25, 27, 72, 83, 114–115, 154, 248. *Self-Portrait* ; *A Sonnet Made on a Weaving Loom* ; *Rose Sellaway's Suffering Death and Resurrection* ; *A Small Estonian Anthology* ; *To Live Free or to Die* ; *Victory Day Evening Song* ; *Two Ghazels*.

2003

100. Savi : [katkend luuletusest : autograaf / kommentaar: Jaan Malin]. // Käsi kirjutab : valik autograafe Eesti Kultuuriloolisest Arhiivist. Tartu : Eesti Kirjandusmuuseum, 2003. Lk. 146–147 : portr.
Synopsis : Ilmar Laaban. Lk. 184.
Clay : [excerpt from the poem : autograph].

2004

101. Laul suurest Stalinist / järelsõna: **Jaan Malin**. // *Vikerkaar* 2004, nr. 1, lk. 20–27.
Sisaldab: Laul suurest Stalinist ; Lev Davidovich Trotski ; Kaks venda ; „Naturalist on süütu poisu...“ ; „Just nagu katel sõimab pada...“
A Song about the Great Stalin ; Lev Davidovich Trotski ; Two Brothers ; „Naturalist is an innocent laddy...“ ; „Just like the kettle calling the pot...“
102. Elada vabana või surra. // Lauuallikas : Maarjamaa luulet / [koostanud **Indrek Hirv**]. Tallinn : Maarjamaa, 2004. Lk. 154–155.
To Live Free or to Die.

2005

103. Luule sünd. // Kõik muutub lauluks : luule ja luuletaja eesti luules / [koostanud ja pildistanud **Vallo Kepp**]. [Tallinn] : Varrak, 2005 lk. 265.
Birth of Poetry.

2006

104. Esmaspäev. // Naised on nii imelised : [luuleantoloogia] / koostanud **Jaak Urmet**. [Tallinn] : Tänapäev, 2006. Lk. 299.
Monday.

2007

105. Haikusid / Ilmar Laabani käsikirjadest Eesti Kultuuriloolises Arhiivis valinud **Jaan Malin**. // *Akadeemia* 2007, nr. 1, lk. 103–107.
Haikus.
106. Mikrokosmos [28]. // Armastus on metsik roos meis : maailma rahvaste armastusluulet / koostanud ja tõlkinud **Ingvar Luhaäär**. Tallinn : Eesti Luuleliit, 2007. Lk. 303.
Micro-Universe [28].

2008

107. Elada vabana või surra ; Väike Eesti antoloogia. // Eluluule / koostanud **Peep Ilmet**. Tallinn : Varrak, 2008. Lk. 84–85, 215.
To Live Free or to Die ; A Small Estonian Anthology.
108. Elada vabana või surra ; Võidupüha õhtulaul. // Isamaa ilu hoiledes /

koostanud **Peep Ilmet**. Tallinn : Varrak, 2008. Lk. 276–277, 278.
To Live Free or to Die ; Victory Day Evening Song.

109. Substantia stellaris : [katkend luuletusest] / ill. **Mati Kütt**. // Tuglas-seura : jäsenlehti (2008) nr. 4, 8. sept., lk. 17. (Musta katto = Must lagi : runoutta ja animaatioelokuvia).

2009

110. Ditüramb Eesti Vabariigi XXII aastapäevaks. // Päev on aja aken : tähtpäevaluulevalimik / koostanud **Merike Vardja** ja **Kaider Vardja**. Tallinn : Koolibri, 2009. Lk. 49–50.
Dithyramb to XXII Anniversary of the Republic of Estonia.

2011

111. „Torm on puistanud sadandeid tigused...“ ; Igapäevane meri ; Une Baigneuse de Renoir. // Merelaule sajast suust ja sulest / valinud **Andres Ehin**. Tallinn : Koolibri, 2011. Lk. 220, 221, 222–223.
„The storm has scattered hundreds of snails...“ ; The Daily Sea ; Une baigneuse de Renoir.
112. 11. XII 1921 sündis luuletaja ja tõlkija Ilmar Laaban : „Tänasida“ toimetus viskab „Homse“ ära varna jt. : [avaldatud pisivorme tema loomingust]. // *Maaleht* 8. XII 2011, nr. 49, lk. 36. (Tuna ja Täna. Teadmiskeer).

2015

113. Luust võtmega / kommenteerinud **Rein Veidemann**. // *Postimees : AK : arvamus, kultuur* 24. X 2015, lk. 7.
With a Bone Key.

2016

114. Luust võtmega : [luuletus]. // Sada hetke eesti luules / valinud, koostanud ja kommenteerinud **Rein Veidemann**. [Tallinn] : Eesti Keele Sihtasutus, 2016. Lk. 80–81.
With a Bone-Key.
115. Lukus koit ; „Keset suudlust ...“ ; Tasaulguja lemmekõne ; Giorgio de Chirico. // *Sirp* 1. XI 2002, nr. 2, lk. 5.
The Locked Dawn ; „In the middle of a kiss...“ ; Love Talk of a Softly Speaking Howler ; Giorgio de Chirico.

2018

116. Ditüramb Eesti Vabariigi XXII aastapäevaks. // Sind ma tahan armastada : luuletusi Eestimaast 1818–2018 / koostanud **Kadri Põdra**. [Tallinn] : Tammerraamat, 2018. Lk. 97–98.
Dithyramb to XXII Anniversary of the Estonian Republic.

117. Oma häälik ; Viilipuru ; Sümpoosion Rroosi Selaviste juures ; Sugemeid „Ars poeticaks“. // Keele maitsest : luuleantoloogia / [koostaja ja saatesõna] Mart Velsker, [idee autor ja kaaskoostaja] Tõnu Tender. [Tallinn] : Eesti Keele Instituut : EKSA, 2018. Lk. 311, 315, 316, 405.
My Own Vowel ; Filings ; Symposium at Rose Sellaway's Place ; Motifs for „Ars poetica“
118. Tihkelt, soojalt voolavas vihmas näen ma sind sammuvat : [moto Kristjan Haljaku luuletuse „Die Chymische Hochzeit Die Domina Elektra“ juures. // *Vikerkaar* 2020, nr. 12. Lk. 3.
In the thick, warm rain, I see you walking : [moto].

LUULE HOLLANDI KEELES · *POETRY IN DUTCH*

1989

119. Vrij leven of sterven. // Van haast naamloze kusten : moderne Estnische poëzie / samengesteld en ingeleid door **Paul-Eerik Rummo** ; uit het Estisch vertaald door **Mati Sirkel** en **Marianne Vogel**. Leiden : Lantaarn & Slavische Sichtung te Leiden, 1989. (De Lantaarn ; 56) ; (De kleine Slavische bibliotheek ; 5). Blz. 25–26.
Elada vabana vôi surra = To Live Free or to Die.

LUULE INGLISE KEELES · *POETRY IN ENGLISH*

1999

120. Silence and Violence ; To Live Free or to Die : poetry by Ilmar Laaban / translated by **Richard Adang** and **Andres Ehin**. // *ELM : Estonian literary magazine* Spring 1999, no. 8, p. 8–9.
Vaikus ja vägivald = Silence and Violence ; Elada vabana vôi surra = To Live Free or to Die.

LUULE ITAALIA KEELES · *POETRY IN ITALIAN*

1971

121. Autoritratto ; Vivere libero o morire / trad. di **Vello Salo** ; revid. **Margherita Guidacci** ; brevemente sull'autore. // Appunti per un corso sulla lingua e letteratura estone. Fasc. 2, Cenni di storia letteraria e raccolta di poesie tradotte : alcuni testi in lingua originale per esercizi di traduzione / **Edoarda Dala Kisfaludy**. [Bologna] : [S. n.], 1971. P. VI, 27–28.
Autoportree = Self-Portrait ; Elada vabana vôi surra = To Live Free or to Die.

1973

122. Vivere libero o morire / trad. **Vello Salo** ; revid. **Margherita Guidacci** ; brevemente sull'autore. // *Il Giornale Dei Poeti*, 1973, n. 11–12 (novembre–dicembre), p. 2. (Poeti Estoni).
Elada vabana vői surra = To Live Free or to Die.
123. Autoritratto ; Vivere libero o morire / traduzione e biografia **Vello Salo** ; revid. **Margherita Guidacci**. // Poeti Estoni / a cura di Margherita Guidacci, Vello Salo. Roma : Edizioni Abete, 1973. (Collana „La Rondine“ ; 1). P. 115–117.
Autoportree = Self-Portrait ; Elada vabana vői surra = To Live Free or to Die.

1975

124. Autoritratto = Autoportree ; Vivere libero o morire = Elada vabana vői surra / traduzione e biografia **Vello Salo** ; revid. **Margherita Guidacci**. // Poeti Estoni / a cura di Margherita Guidacci, Vello Salo. Roma : Edizioni Abete, 1975. 2. ed. ampliata. (Collana „La Rondine“ ; 1). P. 19, 130–131.
Karl Ristikivi eessõnas samuti lühidalt Ilmar Laabanist.
Self-Portrait ; To Live Free or to Die.
Karl Ristikivi's foreword includes brief words about Ilmar Laaban.

LUULE LEEDU KEELES · POETRY IN LITHUANIAN

1968

125. Iš „Mikrokosmo“ ciklo II / iš latviško vertimo vertė **Zina Katiliškienė**. // *Metmenys* 1968, nr. 16, s. 46.
Tsükklist Mikrokosmos II = From the cycle Micro-Universe II.

LUULE LÄTI KEELES · POETRY IN LATVIAN

1965

126. Dzīvot brīvam vai mirt ; no dzejas cikla „Mikrokosms“ 1–6 / atdzejojusi **Astrīde Ivaska**. // *Jaunā Gaita* 1965, nr. 52, s. 24–25.
Elada vabana vői surra = To Live Free or to Die ; Tsükklist Mikrokosmos 1–6 = From the cycle Micro-Universe 1–6.

1994

127. Veltīts Aino ; Skolā ; Priede ; No grāmatas Rroza Selavite. // *Literatūra un Māksla* 18. II 1994, nr. 7, s. 4.
Luuletuste juures Guntars Godiņši saatesõna „Trīs igauņu dzejnieki“.
Pühendatud Ainole = Dedicated to Aino ; Koolis = At school ;

Männipuu = Pine Tree ; Raamatust Rroosi Selaviste = From the book „Rroosi Selaviste“.

128. Portrets / no igauņu valodas atdzejojusi **Maima Grinberga**. // *Literatūra un Māksla* 9. IX 1994, nr. 35, s. 5.
Luuletus avaldatud Ilze Matoisone artikli „Vai „dzīres mēra laikā“? : Igaunijas teatra dzīves spilgtākais notikums“ juures.
Portree = Portrait.

LUULE NORRA KEELES · POETRY IN NORWEGIAN

1945

129. Selvmordets flugler ; Hanhun ; Et møte efter skjerm-blomstens år... ; Fortvilelsens flammer slår ned fra tårnet... ; Her hviler landskapets to biter ; Gatescene i den paranoisk-kritiske byen ; Å leve fritt eller dø ; Vi er, ikke sant? ; Når det blå formørkes ; Mens vekkerklokken ringnen. // *Estisk lyrikk efter 1945 : Snelys snemørke / i gjendiktning ved Odd Abrahamsen og Ivo Iliste ; Forord Ivo Iliste. [Oslo] : Dreyer, 1989. S. 17–28.*
Enesemörva linnud = Suicide Birds ; Tematemake = Heshe ; Kohtumine pärast sarikõielisi aastaid... = „Rendezvous after the years of Umbellifers... ; Meeleheite leegid löövad tornidelt alla... = Flames of Despair Burst down from Towers ; Siin puhkavad maastiku mõlemad tükid = Both Pieces of Landscape are Resting Here ; Tänavastseen paranoialik-kriitilisest linnast = A Street-Scene from the Paranoia-Like Town ; Elada vabana või surra = To Live Free or to Die ; Oleme, eks? = We Are, Aren't We? ; Kui see sinine tumeneb = When the Blue Darkens ; Kui äratuskell heliseb = When the Alarm-clock Rings.

LUULE PRANTSUSE KEELES · POETRY IN FRENCH

1954

130. Carte postale illustrée (à Olivier Meurice) : [prose]. // *Phases* 1954, no. 1, p. 26–27.
Illustréeritud postkaart (Olivier Meurice'ile) : [proosaluuletus] = Illustrated Postcard (to Olivier Meurice) : [prose].

1956

131. Discours d'amour du bas-hurlleur : [poème écrit en français]. // *Phases* 1956, no. 3 (novembre), p. 26.
Prantsuse keeles kirjutatud luuletus.
Vaikselts karjuja armastuskõne = Love Talk of the Softly Speaking Howler.

1960

132. [Une phrase de „Rose Sélavy“. // *Phases* 1960, no. 5–6 (janvier), p. 52.
Üks „Roosi Selaviste“ lause = One sentence from „Rose Sellaway“.

1961

133. La Vallée : [poème écrit en français]. // *Arena* : [published by the P.E.N. Centre for Writers in Exile], [1961], no. 1, p. 22–23.
Prantsuse keeles kirjutatud luuletus.
Org = *Valley*.

1963

134. À Wilhelm Freddie : [adaptation française par l'auteur]. // *Phases : cahiers internationaux de documentation sur la poésie et l'art d'avant-garde* 1963, no. 8 (janvier), p. 31.
Kohandanud autori poolt prantsuse keelde.
Wilhelm Freddiele = *To Wilhelm Freddie*.
Vt. 135

1973

135. La Vallée : [Wilhelm Freddie] : [adaptation française par l'auteur]. // *Soror : revue d'action poétique* (Nanterre) 1973, no. 9–10, p. 16.
Kohandanud autori poolt prantsuse keelde.
Org : [*Wilhelm Freddie*] = *Valley* : [*Wilhelm Freddie*].
Vt. 134

1992

136. Le bout de la chaîne de l'ancre est le début du chant / trad. Antoine Chalvin. // *Poésie 92 : revue bimestrielle de la poésie d'aujourd'hui* 1992, no. 42 (avril), p. [78]–80.
Ankruketi lõpp on laulu algus = *The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song*.
137. Le bout de la chaîne de l'ancre est le début du chant / trad. **Antoine Chalvin**. // *Caractères* 1992, no. 8, p. 39.
Ankruketi lõpp on laulu algus = *The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song*.
Vt. 138
138. Le bout de la chaîne de l'ancre est le début du chant / trad. **Antoine Chalvin**. // *Les Boréales de Normandie*, 29 nov., 1er déc 1992, p. 39.
Ankruketi lõpp on laulu algus = *The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song*.
Vt. 137
139. Autoportrait ; Rose Sélavy / trad. **Antoine Chalvin**. // *Europe : revue*

littéraire mensuelle 1992, novembre – décembre, no. 763–764 (avril), p. [53]–54.

Autoportree = *Self-portrait* ; *Kroosi Selaviste* = *Rose Sellaway*

LUULE ROOTSI KEELES · POETRY IN SWEDISH

1945

140. Att leva fritt eller dö. // *40-tal* : [litteraturtidskrift] 1945, nr. 4, s. 30–31.
Elada vabana vöi surra = *To Live Free or to Die*.
Vt. taastrükk 11

1946

141. Själv mordets fåglar. // *Ergo* 1946, nr. 6, s. 92.
Enesemörva linnud = *Suicide Birds*.

1952

142. Sångens början : [ur dikten „Där ankarkedjan slutar börjar sången“, musik: Harry Olt]. // ENMKÜ Noorte Segakoori kontsert : [kava] = Estniska KFUM-s blandade körs konsert : [program] : 1. IV 1952. Stockholm, 1952. S. [16–17].
Laulu algus : [luuletusest „Ankruketi löpp on laulu algus“] = *The Beginning of the Song* : [from the poem „The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song“].
Vt. ka 38.

1955

143. [4 anagrammporträtt]. // *Odyssé* 1955, nr. 1, s. 148–149.
[4 anagrammportreed = *4 anagram portraits*].

1959

144. Medan väckarklockan ringer ; Manöverbord! (fragment). // *Vaba Eesti* 1959, nr. 3, lk. 24. [Svensk specialnummer].
Kui äratuskell heliseb = *When the Alarm-clock Rings* ;
Manöverlaud! (katkend) = *Maneuver-Table!* (fragment)
145. Här vilar landskapets båda bitar. // *Teataja* 24. X 1959, nr. 38, s. III [Svensk specialnummer].
Siin puhkavad maastiku mõlemad tükid = *Both Pieces of Landscape are Resting Here*.
146. Rosettes visa ; Körens visa ; Blasius visa. // *Lek ej med kärleken* : romantisk komedi av Alfred de Musset / **Inge Wærn** ; vixtexter av Ilmar Laaban. [Stockholm] : Bygdeteatern, [1959]. S. 13–15.
Rosette laul = *Rosetta's Song* ; *Koorilaul* = *Choir Song* ; *Blasiuse laul* = *Blasius's Song*.

1975

147. Medan väckarklockan ringer ; ur Vi är, eller hur? // Och om det skall vara sanning : ett urval dikter av estniska och lettiska lyriker i Sverige / **Fricis Dziesma** ; illustrationer av **Hermann Talvik**, vinjetter av **Otto Paju**. Stockholm : Baltiska Institutet, 1975. S. 25–26, 70.
Avaldatud 100 eksemplaris Rootsii, Eesti ja Läti kirjanike kohtumise puhul Stockholmis 7. veebruaril 1975. Sisaldab ka Ilmar Laabani bio-bibliograafiat.
Kui äratuskell heliseb = When the Alarm-clock Rings ; Tsüklist Me oleme, eks? = From the cycle We are, aren't We?
Vt. 1025

1976

148. „Sorgsen gumfantasi...“ : [anagrammporträtt]. // *Tärningskastet* 1976, nr. 3, s. 43.
„*Kurb kummifantaasia...*“ : [anagrammportree] = „*A Sad Gum Fantasy...*“ : [anagram portrait].

1977

149. „Snöalg diktar...“ : [anagrammporträtt på Gösta Kriland]. // Gösta Kriland : målningar, teckningar, dekalkompanier, 19 mars – 6 april 1977. Stockholm : galerie Aix, 1977.
„*Snöalg diktar...*“ : [anagrammportree Gösta Kriland'i nimest = anagram portrait derived from Gösta Kriland's name].

1979

150. „Ringeken lider...“ : [porträtt-anagramm på Erik Lindegren]. // *Tärningskastet* 1979, nr. 5, s. 7.
„*Ringeken lider...*“ : [portree-anagramm Erik Lindegren'i nimest = portrait anagram derived from Erik Lindegren's name].
151. Landskapet sprattlar (Till Erik Lindegren) / tolkning av **Ivar Grünthal**. // *Tärningskastet* 1979, nr. 5, s. 14.
Maastik laguneb laiali (Erik Lindegrenile) = Landscape is Falling Apart (to Erik Lindegren).
152. Spegelkärvans krig och kärlek. Guerres et amours de l'éclat de miroir. // 10 färggravyrer av **B. Johnny Nilsson** med texter av **Ilmar Laaban** = 10 gravures en couleurs de B. Johnny Nilsson avec des textes de Ilmar Laaban. Paris : A H Grafik, 1979, [65] s.
Peeglikillu sõja- ja armulugusid = War and Love Stories of a Piece of Mirror.

1980

153. „Snöalg diktar...“ : [anagrammporträtt på Gösta Kriland]. // Den okände Kriland / **Ragnar von Holten**. Åhus : Kalejdoskop, 1980. S. [64].
„Snöalg diktar...“ : [anagrammporträtt Gösta Kriland'i nimest = anagram portrait derived from Gösta Kriland's name].

1981

154. Hanhon ; „Ett möte efter flockblommiga år...“ ; „Förtvivlans lågor slår ner från tornen...“ // *Artes* 1981, nr. 3, s. 20–22.
Tematemake = Heshe ; „*Kohtumine pärast sariköielisi aastaid...*“ = „*Rendezvous after the years of Umbellifers...*“ ; „*Meeleheite leegid löövad tornidelt alla...*“ = „*Flames of despair burst down from the towers...*“

1985

155. Lågtjutarens kärleksdiskurs ; Wilhelm Freddie I–II : [prosa, dikt] ; Vykort (till Olivier Meurice) : [prosadikt]. // *Kalejdoskop (Phases)* 1985, nr. 3–4, s. 19–21, 35.
Vaikselt karjuja armastuskõne = Love Talk of a Softly Speaking Howler ; Wilhelm Freddie I–II : [proosa, luuletus = prose, poetry] ; Piltpostkaart (Olivier Meurice'ile) : [proosaluule] = Picture Postcard (to Olivier Meurice) : [prose poetry].

1987

156. „Masken i kulan, kulan i äpplet... I–III“ // *Två tecken : en antologi med svensk poesi och bildkonst / sammanställd av Sune Nordgren*. Stockholm : FIB:s lyrikklubb, 1987. S. 25–29.
„*Uss kuulis, kuul õunas... I–III*“ = „*A maggot in a bullet, a bullet in an apple... I–III*“
Vt. 1613

1988

157. [Porträttanagramms av Ilmar Laaban]. // *Franco Leidi : en retrospektiv utställning av skulptur, teckning, grafik, foto : Lunds konsthall 3. dec. 1988 – 15. jan. 1989*. Lund : Lunds konsthall, [1988]. S. 14, 16, 18, 20, 22, 26, 28, 30.
Sisaldab : Franco Leidi, Cecilia Nelson, Ingvar Cronhammar, Bianca Leidi, Folke Lalander, Giacomo Oreglia, Sune Nordgren, Ilmar Laaban. [Portreeanagrammid Ilmar Laabanilt = Portrait anagrams by Ilmar Laaban].

1992

158. [5 porträttanagrammen om Franco Leidi]. // *Franco Leidi, 5.–27. IX 1992 : [katalog]*. Stockholm : Konstakademien, 1992. S. 18–19.

[5 portreeanagrammid Franco Leidist = 5 portrait anagrams derived from Franco Leidi].

1993

159. Landskapet sprattlar i morgonens nät (till Erik Lindegren) / tolkning med Ivar Grünthal ; Att leva fritt eller dö ; Själv mordets fåglar ; Lågtjutarens kärleksdiskurs. // Ögats läppar sluter sig : surrealism i svensk poesi / red. Lasse Söderberg. Stockholm : FIB:s Lyrikklubb, 1993. S. 40–[43], 117–[118].

Maastik rabeleb hommiku võrgus (Erik Lindegrenile) = The Landscape Struggles in the Net of the Morning (to Erik Lindegren) ; Elada vabana vöi surra = To Live Free or to Die ; Enesemõrva linnud = Suicide Birds ; Vaikselt karjuja armastuskõne = Love Talk of a Softly Speaking Howler.

1994

160. „bortom kärnmjölkspölen... : [dikt skapad under Sven-Erik Johanssons vernissage 13. VI 1993]. // I surrealismens ljus : Sven-Erik Johansson : [Borås konstmuseum 20 november 1994 – 8 januari 1995] / [katalog och layout: **Bengt-Göran Johansson**]. Borås : Borås konstmuseum, 1994. S. [10].

Näituse avamise puhuks 13. VI 1993 kirjutatud luuletus.

„teispool ternespiimaloiku...“ = „On the other side of the puddle of colostrum...“

1995

161. Kaberneeme 1–4 / [översättning: **Ivo Iliste, Birgitta Göranson**]. // Världen i Sverige : en internationell antologi / Madeleine Grive och Mehmed Uzun. Stockholm : En bok för alla, 1995. S. 228–231 : ill.

1996

162. Klotet, koltén (Ghérasim Luca till minne). // *Pequod* 1996, December, s. 45–46.

Täpp, külm (Ghérasim Luca mälestuseks) = A Dot, Cold (In Memory of Ghérasim Luca).

1998

163. „bortom kärnmjölkspölen...“ : [dikt skapad under Sven-Erik Johanssons vernissage 13. VI 1993]. // *Grafiknytt* 1998, nr. 1, s. 9. S.E. Johanssons'i näituse avamise puhuks 13. VI 1993 kirjutatud luuletus.

„teispool ternespiimaloiku...“ = „On the other side of the puddle of colostrum...“

Vt. taastrükk 13, 496

1999

164. „Banal amiral...“ : [anagramm-självporträtt] ; Nära lågor – de drog ålar än! ; Att leva fritt eller dö. // *Informationsblad för Medlemmar i Stockholms Ryska Kultursällskap* 1999, februari, [s. 5–6].
„Banal amiral...“ : [anagramm-autoportree = anagram self-portrait] ; Leekide lähedal – nad lohistasid ikka angerjaid! : [palindroom] = Near flames – they still dragged eels! : [palindrom] ; Elada vabana või surra = To Live Free or to Die.
165. Lågtjutarens kärleksdiskurs. // *Stockholms Fria* 27. X 2001, s. 16 (Kultur).
Om författaren i korthet.
Vaikselt karjuja armastuskõne = Love Talk of a Softly Speaking Howler.

LUULE SAKSA KEELES · POETRY IN GERMAN

1952

166. Mädchen mit Hund. // *Aktion* 1952, Nr. 12, Februar, S. 69.
Neiu koeraga = A Maiden with a Dog.

1956

167. Funkenspielstück. // *Transit : Lyrikbuch der Jahrhundertmitte / Herausgegeben mit Randnotizen von Walter Höllerer. Frankfurt am Main : Suhrkamp, 1956. S. 59–60.*
Mängusädeme osake = A Piece of Funkspiel.

1962

168. Sonett auf das Hinscheiden eines Freundes. // *Arena : [published by the P.E.N. Centre for Writers in Exile], 1962, Nr. 10, November (3–6), S. 26.*
Sonett sõbra surma puhul = Sonnet on the Occasion of a Friend's Death.

1985

169. Roosi Selavistes Unkörner : Eine Auswahl ; Anagrammbildnisse ; Retsina-Kanister : [Palindromen]. // *Trajekt* 1985, Nr. 5, S. 232–238.
Roosi Selaviste mitte-terad : valik = Rose Sellaway's Non-Points : a selection ; Anagrammportreid = Anagram portraits ; Retsina-Kanister : [palindroome = palindroms].

LUULE SOOME KEELES · POETRY IN FINNISH

1968

170. Omakuva ; „Hajoan laajalle yli pöytäni...“ ; Mikrokosmos 7, 20, 22, 24 ; Albert Einstein ; Ankruketjun pää on laulun alku / suomentanut Kari Sallamaa. // 20 nykyvirolaista runoilijaa / toimittaneet Raili

Kilpi-Hynynen, Arvo Turtiainen. Helsinki : Tammi, 1969. S. 147–154. (Horisontti-sarja ; 12).

Autoportree = *Self-portrait* ; „*Ma hajun laiali üle oma laua...*“ = „*I fade across my table...*“ ; *Mikrokosmos* = *Micro-Universe* 2, 20, 22, 24 ; *Albert Einstein* ; *Ankruketi lõpp on laulu algus* = *The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song*.

LUULE VENE KEELES · POETRY IN RUSSIAN

1997

171. Посреди площади стоит огромный ледяной куб любви ; Жить свободным или умереть ; Стене не достать до потолка ; Костяным ключом ; Могила Чарли Паркера ; Хижина ; Микрокосмос 1, 2, 3, 7, 10, 12, 19, 24, 28, 29, 32, 39, 41, 45, 47, 50, 52, 55, 62 / перевод [у предисловие] Светлана Семененко. // Радуга 1997, № 2, стр. 1–9 : фото. (Эстонское зарубежье).

Väljaku keskel seisab armastuse tohutu jääkuup = *The Enormous Ice Cube of Love Stands in the Centre of the Square* ; *Elada vabana või surra* = *To Live Free or to Die* ; *Sein ei ulatu laeni* = *The Wall doesn't Reach to the Ceiling* ; *Luust võtmega* = *With a Bone Key* ; *Charlie Parkeri haud* = *Charlie Parker's Grave* ; *Onn* = *A Cabin* ; *Mikrokosmos* = *Micro-Universe* 1, 2, 7, 10, 12, 19, 24, 28, 29, 32, 39, 41, 45, 47, 50, 52, 55, 62.

1999

172. Посреди площади стоит огромный ледяной куб любви ; Жить свободным или умереть ; Стене не достать до потолка ; Костяным ключом ; Могила Чарли Паркера ; Хижина ; Микрокосмос 1, 2, 3, 7, 10, 12, 19, 24, 28, 29, 32, 39, 41, 45, 47, 50, 52, 55, 62. // Антология эстонской поэзии / составитель и редактор: Эльвира Михайлова. Таллинн : KPD Kirjastus, 1999. Стр. 359–370.

Väljaku keskel seisab armastuse tohutu jääkuup = *The Enormous Ice Cube of Love Stands in the Centre of the Square* ; *Elada vabana või surra* = *To Live Free or to Die* ; *Sein ei ulatu laeni* = *The Wall doesn't Reach to the Ceiling* ; *Luust võtmega* = *With a Bone Key* ; *Charlie Parkeri haud* = *Charlie Parker's Grave* ; *Onn* = *A Cabin* ; *Mikrokosmos* = *Micro-Universe* 1, 2, 7, 10, 12, 19, 24, 28, 29, 32, 39, 41, 45, 47, 50, 52, 55, 62.

2002

173. Конец якорной цепи - это начало песни ; Автопортрет ; Листок календаря ; Будницкое море ; И люблю вас ; „Я стоял в джунглях собственного безумия...“ ; „В насмешку над светом...“ / перевод Светлана Семененко. // Радуга 2002, № 3, стр. 5–12.

SISUKORD = CONTENTS: *Ankruketi lõpp on laulu algus* = *The End*

of the Anchor Chain is the Beginning of the Song ; Autoportree = Self-Portrait ; Kalendrileht = A Page from a Calendar ; Igapäevane meri = The Daily Sea ; Ma armastan Teid = I Love You ; „Ma seisin oma meelegeite džunglis...“ = „I stood in the jungle of my despair...“ ; „Pilkamaks valgust...“ = „To Banter the Light...“ .

— 0 — 0 — (v (→)) / ((v)u) — v (—) 0 — [u]

II ILMAR LAABANI ARTIKLID JA INTERVJUUD *ARTICLES AND INTERVIEWS BY ILMAR LAABAN*

ARTIKLID EESTI KEELES · *ARTICLES IN ESTONIAN*

1937

174. Ankeet. Positiivsusest ja negatiivsusest kirjanduses : [vastus ankeedile].
// Looming 1937, nr. 6, lk. 704–705.
About Positivity and Negativity in Literature : [Ilmar Laaban's answers to a questionnaire].
Vt. 6, 308, 334
175. Kino vaimsete väärtuste kandjana : [kino-film-teater-lava-reaalsus].
// Realist : Tallinna Reaalgümnaasiumi õpilaskonna ajakiri 1937, nr. 6 (november), lk. 5–7.
Cinema as a Supporter of Spiritual Values : [cinema-film-theatre-scene-reality].
Vt. 6, 751, 752

1938

176. Veelkord kinost vaimsete väärtuste kandjana : [vastus Kaarel Riitsalu vastuväitele, mis ilmus *Realist* 1937, detsember, nr. 9]. *// Realist : Tallinna Reaalgümnaasiumi õpilaskonna ajakiri* 1938, nr. 8, mai, lk. 15–16.
Once Again About Cinema as a Supporter of Spiritual Values : [a reply to Kaarel Riitsalu's objection that was published in the Realist 1937, December, nr. 9].
Vt. taastrükk 6
177. Gümnaasium laiendab eelkõige silmaringi : [iga kutse eelistab haritud töötajat]. *// Uudisleht* 29. VIII 1938, nr. 132, lk. 5. (Sõna on gümnaasiumiõppureil. Miks õppida gümnaasiumis?).
First of All, Gymnasium Extends your Horizon : [educated workers are preferred at all jobs].
178. Jutustavast ja „puhtast“ kunstist : [Aleksander Bergmanni pannoo puhul EÜS'i hoones]. *// Eesti Noorus* 1938, nr. 11, lk. 395–396.

About the Narrative Art and „Pure“ Art : [about Aleksander Bergmann's mural in the building of the Estonian Students' Society].

Vt. taastrükk 6

179. Kooli sügispidu : [Reaalkooli sügispidu 27. XI 1938]. // *Realist : Tallinna Reaalgümnaasiumi õpilaskonna ajakiri* 1938, nr. 9, detsember, lk. 20.
Autumn Party at School : [Autumn Party at the Realgymnasium 27. XI 1938].
180. Syrrealism : [sürrealismi olemus ja ajalugu]. // *Realist : Tallinna Reaalgümnaasiumi õpilaskonna ajakiri* 1938, nr. 9, detsember, lk. 6–9.
Surrealism : [the meaning and history of surrealism].
181. Uued „Tuleviku Rajad“ : [iironiliselt kiitev arvustus koolialmanahhist *Tuleviku Rajad*]. // *Eesti Noorus* 1938, nr. 12, lk. 448. Allk.: J-n.
New „Paths to the Future“ : [an ironical praising review of the school almanac Paths to the Future].

1939

182. Nobeli kirjandusauhinnast ja Nobeli laureaadest : [ka tõlkesarjast „Nobeli laureaadid“]. // *Eesti Noorus* 1939, nr. 2, lk. 57–58.
About the Nobel Prize in Literature and Nobel Prize Laureates : [about the translation series „Nobel laureates“].
Vt. taastrükk 6
183. Elulähedusest ja elukaugusest kunstilises loomingu : [milliste terminitega käsitleda loomingut]. // *Kevadik* 1939, nr. 2 (3. aprill), lk. 18–19.
About Closeness to Life and Distance from Life in Artistic Work : [Which terms should be used to discuss creative works?].
Vt. 309
184. Kaks artiklit : [kunstipõhimõtteist]. // *Eesti Noorus* 1939, nr. 5, lk. 159–161.
Two Articles : [About principles of art].
Vt. taastrükk 6
185. Teine, parandet trükk : [autori muudatustest uuustrükkides]. // *Eesti Noorus* 1939, nr. 8, lk. 247–251.
Second, Revised Edition : [About the author's changes in new editions].
Vt. taastrükk 6, 318
186. Salvador Dalí ja paranoialik-kriitiline meetod. // *Eesti Noorus* 1939, nr. 12, lk. 361–364.
Sisaldab ka Ilmar Laabani tõlgitud Salvador Dalí luuletuse „Suur masturbant“.
Salvador Dali and the Paranoid-Critical Method.
Vt. taastrükk 6, 760

1940

187. Henrik Visnapuu 50. // *Eesti Noorus* 1940, nr. 1, lk. 18–19.
Henrik Visnapuu 50
Vt. taastrükk 6
188. [Bernard Kangro „Reheahi“ : arvustus]. // *Eesti Noorus* 1940, nr. 2, lk. 59–60. Allk.: Tersites.
[Bernard Kangro „Threshing-Stove“ : review].
189. Kirjandusvõistlusest ja tema tulemusist : [Tallinna Reaalkoolis]. // *Realist : Tallinna Reaalgümnaasiumi õpilaskonna ajakiri* 1940, nr. 12, mai, lk. 5–6.
About a Literary Competition and its Results : [at the Tallinn Reaalkool].
190. Teemal Eduard Viiralt : [graafiku erinevad loomelaadid]. // *Eesti Noorus* 1940, nr. 6, lk. 207–209.
About Eduard Viiralt : [different creative styles of the graphic artist].
Vt. taastrükk 6

1941

191. Formalism kirjanduses kui sotsialistliku realismi vaenlane : [formalism, naturalism, sotsialistlik realism]. // *Eesti Keel ja Kirjandus* 1941, nr. 2, lk. 156–162. (Ringvaade).
Formalism in Literature as the Enemy of Socialist Realism : [formalism, naturalism, socialist realism].
192. J. Kärneri „Võitluslaulude“ vormist : [arvustus]. // *Nõukogude Kõrgem Kool* 1941, nr. 3, lk. 186–190. (Ringvaade).
On the Literary Form of J. Kärner's „Songs of Fight“ : [review].

1944

193. Sürrrealismi perspektiive : [sürrrealism kui maailmavaade]. // *Eesti Looming* 1944, nr. 2, lk. 82–87.
Perspectives of Surrealism : [surrealism as an ideology],
Vt. taastrükk 6

1945

194. Kes on vanad ja kes noored? : [poliitilistest liikumistest 19. ja 20. sajandil Eestis : Karl Ristikivi artiklite puhul]. // *Vabariiklane* 1945, nr. [3], lk. [19–23].
Who are the Old and Who are the Young? : [about Estonian political movements in the XIX and XX centuries].
Vt. 314

1946

195. Marie Under „Sõnasild“ : [arvustus]. // *Eesti Teataja* 23. I 1946, nr. 6, lk. 4.
Marie Under „Wordbridge“ : [review].
Vt. taastrükk 6
196. Portreid tänapäeva prantsuse luulest : [Paul Éluard, Pierre Jean Jouve, Saint-John Perse]. // *Eesti Looming* 1946, nr. 4, lk. 106–111.
Some Portraits from the Contemporary French Poetry : [Paul Éluard, Pierre Jean Jouve, Saint-John Perse].
Vt. taastrükk 6

1948

197. Eesti uuestisünni tähistel : Asjalik ilustamata selgitustöö. // Vabanduspäev : eesti ajakirjanike album. III / toimetaja: Heino Jõe, Martin Kuldkepp, Uno Tamm, Valev Uibopuu. Stockholm : [S. n.], 1948. Lk. 42–43.
On the celebrations of Estonian rebirth : An efficient no-nonsense explanation.
198. Inimene ühiskonna loojana ja loominguna : [inimene versus ideoloogiad]. // *Radikaaldemokraat : Radikaaldemokraatliku Koondise bülletään* 1948, nr. 1 (25. märts), lk. 3–8.
Man as a Creator and a Creation of Society : [a human versus ideologies].
Vt. 257, 775, 775, 780

1949

199. Ainult inimene : [arvustus : Ilmar Talve „Ainult inimene“]. // *Sõna* 1949, nr. 1 (veebruari), lk. 64–66.
Just a Human : [review : Ilmar Talve „Just a Human“].
Vt. taastrükk 6
200. Antisemitism ja eestlus : [juutlus, antisemiitlus ja nende omistamine]. // *Radikaaldemokraat : Radikaaldemokraatliku Koondise bülletään* 1949, nr. 3–4 (1. veebruar), lk. 36–48.
Antisemitism and Estonianness : [Judaism, anti-Semitism and their attribution].
201. Neli pagulaskunstnikku panevad välja : [Endel Kõks, Raoul Lind, Karin Luts, Olev Mikiver]. // *Sõna* 1949, nr. 6, lk. 428–431.
Four Exile-Artists have an Exhibition : [Endel Kõks, Raoul Lind, Karin Luts, Olev Mikiver].
Vt. taastrükk 6

1950

202. Eesti kirjanduskriitika tase lubamatult madal : vestlus noorpoet-esseist Ilmar Laabaniga / [küsis: **Lili Kaelas**]. // *Eesti Teataja* 4. II 1950, nr. 5, lk. 4. (Kultuur ja Kirjandus). Allk.: Ritsikas.

Estonian Literary Criticism is of Improperly Low Quality : talk with a young poet-essayist Ilmar Laaban.

203. [Arvamus seoses neegrite väidetava haridus-laiskusega]. // *Välis-Eesti* 5. II 1950, nr. 6, lk. 4. (Lugejal on sõna).
[An opinion concerning the alleged laziness to study of Negroes].
204. Kirjandusarvustusest ja „teisest võimalusest“ : [kirjanduskriitikast paguluses]. // *Eesti Teataja* 19. VIII 1950, nr. 33, lk. 4.
About Literary Criticism and „Another Possibility“ : [about literary criticism in exile].
Vt. taastrükk 6
205. Pluralistlik tsivilisatsioon : endeid ja väljavaateid : [dialektika, pluralism] (järgneb). // *Radikaaldemokraat : Radikaaldemokraatliku Koondise bulletin* 1950, nr. 7 (20. november), lk. 145–151.
Pluralistic Civilisation : Omens and Perspectives : [dialectics, pluralism] (will be continued).
Vt. 212

1951

206. Jõulueelset pagulaskunsti : [ühisnäitusel Karin Luts, Endel Kõks, Olev Mikiver, Eerik Haamer, Raoul Lind, Otto Paas, Ene Bruce-Falkenberg, Maire Männik]. // *Vaba Eesti* 1951, nr. 1, lk. 5.
Some Pre-Christmas Exile-Art : [a group exhibition : Karin Luts, Endel Kõks, Olev Mikiver, Eerik Haamer, Raoul Lind, Otto Paas, Ene Bruce-Falkenberg, Maire Männik].
Vt. taastrükk 6
207. Hispaania ja meie : [Hispaania sotsiaalpoliitika(s) Kodusõja ajal ja järel]. // *Vaba Eesti* 1951, nr. 2, lk. 1.
Spain and We : [Social politics of Spain during and after the Civil War].
Vt. 219, 790, 792, 812, 831
208. Mida hinnata ümber meie senises kunstis? : [Ilmar Laabani ettekande „Eesti kunsti üle 20. saj. I poolel“ refereering]. // *Vaba Eesti* 1951, nr. 2, lk. 4. Allk.: Veli.
What should be Revaluated in our Current Art? : [a review of Ilmar Laaban's report About Estonian Artists in the First Half of XX Century].
Vt. taastrükk 6
209. Kaheteisthelimuusika või konkreetne muusika? : [heliloojad Alban Berg, Arnold Schönberg : moodsa helikunsti areng]. // *Mõttelend* 1951, nr. 3 (mai), lk. [3–5].
Vastuseks artiklile „Kes on kõige hullem vagneriaan?“ (*Expressen* 27. II 1951).
Atonic Music or Concrete Music? : [composers Alban Berg, Arnold Schönberg : development of modern music].

1952

210. Maju lumes : uudisproosat EKK-lt : [Ilmar Talve, August Gailiti romaanid]. // *Vaba Eesti* 1952, nr. 4, lk. 4.
Houses in the Snow : New Books of Prose from EKK : [novels by Ilmar Talve, August Gailiti].
Vt. taastrükk 6
211. Rahuldamata naishingi : uudisproosat EKKo-lt : [August Mälk „Tee kaevule“, Gert Helbemäe „Elamata elu“, Aino Thoen „Igaviku veskid“, Voldemar Õun „Viis paari susse“]. // *Vaba Eesti* 1952, nr. 5, lk. 6–7.
Unsatisfied Female Persons : New Books of Prose from EKKo : [August Mälk „The Road to the Well“, Gert Helbemäe „Life Unlived“, Aino Thoen „Mills of Eternity“, Voldemar Õun „Five Pairs of Shoes“].
Vt. taastrükk 6
212. Pluralistlik tsivilisatsioon (järg) : [mõttevoolude rakendamisest kaasaegses ühiskondlikus elus]. // *Radikaaldemokraat : Radikaaldemokraatliku Koondise bülletään* 1952, nr. 8 (1. mai), lk. 198–205.
Pluralistic Civilisation (sequel): [about the application of movements of thought in contemporary social life].
Vt. 205

1954

213. Külmetava hinge öö : [arvustus]. // *Välis-Eesti* 1954, nr. 1, lk. 5–6.
Arvustus: Karl Ristikivi. Hingede öö : [romaan]. [Lund] : Eesti Kirjanike Kooperatiiv, [1953]
Night of a Freezing Soul : [review of the novel „Night of Souls“ by Karl Ristikivi].
Vt. taastrükk 6, 238
214. Müüte Võrumaast, eikellegimaast, mülkasevajunud maast : [arvustus : Bernard Kangro „Eikellegi maa“, Raimond Kolk „Kõiv akna all“, Ivar Grünthal „Uni lahtiste silmadega“, Harri Asi „Sõdalane värsivibuga“ luulekogudest]. // *Vaba Eesti* 1954, nr. 1, lk. 6.
Some Myths about the Land of Võrumaa, the No Man's Land, the Land Sunken into Quagmire : [review : Bernard Kangro „No Man's Land“, Raimond Kolk „Birch below the Window“, Ivar Grünthal „A Dream with Open Eyes“, Harri Asi „Soldier with a Bow of Verses“].
Vt. taastrükk 6
215. Emantsipeeruv pagulaskunst : [kunstnäituse arvustus : Eduard Wiiralt, Hugo Lepik, Erich Pehap, Ernst Jõesaar, Juhan Nõmmik, Eerik Haamer, Eduard Rüga, Endel Kõks, Lydia Lavrov, Arno Vihalemm, Gustav Mägi]. // *Vaba Eesti* 1954, nr. 2, lk. 4.
Emancipating Art in Exile : [review of a group exhibition : Eduard Wiiralt, Hugo Lepik, Erich Pehap, Ernst Jõesaar, Juhan Nõmmik, Eerik

- Haamer, Eduard Rüga, Endel Kõks, Lydia Lavrov, Arno Vihalemm, Gustav Mägi*.
Vt. 6, 215, 814, 820, 822, 824, 825
216. On Wiiralt klassik? : [vastuseks Aleksis Ranniti artiklile]. // *Vaba Eesti* 1954, nr. 3, lk. 5.
Is Wiiralt a Classic? : [reply to an article by Aleksis Rannit].
Vt. taastrükk 6
217. Jutte vahelejäajaist : [arvustus : August Mälk „Tee kaevule. 2“, Aino Thoen „Hallide mägede maa“, Alma Teder „Eluõpilane“, Bernard Kangro „Peipsi“, Valev Uibopuu „Igavene küla“, Arvo Mägi „Uputus“]. // *Vaba Eesti* 1954, nr. 4, lk. 4–5.
Stories about People In-between : [review : August Mälk „The Road to the Well“, Aino Thoen „The Land of Grey Mountains“, Alma Teder „The Student of Life“, Bernard Kangro „Peipsi“, Valev Uibopuu „Eternal Village“, Arvo Mägi „Overflow“].
Vt. 6, 828
218. Vastus Ernst Jõesaarele : [kunstikriitikast paguluses]. // *Teataja* 25. VII 1954, nr. 14, lk. 4.
A Reply to Ernst Jõesaar : [about art criticism in exile].
Vt. taastrükk 6

1955

219. Veelkord Hispaania ja meie : [Hispaania sisepoliitilisest käärimisest]. // *Vaba Eesti* 1955, nr. 1 (11), lk. 10.
Once again, Spain and We : [about the discontent with internal policies in Spain].
Vt. 207, 790, 792, 812, 831
220. Pagulase kevad. Vestlus läti luuletajaga [Dzintars Sodumsiga] : [eksiil-läti kirjandusest]. // *Vaba Eesti* 1955, nr. 3, lk. 5.
A Refugee's Spring. A Talk with a Latvian Poet [Dzintars Sodums] : [about Latvian literature in exile].
Vt. taastrükk 6
221. Maire Männik : [tema skulptuuridest]. // *Vaba Eesti* 1955, nr. 4 (14), lk. 7.
Maire Männik : [about her sculptures].
222. Jaan Tõnisson – ühistegevuse professor. // *Teataja* 5. VI 1955, nr. 11, lk. 7. (Lugejad kirjutavad).
Jaan Tõnisson – Professor of Cooperation.
223. Kolhoosid – ühistegelikud ettevõtted. // *Teataja* 24. VII 1955, nr. 14, lk. 5. (Lugejad kirjutavad).
Collective Farms – Cooperative Enterprises.

1956

224. Kaks maalijat : [Raoul Lind, Voldemar Tank]. // *Sõna* 1956, nr. 1, lk. 68–69.
Two Painters : [Raoul Lind, Voldemar Tank].
Vt. taastrükk 6
225. Maapaos mõtlik metsarada : luulet 1954–55 (järgneb) : [Gustav Suitsust, ka Marie Under „Sädemeid tuhas“]. // *Vaba Eesti* 1956, nr. 1, lk. 7–8.
Tegelikult järke ei ilmunud.
A Thoughtful Walk on a Forest Path in Exile : Poetry 1954–55.
Vt. taastrükk 6
226. Mälestussõnu Gustav Suitsule. // *Teataja* 10. VI 1956, nr. 12, lk. 4.
Obituary to Gustav Suits.
Vt. taastrükk 6
227. Heiti Talvikut mälestades. // *Teataja* 26. VIII 1956, nr. 16, lk. 4.
Obituary to Heiti Talvik.
Vt. taastrükk 6, 336, 338
228. J[uan] R[amón] Jiménez – Nobeli laureaat. // *Teataja* 16. VII 1956, nr. 24, lk. 7.
Artikli juures ka 2 luuletõlget Juan Ramón Jiménez'ilt. Toimetuse õiendus trükivigadest *Teataja* 5. I 1957, nr. 1, lk. 2.
Juan Ramón Jiménez – Laureate of the Nobel Prize.

1957

229. Vabastamine peab toimuma seestpoolt : [Ungari ja Lääne-Ida suhetega seoses vastab *Teataja* küsimustele ka Ilmar Laaban]. // *Teataja* 2. II 1957, nr. 3, lk. 1.
Liberation Must Come from Inside : [Ilmar Laaban's answers to the questions of the newspaper Teataja regarding Hungary and the relations between West and East].
230. Paul Celan ja kaasaegne saksa luule : [saksa luule 1950ndail]. // *Mana* 1957, nr. 1, lk. 11–13.
Paul Celan and Contemporary German Poetry : [German poetry in the 1950s].
Vt. taastrükk 6, 237
231. Pagulase põiklemised : [arvustus]. // *Mana* 1957, nr. 1, lk. 56–57.
Arvustus: Bernard Kangro. Sinine värav : romaan. Lund : Eesti Kirjanike Kooperatiiv, [1957].
Eluding Thoughts of a Refugee : [review].
Vt. taastrükk 6
232. Lõõtsutav tondirong : [arvustus]. // *Mana* 1957, nr. 1, lk. 57–58.
Arvustus: Arved Viirlaid. Seitse kohtupäeva : üks kirjanduslik pihtimus. Lund : Eesti Kirjanike Kooperatiiv, 1957.

A Panting Ghost-Train : [Arved Viirlaid „Seven Days of Judgement“ : review].

Vt. taastrükk 6

233. Otto Paju ateljeenäitus. // *Teataja* 1. VI 1957, nr. 11, lk. 4.

Otto Paju's Studio-Exhibition.

Vt. taastrükk 6

234. Sotsioloogia meetodi küsimustest : [Ilmar Laaban ja Rein Marandi avalikud kirjad]. // *Vaba Eesti* 1957, nr. 4, lk. 10. (Mõttevahetuse korras).

About the Method of Sociology : [public letters by Ilmar Laaban and Rein Marandi].

1958

235. Nõdrameelne Stalin : [refereering rootsikeelsest artiklist Stalini kohta]. // *Teataja* 19. IV 1958, nr. 8, lk. 6.

Imbecile Stalin : [a review of a Swedish-language article on Stalin].

Vt. 293

236. [Vastukaja Ivar Grünthali artiklile *Mana* 1957, nr. 1]. // *Mana* 1958, nr. 2 (1), lk. 53. Allk.: I. L.

Regarding Ivar Grünthal's article].

237. Paul Celan ja kaasaegne saksa luule (järg) : [saksa luule 1950ndail]. // *Mana* 1958, nr. 2, lk. 34–36.

Artikli juures avaldatud ka kaks luuletõlget ja trükivigade õiendus.

Paul Celan and Contemporary German Poetry : [German poetry in the 1950s].

Vt. taastrükk 6, 230

238. Soveti kirjanduseksperdid, pagulaskriitikud ja Ristikivi „Hingede öö“ : [teiste seas tsitaat Ilmar Laabani arvustusest *Välis-Eestis* 1954, 1]. // *Teataja* 17. V 1958, nr. 10, lk. 7.

Soviet Literature Experts, Refugee Critics and Ristikivi's „Night of Souls“ : [quotation from Ilmar Laaban's article in *Välis-Eesti* 1954, 1].

Vt. 213

239. Keelustatud elujanu : [arvustus] // *Mana* 1958, nr. 4, lk. 69–71.

Arvustus: Valev Uibopuu. Janu : romaan. Lund : Eesti Kirjanike Kooperatiiv, 1957.

Prohibited Thirst For Life : [review].

Vt. taastrükk 6

1959

240. Kaks küsimust Spectatorile : [moodsast kunstist]. // *Teataja* 12. XII 1959, nr. 45, lk. 3. (Kultuur ja kriitika). // *Teataja* 5. XII 1959, nr. 44, lk. 3.

Vastukaja artiklile: Tänapäeva kanoniseeritud kunst / Spectator, pseud.
Teataja 5. XII 1959, nr. 44, lk. 3. (Lugejad kirjutavad).
Two Questions to Spectator : [about modern art].
Vt. taastrükk 6

241. Paju vestab pirn ja kuuses : graafik Otto Paju. // *Teataja* 31. XII 1959, nr. 47, lk. 4 : ill. (Kultuur ja kriitika).
Paju carves pear and spruce : [graphic artist Otto Paju].

1960

242. Kirjandusauhinnad salajasteks! : [ironiline sõnavõtt naljade rubriigis].
// *Vaba Eesti* 1960, nr. 1, lk. 56. Allk.: Manivald Mõõgaste.
Literary Awards must be Secret!: [ironic talk in the section of jokes].
243. Martin Heidegger – humanismi kriitik : [Heideggeri filosoofia, Olu, Sartre filosoofia]. // *Vaba Eesti* 1960, nr. 2, lk. 60–61.
Martin Heidegger – Critic of Humanism : [Heidegger's philosophy, Being, Sartre's philosophy].
244. Järelmärkus : [Guillaume Apollinaire'i luuletuse „Künkad“ samas numbris ilmunud tõlkele]. // *Mana* 1960, nr. 2–3 (34), lk. 99–100.
Explanatory Notes : [Guillaume Apollinaire, poem „The Hills“ ; translation into Estonian].
Vt. taastrükk 5
245. Jälleleitud Grünberg : [kunstnik Jaan Grünberg]. // *Teataja* 2. IV 1960, nr. 13, lk. 3. (Kultuur ja kriitika).
Grünberg Found Again : [the artist Jaan Grünberg].
Vt. taastrükk 6
246. Inimene esemeks, ese inimeseks : [pagulaseesti kunstnike suhe inimese]. // *Teataja* 14. V 1960, nr. 19, lk. 4. (Kultuur ja kriitika).
A Man to Object, an Object to Man : [Estonian refugee artists understanding of people].
Vt. taastrükk 6
247. Aafrika ja meie : [Aafrikas toimuv on kajastus Lääne-Euroopast ning sisaldab samas väljapääsuteid Öhtumaa ummikust]. // *Vaba Eesti* 1960, nr. 4, lk. 91–94.
Africa and We : [things happenin in Africa reflect those happening in Western Europe and, at the same time, they offer ways of escape from the blind alley of the West].
Vt. 903
248. Murda kivi, murda truudust : [arvustus]. // *Mana* 1960, nr. 4, lk. 258–261.
Arvustus: Kalju Lepik. Kivimurd : kuues kogu luuletusi. [Lund] : Eesti Kirjanike Kooperatiiv, 1958.
To Break Stone, to Break Faith : [review].
Vt. taastrükk 6

249. Seepärast nemad põgenesid : [Rootsi saabusid 2 põgenikku Edela-Aafrikast]. // *Vaba Eesti* 1960, nr. 8, lk. 154. Allk.: I.-n.
That Is Why they Fled : [2 refugees from South-Western Africa arrived in Sweden].
250. Läänekultuurist maailmakultuurini : [Eesti Üliõpilaskonna Rootsis suvepäevadel Lundis peetud loeng]. // *Vaba Eesti* 1960, nr. 8, lk. 156–159. Loengule järgnenud mõttevahetus. Lk. 159–161.
From Western Culture to World Culture : [lecture held in Lund, at the Summer Days of the Estonian University of Applied Sciences in Sweden].
Vt. taastrükk 288.

1961

251. Tervitus Johannes Aavikule : [80. juubel]. // *Teataja* 7. I 1961, nr. 1, lk. 3.
Greetings to Johannes Aavik : [80 jubilee].
Vt. taastrükk 6
252. Graafikat Eesti Majas : [Herman Talvik, Karin Luts, Endel Kõks, Arno Vihalemm, Anne Reet Paris, Otto Paju, Erich Pehap, Agaate Veeber, Eduard Rüga]. // *Teataja* 1. IV 1961, nr. 13, lk. 4. (Kultuur ja kriitika).
An exhibition of graphic art at the Estonian House.
253. Vabadusmeelsus ja tõelus : kahekõne vastuseks Lauri Vaska'le: [vabadusmeelsusest ja tõelusest religioonis ja argielus] / kirjutatud koos Vahur Linnustega. // *Vaba Eesti* 1961, nr. 6, lk. 85–89. (Mõttevahetuse korras).
Freedom And Reality : A dialogue in answer to Lauri Vaska : [about freedom and reality in religion and everyday life] / written together with Vahur Linnuste.

1962

254. Karin Lutsu mikrokosmos : [arvustus : guaššide ja graafika näitus „Teataja“ ruumides]. // *Teataja* 3. III 1962, nr. 9, lk. 4. (Kultuur ja kriitika).
Microcosm of Karin Luts.
Vt. taastrükk 6
255. Uusi valgusvihke ühiskonnale ja kultuurile : [essee Sigmund Freudi psühhoanalüüsiteooria tõlgendustest]. // *Vaba Eesti* 1962, nr. 4–5, lk. 64–69.
New Spotlights on Society and Culture : [an essay about interpretations of Sigmund Freud's theory of psychoanalysis].
Vt. 305
256. Eesti kirjanike vastus Artur Lundkvistile / [üks vastajatest Ilmar Laaban]. // *Teataja* 6. X 1962, nr. 33, lk. 3.
Eesti kirjanike Ilmar Laabani Karl Ristikivi, Arvo Mägi, Raimond Kolki, Kalju Lepiku vastused Harri Kiisa küsimustele „Sa ei elata end

praegu mitte kirjanduslikust loomingust? Miks ei pöördu sa tagasi okupeeritud Eestisse, kus kirjanikud pidavat elama luksusvillades?“ ilmusid esialgu *Arbetarenis* (1962, 38).

Estonian Writers' Answer to Artur Lundkvist : [one of the respondents was Ilmar Laaban].

Vt. 912, 915, 1552

1963

257. Demokraatia. Föderalism. Sotsialism. Vabadusmeelset probleematikat *Radikaaldemokraat* 1948–52 : [siteeritud on ka Ilmar Laabani artiklit „Inimene ühiskonna loojana ja loominguna“]. // *Vaba Eesti* 1963, nr. 1, lk. 8.
Democracy. Federalism. Socialism. About the Libertarian Problematic in the Magazine Radikaaldemokraat 1948–52 : [quoting from Ilmar Laaban's article „Man as a Creator and a Creation of Society“].
Vt. 198, 775, 775, 780
258. Raha, võimutarve ja lõbu : mõttevahetust psühhoanalüütilise ühiskonnatõlgenduse üle / [vestlevad: Ilmar Laaban, Eduard Poom, Mait Põllupuu, Sigrid Viksten, Anatol Renning]. // *Vaba Eesti* 1963, nr. 2, lk. 25–28.
Money, Need for Power, and Pleasure : Discussions on Psycho-Analytic Interpretations of Society.
259. Momentpanoraama maapaokunstist : [21 eesti pagulaskunstnikku Rootsisis grupinäitusel Stockholmis]. // *Teataja* 9. II 1963, nr. 6, lk. 4.
Today's Panorama of Exile Art : [21 Estonian-Swedish exile artists in Sweden hold a group exhibition in Stockholm].
Vt. taastrükk 6

1964

260. Karin Luts tagasi- ja edasivaates. // *Teataja* 17. X 1964, nr. 21, lk. 5.
Karin Luts Forward and Backward.
Vt. taastrükk 6

1965

261. Kunstide situatsioonist tänapäeval. // *Mana* 1965, nr. 1–2, lk. 26–31.
On the Situation of Arts Today.
262. Epp Ojamaa näituse puhul : [New Yorgi Eesti Majas 1964 dets.]. // *Mana* 1965, nr. 1–2, lk. 74.
About Epp Ojamaa's Exhibition.
Vt. taastrükk 6

1967

263. Olev Mikiveri kunst. // *Teataja* 13. V 1967, nr. 10, lk. 4.
Olev Mikiver's Art.

1969

264. August Sanga mälestades : [in memoriam]. // *Mana* 1969, nr. 36, lk. 69–70.
In Memory of August Sang : [in memoriam].
 Vt. taastrükk 6
265. Pildid teiselt poolt pimedust : [kunstnik Jaan Grünberg]. // *Teataja* 12. IV 1969, nr. 7, lk. 4. (Kultuur ja kriitika).
Pictures from the Other Side of Darkness : [artist Jaan Grünberg].
 Vt. taastrükk 6
266. August Sanga mälestades : [in memoriam]. // *Teataja* 1. XI 1969, nr. 18, lk. 4.
In Memory of August Sang : [in memoriam].

1970

267. Gunnar Ekelöfi „Mereteema“ : [järelmärkus samas numbris ilmunud tõlkele]. // *Mana* 1970, nr. 37, lk. 70–71.
Gunnar Ekelöf's „Sea-Theme“.
 Vt. taastrükk 5, 575

1971

268. Pealispind ja pinnatagune : [kunstnik Vida Juse]. // *Teataja* 9. X 1971, nr. 17, lk. 3.
Surface and below the Surface : [artist Vida Juse].
 Vt. taastrükk 6
269. Läbimurru lävel : [kunstnik Olev Mikiver]. // *Teataja* 9. X 1971, nr. 17, lk. 3.
On the Threshold of a Break-Through : [artist Olev Mikiver].
 Vt. taastrükk 6

1972

270. Malet kõnnumaa malelual : [kunstnik Ville Tops]. // *Teataja* 22. IV 1972, nr. 6, lk. 4. (Kultuur ja kriitika).
Chess on a Chessboard in the Wilderness : [artist Ville Tops].
 Vt. taastrükk 6
271. Tänu : [tänu teade]. // *Teataja* 6. V 1972, nr. 7, lk. 5.
 Tekst : „Kõigile kes mind hiljuti meeles pidasid — aitäh ja pean teidki meeles, ja kõiki neid kellele mul on südamel asju öelda!“
Thank you : [a thank you note].

1973

272. Igiuus, iganematu : [Marie Under 90]. // *Teataja* 23. III 1973, nr. 5, lk. 2. (Kultuur ja kriitika).

Eternally New, Never Obsolete : [Marie Under 90].

Vt. taastrükk 6

273. Johannes Aavik ehk äärmiste võimaluste keel. // *Teataja* 14. IV 1973, nr. 6, lk. 5.

Johannes Aavik or the Language of Extreme Possibilities.

Vt. 6, 274

1976

274. Johannes Aavik ehk äärmiste võimaluste keel. // *Mana* 1976, nr. 43, lk. 10–11.

Johannes Aavik or the Language of Extreme Possibilities.

Vt. 6, 273

1977

275. Pagulasatitüüde : [millised on pagulaseestlaste hoiakud, arvamused ja mälu-vingerpussid]. // *Metroo 77* : kogumik valitud materjalidest, esitatud jaanuaris 1977 Trollebos, Rootsisis : [valik Metsäülikool Rootsisis 1977 loengutekste]. [Uppsala : S. n.], 1977. Lk. 19–23.

Attitudes of the Exiles : [what are the common attitudes, opinions and memory tricks among Estonian Exiles].

Vt. 293, 1054, 1058, 1151

276. Unistus Harmagedonist – oopium ikestatuile ja pagulastele : [suurriikide omavahelistest suhetest ja väikeriikide positsioonist nende vahel]. // *Metroo 77* : kogumik valitud materjalidest, esitatud jaanuaris 1977 Trollebos, Rootsisis : [valik Metsäülikool Rootsisis 1977 loengutekste]. [Uppsala : S. n.], 1977. Lk. 97–106.

A Dream about Harmageddon – Opium for the Enslaved and Refugees : [relations between the Great Powers, and the position of minor states between them].

277. Mälestuste ja aimduse pilte : [kunstnikud Olev Mikiver, Mihkel Olt]. // *Välis-Eesti* 31. I 1977, nr. 1, lk. 4.

Pictures of Memories and Premonitions : [artists Olev Mikiver, Mihkel Olt].

Vt. taastrükk 6

278. Silmailu ning fantaasialendu Södertäljes : [Kodu-Eesti kunstnikud Södertäljes]. // *Välis-Eesti* 4. XI 1977, nr. 10, lk. 5.

A Faest for the Eyes and a Flight of Fantasy in Södertälje : [artists from Estonia in Södertälje].

Vt. taastrükk 6

1978

279. Tallinna pilt ehk Ringi kvadratuur : mõtteid mullusügisese N[õukogude] Eesti graafika näituse puhul : [graafikud Herald Eelma, Evald Okas, Evi Tihemets, Vive Tolli, Peeter Ulas, Vello Vinn]. // *Välis-Eesti* 31. I 1978, nr. 1, lk. 9.

Picture of Tallinn or the Quadrature of a Circle : Thoughts about the Exhibition of Soviet Estonia's Graphic Art Last Autumn : [graphic artists Herald Eelma, Evald Okas. Evi Tihemets, Vive Tolli, Peeter Ulas, Vello Vinn].

Vt. taastrükk 6

280. Melanhooliaid, meditatsioone, lovesid veel mõtteid mullusügisese N[õukogude] Eesti graafika näituse puhul : [graafikud Silvi Liiva, Marje Üksine, Marju Mutsu, Mare Vint, Tõnis Vint]. // *Välis-Eesti* 28. II 1978, nr. 2, lk. 6.

Melancholies, Meditations, Trances : More Thoughts about the Exhibition of Soviet Estonia's Graphic Art Last Autumn : [graphic artists Silvi Liiva, Marje Üksine, Marju Mutsu, Mare Vint, Tõnis Vint].

Vt. taastrükk 6

281. Mihkel Olt Södertäljes. // *Välis-Eesti* 24. XI 1978, nr. 10, lk. 7.

Mihkel Olt in Södertälje.

Vt. taastrükk 6

1979

282. Nägusid ja lilli, paiste- ja päriselu : [kunstnikud Ants ja Helve Viidalepp]. // *Välis-Eesti* 6. IV 1979, nr. 3, lk. 6.

Faces and Flowers, the Seeming and Real Life : [artists Ants and Helve Viidalepp].

Vt. taastrükk 6

1980

283. Lehti vikervärvides ja mustvalges I–II : [kunstnikud Karin Luts ja Arvo Luik]. // *Välis-Eesti* 31. I 1980, lk. 6 ; 24. II 1980, lk. 4.

Rainbow-Coloured and Black-And-White Leaves I–II : [artists Karin Luts, Arvo Luik].

Vt. taastrükk 6

1982

284. [Katkend Ilmar Laabani kirjast Ivar Grünthalile „Mana“ asjus]. // *Mana* 1982, nr. 50, lk. 3–4.

Sisaldub Ivar Grünthali artiklis „Mana sünd“.

[A long extract from a letter to Ivar Grünthal about the Mana].

1983

285. Luuleekspordi transpordiprobleeme I–II : [kuidas tõlkida eesti luulet rootsi keelde]. // *Välis-Eesti* 29. VIII 1983, nr. 6–7, lk. 6. ; 12. X 1983, nr. 8–9, lk. 4.

Some Transport Problems of Poetry Export I–II: [how to translate

Estonian poetry into Swedish].

Vt. taastrükk 6

1985

286. Hüvastijätt Uku Masinguga : [in memoriam]. // *Teataja* 29. VI 1985, nr. 13, lk. 6. (Kultuur ja kriitika).

Farewell to Uku Masing : [in memoriam].

Vt. taastrükk 6

287. Paar sõna (üla)komadest ja (mõtte)kriipsudest : [kaks ettepanekut muuta keelenorme]. // *Teataja* 10. VIII 1985, nr. 15, lk. 6. (Kultuur ja kriitika).

A Few Words About Commas, Apostrophes, and Dashes : [two proposals to change language norms].

1989

288. Läänekultuurist maailmakultuurini : [1960. a loengu taastrükk]. // *Aja Lugu* 1989, nr. 2, lk. 12.

From Western Culture to World Culture : Reprint of the 1960 lecture.

Vt. 250

289. Ilmar Laaban nii endast kui teistest : [intervjuu] : [tegevusest luuletaja, esseisti ja tõlkijana / küsitleb **Mirjam Peil**]. // *Reede* 29. IX 1989, nr. 39, lk. 8–9.

Ilmar Laaban about Himself and Others : [about his activities as a poet, essayist and translator].

290. Euroopa föderatsioon koos Eestiga! / **Paul-Eerik Rummo** küsitleb Ilmar Laabanit. // *Eesti Ekspress* 13. X 1989, nr. 3, lk. 6.

The European Federation Together with Estonia! Paul-Eerik Rummo's Questions to Ilmar Laaban.

291. Armastus ja mälestuste paatina : [intervjuu Ilmar Laabaniga / küsitleb **Jaan Malin**]. // *Tartu Postipoiss* 1989, oktoober, lk. 6–7.

Love and Patina of Memories'

292. Helisevad stoppetalonid : Marcel Duchamp – helilooja / tõlkinud Ülev Aaloe. // *Teater. Muusika. Kino* 1989, nr. 10, lk. 87–93 : ill.

Summary „Sonant Standard Stops. Marcel Duchamp the Composer“.

P. 95.

Sonant Standard Stops. Marcel Duchamp the Composer.

Vt. 14, 482

293. Kaks ajakildu : Pagulasatitüüde ; Nõdrameelne Stalin : [esseed] / kommentaarid Ivo Iliste. // *Keel ja Kirjandus* 1989, nr. 10, lk. 630–633. (Ceterum censeo).

Two Fragments of Time : Attitudes of the Exiles ; Imbecile Stalin : [essays].

Vt. 235, 275, 1054, 1058, 1151

294. Vestlus Ilmar Laabaniga / [küsitleb] **Harry Liivrand**. // *Vikerkaar* 1989, nr. 11, lk. 85–89.
A Talk with Ilmar Laaban.

1990

295. Sürrrealismi saatusest, ühiskonnast ja struktuurist : [intervjuu Ilmar Laabaniga / küsitleb **Jaan Malin**]. // *Kultuur ja Elu* 1990, nr. 4, lk. 10–13.
About the Fate of Surrealism, about Society and Structure.
296. Vastab Ilmar Laaban – muusik / intervjuueerinud Madis Kolk. // *Teater. Muusika. Kino* 1990, nr. 12, lk. 3–8 : ill.
Answers from Ilmar Laaban the Musician.
Vt. 337
297. „Sfääride mürin kirjab voodilinu“ : [üliõpilasorganisatsioonest] / küsitles **Pekka Ereft**. // Üliõpilasleht aprill 1990, nr. 1, lk. [18] : foto.
„*The rumble of the spheres draws patterns on bed sheets*“ : [about students' organisations].
298. Ilmar Laaban [rühmituse „Para 89“] näitusest / [kirja pannud Leili Parhomenko]. // *Edasi* 28. IV 1990, nr. 100, lk. 5.
Ilmar Laaban about the [group „Para 89“] exhibition.
299. Kas Kolmas Riik reetis Vaikiva Oleku Vabariigi? : [Saksa-Vene-Eesti ajalugu 1939–1940]. // *Kultuur ja Elu* 1990, nr. 11, lk. 18–22.
Did the Third Reich betray the Republic of Silent Existence? : [German-Russian-Estonian history 1939–1940].

1991

300. Võõrsilt oma otsimas, omas võõrast leidmas : [rahvuslikkuse ja dialektika võimalustest]. // *Rahvuslik kosmopolitism : konverents 30. ja 31. oktoobril 1991*. Tallinn : Eesti TA KKI Kirjandusosakond, 1991. (Collegium litterarum ; 3). Lk. 35–38.
Looking for the Familiar in Abroad, Finding the Alien in One's Own : [about the possibilities of nationality and dialectics].
301. Pahe hüvang ja kuus kurja õit : markii de Sade ja Charles Baudelaire keelatud kirjanikena. // Eesti bibliofiilia III teaduskonverents „Keelatud ja hävitatud raamat“, Viljandis 12. oktoober 1991 : ettekannete teesid. Tallinn : Eesti Raamatuühing, 1991. Lk. 12–14.
Prosperity of Vice and Six Flowers of Evil : Marquis de Sade and Charles Baudelaire as Forbidden Writers.
302. Võõrsilt oma otsimas, omas võõrast leidmas : [rahvuslikkuse ja dialektika võimalustest]. // *Keel ja Kirjandus* 1991, nr. 2, lk. 103–105.
Looking for the Familiar in Abroad, Finding the Alien in one's Own : [about nationalism].

303. Vestlus fotonäituse foonil : [intervjuu Ilmar Laabaniga näitustest „Naine fotokunstis ‘91“ ja „Mees fotokunstis ‘90“/ küsitles **Leili Parhomenko**]. // *Postimees* 13. III 1991, nr. 59–60, lk. 10.
Talk in front of a Photography Exhibition : [about the exhibitions ‘Woman in Photography ‘91’ and ‘Man in Photography ‘90’].
304. „NYJD“ ja edaspidi. // *Teater. Muusika. Kino* 1991, nr. 5, lk. 57–66 : ill. Festivalist „NYJD ‘91“ avaldab muljeid teiste seas Ilmar Laaban.
„NYJD“ and the future.
305. Uusi valgusvihke ühiskonnale ja kultuurile : [essee Sigmund Freudi psühhoanalüüsiteooria tõlgendustest] / autori kommnetaarid. // *Looming* 1991, nr. 8, lk. 1085–1097.
New Spotlights on Society and Culture : [an essay about interpretations of Sigmund Freud’s theory of psychoanalysis].
Vt. 255
306. Varasest Freddiest ja lahkunud Krilandist : lõuendeid, mälestusi, mõlgutusi. // *Vikerkaar* 1991, nr. 8, lk. 66–71.
Freddie ja Krilandi tutvustus, Ilmar Laaban tõlkis ja täiendas artikli rootsikeelset algvarianti, mis ilmus teostekogus kogutud teoste 3. köites.
About the Early Freddie and the Departed Kriland : Canvases, Memories, Reflections : [introducing Freddie and Kriland].
Vt. 13
307. Mälestuskilde „Elbumusest“ / Ea Jansen, Ilmar Laaban. // *Vikerkaar* 1991, nr. 10, lk. 75–79.
1930. aastate lõpul tegutsenud koolidevahelisest ringist „Elbumus“.
Memories of „Elbumus“.
308. Positiivsusest ja negatiivsusest kirjanduses : [vastus ankeedile]. // *Akadeemia* 1991, nr. 10, lk. 2145–2146.
About Positivity and Negativity in Literature : [answers to a questionnaire].
Vt. taastrükk 6, 174, 334
309. Elulähedusest ja elukaugusest kunstilises loomingus : [milliste terminitega käsitleda loomingut]. // *Akadeemia* 1991, nr. 10, lk. 2147–2149.
About Closeness to Life and Distance from Life in Artistic Work : [which terms should be used to discuss creative works?].
Vt. 183
310. Kultuurimosaiik / ülevaate psühhoanalüüsi konverentsist koostas ja Ilmar Laabaniga vestles **Arno Oja**. // *Eesti Elu* 31. X 1991, nr. 15, lk. 10. (Kultuur).
Mosaic of Culture / overview of a conference on psychoanalysis..

1992

311. Mulle meeldivad lahtised autod : intervjuu Ilmar Laabaniga / [küsitles] **Kivisildnik, Sven**. // *Kostabi* 3. IV 1992, lk. 3.
I like convertible cars : an interview with Ilmar Laaban.
312. Kunstiankeet 1991 : [üks seitsmest vastajast on Ilmar Laaban]. // *Sirp* 24. IV 1992, nr. 17, lk. 8.
Questionnaire about Art 1991 : [one of seven respondents is Ilmar Laaban].
313. Olev Mikiver, kaheksanda kümnendi künnisel. // *Teataja* 27. VI 1992, nr. 11, lk. 4. (Kultuur ja kriitika).
Olev Mikiver, on Threshold of his Eight Decade.
314. Kes on vanad ja kes noored? : [poliitilistest liikumistest 19. ja 20. sajandil Eestis] / märkused: Arvo Mägi ja T[oomas] H[aug]. // *Looming* 1992, nr. 6, lk. 826–830.
Vastuseks Karl Ristikivi artiklile „Vanad ja noored“.
Who are the Old and Who are the Young? : [about Estonian political movements in XIX and XX centuries].
Vt. 194

1993

315. Foto : Viive Tolli kunstinäitusel Stokholmi Eesti Majas : Ilmar Laaban näitust avamas. // *Teataja* 20. III 1993, nr. 5, lk. 6 : foto.
A photo taken at Viive Tolli's Art Exhibition in the Estonian House in Stockholm : Ilmar Laaban is opening the exhibition.
316. Poeet ja häälutaja Ilmar Laaban : „Postmodernismi mäng on läbi“ : intervjuu Ilmar Laabaniga / küsitles] **Kärt Hellerma**. // *Hommikuleht* 14. VIII 1993, nr. 183, lk. 2–3.
Poet and Sound-Poet Ilmar Laaban : „Surrealism's Time is Over“.
317. Ilmar Laaban : „Olen nagu Kiir, kes hindab kringlis rosinaid“ / Ilmar Laabani jutu tähendas üles Raivo Rauts. // *Hommikuleht* 11. XII 1993, nr. 285, lk. 10. (Sünnipäev).
Ilmar Laaban : „I'm like Kiir who loves raisins in the bun / Ilmar Laaban's talk was written down by Raivo Rauts.

1994

318. „Teine parandatud trükk“ – või tekstikaksikud poolesajandilise vahemaaga? Pilk *Tolmu ja tule* mõne pala jätkuvale rännuteele, fookusega luuletusel „Päikeses“ : [teesid]. // *Arbujad : marginaale keskmele* : [kirjanduskonverentsi teesid : 14.–15.10.1994, Tartu] / [toimetanud Janika Kronberg]. Tartu : Eesti Kirjanduse Selts, 1994. Lk. 20–21.
„Second Corrected Edition“ – or Text Twins after a Half of a Century?

Following the Continuing Journey of Some Pieces from Dust and Fire, and Focussing on the Poem „In the Sun“ : [abstracts].

Vt. taastrükk 6, 185

319. Neli pilguheidet homoseksuaalsusele. // *Eesti Ekspress* 21. I 1994, nr. 2, lk. B6.
Four Glimpses on Homosexuality.
320. Fantaasiavaene konservatiivsus ja sovjetlik mentaliteet / intervjueris Andres Ehin. // *Eesti Aeg* 27. VII 1994, lk. 12.
Ilmar Laaban endistest sotsialistlikest vabariikidest.
Unimaginative Conservatism and Soviet Mentality.
321. Saastast tõuseb laul : [arvustus : Mati Küti animafilmist „Sprutt võtmas päikest“, 1992]. // *Teater. Muusika. Kino* 1994, nr. 8–9, lk. 78–80.
A Song Rises from Grime : [about the cartoon „The Smoked Sprat Bathing in the Sun“, 1992 by Mati Kütt].
322. Olev Mikiver – meenutaja ja peiar, unenägija ja nägija : [Olev Mikiveri kunstist, artikkel nekroloogi asemel]. // *Teataja* 27. VIII 1994, nr. 12, lk. 4.
Olev Mikiver – the Jester, Deamer and Seer who Brings Back Memories.

1995

323. Ilmateated (telefoni teel) : Stockholmist. // *Vagabund* 1995, nr. [1], lk. 7.
Kunstimessist Stockholmis, prantsuse filmist „Kolonel Chabert“, Lars-Gunnar Bodin'i elektroakustilisest helindist „Tervisi sirelilehtlast“.
Weather Forecast (by phone) : from Stockholm.
324. Demokraatia rakendamine vabastatud Eestis : Ilmar Laabani ettekande [tänapäevastatud] teesid, 5. III 1954 / saatesõna: Jaan Malin. // *Luu* 18. XII 1995, nr. 5, lk. 48–50 : foto.
Implementation of Democracy in the Liberated Estonia : an abstract of the paper by Ilmar Laaban 5. III 1954.
Vt. 328, 811, 816, 817, 818, 1244

1997

325. Ilmar Laaban : intervjuu Värby 5. septembril 1993, päeval pärast rühmituse Para '89 näituse „Hämaruse kristallid“ avamist Södertälje Kunstihallis, hiljem revideeritud ja täiendatud intervjueeritava poolt / küsitles **Raivo Kelomees**. // *Vikerkaar* 1997, nr. 1–2, lk. 149–158. (Meie intervjuu).
Ilmar Laaban : Interview in Värby, a Day after the Opening of the Group Para '89 Exhibition „Crystals of Duskiness“ in the Södertälje Art-Hall, Later Revised and Supplemented by Ilmar Laaban.
326. Üks talveõhtu keele künnisel : Ilmar Laabani ja Tõnu Luige umbkõnelus : [vestlus 25. II 1991 Tartu Kunstnikemajas, osales ka Ain Kaalep]. // *Akadeemia* 1997, nr. 1, lk. 72–117. Editorial note, p. 187–188.

Georg Trakli luuletuse „Ein Winterabend“ interpretatsioonist ja Martin Heideggeri Trakli-käsitlusest.
One Winter Evening Talking about Language : the Talk of Ilmar Laaban and Tõnu Luik.

327. Tänuavaldus : [tänu 75. juubelil õnnitlejatele]. // *Kultuurileht* 7. II 1997, nr. 6, lk. 4. (Uudised).
Rendering of Thanks : [thank you to the people who greeted Laaban on his 75th jubilee].

1998

328. Demokraatia rakendamine vabastatud Eestis : Ilmar Laabani ettekande teesid, 5. III 1954. // *Taarausik – maailmavaateline filosoofia : „Hiie“ eriväljaanne tutvustamaks Taara usu keskust ja ideelist tagapõhja*. Tartu : Pühajärve Keskhiiis, 1998 (10210), nr. 7–9, lk. 35–38.
Implementation of Democracy in the Liberated Estonia : an abstract of the paper by Ilmar Laaban 5. III 1954.
Vt. 324, 811, 816, 817, 818, 1244

1999

329. Maalist maailma / rootsi keelest tlk. **Ene-Reet Soovik**. // Sven Inge : Tartu Kunstimaja, 24. IX – 14. X 1999 : [näitusekataloog]. Tartu, 1999.
From the Painting to the World.
330. „Kõrge tugev värv on avardanud oma registrit...“ ; „nende vormiolendite...“ : [tsitaadid näitusekataloogi eessõnast]. // [Sven Inge näituse kutse]. Tartu : Tartu Kunstimaja, 1999.
„*The high strong colour...“ ; „of these beings of form ...“ : [from the preface of the catalogue].*
331. Tervituskõne 1979. // *Taarausik – maailmavaateline filosoofia : „Hiie“ eriväljaanne tutvustamaks Taara usu keskust ja ideelist tagapõhja*. Tartu : Pühajärve Keskhiiis, 1999 (10212), nr. 11, lk. 202–205.
Salutatory 1979.
332. Ilmar Laaban : intervjuu (Kausala-Helsingi, 09.08.1987) / [küsitles **Margus Jukkum** ; intervjuu trükivalmis toimetanud ja märkused lisanud **Jaan Malin**]. // *Mana* 1999, nr. 59, lk. 52–62 : fotod.
Ilmar Laaban : Interview (Kausala-Helsinki, 09.08.1987)
333. Maalist maailma : katkend Ilmar Laabani artiklist / tõlk. **Ene-Reet Soovik**. // *Eesti Ekspress : Areen* 30. IX 1999 lk. B9. (Kunst).
Heie Treieri artiklis „Rootsi modernismi klassiku tulek Tartusse : rootsi kunstniku Sven Inge näitus Tartus“.
From the Painting to the World : [excerpt from the article].

2000

334. Positiivsusest ja negatiivsusest kirjanduses : [vastus ankeedile].
// *Taarausku – maailmavaateline filosoofia : „Hiie“ eriväljaanne tutvustamiseks Taara usu keskust ja ideelist tagapõhja*. Tartu : Pühajärve Keskhüis c-o Mossin, 2000 (10213), nr. 16, lk. 522–523.
About Positivity and Negativity in Literature : [answer to a questionnaire].
Vt. taastrükk 6, 174, 308

2001

335. Häälutusest / rootsi keelest tlk. **Ene-Reet Soovik**, saatesõna **Jaan Malin**.
// *Vikerkaar* 2001, nr. 5–6, lk. 88. Saatesõna lk. 89–91.
About Sound Poetry.
Vt. 14

2004

336. Heiti Talviku elu- ja luulehoiakud. // *Legendaarne* : [luuletused, esseed, arvustused, kirjad] / Heiti Talvik. Tartu : Ilmamaa, 2004. Lk. 228–230.
Heiti Talvik, Attitudes to Life and Poetry.
Vt. taastrükk 6, 227, 338

2005

337. Ilmar Laaban – muusik / intervjueris Madis Kolk. // *Vastab... : [ajakirjas „Teater. Muusika. Kino“ avaldatud intervjuusid]*. [Tallinn] : Kultuurileht, 2005. Lk. 250–259 : fotod.
Intervjuu lõpus lühike elulugu ja loomingu nimestik.
Ilmar Laaban – musician.
Vt. 296

2007

338. Heiti Talviku elu- ja luulehoiakud. // *Legendaarne* : [luuletused, esseed, arvustused, kirjad] / Heiti Talvik. Tartu : Ilmamaa, 2007. 2., parand. tr. Lk. 228–230.
Heiti Talvik, Attitudes to Life and Poetry.
Vt. taastrükk 6, 227, 336
339. Herman Talvik. Reekviem / **Jaan Malini** kommentaar. // *Kunst.ee* : Eest kunsti ja visuaalkultuuri ajakiri 2007, nr. 3. Lk. 35–38 : ill.
Ilmar Laabani 1984. aastal Stockholmis peetud kõne Herman Talviku loomingu kohta.
Herman Talvik. Requiem.

ARTIKLID HISPAANIA KEELES · *ARTICLES IN SPANISH*

1990

340. Color que crea un mundo / traducción **Francisco Uriz**. // Sven Inge : Madrid, 5.–31. X 1990 : [exposición]. Madrid : Benassar Galleries, 1990. P. [2, 4].
Värvist, mis moodustab maailma = The Colour that Makes the World.
Vt. 341, 345, 364, 510
341. [Color que crea un mundo : El cuadro de Sven Inge que tengo delante de los ojos...] / traducción **Francisco Uriz**. // Sven Inge : [exposición] 14.–31. I 1992. [Laguna] : Universidad de la Laguna, 1992. P. [5].
Värvist, mis moodustab maailma = The Colour that Makes the World.
Vt. 340, 345, 364, 510

ARTIKLID INGLISE KEELES · *ARTICLES IN ENGLISH*

1977

342. Three Artists : three generations, three ways of approaching nature.
// Olev Mikiver, Enno Hallek, Mihkel Olt : Galerie Plaisiren 5.–19. VI 1977 : [catalogue]. Stockholm : Baltiska Institutet, Hässelby Slott, [1977]. (Fourth Conference on Baltic Studies in Scandinavia). P. 2.
Kolm kunstnikku : kolm põlvkonda, kolm loodusenägemist.

1986

343. Franco Leidi : [kunstner]. // *Daily Air Force*, Horsens Kunstmuseum 17. februar – 5. april 1987 : [skulpturudstilling, 8. V 1986]. S. l. : S. n., 1986. P. 5–8.
Franco Leidi : [kunstnikust].

1987

344. Öyvind Fahlström or Time Devours its Children. // *Siksi* 1987, no. 4, p. 9, 11–12, 14–15.
Öyvind Fahlström ehk Aeg õgib omaenda lapsi.

1989

345. The Colour that makes the World : Notes on Sven Inge. // Sven Inge Höglund : målningar 1956–1988 : Stockholms Konstmässa : [catalogue of personal exhibition]. Stockholm : Galleri VIII Strandvägen, 1989. P. [8–10].
Värvist, mis moodustab maailma : märkmed Sven Inge kohta.
Vt. 340, 341, 364, 510
346. Steps Counted by the Compass on the Edge of a Page : [artist Walter Valentini]. // *Walter Valentini L'opera grafica 1972–1989*. [Roma] :

Edizioni T x T Rimini, 1989. P. 38–44.

Kompassi loetud sammud lehe serval : [kunstnik Walter Valentini].
Vt. 351

1990

347. In our time the cornucopia has... // Marco Cecioni : Mytografik. Mytography. Mitografia : [the catalogue of personal exhibition], 21. IV – 10. V 1990. Stockholm : Galerie Diana, 1990. P. [3].
Meie ajal on küllusesarves...
Vt. 352, 516

1991

348. Digging up his own tracks / translated by **Claire James**. // Madhat Ali 1986–1990 : [catalogue]. [Stockholm : S. n., 1991]. P. 3.
Ta enda radade rajamine.

1993

349. Lift it up and down in the throat. // Literally speaking : [sound poetry and text-sound composition] / [Lars-Gunnar Bodin ; editor: Teddy Hultberg]. Göteborg : Bo Ejeby Edition, 1993. P. 60–63.
Lükka kurgust üles ja alla.

1994

350. Ringlek över havsdjup = Girotondo sulle Profondità marine : [artist Marco Cecioni]. // The gift of inspiration = Il dono dell' ispirazione = Inspirationes gåva, Stockholm 17. III – 2. IV 1994. Stockholm : Galleri Östermalm, 1994. P. [24–25].
Ringmäng meresügaviku kohal : [kunstnik Marco Cecioni] = A Round Dance over the Deep Sea : [artist Marco Cecioni].
Vt. 353, 532

ARTIKLID ITAALIA KEELES · *ARTICLES IN ITALIAN*

1989

351. I passi contati del compasso sul lato del foglio : [Walter Valentini]. // Walter Valentini L'opera grafica 1972–1989. [Roma] : Edizioni T x T Rimini, 1989. P. 38–42.
Kompassi mõõdetud sammud lehe serval : [kunstnik Walter Valentini] = Steps Counted by the Compass on the Edge of the Page.
Vt. 346

1990

352. La cornucopia comincia, nell'era ... / [svensk text Ilmar Laaban ; traduzione **Yvonne Mondolfi**]. // Marco Cecioni : Mytografik.

Mytography. Mitografia : [catalogue of personal exhibition], 21. IV – 10. V 1990. Stockholm : Galerie Diana, 1990. P. [3], 337.
Meie ajal on küllusesarves... = In our time the cornucopia has...
 Vt. 347, 516

1994

353. Canti e danze sulle profondità marine : [Marco Cecioni]. // The gift of inspiration = Il dono dell' ispirazione = Inspiraciones gåva, Stockholm 17. III – 2. IV 1994. Stockholm : Galleri Östermalm, 1994.
Ringmäng meresügaviku kohal : [kunstnik Marco Cecioni] = A Round Dance over the Deep Sea : [artist Marco Cecioni].
 Vt. 350, 532

ARTIKLID PRANTSUSE KEELES · ARTICLES IN FRENCH

1950

354. Les trois hypostases de Julien Gracq. // *Rixes* 1950, no. 1, p. 15–22, 25–26.
Julien Gracqi kolm hüpostaasi = The Three Hypostases of Julien Gracq.

1955

355. Öyvind Fahlström. // *Phases* 1955, no. 2, p. 35–36.

1967

356. „Les artistes pop européens s'efforcent...“ : [Wilhelm Freddie]. // *Opus Internationale* 1967, no. 4, p. 92–94. (Paris).
 „Euroopa popkunstnikud püüavad...“ = „European popartists are trying hard...“ : [Wilhelm Freddie].
357. E[nno] Hallek : [maalikunstnik]. // *Opus Internationale* 1967, no. 4.
E[nno] Hallek : [painter].

1974

358. Une goutte de sang au goût âcre et frais : [Franco Leidi]. // Franco Leidi : Teckningar = Dessins, 1965–1973 : [catalogue d'exposition] / inledning i svensk och fransk version av **Ilmar Laaban**. Norrköping : Norrköpings Museum 1974. S. VIII, X, XII, XIV, XVI.
Mõrkja ja värsk maitsega verepiisk = A Drop of Blood with a Sharp and Fresh Taste : [Franco Leidi].
 Vt. 13, 363, 466, 499
359. Claude Verlinde. // Claude Verlinde (peintre) : [Stockholm] Institut Français, 11. IX – 18. X 1975. Stockholm : S. n, 1975. 1 S.
360. Philippe Mohlitz. // Philippe Mohlitz (graveur) : [Stockholm] Institut Français, 11. IX – 18. X 1975. Stockholm : S. n, 1975. 1 S.

1977

361. Un escalier craquant qui monte jusqu'à l'image : [Peter Weiss]. // Peter Weiss : Peinture. Collage. Dessin, 1933–1960 : [catalogue d'exposition, Centre Culturel Suédois 27. IX – 4. XI 1977, Centre Culturel Allemand Goethe-Institut 29. IX – 12. X 1977]. Paris : S. n, 1995. P. 4–9.
Nagisev trepp mis viib üles pildini = Creaky Stairs up to the Picture : [Peter Weiss].
Vt. taastrükk 13, 470, 537, 539

1980

362. Les demeures de Franco Leidi. // Franco Leidi : Dessins et Gravures au Burin, 18. dec. 1980 – 29. jan. 1981 : [catalogue d'exposition]. Paris : Centre Culturel Suédois, 1981. P. [8–9].
Franco Leidi eluasemed = Franco Leidi's Habitations.
Vt. 13, 485

1986

363. Une goutte de sang au goût âcre et frais : [Franco Leidi]. // Teckningar. 1, 1965–1973 / **Franco Leidi** ; inledning av = introduction de Ilmar Laaban. Åhus : Kalejdoskop Förlag, 1986. 2., rev. uppl. S. IX, XI, XIII, XV, XVII.
Mörkja ja värske maitsega verepiisk = A Drop of Blood with a Sharp and Fresh Taste : [Franco Leidi].
Vt. 13, 358, 466, 499

1988

364. De la couleur qui fait un monde : Notes sur Sven Inge. // Sven Inge Höglund : målningar 1956–1988 : Stockholms Konstmässa : [catalogue d'exposition personnelle]. Stockholm : Galleri VIII Strandvägen, 1989. P. 7–9.
Värvist, mis moodustab maailma : märkmed Sven Inge kohta = A Colour that Makes the World : Notes on Sven Inge.
Vt. 340, 341, 345, 510

1994

365. Mythologies spontanées : [Frédéric Iriarte]. // Irréalisation / **Frédéric Iriarte**. Stockholm : Sandler Mergel AB, 1994. S. 10–12.
Spontaansed mütolooiad = Spontaneous Mythologies : [Frédéric Iriarte].

ARTIKLID ROOTSI KEELES · ARTICLES IN SWEDISH

1945

366. Fransk lyrik under krigsåren. // *BLM : Bonniers litterära magasin* 1945, nr. 6 (Juli–August), s. 486–492.
Prantsuse luule sõja-aastail = French Lyrical Poetry in the War Years.
Vt. taastrükk 12
367. Estnisk 30–talslyrik. // *40-tal : [litteraturtidskrift]* 1945, nr. 8 (Oktober), s. 9–14.
Eesti 30-ndate aastate luule = Estonian Poetry in the 1930s.
Vt. taastrükk 12

1946

368. Orfeus' död : [Pierre Emmanuel]. // *40-tal : [litteraturtidskrift]* 1946, nr. 2, s. 48.
Orfeuse surm = Orpheus' Death : [Pierre Emmanuel].
Vt. taastrükk 12
369. Epik från andra sidan Östersjön : [om Estnisk prosa]. // *Aftontidningen* 1. VI 1946, nr. 146, s. 5.
Saatesõna autori kohta.
Eepika teiselt poolt Läänemerd : [eesti proosast] = Epic from the Other Side of the Baltic Sea : [about Estonian prose].
370. Språket och poesien. // *40-tal : [litteraturtidskrift]* 1946, nr. 9–10 (November–December), s. 337–346.
Keel ja poeesia = Language and Poetry.
Vt. taastrükk 12

1947

371. Oavbruten dikt : [Paul Éluard]. // *Expressen* 29. I 1947, nr. 29, s. 4. (Kulturlivet).
Katkestamata luuletus = Unbroken Poem : [Paul Éluard].
Vt. taastrükk 12, 586
372. Den vansinniga förhoppningen. Den vanvettiga förhoppningen : [surrealisten André Breton]. // *Expressen* 21. V 1947, nr. 134, s. 4. (Kulturlivet).
Sõge lootus. Hullumeelne lootus : [surrealist André Breton] = The Besotted Hope. The Insane Hope : [surrealist André Breton].
Vt. taastrükk 12

1948

373. [Den grekiska sagan berättar att det i tidernas björnan]. // *Imaginisterna : 6 blad originalgrafik av C. O. Hultén, Gösta Kriland,*

- Max-Walter Svanberg, Gudrun Åhlberg-Kriland, Anders Österlin (2 blad) / inledningsessä **Ilmar Laaban**. Malmö : Image Förlag, 1948. S. [2–5].
[Kreeka müüt jutustab, et aegade alguses = A Greek Myth Tells us that at the Beginning of Time].
Vt. taastrükk 13
374. Epos på eolsharpa : [Saint-John Perse]. // *Expressen* 23. II 1948, nr. 52, s. 4. (Kulturlivet).
Epos tuulekandlel = An Epic and a Wind Harp : [poet Saint-John Perse].
Vt. taastrükk 12
375. Har surrealismen spelat ut sin roll? : [enkätsvar]. // *Prisma* 1948, nr. 1, s. 65–66.
Kas sürrealism on oma rolli lõpuni mänginud? : [ankeet] = Has Surrealism Played it's Role up to the End? : [questionnaire].
Vt. taastrükk 12
376. Alfabetets alkemi : [diktare Isidore Isou]. // *Prisma* 1948, nr. 2 (Februar), s. 104–106. (Valda recensionen).
Tähestiku alkeemia : [luuletaja Isidore Isou] = Alchemy of an Alphabet : [poet Isidore Isou].
Vt. taastrükk 12
377. Den avslöjade Maldoror : [Lautréamont]. // *Prisma* 1948, nr. 3, s. 75–80.
Paljastatud Maldoror : [Lautréamont] = Maldoror Revealed : [Lautréamont].
Vt. taastrükk 12
378. Att tolka lyrik : [enkätsvar]. // *Poesi* 1948, nr. 2–3, s. 33–34.
Luule tõlkimisest : [ankeet] = About Translating Poetry : [questionnaire].
Vt. taastrükk 12
379. Katolsk prisroman. // *Expressen* 9. V 1948, nr. 123, s. 4. (Kulturlivet).
Allk.: Ilmar Zaaban.
Katoliku auhinna romaan = A Novel with a Catholic Award

1949

380. Min klassike : William Blake. // *Utsikt* 1949, nr. 8, s. 23–25.
Mu klassik : William Blake = My Classic : William Blake.
Vt. taastrükk 12
381. [I 40-talets sista år... : manifestets „kropp“ kommer från Ilmar Laaban]. // Surrealistisk manifestation. Stockholm : Expo Aleby, 1949. [S. 3–5].
[40-ndate viimaseil aastail... : manifesti põhitekst pärineb Ilmar Laabanilt = In the last years of the 1940s... : most of the text of the manifest was written by Ilmar Laaban].
Vt. taastrükk 13

382. Sartres frihet och Baudelaires. // *Prisma* 1949, nr. 4, s. 70–74, 76–80.
Sartre'i vabadus ja Baudelaire'i oma = Sartre's Freedom and that of Baudelaire's.
 Vt. taastrükk 12

1950

383. Förfalskare och forskare kring Rimbaud. // *BLM : Bonniers litterära magasin* 1950, nr. 1, s. 74–76.
Võltsijad ja uurijad Rimbaud' ümber = Counterfeiters and Researchers Surrounding Rimbaud.
 Vt. taastrükk 12, 781
384. Ung kvinna misshandlad : [André Breton]. // *Prisma* 1950, nr. 1, s. 83–84.
Halvasti koheldud noor naine : [André Breton] = A Young Maltreated Woman : [André Breton].
 Vt. taastrükk 12
385. Vax : [konstnär Endre Nemes]. // *Prisma* 1950, nr. 3, s. 60–61.
Vaha : [kunstnik Endre Nemes] = Wax : [artist Endre Nemes].
 Vt. taastrükk 13
386. Här liksom annorstädes : [poeter Henri Michaux]. // *Expressen* 26. VI 1950, nr. 168, s. 4. (Kulturlivet).
Siin nagu ka mujal : [luuletaja Henri Michaux] = Here Like Anywhere : [poet Henri Michaux].
 Vt. taastrükk 12
387. Med Gud för junkeräran : [författare Ernst Jünger]. // *Expressen* 17. VII 1950, nr. 189, s. 4. (Kulturlivet).
Koos jumalaga junkru-au eest : [kirjanik Ernst Jünger] = With God for the Junker's Glory : [writer Ernst Jünger].
 Vt. taastrükk 12
388. En väg som till Nobelpriset bär? – Varats tänkare : [Martin Heidegger]. // *Expressen* 11. VIII 1950, nr. 214, s. 4. (Kulturlivet).
Tee, mis viib Nobeli preemiani? – Olemise mõtlejad : [Martin Heidegger] = A Road to the Nobel Prize? – Thinkers about Being : [Martin Heidegger].
 Vt. taastrükk 12
389. Reformera filmcensuren! // *Expressen* 3. X 1950, nr. 267, s. 4. (Kulturlivet).
Reformida filmitsensuuri! = To Reform the Film censorship!
390. Endre Nemes. // *Paletten* 1950, nr. 4 (december), s. 128–131.
 Vt. taastrükk 13

1951

391. Astrologisk kulturanalys. Den dubbla civilisationens sju vise män : [författarer Marcel Jean, Arpad Mezei]. // *Expressen* 31. I 1951, nr. 29, s. 4. (Kulturlivet).

- Astroloogiline kultuurianalüüs. Kaksiktsivilisatsiooni seitse tarka : [kirjanikud Marcel Jean, Arpad Mezei] = Astrological Cultural Analysis. The Seven Wise Men of the Double Civilization : [writers Marcel Jean, Arpad Mezei].*
Vt. taastrükk 12
392. Kyrka, sedlighet och insemination. // *Arbetaren* 15. II 1951, nr. 38, s. 3.
Kirik, kõlblus ja inseminatsioon = Church, Morality and Insemination.
393. Avantgardefilm-facit. // *Expressen* 26. II 1951, nr. 47, s. 4. (Kulturlivet - Ett inlägg).
Avangardfilmi tagantjärgi-tarkus = Hindsight of the Avant-Garde Film.
394. Homosexualiteten och samhällsfråga. // *Arbetaren* 26. II 1951, nr. 47, s. 7. (Fri debatt och kritik).
Homoseksuaalsus ja ühiskonnaküsimus = Homosexuality and a Social Issue.
395. Vem är värst Wagnerian? : [tonsättärer Alban Berg, Arnold Schönberg]. // *Expressen* 27. II 1951, nr. 56, s. 4. (Kulturlivet).
Kes on kõige hullem vagneriaan? : [heliloojad Alban Berg, Arnold Schönberg] = Who is the Worst Wagnerian? : [composers Alban Berg, Arnold Schönberg].
Vt. taastrükk 14
396. Francis Picabia. // *Arbetaren* 15. III 1951, nr. 62, s. 6.
Vt. taastrükk 12
397. Vetenskaplig vidskepelse : [konstnär André Malraux, Göran Lindahl]. // *Expressen* 9. V 1951, nr. 148, s. 4. (Kulturlivet).
Teaduslik ebausku : [kunstnikud André Malraux, Göran Lindahl] = Scientific Superstition : [artists André Malraux, Göran Lindahl].
Vt. taastrükk 13
398. Namlös individualist : [konstnär André Malraux, Göran Lindahl]. // *Expressen* 17. V 1951, nr. 130, s. 4. (Kulturlivet).
Nimetu individualist : [kunstnikud André Malraux, Göran Lindahl] = Nameless Individualist : [artists André Malraux, Göran Lindahl].
Vt. taastrükk 13
399. Orfeus i kominformtjänst : [diktare Paul Éluard]. // *Expressen* 28. VII 1951, nr. 200, s. 4. (Kulturlivet).
Orfeus kominformteenistuses : [luuletaja Paul Éluard] = Orpheus As a Servant of Kominform : [poet Paul Éluard].
Vt. taastrükk 12
400. Ursadisten som hög moralist – Den hädiska inskriften i samhällstemplets härnsten : [Markis de Sade och slavläger i Sovjetunionen]. // *Expressen* 14. VIII 1951, nr. 217, s. 4. (Kulturlivet).

Ürgsadist kui kõrgmoralist. Teotav raidkivi ühiskonnatempli nurgakivil : [Markii de Sade ja orjalaagrid NSVL-is] = Ursadist as a High Moralist. The Blasphemous Inscription in the Cornerstone of the Temple of Society : [Marquis de Sade and slave camps in the USSR].

Vt. taastrükk 12

401. Vattenfall i trosfåra. Dostojevskij och trosvissheten. // *Expressen* 4. XII 1951, nr. 329, s. 4. (Kulturlivet).
Kosk usuvaos. Dostojevski ja usukindlus = Waterfall in Faith. Dostoevsky and the Certainty of Faith.
Vt. taastrükk 12

1952

402. Optimistisk konstfilosofi : [Pablo Picasso om franska konstnärer]. // *Konstrevy* 1952, nr. 1, s. 44–45.
Optimistlik kunstifilosoofia : [Pablo Picasso prantsuse kunstnikest] = Optimistic Philosophy of Art : [Pablo Picasso about French artists].
403. Sovjetkonsten ett borgerligt arv : [sovjetkonst 1920–1950]. // *Expressen* 16. VIII 1952, nr. 220, s. 4. (Kulturlivet).
Nõukogude kunst on kodanlik pärand : [nõukogude kunst 1920–1950] = Soviet Art as the Bourgeois Heritage : [Soviet art 1920–1950].
Vt. taastrükk 13
404. Poetiskt i jätteformat. Sträv höga visa och skapelsehistorien som upptåg : [diktarer Pierre-Jean Jouve, Raymond Queneau]. // *Expressen* 8. I 1952, nr. 7, s. 4. (Kulturlivet).
Luuleliselt hiigelformaadis. Püüelge kõrge show- ja loomeajaloo poole : [luuletajad Pierre-Jean Jouve, Raymond Queneau] = Poetically in a Giant Format. Strive for High Visibility and the Creation History as a Preoccupation : [poets Pierre-Jean Jouve, Raymond Queneau].
Vt. taastrükk 12
405. [Henri Michaux magiska poesi : författare Ingemar Gustafsson „Andra riter“]. // *Gaudeamus* 1952, nr. 1, s. 13.
[Henri Michaux' maagiline luule : kirjanik Ingemar Gustafson „Teised riitused“] = [Magical Poetry of Henri Michaux : writer Ingemar Gustafson „Other Rites“].
406. Den ryske studenten : [entskvär]. // *Gaudeamus* 1952, nr. 1, s. 15.
Vene tudengid : [ankeet] = Russian Students : [quotation].
407. Jacques Rigaud. // *All världens berättare* 1952, nr. 4, s. 281.
Vt. taastrükk 12
408. Den ståndaktige balettkritikern. // *Arbetaren* 15. VIII 1952, nr. 188, s. 4.
Visa balleti-kriitik = The Persistent Critic of Ballet.
409. Abstrakt eller konkret? : [geometrisk-abstrakt måleri contra funktionalistisk arkitektur]. // *Samtid och Framtid* 1952, nr. 8, s. 461–466.

Abstraktselt või konkreetset? : [geomeetrilis-abstraktne maal contra funktsionalistlik arhitektuur] = Abstract or Concrete? : [geometric-abstract painting contra functional architecture].

Vt. taastrükk 13

1953

410. Hövdingen ser tillbaka. Slagrutemannen ser tillbaka. [André Breton]. // *Expressen* 25. VII 1953, nr. 197, s. 4.
Pealik vaatab tagasi. Batman heidab pilgu tagasi : [André Breton] = The Chief Looks Back. Batman Looks Back : [André Breton].
Vt. taastrükk 12
411. Analys och syntes i modern konst. // *Samtid och Framtid* 1953, nr. 10 (December), s. 566–571.
Analiüüs ja süntees modernses kunstis = Analysis and Synthesis in Modern Art.
Vt. taastrükk 13
412. Den onda sömnlösheten : [författare Georges Bernanos]. // *Samtid och framtid* 1953, nr. 10 (December), s. 587–588. (Samtidens böcker).
Kuri unetus : [kirjanik Georges Bernanos] = The Evil Insomnia : [writer Georges Bernanos].
Vt. taastrükk 12

1954

413. Den anonyma sexualmyten : [författare Bengt Anderberg]. // *Expressen* 16. II 1954, nr. 45, s. 4. (Kulturlivet).
Anonüümne seksuaalmüüt : [kirjanik Bengt Anderberg] = The Anonymous Sexual Myth : [writer Bengt Anderberg].
Vt. taastrükk 12
414. Fransk poesi just nu. // *Samtid och framtid* 1954, nr. 3, s. 183–184.
Prantsuse luule just praegu = French Poetry Just Now.
Vt. taastrükk 12
415. Antonin Artaud. // *Odyssé* 1954, nr. 4 (Juni), [s. 3–10].
Vt. taastrükk 12, 624, 823
416. Kätter mot humanismen : [författarer Jacques Audiberti, Camille Bryen]. // *Expressen* 11. VIII 1954, nr. 214, s. 4. (Kulturlivet).
Humanismi konserviavaja : [kirjanikud Jacques Audiberti, Camille Bryen] = Heresy Against Humanism : [writers Jacques Audiberti, Camille Bryen].
Vt. taastrükk 12
417. Historisk tvänströja : [konstnärer Bellman, Yngve Berg]. // *Expressen* 25. VIII 1954, nr. 228, s. 4. (Kulturlivet).

- Ajalooline hullusärk* : [kunstnikud Bellman, Yngve Berg] = *Historical Straightjacket* : [artists Bellman, Yngve Berg].
Vt. taastrükk 12
418. Setterlind och socialpoeterna : [tonsättare Bo Setterlind]. // *Odyssé* 1954, nr. 6–7, s. 135.
Setterlind ja sotsiaalpoeedid : [helilooja Bo Setterlind] = *Setterlind and Social Poets* : [composer Bo Setterlind].
Vt. taastrükk 12
419. Estnisk exilkonst i Sverige. // *Ester i Sverige, 1944–1954* : Böcker, konst, hemslöjd : [katalog]. Stockholm : Estniska Kommittén, 1954, september, s. 10–11.
Eesti eksiilkunst Rootsis = *Estonian Exile Art in Sweden*.
420. Kriget – vårt samhälles fest? // *Arbetaren* 18. IX 1954, nr. 216, s. 4.
Sõda – meie ühiskonna pidu? = *War – the Celebration of Our Society?*
421. I stället för krig. // *Arbetaren* 21. IX 1954, nr. 218, s. 4.
Sõja asemel = *Instead of War*.

1955

422. Endre Nemes / red. av **Acke Oldenburg**. Göteborg : Edition Nemesis, 1955. 110 s. : ill. Bibliofil uppl.
423. Nedrustning inte möjlig så länge Sovjet vägrar kontroll : [Vätebomben betyder slutet på kapitalismen, menar kommunisterna]. // *Expressen* 8. III 1955, nr. 65, s. 4. (Kulturlivet).
Desarmeerimine on võimatu seni, kui nõukogude võim keeldub kontrollist : [vesinikupomm tähendab kapitalismi lõppu, arvavad kommunistid] = *Disarmament not Possible as Long as the Soviet Regime Refuses Inspection* : [The hydrogen bomb means the end of capitalism, say the communists].
424. Den rumänska surrealismen och Ghérasim Luca. // *Salamander* 1955, nr. 1, s. 28–29.
Rumeenia sürrealism ja Ghérasim Luca = *Romanian Surrealism and Ghérasim Luca*.
Vt. taastrükk 12

1956

425. Tidens tecken och tecknestid : [Öyvind Fahlström]. // *Salamander* 1956, nr. 3, s. 15–17.
Aja märk ja märgiaeg : [Öyvind Fahlström] = *A Sign of Time and the Time of the Sign* : [Öyvind Fahlström].
Vt. taastrükk 17
426. **August Rei, Ilmar Laaban ja Harry Olt**. [Kreuger stöder det fascistiska organet : ilska bland Baltikum över det estniska tillägget till

ST [Stockholms-Tidningen] ; Krüplo-fascister skapar fragmentering bland ester i Sverige. Det nyligen valda flyktingparlamentet är mycket opålitligt]. // *Dagstidningen-Arbetaren* 1956 15. VIII, s. 1, 3. Allk. LAX. *Kreuger toetab fashistorganit : indignatsioon baltlaste hulgas ST eesti lisa üle = Kreuger supports the fascists : indignation among the Baltics over the Estonian supplement to the ST [Stockholms-Tidningen] ; Krüplofashistid tekitavad killustumist Rootsi eestlaste hulgas. Hiljuti valitud põgenikeparlament tugevasti ebausaldatav = Krüplo fascists create fragmentation among Estonians in Sweden. The recently elected refugee parliament is highly unreliable.*
Vt. 841

1957

427. Gustav Suits : [in memoriam]. // *BLM : Bonniers litterära magasin* 1957, nr. 4, s. 372. (Nya utländska böcker).
Vt. taastrükk 12
428. Pierrot Lunaire – den månsjuka : [tonsättare Arnold Schönberg]. // *RiR-TV* 1957, nr. 7, s. 12.
Kuupierrot – kuutõbine : [helilooja Arnold Schönberg] = Pierrot Lunaire – the Lunatic : [composer Arnold Schönberg].
Vt. taastrükk 14

1958

429. Genuin österländsk modernism hos persisk Hjalmar Bergman : [diktare Sadegh Hedayat]. // *Expressen* 26. I 1958, nr. 24, s. 2.
Pärsialiku Hjalmar Bergmanni algupärane austria modernism : [luuletaja Sadegh Hedayat] = Hjalmar Bergman's Genuine Oriental Modernism : [poet Sadegh Hedayat].
Vt. taastrükk 12

1959

430. Estnisk konst i Sverige. // *Vaba Eesti* 1959, nr. 3, lk. 32–33.
Eesti kunst Rootsis = Estonian Exile Art in Sweden.
431. Bläckfisken Fahlström. Svarta humorns allätare : [Öyvind Fahlström]. // *Expressen* 3. IV 1959, nr. 89, s. 4. (Kulturlivet).
Tindikala Fahlström. Musta huumori kõigesööja : [Öyvind Fahlström] = The Octopus Fahlström. The Omnivores of Black Humor : [Öyvind Fahlström].
432. Frihetsspel i det inre : [recension Alfred Andersch „Sansibar oder der letzte Grund“ svensk-tolkning]. // *BLM : Bonniers litterära magasin* 1959, nr. 3 (mars), s. 245.
Vabadusemäng sisemuses : [arvustus Alfred Andersch „Sansibar ehk viimne põhjus“ tõlkele rootsi keelde] = The Internal Game of Freedom :

[criticism of Alfred Andersch's „Sansibar or the Last Reason“ translation into Swedish].

1960

433. Den ömtåliga kikarinställningen : [surrealismen]. // *Paletten* 1960, nr. 3, s. 86–90.
Hella täpsusreguleeringuga kiiker : [surrealism] = Binoculars with a Delicate Precision Setting : [surrealism].
 Vt. taastrükk 13

1961

434. Maire Männik : visar julhelgen 20.12.61–08.01.62, Lunds Konsthall. S. I. : S. n., 1961. [Voldik].
Maire Männik : jõulunäitus.
435. Max Ernst. // *Paletten* 1961, nr. 1, s. 20–25.
 Vt. taastrükk 13
436. Offret som bödel – i verkligheten. // *Dagens Nyheter* 4. II 1961, nr. 33, s. 4.
Ohver kui timukas – tegelikkuses = The Victim As an Executioner – in Reality.
437. Vad gäller vår lojalitet? // *Dagens Nyheter* 17. VI 1961, nr. A-161, s. 4.
Mis puudutab meie lojaalsust? = What About Our Loyalty?

1962

438. Endre Nemes. // *Konstrevy* 1962, nr. 3, s. 92–97.
 Vt. taastrükk 13
439. Fem exilförfattare avarar Artur Lundkvist : [en av respondenten Ilmar Laaban]. // *Arbetaren* 26. IX 1962, nr. 38, s. 5.
 Eesti kirjanike Ilmar Laabani, Karl Ristikivi, Arvo Mägi, Raimond Kolki, Kalju Lepiku vastused Harri Kiisa küsimustele „Sa ei elata end praegu mitte kirjanduslikust loomingust? Miks ei pöördu sa tagasi okupeeritud Eestisse, kus kirjanikud pidavat elama luksusvillades?“ vastates A. Lundkvisti intervjuule.
Viis eksiilkirjanikku vastavad Artur Lundkvistile = Five Exile-Writers Give Answers to Artur Lundkvist.

1963

440. Ulf Rahmberg. // *Konstrevy* 1963, nr. 1, s. 18–21 ; 36.
 Vt. taastrükk 13
441. Gunnar Bohman : [in memoriam]. // *Dagens Nyheter* 9. I 1963, nr. A8, s. 3.
 Vt. taastrükk 12, 920
442. Den aktuelle Mallarmé. // *Nutida Musik* 1962–63, nr. 3, s. 13–17.
Aktuaalne Mallarmé = The Topical Mallarmé.
 Vt. taastrükk 14

443. Ledans svalg. // *Eesti Teataja : Estniska Nyhetsbladet : Skandinaviskt specialnummer 2 : Euro-Skandinav* 1963, nr. 2 (Oktoober), s. 3.
Tülgastuse-tüdimuse neel = Management's Choice.
444. Skrjabin den misskände. // *Nutida Musik* 1962–63, nr. 4, s. 3–5.
Valesti mõistetud Skrjabin = Skrjabin Misunderstood.
Vt. taastrükk 14
445. [ParisParisParisParis...]. // *Önskemuseet : the museum of our wishes : utställning i Moderna Museet, Stockholm, 26 december 1963 – 16 februari 1964. Stockholm : Moderna Museet, 1963. (Moderna Museets utställningskatalog ; 36).*

1964

446. 20 år på ett asplöv : *Origo* intervjuar exilförfattare : [Ilmar Laaban om språket] / [frågade] **Gunars Irbe**. // *Origo* 1964, nr. 4 (December), s. 33.
20 aastat haavalehel : Origo intervjuerib eksiilkirjanikke : [Ilmar Laaban keelest] = 20 years on an aspen leaf : Origo Interviews Exile Writers : [Ilmar Laaban about language].
Vt. taastrükk 12
447. Bo Nilssons scener. // *Nutida Musik* 1964–65, nr. 1, s. 2–6.
Bo Nilssoni stseenid = Bo Nilsson's Scenes.
Vt. taastrükk 14, 490, 932

1966

448. [Vad som utmärker surrealismen bland...]. // Ragnar von Holten olja, collage : Ulf Rahmberg olja, grafik : [januari – februari 1966] / [katalogtexter: Lars Norén, Ilmar Laaban]. Stockholm : Galerie Burén, 1966. [S. 2].
[Mis eristab sürrealismi... = What's the difference between surrealism...].
449. Sven-Erik Johansson. // Sven-Erik Johansson : målningar, teckningar och gouacher : april - maj 1966. Stockholm : Galerie Burén, 1966. [S. 2].
Vt. taastrükk 13
450. PARISPARISPARIS... // *Dada : utställning, Moderna Museet, Stockholm, 3 feb. till 27 mars 1966 : kataloog. Stockholm : Moderna Museet, 1966. S. 28. (19. number of Meddelande från Moderna Museet).*
451. En plågad upprorsman : [LeRoi Jones]. // *Nigger : program : Stadsteatern, 5. III 1966. S Göteborg : Stadsteatern, 1966. S. 6, 8, 10. Piinatud mässaja : [LeRoi Jones] = A Tormented Rebel : [LeRoi Jones].*
Vt. taastrükk 12
452. Markis de Sade – en moralist. // *Gefle Dagblad* 25. VIII 1966, nr. 196, s. 6.
Markiis de Sade – moralist = Marquis de Sade – Moralist.

1967

453. Sergej Prokofjev „Aleksander Nevskij“ : introduktion. // *Aleksander Nevskij* : kantat opus 78 för mezzosopransolo, kör och orkester : musikavdelningens texthäften / orig.-text av V. Lugovskoj och S. Prokofjev, svensk version och introduktion av Ilmar Laaban. Stockholm : Sveriges Radio, 1967. [15] s. ill. (Vocal ; 3).
Sergei Prokofjev „Aleksander Nevski“ : sissejuhatus = Sergei Prokofjev „Aleksander Nevski“ : introduction.
Vt. taastrükk 14
454. [Mot de tendenser i dagens...]. // Wilhelm Freddie : Galleri Hedenius 21. X – 9. XI 1967. Stockholm : Galleri Hedenius, 1967. Häfte.
[Tendentside vastu tänases... = Against some tendencies in today's...].

1968

455. Instrumental teater idag. // *Nutida Musik* 1968–69, nr. 2, s. 23–30.
Tänane instrumentaalteater = Instrumental Theatre Today.
Vt. taastrükk 14
456. Michaux och musiken. // *Nutida Musik* 1968–69, nr. 3, s. 19–26.
Michaux ja muusika = Michaux and Music.
Vt. 620

1969

457. Musiken, samhället, revolutionen : perspektivkrokier i marginalen på en aktuell debatt. // *Nutida Musik* 1969–70, nr. 1, s. 2–11.
Muusika, ühiskond, revolutsioon : marginaalide perspektiivkrokiid ühe aktuaalse debati veerel = Music, Society, Revolution : Marginal Perspective Sketches on the Edge of a Current Debate.
Vt. taastrükk 14

1970

458. Om objekt och objekts kapande : [från utställningskatalogen „Expo Aleby – Surrealistisk manifestation“]. // Surrealism? : Stockholm : Moderna Museet 6. III – 12. IV 1970 ; Göteborgs konsthall 18. IV – 10. V 1970 ; Sundsvalls museum 16. V – 7. VI 1970 ; Malmö Museum 14. VI – 30. VI 1970 / [ansvariga för urval och katalog: **Ragnar von Holten, José Pierre**]. Stockholm : Riksutställningar, 1970. S. 59.
(Moderna Museet katalog : Riksutställningar ; 125).
Objektist ja objekti hõivamisest : [näitusekataloogist „Expo Aleby – sürrealistlik manifestatsioon“] = About the Object and the Hijacking of the Object : [from Expo Aleby's exhibition catalogue – the surreal manifestation].

1971

459. Metafysiska karyatider = Vetandets och tvivlets sju pelare : [konstnär Endre Nemes]. // *Paletten* 1971, nr. 2, s. 34–35, 51.
Metafüüsilised kariatiidid = Teadmise ja kahtluse seitse sammast : [kunstnik Endre Nemes] = Metaphysical Caryatids = Seven Columns of Knowledge and Doubt : [artist Endre Nemes].
Vt. taastrükk 13

1973

460. Terminologiskt och perspektiviskt : [Roland Barthes „Röstens gräng“]. // *Nutida Musik* 1972–73, nr. 3, s. 18–19.
Terminoloogiliselt ja perspektiivselt : [Roland Barthes „Hääle hää!“] = Terminologically and Perspectively : [Roland Barthes „The Voice of the Voice“].
461. Farväl med Picasso : [Picassos målningar från de senaste åren]. // *Paletten* 1973, nr. 3, s. 13–15 : faksimil.
Sisaldab Pablo Picasso luuletust „24 Diciembre XXXV“ rohkete Ilmar Laabani käsikirjaliste parandustega rootsikeelsest tõlke faksiimilet.
Hüvastijätt Picassoga : [Picasso viimaste eluaastate maalid] = Farewell to Picasso : [Picasso's paintings of his last years].
Vt. taastrükk 13
462. Orfeus i musiken : Orfeus går och kommer. // *Nutida Musik* 1972–73, nr. 3, s. 47–51.
Orfeus muusikas : Orfeus läheb ja tuleb = Orpheus in Music : Orpheus Goes and Comes.
Vt. taastrükk 14
463. Nutida musik söder om Finska viken. // *Nutida Musik* 1972–73, nr. 3, s. 67.
Kaasaegne muusika Soome lahest lõunas = Contemporary Music South of the Finnish Gulf.
Vt. taastrükk 14
464. [Värsamt lyfts en brinnande : konstnär Philippe Collage]. // Galleri Triangeln 13. X 1973. S. l. : S. n., 1973. Häfte.
[Tuline tõstetakse üles : kunstnik Philippe Collage = Warm lifts the Burning : artist Philippe Collage].
Vt. taastrükk 13
465. Kommentarer till Hans G. Helms artikel : [„Den nya musiken och musikindustrins monopol“]. // *Nutida Musik* 1973–74, nr. 2, s. 26.
Kommentaariid Hans G. Helmsi artiklile : [„Kaasaegne muusika ja muusikatööstuse monopol“] = Commentaries on Hans G Helms' Article : [„Contemporary Music and the Monopoly of Musical Industry“].

1974

466. En bloddroppe med kårv och frisk smak : [konstnär Franco Leidi]. // Teckningar : Dessins, 1965–1973 / **Franco Leidi** ; inledning i svensk och fransk version av **Ilmar Laaban**. Norrköping : Norrköpings Museum 1974. S. IX, XI, XIII, XV.
Mõrkja ja värške maitsega verepiisk : [kunstnik Franco Leidi] = A Drop of Blood with a Sharp and Fresh Taste : [artist Franco Leidi].
 Vt. 13, 358, 363, 499

1975

467. Ankarets trygghet, drivandets lycka : Anteckningar om Siegfried Naumann. // *Nutida Musik* 1974–75, nr. 2, s. 30–32.
Ankru turvalisus, triivimise õnn : märkusi Siegfried Naumann kohta = Safety of the Anchor, the Luck of Drifting : Notes on Siegfried Naumann.
 Vt. taastrükk 14
468. Gräsrotsarbete i musikens ingenmansland : Om Siegfried Naumanns improvisation. // *Nutida Musik* 1974–75, nr. 3, s. 13.
Rohujuuretöö muusika eikellegimaal : Siegfried Naumann'i improvisatsioonid = Grassroots Work in the No Man's Land of Music : Improvisations of Siegfried Naumann.
 Vt. taastrükk 14
469. Den avklädda bruden som slumpmusikens jungfrumoder : Om Marcel Duchamp som kompositör. // *Nutida Musik* 1974–75, nr. 3, s. 23–24.
Lahtirietatud pruut kui juhumuusika neitsiema : Marcel Duchamp'ist kui heliloojast = The Undressed Bride as the Virgin Mother of Random Music : About Marcel Duchamp as Composer.
 Vt. taastrükk 14

1976

470. En knakande trappa upp till bilden : [konstnär Peter Weiss]. // Måleri, collage, teckning : 1933–1960 / Peter Weiss ; [katalogred.: Per Drougge ; översatt Ilmar Laaban]. Södertälje : Kulturnämnden, [1976]. S. 5–14.
Nagisev trepp mis viib üles pildini : [kunstnik Peter Weiss] = Creaky Stairs up to the Picture : [artist Peter Weiss].
 Vt. taastrükk 13, 361, 537, 539
471. Extrem följsamhet, extrem självständighet : om Karl-Erik Welin. // *Nutida Musik* 1976–77, nr. 1, s. 10–12.
Äärmine järgivus, äärmine iseseisvus : Karl-Erik Welinist = Extreme Compliance, Extreme Independence : about Karl-Erik Welin.
 Vt. taastrükk 13
472. Jean-François Lyotard : en porträttskiss. // *Nutida Musik* 1976–77, nr. 1, s. 20–21.

Jean-François Lyotard : portreevisand = Jean-François Lyotard : a Sketch of a Portrait.

Vt. taastrükk 13

473. [Partiturbblad till den trestämmiga ljuddikten... : konstnär Franco Leidi]. // *Kalejdoskop* 1976, nr. 2, s. 25.
[Partituurileht kolmehäälese häälutusele... : kunstnik Franco Leidi = Music Sheet for a sound-poem for three voices... : artist Franco Leidi].

1977

474. P-B som gengångare i superdrakeskrapan. // *Nutida Musik* 1976–77, nr. 4, s. 34–36.
P-B kui kodukäija superloheriivis = P-B As a Walker In the Super Dragon Scraper.
Vt. taastrükk 14
475. Tre målare – tre släktled. Tre sätt att nalkas naturen, bland annat. // Olev Mikiver, Enno Hallek, Mihkel Olt, Hässelby Slott, Galerie Plaisiren 5.–19. VI 1977 : [katalog]. Stockholm : Baltiska Institutet 1977. (Fourth Conference on Baltic Studies in Scandinavia). S. 1.
Kolm maalijat – kolm põlvkonda. Kolm viisi loodusele lähenemiseks, muuseas = Three Painters – Three Generations. Three Ways to Approach Nature, by the Way.
Vt. taastrükk 14
476. Meditationer och maskiner : [estnisk grafik]. // *Paletten* 1977, nr. 4, s. 38.
Meditatsioonid ja masinad : [eesti graafika] = Meditations and Machines : [Estonian graphic art].
Vt. taastrükk 13, 1051
477. Olydiga målare i Östtyskland. // *Paletten* 1977, nr. 4, s. 25. Allk.: Meinhard Larsson [pseudonym].
Allumatud maalijad Ida-Saksamaal = Insubordinate Artists in East Germany.
Vt. taastrükk 13

1978

478. En Nemesis *divina musicalis*. Karl-Erik Welin „Ett svenskt requiem“ // *Nutida Musik* 1977–78, nr. 3, s. 68–70. (Nytt verk).
Nemesi divina musicalis. Karl-Erik Welin „Rootsi reekviem“ = Divina Musicalis by Nemes. Karl-Erik Welin „Swedish Requiem“.
Vt. taastrükk 14
479. Femton konstnärer från sju länder på två kontinenter – vad har de gemensamt? // EHP Originalgrafik : [Endre Nemes, E. Jacobsen, Corneille, A. Bitrain, L. Rohde, C.-H. Pedersen, Pjotr Alechinsky, Y. Tabuchi, M. Andersen, P. Soulages, A. Marfaing, A. Haugen Sørensen,

B. Lindström, B. Dorny, Z. Wou-ki] : Lund, [galerie] Ariadne.
4.–31. III 1978 : [kataloog]. Lund : S. n., 1978. [S. 2–3].

Viisteist kunstnikku seitsmelt maalt kahel kontinendil – mis on neil ühist? = Fifteen Artists from Seven Countries and Two Continents – What do They have in Common?

480. Wilhelm Freddie. // Wilhelm Freddie, Lund : [galerie] Ariadne 15. IV – 28. V 1978 : [katalog]. Lund : S. n., 1978. S. 5–11.
Vt. taastrükk 13

1979

481. Öyvind Fahlström, konkret poet. // Öyvind Fahlström : Stockholm, Moderna Museet 13. X – 9. XII 1979 : [katalog]. Stockholm : Moderna Museet, 1979. S. 18–19.

Öyvind Fahlström, konkreetluuletaja = Öyvind Fahlström, a Concrete Poet.

Vt. taastrükk 12

482. Klingande hejdlikare : Marcel Duchamp som tonsättare. // *Nutida Musik* 1979–80, nr. 3, s. 32–35.

Helisevalt valjuhäälselt : Marcel Duchamp heliloojana = Sounds Loud and Clear : Marcel Duchamp as Composer.

Vt. taastrükk 14, 292

1980

483. Från målad utopi till vardag och vision : [estnisk konst I : från 1945]. // Estnisk konst och kultur – 35 år i Sverige : Kulturhuset 4 juli – 7 september 1980 / [arbetsgrupp för utställning och katalog : Co Derr et al. Stockholm : Kulturhuset, [1980]. S. 18–23.

Maalitud utoopiast argipäeva ja visioonina : [eesti kunst I, alates 1945] = From Painted Utopia to Daily Life And Vision : [Estonian art I, from 1945].

484. Andningshål och äventyr : [estnisk konst II]. // Estnisk konst och kultur – 35 år i Sverige : Kulturhuset 4 juli – 7 september 1980 / [arbetsgrupp för utställning och katalog : Co Derr et al. Stockholm : Kulturhuset, [1980]. S. 26–33.

Hingamispaus ja seiklusi : [eesti kunst II] = Breathing Spaces and Adventures : [Estonian art II].

Vt. taastrükk 13

1981

485. Franco Leidis boningar. // Franco Leidis : Göteborgs Konstmuseum 21. III 1982 ; Kulturhuset 28. IV – 6. VI 1982 : [katalog]. [Stockholm : S. n., 1981]. (Moderna Museet ; 3). S. 7–8.

Franco Leidi eluasemed = Franco Leidi's Habitations.

Vt. 13, 362

486. Ilmar Laaban „Eaux“ : [författarens kommentarer om denna ljuddikt]. // *Konceptuell och visuell musik : Fylkingen : Program. S. 1. : S. n., 1981. [S. 3].*

Ilmar Laaban „Veed“ : [autori kommentaarid häälutuse juurde] = Ilmar Laaban „Waters“ : [author's commentaries to this sound-poem].

487. Lekfull förslagenhet och upprorisk längtan : Myten och musiken i Lindegrens och Blomdahls *Sisyfos*. // *Nutida Musik* 1981–82, nr. 2, s. 12–14.

Mänglev ettependus ja mässuline igatsus : Müüt ja muusik Lindegreni ja Blomdahli Sisyfoses = A Playful Suggestion and Rebellious Longing : Myth and Music in Lindegren's and Blomdahl's Sisyphos.

Vt. taastrükk 14

1982

488. En objektör i rummet : [konstnär Franco Leidi]. // *Paletten* 1982, nr. 2, s. 43.

Objektöör ruumis : [kunstnik Franco Leidi] = An Objector in the Room : [artist Franco Leidi].

Vt. taastrükk 13

489. Om ljuddikten : *Eaux, Chien d'absolu*. // *Nutida Musik* 1982–83, nr. 1, s. 9. *Kõlaluulest : Veed ; Kõiksuse koer = About Sound-Poetry : Waters ; The Dog of Absolute.*

Vt. taastrükk 14

1983

490. Återbesök hos ett uppbrott : Bo Nilssons *Szene III* : [genmäle mot Runar Mangs]. // *Nutida Musik* 1982–83, nr. 3, s. 43.

Vastus Runar Mangi artiklile *Dagens Nyheter* 14. II 1983.

Teelemineku taaskülastus : Bo Nilssoni Szene III = Revisiting A Departure : Bo Nilsson's Scenes III.

Vt. taastrükk 14, 447, 932

491. Nya fula ankungen i Babels svansjö : [genmäle mot Runar Mangs]. // *Nutida Musik* 1982–83, nr. 4, s. 28–29.

Uus inetu pardipoeg Paabeli luikede järvel : [vastus Runar Mangsile] = A New Ugly Duckling in Babel's Swan Lake : [in objection to Runar Mangs].

Vt. taastrükk 14

492. Konsten en andra natur : En presentation av Siegfried Naumanns *Flores Sententiarum*. // *Nutida Musik* 1983–84, nr. 2, s. 18.

Kunst on teine loomus : Siegfried Naumanni Flores Sententiarumi esitlemine = Art is the Second Nature : Presentation of Siegfried

Naumann's Flores Sententiarum.

Vt. 14, 498

1984

493. Gudrun Åhlberg „Kvinnolandskap och skuggspel“. // Gudrun Åhlberg : Stockholm, Galerie Linnæus vernissage 25. II 1984 : [kataloog].
Stockholm : S. n., 1984. S. 2–3.
Gudrun Åhlberg „Naismaastik ja varjumäng“ = Gudrun Åhlberg „Female Landscape and a Game of Shadows“.
Vt. taastrükk 13
494. Ghérasim Luca. // *Utslag* 1984, nr. 5. [Häfte].

1985

495. Le Facteur Nerval : Landskrona, 18.–19. VIII 1984 // *Nutida Musik* 1985–86, nr. 1, s. 45.
Nervali faktor = The Factor of Nerval.
Vt. taastrükk 14
496. Världen och historien som rörlig fixeringsbild : [Sven-Erik Johansson]. // Sven-Erik Johansson, 1955–1985 : Borås, Konstakademien, Stockholm 2. II – 24. II 1985, Borås Konstmuseum, Malmö Konsthall, Göteborgs Konsthall. [Stockholm] : S. n., 1985. S. 13–15.
Maailm ja ajalugu kui fikseerimispilt : [Sven-Erik Johansson] = World and History As Moving Fixation Image : [Sven-Erik Johansson].
Vt. taastrükk 13, 163
497. Cajsa Holmstrand : [konstnär]. // Cajsa Holmstrand : Galerie Glemminge, 16. III – 15. IV 1985 : [katalog]. [Stockholm] : Galerie Glemminge, 1985. S. 3.
Vt. taastrükk 13
498. Konsten en andra natur : En presentation av Siegfried Naumanns *Flores Sententiarum*. // *Nutida Musik* 1985–86, nr. 1, s. 45.
Kunst on teine loomus : Siegfried Naumann'i Flores Sententiarumi esitlemine = Art is the Second Nature : Presentation of Siegfried Naumann's Flores Sententiarum.
Vt. 14, 492

1986

499. En bloddroppe med kärv och frisk smak : [konstnär Franco Leidi]. // Franco Leidi : Teckningar. 1, 1965–1973 / inledning av Ilmar Laaban ; introduction de Ilmar Laaban. Åhus : Kalejdoskop, 1986. 2., rev. uppl. S. VIII, X, XII, XIV, XVI.
Mörkja ja värske maitsega verepiisk : [kunstnik Franco Leidi] = A Drop of Blood with a Sharp and Fresh Taste : [artist Franco Leidi].
Vt. 13, 358, 363, 466

500. [Tre upplevelser krönte mitt besök... : konstnärer : Paul Klee, Max Ernst, Roberto Matta, Mimmo Paladino]. // [Utställning] : Stockholm, Galerie Bel'Art 1. II – 1. III 1986. [Stockholm] : S. n., 1986. S. 2.
[Kolm elamust kroonisid mu külastust... : kunstnikud : Paul Klee, Max Ernst, Roberto Matta, Mimmo Paladino] = [Three experiences crowned my visit... : artists : Paul Klee, Max Ernst, Roberto Matta, Mimmo Paladino].
501. Deadman & Co : [om seriers]. // Boken om SERIER! : Stockholms kulturförvaltning, Stockholms Kulturhuset apr. 1986. [Stockholm] : S. n., 1986. S. 108–115.
Deadman & Co : [koomiksitest = about comics].
502. Den tidige Freddie. Dugar, hågomster, reflexioner. // Wilhelm Freddie och Sverige : 27. IV – 1. VI 1986. Norrköping : Norrköping Konstmuseum, 1986. S. 7–12.
Varane Freddie. Kangad, mälestused, peegeldused = Young Freddie. Fabriques, Memories, Reflections.
503. [Ilmar Laabans text i Expo Aleby-katalogen]. // Wilhelm Freddie och Sverige, 27. IV – 1. VI 1986. Norrköping : Norrköping Konstmuseum, 1986. S. 14–16.
[Ilmar Laabani tekst Expo Aleby-kataloogis] = [Ilmar Laaban's text in the catalogue of the Expo Aleby].
504. Franco Leidi : [konstnär]. // *Daily Air Force* : Kastrupgårdsamlingen, Kastrup, Danmark. 8. V 1986, s. 5–8.

1987

505. Rummets övertoner : [Carinne Löfgren-Williams konst]. // Tema med variation Laudamus : Carinne Löfgren-Williams : Stocksundstorps Gård. [Solna : S. n., 1987]. S. [6–7].
Ruumi ülemtoon : [Carinne Löfgren-Williamsi kunst] = Overtones of a Room : [Carinne Löfgren-Williams's art].
 Vt. taastrükk 13
506. Från eko över punkt och fält till eko. // Svensk musikvår 1987 : 24. III – 4. IV 1987 : [program]. Stockholm : [Rikskonsert], 1987. S. 3–5.
Kajast üle punkti ja välja kajani = From Echo, over a Point and a Field, to Echo.
507. „Masken i kulan, kulan i äpplet...” I–III. // Två tecknen : En antologi med svensk poesi och bildkonst sammanställd av Sune Nordgren. Stockholm : FIB:s Lyriskklubb, 1987. S. 25–29.
„Uss kuulis, kuul õunas...” I–III = „A Maggot in a Bullet, a Bullet in an Apple“ I–III.
508. Öyvind Fahlström eller Tiden som avlar barn med sigsjälv. // *Siksi* 1987, nr. 4, s. 9, 11–12, 14–15.

Öyvind Fahlström ehk aeg, mis eostab oma lapsed iseendaga = Öyvind Fahlström or the Time that Breeds Children with Itself.

1988

509. Ett par skärvor anagrammatik. // Franco Leidi : en retrospektiv utställning av skulptur, teckning, grafik, foto. Lund : Lunds Konsthall, 1988. S. 12.
Anagrammporträtt av Ilmar Laaban och Annila Sterner. Paar vihku anagrammatikat = A Few Pages of Anagrammatics.
510. Från färg till värld : Anteckningar om Sven Inge. // Sven Inge Höglund : målningar 1956–1988 : Stockholms Konstmässa : [katalog över personlig utställning]. Stockholm : Galleri VIII Strandvägen, 1989. S. 4–6.
Värvist, mis moodustab maailma : märkmeid Sven Inge kohta = Colours that Make the World : Notes on Sven Inge.
Vt. 340, 341, 345, 364
511. Laroy : [konstnär Tony Laroy Strandberg]. // Laroy : Stockholm, Galerie Sassi, 1988. [Stockholm : S. n., 1988]. S. 2. [Katalog ; 1988, 1].
512. Genesis och Exodus : I marginalen på den tidiga Nemes. // Valand Göteborg – Europa generation 47–55 : Stockholm, Kulturhuset. 28. IV – 4. IX 1988. [Stockholm : S. n., 1988]. S. 8–23.
Genesis ja Exodus : marginaale varasest Nemesist = Genesis and Exodus : Remarks on the Early Nemes.
513. Ilmar Laaban mot nya mål. Söker de friska stötarna / [intervju med Ilmar Laaban ; frågade] **Kristina Mezei**. // *Vestmanlands Läns Tidningen* 8. XI 1988, nr. 260, s. 6. (Kultur).
Ilmar Laaban uute eesmärkide poole. Otsib värskleid tõukeid = Ilmar Laaban towards New Objectives. Searches for Fresh Challenges.

1989

514. Passarens steg på väggens väg : [Walter Valentini]. // Walter Valentini : [katalog]. Stockholm : S. n., 1989. (Gummesons katalog ; 220). S. 3–4.
Mööduja sammud seinä rajal : [Walter Valentini] = Steps of a Passer-by on the Path of the Wall : [Walter Valentini].

1990

515. Från ruin till runa. // Uno Svensson : Människobilder : Lunds Konsthall, 10. III – 16. IV 1990. Lund : S. n. 1990. S. 7.
Rusudest ruunini = From Ruins to Runes.
516. I vår tid ymnighetstornen... // Marco Cecioni : Mytografik. Mytography. Mitografia : 21. IV – 10. V 1990 : [katalog]. Stockholm : Galerie Diana, 1990. [S. 2].
Meie ajal on küllusesarves... = In our time the cornucopia has...
Vt. 347, 352

517. Anteckningar om Max Walter [Svanberg]. // Max Walter Svanberg : Hagalund, Olle Olsson-huset, 28. IV – 27. V 1990. [Hagalund : S. n., 1990]. S. 7–8.
Märkmeid Max Walter Svanbergist = Notes about Max Walter Svanberg.
518. Endre Nemes den otillväjnbare. // Endre Nemes : Teckning. Collage. Måleri : Stockholm, Moderna Museet, 24. XI 1990 – 13. I 1991, [Stockholm : S. n., 1991]. S. 19–24.
Kättesaamatu Endre Nemes = The Unapproachable Endre Nemes.

1991

519. En som gräver där han stått. // Madhat Ali, 1986–1990 : [kataloog]. [Stockholm] : [S. n.], [1991]. S. 4.
Ta enda radade rajamine = Digging up his Own Tracks.
520. Planritningar, härvor, mysterier : Grafik från Tallinn och Vilnius. // *Grafiknytt* 1991, nr. 2, s. 3–10.
Plaanijoonestused, sasipuntrad ja müsteeriumid: Graafika Tallinnast ja Vilniusest = Floorplans, Tangles, Mysteries : Graphic Art from Tallinn and Vilnius.
521. Från ruin till runa: [om Uno Svenssons konst]. // Uno Svensson : Människobilder : Kalmar Konstmuseum 25. V – 23. VI 1991. [Kalmar : S. n., 1991]. [S. 3–4].
Rusudest ruunini : [Uno Svenssoni kunstist] = From Ruins to Runes : [about the Art of Uno Svensson].

1992

522. Siegfried Naumann – en spektrum linjernas speleman. // Kungliga Musikaliska Akademiens Årskrisft 1991 : Uppsala, Kungliga Musikaliska Akademien, 1992. Uppsala : S. n., 1992. S. 29–32.
Siegfried Naumann – spektrumjoonte mængumees = Siegfried Naumann – A Player on Spectrum Lines.
523. Franco Leidi. // Nordisk skulptur i parken : Trädgårdsföreningen, 20. V – 30. VIII 1992. Stockholm : S. n., 1992. S. 46.
524. Blickar låbgt inifrån. // Franco Leidi : Stockholm, Konstakademien, 5.–27. IX 1992. [Stockholm : S. n., 1992]. S. 6–12, 15–17.
Anagrammporträtt av Ilmar Laaban och ljuddikt „Monotaurus och Statara“.
Pilgud sügavalt seestpoolt = Glimpses from the Deep Inside.

1993

525. Den serena saxen. // Gudrun Åhlberg / **Jan Linder** ; förord: **Ilmar Laaban**, summary: **Jan Linder**. Stockholm : Raster Förlag, 1993. [S. 5–6], 112, 116.

Rahulikud käärid = The Serene Scissors.

Jan Linder. Summary. P. 112, 116.

Tsiteeritakse Ilmar Laabani kirjutist imażinistide kohta ja mainitakse tema mõju Gudrun Åhlberg'ile.

Quotation from Ilmar Laaban's article about the imaginers, mentioning their influence on Gudrun Åhlberg.

526. Adjö husgudar! : [om Sovjetiska Insignier] / [med Kristiina Hellström]. // *Utblick* 1993, nr. 3, s. 22–27 : ill.
Jumalaga, jumalused! : [Nõukogude sümboolikast] = Goodbye House Gods! : [about Soviet symbols].
527. Konstnärer mot strömmen : [om surrealistler från Estland]. // *Dunklets kristaller : Nio PARA-surrealistler från Estland : Södertälje, Södertälje Konsthall 4. IX – 17. X 1993. [Södertälje : S. n., 1993]. S. 11–12.*
Kunstnikud vastu voolu : [eesti sürrealistidest] = Artists Against the Stream : [about Estonian Surrealists].

1994

528. Om Marilyn Kuksht (från San Fransisco, California, USA). // Marilyn Kuksht. Stockholm : Gallery Carl Marcus, 1994. 1 S.
Marilyn Kukshtist (San Fransiscost, California, USA) = About Marilyn Kuksht (from San Francisco, California, USA).
529. Spontana mytologier. // *Irréalisation / Frédéric Iriarte.* [Södertälje] : [F. Iriarte], 1994. S. 13–15.
Spontaansed mütooloogiad = Spontaneous Mythologies.
530. En dröm för fyrtio år sedan. // *Mannen på gatan : Surrealism* 1994, nr. 2, s. 122–126.
Unistus nelikümmend aastat tagasi = A Dream Forty Years ago.
531. Den tillkorkade källan / [med Aase Berg, Kajsa Bergh, Johannes Bergmark, Carl-Michael Edenborg, Bruno Jacobs, H. Christian Werner, Mattias Forshage, T. Dusey, Gudrun Åhlberg, Ilmar Laaban]. // *Mannen på gatan : Surrealism* 1994, nr. 2, s. 131–132.
Suletud allikas [ühisauthorsus : Aase Berg, Kajsa Bergh, Johannes Bergmark, Carl-Michael Edenborg, Bruno Jacobs, H. Christian Werner, Mattias Forshage, T. Dusey, Gudrun Åhlberg, Ilmar Laaban] = The Corked Source [together : Aase Berg, Kajsa Bergh, Johannes Bergmark, Carl-Michael Edenborg, Bruno Jacobs, H. Christian Werner, Mattias Forshage, T. Dusey, Gudrun Åhlberg, Ilmar Laaban].
532. Ringlek över havsdjup : [konstnär Marco Cecioni]. // *The gift of inspiration = Il dono dell' ispirazione = Inspirationes gåva :* Stockholm, Galleri Östermalm, 17. III – 2. IV 1994. Stockholm : S. n., 1994. [S. 6].
Ringmäng meresügaviku kohal : [kunstnik Marco Cecioni] = A Round

Dance over the Deep Sea : [artist Marco Cecioni].

Vt. 350, 353

533. Hövdingen värdad. // *Kalla Handen* 1994, nr. 2 (september), s. 2.
Pealik tuulutatud = The Chief Valued.
534. Roberto Torregiani eller frigsörelsens dialektik : [konstnär Roberto Torregiani]. // Robert Torregiani : Sjärens blick : Stockholm, Italienska Kultuinstitut : Luleå, Norrbotens museum, 1. X – 6. XI 1994 : [Stockholm] : Utställningshall Köping, 12.–25. XI 1994. [Stockholm : S. n., 1994]. S. 15, 17–18, 21, 23, 26–27.
Roberto Torregiani ehk vabastamise dialektika : [kunstnik Roberto Torregiani] = Roberto Torregiani or the Dialectics of liberation : [artist Roberto Torregiani].

1995

535. [... Den höga starka färgen... ; ... mellan dessa formalvarelser...]. // Sven Inge De Monér. Stockholm : S. n., 1995. [S. 5].
[...See kõrge tugev värv... = ...The high Strong Colour... ; ...Between these Formal Creatures... = ...vormiolendite vahel...].
536. Diktodling : [intervju med Laaban / frågade **Carl-Michael Edenborg**]. // *Stora Saltet* 1995, nr. 1, Juni, s. 28.
Luulekasvatamine = Poetry Cultivation.
537. En knakande trappa upp till bilden. // Endre Nemes, Peter Weiss : Prins Eugens Waldemarsudde, 22. I – 5. IV 1998 : [katalog]. Stockholm : S. n., 1998. (Utställningskatalog ; N 44). S. 25–36 : ill.
Nagisev trepp, mis viib üles pildini = Creaky Stairs up to the Picture.
Vt. taastrükk 13, 361, 470, 539

ARTIKLID SAKSA KEELES · ARTICLES IN GERMAN

1955

538. [Splitter, Fetzen, Stangen]. // Nemes : [åtagandebok]. Göteborg : Edition Nemesis, 1955. S. 22–23, 26.
[Liistud, viilud, vardad = Splinters, Scraps, Sticks].

1976

539. Eine knarrende Stiege hinauf zum Bild : [künstler Peter Weiss]. // Måleri, collage, teckning : 1933–1960 / Peter Weiss ; [katalogred.: Per Drougge] ; [övers.: Ilmar Laaban...]. Södertälje : Kulturnämnden, [1976]. S. 5–14.
Nagisev trepp, mis viib üles pildini : [kunstnik Peter Weiss] = Creaky Stairs up to the Picture : [artist Peter Weiss].
Vt. taastrükk 13, 361, 470, 537

1983

540. Ein Dichter für dürftige Zeiten : [Juhan Liiv]. // *Trajekt* 1983, Nr. 3, S. 27–30.
Luuletaja nappide aegade eest : [luuletaja Juhan Liiv] = *A Poet for Scant Times* : [poet Juhan Liiv].

1985

541. Eine stillgelegte Junggesellenmaschine : [Marcel Duchamp]. // *Trajekt* 1985, Nr. 5, S. 239.
Taltsutatud poissmeesmasin : [Marcel Duchamp] = *A Disused Bachelor Machine* : [Marcel Duchamp].
542. Über Viivi Luik : [dichter]. // *Trajekt* 1985, Nr. 5, S. 264–265.
Viivi Luigest : [luuletaja] = *About Viivi Luik* : [poet].

1986

543. Ilmar Laaban : Stentorsstön. // *Tillsammans!* : Schweden besuch Berlin Multimedia & Performance, 30. X – 2. XI 1986. [Berlin : S. n., 1986]. S. 34. Bio-bibliographische Notizen. S. 48–49.
Ilmar Laaban : Stentori oiged = *Ilmar Laaban : Stentorian Groan*.

ARTIKLID TAANI KEELES · ARTICLES IN DANISH

1969

544. Wilhelm Freddie / red af Steen Colding. København : Bjerregård-Jensens Bogtrykkeri, 1962. 102 s. : ill.
545. Festschrift till Wilhelm Freddie / Ilmar Laaban etc. // Wilhelm Freddie : [med tekst på dansk og engelsk] / **Edouard Jaguer**. København : Svend Hansens Förlag, 1969. 172 s. : ill.
Pidukiri Wilhelm Freddiele : (Ilmar Laaban jt.) = *Festschrift for Wilhelm Freddie* : (Ilmar Laaban etc).

III ILMAR LAABANI LUULE- JA PROOSATÖLKED *POETRY AND PROSE TRANSLATIONS BY ILMAR LAABAN*

TÖLKED EESTI KEELDE · *TRANSLATIONS INTO ESTONIAN*

1939

546. **Salvador Dali.** Suur masturbant : [luuletus] / [tõlge Ilmar Laaban]. // *Eesti Noorus* 1939, nr. 12, lk. 364.
Great Masturbant.

1941

547. **Mihhail Lermontov.** Poeedi surm : [luuletus] / [tõlge Ilmar Laaban]. // *Nõukogude Kultuur* 1941, nr. 6, lk. 361–362.
Death of a Poet.

1948

548. **Rainer Maria Rilke.** Hölderlinile : [luuletus] / [tõlge ja autorist Ilmar Laaban]. // *Sõna* 1948, nr. 4, lk. 150–151.
To Hölderlin.
Vt. taastrükk 5

1951

549. **Erik Lindegren.** Nädala tõetera ehk mõrane grammofoniplaat : [luuletus] / [tõlge Ilmar Laaban]. // *Vaba Eesti* 1951, nr. 1, lk. 5.
Dictum of the Week, or a Cracked Gramophone Record.
Vt. taastrükk 5

1952

550. **Federico Garcia Lorca.** Laul hämaraist tuvidest : [luuletus] / [tõlge ja autorist Ilmar Laaban]. // *Vaba Eesti* 1952, nr. 4, lk. 4.
A Song about Dark Doves.
Vt. taastrükk 5

1954

551. **Henri Michaux.** Surmalaul : [proosaluuletus] / [tõlge ja kommentaarid Ilmar Laaban]. // *Vaba Eesti* 1954, nr. 4, lk. 4.

A Song of Death : [prosepoem].

Vt. taastrükk 5

552. **Gunnar Ekelöf**. Laul : [luuletus] / [tõlge Ilmar Laaban]. // *Teataja* 22. VII 1954, nr. 16, lk. 5. (Kultuur. Kirjandus. Kunst).

A Song.

Vt. taastrükk 5

1956

553. **Juan Ramón Jiménez**. Klassiline idüll ; Öine : [luuletused] / [tõlge Ilmar Laaban]. // *Teataja* 16. XII 1956, nr. 24, lk. 7.

Classical Idyll ; *Nocturnal*.

Vt. taastrükk 5

1957

554. **Paul Celan**. Mere kohal su juuksed ; Hilja ning sügavalt ; Aegpunaseil huulil ; Vait! ; Vahelduva võtmega : [luuletused] / [tõlge Ilmar Laaban]. // *Mana* 1957, nr. 1, lk. 14–15.

Your Hair over the Sea ; *Late and Deep* ; *On Time Red Lips* ; *Silence!* ; *With a Varying Key*.

555. Kümme väikest neegrikest : [poliitiliseks pööratud lastelaul Agatha Christie ainetel / inglise lastelaulu tõlge saksa keele kaudu Ilmar Laaban]. // *Teataja* 27.VII 1957, nr. 14, lk. 2.

Ten Little Negroes : [a childrens' song after Agatha Christie is made into a political song].

1958

556. **William Blake**. Tiiger : [luuletus] / [Ilmar Laabani järelmärkus tõlkele]. // *Teataja* 25. I 1958, nr. 2, lk. 4.

The Tyger.

Vt. taastrükk 5, 582, 1278

557. **Johannes Hübner**. Jäälilled : [luuletus] / [tõlge Ilmar Laaban]. // *Mana* 1958, nr. 2 (1), lk. 36.

Ice Flowers.

558. **Franz Mon**. Ahel kolmest ahel kümnest : [luuletus] / [tõlge Ilmar Laaban]. // *Mana* 1958, nr. 2 (1), lk. 37.

A Chain of Three a Chain of Ten.

559. **Jean Arp**. Universumi kivi võileivust juustega : [luuletus] / [tõlge Ilmar Laaban]. // *Vaba Eesti* 1958, nr. 4–6, lk. 10.

The Stone of the Universe with Sandwich Hair.

Vt. taastrükk 5

1959

560. **Christian Morgenstern.** Kiri Koterproualt : [luuletus] / [tõlge Ilmar Laaban]. // *Teataja* 7. III 1959, nr. 10, lk. 4.
A Letter from Koterfrau.
Vt. taastrükk 5
561. **Charles Baudelaire.** Matk I–VIII : Maxime de Camp'ile : [luuletus] / [tõlge Ilmar Laaban]. // *Mana* 1959, nr. 2, lk. [73]–77.
The Journey.
Vt. taastrükk 5
562. **Bertil Malmberg.** Fantasmagooria 3 : [luuletus] / [tõlge Ilmar Laaban]. // *Mana* 1959, nr. 4, lk. 235–236.
Phantasmagoria 3.
Vt. taastrükk 5

1960

563. **Nelly Sachs.** Tuleb mõni : [luuletus] / [tõlge ja autorist Ilmar Laaban]. // *Teataja* 13. II 1960, nr. 6, lk. 4.
If Someone Comes.
Vt. taastrükk 5
564. **Guillaume Apollinaire.** Künkad : [luuletus] / tõlge ja järelmärkus Ilmar Laaban. // *Mana* 1960, nr. 2–3, lk. 96–98.
Hills.
Vt. taastrükk 5
565. **Pierre Emmanuel.** Canto : [luuletus] / [tõlge ja autorist Ilmar Laaban]. // *Vaba Eesti* 1960, nr. 6, lk. 130.
Laul.
Vt. taastrükk 5

1961

566. **Pierre Réverdy.** Valge ja must : [luuletus] / [tõlge ja autorist Ilmar Laaban]. // *Vaba Eesti* 1961, nr. 6, lk. 83.
White and Black.
Vt. taastrükk 5

1962

567. **Federico Garcia Lorca.** Väike viinivalss : [luuletus]. // *Vaba Eesti* 1962, nr. 1, lk. 11.
A Little Viennese Waltz.
Vt. taastrükk 5
568. **Jean Arp.** Tsüklist mida viiulid laulavad oma pekist süngis : [luuletus]. // *Vaba Eesti* 1962, nr. 4–5, lk. 53.

From the Cycle that Violins Sing in their Lardy Bed.

Vt. taastrükk 5

569. **Jean Arp.** Kaks luuletust mida viiulid laulavad oma pekist sängis :
Teokarbijutt ; Must rõõm. // *Vaba Eesti* 1962, nr. 4–5, lk. 68.
Two Poems that Violins Sing in their Bed of Lard : Sea Shell Talk ; Black Joy.
Vt. taastrükk 5

1964

570. **Jean Cocteau.** Vaene Jean : [luuletus]. // *Teataja* 30. X 1964, nr. 22, lk. 6.
Poor Jean.
Vt. taastrükk 5

1965

571. **Elsa Grave.** Pahaaimamatu kõneleb lõunalaua taga : [luuletus]. //
Teataja 11. XII 1965, nr. 24, lk. 4.
The Unsuspecting [Character] Speaks at the Dinner Table.
Vt. taastrükk 5

1966

572. **Charles Baudelaire.** Tsüklist „Spliin ja paleus“ : [luuletus]. // *Teataja*
13. I 1966, nr. 1, lk. 4.
From the cycle „Spleen and the Ideal“.
Vt. taastrükk 5

1967

573. **Charles Baudelaire.** Lesbos ; Mässaja : [luuletused] / [tõlge Ilmar
Laaban]. // *Mana* 1967, nr. 32, lk. 66–69.
Lesbos ; Rebel.
Vt. taastrükk 5
574. **Charles Baudelaire.** Ebaõnn (*Le Guignon*) ; Mees ja meri (*L'Homme
et la mer*) ; Mask (*Le Masque*) ; Hümn Ilule (*Hymne à la Beauté*) ;
De profundis clamavi ; Lethe (*Le Léthé*) ; Lõhnapudel (*Le Flacon*) ; Sume
laotus (*Ciel brouillé*) ; Vihavimma tõrs (*Le Tonneau de la haine*) ;
Ümbimus (*Obsession*) ; Sümpaatiline õudus (*Horreur sympathique*) ;
Pääsmatus I–II (*L'Irrémédiable*) ; Eidekesed I–IV (*Les petites vieilles*) ;
Luukere maaharijaks I–II (*Le Squelette laboureur*) ; Mäng (*Le Jeu*) ;
Kaltsukorjajate vein (*Le Vin des chiffoniers*) ; Üks märtritar (*Une
Martyre*) ; Lesbos (*Lesbos*) ; Litaaniad saatanale (*Les Litanies de Satan*) ;
Uudishimuliku ulm (*Le Rêve d'un curieux*) ; Matk I–VIII (*Le Voyage*) ;
Uued kurjad lilled : Mässaja (*Le Rebelle*) : [luuletused] / tõlk. Ilmar
Laaban. // Kurja lilled / Charles Baudelaire ; koostanud August Sang.
Tallinn : Perioodika, 1967. 134 lk. (Loomingu Raamatukogu ; nr. 36–37).

Misfortune ; Man and the Sea ; The Mask ; Hymn to Beauty ; Lethe ; A Bottle of Perfume ; Dusky Expanse ; The Well of Hate ; Obsession ; A Sympathetic Horror ; Irreparabile I–II ; Little Old Women ; The Skeleton Labourer I–II ; The Game ; The Wine of Ragpickers ; One Female Martyr ; Lesbos ; The Litanies of Satan ; A Dream of a Curious ; The Journey I–VIII ; Rebel.
Vt. taastrükk 5, 984, 1497

1970

575. **Gunnar Ekelöf.** Mereteema : *Bal des petits lits blancs* ; Paabulinnutorn ; Meremuundumine ; Randauhutud ; *Envoi* : [luuletused] / [tõlge ja kommentaar Ilmar Laaban]. // *Mana* 1970, nr. 1 (37), lk. 68–70.
Sea-Theme : Ball of Small White Beds ; Peacock Tower, Sea Transformation ; Washed to the Beach ; Dispatch.
Vt. taastrükk 5, 267

1972

576. **Arthur Rimbaud.** Maldamise pidud : Lehekuu lipud ; Laul kõrgeimalt tornilt ; Igavik ; Kuldne aeg : [luuletused] / [tõlge Ilmar Laaban]. // *Mana* 1972, nr. 39, lk. 48–49.
Parties of Devotion : Flags of May ; The Song from the Tallest Tower ; Eternity ; Golden Age.
Vt. taastrükk 5

1989

577. **Giacomo Oreglia.** Walter Valentini : [Ei ole muud sinul olemisõigust] : [luuletus] / [tõlge Ilmar Laaban]. // Walter Valentini : [kataloog]. Stockholm : S. n., [1989]. (Gummesons katalog ; 220). S. 11.
Walter Valentini : [You Have no Other Right of Being].

1991

578. **Gottfried Benn.** Ebaõndsate väljad : [luuletus] / [tõlge Ilmar Laaban]. // *Vikerkaar* 1991, nr. 12, lk. 14.
Fields of the Unblessed.
579. **Hans Arp.** Linnupetlem 1, 3 ; Kurameerit külaline 6, 7 ; Keelega saelaud 3 ; Nurrupiiim : 1: [luuletusi kogust „Püramiidseelik“] / [tõlge Ilmar Laaban]. // *Vikerkaar* 1991, nr. 12, lk. 19–21.
Bird Bethlehem 1, 3 ; A Gallant Guest 6, 7 ; A Plank with a Tongue 3 ; Purring-Milk : 1: [poems from the collection „Pyramidal Skirt“].
580. **Kurt Schwitters.** Denatureeritud luule : [luuletus] / [tõlge Ilmar Laaban]. // *Vikerkaar* 1991, nr. 12, lk. 22.
Denatured Poetry.
Vt. taastrükk 11, 636

1995

581. **Eve Suurvee.** Kas Eesti vajab psühhoanalüüsi? : aulaloeng 29. aprillil 1994 / [tõlge Ilmar Laaban]. Tartu : Tartu Ülikooli Kirjastus, 1995. Lk. 5–24.
Does Estonia Need Psycho-Analysis? : Lecture in the Assembly Hall, 29 April 1994.

1997

582. **William Blake.** Tiiger : [luuletus] / [tõlge Ilmar Laaban]. // *Vikerkaar* 1997, nr. 6, lk. 5.
W. Blake'i luuletus „Tiiger“ originaalis ja seitsmes eri tõlkes, üheks tõlkijaks Ilmar Laaban.
The Tyger.
Vt. taastrükk 5, 556, 1278

1999

583. **Jean Cocteau.** Ristilöömine : [poeem] / prantsuse keelest tlk. Ilmar Laaban, saateks U[do]. U[ibo]. // *Looming* 1999 nr. 4, apr., lk. 518–528.
La Crucifixion = The Crucifixion.

2000

584. **Erik Lindegren.** Kolm luuletust / rootsi keelest tõlkinud Ilmar Laaban ; järelsõna autor Ain Kaalep. // *Akadeemia* 2000, nr. 4, lk. 803–805.
Sisaldab: Nähtamatu olend seespool meid rebib puruks kõik ruumid... ; Mõrane grammofoniplaat ; Shelley' mere kaldal.
Contents: *The Invisible Being inside us Tears to Pieces All the Rooms... ; A Cracked Gramophone Record ; On the Shore of Shelley's Sea.*
585. **Charles Baudelaire.** Lesbos : [luuletus] / tlk. Ilmar Laaban ; saateks Marek Tamm. // *Vikerkaar* 2000 nr. 11/12, lk. 66–79.
„Kurja lillede“ kuus ärakeelatud luuletust.
Lesbos.

2001

586. Magneetiline jõgi : värsitõlkeid prantsuse ja rootsi luulest / [tõlge ja järelsõna:] Ilmar Laaban ; [koostanud ja järelsõna: Jaan Malin ; toimetanud Jaan Malin ja Ülo Treikelder ; järelsõna tõlkinud Ene-Reet Soovik ; kujundanud Jüri Kaarma]. Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2001. 287 lk.

SISUKORD:

Saateks / **Ilmar Laaban.** Koostaja viited saatesõnale / **Jaan Malin.**
I : Les Litanies de Satan = Litaneiad Saatanale ; Prière = Palvus ;
Le tonneau de la haine = Vihavimma tõrs ; Abel et Caïn I–II = Aabel ja Kain I–II / **Charles Baudelaire.** Le cœur volé = Varastet süda ;

Fêtes de la faim = Nälja pillerkaar ; „Ô saisons, ô châteaux...“ = Õnn ; Chanson de la plus haute tour = Laul kõrgeimalt tornilt ; L'éternité = Igavik ; Rêve = Ulm ; Valse = Valss / **Arthur Rimbaud**. II : Pour vivre ici = Elamaks siin ; Baigneuse du clair au sombre = Suplev naine valgest hämarani ; Giorgio de Chirico = Giorgio de Chirico ; La dame de carreau = Ruutuemand ; Du cycle „Défense de savoir“ = Kogust „Teadmine keelatud“ ; Du cycle „Les nuits partagées“ = Tsüklist „Jagat ööd“ ; Ce que dit l'homme de peine est toujours hors de propos = Mida inimene ütleb valu kohta on alati ebaoluline ; Nous sommes = Meie oleme ; „C'est avec nous que tout vivra...“ = „Küll meiega hakkab kõik elama...“ ; Du cycle „Médiuses“ = Kogust „Médiuses“ ; Mourir = Surra ; Vivre = Elada ; L'absence = Älnidus ; Façons de parler façons de voir I–VII = Viise, kuidas kõnelda, viise, kuidas näha I–VII ; Liberté = Vabadus ; Rêve du 12 novembre 1943 = Ulm 12. novembrist 1943 ; Du cycle „À celle qui répète ce que je dis“ = Tsüklist „Sellele naiste seas kes kordab mida ma ütlen“ ; Chanson du feu vainqueur du feu = Laul tulest mis sai võitu tulest ; À Raoul Ubac = Raoul Ubac'ile / **Paul Éluard**. La Crucifixion 1–25 = Ristilöömine 1–25 / **Jean Cocteau**. III : Helvetes-Brueghel (détalj) = Põrgu-Brueghel (detail) / **Gunnar Ekelöf**. Lillan med dockan = Pisiplika nukuga / **Ragnar Thoursie**. Inre samtal i gryningen = Sisevestlus aovalgel / **Karl Vennberg**. Från „Mannen utan väg“ = Kogust „Mees ilma teeta“ ; den trassiga grammfonplattan = Mõrane grammfoniplaat ; Vid Shelleys hav = Shelley' mere kaldal / **Erik Lindgren**. IV : Le jeu de construction = Ehitusmäng ; Du cycle „Mourir de ne pas mourir“ = Tsüklist „Surra mitte suremast“ ; Georges Braque = Georges Braque ; Les cendres vivantes = Elav tuhk ; Du cycle „Défense de savoir“ I = Tsüklist „Teadmine keelatud“ (I) ; Du cycle „Défense de savoir“ VII = Tsüklist „Teadmine keelatud“ VII ; [Il est extrêmement touchant...] = [Nii ütlemata liigutav...] ; Yves Tanguy = Yves Tanguy ; Par un après-midi très froid des premiers jours de 1713 ou le monde tel qu'il est = Ühel väga külmal pärastlõunal aasta 1713 alguses ehk Maailm nii nagu ta on ; Je croyais le repos possible = Ma pidasin puhkust võimalikuks ; Toute la vie = Kogu elu ; Toutes pour une = Kõik naised ühe eest ; La victoire de Guernica = Guernica võit 1–14 ; Après moi le sommeil = Pärast mind tulgu uni 1–12 ; Jardin perdu = Kadunud aed ; Du cycle „Juste milieu“ = Tsüklist „Kuldne kesktee“ ; A Pablo Picasso I–VI = Pablo Picassole I–VI ; Jeux vagues la poupée I–XIV = Nukumängud I–XIV ; Le droit le devoir de vivre = Õigus kohus elada ; Si tu aimes = Kui lemmid ; Couvre-feu = Pimendus ; Le sort = Saatus ; La main le cœur le lion l'oiseau = Käsi süda lõvi lind ; Notre année = Meie aasta ; Avec toi = Sinuga ; Fresque II = Fresko II ; Fresque V = Fresko V ; Le mur = Müür ; Critique de la poésie = Luule arvustus ; Un rêve où tout est inventé = Ulm kus kõik

on välja mõeldud ; Du cycle „Le monde est nul“ = Tsüklist „Maailm on tühine“ / **Paul Éluard**. Katkematu luuletus / **Ilmar Laaban** ; rootsi keelest tõlkinud **Ene-Reet Soovik**. Selgitavaid märkmeid ; Vähemlevinud sõnade seletusi ; Koostaja järelsõna / [**Jaan Malin**].

Magnetic River.

CONTENTS: Foreword / **Ilmar Laaban**. Compilers notes on the Foreword / **Jaan Malin**. I : The Litanies of Satan ; Prayer ; The Well of Hate ; Abel and Cain / **Charles Baudelaire**. The Stolen Heart ; Wassail of Hunger ; Luck ; Song from the Tallest Tower ; Eternity ; Dream. Walz / **Arthur Rimbaud**. II : To Live Here ; A Bathing Woman from Light to Dark ; Giorgio de Chirico ; The Queen of Diamonds ; From the cycle „Defence of Knowledge“ ; From the cycle „Shared Nights“ ; What the Man Says of Pain Is always Irrelevant ; We are ; „With us everything will live...“ ; From the cycle „Médiuses“ ; To Die ; To Live ; The Absence ; Ways of Talking Ways of Seeing I–VII ; Freedom ; Dream about 12 November 1943 ; From the cycle „To her who Repeats what I Say“ ; A Song of the Fire that Defeated the Fire ; To Raoul Ubac / **Paul Éluard**. La Crucifixion 1–25 / **Jean Cocteau**. III : Helvetes-Brueghel (detail) / **Gunnar Ekelöf**. A Little Girl with a Doll / **Ragnar Thoursie**. Internal Conversation at Dawn / **Karl Vennberg**. From „A Man without a Road“ ; The Cracked Gramophone Record ; On the Shore of Shelley's Sea / **Erik Lindegren**. IV : The Building Game ; From the cycle „To Die not to Die“ ; Georges Braque ; Living Ashes ; From the cycle „Defense of Knowledge“ (I) ; From the cycle „Defense of Knowledge“ (VII) ; [It is extremely touching...] ; Yves Tanguy ; One Very Cold Afternoon in the Early Days of 1713 or The World as It Is ; I Believed that it is Possible to Rest ; The Whole Life ; All Women for One ; The Victory of Guernica 1–14 ; After Me the Sleep 1–12 ; The Lost Garden ; From the cycle „The Golden Middle Ground“ ; To Pablo Picasso I–VI ; Vague Puppet Games I–XIV ; The Right the Duty to Live ; If you Love ; Blackout ; Fate ; The Hand the Heart the Lion the Bird ; Our Year ; With You ; Fresco II, V ; The Wall ; Criticism of Poetry ; A Dream where Everything is Fictional ; From „The World is Zero“ / **Paul Éluard**. Uninterrupted Poem / **Ilmar Laaban**. Some Explanatory Notes ; Explanations of Words Less Known ; Afterward by the Compiler / [**Jaan Malin**].

Vt. 1358, 1359, 1360, 1361, 1362

2006

587. **Rainer Maria Rilke**. Neljas Duino eeleegia : [luuletus] / tõlge Ilmar Laaban. // *Akadeemia* 2006, nr. 1, lk. 139–142.
Fourth Elegy of Duino.
588. **Charles Baudelaire**. Ebaõnn ; Mees ja meri ; Hümn ilule ; Lõhnapudel ; Sume laotus ; Mäng ; Üks märtritar ; Matk VIII : [luuletused] / [tõlge

Ilmar Laaban]. // Maaailma luule. Kuldne klassika / [toimetajad Helju Jüssi jt.]. Tallinn : SE&JS, 2006. Lk. 716, 717, 720, 730, 731, 750, 756–757 ; 763.

Misfortune ; Man and the Sea ; A Hymn to Beauty ; A Bottle of Perfume ; Dusky Expanse ; A Game ; One Female Martyr ; Rebel VIII.

2007

589. **Henri Michaux.** Luulet / tõlge Ilmar Laaban // *Akadeemia* 2007, nr. 3, lk. 570–578.

Sisaldab: Kuidas mina teid näen ; Öös ; Vorstikelder ; On ; Tahavi ; Ja ikka on sama hullund tuksumine ; Minu veri ; Suur taplus ; Labürint ; Vastu!

Includes: *How Do I See You ; At Night ; A Sausage Cellar ; Is ; Tahavi ; And It's Still the Same Crazy Throbbing ; My Blood ; A Great Battle ; Labyrinth ; Against!*

590. **Pierre Jean Jouve.** „Nagu tulekahjule pisar...“ / tõlge Ilmar Laaban. // *Vikerkaar* 2007, nr. 7/8, lk. 1
„*Like a tear for the fire...*“.

2014

591. **Mart Org.** Minu põgenemislugu / tõlge Ilmar Laaban. // *Rahvuslik Kontakt (Stockholm)* 2014, nr. 4, lk. 19–21 : ill.
My escape story.

TÕLKED PRANTSUSE KEELDE · *TRANSLATIONS INTO FRENCH*

1961

592. **Ivar Grünthal.** Poème / [traduit de l'estonien par Ilmar Laaban]. // *Arena* : [published by the P.E.N. Centre for Writers in Exile], [1961], nr. 1, p. 20–21.
Luuletus = A Poem.
593. **Raimond Kolk.** La Patronne / [traduit de l'estonien par Ilmar Laaban]. // *Arena* : [published by the P.E.N. Centre for Writers in Exile], [1961], nr. 1, p. 21.
Õnnistegijä = The Saviour.
594. **Kalju Lepik.** La Forêt / [traduit de l'estonien par Ilmar Laaban]. // *Arena* : [published by the P.E.N. Centre for Writers in Exile], [1961], nr. 1, p. 23.
Mets = The Forest.
Vt. 596

1964

595. **Ivar Grünthal.** Poème [1, 2, 3] ; Alèkok / adaptation française d'Ilmar Laaban. // Poèmes = Gedichte = Dikter / Ivar Grünthal. Stockholm : Vaba Eesti, 1964. P. 11, 17, 21, 23.
Luuletus [1, 2, 3] = A Poem [1, 2, 3] ; Alèkok.

1976

596. **Kalju Lepik.** Ceux-là ont supporté le soleil ; La forêt / [traduit de l'estonien par Ilmar Laaban]. // Surmal on lapse silmad = Death has a Child's Eyes. Rooma : Maarjamaa, 1976. P. 134, 138.
Nad hoidsid päikest = They Held Up the Sun ; Mets = The Forest.
Vt. 594

1977

597. **Per Drougge.** Peter Weiss peintre / [traduit par Ilmar Laaban]. // Peter Weiss : peinture – collage – dessin 1933–1960. Paris : Centre Culturel Suédois ; Centre Culturel Allemand Goethe-Institut, 1977. S. 3.
Peter Weissi maalid = Paintings by Peter Weiss.

1986

598. **Sune Nordgren.** On ne saurait pas aspirer et souffler en même temps / [traduit par Ilmar Laaban]. // Franco Leidi. Teckningar-dessins 1979–1986. Åhus : Kalejdoskop Förlag, Första upplagan oktober 1986. S. IX, XI, XV, XVII.
Me ei saa samaaegselt imeda ja puhuda = We cannot suck and blow at the same time.

TÕLKED ROOTSI KEELDE · TRANSLATIONS INTO SWEDISH

1946

599. **Henri Michaux.** Det finns : Det finns ; Och det är alltid samma förryckta bultande ; Den samma : (med Erik Lindegren) / [översatt av Ilmar Laaban]. // 40-tal : [litteraturtidsskrift] 1946, nr. 9–10, s. 347–349.
On = There Is : On = There Is ; Ja see on alati see sama meeletu kloppimine = And it's Always the Same Crazy Banging ; See sama (Erik Lindegreniga) = The Same (with Erik Lindegren).
600. **René Char.** De tre systrarna / [översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // 40-tal : [litteraturtidsskrift] 1946, nr. 9–10, s. 350–351.
Kolm öde = Three Sisters.

1947

601. **Paul Éluard.** Tre dikter : Vi är ; För att leva är ; Att dö : (med Erik Lindegren) / [översatt av Ilmar Laaban]. // BLM : Bonniers litterära

- magasin* 1947, nr. 3 (mars), s. 214–216.
Kolm luuletust = Three Poems : Me oleme = We Are ; Selleks, et elada = For Living ; Surra (Erik Lindegreniga) = To Die (with Erik Lindegren)
602. **Françis Ponge.** Tre prosadikter : Regnet ; Fjärilin ; Cigaretten : (med Erik Lindegren) / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Sesam* 1947, mars, s. 27–28.
Kolm proosaluuletust = Three Prosepoems : Vihm = Rain ; Liblikas = Butterfly ; Sigarett (Erik Lindegreniga) = Cigarette (with Erik Lindegren)
603. **Aimé Césaire.** Havets och syndaflodens oublietter / [översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // *40-tal : [litteraturtidskrift]* 1947, nr. 4, s. 151.
Mere ja uputuse hägustused = The Sea and the Flood Forget.
604. **Michel Leiris.** Dödens ängel / [översatt av Ilmar Laaban]. // *40-tal : [litteraturtidskrift]* 1947, nr. 4.
Surmaingel = The Angel of Death.
605. **Jules Supervielle.** Tre dikter : Kroppen ; 400 atmosfärer ; Porträttet : (med Erik Lindegren) / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Sesam* 1947, maj, s. 22–26.
Kolm luuletust = Three Poems : Keha = The Body ; 400 atmosfääri = 400 Atmospherei ; Portree (Erik Lindegreniga) = A Portrait (with Erik Lindegren)
606. **Paul Éluard.** Kritik av poesi / [översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // *Vi : magazine* 1947, nr. 6, s. 6.
Luulekriitika = Criticism of Poetry.
607. **Jules Supervielle.** Högt uppe / [översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // *Vi : magazine* 1947, nr. 6, s. 6.
Körgel = High Up.

1948

608. **René Char.** Besvärjelsen : (Balett) / [översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // *Prisma* 1948, nr. 1, s. 24–26.
Loits : (ballett) = The Enchantment : (Ballet).
Vt. taastrükk 11
609. **Pablo Picasso.** Francos drömmar och lögner : (prosadikt) / [översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegreniga]. // *Prisma* 1948, nr. 1, s. 27.
Franco unistused ja valed : (proosaluuletus) = Franco's Dreams and Lies : (prose-poem).
Vt. 646, 774
610. **André Breton.** Brevbäraren Cheval / [översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // *Prisma* 1948, nr. 1, s. 59.
Kirjakandja Cheval = Postman Cheval.
Vt. 612, 616, 698

611. **Paul Éluard**. Vad arbetaren säger kommer alltid olägligt / [översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // *Prisma* 1948, nr. 1, s. 70.
Mida töömees ütleb on alati sobimatu = What the Worker Says Is Always Unfit.

612. 19 moderna franska poeter / [tolkade av **Erik Lindegren** och Ilmar Laaban]. Stockholm : Albert Bonniers Förlag, 1948. 178 s. (Panache Serien).

INNEHÅLL: ur Ensamheten är överallt ; ur Att leva i evigheten / **Lucien Becker**. I gudomligheternas ögon ; Brevbäraren Cheval ; ur *Fata morgana* / **André Breton**. Havets och syndaflodens oublietter / **Aimé Césaire**. Lakttagarna och drömmarna ; En italienska av Corot ; Plikten ; Den frånvarande ; Den uppenbarade kvinnan ; Bora ; De tre systrarna / **René Char**. ur Ängeln Nordanbankare / **Jean Cocteau**. För att leva här ; ur Jag dör för att jag inte dör ; Den yngste ; Ett ögonblicks spegel ; Ruterdam ; ur Förbjudet att veta ; ur Delade nätter ; Vad arbetaren säger kommer alltid olägligt ; Jag trodde det var möjligt att vila ; ur Lätt ; Några av de ord som hittills varit mig på ett hemlighetsfullt sätt förbjudna ; De sovande ; Förenade ; Vi är ; Att dö ; Att ropa ; Trädens heraldik ; Rätten plikten att leva ; Timmarnas rast ; En varg ; Sätt att tala sätt att se ; Vår natt som är bättre än våra dagar ; ur Till henne som upprepar vad jag säger ; Med dig ; Muren ; Kritik av poesi ; Sången om elden som besegrat elden ; Frånvaron / **Paul Éluard**. ur Sodom ; Hölderlins död / **Pierre Emmanuel**. *Epitafium* ; Hus till salu ; Dramat bryter lös / **André Frénaud**. ur Ting ; ur Ritter ; ur Medvetande ; ur Riter / **Eugène Guillevic**. ur Öknar ; ur *Sankta Theresa* ; ur Humilis ; *Insula Monti Majoris* ; Varat ; ur Portik till helgonens natt ; A Ruin ; Till Saint-Just ; Världens slut / **Pierre-Jean Jouve**. Fågelpinnar ; Dikt / **Olivier Larronde**. Galärslavarna ; Dödens ängel / **Michel Leiris**. Den stora striden ; Tag mig med ; Mot! ; Jag skriver till dig från ett fjärranland ; Mellan medelpunkt och frånvaro ; Clown ; Det finns / **Henri Michaux**. ur För att fira en barndom ; ur Landsflykt ; ur Vindar / **Saint-John Perse**. Regnet ; Cigaretten ; Fjäriln / **Françis Ponge**. Döden har lyssnat ; Marin / **Raymond Queneau**. Streck och figurer ; Den himmelske skridskoåkaren ; För stora resor ; Hemlighet ; Vitt och svart ; Sløjornas röst ; ur Uppspända nät ; Mjuk slutting / **Pierre Reverdy**. Porträttet ; Profetia ; 400 atmosfärer ; Kroppen ; Högt uppe / **Jules Supervielle**. Droghandel – samvete ; Bort med tvivlen ; Att hälsa vägen / **Tristan Tzara**.

SISUKORD = CONTENTS: *Tsüklist Üksindus on kõikjal = From the cycle Loneliness is Everywhere ; Tsüklist Elada igavikus = From the cycle To Live in Eternity / Lucien Becker. Jumalikkuste silmis = In the Divinities' Eyes ; Kirjakandja Cheval = Postman Cheval ; Tsüklist Fata Morgana = From the cycle Fata Morgana / André Breton. Mere ja sügaviku... =*

The Deepes of the Sea and the Flood / **Aimé Césaire**. Vaatlejad ja unistused = *Observers and Dreams*; Itaallane Corot`st = *An Italian from Corot*; Kohustus = *Obligation*; Eemalviibija = *The Absentee*; Valgustatud naine = *The Enlightened Woman*; Bora = *Bora*; Kolm õde = *Three Sisters* / **René Char**. Tsüklist Ingel Põhjapankur = *From the cycle Angel* / **Jean Cocteau**. Elamaks siin = *To Live Here*; Tsüklist Ma suren, sest ma ei sure = *From the cycle I'm Dying Because I'm Not Dying*; Noorim = *The Youngest*; Ühe silmapilgu peegel = *The Mirror of a Moment*; Ruutuemand = *The Queen of Diamonds*; luuletusest Teadmine keelatud = *From the poem Forbidden to Know*; Tsüklist Jagat ööd = *From the cycle Divided Nights*; Mida inimene ütleb valu kohta on alati ebaoluline = *What The Man Says of Pain is always Irrelevant*; Ma uskusin, et on võimalik puhata = *I Believed that it is Possible to Rest*; Tsüklist Kergelt = *From the cycle Lightly*; Mõned sõnad, mis on siiani mulle salaja keelatud olnud = *Some of the Words that So Far Have Been Secretly Forbidden to Me*; Magaja = *A Sleeper*; Ühendatud = *Connected*; Me oleme = *We Are*; Surra = *To Die*; Hüüda = *To Call*; Puude heraldika = *The Heraldry of the Trees*; Õigus kohus elada = *Right Duty to Live*; Tundide paus = *The Break of the Hours*; Üks hunt = *A Wolf*; Viis rääkida, viis näha = *Ways to Talk Ways to See*; Meie öö, mis on parem kui meie päevad = *Our Night that is Better Than Our Days*; Tsüklist Talle, kes kordab, mis ma ütlen = *From the cycle To her who Repeats what I Say*; Sinuga = *With You*; Müür = *The Wall*; Luulekriitika = *Critique of Poetry*; Laul tulest, mis võitis tule = *The Song of the Fire That Defeated the Fire*; Äraolek = *The Absence* / **Paul Éluard**. Tsüklist Soodom = *From the cycle Sodom*; Hölderlini surm = *Hölderlin's Death* / **Pierre Emmanuel**. Epitafium = *Epitafium*; Maja müügiks = *A House for Sale*; Draama pääseb valla = *Drama Breaks Loose*; luuletusest Rüütel = *from the poem Knight* / **André Frénaud**. Tsüklist Asi = *From the cycle Thing*; Tsüklist Rüütlid = *From the cycle Knights*; Tsüklist Teadvus = *From the cycle Consciousness*; Tsüklist Rüütlid = *From the cycle Knights* / **Eugène Guillevic**. Tsüklist Kõrbed = *From the cycle Deserts*; Tsüklist Sankta Theresa = *From the cycle Sankta Theresa*; Tsüklist Humilis = *From the cycle Humilis*; Insula Monti Majoris = *Insula Monti Majoris*; Olemine = *Being*; Tsüklist Portikus pühakute ööni = *From the cycle Porticus To the Saints' Night*; Vare = *A Ruin*; Saint-Justile = *To Saint-Just*; Maailmalõpp = *End of the World* / **Pierre-Jean Jouve**. Linnukepid = *Bird Sticks*; Luuletus = *Poem* / **Olivier Larronde**. Galeeriorjad = *Galley Slaves*; Surmaingel = *The Angel of Death* / **Michel Leiris**. Suur võitlus = *A Big Battle*; Võta mind kaasa = *Take me with you*; Vastu = *Against!*; Kirjutan sulle ühelt kaugelt maalt = *I'm Writing to You From a Far-Away Country*; Keskkoha ja eemaloleku vahel = *Between*; Kloun = *A Clown*; On = *Is* / **Henri Michaux**. Tsüklist

*Et tähistada üht lapsepõlve = From the cycle To Celebrate a Childhood ; Tsüklist Maapagu = From the cycle Exile ; Tsüklist Tuuled = From the cycle Winds / **Saint-John Perse**. Vihm = Rain ; Sigarett = Cigarette ; Liblikas = Butterfly / **Françis Ponge**. Surm on kuulanud = Death has Listened ; Meremees = A Seaman / **Raymond Queneau**. Joon ja figuurid = A Line and Figures ; Taevalik uisutaja = The Heavenly Ice Skater ; Suurteks reiseideks = For Great Journeys ; Saladus = Secret ; Valge ja must = White and Black ; Looride hääl = The Voice of Veils ; Tsüklist Pingule tõmmatud võrgud = From the cycle The Stretched Nets ; Pehme kallak = A Soft Closure / **Pierre Reverdy**. Portree = Portrait ; Ettekuulutus = Prophecy ; 400 atmosfääri = 400 Atmospheres ; Keha = The Body ; Kõrgel = High Up / **Jules Supervielle**. Rohupood – südametunnistus = Drug-Store – Conscience ; Minema kahtlus = Gone With the Doubt ; Tervitada teed = To Greet the Road] / **Tristan Tzara**.*

1949

613. **René Char**. *Mannen som vandrade i en solstråle : (Mimodrama) / [översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // Prisma 1949, nr. 6, s. 39–42.*
Mees, kes kõndis päikesekiires : (mimodrama) = The Man who Walked in a Sunbeam : (mimodrama).
 Vt. taastrükk 11

1950

614. **Hans Arp**. *Himlen är ett ägg / [översatt av Ilmar Laaban med Gösta Kriland]. // Poesi 1950, nr. 3, s. 41–42.*
Taevas on muna = The Sky Is an Egg.
 Vt. taastrükk 11
615. **Hans Arp**. *Sminkade löss / [översatt av Ilmar Laaban med Gösta Kriland]. // Utsikt 1950, nr. 7, s. 27–28.*
Mukitud täid = Make Up Lice.
 Vt. taastrükk 11

1951

616. [Poesi / översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // *En bukett fransk lyrik / vald av Bengt Holmqvist*. Stockholm : Natur och Kultur, 1951. S. 50, 51–54, 56–57, 58–59.
INNEHÅLL: *Varat / Pierre Jean Jouve*. *Brevbäraren Cheval : [prosadikt] / André Breton*. *Frånvaron / Paul Éluard*. *Hölderlins död / Pierre Emmanuel*.
Sisaldab = Includes: Olemine = Being / Pierre Jean Jouve. *Kirjakandja Cheval : [proosaluuletus] = Postman Cheval : [prosepoem] / André Breton*. *Äraolek = The Absence / Paul Éluard*. *Keha = The Body / Jules*

Supervielle. Hölderlini surm = Hölderlin's Death / **Pierre Emmanuel.**
Vt. 610, 612, 698

1952

617. **Jaques Rigaud.** Lord Patchogue / [översatt av Ilmar Laaban]. // *All världens berättare* 1952, nr. 4 (april), s. 279–285.
618. **Paul Éluard.** Knappt en del av en andedräkt / översatt av Ilmar Laaban med Gösta Kriland]. // *Ord och bild* 1952, nr. 5, s. 300. (Diktare som valde döden).
Vaevalt osa ühest hingetõmbest = *Barely Part of a Breath.*
Vt. taastrükk 11
619. **Paul Celan.** Kristall / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Ord och bild* 1952, nr. 5, s. 301.
Kristall = *Crystal.*
Vt. taastrükk 11
620. **Henri Michaux.** Den stora fiolen / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter Julläsning* 21. XII 1952, nr. 348, s. 2.
Suur viiul = *The Big Violin.*
Vt. taastrükk 11, 456

1953

621. **Henri Michaux.** Kärlekshistorier ; Jag är gonggong ; Flickan från Budapest / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Odyssé* 1953, nr. 1, s. 5–9.
Armulood = *Love Stories* ; *Olen gong* = *I'm a Gong* ; *Tüdrukud Budapestist* = *Girls from Budapest.*
Vt. taastrükk 11

1954

622. **Francis Picabia.** I en kyrka / översatt av Ilmar Laaban med Öyvind Fahlström, Gösta Kriland. // *Odyssé* 1954, nr. 2–3, s. [4].
Kirikus = *In Church.*
Vt. taastrükk 11
623. **Alfred Jarry.** Passionshistorien betraktad såsom backtävling på cykel : [prosa] ; (med Gösta Kriland) ; Posthuma ömhetsbetygelser : [prosa] ; Druknade(s) seder : [prosa]. // *Odyssé* 1954, nr. 2–3, s. [5–6] ; s. [7–8] ; s. [9–11].
Kannatuslugu vaadeldud kui mäesõiduvõistlust jalgrattal : [proosa] (Gösta Krilandiga) = *Passion History Considered as a Hill Competition on a Bicycle* : [prose] (with Gösta Kriland) ; *Postuumsed hellusmöödud* : [proosa] = *Posthumous Tenderness Ratings* : [prose] ; *Uppunu(d) kombed* : [proosa] = *Drowne(d) Customs* : [prose].
624. **Antonin Artaud.** Arbethand och aphan : (med Öyvind Fahlström) ; ur Nya uppenbarelser om varat ; Van Gogh – den av samhället

- självmördade (inledning) : [prosa]. // *Odyssé* 1954, nr. 4 (Juni), s. [8–10] ; s. [11–14] ; s. [14–16].
Töökäsi ja ahvikäsi (Öyvind Fahlströmiga) = Working Hand and Ape Hand (with Öyvind Fahlström ; Tsüklist „Olemise uued ilmutused“ = From the cycle „New Revelations of Being“ ; Van Gogh – ühiskonna enesetapp (sissejuhatus) : [proosa] = Van Gogh – The Suicide of Society (introduction) : [prose].
 Vt. taastrükk 11, 415
625. **Marcel Duchamp.** [Rosa Selavsdotter anser det inte... : aforismer / översatt av Ilmar Laaban med Gösta Kriland]. // *Odyssé* 1954, nr. 4 (Juni), s. [25].
Roosi Selaviste ei arva, et... : aforismid = Rose Sellaway doesn't think... : aphorisms.
 Vt. taastrükk 11
626. **Pierre-Jean Jouve.** 2 dikter : Den barceloniska skökan ; Fjärilarna / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Odyssé* 1954, nr. 5, s. 90.
2 luuletust = 2 poems : Barcelona lits = A Slut of Barcelona ; Liblikad = Butterflies.
 Vt. taastrükk 11
627. **Kurt Schwitters.** Till Anna Blomma / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Odyssé* 1954, nr. 5, s. 97.
Anna Öiele = To Anna Bloom.
 Vt. taastrükk 11, 734
628. **Lucien Becker.** 2 dikter : ur Kärlekens makt ; ur Åtrån är utan legend / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Odyssé* 1954, nr. 5, s. 100–102.
2 luuletust tsüklist Armastuse jõud = 2 poems from the cycle Power of Love ; Tsüklist Ihal ei ole legendi = From the cycle Lust has no Legend.
 Vt. taastrükk 11
629. **Alfred Jarry.** Om skadedjuret fjäderbollen : [prosa] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Odyssé* 1954, nr. 5, s. 103.
Kahjurloom sulepallist : [proosa] = About the Pest Shuttlecock : [prose].
 Vt. taastrükk 11
630. **Robert Desnos.** Rosa Selavsdotters bön / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Odyssé* 1954, nr. 5, s. 104.
Roosi Selaviste süünd = The Birth of Rose Sellaway.
 Vt. taastrükk 11
631. **Jean Tardieu.** 2 dikter och aforismer : Ingentingbruden ; Samtal ; ur Små problem och praktiska övningar / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Odyssé* 1954, nr. 5, s. 104–106.
2 luuletust ja aforisme = 2 poems and some aphorisms : Ebapruut = Unbride ; Kõne = A Talk ; Tsüklist Väikesed probleemid ja praktilised

harjutused = *From the cycle Small Problems and Practical Exercises.*
Vt. taastrükk 11

632. **Edmond Rostand.** ur Komisk berättelse om riket och världen på månen och på solen / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Odyssé* 1954, nr. 6–7, s. 120–122.
Luuletusest Koomiline jutustus riigist ja maailmast kuul ja päikesel = *From the poem A Comic Story About the Kingdom and the World on the Moon and on the Sun.*

1955

633. **André Breton.** Bruden som fyrbåk : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban med Ingemar Gustavson]. // *Salamander* 1955, nr. 1, s. 7–[11].
Pruut kui tuletorn = *The Bride as a Lighthouse*
634. **Marcel Duchamp.** Sur cen sur / [översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // *Salamander* 1955, nr. 1, s. 12.
Mõrk tsen suur = *Sur cen sur.*
Vt. taastrükk 11
635. **Ghérasim Luca.** Ur Vintergatan : [prosa] ; Annat hemligt om tomt och fullt / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Salamander* 1955, nr. 1, s. 29–30.
Tsüklist Linnutee : [proosa] = *From the cycle Milky Way : [prose]* ; *Muud salajast tühjast ja tähjast* = *Other Secrets About the Significant And Insignificant.*
Vt. taastrükk 11
636. **Kurt Schwitters.** Denaturerad dikt / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Odyssé* 1955, nr. 1, s. 150.
Denatureeritud luuletus = *Denatured Poem.*
Vt. taastrükk 11, 580
637. **Charles Cros.** Böcklingen ; Den rökta sillen / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Odyssé* 1955, nr. 1, s. 151.
Suitsuräim = *Smoked Herring* ; *See suitsuheering* = *The Kipperred Herring.*
Vt. taastrükk 11

1957

638. **Joan Brossa.** Karneval / [översatt av Ilmar Laaban med Joan-Josep Tharrats]. // *Upptakt* 1957, nr. 3, s. 28.
Karneval = *Carnival.*
Vt. taastrükk 11

1959

639. **Ilmar Talve.** Ur romanen „Huset i snön“ / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Teataja* 21. X 1959, nr. 38 (Svenskt specialnummer), s. III.

Katke romaanist „Maja lumes“ = Fragment from the novel „The House in the Snow“.

640. **Gustav Suits.** Upphöjda och nedböjda ; Hälsning / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Vaba Eesti* 1959, nr. 3, s. 25.
Jumalad ja rumalad = Gods and Fools ; Tervitus = A Greeting.
Vt. taastrükk 11
641. **Marie Under.** Övergång ; Sjalafest / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Vaba Eesti* 1959, nr. 3, s. 25, 31.
Üleminek = Going over ; Hingedepäeval [3] = On All Souls' Day [3].
Vt. taastrükk 11, 652, 677

1960

642. **Henri Michaux.** Clown / [översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren] / Henri Michaux gouacher, akvareller, teckningar : Galerie Blanche, februari 1960. Stockholm : S. n. 1960. (Galerie Blanche katalog ; 116). S. 3–4.
Kloun = The Clown.
Vt. taastrükk 11

1961

643. **Paul Éluard.** Ett ögonblicks spegel / [översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // *Världen bästa lyrik i urval. Första upplagan.* Stockholm : Natur och kultur, 1961, s. [172].
Ühe silmapilgu peegel = The Mirror of a Moment.
644. [Poesi / översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // *Världens bästa lyrik i urval / redigerad av Johannes Edfelt.* Stockholm : Natur och kultur, 1961. S. 168, 169, 172.
Inkluderar: Profetia / **Jules Supervielle.** A Ruin / **Pierre Jean Jouve.** Ett ögonblicks spegel / **Paul Éluard.**
Sisaldab = Includes: Ettekuulutus = Prophecy / Jules Supervielle. Vare = A Ruin / Pierre Jean Jouve. Ühe silmapilgu peegel = The Mirror of a Moment / Paul Éluard.
2. uppl. 1983, [Ny utg.] 1989, 3. utg. 1991, 4. utg. 1995.
645. **Nelly Sachs.** Heliga minut ; Barn / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Flykt och förvandling : ett dikturval / redigerat av Erwin Leiser.* Stockholm : FIB:s Lyrikklubb, 1961. (FIB:s lyrikklubbs bibliotek ; 68). S. 39, 44.
Harras hetk = A Devout Moment ; Laps = A Child.
Vt. taastrükk 11
646. **Pablo Picasso.** Francos dröm och lögner / [översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // *Zenit* 1961, nr. 2, s. 16.
Franco unistused ja valed = Franco's Dreams and Lies.
Vt. 609, 774

1962

647. **Stéphane Mallarmé.** Diktens skänk ; Det jungfruliga, det livliga ; „I det Högsta spelets tvivel...“ ; Förtiget för den trycknade skyn ; Gravvård / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Nutida Musik* 1962–63, nr. 3, s. 17.
Luuletuse kingitus = Gift of a Poem ; Neitsilik, elav = Virginal, Alive ; „Kõrgeima mängu kahtluses...“ = „suspecting the highest game...“ ; Päräs asi trükitud taeva jaoks = A Real Thing For the Printed Sky ; Hauahoodus = A Tomb.
648. **Michel Butor.** Mallarmé enligt Boulez : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Nutida Musik* 1962–63, nr. 3, s. 18–21.
Mallarmé Boulez' järgi = Mallarmé According to Boulez.
649. **Olivier Messiaen.** Catalogue d'oiseaux : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Nutida Musik* 1962–63, nr. 3, s. 24–27.
Linnukataloog = Bird Catalog.

1963

650. [Poesi / översatt av **Ilmar Laaban** med **Erik Lindegren**]. // Fransk poesi fra Rolandssangen til våre dager i nordisk gjendiktning / utvalgt ved **Asbjørn Aarnes** og **Emil Boyson** Oslo : Den norske Bokklubben, 1963, S. 86, 87, 90, 91.
INNEHÅLL: Hemlighe / **Pierre Reverdy.** Profetia / **Jules Supervielle.** Varat / **Pierre Jean Jouve.**
Att dö / Paul Éluard. Regnet : [prosadikt] / **Françis Ponge.**
Sisaldab = Includes: *Saladused = Secrets / Pierre Reverdy.*
Ettekuulutus = Prophecy / Jules Supervielle. *Olemine = Being / Pierre Jean Jouve.* *Surra = To Die / Paul Éluard.* *Vihm : [proosaluuletus] (Erik Lindegreniga) = Rain : [prose-poem] (with Erik Lindegren).*
651. Sengai : [vandringsutställning i Europa 1961–1963, anordnad av Japanska institutet för Internationella kulturella förbindelser] / katalogtexterna är författade av Daisetz T. Suzuki i samarbete med Eva van Hoboken ; översatt från engelska och tyska av Ilmar Laaban. Stockholm : Moderna museet, 1963. 75 S. (Moderna museets utställningskatalog ; 31).
652. **Marie Under.** Vigilia : dikter / i urval och tolkning av **Ivar Grünthal** och **Ilmar Laaban** och med förord av **Johannes Edfelt.** Stockholm : Wahlström & Widstrand, 1963. 77 s.
INNEHÅLL: Förord / **Johannes Edfelt.** Fenomenet Under / **Ivar Grünthal.**
Övergång ; Snön ; Ve ; Den bortgående ; Högt uppe ; Vårutopi ; Den föräldralösa ; Rönnar ; Själafest ; Vapenvila ; Vandring i ljuset ; ur Dagens sänger ; En stjärna föll ; ur Sista kvällar ; Gränsland.

SISUKORD = CONTENTS: Üleminek = *Going Over*; Lumi = *Snow*; Vaev = *Woe*; Äraminejad = *Outward Bound*; Kõrgel = *High Up*; Kevadeutoopia = *Spring Utopia*; Orb = *An Orphan*; Pihlad = *Rowantrees*; Hingedepäeval [3] = *On All Souls' Day [3]*; Vaherahu = *Truce*; Käik valgusse [4] = *Walk into Light [4]*; Päevalaule [2] = *Day Songs [2]*; Langes üks täht = *One Star Fell*; Viimsed õhtud [2] = *Last Evenings [2]*; Ääremail [1] = *Borderland [1]*.
Vt. 922, 923, 1554, 1555, 1556, 1558

1964

653. **Ivar Grünthal.** Natten på det kala berget / svensk tolking av Ilmar Laaban. // *Poèmes = Gedichte = Dikter* / Ivar Grünthal. Stockholm : Vaba Eesti, 1964. S. 25–26.
Öö lagedal mäel = Night on a Bare Mountain.
Vt. taastrükk 11
654. **Alfred Jarry.** Den andra Alkestis / [översättning och förord Ilmar Laaban]. // *Fantastika : 27 franska författare / i urval av Lars Bjurman.* Stockholm : Cavafors, 1964. S. 198, 199–209.
Det finns två Alfred Jarry (1873–1907) : [förord].
Teine Alkestis = The Second Alkestis.
On olemas kaks Alfred Jarry'd (1873–1907) : [saatesõna] = There are Two Alfred Jarrys (1873–1907) : [foreword].
655. **Pierre Boulez.** Den estetiska orienteringens betydelse : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban med Göran Fant, Lars Löfgren]. // *Nutida Musik* 1964–65, nr. 2, s. 49–53.
Esteetilise orienteerituse tähtsus = The Importance of Aesthetic Orientedness.
656. **Kalju Lepik.** ur Jag älskar en negress [2, 5]; Hängbroarnas afton 5 / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Eesti Teataja : Estniska Nyhetsbladet : Skandinaviskt specialnummer*, 1964, nr. 5, s. 3.
Ma armastan neegritari [2, 5] = I Love a The Negress [2, 5]; Rippuvate sildade õhtu 5 = Evening of Hanging Bridges 5.
Vt. 689
657. **André Pieyre de Mandiargues.** Steninnorna : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Svenska Dagbladet* 27. IX 1964, nr. 263, s. 5.
Kivist naised.
658. **Richard Dehmel.** Förklarad natt / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Konsert-tekst för Arnold Schönbergs „Verklärte Nacht, op. 4“* 17. XII 1964. S. l. : S. n., 1964.
Kirgastunud öö = The Brightened Night.

1965

659. **Theodor W. Adorno.** Bergs kompositionstekniska fynd ; Anton von Webern : [artiklar] / [översatt av Ilmar Laaban]. // Från Mahler till Ligeti : en antologi om vår tids musik / i urval och med kommentarer av **Ove Nordwall.** Stockholm : Orion ; Bonniers, 1965. S. 199–223, 231–250. *Bergi kompositsioonitehnika avastused = Berg's Compositional Technical Findings.*
Vt. 738
660. **Alban Berg.** Varför är Schönbergs musik så svårfattlig? : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // Från Mahler till Ligeti : en antologi om vår tids musik / i urval och med kommentarer av **Ove Nordwall.** Stockholm : Orion ; Bonniers, 1965. S. 178–196. *Miks on Schönbergi muusika nii raskesti arusaadav? = Why is Schönberg's Music so Difficult to Understand?*
Vt. 737
661. **Karlheinz Stockhausen.** Musik och grafik : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // Från Mahler till Ligeti : en antologi om vår tids musik, i urval och med kommentarer av **Ove Nordwall.** Stockholm : Orion ; Bonniers, 1965. S. 80–96. *Muusika ja graafika = Music and Graphic Art.*
Vt. 736
662. **Camille Bryen.** Målarjagmålar / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Ord och bild* 1965, nr. 1, s. 32–33. *Maalinmamaalin = Paintpaint.*
Vt. taastrükk 11
663. **Jean-Clarence Lambert.** Tärningsdikter : Offrens tärning ; Försakelsernas tärning ; Farornas tärning ; Övergångarnas tärning / [översatt av Ilmar Laaban]. // *BLM : Bonniers litterära magasin* 1965, nr. 5, s. 331–332. *Täringuluuletused = Dice Poems : Ohvri täring = Victim's Dice ; Loobumistetäring = Dice of Withdrawals Dice ; Ohtudetäring = Dice of Dangers ; Üleminekutetäring = Dice of Transitions.*
Vt. taastrükk 11, 733

1966

664. **Nelly Sachs.** Heliga minut ; Barn / [översatt av Ilmar Laaban]. // Flykt och förvandling : ett dikturval / Nelly Sachs ; redigerat av Erwin Leiser. Stockholm : FIB:s Lyrikklubb, 1966. [Ny uppl.]. (FIB:s lyrikklubbs bibliotek ; 68) S. 39, 44. *Harras hetk = A Devout Moment ; Laps = A Child.*
Vt. taastrükk 11

665. **John Cage.** Dagbok : Hur man ska förbättra världen (du kommer bara att göra saker och ting värre) : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Fylkingen bulletin* 1966, nr. 1, s. I–XII.
Päevik : kuidas maailma parandada (teete asja ainult hullemaks) = The Diary : How to Improve the World (you will only make things worse).
666. **Alain Robbe-Grillet.** Beckett eller närvaron på scenen : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Nutida Musik* 1965–66, nr. 4, s. 12–17.
Beckett ehk kohalolek laval = Beckett or the Presence on the Scene.
667. **Jan W. Morthenson.** Iannis Xenaxis och Polla ta dina : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Nutida Musik* 1965–66, nr. 5–6, s. 22–24.
Iannis Xenaxis ja Polla võtab omad = Iannis Xenaxis and Polla Take their Own.

1967

668. **Paul Éluard.** ur Sätt att tala sätt att se / [översatt av Ilmar Laaban] med Erik Lindegren]. // *Flora poetica exotica*. Stockholm : FIB:s lyrikklubb, 1967. S. 35.
Luuletusest Viis rääkida, viis näha = From the poem Way to Talk Way to See.
669. **Ghérasim Luca.** Wilfredo Lam / [översatt av Ilmar Laaban]. // Wilfredo Lam : hjärtats snår, vapen, frukter : Moderna Museet, Stockholm 1967. Stockholm : Moderna Museet, 1967. (Moderna Museets katalog ; 62). S. [24].
670. **Ghérasim Luca.** Annat hemligt om tomt och fullt / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Drömmens III : Eterhypotesen : facit till en utställning av Sten Dunér*. Stockholm : Galerie Burén, 1967. S. 37–38.
Muud salajast tühjast-tähjast = Other Secrets About the Significant and Insignificant.
671. **Heinz-Klaus Metzger.** John Cage – Frigiven musik : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Nutida Musik* 1966–67, nr. 3–4, s. 44–51. (Histoire Oblige John Cage).
John Cage – Vabaks lastud muusika = John Cage – Liberated Music.

1968

672. **Tadeusz Kaczyński.** Intervju med Lutosławski om andra symfonin / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Witold Lutosławski och hans musik / [Ove Nordwall]*. Stockholm : Norstedt, 1968. S. 103–119.
Intervjuu Lutosławskiga tema teise sümfoonia asjus = Interview with Lutosławski about his Second Symphony.
673. **Edgar Morin.** Tidens anda : essä om masskulturen / översättning: Ilmar Laaban och **Vahur Linnuste.** Älvsjö : Arcana, 1968. S. 192 s.
Aja vaim : essee massikultuurist = Spirit of Time : An Essay About Mass Culture.

674. **Gustav Suits.** De upphöjda och de nedböjda ; Hälsning / bilder Ilmar Laaban. // *Vaba Eesti* 1968, nr, 3, lk. 5.
Jumalad ja rumalad = Gods and Fools ; Tervitus = A Greeting.

1969

675. **Paul Éluard.** De sovande / [översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // Fransk lyrik / urval av Östen **Sjöstrand.** Stockholm : Bonnier, 1969, s. 66. (All världens lyrik).
Magaja = Sleeper.
676. **Henri Michaux.** Tankar ; Vila i olyckan ; Den stora striden ; Rörelser ; ur Meskalinet och musiken : [prosa och dikt] ; Alfabetet ; Liggande / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Nutida Musik* 1968–69, nr. 3, s. 29–35.
Mötted = Thoughts ; Puhata õnnetuses = To Rest in the Accident ; Suur tüli (Erik Lindegreniga) = A Big Strife (with Erik Lindegren) ; Liikumine = Moving ; Tsüklist „Meskaliin ja muusika“ : [proosa ja luuletus] = From the cycle Mescaline and Music : [prose and poem] ; Tähestik = Alphabet ; Lamades = Lying Down.
Vt. taastrükk 11

1970

677. **Marie Under.** Sjutton dikter / i tolkning av Ilmar Laaban. Stockholm : [Vaba Eesti], 1970, 22 s.
INNEHÅLL: Övergång ; Snön ; Ve ; Den bortgående ; Vårutopi ; Högt uppe ; Kyssen ; Den föräldlösa ; Rönнар ; Själafest ; Vapenvila ; Vandring i ljuset ; ur Dagens sånger ; Fjärranifrån komma ve ; Et stjärna föll ; ur Sista kvällar ; Gränsland.
SISUKORD = CONTENTS: Üleminek = Going Over ; Lumi = Snow ; Vaev = Woe ; Äraminejad = Outward Bound ; Kevadeutoopia = Spring Utopia ; Kõrgel = High Up ; Suudlus = A Kiss ; Orb = A Orphan ; Pihlad = Rowan trees ; Hingedepäeval [3] = On All Souls' Day [3] ; Vaherahu = Truce ; Käik valgusse [4] = Walk into Light [4] ; Päevalaule [2] = Day Songs [2] ; Igimuistne vaev = Ancient Woe ; Langes üks täht = One Star Fell ; Viimsed õhtud [2] = Last Evenings [2] ; Ääremail [1] = Borderland [1].
678. **Hans Arp.** ur Det tungförsedda brädet / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Surrealism?* : Moderna Museet, Stockholm 6 mars – 12 april 1970, Göteborgs konsthall 18 april – 10 maj, Sundsvalls museum 16 maj – 7 juni, Malmö museum 14–30 juni / ansvariga för urval och katalog: Ragnar von Holten, José Pierre. [Stockholm : S. n., 1970]. (Moderna Museets katalog ; 125). S. 40.
Raskelt varustatud laud = The Heavy-Duty Board.
Vt. taastrükk 11

679. **Aimé Césaire.** Bateke (*Les armes miraculeuses*, 1946) / [översatt av Ilmar Laaban]. // Surrealism? : Moderna Museet, Stockholm 6 mars – 12 april 1970, Göteborgs konsthall 18 april – 10 maj, Sundsvalls museum 16 maj – 7 juni, Malmö museum 14–30 juni / ansvariga för urval och katalog: Ragnar von Holten, José Pierre. [Stockholm : S. n., 1970]. (Moderna Museets katalog ; 125). S. 69.
Bateke (Imelised relvad, 1946) = Bateke (Miraculous Weapons, 1946).

1972

680. **Pierre Schaeffer.** Apropå datorer : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Nutida Musik* 1971–72, nr. 2, s. 16–21.
Rääkides arvutitest = Talking about Computers.

1973

681. **Hans G. Helms.** Den nya musiken och musikindustrins monopol : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Nutida Musik* 1972–73, nr. 2, s. 21–25.
Uus muusika ja muusikatööstuse monopol = New Music and the Monopoly of Music Industry.
682. **Maurice Blanchot.** Orfeus blick : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Nutida Musik* 1972–73, nr. 3, s. 52–54.
Orfeuse pilk = A Glance of Orpheus.
683. **Roland Barthes.** Röstens gräng : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Nutida Musik* 1973–74, nr. 2, s. 14–18.
Hääle teraligus = Coarseness of Voice.

1974

684. **Alfred Jarry.** Den andra Alkestis : drama i fem berättelser / [översättning och förord av Ilmar Laaban]. // *Fantastika : 27 franska författare / i urval av Lars Bjurman.* Stockholm : Cavefors, 1974. (Boc-serien). S. 160, 161–168.
Det finns två Alfred Jarry (1873–1907) : [förord].
Teine Alkestis : draama viies jutustuses = The Second Alkestis : Drama in Five Stories.
On olemas kaks Alfred Jarry'd (1873–1907) : [saatesõna] = There Exist Two Alfred Jarrys (1873–1907) : [foreword].
685. **Lautréamont.** Det kvarglömda hårstrået / [översättning och förord av Ilmar Laaban]. // *Fantastika : 27 franska författare / i urval av Lars Bjurman.* Stockholm : Cavefors, 1974. (Boc-serien). S. 106, 107–117.
„... vacker som ... det oförmodade mötet ...“ : [förord].
Mahaunustatud juuksekarv = The Forgotten Hair Strand.
„... ilus nagu... ootamatu kohtumine“ : [saatesõna] = „... beautiful as... an unexpected meeting...“ : [foreword].

686. **Radu Stan.** Nya tonspråk i rumänsk avantgardemusik : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Nutida Musik* 1974–75, nr. 1, s. 16–20. *Uued helikeeled rumeenia avangardmuusikas = New Sounds in Romanian Avant-Garde Music.*
687. **Jon H. Appleton.** Den elektriska musiken på Tonga : västerländska tonsättares användning av icke-västerländsk musik : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Nutida Musik* 1974–75, nr. 2, s. 38–41. *Elektriline muusika Tongal : lääne heliloojate mitte-lääne muusika kasutamine = Electronic Music on Tonga : Using of Non-Western Music by Western Composers.*

1975

688. [Poesi / översatt av Ilmar Laaban]. // Och om det skall vara sanning : ett urval dikter av estniska och lettiska lyriker i Sverige / illustrationer av **Hermann Talvik.** Stockholm : Baltiska Institutet, 1975. S. 7, 11, 17, 22, 33–34.
INNEHÅLL: I gropen / **Gustav Suits.** Ur sista kvällar ; Gränsland / **Marie Under.** På botten / **Bernard Kangro.** ur Hängbroarnas afton ; ur Pop-flyktingens kampsång / **Kalju Lepik.** Natten på det kala berget / **Ivar Grünthal.**
Sisaldab = Includes: *Süvikus = In the Deep / Gustav Suits. Viimsed õhtud [2] = Last Evenings [2] ; Ääremail [1] = Borderland [1] / Marie Under. Põhjas = In the Bottom / Bernard Kangro. Tsüklist Rippuvate sildade õhtu 5 = From the cycle The Evening of Hanging Bridges. 5 ; Tsüklist Pop-pagulase võitlussalme I = From the cycle The Pop-Refugee's Battle Songs I / Kalju Lepik. Öö lagedal mäel = Night on a Bare Hill / Ivar Grünthal.*

1976

689. **Kalju Lepik.** Jag älskar en negress 2, 5 ; Hängbroarnas afton 5 ; Pop-flyktingens kampsång / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Surmal on lapse silmad : [luuletused] = Death has a Child's Eyes : [poems] / Kalju Lepik.* Rooma : Maarjamaa, 1976. P. 65–66, 115, 175.
Ma armastan neegritari 2, 5 = I Love a Negress 2, 5 ; Rippuvate sildade õhtu 5 = The Evening of Hanging Bridges 5 ; Pop-põgeniku õhtulaul = The Pop-Refugee's Evening Song.
690. **Jean-Clarence Lambert.** Övergångarnas tärning / översatt av Ilmar Laaban]. // *Tärningskastet* 1976, nr. 1, s. [16].
Üleminekutetäring = The Dice of Transitions.
Vt. taastrükk 11
691. **Georges Gronier.** ur Förledet eller Ensamheten / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Kalejdoskop* 1976, nr. 2, s. 28.
Teosest „Eesliide ehk Üksindus“ = From „The Prefix or Seclusion“.

692. **André Breton.** Gilles Ehrmann : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // Gilles Ehrmann : [Norrköpings museum, 29 aug. – 26 sept. 1976]. Norrköping : Museet, 1976. S. 5.
Gilles Ehrmann
693. Gilles Ehrmann : [biografi] / [översatt av Ilmar Laaban]. // Gilles Ehrmann : [Norrköpings museum, 29 aug. – 26 sept. 1976]. Norrköping : Museet, 1976. S. 59–[62].
Gilles Ehrmann : [biograafia] = [biography].

1977

694. **Janos Abkarovits.** Gatornas bilder : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // Portugal galleriernas och gatornas Bilder. Södertälje : Södertälje konsthall, 1977. S. [10–14].
Tänavate pildid = Street Pictures.
695. **Georges Gronier.** Förledet eller Ensamheten / [tolkning av/trad. en suédois par Ilmar Laaban]. // Förledet eller Ensamheten : L'adverbe ou La solitude / Georges Gronier (poèmes) ; Philippe Collage (collages). Åhus : Kalejdoskop, 1977. 22 s.
Eesliide ehk Üksindus = The Prefix or Seclusion.
Vt. taastrükk 11
696. **Jean-François Lyotard.** Flera tystnader : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Nutida Musik* 1976–77, nr. 1, s. 22–29.
Mitu vaikust = Several Silences.

1978

697. **Jaan Kaplinski.** [Bara gå med] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Expressen* 2. VIII 1978, nr. 205, s. 4. (Kultursidan).
Jaan Kaplinskiga intervjuu juures tema luuletuse Ilmar Laabani tehtud tõlge.
Ainult kaasa minna = Just Go Along translation.
698. **André Breton.** Brevbäraren Cheval / [översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // *Kalejdoskop* 1978, nr. 45, s. 44.
Kirjakandja Cheval = Postman Cheval.
Vt. 610, 612, 616698

1980

699. **Leidi, Franco.** [De gravyrer sam återfinns : artikel / övers. från italienskan: Annila Sterner och Ilmar Laaban]. // *Kopparstick* 1972–1979 : med text av konstnären = *Bulini* 1972–1979 : con un testo dell'artista / Franco Leidi. Åhus : Kalejdoskop, 1980. S. 6, 8, 10, 12, 14, 18, 20, 24, 26, [28].
[Gravüürid, mis taasleitakse] = [Re-Found Engravings].

700. **Endel Kõks.** Som konststuderande i Tartu : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // Estnisk konst och kultur – 35 år i Sverige : Kulturhuset 4 juli – 7 september 1980 / [arbetsgrupp för utställning och katalog: Co Derr et al. Stockholm : Kulturhuset, [1980]. S. 12–16.
Kunstiõppurina Tartus = In Tartu as a Student of Art.

1981

701. **Paul-Eerik Rummo.** Japan ligger långt bort : om modern estisk lyrik : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Artes* 1981, nr. 3, s. 3–11.
Jaapan on kaugemal veel : moodsast eesti luulest = Japan is Even Farther : About Modern Estonian Poetry.
702. **Paul-Eerik Rummo.** ur Utsikt ; ur Småstadskafémusik. // *Artes* 1981, nr. 3, s. 17–20.
Tsüklist Vaade = from The View ; Teosest Väikese linna kohvikumuusikat = from Cafe Music of a Small Town.
Vt. taastrükk 11

1982

703. **Henri Michaux.** Tre dikter av Henri Michaux : Tankar ; Den stora striden ; Vila olyckan. // *Uti vårhage : Uppsala Akademiska Kammarkör* 25 år. Uppsala : Uppsala Akademiska Kammarkör, 1982. S. 89–90.
Mõtted = Thoughts ; Suur tüli = A Big Strife ; Puhata õnnetuses = To Rest in Unconsciousness.
704. **Karl-Eduard Sööt.** Den svarta fågeln / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Must lind [Noot] ; Skizze / Mart Saar.* Tallinn : Periodika, 1982. S. [18].
Tekst eesti keeles, tõlge vene, leedu, läti, inglise, prantsuse, saksa, ungari, soome ja rootsi keeles.
Must lind = The Black Bird.
705. **Franco Leidi** förklarar sig : Min konst vill ge form åt kaos / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Göteborgs Tidning* 17. IV 1982, nr. 105, s. [39]. (Kultur & debatt).
Franco Leidi selgitab : minu kunst tahab vormistada kaost = Franco Leidi Explains : my Art Wants to Shape Chaos.

1983

706. [Poesi / översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // *Världens bästa lyrik i urval / redigerad av Johannes Edfelt.* Stockholm : Natur och kultur, 1983. 2. uppl. S. 168, 169, 172.
Inkluderar: Profetia / **Jules Supervielle.** A Ruin / **Pierre Jean Jouve.** Ett ögonblicks spegel / **Paul Éluard.**
Sisaldab = Includes: Ettekuulutus = Prophecy / **Jules Supervielle.** Vare = A Ruin / **Pierre Jean Jouve.** Ühe silmapilgu peegel = The Mirror of a Moment / **Paul Éluard.**
1. uppl. 1961, [Ny utg.] 1989, 3. utg. 1991, 4. utg. 1995.

707. **Georg Trakl.** Ein Winterabend / [översatt av Ilmar Laaban]. // Nutida Musik : Program : 3 XII 1983. Stockholm : Sveriges Riksradio, 1983.
Talveõhtu = A Winter Evening.

1984

708. **Ghérasim Luca.** Mitt i varas vanmening ; ur Gränsvärdeshjälte : [prosadikt] ; Spontan invigning / översatt av Ilmar Laaban. // *Utslag : [Tidskrift]* 1984, nr. 5., s. [4].
Kesk püsiivat eelarvamust = In the Midst of the Persistent Prejudice ; Teosest Piiriväärtuskangelane : [proosaluule] = From the Limit Hero : [prose-poem] ; Spontaanne sisseõnnistus = Spontaneous Inauguration.
Vt. taastrükk 11

1985

709. **Max Clarac-Sérou.** Det inrågasatta nuet : olydnad, alltjämt och alltid : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // Sven-Erik Johansson, 1955–1985 / [Ingvar Claeson, Ragnar von Holten, Ilmar Laaban]. Stockholm : Konstakademien, 1985. S. 21.
Küsimärgi alla seatud olevik : sõnakuulmatus, ikka ja alati = The Questionable Present Time : Disobedience, Ever and Again.
710. Döttrarnas öde ; Den kyska ungamon ; Epigraaf I ; Den vilsegångna ; Epigraaf II ; Mandsråparskan ; Epigraaf III ; Hustrudrudråparen ; Epigraaf IV ; Guldhustrun ; Griftemön ; Epilog / översatt av Ilmar Laaban. // Estniska ballader / arrangerade av **Ülo Tedre.** Stockholm : Kungliga Teatern ; Baltiska Institutet [texter till kantatbalett], 1985. S. 3–11.
Tütarde saatus = The Fate of the Daughters ; Karske neiu = The Chaste Maid ; Epigraaf I = Epigraph I ; Eksinud neiu = The Lost Maid ; Epigraaf II = Epigraph II ; Mehetapja = Killer of the Man ; Epigraaf III = Epigraph III ; Naisetapja = Killer of the Woman ; Epigraaf IV = Epigraph IV ; Kuldnaine = The Golden Woman ; Kalmuneiu = The Tomb Maid ; Epiloog = Epilogue.
Vt. 735
711. **Richard Dehmel.** Verklärte Nacht. // Stockholms Nya Kammarorkester : [konsert-tekst för Arnold Schönbergs „Verklärte Nacht“, op. 4, 10. II 1985]. Stockholm : Stockholms Konserthusshift, 1985.
Kirgastunud öö = The Brightened Night.
712. **Georges Henein.** Om en livsduglig varelse. // *Kalejdoskop-Phases* 1985, nr. 3–4, s. 38–39.
Elujõulisest olendist = About a Viable Creature.
713. **Ludwig Zeller.** Anne ethuins geologiska utsiktspaviljong. // *Kalejdoskop-Phases* 1985, nr. 3–4, s. 54.
Anne Ethuini geoloogiliste vaatluste paviljon = Anne Ethuin's Geological View Pavilion.

714. **Jean-Marc Debenedetti.** Dikt. // *Kalejdoskop-Phases* 1985, nr. 3–4, s. 60.
Luuletus = A Poem.

1987

715. **Alfred Jarry.** [Eftersom ett monstruöst rättsöverfrepp]. // *Utslag* 1987, nr. 14, s. [67].
[*Sest üks koletuslik õigusterikkumine*] = [*Because a monstrous breach of law*].

1988

716. **Jean-Clarence Lambert.** Idyller : ur Idyller ; ur Feminarium. // *Artes* 1988, nr. 1, s. 65–66.
Tsüklisk Idüllid = From the cycle Idylls ; Tsüklisk Feminarium = From the cycle Feminarium.

1989

717. **Giacomo Oreglia.** Walter Valentini : [dikt]. // Spassarens steg på väggens väg. Stockholm : S. n., 1989. (Gummesons katalog ; 220). S. 11.
Walter Valentini : [luuletus] = Walter Valentini : [poem].
718. **Paul Éluard.** Ett ögonblicks spegel / [översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // *Världens bästa lyrik i urval*. Stockholm : Natur och kultur, 1989. [Ny utg.]. (En klassiker från Natur och Kultur). S. 172.
1. uppl. 1961, 2. uppl. 1983, 3. utg. 1991, 4. utg. 1995.
Ühe silmapilgu peegel = The Mirror of a Moment.

1990

719. **Sirje Helme.** Från skönt till förstånds mässigt, från konception till emotion : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Struktur/metafysik : samtida konst från Estland*. Stockholm : Riksställningar, [1990]. S. 7–11.
Kaunist mõistlikuni, kontseptsioonist emotsioonini = From Nice to Intelligent, from Conception to Emotion.
720. **Harry Liivrand.** Apologetisk vandring in i ung estnisk konst : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Struktur/metafysik : samtida konst från Estland*. Stockholm : Riksställningar, [1990]. S. 1–3.
Apologetiline rännak noorde eesti kunsti = Apologetic Excursion into the Young Estonian Art.

1991

721. [Poesi / översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // *Världens bästa lyrik i urval / redigerad av Johannes Edfelt*. Stockholm : Natur och kultur, 1991. 3. utg. S. 168, 169, 172.
Inkluderar: Profetia / **Jules Supervielle.** A Ruin / **Pierre Jean Jouve.**
Ett ögonblicks spegel / **Paul Éluard.**
Sisaldab = Includes: *Ettekuulutus = Prophecy / Jules Supervielle. Vare =*

A Ruin / **Pierre Jean Jouve**. *Ühe silmapilgu peegel* = *The Mirror of a Moment* / **Paul Éluard**.

1. uppl. 1961, 2. uppl. 1983, [Ny utg.] 1989, 4. utg. 1995.

1992

722. **Ants Juske**. Baltisk grafik idag : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // Tionde grafiktriennalen : [grafik från Norden] : Liljevalchs, 18 september – 1 november 1992 / [katalogredaktion: Björn Bredström...]. Stockholm : Liljevalchs konsthall, 1992. S. 23–25.
Tänane balti graafika = *The Baltic Graphic Art Today*.

1993

723. **Jean-Clarence Lambert**. Försakelsernas tärning. **Robert Desnos**. Rrosa Selavsdotters bön / [översatt av Ilmar Laaban]. // Ögats läppar sluter sig : surrealism i svensk poesi / red.: Lasse Söderberg. Stockholm : FIB:s Lyrikklubb, 1993. (FIB:s lyrikklubbs bibliotek ; 261). S. 144, 146.
Loobumistetäring = *The Dice of Withdrawals* / **Jean-Clarence Lambert**.
Roosi Selaviste süünd = *The Birth of Rose Sellaway* / **Robert Desnos**.
724. **Saint-John Perse**. För att fira en barndom/ [översatt av Ilmar Laaban]. // *Artes* 1993, nr. 1, s. 7–8.
Et tähistada üht lapsepõlve = *To Celebrate a Childhood*.
725. **Franco Leidi**. Vem tillhör Valands framtid? : om konstpedagogik och byråkrati : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // *Ord och Bild* 1995, nr. 3, s. [109]–112.
Kellele kuulub Valandi tulevik? : Kunstipedagoogidest ja bürokraatiast = *To Whom does Valand's Future Belong? : About the Teachers of Art and Burocracy*.
726. **Franco Leidi**. Finns Valands framtid inom eller utanför universitetet? : [Göteborgs Universitet Valands Konsthögskola] / övers. Från italienska av Ulla **Åkerström** och Ilmar Laaban. // *Göteborgs-Posten* 11. V 1993, nr. 126, s. 4. (Kultur. Debatt).
Kas Valandi tulevik on ülikoolis või sellest väljaspool? : [Göteborgi Ülikooli Valandi Kunstikõrgkool] = *Will the Valand's Future be Inside or Outside the University? : [University of Gothenburg, Valand University of the Arts]*.
727. **Raivo Kelomees**. Surrealist i dag : [om estniska surrealistgroup PARA 89] : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // Dunklets kristaller : nio PARA-surrealister från Estland : Södertälje konsthall, [4 sept. – 17 okt. 1993] / [katalogredaktör: Pia Thunholm]. Södertälje : Konsthallen, 1993. S. 9–10.
Tänane sürrealist : [eesti sürrealistlide rühmitusest PARA 89] = *Surrealist Today : [about the group of Estonian surrealists PARA 89]*.

728. **Jüri Palm, Ilmar Malin, Raivo Kelomees.** PARA – ett dunkel på väg att kristalliseras : [om estniska surrealistler group PARA 89] : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // Dunklets kristaller : nio PARA-surrealister från Estland : Södertälje konsthall, [4 sept. – 17 okt. 1993] / [katalogredaktör: Pia Thunholm]. Södertälje : Konsthallen, 1993. S. 5–7. *PARA – pimedus teel kristalliseerumise poole : [eesti sürrealistlike rühmitusest PARA 89] = PARA – Darkness on the Road Towards Crystallisation : [about the group of Estonian surrealists PARA 89].*
729. **Eha Komissarov.** Ado Vabbe ; Estniska Konstnärgruppen : [artiklar] / [översatt av Ilmar Laaban]. // Oväntat möte : estnisk och lettisk modernism från mellankrigstiden, 17. IX – 7. XI 1993 / [katalogredaktion: Lollo Fogelström, Elisabeth Haitto, Folke Lalander]. Stockholm : Liljevalchs konsthall, 1993. S. 23–26, 27–36. *Ado Vabbe = Ado Vabbe ; Eesti Kunstnikkude Rühm = Estonian Artists' Group.*
730. **Mai Levin.** Den moderna konstens framväxt i Estland ; Ny saklighet och öververklighet i estnisk konst : [artiklar] / [översatt av Ilmar Laaban]. // Oväntat möte : estnisk och lettisk modernism från mellankrigstiden, 17. IX – 7. XI 1993 / [katalogredaktion: Lollo Fogelström, Elisabeth Haitto, Folke Lalander]. Stockholm : Liljevalchs konsthall, 1993. S. 13–21, 37–45. *Moodsa kunsti tekkimine Eestis = The Emergence of Modern Art in Estonia ; Uusajalikkus ja superreaalsus-ülitegelikkus eesti kunstis = New Objectivity And Super Reality in Estonian Art.*

1995

731. **Paul Éluard.** Ett ögonblicks spegel / [översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // Tolv prisvärda poeter : en antologi samanställd av Jan Blomberg. Stockholm : En bok för alla, 1995. S. 60. *Ühe silmapilgu peegel = The Mirror of a Moment.*
732. [Poesi / översatt av Ilmar Laaban med Erik Lindegren]. // Världens bästa lyrik i urval / redigerad av Johannes Edfelt. Stockholm : Natur och kultur, 1995. 4. utg. S. 168, 169, 172. **Inkluderar:** Profetia / **Jules Supervielle.** A Ruin / **Pierre Jean Jouve.** Ett ögonblicks spegel / **Paul Éluard.** *Sisaldab = Includes: Ettekuulutus = Prophecy / Jules Supervielle. Vare = A Ruin / Pierre Jean Jouve. Ühe silmapilgu peegel = The Mirror of a Moment / Paul Éluard.*
1. uppl. 1961, 2. uppl. 1983, [Ny utg.] 1989, 3. utg. 1991.

1999

733. **Jean-Clarence Lambert.** Tärningsdikter : Offrens tärning ; Försakelsernas tärning ; Farornas tärning ; Övergångarnas. *Feminarium III* / [översatt av Ilmar Laaban]. // Inifrån labyrinten : valda dikter / Jean-Clarence Lambert. Lund : Ellerströms, 1999. (Enhöringsserien). S. 23–24, 54.
Täringuluuletused = Dice Poems : Ohvri täring = Victim's Dice ; Loobumistetäring = The Dice of Withdrawals ; Ohtudetäring = The Dice of Dangers ; Üleminekutetäring = The Dice of Transitions. *Feminarium III*. Vt. 663

2000

734. **Kurt Schwitters.** Till Anna Blomma / [översatt av Ilmar Laaban]. // A-n n-a / Kurt Schwitters. Lüneburg : Klampen Verlag, 2000. S. 176.
Anna Öiele = To Anna Bloom.
Vt. taastrükk 11, 627

2007

735. Döttrarnas öde ; Den kyska ungmon ; Epigraf I ; Den vilsegångna ; Epigraf II ; Mansdråperskan ; Epigraf III ; Hustrudrudråparen ; Epigraf IV ; Guldhustrun ; Griftemön ; Epilog / [översatt av Ilmar Laaban]. // Estniska ballader / i översättning av Ilmar Laaban ; [efterord av **Jonas Ellerström**]. Stockholm : Ellerströms, 2007. S. 3–39.
Tütarde saatus = The Fate of the Daughters ; Karske neiu = The Chaste Maid ; Epigraaf I = Epigraph I ; Eksinud neiu = The Lost Maid ; Epigraaf II = Epigraph II ; Mehetapja = Killer of the Man ; Epigraaf III = Epigraph III ; Naisetapja = Killer of the Woman ; Epigraaf IV = Epigraph IV ; Kuldnaine = The Golden Woman ; Kalmuneiu = The Tomb Maid ; Epiloog = Epilogue. // *Eesti ballaadid / Estonian Ballads.*
Vt. 710

2012

736. **Karlheinz Stockhausen.** Musik och grafik : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // Från Mahler till Ligeti [Ljudupptagning] : en antologi om vår tids musik / i urval och med kommentarer av Ove Nordwall. Johanneshov : TPB, 2012. CD-R.
Heliraamat 1965. a. väljaandest.
Muusika ja graafika = Music and Graphic Art.
Vt. 661
737. **Alban Berg.** Varför är Schönbergs musik så svårfattlig? : [artikel] / [översatt av Ilmar Laaban]. // Från Mahler till Ligeti [Ljudupptagning] : en antologi om vår tids musik / i urval och med kommentarer av **Ove Nordwall**. Johanneshov : TPB, 2012. CD-R.

Heliraamat 1965. a. väljaandest.

Miks on Schönbergi muusika nii raskesti arusaadav? = Why is Schönberg's Music so Difficult to Understand?

Vt. 660

738. **Theodor W. Adorno.** Bergs kompositionstekniska fynd ; Anton von Webern : [artiklar] / [översatt av Ilmar Laaban]. // Från Mahler till Ligeti [Ljudupptagning] : en antologi om vår tids musik / i urval och med kommentarer av Ove Nordwall. Johanneshov : TPB, 2012. CD-R. Heliraamat 1965. a. väljaandest.
Bergi kompositsioonitehnika avastused = Berg's Compositional Technical Findings
Vt. 659

TÕLKED SAKSA KEELDE · TRANSLATIONS INTO GERMAN

1958

739. **Gösta Oswald.** Mädchentotenlieder / [Deutsche Übertragung von Ilmar Laaban]. // Bo Nilsson konsert, S. l. : S. n., 1958, S. [3].
Neiusurmalaulud = Songs about a Girl's Death.
740. **Ivar Grünthal.** Aus dem Zyklus „Schwarzer Sonntag“ / [Deutsche Übertragung von Ilmar Laaban]. // *Arena* : [published by the P.E.N. Centre for Writers in Exile], [1961], Nr. 1, S. 20.
Tsüklist „Must pühapäev“ = From the cycle „Black Sunday“.

1964

741. **Ivar Grünthal.** Grabschrift ; Grenzland ; Die Sonne Tanzt / [Deutsche Übertragung von Ilmar Laaban]. // *Poèmes = Gedichte = Dikter / Ivar Grünthal.* Stockholm : Vaba Eesti, 1964. S. 13, 16, 19.
Epitaaf = Epitaph ; Ääremaa = Borderland ; Päike tantsib = The Sun Dances.

1976

742. **Kalju Lepik.** Steinbruch / [Deutsche Übertragung von Ilmar Laaban]. // *Surmal on lapse silmad = Death has a Child's Eyes : [luuletused] / Kalju Lepik.* Rooma : Maarjamaa, 1976. (Maarjamaa taskuraamat ; 12). S. 128.
Kivimurd = The Stone Pit.

1983

743. **Juhan Liiv.** Heide ; Dürre herrschte ; Als ich meine Gesänge verbrannt hatte ; An Jung-Estland / [Deutsche Übertragung von Ilmar Laaban]. //

Trajekt 1983, Nr. 3, S. 22–24.

Nõmm [= *Sügise*] = *Heath*; *Vask oli taevas mu üle* = *Copper was over me in the Sky*; *Siis kui ma laulud olin ära põletanud* [= *Meel paremat ei kannata*] = *When I had Burned the Songs*; *Noor-Eestile* = *To Young Estonia*.

744. **Paul-Eerik Rummo**. *Ars poetica* / [Deutsche Übertragung von Ilmar Laaban]. // *Trajekt* 1983, Nr. 3, S. 25–26.
Ars poetica.

1985

745. **Viivi Luik**. *Ferne*; *Erinnerung*; „*Jahre fließen wie Wasser...*“; *Bahnhof*; *Zyklon*; *Das Heim*; *Erfahrung*; *Winterliche Gänge* / [Deutsche Übertragung von Ilmar Laaban]. // *Trajekt* 1985, Nr. 5, S. 259–263.
Kaugus = *Distance*; *Mälestus* = *Memoir*; „*Igal pool on see lõhn...*“ = „*This Smell is Everywhere...*“; *Vaksal* = *Railway Station*; *Tsüklon* = *Cyclone*; *Kodu* = *Home*; *Kogemus* = *Experience*; *Talvised käigud* = *Winter Walks*.

1986

746. **Jaan Oks**. Aus dem Oratorium „*Passion*“ / [Deutsche Übertragung von Ilmar Laaban]. // *Trajekt* 1986, Nr. 6, S. 287–288.
Katkend oratooriumist „Kannatamine“ = *Extract from the oratorio „Passion“*.
Taastrükk: Auf der Karte Europas ein Fleck 1991
747. **Gustav Suits**. *Heimweh*; *Die Stimme eines Rufers*; *In København*; *In Nebelschleiern* / [Deutsche Übertragung von Ilmar Laaban]. // *Trajekt* 1986, Nr. 6, S. 289–294.
Koduhõllaus = *Homesickness*; *Hüüdja hääl* = *Voice of Crier*; *Kopenhaagenis* = *In Copenhagen*; *Udulinikus* = *In the Veil of Mist*.

1991

748. [Poesie / Deutsche Übertragung von Ilmar Laaban]. // *Auf der Karte Europas ein Fleck: Gedichte der osteuropäischen Avantgarde* / herausgegeben von **Manfred Peter Hein**. Zürich: Ammann, 1991 S. 47, 49–51, 79, 83–85, 115, 171, 173, 219, 221, 297, 299, 355, 357.
Inhalt: *Klagegesang*; *Nächtliche Gasse 2*; *Kleines Lied 3* / **Marie Under**. *Selbstbildnis* / **Johannes Barbarus**. Aus dem Oratorium *Passion* / **Jaan Oks**. *Mensch* / **Hendrik Adamson**. *In Nebelschleiern*; *Heimweh* / **Gustav Suits**. *Ade, Änne!* / **Henrik Visnapuu**. *Ein Urwald* / **Johannes Semper**. *Ursemperisch* / **August Alle**.
Sisaldab = **Includes:** *Kaebelaul* = *Lamentation*; *Õised tänavad 2* =

Nocturnal Streets 2 ; Väiksed laulud 3 / Small Songs 3 / Marie Under.
Autoportree = Self-portrait / Johannes Barbarus. Katke oratooriumist
„Kannatamine“ = Extract from the oratorio „Passion“ / Jaan Oks.
Inimene = Man / Hendrik Adamson. Udulinikus = In the Veil of Mist ;
Koduhõllaus = Homesickness / Gustav Suits. Jumalaga, Ene! = Goodbye,
Ene! / Henrik Visnapuu. Ürgmets = Virgin Forest / Johannes Semper.
Ürgsemperlik = Uhrsemperial / August Alle.

IV KIRJUTISED ILMAR LAABANIST *WRITINGS ABOUT ILMAR LAABAN*

PERSONAALIA EESTI KEELES · *PERSONALIA IN ESTONIAN* 1937

749. **Raoul Remmelgas.** Kirjandusõhtu arvustusi : [18. märtsil 1937 toimus Tallinnas Lenderi Gümnaasiumi aulas Reaalkooli ja Lenderi Gümnaasiumi nõuvalkultuuri õhtu, kus teiste seas esitas klaverisoolo Ilmar Laaban]. // *Sütik* 1937, nr. 5–6 (aprill–mai), lk. 87.
Reviews of Literary Evenings : [A joint so-called spiritual culture evening of the Real School and the Lender Gymnasium took place in the Hall of the Lender Gymnasium on 18 March 1937, where, among others, Ilmar Laaban performed a piano solo.]
750. Kirjandusõhtu arvustus. // *Sütik* 1937, nr. 1 (november), lk. 13. Allk.: M. O.
29. septembril 1937 toimus Tallinnas Lenderi Gümnaasiumi aulas Reaalkooli ja Lenderi Gümnaasiumi nõuvaltuuri õhtu, kus teiste seas esines klaverisoolo (Chopin „Nocturne“) ja enda luuletustega ka Ilmar Laaban.
Review of a Literary Evening : [A joint so-called spiritual culture evening of the Real School and the Lender Gymnasium took place in the Hall of the Lender Gymnasium on 18 March 1937, where, among others, Ilmar Laaban performed a piano solo (Chopin „Nocturne“ and his own poems.)]
751. **Kaarel Riitsalu.** Kino vaimsete väärtuste kandjana : mõningaid vastuväiteid Ilmar Laabani esseele „Kino vaimsete väärtuste kandjana“. // *Realist* 1937, nr. 7 (detsember), lk. 14–15.
Cinema as a Supporter of Spiritual Values : Some Objections to Ilmar Laaban's Essay „Cinema as a Supporter of Siritual Values“.

1938

752. **Raoul Remmelgas.** Tallinna koolinoorsoo ajakirjadest : [teiste hulgas iseloomustatakse Ilmar Laabani esseed „Kino vaimsete väärtuste kandjana“]. // *Eesti Noorus* 1938, nr. 2, lk. 63. (Kirjandus).
About the Magazines issued by Pupils of Tallinn Schools : [among others,

- reviewing *Ilmar Laaban's* essay „*Cinema as a Supporter of Spiritual Values*“].
753. **T.K.V.Ü.** : [1938 sai Ilmar Laaban Tallinna Keskkoolide Vaimukultuuri Ühingu kõnevõistlusel III koha]. // *Sütik* 1938, nr. 2, lk. 33.
T.K.V.Ü. : [In 1938, *Ilmar Laaban* won the 3rd place at the speech competition of the *Spiritual Culture Association of Tallinn Secondary Schools*].
754. **Tiiu Viires.** Arvustus : [õpilasajakirjast *Realist* ja Ilmar Laabani luulest seal]. // *Sütik* 1938, nr. 4 (mai), lk. 69.
Review : [about students' journal *Realist* and about *Ilmar Laaban's* poetry in it].
755. Seitse meest : [Ilmar Laaban kui assistent-esimees ; sõbralik-muigav iseloomustus]. // *Realist* 1938, nr. 8, lk. 12–13. Allk.: N. N.
Seven Men : [*Ilmar Laaban as the Assistant to the Chair ; a friendly smirking characterisation*].
756. **Ralf Perman-Parve.** Kaks erisisulist õhtut : [ÜENÜTO õppurnoorte omaloomingu õhtul esines ka Ilmar Laaban]. // *Eesti Noorus* 1938, nr. 11, lk. [413].
Two Evenings of Different Contents : [*Ilmar Laaban performed his poems at the ÜENÜTO evenings of students' creative efforts*].
757. Noored talendid esinesid : ÜENÜTO õppurnoorte õnnestunud omaloomingu õhtu : jutuajamist noorte luuletajatega : [ka Ilmar Laaban]. // *Uudisleht* 14. XI 1938, nr. 176, lk. [4].
Young Talents Performed : A Successful Self-Creativity Night for Young Students : Talking with Young Poets : [also *Ilmar Laaban*].
758. **Sever Tolmet.** Kaks kirjandusõhtut : [luulega ja klaveril esines ka Ilmar Laaban]. // *Realist* 1938, nr. 9 (detsember), lk. 19.
Two Literary Evenings : [*Ilmar Laaban also performed his poetry and played the piano*].

1939

759. „Elav ajaleht“ ÜENÜTO-s : [30. novembril 1939 esines Ilmar Laaban ÜENÜTO kirjandusklubi „Elava ajalehe“ õhtul konferansjeena, prosaistina ja luuletajana (luuletuste paroodiad)]. // *Uudisleht* 2. detsember 1939, nr. 226, lk. 2.
„Live Newspaper“ at ÜENÜTO : [on 30 November 1939, *Ilmar Laaban performed at the „Live Newspaper“ evening of the literature club as an announcer, prose writer and poet (parodies of poems)*].
760. Deliiriumist, endapilastusest ja noorusest : erakiri maakolka noorsootegelasele : [irooniliselt Ilmar Laabani artiklist „Salvador Dali ja paranoialik-kriitiline meetod“, *Eesti Noorus* 1939, nr. 12]. // *Päevaleht* 23. XII 1939, nr. 349, lk. 4. Allk.: Jüri.

About Delirium, masturbation and youth : A private letter to a rural youth figure : [ironically about Ilmar Laaban article „Salvador Dali and the Paranoid Critical Method“].

Vt. 186

1940

761. [Ralf Parve]. Poistest Vabaduspuiesteel. Õppurite isetegevus 2. Poeglaste Reaalkoolis, Progümnaasiumis, Gümnaasiumis ja Kommertskoolis. Kool, kus oma näitering, jazz-orkester ja kus kõik kunstnikud teretulnud külalised. // *Uudisleht* 11. I 1940, nr. 9, lk. 8. (Reportaazhi pealinna koolidest). Allk.: Nähviits.
Ilmar Laaban – suur konstruktivismi ja sürrealismi harrastaja.
Boys from the Boulevard of Freedom. Students' amateur activities at the Boys' Real School no 2, Progymnasium, Gymnasium and Commercial School. A school with its own drama club, jazz orchestra and all artists are welcome guests.
Ilmar Laaban – a great enthusiast of constructivism and surrealism.
762. Uusi tuuli Tallinna noorsoos. Mida kusagil koolis või väljaspool koole tegutsevaid õpilaskonnid harrastatakse. // *Film ja Elu : Huvitav shurnaalleht* 11. IV 1940, nr. 14, lk. 8. Allk.: Ka-ja.
1939/1940 õppeaastal esines Ilmar Laaban enda luulega ÜENÜTO Kirjandusklubi õppursektsiooni algupärandite õhtul. Sürrealist on Ilmar Laaban – tõlgib ja kirjutab artikleid.
New Directions for young people in Tallinn. What student activities can be found at Tallinn schools or student clubs outside the schools.
[In the school year 1939/1940 Ilmar Laaban performed his own poetry at the evening for original creative works of the Literary Club of the ÜENÜTO [Estonian Organization of Youth Joint Activities]. Surrealist Ilmar Laaban translates and writes articles.
763. Koolimärke ja nende kandjaid. Kes lõpetavad Tallinnas gümnaasiumi? Koolide „tehtud nimedega“ abituriente : [Ilmar Laaban esile tõstetud kui vaimuinimene]. // *Tallinna Post* 24. V 1940, nr. 21, lk. 1. Allk.: Erki.
School badges and their bearers. Who graduate from the Tallinn Gymnasiums? School graduates who had already found acknowledgement : [Ilmar Laaban highlighted as an intellectual person].

1945

764. Ilmatu Labane, Stockholm... : [toimetuse vastus sürrealistlike luuletuste saatjale]. // *Kodukolle* 1945, nr. [2], lk. 18. (Avatud ümbrikud). Allk.: Toimetus.
Ilmatu Labane, Stockholm... : [editor's answer to the sender of surrealist poems].

765. Asutati Eesti Demokraatlike Üliõpilaste Ühing : [Ilmar Laaban valiti ühingu oponentide toimkonda]. // *Teataja* 18. IV 1945, nr. 16, lk. 5.
The Estonian Association of Democratic Students was founded : [Ilmar Laaban was elected to the committee of opponents of this association].

1946

766. Ühe sürrealistliku luuletuskogu puhul : [arvustus]. // *Eesti Teataja* 13. VII 1946, nr. 52, lk. 4. (Kirjandus ja Kunst). Allk.: Mitte-sürrealist. Arvustus: Ilmar Laaban. Ankruketi lõpp on laulu algus : luuletusi 1943–1945. Stockholm, 1946.
About one Surrealist Collection of Poems : [Ilmar Laaban's „The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song“].
Vt. 768
767. [Karl Ristikivi]. Ankruta luule : [arvustus]. // *Välis-Eesti* 21. VII 1946, nr. 29, lk. 4. Allk.: K. R. Arvustus: Ilmar Laaban. Ankruketi lõpp on laulu algus : luuletusi 1943–1945. Stockholm, 1946.
Poetry without the Anchor.
Vt. 1250
768. [Ilmar Mikiver]. Ühe „ränga pettumuse“ puhul : [vastukaja arvustusele Eesti Teatajas 13. VII 1946]. // *Eesti Teataja* 31. VII 1946, nr. 57, lk. 4. (Kirjandus ja Kunst). Allk.: Mitte-vanameelne.
About one „Serious Disappointment“: [see Eesti Teataja 13. VII 1946].
Vt. 766
769. Luuletajate järelkasv Rootsis : [Ilmar Laabanilt ilmus raamat, mille kriitika küll maha tegi, kuid ta on ikkagi üks lootusi]. // *Eesti Post* 29. X 1946, nr. 108, lk. 4.
A new generation of poets in Sweden: [Ilmar Laaban published a book which was severely criticized, but he is still one of the hopes].

1947

770. **Gustav Suits.** Eesti pagulaslüürika. Pilk eesti raamatute kaotuse katmisele 1946. a : [ka Ilmar Laabani raamatust „Ankruketi lõpp on laulu algus“]. // *Eesti Teataja* 19. II 1947, nr. 14, lk. 4 ; 26. II 1947, nr. 16, lk. 4 ; 1. III 1947, nr. 17, lk. 4. (Kirjandus ja Kunst).
Estonian Lyrics in Exile. A View on the Compensation of the Loss of Estonian Books 1946 : [lengthily also about Ilmar Laaban].
771. Noorpoeedid : [Ilmar Laabani tegevusest pärast esikkogu ilmumist]. // *Eesti Teataja* 20. IX 1947, nr. 71, lk. 4. (Kirjandus ja Kunst).
Young Poets : [about Ilmar Laaban's activities after the publication of his first collection of poems].
772. Noorte kirjanduslik õhtupoolik [ENKK korraldusel] : [Ilmar Laaban oli üks esinejaid]. // *Välis-Eesti* 5. X 1947, nr. 40, lk. 3.

Literary Afternoon for Young Peoples : [Ilmar Laaban was one of the performers].

773. **Harald Parrest.** Kolm aastat eesti kirjandusloomingut väljaspool kodumaad : [ka Ilmar Laabani „Ankruketi lõpp on laulu algus“]. // *Kauge Kodu* 1947, nr. 12–13, lk. 38.
Three Years of Estonian Literature outside of the Homeland : [also „The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song“ by Ilmar Laaban].

1948

774. Tindisoust : [Ilmar Laabani ja Erik Lindegreni koos tõlgitud Picasso luuletusest ajakirjas *Prisma*]. // *Välis-Eesti* 15. II 1948, nr. 7, lk. 7.
The Sauce of Ink : [A poem by Picasso, translated by Ilmar Laaban and Erik Lindegren in the magazine Prisma].
Vt. 609
775. [**Arvo Mägi**]. Radikaaldemokraatliku koondise bulletin nr. 1 : [arvustus ; ülevaade ka Ilmar Laabani artiklist]. // *Eesti Teataja* 28. IV 1948, nr. 32, lk. [6]. (Eesti Kultuur). Ar-gi.
Bulletin no. 1 of the Radical-Democratic Association : [a review, and an overview of an article by Ilmar Laaban].
Vt. 198, 257, 775, 780
776. „Radikaaldemokraadi“ puhul : [vastukaja Arvo Mägi artiklile „Radikaaldemokraatliku koondise bulletin nr. 1“ ja märkus Ilmar Laabani kohta]. // *Eesti Teataja* 12. V 1948, nr. 36, lk. [4]. (Eesti Kultuur). Allk.: Radikaalkonservatiiv.
About the „Radical-Democrat“ : [in response to Arvo Mägi’s article „Bulletin no. 1 of the Radical-Democratic Association“ and a note on Ilmar Laaban].
Vt. 198, 257, 775, 780
777. **Aino Suits.** Võrdlusi ja kõnelusi Pen-klubi äsjaselt kongressilt Kopenhaagenis : [mainitakse, et äsja ilmus rootsi keeles antoloogia, mille juures olid tegevad Ilmar Laaban ja Erik Lindegren]. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 23. VII 1948, nr. 168, lk. 2.
Comparisons and talks concerning the recent Congress of the Pen Club in Copenhagen : [an anthology was published in Swedish, where Ilmar Laaban and Erik Lindegren were also active].
778. [**Arvo Mägi**]. Eesti kirjandus Rootsis : [Ilmar Laaban tõlgib prantsuse luulet rootsi keelde]. // *Eesti Teataja* 2. XII 1948, nr. 92, lk. 3. (Kultuur ja Kirjandus). Allk.: Ar-gi.
Estonian Literature in Sweden : [Ilmar Laaban translates French poetry into Swedish].

1949

779. [Teade : Ilmar Laaban juhatab Stockholms Högskola juures filosoofilist ringi „Usk ja teadmine“]. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 11. IX 1949, nr. 212, lk. 2. (Siit ja sealt).
[Announcement : *Ilmar Laaban leads the philosophical circle „Faith and Knowledge“ at the Stockholm Högskola*].

1950

780. [Eerik Laid]. Ar-gi ja Arvo Mägi : [vaieldakse Arvo Mägi artikliga „Radikaaldemokraatliku koondise bulletin nr. 1“ (*Eesti Teataja* 28. IV 1948), mainitakse ka Ilmar Laabanit]. // *Radikaaldemokraat* 1950, nr. 5 (20. jaanuar), lk. 103. Allk.: E. Ld.
Ar-gi and Arvo Mägi : [debates with Arvo Mägi's article „Bulletin no. 1 of the Radical-Democratic Association“, Ilmar Laaban is also mentioned].
Vt. 198, 257, 775, 775
781. [Teade Arthur Rimbaud'd käsitleva artikli ilmumisest Ilmar Laabanilt ajakirjas BLM = *Bonniers Litteratära Magasin*]. // *Sõna : kirjandus- ja kunstirühm Tuulisui väljaanne* 1950, nr. 1 (veebuar), lk. 65.
[Announcement of an article by *Ilmar Laaban* about *Arthur Rimbaud* in the *Bonniers Litteratära Magasin*].
Vt. 383
782. ERN [= Eesti Rahvusnõukogu] pidas peakoosolekut : [Ilmar Laaban valiti Eesti Sotsialistliku Ühingu esindajana ERNi juhatusesse liikmeks]. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 10. II 1950, nr. 33, lk. 2.
ERN held a general meeting : [Ilmar Laaban was appointed board member of Estonian National Council as a representative of Estonian Socialist Association].
783. **Arvo Mägi**. Osa intelligentsist ei osta ega loe raamatut. Vestlus kirjanik-kriitiku Arvo Mägiga, [küsitles **Lili Kaelas**]. // *Eesti Teataja* 11. III 1950, nr. 10, lk. 4. Allk.: Ritsikas.
Etteheide, et Ilmar Laaban on tõlkinud prantslasi rootsi keelde, aga mitte eesti luulet.
Some intellectuals do not buy nor read books / conversation with the writer and critic A. Mägi. Complaining that Ilmar Laaban has translated into Swedish French, but not Estonian poetry.
784. Teravaid toone sotsialistide konverentsil : [Ilmar Laaban kuulus ametlikku kolmeliikmelisse Eesti delegatsiooni]. // *Eesti Teataja* 10. VI 1950, nr. 23, lk. 8.
Sharp tones at the Socialist Conference : [Ilmar Laaban was a member of the official three-member Estonian delegation].
785. Eesti Üliõpilaskond Stokholmis : [Ilmar Laaban juhendab ringkäiku moodsa kunsti näitusel Liljevalchis]. // *Eesti Teataja* 16. IX 1950, nr. 37,

lk. 6. (Eestlased Rootsisis).

Estonian Students' Union in Stockholm : [Ilmar Laaban leads a tour at a modern art's exhibition in Liljevalchs].

786. ENMKÜ Noortekoori sõprusõhtu : [esines ka Ilmar Laaban moodsast muusikast koos helinäidetega plaatidelt]. // *Eesti Teataja* 23. IX 1950, nr. 38, lk. 4.

The Friendship Evening of the Youth Choir of ENMKÜ : [Ilmar Laaban spoke about modern music and offered sound samples from records].

1951

787. **Ivar Ivask**. Mõtteid eesti kirjanduskriitika ülesannetest : [ka Ilmar Laabani värskendavatest sõnavõttudest]. // *Tulimuld* 1951, nr. 4, lk. 258, 260.

Thoughts on the Tasks of Estonian Literary Criticism : [also Ilmar Laaban refreshing speeches].

788. **Bernard Kangro**. Kes sa oled? Mõtisklusi eesti noore luule puhul : [ka Ilmar Laabanist]. // *Tulimuld* 1951, nr. 4, lk. 459.

Who are You? On the Occasion of Estonian Young Poetry.

789. [Teade : Ilmar Laaban noorpoliitikute konverentsil Pariisis]. // *Eesti Teataja* 20. X 1951, nr. 41, lk. 6.

[Announcement : Ilmar Laaban arrived from Paris from the Conference of Young Politicians].

790. [**Voldemar Kures**]. Edvistus radikaalsusega : [reageering Ilmar Laabani artiklile „Hispaania ja meie“]. // *Stockholm-Tidningen Eestlastele* 21. X 1951, nr. 242, lk. [1]. (Millest juttu). Allk.: Fakt.

Flirting with Radicalism : [in response to Ilmar Laaban's article „Spain and We“].

Vt. 207, 219, 792, 812, 831

1952

791. Vastuseks sürrealismi-küsimuse asjus „Kodukolde“ nr. 1, 1951 : [lühidalt Ilmar Laabanist]. // *Kodukolle* 1952, nr. 2, lk. 23. (Kultuurikroonikat). Allk.: Tõesõber.

In Response to the Question about Surrealism in Kodukolle no. 1, 1951 : [briefly about Ilmar Laaban].

792. „Fakt“ ja Franco ehk Revolverajakirjandus paugusummutajaga : [vastus sellele, kuidas reageeriti Ilmar Laabani esseele „Hispaania ja meie“]. // *Vaba Eesti : vabadusmeelsete ideede foorum* 1952, nr. 3, lk. 8.

„Fact“ and Franco, or Revolverjournalism with a silencer : [in response to reactions to Ilmar Laaban's essay „Spain and We“].

Vt. 207, 219, 790, 812, 831

793. Halloo, mis uudist : [NMKÜ noortekoor õpib Ilmar Laabani sõnadele Harry Olti loodud „Ankruketi lõppu“]. // *Eesti Teataja* 29. III 1952, nr. 13, lk. 8.
Hello, what's new : [the youth choir learns the song „To the End of the Anchor Chain“; words by Ilmar Laaban, music by Harry Olt].
794. Obskuursed võtted : [vastulaused Ilmar Laabani bolševikuks-tembeldamisele]. // *Vaba Eesti* 1952, nr. 4, lk. 7–8. (Päevakorras).
Obscure Techniques : [protests against calling Ilmar Laaban a bolshevik].
795. Sürrrealismi tallermaadel : [Harry Olt viisistas „Ankruketi lõppu“ Kristliku NMKÜ koorile, ironiseeritakse sürrrealismi üle]. // *Stockholm-Tidningen Eestlastele* 4. IV 1952, nr. 79, lk. 2. (Läbi roosa prilli...). Allk.: Tõik. [Vaba Eesti 1952, nr. 4, lk. 7–8.].
On the Arena of Surrealism : [Harry Olt composed music to „The End of the Anchor Chain“ for the YMCA ; ironically about surrealism].
796. Ristiusk ja kommunism : [mõttevahetusõhtul esines Harry Koorits, oponentisid Ilmar Laaban ja Hans Sarap]. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 12. IV 1952, nr. 85, lk. 1.
Christianity and Communism : [Harry Koorits spoke at a discussion evening, opposed by Ilmar Laaban and Hans Sarap].
797. Sto[c]kholmi kilde : [osa NMKÜ Noortekoori liikmeid keeldus kontserdil kaasa laulmast Laabani sõnadele loodud Harry Olti laulu „Ankruketi lõpp“]. // *Vaba Eestlane* 30. IV 1952, nr. 33, lk. 4. [Vaba Eesti 1952, nr. 4, lk. 7–8.].
Fragments from Stockholm : [some members of the YMCA Youth Choir refused to sing Harry Olt's song „The End of the Anchor Chain“ with Laaban's words at the concert].
798. Täienduseks : [Ilmar Laaban kohtus prantsuse ja belgia radikaalsete vabadusmeelsete ringkondadega]. // *Radikaaldemokraat : Radikaaldemokraatliku Koondise bülletään* 1952, nr. 8 (1. mai), lk. 231.
In Addition : [Ilmar Laaban met with French and Belgian radical libertarian circles].
799. Nõnda tutvustatakse Rootsis eesti kultuuri : üks Lenini kummardaja Laaban on tähtsam kui 10 tunnustatud eesti kirjanikku. // *Kodukolle* 1952, nr. 7, lk. 20.
Rahulolematust rootsi entsüklopeediaga „Svensk uppslagsbok“, kus esindatud Ilmar Laaban aga mitte palju teisi eesti kirjanikke.
This is How Estonian Culture is Introduced in Sweden : One Lenin Worshipper, Laaban, is More Important Than 10 Recognized Estonian Writers : [dissatisfaction with a Swedish encyclopedia].
800. **[Johannes Kaup]**. Uus püksirihma algus : [arvustus Ivar Grünthal „Uni lahtiste silmadega“ ; põlglik hinnang ka Ilmar Laabani „Ankruketi

- lõpule“]. // *Meie Elu* 29. VIII 1952, nr. 35, lk. 6. (Eesti vaimuelu paguluses). Allk.: JoKa.
A New Beginning of the Belt : [„*Sleep with Open Eyes*“ by Ivar Grünthal ; contemptuous rating also to „*The End of the Anchor Chain*“ by Ilmar Laaban“].
801. Tubina soololaulud : [laulude saksakeelne tõlge Ilmar Laabanilt]. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 12. IX 1952 nr. 208. Allk.: R. Rootsi raadios oli esmakordselt võimalus kuulda Eduard Tubina soololaule, esitajaks Elisabeth Bjurquist ja klaveril Otto Roots. *Tubin's solo songs* : [German translation of songs by Ilmar Laaban]. Vt. 1788
802. Kaasmaalast kuuleme : Rootsi : [Ilmar Laaban töötab rahvaülikoolis kunsti lektorina]. // *Eesti Teataja* 4. X 1952, nr. 39, lk. 6. *We Hear about Compatriots : Sweden* : [Ilmar Laaban works as an art lecturer at the Folk High School].
803. **Eduard Vallaste**. Eesti vabadusvõitlejad : [sõjameestes tekitab ebamugavust Leninile mälestussalme luuletanud Ilmar Laaban]. // *Vaba Eesti Sõna* 11. X 1952, nr. 41, lk. 2. *Estonian freedom fighters* : [soldiers feel discomfort about Ilmar Laaban who has written memorial poems to Lenin].

1953

804. [**Heino Jõe**]. Kevadtuul lehitseb raamatut : [autor esitab retoorilise küsimuse, kas Ilmar Laaban kirjutab millalgi raamatu August Suur, vihjates August Reile]. // *Vaba Eestlane* 29. IV 1953, nr. 32, lk. 8. (Black-Joe päevaraamat). *The spring wind is thumbing the book* : [a rhetorical question whether Ilmar Laaban would ever write a book about August the Great - a hint to August Rei].
805. Keelteõpetaja 250-le õpilasele : [Stockholmi Ülikooli juures on õpetanud ka Ilmar Laaban]. // *Teataja* 10. V 1953, nr. 2, lk. 5. *Language teacher for 250 students* : [mentions that Ilmar Laaban has taught at Stockholm University, (Folk High School)].
806. Eesti Vabadusmeelsed Föderalistid : [organisatsioonis osaleb ka Ilmar Laaban]. // *Teataja* 25. V 1953, nr. 3, lk. 7. *Estonian Liberal Federalists* : [Ilmar Laaban participates in this organization].
807. Eesti kirjanduse tänapäev : [üritusel ärajäänud Ilmar Laabani sõnavõtu põhipunktid]. // *Vaba Eesti* 1953, nr. 6, lk. 9–10. *Estonian Literature Today* : [main points of Ilmar Laaban's speech which was cancelled].

808. Ilmar Laabani Ülemlaulud : [kriitiliselt Ilmar Laabanist ja radikaal-demokraatiast, avaldatud ka Ilmar Laabani luuletus „Ood 1. maile“ ilma pealkirjata ja muudetuna]. // *Eesti Post* 12. VI 1953, nr. 13, lk. 8.
Ilmar Laaban's Song of Solomon : [contemptuous about Ilmar Laaban and radical democracy, Ilmar Laaban's poem „Ode to 1 May“ published without title and with changed wording].
Vt. 31, 40, 47, 842

1954

809. [**Ilmar Talve**]. [Ilmar Laaban kirjutas *Välis-Eestis* Karl Ristikivist]. // *Teataja* 10. I 1954, nr. 1, lk. 2. (Teised lehed - Välis-Eesti).
[Ilmar Laaban wrote about Karl Ristikivi in the Välis-Eesti].
Vt. 207
810. [Teade : Solnas registreeriti Ilmar Laabani ja Elvi Uibopuu (hilisem Cornelia Laaban) abielu]. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 13. I 1954, nr. 9, lk. 2.
[Announcement : the marriage of Ilmar Laaban and Elvi Uibopuu (later Cornelia Laaban) was registered in Solna].
811. Demokraatia rakendamine vabastatud Eestis : [refereeritud Ilmar Laabani ettekannet Stockholmi Eesti Üliõpilaskonna vaidluskoosolekul]. // *Vaba Eesti* 1954, nr. 2, lk. 1–2.
Implementation of Democracy in Liberated Estonia : [overview of Ilmar Laaban's speech at the dispute meeting of the Estonian Students' Union in Stockholm].
Vt. 324, 328, 816, 817, 818, 1244
812. Diplomaatia ja diktatuur : [reageering Ilmar Laabani artiklile „Hispaania ja meie“]. // *Vaba Eesti* 1954, nr. 2, lk. 6–7.
Diplomacy and Dictatorship : [reaction on Ilmar Laaban's article „Spain and We“].
Vt. 207, 219, 790, 792, 831
813. Debatt : [Stockholmi Eesti Üliõpilaskonna vaidluskoosolekul esineb ka Ilmar Laaban]. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 19. II 1954, nr. 41, lk. 1. (Kohalik elu. Stockholm).
Debate : [Ilmar Laaban speaks at the dispute meeting of the Estonian Students' Union in Stockholm].
814. **Aleksis Rannit**. Ilmar Laaban ja Eduard Wiiralt : [vastukaja Ilmar Laabani artiklile „Emantsipeeruv pagulaskunst“]. // *Vaba Eesti* 1954, nr. 3, lk. 4, 10.
Ilmar Laaban and Eduard Wiiralt : [in reaction to Ilmar Laaban's article „Emancipating Art in Exile“].
Vt. 6, 215, 820, 822, 824, 825

815. Pagulaspressi lehtlast : [ironiliselt, kuidas Adson näeb ka Ilmar Laabani sürrealistliku mõistusekatku taga juutide vandenõu vms]. // Vaba Eesti 1954, nr. 3, lk. 9
From the Arbor of the Refugee Press : [ironically, about how Adson sees the Jewish conspiracy also behind the surrealist mind plague of Ilmar Laaban, etc.].
816. Talipäevad : [Stockholmi Eesti Üliõpilaskonna vaidluskoosolek „Demokraatia rakendamine vabastatud Eestis“, kus debateeris ka Ilmar Laaban]. // *Välis-Eesti* 14. III 1954, nr. 6, lk. 2. Allk.: M. Piparmünt.
Winter days : [Stockholm Estonian Student Union Dispute Meeting „Implementation of Democracy in the Liberated Estonia“, Ilmar Laaban participated in the debate].
Vt. 324, 328, 811, 816, 818, 1244
817. Arvukas kuulajaskond jälgis maailmavaatelist vaidlust : [Stockholmi Eesti Üliõpilaskonna vaidluskoosolek „Demokraatia rakendamine vabastatud Eestis“, kus debateeris ka Ilmar Laaban]. // *Teataja* 21. III 1954, nr. 6, lk. 1, 8.
A large audience followed the debate of opposing world views : [Stockholm Estonian Student Union Dispute Meeting „Implementation of Democracy in the Liberated Estonia“, Ilmar Laaban participated in the debate“].
Vt. 324, 328, 811, 816, 817, 1244
818. Maailmavaated vaieluskoosolekul : [Stockholmi Eesti Üliõpilaskonna vaidluskoosolek „Demokraatia rakendamine vabastatud Eestis“, kus debateeris ka Ilmar Laaban]. // *Eesti Post* 24. III 1954, nr. 3, lk. 3.
Worldviews at the Dispute Meeting : [Stockholm Estonian Student Union Dispute Meeting „Implementation of Democracy in the Liberated Estonia“, Ilmar Laaban participated in the debate].
819. **Artur Adson.** Sürrealism – moodne mõistusekatk : [kriitiliselt sürrealismist ja muuhulgas Ilmar Laabanist]. // *Kodukolle* 1954, nr. 5, lk. 11–12.
Surrealism – Modern Mind Plague : [Critically about surrealism and Ilmar Laaban].
820. **Jõesaar.** Kujur Jö[ö]esaar „Kunstiärvustus degenerereemas“. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 7. VII 1954, nr. 151, lk. 1.
Vastukaja Ilmar Laabani artiklile „Emantsipeeruv pagulaskunst“. *Sculptor Jõesaar „The Art Criticism is Degenerating“ : [in reaction to Ilmar Laaban’s article „Emancipation of Art in Exile“].*
Vt. 6, 215, 814, 822, 824, 825
821. Eesti Vabadusmeels.[ed] Föderalistid : [tegevuses osales ka Ilmar Laaban]. // *Meie Kodu* 8. VII 1954, nr. 27, lk. 3.
Estonian Liberal Federalists : [Ilmar Laaban also participated in these activities].

822. **Ernst Jõesaar.** Degenerereuv pagulaskunsti arvustus. // *Teataja* 11. VII 1954, nr. 13, lk. 4. (Kultuur. Kirjandus. Kunst).
Vastukaja Ilmar Laabani artiklile „Emantsipeeruv pagulaskunst“.
Toimetuse märkus : Avaldame mõttevahetuse korras.
Degenerating Critique of Art in Exile : [in reaction on Ilmar Laaban's article „Emancipation of Art in Exile“].
Vt. 6, 215, 814, 820, 824, 825
823. [Teade : ajakirjas „Odyssé“ ilmus Laabani artikkel Antonin Artaud' kohta]. // *Teataja* 25. VII 1954, nr. 14, lk. 8. (Kes? Kus?).
[A note that Ilmar Laaban published an article about Antonin Artaud in the magazine „Odyssé“].
Vt. 415
824. Enam tolerantsi! : [vastukaja Ilmar Laabani artiklile „Emantsipeeruv pagulaskunst“]. // *Teataja* 8. VIII 1954, nr. 15, lk. 3. (Seisukohti ja arvamusi). Allk.: R.
More Tolerance! : [in reaction to Ilmar Laaban's article „Emancipation of Art in Exile“].
Vt. 6, 215, 814, 820, 822, 825
825. **Raoul Lind.** Kunst ja arvustajad : [vastukaja Ilmar Laabani artiklile „Emantsipeeruv pagulaskunst“]. // *Teataja* 5. IX 1954, nr. 17, lk. 3. (Seisukohti ja arvamusi).
Art and Critics : [in reaction to Ilmar Laaban's article „Emancipation of Art in Exile“].
Vt. 6, 215, 814, 820, 822, 824
826. [**Harri Kiisk**]. E.[esti] Komitee näitus „Eestlased Rootsis“ : [Ilmar Laaban esitab oma luulet saksa ja rootsi keeles]. // *Teataja* 3. X 1954, nr. 19, lk. 4. (Kultuur. Kirjandus. Kunst).
The Estonian Committee Holds an Exhibition „Estonians in Sweden“ : [Ilmar Laaban performs his poetry in German and Swedish].
827. Kirjanduslikke lühiuudiseid : [Ilmar Laabanist kirjutab ajakiri *Nutid*]. // *Teataja* 24. X 1954, nr. 20, lk. 10.
Literary Short News : [the journal Nutid writes about Ilmar Laaban].

1955

828. Õiendus : [Laabani luuletus „Siin rohi läheb lahku lauguna“ peab olema kirjavahemärkideta ja artiklis „Jutte vahelejäajaist“ on üks eksitav trükiviga]. // *Vaba Eesti* 1955, nr. 1, lk. 3. Allk.: Toim.
Correction : [the poem „Here, the Grass Breaks Apart like a Parting in your Hair“ has to be without punctuation ; in the article „Stories about People In-between“ there is one misleading mistake].
Vt. 41, 217

829. Kultuurikroonikat : [Ilmar Laaban on üks kunstieksperthe Stockholm Rahvaülikoolis]. // *Teataja* 6. II 1955, nr. 3, lk. 5.
Cultural Chronicle : [Ilmar Laaban is one of the art experts at Stockholm Folk High School]
830. Tuntud tunnistajad kalli eesti protsessi finaalis : [Ilmar Laaban oli tõlk Kippari ja Hormi kohtuasjas]. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 8. II 1955, nr. 31, lk. 1.
Well-known witnesses in the finals of the expensive Estonian court trial : [Ilmar Laaban was a translator in the case of Kippar and Horm].
831. Valvsamat tähelepanu! : [hukkamõist Ilmar Laabani artiklile „Veelkord Hispaania ja meie“]. // *Võitleja* 1955, nr. 4, lk. 2.
More vigilance! : [condemnation of Ilmar Laaban's article „Once again Spain and us“].
Vt. 207, 219, 790, 792, 812
832. Olev Mikiver [Eesti Vabadusmeelsete] Föderalistide esimeheks : [Ilmar Laaban valiti üldkoosolekul välissekretäriks]. // *Välis-Eesti* 9. V 1954, nr. 10, lk. 7.
Olev Mikiver the chairman of the federalists : [Ilmar Laaban was elected the foreign secretary at the general meeting].
833. [Tõnis Kint]. Mida õiendab Ilmar Laaban? : [Ilmar Laaban täpsustas mõisteid, mida T. Kint parandab]. // *Teataja* 19. VI 1955, nr. 12, lk. 10. (Lugejad kirjutavad).
What does Ilmar Laaban Do? : [Ilmar Laaban clarified the definitions, T. Kint corrects].
834. **Harri-Kiisk**. Protest : [tema kui kolleegiumiliikme teadmata avaldati „Teatajas“ valeväiteid Ilmar Laabani kohta]. // *Teataja* 10. VII 1955, nr. 13, lk. 5.
Protest : [HK protests that, although he is a member of the Board, he had no information that the newspaper published false allegations about Ilmar Laaban].
835. Kultuurikroonikat : [Ilmar Laaban on ajakirja *Salamander* üks toimetajaid]. // *Teataja* 24. VII 1955, nr. 11, lk. 4.
Ajakiri Salamander ilmus Malmös 1955–1956
Cultural Chronicle : [Ilmar Laaban is one of the editors of the magazine Salamander].
836. **Tõnis Kint**. Mida Hr. J. Laaban jälle õiendab? : [parandus Ilmar Laabani täpsustusele samas ajalehenumbri]. // *Teataja* 25. VII 1955, nr. 14, lk. 5. (Lugejad kirjutavad).
What is Mr. J. Laaban Again Doing? : [corrections to Ilmar Laaban's adjustment in the same paper].

1956

837. Eesti Vabadusmeelsed Föderalistid : [Ilmar Laaban valiti üldkoosolekul välissekretäriks]. // *Teataja* 29. IV 1956, nr. 9, lk. 6.
Estonian Liberal Federalists : [Ilmar Laaban was elected the foreign secretary at the general meeting].
838. **Raimond Kolk.** Mõtteid eesti maapaokirjanduse kriitikast : [Ilmar Laaban kriitikuna]. // *Tulimuld* 1956, nr. 1–2, lk. 48.
Some Thoughts about the Criticism of Estonian Literature in Exile : [Ilmar Laaban as a critic].
839. **J. Niglas.** Rootsi on kujunenud punaste turistide Mekkaks : [Ilmar Laaban jagas Stockholmis kodueestlastele oma raamatut „Ankruketi lõpp on laulu algus“]. // *Vaba Eesti Sõna* 19. VII 1956, nr. 29, lk. 1, 3.
Sweden has become a Mecca for red tourists : [Ilmar Laaban distributed his book „The End of the Anchor Chain is the Beginning of a Song“ to Estonians from Esvtonia in Stockholm].
840. Luuleantoloogia okupeeritud Eestis : ühe lugeja vaatlusi : [antoloogias on väljas ka Ilmar Laaban]. // *Teataja* 5. VIII 1956, nr. 15, lk. 4.
Arvustus: Eesti luule antoloogia, 1–2 kd. Tallinn : Eesti Riiklik Kirjastus, 1955.
Poetry anthology in the occupied Estonia : Observations of a reader : [Ilmar Laaban is also not included in the anthology].
841. A. Rei, I. Laaban ja H. Olt ründavad STE-d [*Stockholms-Tidningen Eestlastele*] Arbetarenis. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 16. VIII 1956, nr. 187, lk. 1.
Väljaandes „Dagstidningen-Arbetaren“ avaldati artiklid „Kreuger toetab fashistorganit : indignatsioon baltlaste hulgas ST eesti lisa üle“ ja „Krüptofashistid tekitavad killustumist Rootsi eestlaste hulgas. Hiljuti valitud põgenikeparlament tugevasti ebausaldatav“.
A. Rei, I. Laaban and H. Olt attack STE in Arbetaren.
Vt. 426
842. Ankruketi algus, nii nagu see oli ; Ood 1. maile : [samas avaldatud Ilmar Laabani luuletuste kommentaar]. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 17. VIII 1956, nr. 188, lk. 1.
The beginning of the anchor chain, as it was, Ode to 1 May.
Vt. 31, 40, 47, 808
843. See oli ainult paroodia : [*Dagstidningen* õigustab Laabanit]. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 24. VIII 1956, nr. 194, lk. 1.
It was only a parody : [Dagstidningen justifies Laaban].
Vt. 416
844. Poleemika rootsi ajakirjanduses eesti küsimuste üle : [Ilmar Laaban on lahanud vapslust]. // *Teataja* 26. VIII 1956, nr. 16, lk. 8.

- Polemics in Swedish newspapers about Estonia-related issues : [Ilmar Laaban has analyzed the anti-socialist and paramilitary Vaps Movement of the 1930s].*
845. Kas see oli ainult nali : [vihased kirjad Ilmar Laabani panegüürika pihta]. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 26. VIII 1956, nr. 196, lk. 1. *Was it just a joke : [angry letters about Ilmar Laaban's panegyric].*
846. [Harri Kiisk]. Poleemika rootsi ajakirjanduses eesti küsimuste üle : [Ilmar Laaban annab lühiülevaate vapsluse sünnist ja lõpust]. // *Teataja* 28. VIII 1956, nr. 16, lk. 8. *Polemics in Swedish newspapers about Estonia-related issues : [Ilmar Laaban publishes a brief overview about the birth and the end of the political Vaps movement].*
847. A. Rei alatu rünnak eesti lehele : [refereeritud A. Rei, I. Laabani ja H. Olti artiklit *Arbetarenis* pagulaseesti kogukonna kohta]. // *Vaba Eestlane* 1. IX 1956, nr. 68, lk. 4. *A. Rei's mean attack on an Estonian paper : [overview of A. Rei's, I. Laaban's and H. Olt's article about the Estonian refugee community in the Arbetaren].*
848. Eesti sõjamehed olid koos : [sõjamehed USAs arutasid ärevalt Rei, Laabani ja Olti probleemi Rootsisis]. // *Vaba Eesti Sõna* 20. IX 1956, nr. 38, lk. 3. *Estonian soldiers were together : [soldiers in the USA anxiously discussed the problem of Rei, Laaban and Olt in Sweden].*
849. [Eduard Vallaste]. Eesti sõjameeste päevad Ühendriikides : [siteeritakse vastu võetud Eesti Vabadusvõitlejate Liidu hukkamõistu kolmikule Rei-Laaban-Olt]. // *Võitleja* 1956, nr. 10, lk. 12. Allk.: E. V. *Estonian Soldiers' Days in the United States : [citation of the Estonian Freedom Fighters' Union's condemnation to the trio Rei-Laaban-Olt adopted at the meeting].*

1957

850. B. Merik. Ideoloogiad ja kaasasõitjad : [Ilmar Laabani näitel ideoloogilisest kaasajooksiklusest]. // *Võitleja* 1. I 1957, nr. 1, lk. 2. *Ideologies and Fellow Travellers : [Ilmar Laaban is as an example of an ideological fellow traveller].*
851. Puna-poetess „Eesti Postile“ autoriteediks! : [ironiliselt, et osa pagulasühiskonnast ei mõista ei Kalju Lepikut ega Ilmar Laabanit]. // *Teataja* 5. I 1957, nr. 1, lk. 7. *The Red Poetess is the Authority for the Eesti Post ! : [ironically, that part of the refugee society does not understand either Kalju Lepik or Ilmar Laaban].*

852. Mida soovite ehk intervjuu lugejaga : [mida ka Ilmar Laaban võiks kirjutada]. // *Teataja* 5. I 1957, nr. 1, lk. 7. Allk.: Sulejuss.
„Ilmar Laabanilt ma ootaksin pikemat poemi Saint John Perse stiilis.“
What Do You Wish or an Interview with a Reader : [expectations about what also Ilmar Laaban could write].
853. [**Martin Kuldkepp**]. Mana : [skeptiline hoiak ajakirja suhtes, mille toimetusse kuulub Ilmar Laaban]. // *Välis-Eesti* 29. IX 1957, nr. 19, lk. 5. (Kriitika). Allk.: M. Kp.
The Mana : [a sceptical attitude towards the magazine co-edited by Ilmar Laaban].
854. [**Harri Kiisk**]. Ennustused kriitikaveerul : [selle vastu, et kritiseeritakse Ilmar Laabanit ja Mana juba enne ilmumist]. // *Teataja* 12. X 1957, nr. 19, lk. 2. Allk.: H. K.
Predictions in the criticism column : [against the criticism of Ilmar Laaban and the Mana even before the publication of the magazine].
855. **Raimond Kolk**. Ruustli : paar haugatust vai ka näugatust Ilmar Laabani iin : [kirjutatud Noorkunstnike ja -Kirjanike klubi (St. Luukase gilde) sügispeoks Stockholmis 1946]. // *Mana* 1957, nr. 1, lk. 16.
Ruustli : A Couple of Yelps or Meows in front of Ilmar Laaban.
856. [**Ivar Grünthal**]. [Ilmar Laabani kui kindla antimarksisti kaitseks ja teade tema „Rroosi Selaviste“ ja Baudelaire'i-valimiku peatsest ilmumisest]. // *Mana* 1957, nr. 1, lk. 44, 46. (Ringvaade). Allk.: I. G.
Review : [in defence of Ilmar Laaban as a firm anti-Marxist and information that Laaban will soon publish „Rose Sellaway“ and a selection of translations of Baudelaire's poetry].
857. [**Voldemar Kures**]. Uus ajakiri „Mana“ : [kriitiliselt ajakirjast *Mana* nr. 1, mille toimetusse kuulus Ilmar Laaban]. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 8. XII 1957, nr. 285, lk. 1. Allk.: Fakt.
The new magazine „Mana“ : [critically about the first issue of the magazine Mana].
858. [**Arvo Mägi**]. *Mana* nr. 1 : [kriitiliselt *Mana* esiknumbrist, mille toimetusse kuulus Ilmar Laaban]. // *Teataja* 21. XII 1957, nr. 24, lk. 4. (Kultuur ja kriitika). Allk.: Ar-gi.
Mana no. 1 : [critically about the first issue of the magazine Mana].

1958

859. [**Heino Jõe**]. Liiga hästi : [paljutki oskas aimata vaid sürrealist Ilmar Laaban]. // *Vaba Eestlane* 8. II 1958, nr. 11, lk. 8. (Black-Joe päevaraamat).
Too good : [only a surrealist Ilmar Laaban could foresee a lot].
860. *Vaba Eesti Klubi* : [teade Ants Orase ja Ilmar Laabani väitlusest „Traditsionalism ja modernism kaasaja luules“]. // *Vaba Eesti* 1958, nr. 3, lk. 9.

- Club of Free Estonia* : [information about the debate between Ants Oras and Ilmar Laaban on the subject „Traditionalism and modernism in contemporary poetry“].
861. [Arvo Mägi]. Mõnade säng : [lühike sõnamänguline arvustus „Roosi Selavistele“]. // *Teataja* 22. III 1958, nr. 6, lk. 4. (Kultuur ja kriitika).
Allk.: A/G-irr.
A Bed of Malediction : [a short pun critique on „Rose Sellaway“].
862. Uppsala Mana õhtu : [esineb ka Ilmar Laaban]. Moodsa kirjanduse õhtu Stockholmis : [esineb ka Ilmar Laaban] : [teated]. // *Teataja* 22. III 1958, nr. 6, lk. 5.
The Mana evening in Uppsala: [Ilmar Laaban performs 29. III 1958 in Uppsala]. *The Evening of Modern Literature in Stockholm* : [Ilmar Laaban also reads his own poetry] : [announcements].
863. Kevade huvitavaim üritus : [„Moodsa kirjanduse õhtul Stockholmis“ loeb ka Ilmar Laaban enda luulet]. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 27. III 1958, nr. 73, lk. 1. (Kohalik elu).
The most interesting event of this spring: [„The Evening of Modern Literature in Stockholm“ Ilmar Laaban also reads his own poetry].
864. Teade : Kommunistliku taktika tegelikud eesmärgid : [E. Håstadi loeng 5. IV 1958, kus oponeerib Ilmar Laaban]. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 30. III 1958, nr. 76, lk. 1.
The real aims of communist tactics : [5. IV 1958 Ilmar Laaban opposes the lecturer E. Håstad].
865. Milline peaks olema meie kirjandus? : [Marie Underi juubeli tähistamisele järgnenud diskussiooni-õhtul esines ka Ilmar Laaban]. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 2. IV 1958, nr. 78, lk. 2.
What should Our Literature Be Like : [Ilmar Laaban took part in the discussion evening following the celebration of Marie Under's jubilee].
866. [Harri Kiisk]. Kirjandusküsimused päevakorral [I–II] : [vestlusingis pagulaskultuurist osales ka Ilmar Laaban]. // *Teataja* 5. IV 1958, nr. 7, lk. 4. ; 19. IV 1958, nr. 8, lk. 8. (Kultuur ja kriitika).
Literary Issues on the Agenda : [Ilmar Laaban took part in the discussion about refugee culture].
867. [Voldemar Kures]. Riigimoonakas räuskab : [Endel Sõgel olevat raadios omistanud Ilmar Laabanile, mida too ei ole ütelnud]. // *Stockholms-Tidningen Eestlastele* 5. IV 1958, nr. 80, lk. 1. Allk.: Fakt.
The state lapdog snarls : [Endel Sõgel had allegedly attributed to Ilmar Laaban words, which he had not said].
868. Lugu sellest, kuidas kaks luuletajat kokku said, ja millest nad rääkisid : [Ilmar Laaban kui ainus moodsa kirjanduse eest hea seisja eesti kirjanduses eksiilis]. // *Teataja* 5. IV 1958, nr. 7, lk. 5.

The Story about How Two Poets Came Together and What They Talked about : [Ilmar Laaban as the Only Supporter of Modern Literature in the Estonian Literature in Exile].

869. [**Voldemar Kures**]. Järjekordne vihapurse põgenikele Tallinnast. Kommunistlik kilter sõimab vaba maailma eestlasi sõjaõhutajaiks : [mainitud, et Endel Sõgel sõimab ka Ilmar Laabanit]. // *Vaba Eesti Sõna* 10. IV 1958, nr. 15, lk. 3. Allk.: Fakt.
Another outburst of anger towards exiles from Tallinn. The communist lapdog insults Estonians in the free world and calls them the instigators of war : [it is mentioned that Endel Sõgel also insults Ilmar Laaban].
870. Rünnak pagulaseestlastele Tallinna raadiost : [ei olda nõus süüdistusega, justkui Ilmar Laaban õhutaks sõda]. // *Vaba Eestlane* 23. IV 1958, nr. 32, lk. 3.
Attack on Estonian refugees from the Estonian Radio in Tallinn : [the accusation that Ilmar Laaban is inciting war is false].
871. [**Yri Naelapea**]. Uus eestikeelne kirjandusajakiri „Mana“ : [mainitud ka kirjandus- ja kunstikriitik Ilmar Laabanit]. // *Vaba Eesti Sõna* 24. IV 1958, nr. 17, lk. 8. (Uudiseid kirjanduslaualt). Allk.: Kirjandussõber.
The New Estonian literary magazine „Mana“ : [Ilmar Laaban is also mentioned].
872. **Arvo Eerik Naelapea**. Uue ajakirja puhul : „Mana“ nr. 1, 1958 : [Ilmar Laaban on kriitikuna karm]. // *Olion* 1958, nr. 5 (September), lk. 61.
On the Occasion of a New Magazine. „Mana“ no. 1, 1958.
873. Vaba eesti kirjandus kodumaal kõne all : Ast ja Laaban – sõjaõhutajad, Lepik – üks kõige nõukogude vaenulikum : [vaid mainimine alapealkirjas]. // *Teataja* 27. IX 1958, nr. 18, lk. 6.
Homeland Speaks about the Free Estonian Literature : Ast and Laaban – Warmongers, Lepik – One of the Most anti-Soviet agitators : [only mentioned in the subtitle].

1959

874. **Arvo Mägi**. [Ilmar Laaban]. // Eesti lüürika. 2. köide : valimik Kr. J. Petersonist tänapäevani / koostanud [ja järelsõna:] Arvo Mägi. Lund : Eesti Kirjanike Kooperatiiv, [1959]. Lk. 418.
[A short characterization of Ilmar Laaban].
875. **Andrus Saareste**. [Ilmar Laaban]. // Kaunis emakeel. II, Näiteid eesti keelest ja meelest 1524– 1958 / Andrus Saareste. Stockholm : Vaba Eesti, 1959. Lk. 187.
[A short characterization of Ilmar Laaban].

876. **Aleksander Aspel.** Sürrealism ja Ilmar Laabani „Roosi Selaviste“. // *Mana* 1959, nr. 1, lk. 17–33.
Surrealism and Ilmar Laaban's „Rose Sellaway“.
Vt. 17, 1137, 1315, 1745
877. **Ivar Ivask.** [Eesti pagulaskirjandusest, ka Ilmar Laabanist]. // *Mana* 1959, nr. 1, lk. 57. (Mana ankeet).
[About Estonian literature in exile, about Ilmar Laaban too].
878. **Ivar Grünthal.** [USA-s rääkis Aleksander Aspel ka Ilmar Laabanist]. [Rootsi raamatuloterii stipendium Ilmar Laabanile]. // *Mana* 1959, nr. 2, lk. 126, 128. (Ringvaade). Allk.: I. G.
[In the USA Aleksander Aspel also talked about Ilmar Laaban].
[A Swedish scholarship to Ilmar Laaban.]
879. **[Harry Olt].** *Mana* : [*Mana* 1958 nr. 2 tutvustus ; Baudelaire Ilmar Laabani tõlkes]. // *Vaba Eesti* 1959, nr. 4, lk. 27. Allk.: H. O.
Mana : *[overview of the Mana 1958 no. 2 ; Baudelaire's poetry translated by Ilmar Laaban]*.
880. Rootsi [raamatuloterii] stipendium Ilmar Laabanile. // *Teataja* 16. V 1959, nr. 20, lk. 1.
A Swedish scholarship to Ilmar Laaban.
881. **Ivar Ivask.** Eesti lüürika bilanss sajandi keskel : [arvustus : „Eesti lüürika“, milliste luuletustega võinuks Ilmar Laaban antoloogias olla]. // *Tulimuld* 1959, nr. 3, lk. 186 (182–200).
Balance of Estonian Lyrics in the Mid-Century : [„Estonian Lyrics“].
882. **[Arvo Mägi].** Eesti kirjandus rootsikeelses kõverpeeglis : [vastukaja Göteborgi eesti kultuurinädalal eesti uuema kirjanduse kohta ilmunud brošüürile ; ka Ilmar Laabanist]. // *Teataja* 31. X 1959, nr. 39, lk. 4. (Kultuur ja kriitika). Allk.: Ar-gi.
Estonian Literature in the Swedish-language Distorting Mirror : *[about Ilmar Laaban's influence]*.
Vt. 883, 884
883. **Ivar Grünthal.** Vastulause Arvo Mägile : [vastus *Teataja* nr. 39 ilmunud artiklile Göteborgi eesti kultuurinädalal eesti uuema kirjanduse kohta ; ka Ilmar Laabanist]. // *Teataja* 14. XI 1959, nr. 41, lk. 4.
Opposition to Arvo Mägi : *[also about Ilmar Laaban]*.
Vt. 882, 884
884. **Arvo Mägi.** Vastuseks eelnevale : [vastus Ivar Grünthali artiklile, mis arvustas tema kokkuvõtet eesti uuema kirjanduse kohta ; ka Ilmar Laabanist]. // *Teataja* 14. XI 1959, nr. 41, lk. 4.
In response to the above : *[also about Ilmar Laaban]*.
Vt. 882, 883884
885. **[Herbert Salu].** Eesti nüüdislüürika : [arvustus Arvo Mägi koostatud luuleantoloogiale „Eesti lüürika“, lühidalt Ilmar Laabanist]. // *Mana* 1959, nr. 4, lk. 290.

Contemporary Estonian Lyrics : [criticism of „Estonian Lyrics“, compiled by Arvo Mägi : briefly about Ilmar Laaban].

886. [**Vahur Linnuste**]. Ühistegevus ja föderalism : [refereeritakse Ilmar Laabani loengut 16. X 1959 Stockholmis Vabadusmeelsete Föderalistide mõttevahetuskoosolekul]. // *Vaba Eesti* 1959, nr. 4, lk. 33. Allk.: V. Li. *Cooperation and Federalism : [an overview of Ilmar Laaban's paper at the Libertarian Federalists' discussion meeting in Stockholm on 16. X 1959].*
887. Kirjastus Vaba Eesti uudiseid : [ilmumas on Ilmar Laabani „Roosi Selaviste“ ja valimik Baudelaire'i-tõlkeid]. // *Teataja* 21. XII 1957, nr. 24, lk. 5. (Kultuur ja kriitika).
News from the Publishing House Free Estonia : [Laaban's „Rose Sellaway“ and a selection of translations of Baudelaire's poems will soon be published].

1960

888. [**Vahur Linnuste**]. Kommunismivastase võitluse strateegia ja taktika : [Ilmar Laabani ettekande refereering Eesti Vabadusmeelsete Föderalistide mõttevahetuskoosolekul]. // *Vaba Eesti* 1960, nr. 1, lk. 48–50. Allk.: V. Li.
Strategy and Tactisc of the Fight against Communism : [about Ilmar Laaban's lecture].
889. **Otto Paju**. Kuue kunstniku näitus – teid moodsa kunsti juure : [refereerib Ilmar Laabanit]. // *Teataja* 26. III 1960, nr. 12, lk. 4.
An exhibition of six artists – different paths to modern art : [refers to the article by Ilmar Laaban].
890. Hrushtshevi pressikonverentsist, Ilmar Laabani Aafrika poliitikast ja vene tanklaevadest. // *Vaba Eestlane* 20. VII 1960, nr. 55, lk. 2. Allk.: AMI.
About Khrushchev's press conference, Ilmar Laaban's African policy and Russian tankers.
891. [Teade : Ilmar Laabani sissejuhatav esinemine Arnold Schönbergi teose puhul]. // *Teataja* 22. X 1960, nr. 37, lk. 4. (Rootsi).
[Information about Ilmar Laaban's introductory talk about Arnold Schönberg's work].
892. Kui Eestis peeti 1948. a. rezhiimi-vastastele kohut : [Dagens Nyheteris on ekslikult nimetatud Ilmar Laabani REE esimeheks ja konverentsi organisatoriks]. // *Vaba Eesti Sõna* 17. XI 1960, nr. 46, lk. 2.
When trial of the people who were against the regime was held in Estonia in 1948 : [Dagens Nyheter has mistakenly named Ilmar Laaban as the chairman of the REE and organiser of the conference].
893. Kõnedest ei piisa enamlise rünnaku tõrjumiseks. Eesti Organisatsioonide Kongress Rootsis – Ilmar Laaban soovitab eesti rahva „skriinimist“ – venelaste väljapressimine laulupeolise kallal :

- [Ilmar Laaban tegi koosolekul ettepaneku, mida enamus põlastas]. // *Vaba Eesti Sõna* 24. XI 1960, nr. 47, lk. 2.
Speeches are not Enough to Repel Bolshevik Attacks. The Congress of Estonian Organizations in Sweden – Ilmar Laaban Recommends „Screening“ of the Estonian People – Russians blackmailing a participant of the Song Festival : [At the meeting Ilmar Laaban made a proposal that the majority despised].
894. [**Adelaida Lemberg**]. Organisatsioonide kongressi teisel päeval öeldi... : [Ilmar Laabani seisukoht NSVL-i poliitika suhtes]. // *Teataja* 3. XII 1960, nr. 43, lk. 6. Allk.: Kriipsutaja.
On the Second Day of Organizations' Congress it Was Said... : [Ilmar Laaban's opinion of the Soviet Union's politics].
895. [Johannes Aaviku juubelil kõneles ka Ilmar Laaban]. // *Vaba Eestlane = Free-Estonian* 24. XII 1960, nr. 99, lk. 3.
[Ilmar Laaban spoke at the jubilee of Johannes Aavik].

1961

896. **Ivar Grünthal**. Kultuurikroonikat : [Ilmar Laabani artikli „Murda kivi, murda truudust“ järg lükkub]. // *Mana* 1961, nr. 1, lk. 75.
 Tegelikuses järke ei ilmunud.
Chronicle of Culture : [the sequel to the Ilmar Laaban article „Break the stone, break the fidelity“ is postponed].
897. **Valli Naelapea**. Sürrrealism ja Ilmar Laaban. // *Vaba Eesti* 1961, nr. 1, lk. 9.
Surrealism and Ilmar Laaban.
898. **Arvo Mägi**. Teine kiri Kalju Lepikule : [arvustus : Kalju Lepik „Ronk on laululind“, muu hulgas kuidas reageeriti Ilmar Laabani esikogule]. // *Tulimuld* 1961, nr. 2, lk. 154–156. (Arvustused).
Second Letter to Kalju Lepik : [Kalju Lepik „Raven is a Songbird“].
 Vt. 1099
899. [**Ivar Grünthal**]. Kultuurikroonikat : [Ilmar Laaban lubas arvustada Aleksis Ranniti tõlkekogu ja tõlkis Nelly Sachsi]. // *Mana* 1961, nr. 2–3, lk. 175 ; 176. Allk.: I. G.
Cultural Chronicle : [Ilmar Laaban promised to review Aleksis Rannit's collection of translations and Ilmar Laaban translated Nelly Sachs' poetry].
900. [Teade : Ilmar Laaban pidas loengu Stockholmi Ülikoolis ja Fylkingenis]. // *Teataja* 1. IV 1961, nr. 13, lk. 6.
[Announcement : Ilmar Laaban held a lecture at Stockholm University and Fylkingen].
901. [Teade : Ilmar Laaban on tõlkinud rootsi keelde kaks juudisoost saksa luuletaja Nelly Sachsi luuletust, mis ilmusid äsja FIB seerias väljatulnud valikogus „Flykt och förvandling“]. // *Teataja* 15. IV 1961, nr. 15, lk. 4.

[Ilmar Laaban has translated into Swedish two poems by Nelly Sachs, a Jewish German poet, which were published in the recently issued „Flykt och förvandling“].

902. [Ivar Grünthal]. Järelmärkus : [Ilmar Laaban on kirjutanud J. R. Jiménezest]. // *Mana* 1961, nr. 4, lk. 250. Allk.: I. G.
Footnote : [Ilmar Laaban has written about J. R. Jiménez].
903. V. a. „Vaba Eesti“ toimetus : [täiendusi Ilmar Laabani artiklile „Aafrika ja meie“ (*Vaba Eesti* 1960, nr. 4)]. // *Vaba Eesti* 1961, nr. 4, lk. 56.
(Lugejad kirjutavad). Allk.: Truu lugeja Kentuckyst.
Dear Editor of the Free Estonia : [Supplement to Ilmar Laaban's article *Africa and Us* (published by the Free Estonia 1960, No. 4)].
Vt. 247
904. [Seletusi egiptuse kunstinäitusel annab Ilmar Laaban]. // *Välis-Eesti* 21. X 1961, nr. 40, lk. 3.
[Ilmar Laaban gives explanations at the Egyptian art exhibition].

1962

905. **Ivo Iliste**. Eesti kirjanduse tutvustamisest : [kuidas Ilmar Laaban tõlkis Ivar Grünthali]. // *Mana* 1962, nr. 1, lk. 65. Summary lk. 79.
About the Introduction of Estonian Literature : [how Ilmar Laaban translated Ivar Grünthal's work].
906. **Ivar Grünthal**. [Rühmitus „Tuulisui“, luuledebüüdi aasta 1946 : Kalju Lepik, Raimond Kolk, Ilmar Laaban]. // *Mana* 1962, nr. 2, lk. 133–135. (Ringvaade).
1946 – The year of Poetry Debuts : [Kalju Lepik, Raimond Kolk, Ilmar Laaban].
907. **Ivar Grünthal**. Aktuaalne Viirlaid : [Arved Viirlaid „Vaim ja ahelad“ ja „Jäätanud peegel“ ; vaba assotsiatsiooni meetodi viis semantilise täiuseni Ilmar Laaban]. // *Mana* 1962, nr. 2, lk. 164. (Arvustused).
Topical Viirlaid : [Arved Viirlaid „Spirit and Chains“ and „Frozen Mirror“ ; the method of free association was taken to semantic perfection by Ilmar Laaban].
908. Laabani ettekanne : [tsitaate]. // *Teataja* 12. V 1962, nr. 18, lk. 2.
I. Laaban's speech : [quotations].
909. [Endel Sõgel Ilmar Laabanist]. // *Tõe Hää* : VEKKA väljaanne 4. VI 1962, nr. 24, lk. 2.
[Endel Sõgel about Ilmar Laaban].
910. **Juhan Viidang**. Andrus Saareste 70. a : [Ilmar Laabani kõrval tõlgib Underi valimiku prantsuse keelde Saareste]. // *Meie Kodu* 12. VII 1962, nr. 28, lk. 2.

- Andrus Saareste 70 : [surprising that – next to Ilmar Laaban – Saareste will translate a selection of Under's poetry into French].*
911. **Ivar Grünthal.** [Kroonikat] : [Ilmar Laaban ja Aleksander Loit rääkisid müütidest ja tühikuist eesti kirjanduses 1940–1944 ; Ilmar Laaban tõlkis Marie Underit]. // *Mana* 1962, nr. 4, lk. 292–293. (Ringvaade). *Chronicle : [Ilmar Laaban and Aleksander Loit talked about myths and gaps in Estonian literature in 1940-1944 ; Ilmar Laaban translated Marie Under].*
912. Võltsis Noorte Hääl Artur Lundkvisti sõnu : [mainitud ka Ilmar Laabanit]. // *Teataja* 6. X 1962, nr. 33, lk. 3.
Artur Lundkvist andis Eestit külastades intervjuu Noorte Hääle (1962, 182), Harri Kiisa hilisem jutuajamine Lundkvistiga täpsustuste tegemiseks ilmus *Arbetaren*'is (1962, 38).
Noorte Hääl (*Voice of the Youth*) falsified the words of Artur Lundkvist : [Ilmar Laaban is also mentioned].
Vt. 256, 915, 1552
913. Ristikivi viiskümmend : [Karl Ristikivi mõonab, et vaid Ilmar Laaban on mõistnud üht detaili]. // *Välis-Eesti* 13. X 1962, nr. 36, lk. 3.
Ristikivi 50 : [Ristikivi admits that only Ilmar Laaban has understood one detail].
914. November raamatu kuuks : [Ilmar Laaban juhatab üht diskussiooni]. // *Välis-Eesti* 27. X 1962, nr. 38, lk. 1.
November for the month of the book : [Ilmar Laaban chairs a discussion].
915. Vabad eesti kirjanikud ja Artur Lundkvisti „kardina-reis“ : [intervjuu : Rootsi ajaleht küsitleb Arvo Mägi, Karl Ristikivi, Raimond Kolki, Kalju Lepikut, Ilmar Laabani kodumaale tagasipöördumise asjus]. // *Eesti Päevaleht = Eskilstuna-Kuriren* 24. IX 1962, nr. 221, lk. 1.
Free Estonian Writers and Artur Lundkvist's „Trip through the Curtain“ : [Interviews with Arvo Mägi, Karl Ristikivi, Raimond Kolk, Kalju Lepik, Ilmar Laaban about the idea of returning to homeland by a Swedish newspaper].
Vt. 256, 912, 1552
916. Välisvõitluse ja poliitilise järelkasvu ümber : [ka Ilmar Laabani seisukoht]. // *Teataja* 15. XII 1962, nr. 43, lk. 1.
Around foreign struggles and political offspring : [also Ilmar Laaban's position].

1963

917. **Endel Sõgel.** Eesti emigrantlikust kirjandusest ja kirjanduselust : [ka Ilmar Laabani luulest]. // Kirjandusloo lehekülgedelt : [artiklite kogumik] / Endel Sõgel. Tallinn : Eesti Riiklik Kirjastus, 1963. Lk. 298.

About Estonian Literature and Literary Life in Exile : [also about Ilmar Laaban's poetry].

918. Mineviku pärand ja tuleviku ülesanded : [koosolekust, kus kõneldi ka Ilmar Laabanist]. // *Mana* 1963, nr. 1, lk. 38–39. (Ringvaade).
Legacy of the Past and Challenges of the Future : [at a meeting, where Ilmar Laaban was also discussed].
919. Hõimusild : [soome keeles pole ülevaadet nt Ilmar Laabani loomingust]. // *Mana* 1963, nr. 1, lk. 41. (Ringvaade).
The Bridge Joining Related Tribes : [there is no overview of Ilmar Laaban's works in Finnish].
920. [**Harri Kiisk**]. [Teade : Ilmar Laaban kirjutas nekroloogi Gunnar Bohmanile]. // *Teataja* 2. II 1963, nr. 2, lk. 3.
[Announcement : Ilmar Laaban wrote the obituary to Gunnar Bohman].
Vt. 441
921. Mana uus number : [Ilmar Laaban avaldab Rroosi Selavistet]. // *Välis-Eesti* 16. II 1963, nr. 7, lk. 3.
New issue of the Mana : [Ilmar Laaban publishes Rose Sellaway].
922. **Arno Vihalemm**. Under rootsi keeles : [Marie Under „Vigilia : dikter“, tõlkijad Ilmar Laaban ja Ivar Grünthal]. // *Tulimuld* 1963, nr. 2, lk. 143–148.
Under in Swedish : [Marie Under's „Vigilia“ translated by Ilmar Laaban and Ivar Grünthal].
923. [Teade : ilmus Marie Underi rootsikeelne „Vigilia : dikter“, mille tõlkisid Ilmar Laaban ja Ivar Grünthal]. // *Teataja* 6. IV 1963, nr. 14, lk. 1.
[Announcement about Marie Under's Vigilia translated into Swedish by Ilmar Laaban and Ivar Grünthal].
924. **Ivar Ivask**. Elades eesti luulega : [ka Ilmar Laabani luulest]. // *Vaba Eesti* 1963, nr. 3, lk. 49–50.
Living together with Estonian Poetry : [also about Ilmar Laaban's poetry].

1964

925. [**Harri Kiisk**]. Eesti luuletajate tervitus vangistatud hispaania kirjanikule : [Ilmar Laaban, Raimond Kolk ja Kalju Lepik saatsid õnnitluse Carlos Alvarez'ile autasu puhul]. // *Teataja* 8. II 1964, nr. 3, lk. 1.
Greetings of Estonian poets to the imprisoned Spanish writer : [Ilmar Laaban, Raimond Kolk and Kalju Lepik sent congratulations to Carlos Alvarez on the occasion of receiving an award].
926. Kümme esinejat uusloomingu õhtul : [Ilmar Laaban esitas luuletuse Lihakell]. // *Teataja* 7. III 1964, nr. 5, lk. 4.
927. [**Heino Jõe**, **Harri Kiisk**]. Black Joe ja Franco : [reageering Ilmar Laabani jt. tegevusele]. // *Teataja* 4. IV 1964, nr. 7, lk. 2. (Teised lehed).

- Black Joe and Franco : [a reaction to Ilmar Laaban's and others' activities].*
928. Jaan Grünbergi tööde näitus : [teade : Ilmar Laaban kõneleb Jaan Grünbergi kunstist]. // *Teataja* 18. IV 1964, nr. 8, lk. 1.
The Exhibition of the Works by Jaan Grünberg : [Ilmar Laaban speaks about Jaan Grünberg's art].
929. **Ilmar Vainu.** Üliõpilasvaidlus : Olla või mitte olla eestlane? : [ülevaade üritusest, kus arutleti eestluse tulevikust, sõna võttis ka Ilmar Laaban]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 20. IV 1964, nr. 91, lk. 2. (Noorteleht).
Student Dispute : To be on not to be Estonian : [an overview of the event where the future of Estonianness was discussed ; Ilmar Laaban also spoke].
930. [Ilmar Laabani ettekanne Saksamaal]. // *Võitleja* 1964, nr. 6–7, lk. 10.
Presentation by Ilmar Laaban in Germany.
931. [Teade : *Dagens Nyheteris* arvustatakse ka Ilmar Laabani tehtud Ivar Grünthali tõlkeid]. // *Teataja* 8. VIII 1964, nr. 16, lk. 3. (Kes? Kus?).
[Announcement : Dagens Nyheter reviews Ilmar Laaban's translations of Ivar Grünthal's poetry].
932. [Teade : *Nutida Musik* avaldas Ilmar Laabani artikli Bo Nilssoni „Stseenidest“]. // *Teataja* 17. X 1964, nr. 21, lk. 4. (Kultuur ja kriitika).
[Announcement : Nutida Musik published Ilmar Laaban's article on Bo Nilsson's „Scenes“].
Vt. 447, 490
933. Soome arvustaja kiitus Ivar Grünthali luulele : [Ilmar Laabani tõlgetest]. // *Teataja* 14. XI 1964, nr. 23, lk. 4.
Finnish Reviewer Appreciated Ivar Grünthal's Poetry : [translated by Ilmar Laaban].
934. [**Hellar Grabbi**]. Ilmar Laabani ringreis Põhja-Ameerikas : [ülevaade üritusest, kus arutleti eestluse tulevikust]. // *Vaba Eesti Sõna* 12. XI 1964, nr. 46, lk. 4. (Kirjandus. Kunst. Teater). Allk.: H. G.
Ilmar Laaban's Tour in North America : [an overview of the event where the future of Estonian nationality was discussed].
935. [**Hannes Oja**]. Ilmar Laaban USA-s ja Kanadas : [loetletud kohad, kus Ilmar Laaban USA-s ja Kanadas esineb ja kui kauaks ta sinnakanti jääb]. // *Teataja* 14. XI 1964, nr. 23, lk. 1.
Ilmar Laaban in the USA and Canada : [listing places where Ilmar Laaban will perform in the USA and Canada and how long he will remain there].
936. Ulja noormehe sammuga... ääremärkmeid Ilmar Laabani referaadi puhul. // *Vaba Eestlane* 28. XI 1964, nr. 92, lk. 4. Allk.: Kuulaja.
Footsteps of a Brave Young Man... Notes on Ilmar Laaban's report.

937. Rünnak jätkub : [vihane ja põlgav ülevaade Ilmar Laabani ettekandest]. // *Vaba Eesti Sõna* 2. XII 1964, nr. 93, lk. 4. Allk.: L.
The Attack Continues : [an angry and contemptuous review of Ilmar Laaban's report].
938. Uut ja moodsat eesti kirjanduses : [Ilmar Laaban esines ÜEÜ Naisklubi koosolekul New Yorgi Eesti Majas]. // *Vaba Eesti Sõna* 3. XII 1964, nr. 49, lk. 8.
New and Modern Features in Estonian Literature : [Ilmar Laaban performed at the conference of the Womens' Club of ÜEÜ at the Estonian House in New York].
939. Referaatkonverents ja uue generatsiooni ülesandeid : [tsiteeritud Ilmar Laabani esinemist]. // *Vaba Eesti Sõna* 17. XII 1964, nr. 51, lk. 3, 9.
Review Conference and the Tasks of a New Generation: [quoting Ilmar Laaban's replies; he presented his poetry].
940. [Vello Pekomäe]. 20 aastat haavalehel : Rootsi kultuuri-ajakiri baltlasist : [refereering läti ja eesti kirjanike (ka Ilmar Laabani) intervjuudest *Origos*]. // *Eesti Päevaleht* 22. XII 1964, nr. 297, lk. 1–2. Allk.: V. P.
20 Years on an Aspen Leaf: the Swedish Cultural Magazine about the people from the Baltic countries : [Review of interviews by Latvian and Estonian writers (also Ilmar Laaban) in Origo].
Vt. 446

1965

941. Aleksander Aspel. Laaban Iowa Citys : [loenguga „Image or Thing, Symbol or Trends : Trends in Contemporary European Poetry“ esines I. Laaban 30. XI 1964 Iowa Old Capitol Senati saalis : vastukajad]. // *Mana* 1965, nr. 1–2, lk. 78–79.
Laaban in Iowa City : [Ilmar Laaban's lecture „Image or Thing, Symbol or Trends : Trends in Contemporary European Poetry“ in the Senate Hall of the Iowa Old Capitol on the 30th XI 1964 ; echoes].
Vt. 1315, 1491
942. Ülevaade Eesti kirjandusest : [Ilmar Laabani ettekande refereering]. // *Välis-Eesti* 16. I 1965, nr. 1, lk. 5. Allk.: ME.
An overview of Estonian literature : [overview of the lecture by Ilmar Laaban].
943. [Harri Kiisk]. [Teade, et Ilmar Laaban tõlkis Richard Dehmel'i]. // *Teataja* 16. I 1965, nr. 1, lk. 6.
[Information that Ilmar Laaban has translated Richard Dehmel's poetry].
944. [Hannes Oja]. Ilmar Laabanit ei lastud kõnelda Toronto E[esti] Majas : [Ilmar Laabani ettekannete takistamisest Kanadas ja USA-s]. // *Teataja*

16. I 1965, nr. 1, lk. 6. (Toronto elu). Allk.: Kroonik.
Ilmar Laaban was not Allowed to Speak in the Estonian House in Toronto : [obstruction of Ilmar Laaban's presentations in Canada and the United States].
945. [Alfred Kurlents]. Sekeldusi Ilmar Laabani esinemistega Kanadas : [Ilmar Laabani esinemistest USAS ja Kanadas ja sellest, kuidas Montreali kirikus esinemine ära jäi]. // *Teataja* 30. I 1965, nr. 2, lk. 6. Allk.: A. K.
Troubles with Ilmar Laaban's performances in Canada : [about Ilmar Laaban's performances in the United States and Canada, and the cancellation of his performanse in a church in Montreal].
946. [Albert Tischler]. Los Angelese talvekiri. Eesti Päevade film valmimas. Laaban kiitis oma luulet. Insener Laan sõitis Iraani : [Ilmar Laaban rääkis kaasaegsest eesti kirjandusest ; ülevaates pole enesehinnangust sõnagi]. // *Vaba Eesti Sõna* 25. II 1965, nr. 8, lk. 6. Allk.: Dixi.
A Winter Letter from Los Angeles. The film of the Estonian Days is getting ready. Laaban praised his own poetry. The Engineer Laan travelled to Iran : [Ilmar Laaban talked about contemporary Estonian literature ; there is no word of his self-esteem in the review].
947. Jaan Puhvel. Kirjandusõhtust Los Angeleses : [parandusi ja vastuväiteid Dixi artiklile „Los Angelese talvekiri“]. // *Vaba Eesti Sõna* 18. III 1965, nr. 11, lk. 11. (Probleeme ja arutlusi).
About a Literary Evening in Los Angeles : [corrections and objections to the article by Dixi].
948. [Albert Tischler]. Los Angeles kevade lävel. Resolutsioon presidendile. Eestlased reisivad. Eesti Maja koosolek. „Laabaniaada“ lõpp : [vastukaja Ilmar Laabani hinnangule pagulaskirjandusest]. // *Vaba Eesti Sõna* 25. III 1965, nr. 12, lk. 9. Allk.: Dixi.
Los Angeles on the threshold of spring. Resolution to the President. Estonians travel. A meeting in the Estonian House. End of „Laabaniaada“ : [in answer to Ilmar Laaban's assessment of refugee literature].
949. Kremli peibutusvõtted : [Ilmar Laaban olevat taotlenud mineviku ümberhindamist]. // *Vaba Eestlane* 27. III 1965, nr. 24, lk. 5.
Kremlin's lure techniques : [Ilmar Laaban has allegedly requested a reassessment of the past].
950. Aleksander Abel. Mitte 1949, vaid 1941 : [õiendus koosoleku sõnavõtu refereeringu kohta : oma sõnavõtus ei maininud autor Ilmar Laabani nime ja nimetas aastat 1941]. // *Vaba Eesti Sõna* 1. IV 1965, nr. 13, lk. 11.
Not 1949, but 1941 : [amendment to the reference to a speech at the meeting : the author did not mention the name of Ilmar Laaban in his speech and mentioned the year 1941].

951. **Näituse külastaja.** Karin Lutsu graafika ja akvarellide näitus. // *Teataja* 9. IV 1965, nr. 7, lk. 5. (Kultuur ja kriitika).
Exhibition of Karin Luts's Graphic Art and Water Colours.
952. Marie Under ei võtnud vastu puna ekskursante : [Ilmar Laaban oli NSVLi saatkonnas filmi vaatajate seas]. // *Vaba Eesti Sõna* 27. V 1965, nr. 21, lk. 2.
Marie Under did not receive red tourists : [Ilmar Laaban was among the viewers of the film at the embassy of USSR].
953. Pagulaskirjanduse probleemid. Mälk ja Laaban ST-intervjuus : [ülevaade Thomas von Vegesacki artiklist „Meie teine kirjandus“ ajalehes *Stockholms Tidningen*]. // *Eesti Päevaleht* 24. VII 1965, nr. 168, lk. 1–2.
Problems of Literature in Exile : Mälk and Laaban in the ST-interview : [overview on Thomas von Vegesack's article „Our Other Literature“ in the newspaper Stockholms Tidningen].
Vt. 1561
954. [Harri Kiisk]. [Ilmar Laabani esinemisist Ameerikas]. // *Teataja* 24. VII 1965, nr. 14, lk. 6. Allk.: H. K.
About Ilmar Laaban's Lectures in America.
955. „Mana“ ilmub edasi : [Mana 1965, nr. 1–2, ilmub ka Ilmar Laabanilt artikkel]. // *Teataja* 16. X 1965, nr. 20, lk. 4, 6. (Kultuur ja kriitika).
„Mana“ will be Continued : [Mana 1965, nr. 1–2].
956. Mana Õhtu Rootsist : [ülevaade ka Ilmar Laabani esinemisest]. // *Mana* 1965, nr. 4 (28), lk. 42.
The Mana Evening in Sweden : [a short review about Ilmar Laaban's performances].
957. Kahesisuline kirjandusõhtu MANA tutvustamiseks : [Ilmar Laabani loeng, mis takistab Eestis kirjutavatel kirjanikel kirjutada]. // *Teataja* 24. XII 1965, nr. 25, lk. 3.
A Literary Evening with Two Meanings to Introduce the MANA : [Ilmar Laaban gave a lecture on what prevents writers in Estonia from writing].

1966

958. **Bernard Kangro.** [Ilmar Laaban]. // *Eesti kirjandus vabas maailmas : bibliograafiline ülevaade 1944–1965.* Lund : Eesti Kirjanike Kooperatiiv, 1966. Lk. 16.
Estonian Literature in the Free World : Bibliographical Review 1944–1965.
959. Mana-õhtu : [Ilmar Laaban Karin Lutsust]. // *Teataja* 9. IV 1966, nr. 7, lk. 5.
The Mana-evening : [Ilmar Laaban talked about Karin Luts].
960. Karin Lutsu graafika ja akvarellide näitus : [2 tsitaati Ilmar Laabanilt]. // *Teataja* 9. IV 1966, nr. 7, lk. 5. Allk.: Näituse külastaja.

Exhibition of Karin Luts's Graphic Works and Water Colours : [2 quotations from Ilmar Laaban].

961. **Hellar Grabbi.** Mõtteid eesti kirjandusest ja Manast : [lühidalt Ilmar Laabanist]. // *Mana* 1966, nr. 4 (31), lk. 62–63.
Thoughts About Estonian Literature and the Mana : [briefly about Ilmar Laaban].
962. Leedu kultuuritegelaste konverents USA-s : [ka Ilmar Laabani loomingut tõlgiti leedu keelde]. // *Teataja* 22. X 1966, nr. 19, lk. 4. Allk.: Observer.
Conference of Lithuanian cultural figures in the USA : [Ilmar Laaban's work was also translated into Lithuanian].

1967

963. **Hellar Grabbi.** Kümme aastat Mana : [ka Ilmar Laabanist kui ühest *Mana* algusaegade aktivistist]. // *Mana* 1967, nr. 32, lk. 1.
Ten Years of the Mana : [also about Ilmar Laaban as an active co-worker in the Mana's first years].
964. **Ivar Grünthal.** Essee Juhan Liivi ülikuuest ja eesti uuemast luulest : [mainitakse ka Ilmar Laabani]. // *Mana* 1967, nr. 32, lk. 11–22.
Essay on Juhan Liiv's Jacket and Newer Estonian Poetry : [mentioned is also Ilmar Laaban].
965. **Ivar Ivask.** Euroopaliku Eesti teostusi sõjajärgses kirjanduses kodumaal : (August Annisti, Betti Alveri, Uku Masingu, August Sanga loomingust, mida Ilmar Laaban on tõlkinud). // *Mana* 1967, nr. 32, lk. 50.
About Homeland's Literature After World War II : (about works of August Annist, Betti Alver, Uku Masing, August Sang, translated by Ilmar Laaban).
966. **Vello Pekomäe.** Pagulaste „Siuruaeg“ : [ka Ilmar Laabanist. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 23. V 1967, lk. 2.
The Refugees' „Siuru-Time“.
967. **Aksel Mark.** Kes need siis on : [tsiteeritud Ilmar Laabani mõttekäiku revolutsioonist Ungaris]. // *Teataja* 15. IV 1967, nr. 8, lk. 2.
Who are they : [quoting Ilmar Laaban's train of thought about the revolution in Hungary].
968. Olev Mikiveri kunst : [Ilmar Laabani ülevaade Olev Mikiveri kunstist]. // *Teataja* 13. V 1967, nr. 10, lk. 8. (Kultuur ja kriitika). Allk.: - a - .
Olev Mikiver's Art : [Ilmar Laaban's overview of Olev Mikiver's art].
969. Suuremat loomingulist julgust : Ilmar Laaban esines referaadiga Torontos : [ülevaade Ilmar Laabani loengust „Meie lähimat ajalugu meie kirjanduse läbivalgustuses“ ja sellest, et esitati ka häälutuste salvestisi]. // *Vaba Eestlane* 18. XI 1969, nr. 86, lk. 5. (Kultuur ja kriitika).

More Creative Courage : Ilmar Laaban Gave a Paper in Toronto : [overview of Ilmar Laaban's lecture „Our recent history in the light of our literature“, recordings of sound poetry were also presented].

1968

970. **Ivar Grünthal**. Kirjandusteaduslikest lähenemisvõimalustest eesti nüüdisluulele : [Ilmar Laaban kui kunstide ühtesulataja]. // Kirjanduslikke ülevaateid : III / toimetaja Henno Jänes. Stockholm : Eesti Kirjanduse Komitee, 1968. (Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudi Toimetused ; 7). Lk. 31.
On Literary Approaches to Contemporary Estonian Poetry : [Ilmar Laaban as a merger of arts].
971. **Valter Tauli**. VII. Grafeemika, 4 : Interpunktatsioon : [ka Ilmar Laaban on kirjutanud komadeta luulet]. // Keelekorralduse alused / Valter Tauli. Stockholm : Kirjastus Vaba Eesti, 1968. Lk. 181.
VII. Graphemics, 4 : Punctuation : [Ilmar Laaban has also written poetry without commas].
972. [**Olev Mikiver**]. Eesti Päevade kunstinäitus : [Ilmar Laaban on žüriis]. // *Teataja* 27. I 1968, nr. 2, lk. 1.
Art Exhibition of the Estonian Days : [Ilmar Laaban is a jury].
973. Lund : EÜL algab : [Eesti üliõpilaskond Lundis raames pidas 10. II 1968 Ilmar Laaban loengu „Noort eesti kirjandust kahelpool Läänemerel“]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladett* 10. II 1968, nr. 34, lk. 1–2. (Kohalik elu).
Lund : Estonian Students Community starts its activities : [on 10. II 1968, Ilmar Laaban gave a lecture „About Young Estonian Literature on the Both Shores on the Baltic Sea“ at the Estonian Student Community in Lund].
974. **Karl Ristikivi**. Eesti luule Rootsi pinnal : [Ilmar Laaban luuletajana]. // *Eesti Päevad Stockholmis* 1968. 4.–15. mail 1968. Stockholm : Eesti Kultuuri Koondis, 1968. Lk. 32–33.
Estonian Poetry in Sweden : [Ilmar Laaban as poet].
975. **Ivar Grünthal**. Eesti memuaar Rootsis : [viie üksikule saarele võetava raamatu hulka kuulub Ilmar Laabani „Ankruketi lõpp on laulu algus“]. // *Eesti Päevad Stockholmis* 1968. 4.–15. mail 1968. Stockholm : Eesti Kultuuri Koondis, 1968. Lk. 47.
Estonian Memoirs in Sweden : [among the five books which are taken to a lonely island there is Ilmar Laaban's „The End of Anchor Chain is the Beginning of the Song“].
976. **Harri Kiisk**. Eesti helilooming Rootsis : [Ilmar Laaban on olnud Harry Olt'i helitööde tekstide autor]. // *Eesti Päevad Stockholmis* 4.–15. mail 1968. Stockholm : Eesti Kultuuri Koondis, 1968. Lk. 53–54.

- Estonian Music in Sweden : [Ilmar Laaban has been the author of the texts of Harry Olt's compositions].*
977. [**Adelaida Lemberg**]. Kirjanikud esitasid uudset ja huvitavat : [Ilmar Laaban häälutas ja luges tõlkeid]. // *Teataja* 22. V 1968, nr. 10, lk. 1. Allk.: AL.
The Writers Presented New And Interesting Material : [Ilmar Laaban performed sound-poetry and read translations].
978. **Ilmar Külvet**. Kirjanduslikke kohtumisi Stockholmis. Märkmeid kevadiselt reisilt. (4) : [Ilmar Laaban luges tõlkeid Rimbaud'lt ja enda luulet]. // *Vaba Eestlane* 12. VI 1968, nr. 10, lk. 1. (Kultuurielu).
Literary meetings in Stockholm. Notes from the Spring Travels (4): [Ilmar Laaban read the translations of Rimbaud and his own poetry].
979. „Mana“ õhtu Los Angeleses : [Ivar Ivask „mainis Ilmar Laabani suurt panust vaba eesti luule murrangulise suunajana ja oma ajast kaugele ette tõtanud uuendusliku prohvetina, kelle mõjud alles nüüd tugevalt kajastuvad noorte poeetide juures nii välismaal kui Eestis“]. // *Vaba Eestlane* 12. VI 1968, nr. 10, lk. 1. (Kultuurielu).
The „Mana“ Evening in Los Angeles : [Ivar Ivask „mentioned Ilmar Laaban's great contribution as a revolutionary guide to free Estonian poetry and, far ahead of his time, as an innovative prophet, whose influence is only now strongly reflected in young poets' works both in abroad and in Estonia“].
980. Eesti luule näitus Kalifornias : [Ivar Ivask eristas viimase 50 aasta sees 5 olulist murdemomenti, milledest üks on pagulus ja Ilmar Laaban]. // *Vaba Eestlane* 15. VI 1968, nr. 46, lk. 7.
Exhibition of Estonian Poetry in California : [Ivar Ivask distinguished between 5 important turning points in the last 50 years, one of which is the exile and Ilmar Laaban].
981. **Ivar Grünthal**. Aleksander Aspel LX : [1959 käsitles Aleksander Aspel Ilmar Laabani]. // *Mana* 1968, nr. 33 (1), lk. 116.
Aleksander Aspel LX : [in 1959 Aleksander Aspel wrote about Ilmar Laaban].
Vt. 1345
982. Eesti üliõpilaste suvepäevad : [üliõpilaste kokkutulek kujunes radikaalide kokkutulekuks, ettekande pidas ka Ilmar Laaban]. // *Meie-Kodu = Australian-Estonian-weekly* 19. IX 1968, nr. 38, lk. 2.
Estonian Students' Summer Days : [student gathering turned into a gathering of radicals, Ilmar Laaban also gave a presentation].

1969

983. **Ivar Grünthal**. Artur Alliksaar : Olematus võiks ju ka olemata olla : [Ilmar Laaban ja Artur Alliksaar]. // *Mana* 1969, nr. 1 (35), lk. 107.

Artur Alliksaar : Non-existence could as Well Remain Non-Existent : [Ilmar Laaban and Artur Alliksaar].

984. **Paul Saagpakk.** Ajakiri „Books Abroad“ ja eesti kirjandus : [Oskar Loorits läheb Ilmar Laabanist mööda ; Ilmar Laaban ja Baudelaire]. // *Mana* 1969, nr. 1 (35), lk. 73, 74.
The Journal Books Abroad and Estonian Literature : [Oskar Loorits bypasses Ilmar Laaban ; Ilmar Laaban and Baudelaire].
Vt. 574
985. **Ilmar Külvet.** Elav sõna. Palju on juttu olnud : [Ilmar Laaban tuleb Ameerikasse ka teatrist rääkima]. // *Vaba Eestlane* 23. IX 1969, nr. 71, lk. 7. *A Living Word. Much has been Said.*
986. Los Angelese talvekiri. I. Laaban loengureisile USA-sse : [Ilmar Laabani loengureisidest 1964 ja 1968]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 7. X 1969, nr. 232, lk. 2. (Kultuurivallast). Allk.: J. T.
Winter Letter of Los Angeles. I. Laaban on a Lecture Trip to the USA : [Ilmar Laaban's lecture trip in 1964 and 1968].
987. [**Harri Kiisk**]. Olev Mikiveri kunstinäitus : [kunstniku väitel leiab Ilmar Laaban tema töodes asju, mida seal justkui pole]. // *Teataja* 15. XI 1969, nr. 19, lk. 6. (Stokholm).
Olev Mikiver's Art Exhibition : [the artist says that Ilmar Laaban finds in his pictures things that aren't there].
988. [**Harri Kiisk**]. Ilmar Laaban viibib Ameerikas]. // *Teataja* 29. XI 1969, nr. 20, lk. 9. (Kes? Kus?).
[Ilmar Laaban is in America].
989. Olev Mikiveri kunstinäitus : [kunstniku väitel leiab Ilmar Laaban tema töis asju, mida seal pole]. // *Teataja* 15. XI 1969, nr. 19, lk. 6. (Stokholm). Allk.: T. K.
Olev Mikiver's Art Exhibition : [according to the artist, Ilmar Laaban finds things in his work that are not there].
990. Referaat-konverents Tartu Ülikooli aastapäevaks : [Ilmar Laabani loeng „Revolutsiooniline föderalism – uudne tee vabadusele ja võrdsusele idas ja läänes“ New Yorgis]. // *Vaba Eesti Sõna* 20. XI 1969, nr. 47, lk. 8. (Eesti elu New Yorgis). Allk.: A. J.
A Conference for the Anniversary of the University of Tartu : [Ilmar Laaban's lecture „Revolutionary federalism – a new way to freedom and equality in the East and West“ in New York].
991. **Rudolf Sork.** Aastapäeva referaatkonverents. // *Vaba Eesti Sõna* 25. XII 1969, nr. 52, lk. 11. (Probleeme ja arutlusi).
Samas : Järeilmärkus. Üks kiidab Ilmar Laabani esinemist, teine laidab. *Anniversary conference.*
992. Referente kolmest riigist New Yorgis. Diskussioonirohke referaat-

- konverents Tartu ülikooli aastapäeva puhul : [Ilmar Laabani loeng „Revolutsiooniline föderalism – uudne tee vabadusele ja võrdsusele idas ja läänes“ New Yorgis]. // *Vaba Eestlane* 9. XII 1969, nr. 92, lk. 5. *Speakers from three countries in New York. Conference on the anniversary of the University of Tartu : [Ilmar Laaban's Lecture „Revolutionary Federalism - A New Way to Freedom and Equality in East and West“ in New York]*.
993. Proletaarliku lõhnaga aastapäeva tähistamine : [Ilmar Laabani loeng USA-s]. // *Vaba Eesti Sõna* 11. XII 1969, nr. 50, lk. 10. *Celebration of the Anniversary Smells of Proletariat : [Ilmar Laaban's Lecture in the USA]*.
994. **Tuuli Reijonen.** Laul ja luule suletud eesti rahva ainsad hingamisaukud : [soomekeelse luuleantoloogia „20 nykyvirolaista runoilijaa“ arvustus ; Ilmar Laabani luule tõlked on pagulasluulest ühed õnnestunud]. // *Eesti Päevaleht* 12. XII 1969, nr. 288, lk. 3. *Song and poetry are the only breathing spaces of the closed Estonian people : [review of the Finnish poetry anthology „20 nykyvirolaista runoilijaa“ ; Ilmar Laaban's poetry translations are one of the best in refugee poetry]*.
995. [**Siegfried Veidebaum**]. Ühe ülikooli kaks aktust : [Ilmar Laabani loeng USA-s]. // *Meie Elu* 31. XII 1969, nr. 53, lk. 2. Allk.: V. *Two Festive Meetings of One University : [Ilmar Laaban's lecture in the USA]*.

1970

996. **Raimond Kolk.** Mõtteid eesti maapaokirjandusest : (kokkuvõte augustis 1969 Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudi kursustel Saltsjöbadenis peetud ettekandest) : [Ilmar Laabani lühiiseloostused]. // Kirjanduslikke ülevaateid. 6 / toimetaja Henno Jänes. Stockholm : Eesti Kirjanduse Komitee, 1970. (Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudi Toimetused 10). Lk. 3, 22. *Thoughts about the Estonian Literature In Exile : (Summary of a presentation at the Institute of Estonian Language and Literature in August 1969 in Saltsjöbaden : also about Ilmar Laaban)*.
997. Eesti Üliõpilaskond USA-s Vilistlaskogu referaatkonverents 1969 : [ka Ilmar Laabani ettekandest revolutsioonilise föderalismi üle ; Ilmar Laaban esitas oma häälutusi ja rääkis nende põhimõtteist]. // *Mana* 1970, nr. 1 (37), lk. 97–99. *Review Conference 1969 of the Alumni Association of the Estonian Student Union in the United States : [also about Ilmar Laaban's presentation on revolutionary federalism ; Ilmar Laaban performed his sound poetry and talked about its principles]*.

998. [Ilmar Laaban kõneles föderalismist ; tsitaat *Meie Elust*]. // *Mana* 1970, nr. 1 (37), lk. [118]. (Väljavõtteid pagulaslehtlast).
[*Ilmar Laaban talked about federalism ; a quotation from the Our Life*].
999. [Ivar Ivask valis kirjandus-žüriisse ka Ilmar Laabani ; tsitaat *Rahvuslasest*]. // *Mana* 1970, nr. 1 (37) (1), lk. [117]. (Väljavõtteid pagulaslehtlast).
[*Ivar Ivask selected also Ilmar Laaban for the literary jury ; quotation from the Rahvuslane*].
1000. [Eduard Krants]. Kas vajame veel luulet? Ilmar Laabani teine loeng Torontos : [luule tõlkimisest ; Baudelaire, Rimbaud, Mallarmé]. // *Vaba Eestlane* 13. I 1970, nr. 3, lk. 7.
Do we still Need Poetry? Ilmar Laaban's Second Lecture in Toronto : [about translating poetry ; Baudelaire, Rimbaud, Mallarmé].
1001. Taide- ja teadusevallast : [mainitakse, et Ilmar Laaban esines I Balti Uuringute konverentsil]. // *Vaba Eestlane* 27. I 1970, nr. 7, lk. 7. Allk. J. T.
In the field of art and science : [it is mentioned that Ilmar Laaban spoke at the 1st Baltic Studies Conference].
1002. I[Ilmar] Laaban kõneleb : [Eesti Üliõpilaskond USA-s Vilistlaskogu korraldas 1. märtsil 1970 New Yorgis Ilmar Laabani ettekande „Mida tähendab Eesti taasvabastamine? Seoseid, eeldusi, võimalusi“]. // *Vaba-Eesti-Sõna* 26. II 1970, nr. 9, lk. 8.
Ilmar Laaban gave a talk : [on 1 March 1970, the Alumni Association of the Estonian Students' Union in the USA organized Ilmar Laaban's presentation „What does the re-liberation of Estonia mean? Relationships, assumptions, possibilities“ in New York].
1003. [Arved Viirlaid]. Pagulaskirjandus – kellele, milleks, kui kauaks? Kokkuvõtte sümposiumist Eesti Kultuuripäevadel New Yorgis : [Ilmar Laabanit mainitud kui oma generatsiooni üht silmapaistvat esindajat]. // *Vaba Eestlane* 14. IV 1970, nr. 28, lk. 7. (Kultuurielu).
Refugee literature – to whom, for what, for how long? The Summary of the symposium at the Estonian Culture Days in New York.

1971

1004. **Vello Pekomäe**. Tubinal valmis uus ooper : [intervjuus peab Tubin võimalikuks oma uue ooperi tõlkijaks rootsi keelde Ilmar Laabanit]. // *Välis-Eesti* 11. V 1971, nr. 2–3, lk. 6.
Tubin completed a new opera : [in the interview, Tubin considers Ilmar Laaban a possible translator of his new opera into Swedish].
1005. **Karin Saarsen**. Keel ja kirjandus olid sümposiumi tulipunktis : [Ilmar Laabani seisukoht pagulaskirjanduse praegusest läppunud-olekust ning Ilmar Laaban esitas Marie Underi luulet rootsi tõlkeis]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 16. VI 1971, nr. 47, lk. [8].

- Language and Literature were the Focus of the Symposium : [Ilmar Laaban's position : the current Estonian literature in exile is fug; Ilmar Laaban performed some poems by Marie Under in Swedish translation].*
1006. Koostöökutse kirjanikele Rootsist : [edastatakse Ilmar Laabani seiskoht pagulaskirjanike tuleviku suhtes]. // *Vaba Eestlane* 18. VI 1971, nr. 46, lk. 4. *Invitation to Collaborate with Writers from Sweden : [Ilmar Laaban's position on the future of exile writers].*
1007. [**Adelaida Lemberg**]. Kirjandus Balti sümposiumi tulipunktis : [oma sõnavõttus soovis Ilmar Laaban uusi suundumusi kirjanduses]. // *Teataja* 19. VI 1971, nr. 12, lk. 4. (Kultuur ja kriitika). *Literature in the Focus of the Baltic Symposium : [Ilmar Laaban wants new trends in literature].*
1008. [**Aksel Mark**]. Sümposiumi „avastused“ : [vastus Ilmar Laabanile pagulaskirjanduse teemal]. // *Eesti Päevaleht* 25. VI 1971, nr. 50, lk. 6. (Lugeja kirjutab). Allk.: Hõõveldaja. „Discoveries“ of the Symposium : [Reply to Ilmar Laaban about Literature in Exile].
1009. **Ilmar Mikiver**. Kuidas mõista suplevat neitsit? : mõtisklusi „Ankruketist“ veerandsajandi perspektiivis. // *Teataja* 11. XII 1971, nr. 21, lk. 4–5. (Kultuur ja kriitika). *How to Understand the Bathing Virgin : Reflections on the „Anchor Chain“ in the perspective of a Quarter of the Century.*

1972

1010. **Orvo Ast**. „Rõõmu raamat“ ehk Üks veider aruanne veel veidramast ideest : [Ilmar Laabanist kooliajal]. // *Mehed Vabaduse Puiesteelt : [vilistlaste mälestusteos Tallinna Reaalkooli 90. aastapäevaks]*. Uppsala : Realistid vabas maailmas, 1972. Lk. 390–391. „A Book of Joy“ or A strange account of an even stranger idea : [about Ilmar Laaban at school].
1011. Balti luule ja muusika tutvustuseks : [üritusel loetakse ka Ilmar Laabani luulet : [üritusel loetakse ka Ilmar Laabani luulet : teade]. // *Teataja* 25. III 1972, nr. 5, lk. 5. (Kultuur ja kriitika). *To Introduce Baltic Poetry and Music : [Ilmar Laaban's poetry is read at the event].*
1012. Balti lüürilismuusikaline matinee Natsionaalmuuseumis : [üritusel esitab ka Ilmar Laaban enda luulet ja häälutusi]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 22. IV 1972, nr. 30, lk. 9. *Baltic Lyrical and Musical Matinee at the National Museum : [Ilmar Laaban performs his poems and sound poetry].*
1013. [**Adelaida Lemberg**]. Balti Instituudi eesti-läti lüürika ja muusika päraslõuna : [esines ka Ilmar Laaban]. // *Teataja* 6. V 1972, nr. 7, lk. 2.

The Afternoon of Estonian-Latvian Lyrics and Music at the Baltic Institute : [Ilmar Laaban performed his poems].

1014. **Helmi Eller.** Maailmakirjanduse viimased kümnendid : [„Moderne Weltliteratur“ Stuttgart, 1972, Ivar Ivask tutvustab ka Ilmar Laabanit]. // *Tulimuld* 1972, nr. 3, lk. 164.
The last decades of world literature : [„Moderne Weltliteratur“ Stuttgart, 1972].
1015. Torontos kõik valmis algavaiks pidustusiks. Invaliidid esimesteks : [kas Ilmar Laaban ikka väärrib eraldi luulekava?]. // *Eesti Päevaleht* 12. VII 1972, nr. 52, lk. 4. Allk.: -le.
In Toronto, everyone is ready for the upcoming celebrations. Disabled first : [does Ilmar Laaban still deserve a separate poetry program?].
1016. Eesti vaim kasvab teadmistest : [Endel Loo lindistas Metsaülikoolis ka Ilmar Laabani]. // *Vaba Eestlane* 1. IX 1972, nr. 68, lk. 3.
The Estonian spirit grows from knowledge : [Endel Loo recorded Ilmar Laaban at the MÜ].

1973

1017. [Ilmar Laaban]. // Eesti kirjandus paguluses 1944–1972 : with an English summary / Arvo Mägi, Karl Ristikivi, Bernard Kangro. Lund : Eesti Kirjanike Kooperatiiv, 1973. Lk. 44, 54, 56, 58, 146.
1018. **Ilmar Mikiver.** Merele, mis mere, neitsile, mis neitsi kohus : katse tõlgendada „Ankruketi lõppu“. // *Mana* [1973], nr. 40, lk. 81–90.
Arvustus: Ilmar Laaban. Ankruketi lõpp on laulu algus : luuletusi 1943–1945. Stockholm, 1946.
Give the Sea what belongs to it and give the virgin what belongs to her : An Attempt to Interpret „The End of the Anchor Chain“.
Vt. 1427
1019. Sv. Dagbladet : Balti tundmata kultuur Rootsis : [ka Ilmar Laabanist]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 20. I 1973, lk. 1, 11.
Svenska Dagbladet : An unknown Baltic culture in Sweden.
1020. [**Harri Kiisk**]. [Teade : Ilmar Laaban juhib kunstiekskursiooni Kopenhaagenisse]. // *Teataja* 13. X 1973, nr. 15, lk. 3.
Ekskursioon jäi ära.
[Announcement : Ilmar Laaban will lead an art excursion to Copenhagen. The tour was later cancelled].

1974

1021. **Harri Kiisk.** Kultuuri päevaküsimusi : [ka Ilmar Laaban kirjutas alla kirjale, mis saadeti Hispaaniasse vangistatud kirjaniku kaitseks]. // *Teataja* 8. VIII 1974, nr. 11, lk. 8.
Topical Questions about Culture : Ilmar Laaban signed the letter that was sent to Spain in support of an imprisoned writer].

1022. **Ilmar Mikiver**. Grotesksest elemendist eesti luules : [ettekanne Eesti Kultuuripäevadel New Yorgis 1974 ; Ilmar Laaban ja Artur Alliksaar kui groteskse elemendi määravamaid kasutajaid eesti luules]. // *Teataja* 21. IX 1974, nr. 13, lk. 3.
On the Grotesque Element in Estonian Poetry : [presentation at the Estonian Culture Days in New York in 1974 ; Ilmar Laaban and Artur Alliksaar as the most representative users of the grotesque in Estonian poetry].
1023. *Mana* nr. 40 : [iseloomustatakse Ilmar Mikiveri artiklit Ilmar Laabanist : teade]. // *Teataja* 26. X 1974, nr. 15, lk. 6. (Kultuur ja kriitika).
Mana no 40: [overview of Ilmar Mikiver's article about Ilmar Laaban].
 Vt. 1018

1975

1024. Kolme rahvuse kirjanikud koos : [Ilmar Laaban rääkis eesti kirjandusest XX sajandil]. // *Eesti Päevaleht = Stockholms-Tidningen Eestlastele* 1. III 1975, nr. 17, lk. 10.
Writers of three nationalities get together : [Ilmar Laaban talked about Estonian literature in the 20th century].
1025. Pagulaskirjanduse tutvustamine : [Ilmar Laaban on üks esindatuist väikses paljundatud rootsikeelses luuletõlgete antoloogias ; Ilmar Laaban kõneles maailmakirjandusest]. // *Teataja* 8. III 1975, nr. 4, lk. 4. (Kultuur ja kriitika). Allk.: Õhtust osavõtja.
Introduction to the literature in exile : [Ilmar Laaban is represented in a small anthology of poetry translations into Swedish ; Ilmar Laaban talked about world literature].
 Vt. 147
1026. Kultuuripäevad '75 ootavad : [29. märtsil peab Ilmar Mikiver Metsaülikoolis loengu „Mahasalatud Laaban“]. // *Vaba Eesti Sõna* 6. III 1975, nr. 9, lk. 6.
Culture Days '75 will be coming : [on 29 March, Ilmar Mikiver will give a lecture „Laaban Denied“].
1027. MÜ '75 – pilk tagasi, teine ette. Kotkajärve Metsaülikoolis peateemaks : mis meist saab? : [loenguid peab ka Ilmar Laaban]. // *Vaba Eestlane* 8. VII 1975, nr. 49, lk. 3.
MÜ '75 – look back, then forward. The main topic at the Kotkajärve Metsaülikool (Forest University) : what will become of us? : [Ilmar Laaban will also give lectures].
1028. Metsaülikool avati pidulikult : esimesed loengud Ilmar Mikiverilt, Tõnu Parmingult, Ilmar Laabanilt ja Mare Taageperalt. // *Vaba Eestlane* 19. VIII 1975, nr. 49, lk. 3.

- The Metsaülikool (Forest University) was Opened : First Lectures by Ilmar Mikiver, Tõnu Parming, Ilmar Laaban and Mare Taagepera.*
1029. MÜ '75 lõpp-akord Kotkajärvel : Mida räägiti ja tehti nädala jooksul Metsaülikoolis : [Ilmar Laaban osales Metsaülikoolis luuleõhtu ja kahe loenguga]. // *Vaba Eestlane* 26. VIII 1975, nr. 62, lk. 8.
The Closing of the MÜ '75 at Kotkajärve : What was Said and Done During the Week at the Metsaülikool (Forest University) : [Ilmar Laaban participated in the Metsaülikool with a poetry evening and two lectures].
1030. Pagulaskirjanduse homne päev. Ilmar Laaban vaatles mõeldavaid lahendusi : [sõbralik ülevaade Ilmar Laabani ettekandest]. // *Vaba Eestlane* 29. VIII 1975, nr. 63, lk. 5.
The Future of Exile Literature. Ilmar Laaban Looked at Possible Solutions : [a friendly overview of Ilmar Laaban's presentation].
1031. Kultuuripäevad '75 järelõhtu : [Ilmar Laabani ettekandest]. // *Vaba Eesti Sõna* 4. IX 1975, nr. 35, lk. 9.
Culture Days '75 afterevening : [about Ilmar Laaban's presentation].
1032. Eestlased kolme suurvõimu ajastul : Ilmar Laabani loeng Tartu Instituudis : [30. august 1975 Tartu College'i ruumides Tartu Instituudis Torontos]. // *Vaba Eestlane* 5. IX 1975, nr. 64, lk. 5.
Estonians in the Age of Three Great Powers : Ilmar Laaban's Lecture at the Tartu Institute : [30 August 1975 at the Tartu College of the Tartu Institute in Toronto].
1033. Pagulaskirjanduse tulevik. Kultuuripäevade järelõhtu New Yorgi Eesti Majas : [Ilmar Laaban rääkis pagulaskirjandusest ja häälutas]. // *Vaba Eesti Sõna* 18. IX 1975, nr. 37, lk. 4.
The Future of Exile Literature. Afterevening of the Culture Days at the Estonian House in New York : [Ilmar Laaban talked about literature in exile and performed his sound poetry].
1034. Ilmar Laaban vestles oma luulest : [Ilmar Laaban rääkis Toronto eestlaste oma luulest ja häälutusist]. // *Vaba Eestlane* 26. IX 1975, nr. 70, lk. 4.
Ilmar Laaban talked about his poetry : [Ilmar Laaban told the Toronto Estonians about his poetry and sound poetry].

1976

1035. mü [metsaülikool] '75 : [Ilmar Mikiver pidas Kotkajärvel loengu „Maha-salatud Laaban“, Ilmar Laaban pidas loengud „Kas aitame kaasa endi teadmata-tahtmata eesti rahva praeguse olukorra jäädvustamiseks“, „Mõeldavaid mudeleid homsepäeva pagulaskirjandusele“, „Maailm ja maapagu Helga Nõu proosas“]. Ilmar Laaban osales laudkonnaveestluses „*Vaba Eesti* kultuuripoliitilisest liikumisest“, samuti esines ta kirjandus-

- õhtul uuemat loomingut esitades]. // *Aja Kiri* 1976, nr. 1, lk. 20.
(Teateid)
Notifications : mu '75 : [Ilmar Mikiver gave a lecture „Laaban Denied“ at Kotkajärve. Ilmar Laaban gave lectures „Do we unintentionally help to perpetuate the current situation of the Estonian people“, „Imaginary models for tomorrow's literature in exile“, „The World and the Exile in Helga Nõu's prose“. Ilmar Laaban was one of the coordinators of the panel discussion „About the Cultural Political Movement of the Vaba Eesti [Free Estonia]“; he also performed at the Literary Evening, presenting his new work].
1036. Elav kultuurielu New Yorgis : [Ilmar Laaban pidas ettekande pagulaskirjandusest ja õhutas noori vabama keelekasutuse suunas]. // *Vaba Eestlane* 15. I 1976, nr. 4, lk. 6. Allk.: K. T.
Vivid cultural life in New York : [Ilmar Laaban gave a presentation on exile literature ; encouraged young people to use language more freely].
1037. **Vello Soots.** Pagulaskirjanduse võimalusi : [mõtteid Ilmar Laabani loengust Torontos]. // *Aja Kiri* 1976, nr. 2 (märts), lk. 4–5.
Possibilities of Literature in Exile : [thoughts about Ilmar Laaban's lecture in Toronto].
1038. **Hellar Grabbi.** Eesti esindusluulet : (järg): [Ilmar Laaban – pooltosinat valitud pala eesti luule ainukeselt täisvereliselt sürrealistilt]. // *Aja Kiri* 1976, nr. 3 (mai), lk. 10.
Estonian Representative Poetry : (Continued): [Ilmar Laaban – half a dozen selected pieces from the only genuine surrealist in Estonian poetry].
1039. **Mall Jürma.** Ilmar Mikiver. Kirves ja tuiksoon : [arvustus : Ilmar Laabanist kui Ilmar Mikiveri sõprus-paarilisest]. // *Vaba Eesti Sõna* 30. XII 1976, nr. 53, lk. 4.
Ilmar Mikiver. The Ax and the Jugular : [review : Ilmar Laaban as Ilmar Mikiver's friend].

1977

1040. Raamat eesti keele rikkusest : [Andrus Saareste „Eesti keele mõisteline sõnaraamat“, mille korrektuuri luges ka Ilmar Laaban]. // *Vaba Eestlane* 24. III 1977, nr. 23, lk. 4.
A book about the richness of the Estonian language : [Andrus Saareste's „Analogue Dictionary of the Estonian Language“, proofread also by Ilmar Laaban].
1041. 77 ettekannet Balti Instituudi IV konverentsil. USAst saabub 29 teadlast : [Ilmar Laaban ettekanne Gailitist (Balti uuringute sarjas) ja Ilmar Laaban avab Eesti kunstinäituse Hässelby lossi galeriis, kus esinevad E. Hallek, O. Mikiver ja M. Olt]. // *Teataja* 12. VI 1977, nr. 10, lk. 5.

- 77 presentations at the 4th conference of the Baltic Institute. 29 researchers will arrive from the USA : [Ilmar Laaban presentation on Gailit (in the Baltic research series), Estonian art exhibition at Hässelby Castle Gallery. Artists : E. Hallek, O. Mikiver and M. Olt : [Ilmar Laaban opens the exhibition].
1042. Memorandum pressitoetuse asjus : [Ilmar Laaban toetab avaldust, et pressitoetust peab jagama neile, kes seda vajavad]. // *Välis-Eesti* 6. V 1977, nr. 4, lk. 6.
Memorandum on the support to the press : [Ilmar Laaban supports the statement that the support to the press must be distributed to those who need it].
1043. MÜ lõppes päikesepaistes : [seminaril käsitleti ka Ilmar Laabanit]. // *Vaba Eestlane* 1. IX 1977, nr. 65, lk. 3.
MÜ ended in the sunshine : [Ilmar Laaban was discussed at the seminar].
1044. [Aksel Mark]. Valge raamat : [arvustus : „Metroo 77“ ; halvaksapanuga Ilmar Laabani artikleist]. // *Teataja* 17. IX 1977, nr. 15, lk. 11. (Teataja. Poliitiline tsentrum). Allk.: Hööveldaja.
White Paper : [review : Metro 77 ; also scornfully about Ilmar Laaban's articles].
1045. Heino Jõe. Metroo '77 : [arvustus raamatule „Metroo 77“, mainitud ka Ilmar Laabani esseesid]. // *Aja Kiri* 1977, nr. 5 (oktoober), lk. 26.
Metroo '77 : [review of the book „Metroo 77“, mentioning the essays by Ilmar Laaban].
1046. Ilmar Mikiver. Eesti luule 1945–1955 : [Ilmar Laabani kohast eesti kirjanduses]. // *Aja Kiri* 1977, nr. 5 (oktoober), lk. 5–6.
Estonian Poetry 1945–1955 : Ilmar Laaban's role in Estonian literature.
1047. Paljud kirjamehed on tegevusväljalt... : [miks ei ole ka Ilmar Laaban viimastel aastatel enam üldse midagi avaldanud]. // *Eesti-Päevaleht = Estniska-Dagbladet* 5. X 1977, nr. 76, lk. 6. (Kultuurivallast). Allk.: J. T.
Many writers are out of business... : [why hasn't Ilmar Laaban published anything at all in recent years].
1048. Andmeid eesti kirjanike kohta sisserännanud kirjanike leksikonis. Romaanivõistlus : [Ilmar Laaban on esindatud biobibliograafilises leksikonis]. // *Teataja* 15. X 1977, nr. 17, lk. 7.
Data on Estonian writers in the lexicon of immigrant writers. Novel-writing competition : [Ilmar Laaban is included in the biobibliographic lexicon].

1978

1049. Rootsi kunstnikutoetused eestlastele : [kaheaastase stipendiumi said Ivar Grünthal ja Ilmar Laaban]. // *Vaba Eestlane* 10. I 1978, nr. 2, lk. 7.

- Swedish artists' grants to Estonians : [Ivar Grünthal and Ilmar Laaban both received a two-year scholarship].*
1050. **Vello Pekomäe.** Kui oli eesti noorkunstnike aeg... : [artiklis Olev Rebasest mainitakse Ilmar Laabani tegevust Stockholmis 1940ndatel]. // *Välis-Eesti* 31. I 1978, nr. 1, lk. 3.
When it was the Time of Estonian Young Artists... : [an article about Olev Rebane mentions Ilmar Laaban's activities in Stockholm in the 1940s].
1051. Eesti graafikast : [Ilmar Laaban tutvustab ajakirjas *Paletten* 1977 nr. 4 eesti graafikat. Põgusalt puudutatakse Eduard Wiiralti, Herman Talviku, Viive Tolli, Mare ja Tõnis Vinti, Leonhard Lapini loomingut]. // *Teataja* 1. IV 1978, nr. 7, lk. 5.
About Estonian Graphics : [In the Paletten 1977 no. 4 Ilmar Laaban introduces Estonian graphic art, touching briefly on the works by Eduard Wiiralt, Herman Talvik, Viive Tolli, Mare and Tõnis Vint, Leonhard Lapin].
Vt. 476
1052. Balti Instituudi aastakoosolek : [Ilmar Laaban on saanud stipendiumi eesti luule antoloogia koostamiseks rootsi keeles]. // *Välis-Eesti* 11. V 1978, nr. 4, lk. [8].
Baltic Institute Annual Meeting : [Ilmar Laaban has received a scholarship for the compilation of an anthology of Estonian poetry in Swedish].
1053. **Salme Pruuden.** Eesti keel on praegu ohtlikus olukorras : [tsiteeritakse ja kommenteeritakse Ilmar Laabani ettekannet Ameerikas]. // *Eesti Päevaleht =Estniska-Dagbladet* 30. VIII 1978, nr. 65, lk. 6.
The Estonian language is currently in a dangerous situation : [quoting and commenting on Ilmar Laaban's presentation in America].
1054. **Arnold Purre.** Max Lasbergi artikli puhul „Ketserlus metsas“: Laabani kirjutise kohta : [statistikat erinevatest allikatest a. 1940/41–1958 Eestis ja Venemaal hukkunud eestlaste kohta ; vastuväited Ilmar Laabani artiklis „Pagulasatitüüde“ esitatud seisukohtadele.] // *Tulimuld* 1978, nr. 3, lk. 164–165.
About the Max Lasberg's article „Heresy in the Forest“ : Concerning Laaban's Article : [some statistics from various sources about how many Estonians perished in Estonia and Russia in 1940/41–1958 ; objections against the points of view in Ilmar Laaban's article „Refugee Attitudes“].
Vt. 275, 293, 1058, 1151
1055. Olti näitus : [Ilmar Laaban avab Mihkel Olti näituse]. // *Eesti Päevaleht =Estniska-Dagbladet* 2. XII 1978, nr. 91, lk. 7.
Olt's exhibition : [Ilmar Laaban opens the exhibition by Mihkel Olt].

1979

1056. **Eevi End.** Satiiri ja idülle kahe Viidalepa kunstinäitusel : [arvustus ; näituse avas Ilmar Laaban]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 17. III 1979, nr. 21, lk. 10.
Satires and Idylls at the Art Exhibition by Two Viidalepps : [review ; Exhibitions was opened by Ilmar Laaban].
1057. **Raimond Kolk.** Tuulisui ja teised. 7 : [Radikaaldemokraatliku klubi, mille liige on ka Ilmar Laaban, tekkimisest]. // *Teataja* 7. IV 1979, nr. 7, lk. 8.
Tuulisui and others. 7 : [About the emergence of the Radical Democratic Club].
1058. **Raivo Kalamäe.** AES Liidu esimehe kõne : [kriitiline Ilmar Laabani artiklile „Pagulasatitüüde“]. // *Meie Kodu = Australian Estonian weekly* 18. IV 1979, nr. 16, lk. 3.
A Speech by the President of the AES Union : [critical attitude towards Ilmar Laaban's article „Refugee Attitudes“].
Vt. 275, 293, 1054, 1151
1059. **Raimond Kolk.** „Tuulisui“ ja teised. Märkmeid aastaist 1945–1950 : [muuhulgas kuidas avalikkus võttis vastu Ilmar Laabani „Ankruketi“]. // *Teataja* 28. IV 1979, nr. 8, lk. 7.
„Tuulisui“ and Others. Notes from 1945–1950 : [how the audience accepted Ilmar Laaban's „The Anchor Chain“].
1060. **Raimond Kolk.** „Tuulisui“ ja teised. Märkmeid aastaist 1945–1950 : [Ilmar Laaban Stockholmi kultuurielust 1940ndatel]. // *Teataja* 26. V 1979, nr. 10, lk. 8 ; 23. VI 1979, nr. 12, lk. 7.
„Tuulisui“ and Others. Notes from 1945–1950 : [Ilmar Laaban on cultural life in Stockholm in the 1940s].
1061. **Raimond Kolk.** Tuulisui ja teised : [Ilmar Laabani aadressist]. // *Teataja* 9. VI 1979, nr. 11, lk. 8.
Tuulisui and others : [about Ilmar Laaban's address].
1062. Balti Instituudi suurkonverents koostöös Stockholmi universiteediga : [Ilmar Laaban avas Hässelby lossigaleriis „Plaisiren“ kunstinäituse, näituse kataloogis hindab Ilmar Laaban Jürg Mikiveri]. // *Välis-Eesti* 15. VI 1979, nr. 5–6, lk. 3.
Large Conference of the Baltic Institute in Cooperation with Stockholm University : [Ilmar Laaban opened the Plaisiren Art Exhibition at the Hässelby Castle Gallery, in the exhibition catalogue Ilmar Laaban writes about Jürg Mikiveri]
1063. Ilmar Laaban avas Hässelby lossigaleriis „Plaisiren“ [Erle Sergo, Jürg M. Mikiveri, Laris Strunke] kunstinäituse. // *Välis-Eesti* 15. VI 1979, nr. 5–6, lk. 9.

[*Ilmar Laaban opened the Plaisiren Art Exhibition at the Hässelby Castle Gallery : Erle Sergo, Jürg M. Mikiver, Laris Strunke*].

1064. **Vello Salo.** Mahavaigitud Masing : [pealkiri ja algus viitavad Ilmar Mikiveri loengule *Mahasalatud Laaban Metsülikoolis* 1975]. // *Aja Kiri* 1979, oktoober, nr. 4, lk. 8.
Masing Suppressed : [the title and the beginning of the article refer to Ilmar Mikiver's lecture Laaban Denied at the Forest University 1975].

1980

1065. **Raimond Kolk.** [Ilmar Laabanist]. // *Tuulisui ja teised : märkmeid aastaist 1945–1950 / Raimond Kolk ; [Kirjandus- ja kunstirühmitus „Tuulisui“].* Stockholm : Teataja, 1980. Lk. 29, 33–34, 38–40, 47, 54–55, 57, 92, 131.
[About Ilmar Laaban.]
Vt. 1195
1066. **Raimond Kolk.** “Tuulisui” ja teised. Märkmeid aastaist 1945–1950 : [pagulaseesti ajakirjandusele Ilmar Laabanilt kaastöö saamine oli keeruline]. // *Teataja* 17. IV 1980, nr. 6, lk. 7.
„Tuulisui“ and Others. Notes from 1945–1950 : [the Estonian press in exile found it difficult to get articles from Ilmar Laaban].
1067. ESTO kirjanduslik pale : [Ilmar Laaban esitas samal päeval kirjutatud luuletuse]. // *Vaba Eestlane* 22. VII 1980, nr. 55, lk. 3.
Idem. // *Meie Kodu* 8. IX 1980
Idem. // *Teataja* 20. IX 1980
Idem. // *Meie Kodu* 1. X 1980
Literary Aspect of the ESTO : [Ilmar Laaban performed a poem written on the same day].
1068. **Mai Raud.** ESTO 80 kunst : [parim viis Ilmar Laabani tutvustamiseks olnuks helisalvestus, mitte vitriin]. // *Teataja* 9. VIII 1980, nr. 14, lk. 6. (Kultuur ja kriitika).
Art at the ESTO 80 : [the best way to introduce Ilmar Laaban would have been a sound recording, not a showcase].
1069. Endel Kõks : Esto 80 trükistest : [Ilmar Laaban oli konsultant ; Kõks pole rahul]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 13. VIII 1980, nr. 60, lk. 3.
Endel Kõks : About the Esto 80 publications : [Ilmar Laaban was a consultant ; Kõks was not satisfied].

1981

1070. **Lembit Suur.** „Küü-ii“ intervjuu Arvo Valtoniga : [Ilmar Laaban jätkas varasema kirjanduse vaimu]. // *Mana* 1981, nr. 1 (49), lk. 42.
Interview with Arvo Valton by „Küü-ii“ : [Ilmar Laaban continued in the spirit of the earlier literature].

1071. ARTESi erinumber balti kultuurile : [Ilmar Laaban esineb selles ajakirjas luuletaja ja tõlkijana]. // *Välis-Eesti* 15. VI 1981, nr. 13, lk. 11. *Special Issue of the ARTES Dedicated to Baltic Culture : [Ilmar Laaban appears in this magazine as a poet and translator]*.
Vt. 151, 694, 965, 1530
1072. [Arvo Horm]. Balti Instituudi kuues konverents suhtlemisparoolide all : [tuuakse ära Ilmar Laabani küsimus, millele NLiidu alamad eelistasid mitte vastata]. // *Teataja* 27. VI 1981, nr. 13, lk. 11. Allk.: A. H. *Sixth Baltic Institute Conference under Communication Passwords : [publishes the Ilmar Laaban's question to which the USSR subjects preferred not to answer]*.
1073. **Andres Küng**. Küng küsitleb Eduard Tubinat : [Ilmar Laaban kirjutas rootsikeelse teksti Tubina ooperile]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 4. XI 1981, nr. 85, lk. 3.
Küng conducts an interview with Eduard Tubin : [Ilmar Laaban wrote a Swedish text for a Tubin's opera].
1074. Stockholmis : Pühitseti Betti Alveri juubelit : [Ilmar Laaban luges Alveri luulet oma rootsikeelses tõlkes]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 28. XI 1981, nr. 92, lk. 1.
In Stockholm : Betti Alver's Jubilee was Celebrated : [Ilmar Laaban recited Alver's poetry in his Swedish translation].
1075. [Harri Kiisk]. Tähistati Betti Alveri juubelit : [Ilmar Laaban luges Alveri luulet oma rootsikeelses tõlkes]. // *Teataja* 5. XII 1981, nr. 23, lk. 6. (Kultuur ja kriitika).
Betti Alver's Jubilee was Celebrated : [Ilmar Laaban recited BA's poetry in his Swedish translation].
1076. **Olev Mikiver**. Ilmar Laaban 60 aastat. // *Teataja* 5. XII 1981, nr. 23, lk. 6. (Kultuur ja kriitika).
Ilmar Laaban 60 Years.
1077. [Harri Kiisk]. Ilmar Laabani unustatud luuletus : [Ilmar Laabani „Metsavend 1946“ ilmus *Teatajas* 2. XI 1946]. // *Teataja* 5. XII 1981, nr. 23, lk. 6. (Kultuur ja kriitika).
Ilmar Laaban's Forgotten Poem : [Ilmar Laaban's „Forest Brother 1946“ appeared in Teataja 2. XI 1946].
Vt. 33

1982

1078. **Ivar Grünthal**. „Mana“ sünd : [Ilmar Laabani kiri juulist 1957]. // *Mana* 1982, nr. 1 (50), lk. 2–6.
The Birth of the „Mana“.
Vt. 1345

1079. **Evald Uustalu**. Tagurpidi sõudes : [mälestused ; Ilmar Laabani sõnul ei vasta juhtumi kirjeldus tõele]. // *Teataja* 9. I 1982, nr. 1, lk. 8.
Rowing Backwards : [memories ; Ilmar Laaban denies the incident].
1080. Ilmar Laabani loomingu õhtu : [Ilmar Laaban 60 Balti Instituudis]. // *Välis-Eesti* 27. II 1982, nr. 2, lk. 3.
Idem. // *Teataja* 6. III 1982, nr. 5, lk. 8.
Evening of Ilmar Laaban's Works : [Ilmar Laaban 60 at the Baltic Institute].
1081. **Vello Pekomäe**. Käbi kuldne kevad : [mainitakse Ilmar Laabani, kelle noorus möödus samal ajal Käbi Laretei omaga]. // *Välis-Eesti* 6. IX 1982, nr. 6/7, lk. 3.
The Golden Spring of Käbi : [mentioning Ilmar Laaban, whose youth passed at the same time as Käbi Laretei's].
1082. **Harri Kiisk**. Eesti kirjanikud kohtusid Helsingis. Juh. Viidingut ei lubatud välja : [Ilmar Laaban ei saanud kõnelda]. // *Teataja* 13. XI 1982, nr. 11, lk. 9.
Estonian writers met in Helsinki. Juh. Viiding was not allowed out [of Estonia] : [Ilmar Laaban could not speak].

1983

1083. Laaban Fylkingeni kontserdil. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 1. X 1983, nr. 75, lk. 11.
Laaban at the Fylkingen concert.
1084. Viies Metroo : [Ilmar Laaban võttis osa Metroo seminarist]. // *Aja Kiri* 1983, nr. 1, lk. 36. (Kroonika).
The Fifth Metroo : [Ilmar Laaban participated in the Metroo seminar].
1085. **Olev Mikiver**. Armeenia – Tartu – Trollebo : [kirjeldatakse Metroo tausta ja Ilmar Laabani selles]. // *Teataja* 20. VIII 1983, nr. 15, lk. 8. (Kultuur ja kriitika).
Armenia – Tartu – Trollebo : [the information about the background of Metroo and Ilmar Laaban's role in it].
1086. Laaban Fylkingeni kontserdil : [teade, et Ilmar Laaban esineb oma häälutusega kontserdil Fylkingen 50 ning osales ajakirja *Trajekt* koosolekul]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 1. X 1983, nr. 75, lk. 11.
Laaban at the Fylkingen's Concert : [announcement that Ilmar Laaban will perform his sound poetry at the concert Fylkingen 50 and that he had attended a meeting at the Trajekt magazine].
1087. Ilmar Laaban : [tema tõlked *Trajektis* ja häälutus *Fylkingenis*]. // *Välis-Eesti* 12. X 1983, nr. 8–9, lk. 2. (Veerev Veerg).

Ilmar Laaban : [Laaban's translations in the Trajekt and his sound poem at Fylkingen].

Vt. 743

1088. [Vello Pekomäe]. [Ilmar Laaban kõneles Olev Mikiveri näitusel]. // *Välis-Eesti* 14. XI 1983, nr. 10, lk. 4. (Vello kroonikaveerg). Allk.: **Vello Kroonik**.
[Ilmar Laaban opened the Olev Mikiver's exhibition].

1984

1089. **Ilmar Mikiver**. Mahasalatud Laaban : pagulasluule areng peale sõda. // Metsaülikool 1967–1982. Toronto : Kotkajärve Metsaülikool, 1984. Lk. 34–45.
Laaban Denied : Development of Exile Poetry after the War.
Vt. 1026, 1035, 1064, 1183, 1427
1090. [Johannes Mihkelson]. Kähara peaga poisist : [Raimond Kolk 60 ; Ilmar Laabani järel sai sotsialistliku koondise sekretäriks Kolk]. // *Teataja* 4. II 1984, nr. 3, lk. 7. Allk.: Juss Mihkelson.
About the Boy with Curly Hair : [Raimond Kolk 60 ; Kolk followed Ilmar Laaban at the position of the secretary of the Socialist Society].
1091. Talviku kunstiline pärand : [avamisel rääkis Ilmar Laaban Herman Talviku sarjast „Reekviem“]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 21. XI 1984, nr. 89, lk. 5.
Talvik's Artistic Heritage : [at the opening of the exhibition Ilmar Laaban talked about Herman Talvik's series „Requiem“].

1985

1092. [Arvo Horm]. Mees, kes toimetas vabadusse tuhandeid eestlasi. Emil Vaarman meenutab : [temaga samas põgenikepaadis olnud ka Ilmar Laaban]. // *Teataja* 12. I 1985, nr. 1, lk. 8. Allk.: A. H.
The man who delivered thousands of Estonians to freedom. Emil Vaarman recalls: [he had been in the same refugee boat as Ilmar Laaban].
1093. **Karin Saarsen**. Sõnalismuusikaline üritus Ene Rämmeldiga : [ka Ilmar Laabani loomingu esitamisest]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 30. I 1985, nr. 8, lk. 9.
A Linguistic-musical event with Ene Rämmeld : [Rämmeld performed also Ilmar Laaban's works].
1094. [Vello Pekomäe]. [Ilmar Malini joonistuste ja maalide näitus Balti Instituudis 2.–9. II 1985]. // *Välis-Eesti* 28. II 1985, nr. 2, lk. 8. (Vello kroonikaveerg). Allk.: Vello Kroonik.
[The exhibition of Ilmar Malin's Drawings and Paintings at the Baltic Institute, 2–9 September 1985].
1095. Eesti luule ja muusika päevad Pariisis : [esitatakse ka Ilmar Laabani loomingut]. // *Vaba Eestlane* 2. IV 1985, nr. 26, lk. 5.

- Days of Estonian Poetry and Music in Paris : [Ilmar Laaban's works will also be performed].*
1096. [**Vahur Linnuste**]. Pariisis toimusid hoogsad luule ja muusika päevad : [häälutused ja naisluuletajad]. // *Eesti Päevaleht* 12. VII 1985, nr. 54, lk. 3. Allk.: V. Li.
 Ibid. // *Vaba Eestlane* 18. VII 1985 pealkirja all „Hoogsad luule ja muusikapäevad Pariisis“.
 Ibid. // *Vaba Eesti Sõna* 1. VIII 1985 pealkirja all „Luule ja muusika päevad Pariisis“
Days of Poetry and Music held in Paris : sound poems and female poets.
1097. **Juhan Kangur**. Kes esindavad eesti kirjanikkonda : [Ilmar Laaban on Juhan Kanguri meelest vähetuntud]. // *Vaba Eesti Sõna* 25. VII 1985, nr. 30, lk. 4.
Who represent Estonian Writers : [by Kangur, Ilmar Laaban is too little known].
1098. Eesti luule ja muusika päevad Pariisis : korraldajaks Pariisi Ülikool oma eriseksioonide kaudu : [helilindilt kuulati Tubina 2. sümfooniat, kommentaar I. Laabanilt ja V. Linnustelt]. // *Vaba Eesti Sõna* 1. VIII 1985, nr. 31, lk. 4.
Days of Estonian Poetry and Music in Paris.
- 1986**
1099. **Arvo Mägi**. [Ilmar Laabanist]. // Aeg kirju ei kuluta : vaatlusi kirjandusest ja ajaloost / Arvo Mägi. Lund : Eesti Kirjanike Kooperatiiv, 1986. Lk. 35, 157, 199.
 Sisaldab ka:
 Poolteist sajandit eesti lüürikat : [muu hulgas Ilmar Laabani iseloomustus]. Lk. 7–39.
One and a half centuries of Estonian poetry : [among other things, an overview of Ilmar Laaban's creative work].
 Teine kiri Kalju Lepikule : [arvustus : Kalju Lepik „Ronk on laululind“ : muu hulgas kuidas omal ajal reageeriti Ilmar Laabani esikkogule]. Lk. 154–158.
The Second Letter to Kalju Lepik : [Kalju Lepik „Raven is a Songbird“ : also describing how the public reacted to Ilmar Laaban's debut collection].
1100. **Hellar Grabbi**. Paar haugatust vai ka näugatust Raimond Kolga iin : [Raimond Kolk „Vööräl maal kirjutatud laulud“, ka Ilmar Laabani rollist ja tähtsusest]. // *Mana* 1986, nr. 1 (55), lk. 42.
A Couple of Yelps or Meows in front of Raimond Kolk : [Raimond Kolk „Songs Written in a Foreign Country“, also about the role and importance of Ilmar Laaban].
1101. Kirjanduse ja muusika päevad mais Pariisis : [kavandatavatel eesti luule ja muusika päevadel Pariisis esineb Ilmar Laaban häälutustega]. // *Eesti*

- Päevaleht = Estniska Dagbladet* 24. I 1986, nr. 7, lk. 6.
Days of Literature and Music in Paris in May : [at the proposed Days of Estonian Poetry and Music in Paris, Ilmar Laaban will perform his sound poems].
1102. Eesti kirjanduse ja muusika päevad mais Pariisis 5.–10. maini : [Ilmar Laabani ettekanne Ilmar Mikiveri kohast eesti ja euroopa luules, Viivi Luigest]. // *Vaba Eestlane* 18. IV 1986, nr. 30, lk. 7. (Kirjandus. Kunst. Muusika).
Days of Literature and Music in Paris in May : [at the proposed Days of Estonian Poetry and Music in Paris, Ilmar Laaban will give a lecture on Ilmar Mikiver's place in Estonian and European poetry and about Viivi Luik].
1103. Laaban 30 a rootsi kultuuripõllul : [refereeritakse Sune Nordgreni artiklit *Dagens Nyheter* 25. VII 1986]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 6. VIII 1986, nr. 61, lk. 6.
30 Years on the Swedish Cultural Field : [overview of the article in the Dagens Nyheter].
Vt. 1610
1104. Metroo tegevus lähemal ajal : [Ilmar Laabani tulevasest ettekandest Metroo järelseminaril]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 13. VIII 1986, nr. 63, lk. 3.
The Activity of the Metroo in the Near Future : [about Ilmar Laaban's upcoming presentation at the Metroo Sub-Seminar].
1105. [Harri Kiisk]. [Sune Nordgreni artiklist *Dagens Nyheteris* 25. VII 1986]. // *Teataja* 16. VIII 1986, nr. 15, lk. 12. (Kes? Kus?).
[About Sune Nordgren's article in the Dagens Nyheter 25. VII 1986].
Vt. 1610
1106. Kirj.-muusik. õhtu : [Ilmar Laaban kõneleb Betti Alveri loomingust]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 17. X 1986, nr. 82, lk. 3. (Kohalik elu – Stockholm).
A Literary-Musical Evening : [Ilmar Laaban talks about Betti Alver's works].
1107. Austati Betti Alverit : [Ilmar Laaban kõneles Betti Alverist luuletajana]. // *Välis-Eesti* november 1986, nr. 11, lk. 5.
In Honour of Betti Alver : [Ilmar Laaban talked about Betti Alver as poet].
1108. **Mannj Varep.** Kirjandusõhtu Betti Alveri 80-nda sünnipäeva taustal : [ülevaade juubeli tähistamisest EKK-s]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 5. XI 1986, nr. 87, lk. 5.
A Literary Evening and Betti Alver's 80th Birthday : [overview of the celebration at EKK].
1109. [Ilmar Laaban 65]. // *Teataja* 19. XII 1986, nr. 24, lk. 10. (Kes? Kus?).
Ilmar Laaban 65

1987

1110. Autasu Ilmar Laabanile. // *Välis-Eesti* 1987, nr. 2 (veebr.–märts), lk. 8.
An Award to Ilmar Laaban.
1111. Ilmar Laaban esineb kirjandusöhtul : [2. mail osaleb Ilmar Laaban Rootsi Akadeemia kirjandusöhtul „Uus rootsi kirjandus – välismaiste juurtega“]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 20. V 1987, nr. 39, s. 3. (Kohalik elu – Stockholm).
Ilmar Laaban Performs at a Literary Evening : [on 2 May, Ilmar Laaban attends the Literary Night at the Swedish Academy „The New Swedish Literature - with Foreign Roots“].
1112. [Fanny de Sivers]. Külalised Rootsi Kultuuri Keskuses : [Ilmar Laaban Öyvind Fahlströmist ja häälutused]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 17. VII 1987, nr. 56, lk. 3. (Üritus Pariisis). Allk.: FS.
Guests in Center of Swedish Culture : [Ilmar Laaban about Öyvind Fahlström and sound-poetry].
1113. **Ilmar Mikiver.** Saateks „Hormoonide majakesele“ : [tudengina koos Ilmar Laabaniga]. // *Mana* nr. 56, 1987, lk. 34.
About „A Small House of Hormones“ : [IM as a student together with Ilmar Laaban].
1114. **Sune Nordgren.** Arla mal bina : [Ilmar Laabanist / rootsi keelest tõlkinud Anu Saluäär]. // *Vikerkaar* 1987, nr. 9, lk. 89–90. (Kaleidoskoop).
Vt. 17, 1610
1115. **Ene Rämmeld.** Pariisi eestlasena külastamas eestlasi Rootsis : [Ilmar Laaban tegi ekskursiooni Stockholmi vanalinnas]. // *Välis-Eesti* 1. X 1987, nr. 9–10, lk. 5.
An Estonian in Pari is visiting Estonians in Sweden : [Ilmar Laaban guided a tour in Stockholm Old Town].
1116. Kes oli öieti müstiline Lenini sõber Kesküla : [ka Ilmar Laaban võttis sõna]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 2. X 1987, nr. 78, lk. 2. Allk.: AR.
Who was Kesküla, the mystical friend of Lenin in reality : [Ilmar Laaban also spoke up].
1117. **Ain Kaalep.** Ainult imedest : 350 aastat eesti luulet : ääremärkusi : [Artur Alliksaare ja Ilmar Laabani rööbitamine]. // *Looming* 1987, nr. 11, lk. 1555.
Only about Wonders : 350 Years of Estonian Poetry : Marginal Notes : [parallels between Artur Alliksaar and Ilmar Laaban].
1118. Globaalse eestluse seminar Rootsis ja Soomes : [1.–10. VIII 1987 toimus konverents/kursus MÜTROO Stockhomis ja Kausalas, teiste

hulgas Ilmar Laaban rääkis Olof Palmest]. // *Vaba Eestlane* 8. XII 1987, nr. 91, lk. 5.

A Global Estonian Seminar in Sweden and Finland : [1–10 August 1987, a conference/course MÜTROO was held, where Ilmar Laaban talked about Olof Palme].

1988

1119. **Olev Mikiver.** Helmut Tarand ja „Eesti Noorus“ : [Ilmar Laabani suhetest *Eesti Noorusega*]. // *Teataja* 13. II 1988, nr. 3, lk. 8.
Helmut Tarand and the „Estonian Youth“ : [Ilmar Laaban's relations with the Estonian Youth].
1120. **Raimond Kolk.** Ilmar Laaban Hägerstenis : [Ilmar Laaban esitas kirjandusõhtul rootslastele tõlkeid eesti luulest ning oma häälutusi]. // *Teataja* 27. II 1988, nr. 4, lk. 8.
Ilmar Laaban in Hägersten : [Ilmar Laaban recited his translations of Estonian poetry and performed his sound-poems at a Swedish literary event].
1121. **Jaan Kaplinski.** Kokkupuuteid Skandinaavia luulega : [Ilmar Laabani olulisus Rootsisis]. // *Keel ja Kirjandus* 1988, nr. 5, lk. 301. (Ceterum censeo).
Contacts with Scandinavian Poetry : [Ilmar Laaban's importance in Sweden].
1122. Tallinnas esitati pagulasluulet : [esitati ka Ilmar Laabani loomingut]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 11. V 1988, nr. 35, lk. 6.
Ibid. // *Meie Kodu* 18. V 1988, nr. 19/20, lk. 7.
Exile Poetry was introduced in Tallinn : [Ilmar Laaban's poetry was performed].
1123. **Anu Saluäär.** Ilmar Laabani teostekogu rootsi keeles : [arvustus]. // *Looming* 1988, nr. 6, lk. 854.
Arvustus: Ilmar Laaban. Poesi. (Skrifter ; I). Åhus : Kalejdoskop, 1988.
Ilmar Laaban's Collected Works in Swedish : [review].
1124. **Aino Tamjärv.** Õiendus : [täpsustus teatele Ilmar Laabani rootsikeelsete teostekoidete ilmumisele]. // *Välis-Eesti suvi* 1988, nr. 6, lk. 6.
Correction : [the announcement about the publication of Ilmar Laaban's Swedish works was specified].
1125. **Raimond Kolk.** „Tuulisui“ pärast Tartut : [Ilmar Laabani esikkogu vastuvõtust]. // *Looming* 1988, nr. 7, lk. 953.
„Tuulisui“ after Tartu : [about the reception of Ilmar Laaban's first book].
1126. **Olev Mikiver.** Kriminaalseid kultuurimälestusi : [Ilmar Laabani suhetest *Eesti Noorusega*]. // *Teataja* 2. VII 1988, nr. 13, lk. 7.
Criminal Cultural Memories : [Ilmar Laaban's relations with the Estonian Youth].

1127. Tunnustavad arvustused Ilmar Laabani teostele : [*Hufvudstadsbladet ja Eskilstuna Kuriren* Ilmar Laabani rootsikeelsetest teostest]. // *Välis-Eesti* august–september 1988, nr. 7–8, lk. 7.
Approving Reviews of Ilmar Laaban's Works : [the Huvudstadsbladet and the Eskilstuna Kuriren about Ilmar Laaban's works in Swedish].
Vt. 1627, 1628
1128. **Raimond Kolk.** Ilmar Laabani kogutud teosed : [arvustus]. // *Teataja* 20. VIII 1988, nr. 15, lk. 6.
Arvustus: Ilmar Laaban. Skrifter I–IV. Åhus : Kalejdoskop, 1988.
Ilmar Laaban's Collected Works : [a review].
1129. [Valmimas on raadiosaade kunagisest põgenemisest, räägib ka Ilmar Laaban]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 25. XI 1988, nr. 91, lk. 1, 7.
[A radio broadcast about the escape in the past is nearing completion ; Ilmar Laaban takes part in it].
1130. **Ülo Ignats.** Raadiosild Tallinnaga seestpoolt nähtuna : [Ilmar Laaban oli kommentaator]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 14. XII 1988, nr. 96, lk. 3.
The radio bridge with Tallinn seen from the inside : [Ilmar Laaban was a commentator].

1989

1131. [Ilmar Laabanist]. // Välismaise eesti kirjanduse konverents. 2. [osa] : ettekanded 28.–29. november 1988 / Eesti Kultuurifond. Tallinn : [Eesti Kultuurifond], 1989. Lk. 10, 24, 28, 33, 46, 50, 121.
[About Ilmar Laaban.]
1132. **Bernard Kangro.** [Ilmar Laabanist]. // Eesti kirjakuulutaja ekssiilis : biblio- ja biograafiline teatmik aastaist 1944–1986 : kirjanduse lugu andmetes, arvudes ja piltides / Bernard Kangro. [Lund] : Eesti Kirjanike Kooperatiiv, 1989. Lk. 24, 70, 77, 82, 145.
Biograafiad : Ilmar Laaban. Lk. 145.
Biographies : [Ilmar Laaban].
1133. Luule : [lühidalt ka Ilmar Laabani loomingust]. // Kahe viimase aastakümne eesti pagulaskirjandus : [metoodika vahend] / [koostanud Raimond Kolk, Arvo Mägi ; saksa keelest tõlkinud M. Sirkel]. Tallinn : Eesti NSV Kultuurikomitee, 1989. Lk. 6, 11.
Tõlge Arvo Mägi ja Raimond Kolga raamatust „Estnische Exilliteratur in den letzten zwei Jahrzehnten“ (1987).
Poetry : [shortly about Ilmar Laaban's works too].
1134. **Arno Oja.** Ilmar Laabani luule algatuslikkus : [ettekande teesid]. // Välismaise eesti kirjanduse konverents Tallinnas. II, Eesti kirjandus kahes ruumis. Tallinn : Keele ja Kirjanduse Instituut, 1989. Lk. 26–28.

- Initiatory nature of Ilmar Laaban's poetry : [an abstract of a lecture].*
Vt. 1182, 1456
1135. [**Anne Valmas**]. Ilmar Laaban : [eluloolist ja bibliograafiat]. // Väliseesti kirjanikke : valiknimestik / [koostanud Anne Valmas]. Tallinn : Eesti NSV Kultuurikomitee, 1989. Lk. 52.
Ilmar Laaban : [biography and bibliography].
1136. **Olev Mikiver**. Linna peal luusides : [Ilmar Laabani ja Franco Leidi külaskäigust]. // *Teataja* 11. II 1989, nr. 3, lk. 7.
Roaming Around the Town : [about the visit of Ilmar Laabani and Franco Leidi].
1137. **Aleksander Aspel**. Sürrealism ja Ilmar Laabani „Rroosi Selaviste“. // *Vikerkaar* 1989, nr 3, lk 55–64.
Surrealism and Ilmar Laaban's „Rose Sellaway“.
Vt. 17, 876, 1315, 1745
1138. Jaan Grünbergi mälestusnäitus : [refereering Ilmar Laabani jutust näitust avades]. // *Teataja* 25. III 1989, nr. 6, lk. 6. (Kultuur ja kriitika). Allk.: Rutt.
Jaan Grünberg's Memorial Exhibition : [overview of Ilmar Laaban's talk at the opening of the exhibition].
1139. **Ivar Grünthal**. Hea Teejuht : Karl Muru kirjanduseseed : [arvustus]. // *Tulimuld* 1989, nr. 2, lk. 72.
Arvustus: Karl Muru. Kodus ja külas : [artikleid eesti luuleloost ja luuletajatest]. Tallinn : Eesti Raamat, 1987.
Autor mainib, et Karl Muru näeb sürrealistlikkust ka varastes Ilmar Laabani luuletustes.
A Good Guide : Karl Muru's Essays on Literature : [a review].
The author mentions that Karl Muru has found surrealism in Ilmar Laaban's early poems as well.
1140. **Aime Estonius**. Tänapäeva eesti kunstist : [intervjuu Harri Liivrannaga ; kohtumisest Ilmar Laabaniga]. // *Teataja* 28. IV 1989, nr. 8, lk. 7.
On the contemporary Estonian art : [interview with Harri Liivrand ; about a meeting with Ilmar Laaban].
1141. **Mall Jõgi, Ene Veiper**. Kirjanike üldkogu koosolekult : [Oskar Kruus teatas, et Ilmar Laaban ja Kolk on valmis liituma Eesti Kirjanike Liiduga]. // *Sirp ja Vasar* 12. V 1989, nr. 19, lk. 5.
From the meeting of the General Assembly of Writers : [Oskar Kruus announced that Ilmar Laaban and Kolk are ready to join the Estonian Writers' Union].
1142. **Sirje Kiin**. Kirjanduslik seminar Stockholmis : [Ilmar Laaban esines 19.–21. IV. 1989 Stockholmis ettekandega Suitsu viimasest luuletusest].

- // *Sirp ja Vasar* 26. V 1989, nr. 21, lk. 13.
Literary seminar in Stockholm : [on 19–21 April 1989, Ilmar Laaban gave a presentation about Gustav Suits's last poem in Stockholm].
1143. Ivo Iliste intervjuu puhul kodumaises ajakirjas : [ka Ilmar Laabani mahavaikimisest]. // *Teataja* 3. VI 1989, nr. 11, lk. 8. Allk.: Vaatleja.
About Ivo Iliste's Interview for a Journal in Estonia : [also about the suppressing of Ilmar Laaban].
1144. Eesti luulesündmus Helsingis : [eesti kirjanikud Eestist ja pagulusest kohtusid Helsingis, osales ka Ilmar Laaban]. // *Vaba Eestlane* 22. VI 1989, nr. 47, lk. 15. (Kirjandus. Kunst. Muusika). Allk.: H.
Estonian Poetry Event in Helsinki : [Estonian writers from Estonia and exile met in Helsinki ; Ilmar Laaban also present].
1145. [Ivar] Ivask, [Jaan] Kaplinski ja [Rein] Raud esindasid Eestit : [Ilmar Laaban oli esimene eestlane, kes esines Stockholmi luulefestivalil]. // *Vaba Eestlane* 11. VII 1989, nr. 51, lk. 7. Allk.: H.
Ivask, Kaplinski and Raud represented Estonia : [Ilmar Laaban was the first Estonian to perform at the Stockholm Poetry Festival].
1146. Millest räägiti Helsingis. Märkmeid kahe kirjanikeleeri maikohtumiselt : [eesti kirjanikud Eestist ja pagulusest kohtusid Helsingis, kohal ka Ilmar Laaban]. // *Vaba Eesti Sõna* 10. VIII 1989, nr. 32, lk. 4. (Kirjandus. Kunst. Muusika. Kultuur. Kriitika). Allk.: esp.
What was Talked about in Helsinki. Notes from the Meeting of the Two Writers' Communities in May: [Estonian writers from Estonia and exile met in Helsinki ; Ilmar Laaban also present].
1147. **Ivo Iliste.** Kommentaariks : [Ilmar Laabani kahe essee juurde]. // *Keel ja Kirjandus* 1989, nr. 10, lk. 633.
For a Commentary : [to two essays by Ilmar Laaban].
1148. **Arno Oja.** Ilmar Laaban ajast ja luulest : [Ilmar Laabani ettekanne eesti kirjandusest klubis „Pegasus“]. // *Looming* 1989, nr. 11, lk. 1575–1576. (Ringvaade).
Ilmar Laaban about the Time and Poetry : [Ilmar Laaban's lecture on Estonian literature].
1149. [**Karl Muru**]. Külalislektorid Rootsist : [teade : 11. XII 1989 peab Ilmar Laaban Tartu Ülikoolis loengu „Sürrealismist kirjanduses, eriti luules“]. // *Universitas Tartuensis : ülikooli ajaleht* 1. XII 1989, nr. 34, lk. 47.
Guest Lecturers from Sweden : [an announcement that on 11 November Ilmar Laaban will give a lecture „Surrealism in Literature, especially Poetry“ at the University of Tartu].
1150. Ilmar Laaban moodsast kunstist. // *Edasi* 5. XII 1989, nr. 278, lk. 2.
 Allk.: **Tartu Kunstiühing.**
Ilmar Laaban about Modern Art.

1151. [**Arvo Mägi**]. Ülevaade okup. Eesti ajakirjade sisust : [Ilmar Laabani esseest „Pagulasatitüüde“]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 6. XII 1989, nr. 94, lk. 5. Allk.: AR-GI.
Overview of the contents of magazines in the Occupied Estonian : [about Ilmar Laaban's essay „Refugee Attitudes“].
Vt. 275, 293, 1054, 1058
1152. **Ain Kaalep**. Ilmar Laaban Tartus. // *Edasi* 8. XII 1989, nr. 281, lk. 3.
Ilmar Laaban in Tartu.
1153. Laabanist programm : [teade Maarja Talgre koostatud saatel „Laaban – igavene avangardist“ Rootsi Raadios]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 22. XII 1989, nr. 99, lk. 3.
[„26. ja 28. XII on Rootsi Raadios Maarja Talgre koostatud saade „Laaban – igavene avangardist“. Ilmar Laaban on tutvustanud euroopa kultuuritraditsioone Rootsis ligemale 50 aasta jooksul. Erilist huvi on ta tundnud prantsuse kultuuri vastu. Tunneb huvi erinevate kunstivormide vastu : muusika, teater, luule ja kunst ja on koostanud teksti- ja häälekompositsioone“].
Program on Laaban : [an announcement that Maarja Talgre has compiled the radio broadcast „Ilmar Laaban – Permanent Vanguardist“ in Radio Sweden].
[„On the 26th and 28th XII, the broadcast „Laaban – Eternal from the Avant-Garde“ compiled by Maarja Talgre on Swedish Radio. Ilmar Laaban has been introducing European cultural traditions to Sweden for almost 50 years. I. Laaban has been particularly interested in French culture. He is interested in different art forms : music, theater, poetry and art. He has composed text and voice compositions“].
1154. **Nikolaus Chney**. Sürrealismi buum : [sürrealismi-üritustel Elvas, Tartus, Tallinnas osales ka Ilmar Laaban]. // *Eesti Ekspress* 29. XII 1989, nr. 14, lk. 5. (Kirjandus).
Boom of Surrealism : [Ilmar Laaban participated in surrealism events in Elva, Tartu and Tallinn].

1990

1155. [**Jaan Malin**]. [Ilmar Laaban : leksikoniartikkel]. // *Eesti Entsüklopeedia*. 5. kd. Tallinn : Eesti Entsüklopeediakirjastus, 1990. Lk. 350.
[Ilmar Laaban : lexicon article].
1156. [**Anne Valmas**]. Ilmar Laaban : [eluloolist ja bibliograafiat]. // *Väliseesti kirjanikke : valiknimestik / [koostanud Anne Valmas]*. Tallinn : Eesti NSV Kultuurikomitee, 1990. 2. tr. Lk. 52.
Ilmar Laaban : [biography and bibliography].

1157. Luule : [lühidalt ka Ilmar Laabani loomingust]. // Kahe viimase aastakümne eesti pagulaskirjandus / [koostanud Raimond Kolk, Arvo Mägi ; saksa keelest tõlkinud M. Sirkel]. Tallinn : Eesti NSV Kultuurikomitee, 1990. 2. tr. Lk. 6, 11.
Tõlge Arvo Mägi ja Raimond Kolga raamatust „Estnische Exilliteratur in den letzten zwei Jahrzehnten“ (1987).
Poetry : [shortly about Ilmar Laaban's works too].
1158. **Ants Juske.** Dali-õhtu : [sürrealismiõhtul Tallinna Kunstiklubis helistati Ilmar Laabanile]. // *Kunst* 1990, nr. 1, lk. 30.
Dali-Party : [a phone call was made to Ilmar Laaban at the Surrealism Evening in the Tallinn Art Club].
1159. Kirjanike Liidu välisliikmed : Ilmar Laaban : [leksikoni-artikkel]. // *Reede* 12. I 1990, nr. 2, lk. 13.
Foreign Members of the Writers' Union : Ilmar Laaban : [lexicon article].
1160. [Teade Maarja Talgre koostatud saatel „Laaban – igavene avangardist“ Rootsi Raadios. // *Teataja* 13. I 1990, nr. 1, lk. 7.
Idem. // *Vaba Eesti Sõna* 18. I 1990, nr. 3, lk. 6.
[Rootsi raadio P1 saatis 16. XII 1989 kl. 15.02 tunnipikkuse kultuuriprogrammi pealkirjaga „Ilmar Laaban – igavene avangardist“. Saate koostas Maarja Talgre ja peale Laabani olid kaastegevad veel Bengt Emil Johnson, Camilla Lundberg, Wilhelm Freddie, Ragnar von Holten, Sune Nordgren ja Lasse Söderberg. Saadet korrati samal päeval kl. 20.00].
[Announcement : Maarja Talgre compiled radio-program „Ilmar Laaban – Permanent Vanguardist“ in Swedish Radio].
[Swedish radio P1 broadcast on 16 XII 1989 at 15:02 one-hour long cultural programme entitled „Ilmar Laaban - the eternal avant-garde“.
The show was composed by Maarja Talgre and in addition to Laaban, Bengt Emil Johnson, Camilla Lundberg, Wilhelm Freddie, Ragnar von Holten, Sune Nordgren and Lasse Söderberg were also present. The show was repeated on the same day at 20.00].
1161. **Ants Juske.** Võitlevad sürrealistid : [rühmituse „Para ‘89“ näitus]. // *Eesti Ekspress* 16. III 1990, nr. 10, lk. 4. (Kultuur. Näitus).
Fighting Surrealists : [exhibition of the art group „Para ‘89“].
1162. **Liivi Künnapu.** Tio arkitekteer från Tallinn : [Ilmar Laaban avas Rootsi arhitektuurimuseumis näituse „10 arhitekti Tallinnast“]. // *Eesti Ekspress* 16. III 1990, nr. 10, lk. 4. (Kultuur).
Ten Architects from Tallinn : [Ilmar Laaban opened the exhibition „10 Architects From Tallinn“ at the Museum of Architecture].
1163. **Jaan Malin.** Tartus tarkust jagamas ja muljeid korjamas : [Ilmar Laabani loeng „Sürrealismist kirjanduses, eriti luules“ Tartu ülikoolis ja „Para ‘89“ näitus Tallinnas]. // *Edasi* 1. IV 1990, nr. 77, lk. 4.

Sharing Wisdom and Collecting Impressions in Tartu : [Ilmar Laaban's lecture „Surrealism in Literature, Especially in Poetry“ at the University of Tartu ; exhibition of „Para ‘89“ in Tallinn].

1164. Ilmar Laaban „Para“ näitusest : [**Leili Parhomenko** pani kirja Ilmar Laabani hinnangud kõigi näitusel esinejate kohta]. // *Edasi* 28. IV 1990, nr. 100, lk. 5.

Ilmar Laaban about the Exhibition of „Para“ : [Leili Parhomenko documented Ilmar Laaban's opinions on all participants of the exhibition].

1165. **Peeter Küntler**. Ilmar Laabani tutvustuseks. // *Lingua* 1990, nr. 4, lk. 11–12.

To Introduce Ilmar Laaban.

1166. **Aino Lepik**. ESTIVAL-i üritusi Upsalas : [Ilmar Laaban esines kirjandushommikul]. // *Teataja* 16. VI 1990, nr. 12, lk. 4.
Events of the ESTIVAL in Upsala : [Ilmar Laaban performed at a literary morning].

1167. **Endel Mallene**. Aasta hiljem : [Ilmar Laabani seisukohad]. // *Reede* 27. VII 1990, nr. 30, lk. 5.

One year later : [Ilmar Laaban's view points].

1168. **Raimond Kolk**. Kalju Lepiku 70. sünnipäeval : [Ilmar Laaban Kalju Lepikust]. // *Teataja* 6. X 1990, nr. 18, lk. 6. (Kultuur ja kriitika).
On the 70th Birthday of Kalju Lepik : [Ilmar Laaban about Kalju Lepik].

1169. Kultuuripudemeid kodumaalt : [Ilmar Laaban pidas Eestis loenguid sürrealismist, dadaismist, modernismist ja postmodernismist]. // *Vaba Eesti Sõna* 28. XII 1990, nr. 52, lk. 4.

Cultural scraps from the homeland : [Ilmar Laaban gave lectures in Estonia on surrealism, dadaism, modernism and postmodernism].

1991

1170. **Ilmar Mikiver**. [Ilmar Laabanist]. // *Reaali Teine Raamat : Tallinna Reaalkooli kunagiste õpilaste poolt koostatud : mälestusteos meie lugupeetud kooli 110-nda aastapäeva tähistamiseks / toimetanud H. Taremäe. New York ; Toronto : [Ülemere realistid], 1991. Lk. 143, 146–147, 150–151, 160, 202–215, 309.*

[About Ilmar Laaban.]

1171. **Karl Muru**. Luule : Keskmise põlvkond : [pikem iseloomustus Ilmar Laabani kohta]. // *Väliseesti kirjandus / Piret Kangur, Karl Muru, Ülo Tonts. Tallinn : Eesti Raamat, 1991. Lk. 21–22, 87.*

Biobibliograafilised andmed lk. 87

Poetry : the Middle Generation : [longer characteristics of Ilmar Laaban].

1172. **Enno Klaar.** Juutlus Eestis : [refereering Ilmar Laabani ettekandest „Juutlus Eestis – ohustatud ressurs“]. // *Aja Kiri* 1991–1992, nr. 1 (60), lk. 22–23.
[Loeng Metroo Ühingu ettekandekoosolekul 9. I. 1992. Teema muutus aktuaalseks pärast seda, kui Rootsi minister A. Svensson oli süüdistanud Baltikumi rahvaid II maailma sõja aegsetes juudi-mõrvades].
Judaism in Estonia : [a review of Ilmar Laaban's report „Judaism in Estonia – Endangered Resource“].
1173. **Piret Viires.** Posimine rahvusliku kosmopolitismi ümber : [30.–31. X 1991 Keele- ja Kirjanduse Instituudis toimunud teaduskonverentsil „rahvusliku kosmopolitismi“ kõneles ka Ilmar Laaban]. // *Looming* 1991, nr. 1, lk. 135–138.
1174. **Vaapo Vaher.** [Ilmar Laaban „Oma luulet ja võõrast“ : arvustus]. // *Eesti Ekspress* 25. I 1991, nr. 3, lk. B6. (Kirjandus – uudisraamat).
[Ilmar Laaban. „Own and Others' Poetry“ : a review].
1175. **Arno Oja.** Kuidas portreerida Ilmar Laabanit? : [pikem tutvustus]. // *Eesti Elu* 1. II 1991, nr. 1, lk. B6.
How to Portrait Ilmar Laaban? : [a longer introduction].
1176. Rahvusliku kosmopoliitsuse konverents : [Ilmar Laaban pidas loengu „Võõrsilt oma otsimas, omas võõrast leidmas“]. // *Vaba Eestlane* 14. II 1991, nr. 13, lk. 7. (Kirjandus. Kunst. Muusika). Allk.: R/H.
Invitation to Collaborate with Writers from Sweden : [Ilmar Laaban's position on the future of exile writers].
1177. **Karl-Martin Sinijärv.** Tema luulest ja võõrast : [arvustus]. // *Päevaleht* 17. II 1991, nr. 40, lk. 2. (Kirjandus).
Arvustus: Ilmar Laaban. *Oma luulet ja võõrast.* Tallinn : Eesti Raamat, 1990.
About His Poetry and Others' : [a review : Ilmar Laaban „Own and Others' Poetry“].
1178. **Arno Oja.** Ilmar Laaban ja kuningas Ubu Waterloo : [arvustus]. // *Eesti Ekspress* 22. II 1991, nr. 7, lk. 21.
Arvustus: Ilmar Laaban. *Oma luulet ja võõrast.* Tallinn : Eesti Raamat, 1990.
Ilmar Laaban and King Ubu Waterloo : [review ; Ilmar Laaban „Own and Others' Poetry“].
1179. **Maimo Kalmet :** Elva õpilaste suleharjutusi : [Ilmar Laaban osales sürrealismiõhtul Elvas]. // *Õpetajate Leht* 25. V 1991, nr. 22, lk. 4.
1180. **Kajar Pruul.** Üleminekuaja luuleraamat. Kimbuke suvahinnanguid ja intiimkommentaare : [1990. a. ilmunud eesti luuleraamatud, ka Ilmar Laabani „Oma luulet ja võõrast“]. // *Looming* 1991, nr. 6, lk. 834, 839.

Poetry Book of the Transition Period. A Little Bunch of Random Assessments and Intimate Commentaries : [Estonian books of poetry in 1990].

1181. **Astrid Reinla.** PARA tuleb taas! : [sürreaalne kutse PARA näituse avamisele Tallinna Kunstihoones ; mainitud Ilmar Laabani kui sürrealismi-eksperti]. // *Sirp* 28. VI 1991, nr. 7, lk. 16.
PARA will Come Again! : [a surrealist invitation to the opening of the PARA exhibition in the Tallinn Art Hall ; Ilmar Laaban mentioned as an expert in surrealism].
1182. **Arno Oja.** Ilmar Laabani luule algatuslikkus. // *Looming* 1991, nr. 7, lk. 978–987.
Initiatory Nature of Ilmar Laaban's Poetry.
Vt. 1134, 1456
1183. **Ilmar Mikiver.** Mahasalatud Laaban : pagulasluule areng peale sõda : [loeng Metsülikoolis 1975]. // *Vikerkaar* 1991, nr. 8, lk. 59–65.
Äratrükk raamatust „Metsäülikool 1967–1982, ilma luulenäideteta. Laaban Denied : Evolution of Poetry in Exile after the War.
Vt. 1026, 1035, 1064, 1089, 1427
1184. **Arvo Horm.** Alfred Treiman 80 a : [Ilmar Laaban oli põgenedes samas paadis Treimaniga]. // *Teataja* 21. IX 1991, nr. 16, lk. 7.
Treiman 80 : [when escaping Estonia, Ilmar Laaban was in the same boat with A. Treiman].
1185. **Raimond Kolk.** Luulet uustrükis : [arvustus]. // *Teataja* 7. IX 1991, nr. 15, lk. 6. (Kultuur ja kriitika).
Arvustus: Ilmar Laaban. Oma luulet ja võõrast. Tallinn : Eesti Raamat, 1990.
The New Edition of Poetry : [a review : Ilmar Laaban „Own and Others' Poetry“].
1186. **Ilmar Mikiver.** Mis oli „Elbumus“? : [sõjaeelset õpilasühendusest, kuhu kuulus ka Ilmar Laaban]. // *Akadeemia* 1991, nr. 10, lk. 2122–2123, 2129, 2131–2132, 2134–2135, 2137, 2140–2141.
What was the Elbumus [Rebirth]? : [about a pre-war students' society where Ilmar Laaban was a member].
1187. **Arno Oja.** Kultuurimosaiik : (ülevaate psühhoanalüüsi konverentsist koostas ja Ilmar Laabaniga vestles Arno Oja). // *Eesti Elu* 31. X 1991, nr. 15, lk. 10. (Kultuur).
Cultural mosaic : (a review of a conference about psychoanalysis and an interview with Ilmar Laaban by Arno Oja).
1188. **[Harry Olt].** Vanaraamatu Päevad : [Ilmar Laaban rääkis häälutusest]. // *Vaba Eestlane* 31. X 1991, nr. 81, lk. 13. Allk.: H. O.
Days of Old Books : [Ilmar Laaban talked about sound poems].

1189. **Eerik Teder**. [Vanaraamatu päevadel Viljandis, ettekanne ka Ilmar Laabanilt]. // *Eesti Elu* 31. X 1991, nr. 15, lk. 10. (Kultuur).
[*About the Days of On Old Books In Viljandi, a presentation from Ilmar Laaban*].
1190. [**Harry Olt**]. Vanaraamatu päevad Viljandis : [Ilmar Laaban pidas ettekande]. // *Vaba Eestlane* 31. X 1991, nr. 81, lk. 11, 13. Allk.: H. O.
The Days of Old Books in Viljandi : [Ilmar Laaban gave a presentation].
1191. **Hando Runnel**. Laaban : [70. juubel]. // *Sirp* 13. XII 1991, nr. 50, lk. 5. Vt. 1287
1192. **Raimond Kolk**. Ilmar Laaban 70. // *Teataja* 18. XII 1991, nr. 22, lk. 6. (Kultuur ja kriitika).
1193. **Harri Kiisk**. Raamat Karl Ristikivist : [tsiteeritakse Ilmar Laabani]. // *Teataja* 18. XII 1991, nr. 22, lk. 6. (Kultuur ja kriitika).
A Book about Karl Ristikivi : [citing Ilmar Laaban].
1194. **Ivar Grünthal**. [Gottfried Benn (1886–1956) ; Ilmar Laabani tsiteeritakse seoses Gottfried Benniga]. // *Vikerkaar* 1991, nr. 12, lk. 36.
[*Gottfried Benn (1886–1956) ; Ilmar Laaban is quoted in connection with Gottfried Benn*].

1992

1195. **Raimond Kolk**. [Ilmar Laabanist]. // Võrumaalt Stokholmi ; „Tuulisui“ ja teised : märkmeid ja mälestusi kodumaalt ja pagulusest / Raimond Kolk. Tallinn : Faatum, 1992. Lk. 77, 78, 82, 94–97, 125, 156.
[*About Ilmar Laaban.*]
Vt. 1065
1196. **Avo Hirvesoo**. Vanad virtuoosid vestlusringis : [Emil Laansoo mainib, et 1930ndatel mängis ta ansambelis koos pianist Ilmar Laabaniga]. // *Sirp* 3. I 1992, nr. 1, lk. 10.
Old virtuosos in a conversation: [Emil Laansoo mentions that in the 1930s he played in an ensemble with pianist Ilmar Laaban].
1197. **Hannes Oja**. Ilmar Laaban 70. // *Vaba Eestlane* 30. I 1992, nr. 8, lk. 7. (Kirjandus. Kunst. Muusika).
1198. **Margus Kasterpalu**. Vibu kaks otsa. Ilmar Laaban 70 : [sõna saavad Pr. Laaban [Aino Tamjärv], Haldur [Heldur] Viires, Rait Toompere, Andrus Kasemaa, Tiia Toomet, Indrek Hirv, Ilmar Laaban]. // *Postimees* 14. III 1992, nr. 61, lk. 4.
Two Ends of the Bow. Ilmar Laaban 70 : [Mrs. Laaban [= Aino Tamjärv], Haldur [Heldur] Viires, Rait Toompere, Andrus Kasemaa, Tiia Toomet, Indrek Hirv, Ilmar Laaban take the floor].
1199. **Talvo Pabut**. Ilmar Laabani 70. sünnipäevale pühendatud kirjandusõhtu puhul. // *Eesti Ekspress* 20. III 1992, nr. 11, lk. 20 : foto. (Elu).

- On the Occasion of Ilmar Laaban's 70. Birthday : [Ilmar Laaban jubilee event list, impressions ; a poem].*
1200. Laaban 70 : [oleng Ilmar Laabani juubeli puhul]. // *Eesti Ekspress* 20. III 1992, nr. 11, lk. 20. (Elu). Allk.: Seltskondliku Analüüsi Toimkond.
Laaban 70 : [a get-together dedicated to Ilmar Laaban's jubilee].
1201. **Paul-Eerik Rummo**. Roos on roos on roos : avakõne I. Laabani sünnipäeva kirjandusõhtul 9. märtsil 1992 Kirjanike Majas Tallinnas. // *Sirp* 20. III 1992, nr. 12, lk. 3.
Rose is Rose is Rose : Opening Speech at the literary evening for I. Laaban's birthday, 9 March, at the Writers' House in Tallinn.
Vt. 1428
1202. **Jaan Puhvel**. Baudelaire'i kajastus ja mõju eesti kirjanduses : [ka Ilmar Laabani Baudelaire'i tõlkeist]. // *Keel ja Kirjandus* 1992, nr. 4, lk. 196–197.
The Reflection and Influence of Baudelaire in Estonian Literature : [also about Ilmar Laaban's Baudelaire translations].
Vt. 1346, 1523
1203. **Olev Mikiver**. Jutt on Ilmar Laabanist : [Ilmar Laaban kui luuletaja ja Olev Mikiveri koolikaaslane ; lisaks Mikiveri portreejoonistus Ilmar Laabanist (23. IV 1992)]. // *Teataja* 6. VI 1992, nr. 10, lk. 5.
My talk is about Ilmar Laaban : [Ilmar Laaban as the poet and Olev Mikiver's schoolmate ; Laaban's portrait drawn by Mikiver (23. IV 1992)].
1204. **Juhan Kristjan Talve**. Vanad ja noored : [meenutab kunagist Ristikivi ja Ilmar Laabani debatti]. // *Vaba Eesti Sõna* 29. X 1992, nr. 44, lk. 2.
Allk.: JKr.
The old and the young : [recalling an earlier debate between Ristikivi and Ilmar Laaban].

1993

1205. Kultuuriauhind Ilmar Laabanile : 60 000 krooni kultuuri toetuseks : [Eesti Kultuuri Koondise Kultuurifondi koosolekul otsustati 1993. a. auhind määrata kultuurikriitik, esseist ja luuletaja Ilmar Laabanile]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 29. I 1993, nr. 8, lk. [1], 5.
Culture Prize for Ilmar Laaban: 60,000 kroons in support of culture : [At the meeting of the Cultural Foundation of the Estonian Cultural Association award to cultural critic, essayist and poet Ilmar Laaban].
1206. **Tiina Käesel**. Oodatud „ootamatu kohtumine“ Stockholmis : [Eesti Kultuuri Koondise Kultuurifondi koosolekul otsustati 1993. a. auhind määrata kultuurikriitik, esseist ja luuletaja Ilmar Laabanile]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 3. II 1993, nr. 8, lk. [1], 5.
Expected „unexpected meeting“ in Stockholm : [The meeting of the Cultural Foundation of the Estonian Cultural Association decided in 1993 award to cultural critic, essayist and poet Ilmar Laaban].

1207. EKK [Eesti Kultuuri Koondis] jagas stipendiume : [1993. a. auhind määrati kultuurikriitik, esseist ja luuletaja Ilmar Laabanile]. // *Teataja* 6. II 1993, nr. 2, lk. 5.
Estonian Cultural Association Awarded Stipendiums : [1993 award to the writer and art critic Ilmar Laaban].
1208. **Maimu Berg.** Eesti kirjanikud jälle Berliinis : [Ilmar Laaban esines esimesena, oma häälutuste, saksakeelsete luuletuste ja anagrammidega]. // *Sirp* 12. II 1993, nr. 6, lk. 4.
Estonian Writers in Berlin Again : [Ilmar Laaban was the first to perform his sound poems, poems and anagrams in German].
1209. **Arvo Mägi.** Välis-Eesti kirjandus : [„aga meil on ka sürrealistlik Ilmar Laaban ja teravasõnaline riimivirtuoos Ivar Grünthal“]. // *Universitas Tartuensis* 5. III 1993, nr. 7, lk. 3.
Estonian Literature in Exile : [„but we also have the surreal Ilmar Laaban and the sharp rhyme virtuoso Ivar Grünthal“].
1210. Avati Vive Tolli näitus : [refereering Ilmar Laabani kõnest näituse avamisel : teade]. // *Eesti Päevaleht* 5. III 1993, nr. 18, lk. 4.
Vive Tolli's Exhibition was Opened : [overview of Ilmar Laaban's speech at the exhibition].
1211. [Foto : Vive Tolli kunstinäituselt Stockholmi Eesti Majas. Ilmar Laaban näitust avamas]. // *Teataja* 20. III 1993, nr. 5, lk. 6 : foto.
[Photo : From the art exhibition by Vive Tolli at the Estonian House in Stockholm. Ilmar Laaban opening the exhibition].
1212. A.H. Tammsaare on populaarseim kirjanik : [Ilmar Laaban on populaarsustabelis nr. 20]. // *Vaba Eestlane* 25. III 1993, nr. 23, lk. 7.
A.H. Tammsaare is the most popular writer : [Ilmar Laaban is no 20 on the popularity table].
1213. **Raimond Kolk.** Pagulaskirjanik ja muud. Märkmeid ja mälestusi : [suhtlusest Ilmar Laabaniga 1952]. // *Teataja* 24. IV 1993, nr. 7, lk. 5.
The Exile Writer and Others. Notes and Memories : [about contacts with Ilmar Laaban in 1952].
1214. **Raimond Kolk.** Pagulaskirjanik ja muud. Märkmeid ja mälestusi : [Raimond Kolk küsis Ilmar Laabanilt, kuidas liituda sotsialistliku koondisega]. // *Teataja* 3. IV 1993, nr. 6, lk. 8.
The Exile Writer and Others. Notes and Memories : [Raimond Kolk asked from Ilmar Laaban how to join the socialist community].
1215. **Arne Merilai.** Kivikõuekõha – Stentorian Groan : [Ilmar Laabani luule psühhoanalüüs Keele ja Kirjanduse Instituudi saalis 16.XII 1992]. // *Keel ja Kirjandus* 1993, nr. 5, lk. 257–363. *Stentorian Cough – Stentorian Groan : [psychoanalysis of Ilmar Laaban's poetry at the assembly hall of the Institute of Language and Literature 16. XII 1992].*

1216. [**Harri Olt**]. Eesti sürrealistid Södertäljes : [põgus tutvustus peagi avatavast PARA näitusest Södertäljes ; ka Ilmar Laaban valis töid]. // *Välis-Eesti* 1. V 1993, nr. 5–6, lk. 8. Allk.: H. O.
Estonian Surrealists in Södertälje : [a brief introduction to the soon-to-be-opened PARA exhibition in Södertälje ; Ilmar Laaban helped to select the works].
1217. [**Harry Olt**]. Eesti sürrealistid Södertäljes : [Ilmar Laaban aitas koostada grupi „Para 89“ näitust Södertäljes]. // *Välis-Eesti* mai–juuni 1993, nr. 5–6, lk. [1]. Allk.: H. O.
Estonian Surrealists in Södertälje : [Ilmar Laaban helped to design the Para 89 group exhibition in Södertälje].
1218. Kirjamehi Realist : [teade, et ilmus Ilmar Laabani „Oma luulet ja võõrast“]. // *Realist : Välis-Eesti Realistide Ringkiri* 1993, nr. 15 (august), lk. 18.
Writers from the Reaal-School : [a note about the publication of „Own and Others’ Poetry“ by Ilmar Laaban].
1219. **Mannj Varep**. Üheksa Eesti kunstniku väljapanekud Södertäljes : [eesti sürrealistide näituse avamisel kõneles Ilmar Laaban]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 10. IX 1993, nr. 70, lk. [8].
Nine Estonian Artists Show at Södertälje : [Ilmar Laaban spoke at the opening of the exhibition of Estonian surrealists].
1220. [**Harri Kiisk**]. Eesti kultuuriõhtu Liljevalchis : [sõnum kultuuriõhtust „Siurulinna lend“ Liljevalchis, kus Ilmar Laaban tutvustas eesti luulet, rääkis Suitsust ja Suitsuga]. // *Teataja* 27. XI 1993, nr. 18, lk. 7. Allk.: H. K.
Estonian Cultural Evening in Liljevalch : [a note about the cultural evening „The Bird’s Flight“ in Liljevalch, where Ilmar Laaban introduced Estonian poetry].
1221. **Valner Valme** : Jurassic Park : [Ilmar Laabani seisukoht, et kõik Eestisse jäänud polnud kollaborandid]. // *Post* 9. XII 1993, nr. 145, lk. 2.
Jurassic Park : [Ilmar Laaban’s position that not everyone who remained in Estonia was a collaborator].

1994

1222. [Ilmar Laabani eksliibrised]. // Eesti eksliibris ‘90–’92 : kataloog / [koostanud Evi Kukk]. Tallinn : Eesti Rahvusraamatukogu, 1994. Lk. [31, 35].
Sisaldab andmeid: Vello Vinn. Laaban (1991) C3 119x97 ; Viive Tolli Laaban (1992) C3/col 88x78.
Ex libris of Ilmar Laaban.
1223. **Arne Merilai**. Vasta pümmed mäke. Raimond Kolk : [3 tsitaati Ilmar Laabanilt Raimond Kolga kohta]. // Eesti pagulaskirjandus 1944–1992 : luule / Õnne Kepp, Arne Merilai. Tallinn : Keele ja Kirjanduse Instituut,

1994. (Collegium litterarum ; 6). Lk. 135, 136, 138.
Against the Dark Hill. Raimond Kolk : [3 quotations from Ilmar Laaban about Raimond Kolk].
1224. **Arne Merilai.** Kivikõuekõha : Ilmar Laabani luule psühhoanalüüs : [loeng Ilmar Laabanist 16. XII 1992]. // Eesti pagulaskirjandus 1944–1992 : luule / Õnne Kepp, Arne Merilai. Tallinn : Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus, 1994. (Collegium litterarum ; 6). Lk. [191]–201.
Stentorian Groan : Psychoanalysis of Ilmar Laaban's Poetry : [a paper about Ilmar Laaban 16. XII 1992].
 Vt. 1215
1225. Ilmar Laaban : biograafilised andmed. // Eesti pagulaskirjandus 1944–1992 : luule / Õnne Kepp, Arne Merilai. Tallinn : Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus, 1994. (Collegium litterarum ; 6). Lk. 240.
Ilmar Laaban : Biographical Data.
1226. Ilmar Laaban sai stipendiumi : [sõnum : Ilmar Laaban sai Rootsi Akadeemialt Ilona Kohrtzi stipendiumi 40 000 kr]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 2. III 1994, nr. 17, lk. 1.
Ilmar Laaban Received a Scholarship : [announcement : Ilmar Laaban received the Ilona Kohrtz scholarship of 40 000 SEK from the Swedish Academy].
1227. **Raivo Kelomees.** „Hämaruse kristallid“ : [Ilmar Laaban kui parasurrealistide Södertälje näituse algatajaid, samuti osalejana Stockholmi surrealistlikus grupis]. // *Eesti Ekspress* 11. III 1994, nr. 9, lk. B5.
 „Crystals of Duskiness“ : [Ilmar Laaban as an initiator of the exhibition of Estonian para-surrealists, and a participant in a Stockholm surrealists' group].
1228. Suur stipendium Ilmar Laabanile : [Rootsi Akadeemia määras Ilmar Laabanile Ilona Kohrtz'i stipendiumi]. // *Vaba Eestlane* 17. III 1994, nr. 21, lk. 7. Allk.: H.
A Large Scholarship to Ilmar Laaban : [the Swedish Academy gave the Ilona Kohrtz scholarship to Ilmar Laaban].
1229. Laaban – kirjanduse laureaat Rootsis : [sõnum : Ilmar Laaban sai Rootsi Akadeemialt Ilona Kohrtzi stipendiumi 40 000 kr]. // *Vaba Eesti Sõna* 14. IV 1994, nr. 22, lk. 5. (Eesti naislühirüürikuid Rootsis).
Laaban – the Literary Laureate in Sweden : [a message that Ilmar Laaban received a 40 000 SEK scholarship from the Swedish Academy (the Ilona Kohrtz scholarship)].
1230. [**Arvo Mägi**]. Liidia Tuulse ja Karin Saarsen : [ka Ilmar Laabanist]. // *Eesti Päevaleht* 18. IV 1994, nr. 22, lk. 5. (Eesti naislühirüürikuid Rootsis). Allk.: AR-GI.
Liidia Tuulse and Karin Saarsen : [about Ilmar Laaban as well]

1231. Silvi Liiva näitus avati : Stockholmi Eesti Majas on 9. maini avatud graafik Silvi Liiva tööde näitus. Näituse avamisele 23. aprillil kogunes hulk kunstisõpru. Näitust tutvustava sõnavõtuga esines Ilmar Laaban : [teade]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 29. IV 1994, nr. 33, lk. 7 : foto.
Silvi Liiva's exhibition was opened : An exhibition of works by Silvi Liiva, a graphic artist, will be open at the Estonian House in Stockholm until 9 May. A number of art lovers gathered for the opening of the exhibition on 23 April. Ilmar Laaban made a presentation introducing the exhibition : [announcement].
1232. Balti kultuuriline esmaspäev : [Ilmar Laaban kommenteerib pagulaskunsti ja esitab enda luulet]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 18. V 1994, nr. 37, lk. 2.
Baltic Cultural Monday : [Ilmar Laaban comments on the refugee art and performs his own poetry].
1233. Ilmar Laabanile 40 000 rootsi kroonine stipendium : [Eesti Kultuuri Koondise Kultuurifondi koosolekul otsustati EKK 1993. a. auhind määrata kultuurikriitik, esseist ja luuletaja Ilmar Laabanile]. // *Vaba Eesti Sõna* 2. VI 1994, nr. 22, lk. 8.
Scholarship of 40,000 SEK to Ilmar Laaban : [at the meeting of the Cultural Endowment of the Estonian Cultural Association decided in 1993. award to nominate the cultural critic, essayist and poet for Ilmar Laaban for the award of 1993].
1234. Ilmar Laaban tutvustas hääleluulet : [sürrealistide kohvikust ; kokkuvõtte ajalehest *Svenska Dagbladet*]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 15. VI 1994, nr. 44, lk. 4.
Ilmar Laaban Introduced Sound Poetry : [about the café of surrealists ; a summary from the daily Svenska Dagbladet].
1235. **Ingo Laas**. Eesti elust Rootsimaal : Balti kultuuriesmaspäev : [30. mail esines Ilmar Laaban]. // *Kultuurileht* 17. VI 1994, nr. 19, lk. 11. (Vastukaja).
About Estonian life in Sweden : Baltic Culture Monday : [Ilmar Laaban performed on 30 May].
1236. Õiendusi : [korrektiive Ilmar Laabani artiklisse Olev Mikiverist]. // *Teataja* 12. IX 1994, nr. 13, lk. 6.
Statements : [corrections to the Ilmar Laaban's article about Olev Mikiver].
1237. Kirjaniku vaimsus ei kohane poliitilise mõtte vangistusega / **Juhan Saare** intervjuu **Kalju Lepikuga**. // *Kultuurileht* 9. XII 1994, nr. 43, lk. 7. (Intervjuu).
Juttu ka Radikaaldemokraatlikust Koondisest, nimetatud Ilmar Laabanit.

The writer's spirituality does not adapt to the imprisonment of political thought.

1995

1238. **Oskar Kruus.** Kodunemine Stockholmis (1946–1952) : [Ilmar Laabani debüüt 1946 ja ta pole astunud välismaisesse kirjanike liitu]. // Kirjanik Raimond Kolk : elukäik ja looming / Oskar Kruus. Tallinn : Kuldvillaku kirjastus, 1995. (Eesti kirjanikke). Lk. 67, 73, 74.
Naturalising In Stockholm (1946–1952) : [Ilmar Laaban debuted in 1946, but he has not joined the writers' union in exile].
1239. **Karl Muru.** Ilmar Laaban : [leksikoniartikkel]. // Eesti kirjarahva leksikon = Estnisches Schriftstellerlexikon / koostanud ja toimetanud Oskar Kruus. Tallinn : Eesti Raamat, 1995. Lk. 261–262.
Ilmar Laaban : [lexicon article].
1240. **Jaan Puhvel.** Mõtteid võitlevast vabariigist : [Ilmar Laaban on eesti luulet palju mõjutanud]. // *Mana* 1995, nr. 1 (57), lk. 26.
Thoughts about the Struggling Republic : [Ilmar Laaban has had a great influence on Estonian literature].
1241. Kirjamehi Reaalist : [Ilmar Laabani lühielulugu]. // *Realist : Välis-Eesti Realistide Ringkiri* 1995, nr. 16 (mai), lk. 18.
Writers from the Reaal-School : [small biography of Ilmar Laaban].
1242. **Mart Velsker.** Tartus kõneldi arbujaist : [Konverents „Arbujad. Marginaale keskmeele“ 14. ja 15. okt. 1994 Tartu Ülikooli ajaloo muuseumis Eesti Kirjanduse Seltsi ja Karl Ristikivi muuseumi korraldamisel : ettekandjad Ele Süvalep, Karl Muru, Ilmar Laaban, jt.]. // *Keel ja Kirjandus* 1995, nr. 4, apr., lk. 285–287. (Ringvaade).
In Tartu, we talked about soothsayers : [speakers at the conference Ilmar Laaban et al.].
1243. **Karl Muru.** Väärtuslik raamat : [ka Ilmar Laabanist]. // *Akadeemia* 1995, nr. 11, nov., lk. 2405–2414.
Arvustus: Kepp, Õnne; Merilai, Arne. Eesti pagulaskirjandus 1944–1992 : Luule. Tallinn : Eesti TA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus, 1994. (Collegium litterarum ; 6).
A Valuable book : [also about Ilmar Laaban].
1244. **Ilmar Mikiver.** Ühe kaasaegse pervemärkmeid : [taustamärkmeid 1954 Ilmar Laabani ettekande „Demokraatia rakendamine vabastatud Eestis“ esmatrükile]. // *Luup* 18. XII 1995, nr. 5, lk. 48–50.
Some Notes from a Contemporary : [background notes to the first edition of a 1954 paper by Ilmar Laaban entitled „Implementation of democracy in the liberated Estonia“].
Vt. 324, 328, 811, 816, 817, 818

1996

1245. **Agne Adamson**. Nalja poetikast Ilmar Laabani luule näidetele : bakalaureusetöö / Tartu Ülikool ; juhendaja: Harald Peep. Tartu : Tartu Ülikool, 1996. 64 lk.
Poetics of joke on the basis of Ilmar Laaban's poetry : bachelor's thesis.
1246. **Oskar Kruus**. Eesti pagulaskirjandus Rootsis : [ülevaates mainitakse Ilmar Laabani „Surrealismi perspektiive“]. // Eestiga südames võõrsil : kirjutisi eesti pagulaskirjandusest / Oskar Kruus. Tallinn : Kuldvillaku kirjastus, 1996. Lk. 17.
Estonian Exile-Literature in Sweden : [Ilmar Laaban's „Some Perspectives of Surrealism“ is mentioned].
1247. **Pärt Lias**. Luule : kolm luuledebüüti 1946 : [Kalju Lepik. „Nägu koduaknas“, Ilmar Laaban „Ankruketi lõpp on laulu algus“, Raimond Kolk „Ütsik täht“]. // Eesti kirjandus : õpik XII klassile / Pärt Lias. Tallinn : Koolibri, 1996. Lk. 142.
Poetry : Three Poetry Debuts in 1946 : [Kalju Lepik. „A Face in the Home Window“, Ilmar Laaban „The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song“, Raimond Kolk „Lone Star“].
1248. **Pärt Lias**. Luule : surrealistliku juurutaja : [ülevaade Ilmar Laabani loomingust]. // Eesti kirjandus : õpik XII klassile / Pärt Lias. Tallinn : Koolibri, 1996. Lk. 147–148.
Poetry : The Introducer of Surrealism : [overview of Ilmar Laaban's works].
1249. **Arne Merilai**. Eesti kirjandus. // Tartu Ülikooli sisseastumistestid 1996. Tartu : Tartu Ülikool, 1997. Lk. 37–42.
Testi ülesehituselemendina on kasutatud Ilmar Laabani anagramme luuletusest „Väike eesti luule ajalugu“.
Estonian literature.
1250. **Karl Ristikivi**. Ankruta luule : [arvustus]. // Viimne vabadus : [esseed ja artiklid kirjandusest, geograafiast ning poliitikast] / Karl Ristikivi. Tartu : Ilmamaa, 1996. (Eesti mõttelugu ; 7). Lk. 421–423.
Arvustus: Ilmar Laaban. Ankruketi lõpp on laulu algus : luuletusi 1943–1945. Stockholm, 1946.
Poetry without anchor : [review].
Vt. 767
1251. Andres Ehin väsimatu mängur / [intervjuu: **Juune Holvandus**]. // *Sõnumileht* 9. III 1996, nr. 57, lk. 20.
Andres Ehin tsiteerib Ilmar Laabanit.
Andres Ehin the tireless gambler : [interview ; quoting Ilmar Laaban].
1252. **Mare Põldmäe**. Heljo Sepp, Londoni Kuningliku Muusikaakadeemia liige : [ka Ilmar Laaban tunnistas end Heino Elleri õpilaseks]. // *Kultuurileht* 15. III 1996, nr. 10, lk. 15.

- Heljo Sepp, Member of the Royal Academy of Music in London : [Ilmar Laaban also said that he was a student of Heino Eller].*
1253. **Ilmar Mikiver.** 50 aastat „Ankruketti“ / Arno Vihalemma joonistus. // *Kultuurileht* 9. VIII 1996, nr. 28, lk. 14. (Kirjandus).
1946. a. ilmus Stockholmis Ilmar Laabani luulekogu „Ankruketi lõpp on laulu algus“.
50 years of „The Anchor Chain“.
1254. **Arvo Mägi.** Enne kukke ja koitu. Pagulaskirjanduse algaastate kultuuripilt : [mainitakse, et Ilmar Laaban andis oma esmikraamatu välja omal käel]. // *Kultuurileht* 4. X 1996, nr. 36, lk. 5. (Mälu).
Before the Cockcrow and the Dawn. Cultural Background of the Early Years of Estonian Literature in Exile : [it is mentioned that Ilmar Laaban self-published his first book].
1255. **Andres Ehin.** Ankruketist kinni : [Ilmar Laabani luulest]. // *Looming* 1996, nr. 12, lk. 1682–1686.
Hold on to the Anchor Chain : [about Ilmar Laaban's poetry].
Vt. 1752
1256. **Hasso Krull.** Paragramm ja tämber. Ilmar Laabani „Rroosi Selaviste“ ja häälutused. // *Looming* 1996, nr. 12, lk. 1687–1692.
The Paragramme and the Timbre. Ilmar Laaban's „Rose Sellaway“ and Sound Poetry.
Vt. 1320
1257. 11. detsember : [lühiteade Ilmar Laabani 75. sünnipäeva puhul]. // *Kultuurileht* 6. XII 1996, nr. 45, lk. 19. (Kalender).
[A short notice about Ilmar Laaban's 75th birthday].
1258. Ilmar Laabanist Kultuuriraadios : [teade, et raadios tuleb kava „Ilmar Laaban – igavene avangardist“]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 6. XII 1996, nr. 49, lk. 11.
Ilmar Laaban on Cultural Radio : [announcement that the programme „Ilmar Laaban - the eternal avant-garde“ is coming up on the radio].
1259. [**Harry Liivrand**]. Sürrrealisti sünnipäev Rootsis : [Ilmar Laaban 75 Liljevalchi kunstihoones]. // *Eesti Ekspress* 6. XII 1996, nr. 49, lk. A3 : foto (I. Laaban).
Surrealist's Birthday in Sweden : [Ilmar Laaban 75 at the Liljevalch Art Hall].
1260. **Ants Juske.** Ilmar Laaban 75. // *Eesti Päevaleht* 11. XII 1996, lk. 7 : foto.
[Ilmar Laaban 75].
1261. **Teet Kallas.** Suure sürrrealisti sünnipäev : [Ilmar Laaban 75]. // *Sõnumileht* 11. XII 1996, nr. 290, lk. 14. (Kultuur).
Great Surrealist's Birthday : [Ilmar Laaban 75].

1262. **Jaan Malin.** Loomulik Ilmar Laaban : ülevaade Ilmar Laabanist tema 75. sünnipäeva puhul. // *Postimees* 11. XII 1996, nr. 290, lk. 21. (Kultuur).
Natural Ilmar Laaban : [Ilmar Laaban 75].
Vt. 1286
1263. **Arvo Mägi.** Ilmar Laaban 75 : [ülevaade Ilmar Laabani elust]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 12. XII 1996, nr. 50, lk. 9.
Ilmar Laaban 75 : [overview of Ilmar Laaban's life].
1264. **Harry Liivrand.** Ilmar Laaban, vähemlane vähemuses : [Ilmar Laaban 75]. // *Kultuurileht* 13. XII 1996, nr. 46, lk. 18. (Juubel).
Ilmar Laaban, Lesser in Minority : [Ilmar Laaban 75].
1265. **Ilmar Mikiver.** Noor Ilmar Laaban : [Ilmar Laaban 75]. // *Kultuurileht* 13. XII 1996, nr. 46, lk. 18. (Varia).
Young Ilmar Laaban : [Ilmar Laaban 75].
Idem. // *Teataja* 14. XII 1996, nr. 13, lk. 7.
Vt. 1279
1266. Ilmar Laaban 75 : [raadioprogrammist ja juubelikavast Ilmar Laaban 75]. // *Teataja* 14. XII 1996, nr. 13, lk. 7.
Ilmar Laaban 75 : [about radio-program and jubilee program Ilmar Laaban 75].
1267. [Ilmar Laaban sündis 11. dets. 1921]. // *Teataja* 14. XII 1996, nr. 13, lk. 7.
[Ilmar Laaban was born on 11 December 1921].
1268. **Vahur Linnuste.** Miks Ilmar Laaban on erakordne? : [keelegeenius, süvenemis- ja sünteesivõime, absoluutne mälu, ideoloogiline selgus]. // *Kultuurimaa* 18. XII 1996, nr. 16, lk. 18. (Persoon).
Why is Ilmar Laaban so Extraordinary? : [a linguistic genius, good ability of concentration and synthesis, absolute memory, ideological clarity].
1269. **Mannj Varep.** Ilmar Laabani juubelipidu Liljevalchsis. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 19. XII 1996, nr. 51, lk. 7.
Ilmar Laaban's Jubilee Party in Liljevalchs.

1997

1270. [**Harry Olt**] Ilmar Laaban 75 : [ülevaade Ilmar Laabani juubelist]. // *Vaba Eestlane* 9. I 1997, nr. 2, lk. 6. Allk.: HO.
Laaban Laaban 75 : [overview about Ilmar Laaban's jubilee].
1271. **Mannj Varep.** Laaban Rootsi Raadios : [teade Maarja Talgre koostatud raadiosaatest 12. XII 1996]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 9. I 1997, nr. 1, lk. 7.
Laaban on the Swedish Radio : [information about the radio programme 12. XII 1996, compiled by Maarja Talgre].
1272. **Aita Kivi.** Laaban lõhub naljamehekuulsust : [arvustus]. // *Õhtuleht* 12. IV 1997, nr. 83, lk. 16.

- Arvustus: Ilmar Laaban. Marsyase nahk (Teosed ; IX–X). Tallinn : Eesti Raamat, 1997.
Laaban Breaks his Reputation of a Joker : [a review].
1273. **Sven Kivisildnik**. Viis täрни esimest korda : [arvustus]. // *Postimees* 18. IV 1997, nr. 88, lk. 16. (Kultuur).
 Arvustus: Ilmar Laaban. Marsyase nahk (Teosed ; IX–X). Tallinn : Eesti Raamat, 1997.
Five Stars for the First Time : [a review].
1274. **Peeter Kunstler**. Raudrüölõhnaline vaim : [arvustus]. // *Eesti Päevaleht* 28. IV 1997, nr. 94, lk. 8 : foto. (Kultuur).
 Arvustus: Ilmar Laaban. Marsyase nahk (Teosed ; IX–X). Tallinn : Eesti Raamat, 1997.
Iron-Scented Spirit : [a review].
1275. **Peep Pedmanson**. Lina ja lava : [arvustus]. // *Sirp* 16. V 1997, nr. 19, lk. 17. (Film).
 Arvustus: Ilmar Laaban. Marsyase nahk (Teosed ; IX–X). Tallinn : Eesti Raamat, 1997.
 Esseekogumiku töödest, milles autor katsub mõista kino kohta teatri kõrval.
The Cinema Screen and the Stage : [a review].
1276. [**Anu Saluäär**]. Moouuupaaiiaapooohuuu! : [ülevaade „Dagens Nyheteris“ 20. XII 1996 Sverker Lesase kirjeldusest I. Laabani 75. juubeli sürrealistlikust tähistamisest Stockholmi Liljevalchsi kunstihallis Konsthallis]. // *Looming* 1997, nr. 5, lk. 716. Allk.: A. S. Moouuupaaiiaapooohuuu! : [overview of the surrealist celebration of Ilmar Laaban's 75 birthday in Liljevalchs Konsthall].
 Vt. 1406, 1689
1277. Kui Ilmar Laaban sai 75 : [refereering artikleist Ilmar Laaban 75]. // *Realist* august 1997, nr. 17, lk. 14.
When Ilmar Laaban Turned 75 : [a review of the articles Ilmar Laaban 75].
1278. **Paula Sering, pseud.** Püüdmatu tiiger. // *Sirp* 15. VIII 1997, nr. 31, lk. 11. (Kirjandus).
 Vikerkaares W. Blake'i luuletus „Tiiger“ seitsmes eri tõlkes, üheks tõlkijaks Ilmar Laaban.
The Uncaughtable Tiger : [William Blake's poem „The Tyger“ translated by seven poets, one of them Ilmar Laaban, in the magazine Vikerkaar]
 Vt. 556, 582
1279. **Ilmar Mikiver**. Noor Ilmar Laaban : [Ilmar Laaban 75]. // *Realist* august 1997, nr. 17, lk. 15.
Young Ilmar Laaban : [Ilmar Laaban 75].
 Vt. 1265

1280. **Liidia Tuulse**. „Ankruketi lõpp on laulu algus“ : [Ilmar Laabani päev Telluses 11. X 1997]. // *Eesti Päevaleht* 30. X 1997, nr. 43, lk. 5.
„*The End of Anchor the Chain is the Beginning of the Song*“ : [Ilmar Laaban's day at the Tellus 11. X 1997].
1281. **Hellar Grabbi**. [Ilmar Laabanist]. // Vabal häälel : mõtteid kahe sajast eesti raamatust / Hellar Grabbi. Tallinn : Virgela, 1997. Lk. 19, 29, 47, 111, 137, 152, 167, 168, 179, 203, 281.
[*About Ilmar Laaban.*]
1282. **Märt Hennoste**. Ilmar Laaban : [loominguloolist]. // Väike Eesti kirjanduslugu : IX klassi õpik-lugemik / Märt Hennoste. Tallinn : Koolibri, 1997. Lk. 322–324.
Ilmar Laaban : [his creative history].
1283. **Ants Oras**. [Ilmar Laabanist]. // Akadeemia kirjades : **Ants Orase** ja **Ivar Ivaski** kirjavahetus : 1957–1981 / [koostanud ja kommenteerinud **Sirje Olesk**]. Tartu : Eesti Kirjandusmuuseum, 1997. Lk. 77, 93, 96, 101, 104, 106, 117, 214, 216, 236, 243, 246, 256, 259, 286, 287.
[*About Ilmar Laaban.*]
1284. **Juhan Kristjan Talve**. 20. sajand. 4. osa : [Ilmar Laabani vabade assotsiatsioonide luule on üks luule võimalusi]. // *Vaba Eesti Sõna* 11. XII 1997, nr. 50, lk. 2. Allk.: J. Kr.
20th Century. Part 4 : [Ilmar Laaban's poetry of free associations is one of the possibilities for poetry].

1998

1285. Laaban, Ilmar, 11. XII 1921 : luuletaja ja publitsist. // Väike eesti kirjanike leksikon / [toimetajad Helju Nigols ja Merike Rebane]. Tallinn : Virgela, 1998. (Virgela koolikirjandus ; 1). Lk. 59 : foto.
Laaban, Ilmar, 11. XII 1921 : poet and publicist.
1286. **Jaan Malin**. Loomulik Ilmar Laaban : [75. juubeliks]. // Väike lugemisõpetus : gümnaasiumi valikaine / Märt Hennoste. Tallinn : Avita, 1998. Lk. 80–84.
Natural Ilmar Laaban : [Ilmar Laaban 75].
Vt. 1262
1287. **Hando Runnel**. Laaban : [Ilmar Laaban 70]. // Jooksu pealt suudeldud / Hando Runnel. Tartu : Ilmamaa, 1998. (Eesti mõttelugu ; 23). Lk. 223–226.
Laaban : [Ilmar Laaban 70].
Vt. 1191
1288. **Sirje Olesk**. Kalju Lepik, modernistlik klassik. [Ilmar Laabani sürrealismi mõjuala oli kitsas]. // *Teataja* 28. II 1998, nr. 2, lk. 4. (Kultuur ja kriitika).
Kalju Lepik, a Modernist Classic. [The influential scope of Ilmar Laaban's surrealism was narrow].

1289. **Arne Merilai.** Ivaskist või Malinist. Luulekeele reevolutsioon : [ka Ilmar Laabanist]. // *Keel ja Kirjandus* 1998, nr. 3, lk. 203.
About Ivask or Malin. Re-Evolution of Poetry Language : [also about Ilmar Laaban].
1290. **Janika Kronberg.** Kultuurkapitali kirjanduse aastapreemiad : [Ilmar Laabanile esseekogu „Marsyase nahk“ eest]. // *Sirp* 6. III 1998, nr. 9, lk. 6. (Kirjandus).
Annual Literary Awards of the Cultural Endowment : [to Ilmar Laaban for the collection of essays „Marsyas’ Skin“].
1291. Eesti Kultuurkapitali kirjanduse aastapreemiad : Esseistika : Ilmar Laaban. Marsyase nahk. // *Kultuurimaa* 11. III 1998, lk. 4.
Annual awards of the Estonian Cultural Endowment for literature.
1292. **Annika Koppel.** Kultuurkapital tunnustas kirjanikke : [ühe esseepreemia sai Ilmar Laaban „Marsyase nahk“]. // *Postimees* 15. III 1998, nr. 71, lk. 1.
Cultural Endowment Recognized Writers.
1293. Eesti Kultuurkapitali aastapreemiaid Rootsist : [Ilmar Laaban sai esseekogu „Marsyase nahk“ eest preemia]. // *Teataja* 21. III 1998, nr. 3, lk. 3.
Annual Awards of the Estonian Cultural Endowment into Sweden : [Ilmar Laaban received the award for the collection of essays „Marsyas’ Skin“].
1294. **Sirje Maasikamäe.** Kaunitaride kannatusterohke elukäik : [teiste seas Ilmar Laaban „Marsyase nahk“]. // *Õhtuleht* 22. IV 1997, lk. 16. (Uus raamat).
The suffering life of the beauties : [among other books Ilmar Laaban „Marsyas’ Skin“].
1295. Kunstnik Eugen Kask surnud : [19. jaan. 1963 kõneles näituse avamisel Ilmar Laaban ; tsiteeris Ilmar Laabani artiklist „Momentpanoraama maa-paokunstist“]. // *Teataja* 20. VI 1998, nr. 6, lk. 4. (Kultuur ja kriitika).
Artist Eugen Kask Died : [19th Jan 1963 Ilmar Laaban spoke at the opening of the exhibition ; quotation from Ilmar Laaban’s article „Today’s Panorama of Exile Art“].
1296. **Hasso Krull.** Luule ja klannikuuluvus : [Ilmar Laaban Alola vabavärsist]. // *Sirp* 14. VIII 1998, nr. 30, lk. 3.
Poetry and clan affiliation : [Ilmar Laaban about the Alola verse libre].
1297. Nüüdismuusikafestivalide sadu Euroopas. Varssavi sügis : [Stockholmi Elektronmuusika Stuudio oopusena esitati ka kompositsioon, mille teksti autor on Ilmar Laaban]. // *Sirp* 16. X 1998, nr. 39, lk. 5. (Muusikamaailm).
Hundreds of contemporary music festivals in Europe. Warsaw Autumn : [Stockholm Electronic Music Studio performed a composition for Ilmar Laaban’s text].

1298. Uusi raamatuid : [Stockholmis ilmus „Hyllning till Ilmar Laaban på 75-årsdagen“ ja Tallinnas esseekogu „Marsyase nahk“]. // *Teataja* 14. XI 1998, nr. 10, lk. 5.
New Books : [„Hyllning till Ilmar Laaban på 75-årsdagen“ was published in Stockholm and the collection of essays „Marsyas' Skin“ in Tallinn].
1299. [Arvo Mägi]. Austuseavaldus Ilmar Laabanile : [ülevaade pühendusteosest Ilmar Laabanile]. // *Eesti Päevaleht* 19. XI 1998, nr. 46, lk. 6. Allk.: AR-GI.
A Tribute to Ilmar Laaban : [an overview about the book dedicated to Ilmar Laaban].
1300. [Harry Olt]. Ilmar Laabani juubeliväljaanne : [Stockholmis ilmus „Hyllning till Ilmar Laaban på 75-årsdagen“]. // *Vaba Eestlane* 8. XII 1998, nr. 91, lk. 7. (Kirjandus. Kunst. Kultuur). Allk.: HO.
New Books : [„Hyllning till Ilmar Laaban på 75-årsdagen“ was published in Stockholm and the collection of essays „Marsyas' Skin“ in Tallinn].
1301. Juubelikogumik Laabani auks : [Stockholmis ilmus „Hyllning till Ilmar Laaban på 75-årsdagen“]. // *Eesti Ekspress* : Areen 23. XII 1998, nr. 52, lk. B6. (Uudised).
Jubilee collection in honor of Laaban : [„Hyllning till Ilmar Laaban på 75-årsdagen“ was published in Stockholm].

1999

1302. **Hellar Grabbi**. [Ilmar Laabanist]. // *Tulgu uus taevas : mõtteid viiekümnest kirjanikust / Hellar Grabbi*. Tallinn : Virgela, 1999. Lk. 18, 19, 42, 65, 88, 89, 132, 196, 199, 201, 202, 228, 231, 237, 239, 241, 245, 247, 248, 253–255, 257, 261, 267, 268.
[About Ilmar Laaban.]
1303. [Ilmar Laabanist]. // *Läbi äreva vere : pühendusteos Hando Runnelile / [koostanud ja toimetanud Mart Orav]*. Tartu : Ilmamaa, 1999. Lk. 266, 267, 309.
Meretagune Runnel / Ilmar Mikiver. Lk. 264–268.
Runnel over the Sea.
1304. **Sirje Olesk**. Soome luuleuuduse vastukõlad Eestis ja Väliseestis : [Ilmar Laabani „Ankruket“ kui radikaalseimalt uuenduslik eesti kirjanduses]. // *Konverents „Taasleitud aeg. Eesti ja soome kirjanduse muutumine 1950.–1960. aastatel“* : 21.–22. mail 1999 Tartus : [konverentsi teesid]. [Tartu] : [Eesti Kirjanike Liidu Tartu osakond], [1999]. Lk. [9].
Responses to Finnish Poetry Innovation in Estonia and in Exile-Estonia : [Ilmar Laaban's „Anchor Chain“ as the most radically innovatory poem in Estonian literature].
 Vt. 1322, 1367, 1763

1305. Ilmar Laaban : intervjuu, Kausala-Helsinki, 09.08.1987 : [märkused intervjuu toimetajalt] / [Jaan Malin], Margus Jukkum. // *Mana* 1999, nr. 1 (59), lk. 62.
Ilmar Laaban : Interview, Kausala-Helsinki, 09.08.1987 : [notes from the editor of the interview] / [Jaan Malin], Margus Jukkum.
1306. Ilmar Laabani osa rootsi kultuurielus : [referaat Jesper Olssoni artiklist *Svenska Dagbladet*is 19. I 1999]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 4. II 1999, nr. 4, lk. 5.
Ibid. // Vaba Eestlane 19.VII 1999.
Ilmar Laaban's Role in Swedish Cultural Life : [an overview of the Jesper Olsson's article in the Svenska Dagbladet 19. I 1999].
1307. [Harri Kiisk]. Helen Tobias-Duesberg 80 : [koos Ilmar Laabaniga kuulasisid II ilmaõja ajal konservatooriumis kaasaegset muusikat]. // *Teataja* 21. VIII 1999, nr. 7, lk. 8. Allk.: H. K.
1308. Jaan Malin. Põhjamaine visuaalsus ja vitaalsus : [Sven Inge de Monér ; ka Ilmar Laaban temast]. // *Sirp* 8. X 1999, nr. 37, lk. 9. (Kunst).
Nordic visuality and vitality : [Sven Inge de Monér ; also Ilmar Laaban on Sven Inge de Monér].
Idem. // Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet 21. X 1999, nr. 41.
1309. Kaire Nurk. Pärit kuumava maakera sisemusest : [Sven Inge de Monér ; ka Ilmar Laaban temast]. // *Postimees* 8. X 1999, nr. 233, lk. 17. (Kultuur).
Coming from the Scorching Inside of the Earth : [Sven Inge de Monér ; also Ilmar Laaban on Sven Inge de Monér].
1310. [Teade : Ilmar Laaban sai ERKF-i stipendiumi]. // *Sirp* 10. XII 1999, nr. 46, lk. 4. (Uudised).
[Announcement : Ilmar Laaban received a scholarship from the ENCF].
1311. Ilmar Laaban 78 : [teade]. // *Postimees* 11. XII 1999, nr. 285, lk. 19. (Täna. Sünnipäev).
1312. Ilmar Laabanile tänutasu elutöö eest : [Ilmar Laaban sai ERKF-i stipendiumi]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 16. XII 1999, nr. 49, lk. 11.
Ibid. // Teataja 18. XII 1999, nr. 11, lk. 6.
Honorarium to Ilmar Laaban for his Life Work : [a notice that Ilmar Laaban received a scholarship from the ENCF].
1313. Aleksander Terras. Ilmar Mikiver 80 : [Jaan Kross on öelnud Ilmar Mikiverile osutades, et siin tuleb üks meie generatsiooni heledamaid päid Ilmar Laabani kõrval]. // *Teataja* 18. XII 1999, nr. 11, lk. 6.
Ilmar Mikiver 80 : [Jaan Kross pointed at Ilmar Mikiver, saying that here comes one of the brightest brains of our generation next to Ilmar Laaban.]

1314. Ilmar Laaban sai E. Rahvuskultuuri Fondi tänuauhinna : [teade]. // *Teataja* 18. X 1999, nr. 11, lk. 6.
Ilmar Laaban received the Estonian National Culture Foundation's thank you award.

2000

1315. **Aleksander Aspel.** [Ilmar Laabanist]. // Kirjad Pariisist : [esseed, artiklid, kirjad] / Aleksander Aspel ; koostaja **Külliki Vulf.** Tartu : Ilmamaa, 2000. (Eesti mõttelugu ; 31). Lk. 362–363, 372, 378–382, 384, 387–390, 392–393, 395–399, 508, 510, 541–542, 553.
Laaban Iowa Citys. Lk. 362–364, koostaja kommentaar lk. 541.
[About Ilmar Laaban.]
1316. [Ilmar Laabanist]. // Kord Vihalemm elas Ystadis : Arvo Mägi ja Arno Vihalemma kirjavahetus 1955–1959 / [koostanud ja kommenteerinud Piret Noorhani]. Tartu : Eesti Kirjandusmuuseum, 2000. Lk. 41, 43, 52, 53, 55, 61, 64, 67, 106, 124, 150, 153, 155, 157, 184, 196, 197, 222, 223, 225, 236, 237, 245.
Arvo Mägi ja Arno Vihalemma kirjades Ilmar Laabanist kaastöölise ja arvustajana ja ka tema loomingust.
[About Ilmar Laaban.]
1317. [Ilmar Laabanist]. // *Taarausku – maailmavaateline filosoofia : „Hiie“ eriväljaanne tutvustamiseks Taara usu keskust ja ideelist tagapõhja.* Tartu : Pühajärve Keskhiis, 2000 (10213), nr. 16, lk. 521, 523, 524.
[About Ilmar Laaban.]
1318. Laaban, Ilmar : [leksikoniartikkel]. // Eesti Entsüklopeedia. 14. köide, Eesti elulood. Tallinn : Eesti Entsüklopeediakirjastus, 2000. Lk. [216].
Laaban, Ilmar : [a lexicon article].
1319. **Ilse Lehiste.** Keelebarjäärid ja Ilmar Laabani luule / inglise k. tlk. Ene-Reet Soovik. // Keel kirjanduses / Ilse Lehiste. Tartu : Ilmamaa, 2000. Lk. 247–255.
Language barriers and the poetry of Ilmar Laaban.
Vt. 1503
1320. **Hasso Krull.** [Ilmar Laabanist]. // Millimallikas : kirjutised 1996–2000 / Hasso Krull. Tallinn : Vagabund, 2000. Lk. 11, 15, 25, 29, 33, 53–61, 249. Paragramm ja tämber : Ilmar Laabani „Roosi Selaviste“ ja häälutused. Lk. 53–62.
The Paragramme and the Timbre : Ilmar Laaban's „Rose Sellaway“ and Sound Poetry.
Vt. 1256
1321. **Anneli Mihkelev.** Teekond põrgusse ehk Kalju Lepiku poetikauuendus 1950. aastail : [ka Ilmar Laabani hoiaku ja luule mõjust]. // Taasleitud aeg : eesti ja soome kirjanduse muutumine

- 1950.–1960. aastatel = Kadonnen ajan arvoitus : Viron ja Suomen kirjallisuuden muuttuminen 1950- ja 1960-luvulla / [toimetanud Luule Epner ja Pekka Lilja]. Tartu : Tartu Ülikool, 2000. (Tartu Ülikooli eesti kirjanduse õppetooli toimetised ; 2). Lk. 111, 112.
A Trip to the Hell or Kalju Lepik's Innovation of Poetry in the 1950s : [in Estonian literature, Ilmar Laaban was the first to perceive the non-existing boundaries].
1322. **Sirje Olesk**. Soome luuleuuduse vastukõlad Eestis ja Väliseestis : [Ilmar Laabani „Ankrukett“ kui radikaalseimalt uuenduslik eesti kirjanduses]. // Taasleititud aeg : eesti ja soome kirjanduse muutumine 1950.–1960. aastatel = Kadonnen ajan arvoitus : Viron ja Suomen kirjallisuuden muuttuminen 1950- ja 1960-luvulla / [toimetanud Luule Epner ja Pekka Lilja]. Tartu : Tartu Ülikool, 2000. (Tartu Ülikooli eesti kirjanduse õppetooli toimetised ; 2). Lk. 134.
Responses to the Finnish Poetry Innovation in Estonia and in Exile Estonia : [Ilmar Laaban's „Anchor Chain“ as the most radically innovatory poem in Estonian literature].
 Vt. 1304, 1367, 1763
1323. **Andres Ehin**. Turgatus on tähtsam kui süsteem : [Valle-Sten Maiste intervjuus Andres Ehiniga ka Ilmar Laabanist]. // *Postimees : Arter* 11. III 2000, nr. 10, lk. 9. (Kultuur).
Inspiration is More Important than the System : [in the interview with Andres Ehin mentioning Ilmar Laaban].
1324. **Jõmmi Loo Järg**. Mu isamaa. 6 : [Metsülikooli-rahvas oli vaimustunud, kui Ilmar Laaban tegi Soome sügiseses seenemetsas ekskursiooni, valides iga päev erinevad seened]. // *Vaba Eestlane* 15. VI 2000, nr. 45, lk. 6.
My Homeland. 6 : [the people at the Metsäülikool (Forest University) were thrilled when Ilmar Laaban led a mushrooming tour in af Finnish forest in autumn, choosing different mushrooms every day].
1325. **Anti Kidron**. [Lugesin Ilmar Laabanit, kes on Eesti parim...]. // *Luup* 23. V 2000, nr. 11, lk. 31. (Minu raamat).
[I read Ilmar Laaban's works who is the best Estonian...].
1326. **Ilmar Mikiver**. Kuhu lähed, eesti sürrealism? : [arvustus : Jaan Malin „Paraluulud“, ka Ilmar Laabanist]. // *Keel ja Kirjandus* 2000, nr. 9, lk. 678–680. (Raamatuid).
Where will you go, Estonian Surrealism? : [a review : Jaan Malin „Parapoems“, also about Ilmar Laaban].
1327. [Katrín Käärík]. Isuäratav söögikunstinäitus koos üllatusega eestlasest kunstinautijale : [kirjeldatakse kunstinäitust, kus üks iste on varutud Ilmar Laabanile]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 19. X 2000, nr. 41, lk. [12]. Allk.: K. K.

An appetizing Food Art Exhibition with a Surprise for an Estonian Art Connoisseur : [describes an art exhibition where one seat is reserved for Ilmar Laaban].

1328. **Jaan Malin.** Viiskümmend aastat CD-l : [Ilmar Laabani CD]. // *Looming* 2000, nr. 12, lk. 1903–1904.
Rootsis ilmus Ilmar Laabani plaat, millel kirjanik loeb luuletusi iseenda rootsikeelses tõlkes.
Fifty Years on CD : [CD by Ilmar Laaban].
1329. **Andres Ehin.** Suur sürrealist on lahkunud : [in memoriam Ilmar Laaban]. // *Looming* 2000, nr. 12, lk. 1907–1908. (Ringvaade).
The Great Surrealist has Left us : [in memoriam Ilmar Laaban].
1330. Ilmar Laaban esitas televisioonis luulet. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 2. XI 2000, nr. 43, lk. 7.
Ilmar Laaban Performed Poetry at TV.
1331. **Jaan Malin.** Ilmar Laabani arhiiv ja raamatukogu läheb kirjandusmuuseumisse. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 16. XI 2000, nr. 45, lk. 7.
Ilmar Laaban's Archive and Library will go to the Estonian Literary Museum.
1332. Ilmar Laaban (11.12.1921 – 29.11.2000) : [in memoriam]. // *Eesti Päevaleht* 1. XII 2000, nr. 280, lk. 12A. (Ilm. Inimesed. Kirjad. In Memoriam). Allk.: Eesti Kirjanike Liit.
Ibid. // *Sirp* 8. XII 2000, nr. 45, lk. 20.
Ibid. // *Postimees* 2. XII 2000, nr. 283.
Ilmar Laaban (11.12.1921 – 29.11.2000) : [in memoriam].
1333. **Teet Kallas.** Ilmar Laaban (11. XII 1921 – 29. XI 2000) : [in memoriam]. // *Postimees* 1. XII 2000, nr. 282, lk. 18.
Ilmar Laaban (11. XII 1921 – 29. XI 2000) : [in memoriam].
1334. Suri Ilmar Laaban. // *Vaba Eestlane* 5. XII 2000, nr. 90, lk. 10.
Ilmar Laaban Died.
1335. Suri kirjanik ja tõlkija Ilmar Laaban. // *Meie Kodu* 6. XII 2000, nr. 47, lk. 7. Allk.: Baltic News Service.
Writer and Translator Ilmar Laaban Has Died.
1336. **Harry Liivrand.** Laaban, lahkumatu : Ilmar Laaban (11. XII 1921 – 29. XI 2000) : *in memoriam.* // *Eesti Ekspress. Areen* 7. XII 2000, nr. 90, lk. B10.
Laaban, he does not leave : Ilmar Laaban (11. XII 1921 – 29. XI 2000) : in memoriam.
1337. Suri Ilmar Laaban (1921–2000). // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 7. XII 2000, nr. 48, lk. 11.
Ilmar Laaban died (1921–2000).

1338. [Toomas Kall]. [30. november : ka Ilmar Laabanist]. // *Sirp* 8. XII 2000, nr. 45, lk. 19. (Minu päevik 2000). Allk.: Uku-Ralf Tobi.
[30th November : also about Ilmar Laaban].
1339. **Ilmar Mikiver**. Ilmar Laaban in memoriam. // *Meie Elu* 20. XII 2000, nr. 51, lk. 5.
Ilmar Laaban in Memoriam.
Ibid. // *Vaba Eesti Sõna* 21. XII 2000.
1340. **Arvo Mägi**. Ilmar Laaban In memoriam. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 21. XII 2000, nr. 50, lk. 11.
Ilmar Laaban in Memoriam.
1341. [Ilmar Laaban sündis ...]: [fakte eluloost nekroloogi juurde]. // *Eesti Päevaleht* 21. XII 2000, nr. 50, lk. 11.
[Ilmar Laaban was born... : [facts from biography for the obituary].
1342. **Ilmar Mikiver**. Ilmar Laaban in memoriam. // *Vaba Eesti Sõna* 21. XII 2000, nr. 51, lk. 15.
Ilmar Laaban in memoriam.

2001

1343. **Eda Leola**. Sürrealism Ilmar Laabani luules : [eksamitöö] / Hugo Treffneri Gümnaasium ; juhendaja: Helgi Tering. Tartu : Hugo Treffneri Gümnaasium, 2001. 44 lk.
Surrealism in Ilmar Laaban's poetry : [exam work].
1344. **Marin Pärtel**. Om Ilmar Laabans betydelse för svensk kultur. En receptionshistorisk undersökning : [bakalaureusetöö] / [Tartu Ülikool Skandinavistika osakond ; juhendajad]: Jaan Malin, Eda Pärnpuu. Tartu : Taru Ülikool, 2001. Lk. 68.
Ilmar Laabani tähtsusest Rootsi kultuuri jaoks. Retseptiooni ajaloo uuring = About Ilmar Laaban's significance for Swedish culture. A study of reception history : [bachelor's thesis].
1345. **Ivar Grünthal**. [Ilmar Laabanist]. // Müütide maagia / Ivar Grünthal. Tartu, 2001. (Eesti mõttelugu ; 40). Lk. 146, 179–180, 259, 268, 271, 364, 383, 429, 437, 467–468, 471–477, 479.
„Mana“ sünd : [Ilmar Laabani kiri juulist 1957]. Lk. 470–480.
[About Ilmar Laaban.]
Vt. 1078
1346. **Jaan Puhvel**. Baudelaire'i kajastus ja mõju eesti kirjanduses : [ka Ilmar Laabani Baudelaire'i tõlkeist]. // Ulgvel ja umbes : poole sajandi hajalauitmeid, esseid ja arvustusi / Jaan Puhvel. Tartu : Ilmamaa, 2001. Lk. 116–117.
The Reflection and Influence of Baudelaire in Estonian Literature : [also about Ilmar Laaban's Baudelaire translations].
Vt. 1202, 1523

1347. [Ilmar Laaban : in memoriam]. // *Sirp* 5. I 2001, nr. 1, lk. 21.
(In memoriam).
[Ilmar Laaban : in memoriam].
1348. **Jaan Malin**. Ilmar Laaban 1921–2001 : [ülevaade]. // *Sirp* 19. I 2001, nr. 3, lk. 11. (Sirperi. Kirjandus).
Ilmar Laaban 1921–2001 : [overview].
1349. [**Ilmar Mikiver**]. Teiselpool vett teiselpool tuld : Ilmar Laaban RIP : [ühisest noorusest, tsiteerides ja tõlgendades Ilmar Laabani luulet]. // *Teataja* 20. I 2001, nr. 1, lk. 20 : fotod.
On the Other Side of the Water on the Other Side of the Fire RIP Ilmar Laaban : [about their youth spent together, quoting and interpreting Ilmar Laaban poetry].
1350. **Kerle Arula**. Võlurohi läbi ajajõe : [Ilmar Laabani mälestusõhtust Tartu Lastekunstikooli galeriis]. // *Sirp* 26. I 2001, nr. 4 (2853), lk. 7. (Kirjandus. Sõnumik).
Catholicon through the River of Time : [Ilmar Laaban memorial evening at Tartu Children's Art School gallery].
1351. [19. jaanuaril süngitati Rahumäe kalmistul mulda Ilmar Laabani tuhk. Mälestamine jätkus Kirjanike Majas]. // *Looming* 2001 nr. 2, veebr., lk. 312. (Kroonikat).
[On 19 January, Ilmar Laaban's ashes were buried in the Rahumäe cemetery. The commemoration continued at the Writers' House.]
1352. [Arvo Mägi]. Järelhüüded Ilmar Laabanile : [ülevaade järelhüüdeist Eestis ja Rootsis]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 8. II 2001, nr. 6, lk. 5. Allk.: AR-GI.
Obituaries to Ilmar Laaban : [overview of obituaries in Estonia and Sweden].
1353. **Jaan Malin**. Ilmar Laaban : mees meile ja neile (11. XII 1921 – 29. XI 2000) : [nekroloog]. // *Keel ja Kirjandus* 2001, nr. 3, lk. 212–214.
Ilmar Laaban : for us and for others (11. XII 1921 – 29. XI 2000) : [obituary].
1354. **Arne Merilai**. Lisandusi Petersoni tundmaõppimiseks : [mainitud, et ka Ilmar Laaban pärineb eesti-läti segaperest]. // *Universitas Tartuensis : ülikooli ajaleht* 9. III 2001, nr. 9, lk. 3.
Some Additional Materials to Help to introduce Peterson : [mentioning that Ilmar Laaban came from an Estonian-Latvian mixed family].
1355. **Triinu Ojamaa**. Kõne ja muusika piirimail : [kõlaluulest (text-sound composition) : ka Ilmar Laabanist hääletustest]. // *Vikerkaar* 2001, nr. 5/6, lk. 92–100 : ill. Bibliogr. joonealustes märkustes.
On the borderline of speech and music : [text-sound composition : also about Ilmar Laaban].

1356. **Jan Kaus.** Millimallikas ja ookean : [arvustus : ka Ilmar Laabanist]. // *Keel ja Kirjandus* 2001, nr. 7, lk. 505–510.
Arvustus: Hasso Krull. Millimallikas : kirjutised 1996–2000. [Tallinn] : Vagabund, 2000.
Jellyfish and the Ocean : [a review : mentioning Ilmar Laaban].
1357. **Ilmar Mikiver.** Nooruse rõõmupidu : mõtteid „kasteheinas jooksjatest“ : (algus eelmises *Teatajas*) : [tsiteerib Ilmar Laabani luuletust]. // *Teataja* 25. VIII 2001, nr. 7, lk. 4. (Kultuur ja kriitika).
The Rejoicing of Youth : Thoughts on the „Runners in the Dewy Grass“: (first part in the previous issue of the newspaper): [quotes a poem by Ilmar Laaban].
1358. **Jürgen Rooste.** Ilus ja hull kala magneetilisest jõest : [arvustus]. // *Eesti Päevaleht : Arkaadia* 21. IX 2001, nr. 220, lk. 20.
Arvustus: Ilmar Laaban. Magneetiline jõgi : värsitõlkeid prantsuse ja rootsi luulest. Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2001.
A Beautiful and crazy fish from the magnetic river : [a review : „Magnetic river“].
1359. **Marek Tamm.** Magneetiline Laaban : [arvustus]. // *Postimees : Arter* 27. X 2001, nr. 38 (90), lk. 12.
Arvustus: Ilmar Laaban. Magneetiline jõgi : värsitõlkeid prantsuse ja rootsi luulest. Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2001.
Magnetic Laaban : [a review : „Magnetic River“].
1360. [1. okt. esitleti Tartu Kirjanduse Majas Ilmar Laabani luuletõlgete kogu „Magneetiline jõgi“. // *Looming* 2001, nr. 11, nov., lk. 1752 (Kroonikat).
Tutvustus: Magneetiline jõgi : värsitõlkeid prantsuse ja rootsi luulest / [tõlkinud ja järelsõna:] Ilmar Laaban ; [koostanud ja järelsõna: Jaan Malin.] Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2001.
On 1 October, the collection of poetry translated by Ilmar Laaban, „Magnetic River“, was presented at the Tartu Literature House.
1361. **Hasso Krull.** Mul oli maastik ning sinna eksisin ära : [arvustus]. // *Eesti Ekspress : Areen* 1. XI 2001, nr. 44, lk. B11. (Raamat).
Arvustus: Ilmar Laaban. Magneetiline jõgi : värsitõlkeid prantsuse ja rootsi luulest. Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2001.
I had a Landscape and I Got Lost there : [a review : „Magnetic River“].
1362. **Erkki Luuk.** Tõlkepettuse ohver : [arvustus]. // *Eesti Päevaleht : Arkaadia* 9. IX 2001, lk. 16.
Arvustus: Ilmar Laaban. Magneetiline jõgi : värsitõlkeid prantsuse ja rootsi luulest. Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2001.
Victim of a translation fraud : [a review].
1363. **Andres Ehin.** Sein ei ulatu laeni / laup ei ulatu luuni / distants :
Õhtumaa mõistuse ja soome-ugri maagia ühises võlupunktis võrdleb

- Ilmar Laabani sürrealistlik luule võrreldamatut. // *Maaleht* 6. XII 2001, lk. 26–27 : ill.
The Wall doesn't Reach to the Ceiling / the forehead doesn't reach to the bone/ distance : Ilmar Laaban's surreal poetry compares the incomparable in the common magic point of the Western mind and the Finno-Ugric magic.
1364. Kurdi päritolu kunstnik pühendab Laabanile näituse : [Madhat Kakei näitus „Hommage Ilmar Laaban“ Tallinnas Kastellaanimaja galeriis]. // *Postimees* 12. XII 2001, nr. 289, lk. 17. (Kultuur. Lühidalt).
A Kurdish Artist Dedicates his Exhibition to Laaban : [Madhat Kakei's exhibition „Hommage Ilmar Laaban“ in the Kastellaanimaja gallery in Tallinn].
1365. Vangla või kunstimuuseum, selles on küsimus / vastavad Ants Juske ja Enriko Talvistu ; küsitles Pille Rihvk : [Ilmar Laaban olevat arvanud, et Karin Luts võinuks olla edukaim eesti kunstnik Rootsis]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 13. XII 2001, nr. 50, lk. 6.
A Prison or an Art Museum, that's the Question : [Ilmar Laaban believed that Karin Luts could have been the most successful Estonian artist in Sweden].
1366. Austusavaldus Laabanile : [kurdi rahvusest kunstnik Madhat Kakei näitus, mille ta pühendas Ilmar Laabanile]. // *Sirp* 21. XII 2001, nr. 48, lk. 25.
A Tribute to Laaban : [exhibition by a Kurdish artist Madhat Kakei that he dedicated to Ilmar Laaban].

2002

1367. **Sirje Olesk.** Soome luuleuuenduse vastupeegeldusi Eestis : [ka Ilmar Laabanist]. // Tõdede vankuval müüril / Sirje Olesk. Tallinn, 2002. (EKLA töid kirjandusest ja kultuuriloost ; 1). Lk. 219–228
Estonian Responses to the Finnish Poetry Innovation in Estonia : [Ilmar Laaban's „Anchor Chain“ as the most radically innovatory in Estonian literature].
Vt. 1304, 1322, 1763
1368. Rootsi kunstnik pühendas Laabanile näituse Tallinnas : [kurdi rahvusest Madhat Kakei näitus „Hommage a Ilmar Laaban“ Tallinnas Kastellaanimaja galeriis]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 10. I 2002, nr. 1, lk. 8.
A Swedish Artist Dedicated his Exhibition in Tallinn to Laaban : [an exhibition by a Kurdish artist Madhat Kakei].
1369. Kirjanduslikud pärastlõunad Põhjamaade saalis : „Jutud Ilmar Laabanist“ Rootsi saalis. // *Linnaleht, Tallinn* 18. I 2002, lk. A4.
„Stories of Ilmar Laaban“ in the Swedish Hall of the Estonian National Library.

1370. Kirjanduslik pärastlõuna : „Jutud Ilmar Laabanist“ RRi Rootsi saalis. // *Eesti Päevaleht* 24. I 2002, lk. 19.
The Literary Afternoon: „Stories of Ilmar Laaban“ in the Swedish Hall of the Estonian National Library.
1371. [24. jaan. toimus Eesti Rahvusraamatukogu Rootsi saalis kirjanduslike pärastlõunate sarja „Tagatoa jutud“ üritus „Jutud Ilmar Laabanist“. // *Looming* 2002, nr. 2, veebr., lk. 313. (Kroonikat).
[On 24 January, the literary afternoon „Stories of Ilmar Laaban“ took place in the Swedish Hall of the Estonian National Library].
1372. **Sirje Olesk, Mall Hiemäe.** XLV Kreutzwaldi päevad Tartus : [20. ja 21. dets. 2001 : teine istung oli pühendatud Ilmar Laabanile]. // *Keel ja Kirjandus* 2002, nr. 3, märts, lk. 220–222. (Ringvaade).
XLV Kreutzwald Days in Tartu : [20 and 21 Dec. 2001 : the second session was dedicated to Ilmar Laaban].
1373. **Kalev Kesküla.** Res Publica poeetika. // *Eesti Ekspress* 29. VIII 2002, nr. 35, lk. A27. (Elu).
Ilmar Laabani propagandaluuletusest „Võidupüha öhtulaul“ (ilmus Manivald Mõõgaste pseudonüümi all). Res Publica vastvalitud esimees Juhan Parts tsiteeris seda oma programmkönes 24. aug. 2002 Viljandis.
The Poetics of Res Publica.

2003

1374. [26. veebruaril 2003 toimus Kirjanike Majas kirjanduslike kolmapäevade sarjas Eesti Heliloojate Liidu toetusel kontsert „Metamorfoosid“, kus esitati ka Indrek Hirve, Ilmar Laabani, Aleksander Suumani ja Elo Viidingu luulet]. // *Looming* 2003, nr. 3, märts, lk. 474. (Kroonikat).
[On 26 February 2003, a concert „Metamorphoses“ took place at the Writers' House in Tallinn, Ilmar Laaban's poetry was performed].
1375. [7.–15. sept. 2003 toimusid 38. korda Jānis Rainisele pühendatud luulepäevad. 11. sept. esitleti Riias Ilmar Laabani raamatut „Putnu mistiskais mugurkauls“ („Lindude müstiline selgroog“) koos selle juurde kuuluva CD-ga „Enkrukēdes gas ir dziesmas sākums“ („Ankruketi lõpp on laulu algus“), mõlemad tõlkis Guntars Godiņš. Esitlusel viibisid ka raamatu järelsõna ja CD saateteksti autor Jaan Malin ja Kivisildnik]. // *Looming* 2003, nr. 10, okt., lk. 1591. (Kroonikat).
[11 September, Ilmar Laaban's book „Putnu mistiskais mugurkauls“ was presented in Riga.]
1376. [Avati Kristiina Kaasiku näitus, mille ta pühendas Ilmar Laabanile]. // *Sirp* 31. X 2003, nr. 41, lk. 19. (Uudised. Kunst).
[An exhibition by Kristiina Kaasik, dedicated to Ilmar Laaban was opened].

1377. **Erkki Luuk.** Eesti somnambuliteet : „Somnambuul“ igavusest, sisu-sügavusest ja kannatusest ehk Hullud, segased, haiged, õnnetud, tapetud, alandatud ja solvatud on eesti filmi kunstiline raudvara : [Ilmar Laaban kui mitte igava kõrgkultuuri näide]. // *Sirp* 31. X 2003, nr. 41, lk. 17 (Film). Mängufilm „Somnambuul“ : stsenaristid Madis Kõiv ja Sulev Keedus : režissöör Sulev Keedus : operaator Rein Kotov.
Estonian somnambulity : [Ilmar Laaban as an example of non-boring high culture].
1378. **Anu Allas.** Osalemise küsimus : [avati Kristiina Kaasiku näitus, mille ta pühendas Ilmar Laabanile]. // *Sirp* 14. XI 2003, nr. 43, lk. 9.
The Question of Participation : [an exhibition by Kristiina Kaasik, dedicated to Ilmar Laaban was opened].

2004

1379. **Hellar Grabbi.** Allüüriline lüüriline allüüriline : mälestusmärkmeid Ilmar Laabanist. // *Looming* 2004, nr. 2, lk. 254–265.
Sisaldab ka Ilmar Laabani luuletuste „Laul suurest Stalinist“ ja „Armastajad“ esitrukke.
All-Lyrical Lyrical Subtenant : Memories about Ilmar Laaban.
1380. Laabani tõlge Lätis auhinnatud : [Ilmar Laabani luuleraamat Guntars Godiņši tõlkes võitis Läti Luulepäevade preemia]. // *Eesti Ekspress* 5. II 2004, nr. 6, lk. A7. (Teated elust).
Laaban's translation in Latvia awarded : [Ilmar Laaban's book of poetry translated by Guntars Godinsh won the Latvian Poetry Days Prize].
1381. **Andres Kurg.** [Raamat : muljeid Ilmar Laabani luulest]. // *Eesti Ekspress* 1. IV 2004, nr. 14, lk. B8. (Elamus).
Tutvustus: Laaban, Ilmar. Oma luulet ja võõrast. Tallinn : Eesti Raamat, 1990.
[Ilmar Laaban „Own and Others' Poetry“ : [general impressions about Ilmar Laaban's poetry].
1382. **Ain Kaalep.** Baudelaire Eestis : märkmeid. III. // *Keel ja Kirjandus* 2004, nr. 10, okt., lk. 755–761.
Ants Orase loodud eesti aleksandriinist. Artiklis tuuakse ära Charles Baudelaire'i luuletuse luuletuse „Le rêve d'un curieux“ eri tõlked (Ilmar Laaban, Ain Kaalep).
Baudelaire in Estonia : Notes III.
Vt. 1438
1383. Sarjas Eesti mõttelugu ootavad avaldamist : [Ilmamaa kavatseb avaldada Ilmar Laabani kui kunstikriitikut]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 18. XI 2004, nr. 46, lk. 7.
The series „Estonian Thought History“ will publish : [Publishing house Ilmamaa intends to publish Ilmar Laaban's art criticism].

1384. [Esitletakse Ilmar Laabani raamatut „Sõnade sülemid, sülemite süsteemid“]. // *Tartu Postimees* 15. XII 2004, nr. 226, lk. 1. (Täna. Sündmus).
[*Ilmar Laaban's book „Swarms of Words, Systems of Swarms“ will be presented*].

2005

1385. [Teade : 15. detsembril 2004 esitleti Ilmar Laabani luuleraamatut „Sõnade sülemid, sülemite süsteemid“]. // *Looming* 2005, nr. 1, lk. 155. (Kroonikat).
[*Ilmar Laaban's poetry book „Swarms of Words, Systems of Swarms“ was presented on 15 December 2004*].
1386. **Rolf Liiv**. Ikka ja jälle tagasi erootiliste motiivide juurde : [arvustus]. // *Eesti Päevaleht : Arkaadia* 7. I 2005, nr. 5, lk. 15.
Arvustus: Ilmar Laaban. Sõnade sülemid, sülemite süsteemid. Tartu : Ilmamaa, 2004.
Time and again back to erotic motifs : [a review ; Ilmar Laaban's collection of poems „Swarms of Words, Systems of Swarms“. Tartu, 2004].
1387. **Erkki Luuk**. Ilmar Laaban : keel ja süsteem : [arvustus]. // *Postimees* 8. I 2005, lk. 20. (Kirjandus. Raamat).
Arvustus: Ilmar Laaban. Sõnade sülemid, sülemite süsteemid. Tartu : Ilmamaa, 2004.
Ilmar Laaban : Language and System : [a review : Ilmar Laaban's collection of poems „Swarms of Words, Systems of Swarms“. Tartu, 2004].
1388. **Andres Ehin**. Luule – see on voogav üdi. // *Eesti Ekspress : Areen* 17. II 2005, nr. 7, lk. B11. (Raamat).
Arvustus: Ilmar Laaban. Sõnade sülemid, sülemite süsteemid. Tartu : Ilmamaa, 2004.
The Fog Bakes its own Cold Bread in All Hearths : [a review : Ilmar Laaban's collection of poems „Swarms of Words, Systems of Swarms“. Tartu, 2004].
1389. **Kärt Ulman**. [New Yorgi Eesti] Kultuuripäevad 2005 : [ettekandest Ilmar Laabani kohta]. // *Vaba Eesti Sõna = Free Estonian Word : Estonian newspaper* 12. IV 2005, nr. 15, lk. 7 : fotod.
Culture Days 2005: [about a presentation on Ilmar Laaban].
1390. **Vaapo Vaher**. Laabani Lenin kui lendkalade armastus : [arvustus]. // *Maaleht* 12. V 2005, lk. 23. (Raamatumulje).
Arvustus: Ilmar Laaban. Sõnade sülemid, sülemite süsteemid. Tartu : Ilmamaa, 2004.
Laaban's Lenin as the love of flying fish : [introducing three books ; and Ilmar Laaban].
Varem ilmunud pealkirja all „Underi rinnad ja Uljanovi käed“.
Vt. 1436

1391. **Jaanus Vaiksoo**. Udu küpsetab kõigil koldeil oma külma leiba : [arvustus]. // *Vikerkaar* 2005 nr. 6, lk. 103–105. (Vaatenurk).
Arvustus: Ilmar Laaban. Sõnade sülemid, sülemite süsteemid. Tartu : Ilmamaa, 2004.
The Fog Bakes its own Cold Bread in All Hearths : [a review : Ilmar Laaban's collection of poems „Swarms of Words, Systems of Swarms“.
Tartu, 2004].
1392. **Vahur Linnuste**. Kas boheemlus või aktivism? : [häälutusist ja Ilmar Laabanist]. // *Sirp* 3. VI 2005, nr. 21, lk. 19.
Vastuseks Arvo Valtoni artiklile „Legendaarne eestlane Pariisis. Isiklikku : kokkupuuteid Vahur Linnustega“.
Is it bohemianism or activism? : [about sound poetry and Ilmar Laaban].
1393. **Ain Kaalep**. Väike rapsodia Toomas Liivile : [luuletuse „Eesti Rapsodia“ seletus, muuhulgas Ilmar Laabanist]. // *Sirp* 4. XI 2005, nr. 41, lk. 20.
Vastuseks Toomas Liivi artiklile „Kaalep - hrushtshoviaan ja rapsood“.
A Small Rhapsody for Toomas Liiv : Explaining the poem „Estonian Rhapsody“ : [also about Ilmar Laaban].

2006

1394. **Jaanus Libek**. Sürrrealism ja Ilmar Laabani palindroomid : bakalaureusetöö / Tartu Ülikool ; juhendaja Arne Merilai. Tartu : Tartu Ülikool, 2006. 45 lk.
Surrealism and Ilmar Laaban's Palindromes: Bachelor's Thesis.
1395. [Intervjuu Jüri Hainiga : ta pildistanud ka Ilmar Laabani, mis on samas kõrval näha]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 26. V 2006, nr. 21, lk. 7 : foto.
[In an interview with Jüri Hain, it turns out that he had also photographed Ilmar Laaban].
1396. **Henno Väri** nimel **Jaan Malin**. Rootsi sürrrealisti Nilssoni graafika Laabani saatel. // *Sirp* 8. XII 2006, nr. 46, lk. 7. (Kunst. Jalutuskäik galeriides).
Graphic art of the Swedish Surrealist Nilsson, Accompanied by Laaban.
1397. **Ave Randviir**. Hõõrdunud hinged kraabivad masinaid : [ka Bert Johnny Nilssoni graafika näitusest Ilmar Laabani tekstidega]. // *Eesti Päevaleht* 13. XII 2006, nr. 292, lk. 17. (Kultuur. Valge kuup. Näitused).
Frictioned Souls Scratch Machines : [mentioning Bert Johnny Nilsson's graphicart exhibition with texts by Ilmar Laaban].

2007

1398. **Hain Rebas**. Meie rootsieestlaste profiilist ja palgest. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 5. I 2007, nr. 1, lk. 4 : fotod ; 11. I 2007, nr. 2, lk. 4 : fotod.

- Fotodel: Harri Kiisk, Arvo Mägi, Ilmar Laaban, Arvo Horm, August Rei, Jüri Uluots. Mälestusi ja võrdlusi eestlaste kogukondadest Rootsis, Kanadas, USAs ja Saksamaal. Põhjalik analüüs eestirootslaste elust ja tegevusest Rootsis pärast 1944. aasta põgenemist.
About the profile and face of our Swedish Estonians.
1399. **Henno Väri nimel Jaan Malin.** Herman Talviku näitusest. // *Postimees* 8. I 2007, nr. 5, lk. 15. Allk.: Henno Väri.
About the exhibition of Herman Talvik's art.
1400. **Priit Tender.** Animus surub Pegasusel kätt : [ka Mati Küti, Ilmar Laabani „Substantia stellaris“] / intervjuueeris Tiit Tuumalu. // *Postimees* : *AK arvamus kultuur* 5. V 2007, nr. 17, lk. 17. (Film).
Arvustus: Must lagi : animeeritud luule = Black ceiling : animated poetry. Tallinn : Eesti Joonisfilm, 2007.
Animus shakes hands with Pegasus.
1401. **Andres Laasik.** Eesti luule jookseb joonistatud pildis : [ka Mati Küti, Ilmar Laabani „Substantia stellaris“]. // *Eesti Päevaleht* 8. V 2007, nr. 105, lk. 17. (Kultuur).
Arvustus: Must lagi : animeeritud luule = Black ceiling : animated poetry. Tallinn : Eesti Joonisfilm, 2007.
Estonian Poetry Runs in a Drawn Picture.
1402. **Martin Oja.** Uudiseid tõkelaborist – animeeritud luuletused : [ka Mati Küti, Ilmar Laabani „Substantia stellaris“]. // *Postimees* 9. V 2007, nr. 106, lk. 16. (Kultuur).
Arvustus: Must lagi : animeeritud luule = Black ceiling : animated poetry. Tallinn : Eesti Joonisfilm, 2007.
News from the translation laboratory – animated poems.
1403. **Marianne Kõrver.** Pegasus ja Animuse sõbralik kohtumine : [ka Mati Küti, Ilmar Laabani „Substantia stellaris“]. // *Eesti Ekspress* : *TV Ekspress* 10. V 2007, lk. 2–3 : ill.
Arvustus: Must lagi : animeeritud luule = Black ceiling : animated poetry. Tallinn : Eesti Joonisfilm, 2007.
A friendly meeting of Pegasus and Animus.
1404. **Margit Tõnson.** Joonistavad mehed ja tiibadega värsid : [ka Mati Küti, Ilmar Laabani „Substantia stellaris“] / lisatud lühiintervjuu Priit Tenderiga. // *Eesti Ekspress* : *Areen* 10. V 2007, lk. B10 : ill. (Film).
Arvustus: Must lagi : animeeritud luule = Black ceiling : animated poetry. Tallinn : Eesti Joonisfilm, 2007.
Men who draw and verses with wings.
1405. Estival 2007 ja Göteborgi raamatumess : [kava ; 28. septembril ümarlaud teemal „Ilmar Laaban – luuletaja oma häälega“]. // *Eesti Päevaleht* = *Estniska Dagbladet* 30. VIII 2007, nr. 34, lk. 10.

Estival 2007 and the Gothenburg Book Fair : [schedule ; 28 September, round table on „Ilmar Laaban – the poet with his own voice“].

2008

1406. **Anu Saluäär.** Moouuupaaiaapooohuuu! // Põhjamaadest ja Eestist. Kirjutisi 1987–2008 / Anu Saluäär. Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2008. Lk. 205.
Ilmar Laabani 75. juubelisünnipäeva õhtust Stockholmi Liljevalchi kunsthalli Stuidios. *Moouuupaaiaapooohuuu!*
Vt. 1276, 1689
1407. **Ülo Ignats.** Aino Tamjärvelt ilmus uus luulekogu. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 24. I 2008, nr. 4, lk. 8 : foto.
Ilmar Laabani elukaaslase ja tema teoste toimetaja Aino Tamjärv raamatutest.
Arvustus: Aino Tamjärv. Man blir aldrig immun mot havet. Stockholm, 2004 ; Meretuulte meelevallas : [luuletused]. [Tallinn : Pilgrim ; Stockholm] : Vision Book, 2007.
A new collection of poetry was published by Aino Tamjärv.
1408. **Jaan Malin.** Ilusa inimese ilus raamat : luuletajast kolleegi arvamuseavaldus. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 24. I 2008, nr. 4, lk. 8.
Ilmar Laabani elukaaslase ja tema teoste toimetaja Aino Tamjärv raamatutest.
Arvustus: Aino Tamjärv. Meretuulte meelevallas : [luuletused]. [Tallinn : Pilgrim ; Stockholm] : Vision Book, 2007.
A Beautiful Book from a Beautiful Person : A Statement of the Poet's Colleague.
1409. Eesti fotosalvest : [foto Silvia Tammo sünnipäeval 20. III 1935]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 31. I 2008, nr. 5, 7 : foto.
Fotol esireas Ilmar Laaban lapsena.
From the Estonian photo archive : [photo on Silvia Tammo's birthday 20. III 1935].
1410. Svenska Dagbladet avaldas jaanuaris suure artikli eesti luulest / fotod: Katrin Käärrik. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 7. II 2008, nr. 6, 8 : fotod.
Refereering Michel Ekmani ülevaatest eesti luule ja rootsi keeles ilmunud väljaannete kohta Svenska Dagbladetis 13. jaanuari 2008.
In January, the Svenska Dagbladet published an extensive article on Estonian poetry.
Vt. 1738
1411. Aino Tamjärvelt uus luulekogu. // *Eesti Ekspress* 28. II 2008, lk. B6.
Ilmar Laabani elukaaslane ja tema teoste toimetaja Aino Tamjärv

- tõlkis mõne aasta eest rootsi keeles ilmunud luulekogu „Meretuulte meelevaldas“ eesti keelde.
A new collection of poetry from Aino Tamjärv.
1412. Svenska Dagbladet avaldas jaanuaris suure artikli eesti luulest : [ka Ilmar Laabanist] / fotod: Katrin Käärrik. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 7. II 2008, nr. 6, 8 : fotod.
 Refereering Michel Ekmani põhjalikust ja positiivsest ülevaatest eesti luule ja rootsi keeles ilmunud väljaannete kohta 13. I 2008 Svenska Dagbladetis.
In January, the Svenska Dagbladet published an extensive article on Estonian poetry : [also about Ilmar Laaban].
1413. **Anu Aaremäe.** Vaatame luuletusi : animeeritud luule vaatluse tulemused : [ka Mati Küti - Ilmar Laabani „Substantia stellaris“]. // *Teater. Muusika. Kino* 2008, nr. 4, lk. 129–135.
 Arvustus: Animafilmikassett „Must lagi“ seitsme eesti luuletaja luuletuse põhjal tehtud animafilmidega, teiste hulgas Mati Küti, Ilmar Laabani „Substantia stellaris“
Let's Watch Poems : results of the observation of animated poetry.
A review: animated poetry cassette „Black Ceiling“.
1414. **Hellar Grabbi.** Möödus viiskümmend aastat „Mana“ sünnist. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 24. VII 2008, nr. 28, lk. 8 : ill.
 Tagasisivaatest eesti kultuuri ja kirjanduse ajakirja „Mana“ sünni- ja arenguloole. „Mana“ ilmumise mõtte algatasid Uppsala ülikooli tudengid, kellega liitusid Ivar Grünthal ja Ilmar Laaban.
Fifty years have passed since the birth of the „Mana“.
1415. **Lauri Vahtrre.** Suveseisund 2008 : [Ilmar Laaban kirjutas oma poliitilise panegüürika püstolisuu ees]. // *Maaleht* 31. VII 2008, nr. 31, lk. 10.
Summer 2008: [Ilmar Laaban wrote his political panegyric in front of the gun muzzle].
1416. **Aapo Ilves.** [Raamat]. // *Eesti Ekspress : Areen* 7. VIII 2008, nr. 32, lk. B11. (Loe : nädala raamat).
 Arvustus: Laaban, Ilmar. Eludrooge ego-ordule / koostanud Jaan Malin. Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2008.
A review: Ilmar Laaban. Eludrooge ego-ordule.
1417. **Andres Ehin.** Kuidas sünnib luuletus? : [Andres Ehin luuletamisest “Mina pole nii puhtatõuline sürrealist kui Ilmar Laaban.“]. // *Sirp* 15. VIII 2008, nr. 30, lk. 7. (Kirjandus).
How is a Poem born? : [Andres Ehin about poetry „I am not as pure-bred a surrealist as Ilmar Laaban“].
1418. **Raimu Hanson.** Kirjanikust poeg jätkab kunstnikust isa näitusi. // *Tartu Postimees* 19. XI 2008, nr. 208, lk. 8.

Jaan Malin korraldab kunstnike rühmituse „Para“ näitusi, kunsti-näitusel „Paranorm“ eksponeeritakse parasürrealistide maale, graafikat, skulptuure. Lühidalt Ilmar Malini ja Ilmar Laabani loomingust.

The Artist's Son Continues his Father's Exhibitions : [writer Jaan Malin organizes exhibitions of the artist group „Para“. The art exhibition „Paranorm“ shows paintings, graphics and sculptures of parasurrealists. Briefly about the works of Ilmar Malin and Ilmar Laaban].

1419. **Andres Ehin.** Ah üdi embate? Mingi oig nimetab meid üha : [arvustus]. // *Keel ja Kirjandus* 2008, nr. 11, lk. 895–896.

Arvustus: Ilmar Laaban. Eludrooge ego-ordule. Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2008.

Ah, You Embrace the Marrow? Someone Still Calls Us : [a review].

1420. **Jürgen Rooste.** Keel hakkab mädanema servast : [arvustus]. // *Looming* 2008, nr. 12, lk. 1906–1907.

Arvustus: Ilmar Laaban. Eludrooge ego-ordule. Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2008.

The Language Starts to Rot from the Edge : [a review ; Ilmar Laaban „Eludrooge ego-ordule“].

2009

1421. **Kalev Vilgats.** Voldemar Kurest lugedes : [mõned Ilmar Laabani mõtted on väga kaasaegsed]. // *Pärnu Postimees* 23. I 2009, nr. 15, lk. 6. *Reading from Voldemar Kures : [some Ilmar Laaban's thoughts are very modern].*

1422. **Eik Hermann.** Laaban ja koerad. // *Vikerkaar* 2009, nr. 1–2, lk. 92–104. Ilmar Laabani luulest, pikemalt pärismitmuse mõistest psühhoanalüütilisest perspektiivist. Sürrealismi konverentsil Tartus Kirjanduse Majas 21. XI 2008 peetud ettekande täiendatud variant. *Laaban and Dogs.*

About Ilmar Laaban's poetry ; more on the concept of true multiplicity from a psychoanalytic perspective. An updated version of the presentation given at the Surrealism Conference in Tartu at the House of Literature on 21. XI 2008.

1423. **Jaan Malin.** Asi sai alguse : [Ilmar Laabani luulest]. // *Looming* 2009, nr. 2, lk. 302–303.

It Started : [about Laaban's poetry].

1424. Vaala kodulehel rubriik väliseesti kunstielust : [Ilmar Laaban kunstikriitikuna]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 18. II 2009, nr. 6, lk. 8.

„Kunstist paguluses“ vahendab 1945–1990 väliseesti ajakirjanduses ilmunud kunstiteemalisi kirjutisi.

The Vaal Gallery website has a section on Estonian art life in abroad : [Ilmar Laaban as an art critic].

1425. **Andres Kollist**. *Idée fixe*. // *Looming* 2009, nr. 8, lk. 1148–1149.
Andres Kollisti kohtumisest Ilmar Laabaniga ning Kollisti arvamusest, et üks Laabani limerik on inspireeritud just sellest kohtumisest.
Idée fixe.
1426. **Tiit Hennoste**. Hüpped modernismi poole. II, 20. sajandi eesti kirjandusteadus Euroopa kirjandusteaduse taustal : 17. loeng : pagulas-aastad. III. Hilisem kirjandusuurimine Rootsis ja kirjanduslood. // *Vikerkaar* 2009, nr. 9, lk. 83–94.
1970.–1980. aastatel ilmunud rootsieesti uurijate (Herbert Salu, Bernard Kangro, Valev Uibopuu, Ilmar Talve, Ivar Grünthal, Ilmar Mikiver) töödest ja kirjanduslugudest eesti kirjanduse kohta. Pikemalt ka Ilmar Laabanist.
Leaps towards Modernism. II, 20th century Estonian literary studies against the background of European literary studies : 17th lecture : refugee years. III. Later literary research in Sweden and literary histories. 1970–1980. From the works and literary histories written by Swedish researchers on Estonian literature published in the 1930s. About Herbert Salu, Bernard Kangro, Valev Uibopuu, Ilmar Talve, Ilmar Laaban, Ivar Grünthal and Ilmar Mikiver.

2010

1427. **Ilmar Mikiver**. Merele, mis merele, neitsile, mis neitsi kohus! : katse tõlgendada „Ankruketi lõppu“ ; Mahasalatud Laaban : pagulasluule areng peale sõda : loeng Metsülikoolis 1975. // *Ankruketi lõpp : 9 esseed eesti luulest / Ilmar Mikiver*. Tallinn : Kultuurileht, 2010. (Loomingu raamatukogu, 2010, 36–37). Lk. 5–22, 105–135.
Vt. 1018, 1026, 1035, 1064, 1089, 1183
1428. **Paul-Eerik Rummo**. [Ilmar Laabanist]. // *Kuldnokk kõnnib : jooksvast kirjandusest 1964–2009 / Paul-Eerik Rummo*. Tartu : Ilmamaa, 2010. Lk. 83, 85–86, 266, 297–299, 488, 555.
Roos on roos on roos : [avakõne Ilmar Laabani 70. sünnipäeva kirjandusõhtul 9. märtsil 1992 Kirjanike Majas Tallinnas]. Lk. 83–86.
Rose is Rose is Rose : [opening speech at the literary evening on I. Laaban's birthday, 9 March 1992 at the Writers' House in Tallinn].
Vt. 1201
1429. **Margus Mikomägi**. Andres Ehini luule õhtu lõppes häälutusega : [ülevaade Andres Ehini 70. juubeliõhtust, ka Ilmar Laabanist]. // *Nädaline* 16. III 2010, nr. 1, lk. 3. (Uudised).
Andres Ehini's Poetry Evening Ended with Sound Poetry : [overview of Andres Ehini's 70th jubilee evening].
1430. **Maria Mölder**. Uued vanad uudised eesti džässist : [Ilmar Laabanit mainitud džässmuusikuna]. // *Eesti Päevaleht* 2. VII 2010, nr. 149, lk. 12. (Arkaadia).

Arvustus: Tiit Lauk. Džäss Eestis 1918–1945. Tallinn : Argo, 2010.
New Old News about Estonian Jazz.

2011

1431. **Miina Leemets.** Ilmar Laabani „Roosi Selaviste“ tõlgendusviise : seminaritöö / Tallinna Ülikool ; juhendaja: Anneli Kõvamees. Tallinn : Tallinna Ülikool, 2011. 21 lk.
Interpretations of Ilmar Laaban's „Rose Sellaway“ : seminar paper.
1432. **Miina Leemets.** Ilmar Laabani teoste „Ankruketi lõpp on laulu algus“ ja „Roosi Selaviste“ tõlgendusi : bakalaureusetöö / Tallinna Ülikool ; juhendaja: Anneli Kõvamees. Tallinn : Tallinna Ülikool. 2011. 36 lk.
Interpretations of Ilmar Laaban's works „ The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song“ and „ Rose Sellaway“ : bachelor's thesis.

2012

1433. **Tiit Hennoste.** Hämarus lumeväljadel : eesti kirjandus ja sürrealism. // Täiskui : Andres Ehin : [2010 toimunud samanimelise konverentsi tõlgenduskogumik] / koostaja Arne Merilai. Tartu : Tartu Ülikooli Kirjastus, 2012. (Studia litteraria Estonica ; 12). Lk. 199–228.
Sürrealismi olemusest ja sürrealismist eesti kirjanduses, eriti luules : Ilmar Laaban, Artur Alliksaar, Andres Ehin.
Twilight in the Snowfields: Estonian Literature and Surrealism.
1434. **Harri Kiisk.** [Ilmar Laabanist]. // Harri Kiisk – eesti kultuuri vahendaja Rootsis / Triinu Ojamaa, Kanni Labi, Janika Kronberg. [Tartu] : Eesti Kirjandusmuuseumi Teaduskirjastus, 2012. Lk. 11, 47, 103, 110, 133, 134, 136–137, 164: foto.
[About Ilmar Laaban.]
1435. **Arne Merilai.** Sürrealism eesti luules : ankrumees ja udusulistaja (Ilmar Laaban, Andres Ehin). // Täiskui : Andres Ehin : [2010 toimunud samanimelise konverentsi tõlgenduskogumik / koostaja Arne Merilai. Tartu : Tartu Ülikooli Kirjastus, 2012. (Studia litteraria Estonica ; 12). Lk. 229–244.
Kohendatud tõlge artiklist : Merilai, Arne. Estonian poetic surrealism : Laaban and Ehin (Interlitteraria, 2012, nr. 17).
Surrealism in Estonian poetry : the Anchorman and the Fog-paddler.
Vt. 1515
1436. **Vaapo Vaher.** Underi rinnad ja Uljanovi käed. // Vampiiride tants : esseed ja ütlemsed / Vaapo Vaher. Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2012. Lk. 344–345.
Ilmar Laabani luulest.
Breasts of Under and Hands of Uljanov.
Vt. 1390

1437. **Martin Viirand.** Luuletaja Ilmar Laaban pöördepunktidest oma eluteel. 1992 : [raadiointervjuu sarjas „Maailmapilt“]. // Olnust olevatele : Martin Viirandi heliarhiivist. Tallinn : Logofiil, 2012. Lk. 130–135.
Poet Ilmar Laaban about turning points in his life. 1992: [a radio interview in the series „Worldview“.

2013

1438. **Ain Kaalep.** Baudelaire Eestis : märkmeid. III. // Kodu kõikjal kaasas : mitme aastakümne kirjutisi / Ain Kaalep. Tallinn, 2013. Lk. 76–89.
Ants Orase loodud eesti aleksandriinist. Artiklis tuuakse ära Charles Baudelaire'i luuletuse „Le rêve d'un curieux“ eri tõlked (Ilmar Laaban, Ain Kaalep).
Baudelaire in Estonia : notes. III.
Vt. 1382
1439. **Teddy Hultberg.** Loetavast tekstist kuulatava tekstini : Ilmar Laabani kõlaluulest = From readable text to audible text – the sound poetry of Ilmar Laaban. // Sünkroonist väljas : helikunstist vaatega minevikku : [näitus Kumu Kunstimuuseumis 27. september 2013 – 12. jaanuar 2014] = Out of sync : looking back at the history of sound art : [exhibition at the Kumu Art Museum 27 September 2013 – 12 January 2014] / koostajad Ragne Nukk ja Kati Ilves]. Tallinn : Eesti Kunstimuuseum, 2013. Lk. 64–83 : foto.
Out of sync : looking back at the history of sound art : [the exhibition at the Kumu Art Museum].
1440. **Maarja Hollo.** Eksiil, trauma ja nostalgia Bernard Kangro „Sinises väravas“ : [ka Ilmar Laabani arvustusest samale raamatule]. // *Keel ja Kirjandus* 2013, nr. 10, 721–735.
Exile, trauma and nostalgia in Bernard Kangro's „Blue Gate“: [also about Ilmar Laaban's review of the same book].
1441. **Marika Agu.** Häälestades end helikunsti näituseks : [arvustus : näitus „Sünkroonist väljas. Helikunstist vaatega minevikku“ : ka Ilmar Laabanist]. // *Eesti Ekspress* 7. XI 2013, nr. 45, lk. 46. (Kunst).
Setting yourself up for an exhibition of sound art : [a review : the exhibition „Out of Sync. Sound Art with a View into the Past“].
1442. **Raul Keller.** Elada vabana või surra = To live free or to die. // *Kunst.ee : Eesti kunsti ja visuaalkultuuri ajakiri* 2013, nr. 4, lk. 48–50 : ill.
Näitusest „Vaikus on kuldne. Ilmar Laaban ja eksperimendid helis ning keeles“ Kumu Kunstimuuseumis. Näitus annab ülevaate keelega ja heliga-häälega tehtud kunstilistest eksperimentidest 20. sajandi algusest tänapäevani. Esindatud on kõlaluule rahvusvahelised pioneerid, nende hulgas Ilmar Laaban.
Elada vabana või surra = To live free or to die : [about the exhibition

„*Silence is Golden. Ilmar Laaban and Experiments in Sound and Language*“ at the KUMU Art Museum. *The exhibition provides an overview of artistic experiments with language and sound and voice from the beginning of the 20th century to the present day. International pioneers of sound poetry, among them Ilmar Laaban.*

2014

1443. **Ants Juske.** [Ilmar Laabanist]. // Salvador Dalí ja sürrealism Eestis / Ants Juske. Tallinn : TEA Kirjastus, 2014. Lk. 139, 165–166, 211–218. [About Ilmar Laaban.]
1444. **Teet Kallas.** Häälutaja : Ilmar Laaban. // Mälestused. II, Inimesed / Teet Kallas. [Tallinn] : Faatum, 2014. Lk. 49–54. *Sound poet : Ilmar Laaban.*
1445. **Märt Karmo.** Džässviuldajast investeerimispankuriks : tuntud ja tundmatu Kuno Laren 29. IX 1924 – 17. X 2013. // *Teater. Muusika. Kino* 2014, nr. 3, lk. 80–85 : ill. Kuno Lareni (algselt Boris Kuum) elukäigust, muu hulgas tema koolivennast Ilmar Laabanist. *From a jazz violinist to an investment banker : the well-known and unknown Kuno Laren : [Ilmar Laaban was Kuno Laren's classmate as school].*
1446. **Enn Lillemets.** Vaatenurk hobuse ja piibuga : [muuhulgas Ilmar Laaban kunstnik Eugen Kasest]. // *Sirp* 3. X 2014, nr. 39, lk. 31. *Viewpoint with a horse and a pipe : [also, Ilmar Laaban about artist Eugen Kask].*
1447. **Jan Kaus.** Vabadus vastu võetud : [arvustus : Marko Kompus „Poeedinahk“ ; Ilmar Laabani ja Marko Kompuse sürrealismi võrdlus]. // *Sirp* 31. X 2014, nr. 44, lk. 20. (Kõlaluule). *Freedom accepted : [a review : Marko Kompus „Poetic Skin“ ; a comparison of the surrealism of Ilmar Laaban and Marko Kompus].*

2015

1448. [Ilmar Laabanist]. // Eesti pagulaskunst Rahvusraamatukogus : [näitus, 9.–30. juuni 2015] = Estonian exile art in the National Library of Estonia / [koostajad Jüri Hain, Lea Hein ; teksti autor Jüri Hain]. Tallinn : Eesti Rahvusraamatukogu, 2015. Lk. 12, 15. [About Ilmar Laaban.]
1449. **Anneli Mihkelev.** Põimitud pagulaskirjandus : [ka Ilmar Laabanist]. // Põimunud kirjandus : kultuurilised, rahvuslikud ja žanrilised ristumised Eesti kirjakultuuri ajaloos : Eesti Teaduste Akadeemia Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse teaduskonverents 3. detsembril 2015. aastal Tallinnas : teesid / toimetanud [ja eessõna:] Rein Undusk.

- Tallinn : Eesti Teaduste Akadeemia Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus, 2015. Lk. 20–21.
Intertwined refugee literature : [also about Ilmar Laaban].
1450. **Jüri Hain.** Võimatu missiooni elluviijad. Pagulaskunst
 Rahvusraamatukogu kunstikogus : [tsitaat Ilmar Laabanilt Epp Ojamaa
 kohta]. // *Sirp* 24. VII 2015, nr. 29, lk. 18. (Pagulaskunst).
*Implementers of the Mission Impossible. The Collection of Exile Art the
 Estonian National Library : [Ilmar Laaban about Epp Ojamaa].*
1451. **Alo Põldmäe.** „Klaaspärlimäng“ ja Tartu vaim on hea tandem :
 [esitati Mingo Rajandi teost, mis kirjutatud Ilmar Laabani tsüklile
 „Mikrokosmos“]. // *Sirp* 24. VII 2015, nr. 29, lk. 28.
 „Klaaspärlimäng“ (*Glass Bead Game*) and the Spirit of Tartu form a good
 tandem : [performed by Mingo Rajandi, written for Ilmar Laaban's cycle
 „Microcosm“].
1452. **Janar Ala.** A[nna] L[ivia] P[lurabelle] ehk katse haarata sullepea. //
Postimees 4. XI 2015, lk. 18 (Kultuur. Arvustus).
 Näitustest „Vaikus on kuldne. Ilmar Laaban ja eksperimendid helis ning
 keeles“ ja „Saaga – Islandi kunsti lood“ KUMUs.
Anna Livia Plurabelle or the attempt to grasp the fountain pen.
1453. **Doris Kareva.** Rohkem kui päris : [arvustus : Marko Veinbergs
 „Yggdrasil“ ; tsiteeritakse Ilmar Laabani artiklit Celanist]. // *Sirp*
 6. XI 2015, nr. 44, lk. 20. (Kõlaluule).
*More than Real : [a review : Marko Veinbergs „Yggdrasil“ ; mentioning
 Ilmar Laaban's article on Celan].*
1454. **Jaan Malin.** Mitu vaikust, ohtlik mäng : [näituse „Vaikus on kuldne.
 Ilmar Laaban ja eksperimendid helis ja keeles“ puhul]. // *Sirp*
 6. XI 2015, nr. 44, lk. 20. (Kõlaluule).
*Several Silences, a Dangerous Game : [about the exhibition „Silence is
 Golden. Ilmar Laaban and experiments in sound and language“].*
1455. KUMUs lahatakse Laabani luulet : [Ilmar Laabanit käsitleb Arno Oja].
 // *Eesti Päevaleht* 11. XII 2015, nr. 240, lk. 21.
 Näitusest „Vaikus on kuldne. Ilmar Laaban ja eksperimendid helis ning
 keeles“.
*Laaban's poetry is dissected at the KUMU: [Arno Oja talks about Ilmar
 Laaban's poetry].*

2016

1456. **Maarja Hollo.** Bernard Kangro luule 1930. aastatel : [ka Ilmar Laabani
 arvustusest raamatule „Reheahi“]. // Romantiline subjekt, mälu ja trauma
 Bernard Kangro sõjajärgses loomingus / Maarja Hollo ; [juhendajad:
 Tiina Ann Kirss, Arne Merilai ; Tartu Ülikooli kultuuriteaduste ja
 kunstide instituut]. Tartu : Tartu Ülikooli Kirjastus, 2016. Lk. 26–29.

Poetry of Bernard Kangro in the 1930s : [also about Ilmar Laaban's review of the book „Rehehi“].

1457. **Arno Oja.** Ilmar Laabani luule algatuslikkus. // *Kajaloodi vari : artikleid ja arvustusi 1989–2016 / Arno Oja.* [Tallinn] : Eesti Keele Sihtasutus, 2016. Lk. 30–41.
The initiative of Ilmar Laaban's poetry.
Vt. 1134, 1182
1458. **Katrin Klaus.** Müstik põletas nägemused piltidesse : [Herman Talviku näitusest Pärnus]. // *Pärnu Postimees* 26. V 2016, nr. 101, lk. 10. (Kultuur).
The Mystic Burned Visions into Pictures : [about Herman Talvik's exhibition in Pärnu].

2017

1459. [Ilmar Laabanist]. // *Kiri ei peta : kirjavahetus 2001–2008 / Jüri Arrak, Ilmar Vene.* Tartu : Ilmamaa, 2017. Lk. 114, 214, 219, 261, 398–400, 485.
[About Ilmar Laaban.]
1460. **Piret Pöldver.** Lastesürrealist Marko Kompus : [arvustus : Marko Kompus „Rotikuningaõppus“ ; Ilmar Laabani ja Marko Kompuse võrdlus]. // *Värske Rõhk* 2017, nr. 49 (märts), lk. 144. (Raamatusoovitused).
Children's Surrealist Marko Kompus : [review : Marko Kompus „Rotikuningaõppus“ [Rat King Training] ; Ilmar Laaban is more sensible than Marko Kompus].
1461. **Keiti Vilms.** [Ilmar Laaban „Eludrooge eduordule“ : tutvustus kui ühest enda lemmikust]. // *Värske Rõhk* 2017, nr. 49 (märts), lk. 144. (Raamatusoovitused).
[About Ilmar Laaban's poetry ; more on the concept of true multiplicity from a psychoanalytic perspective].

2018

1462. [Ilmar Laabanist]. // *Krõits ehk Ristikivi : mälestusi ja vestlusi / [koostanud ja kommenteerinud Janika Kronberg ja Brita Melts].* [Tallinn] : EKSA, c2018. Lk. 183, 286, 336, 340, 344, 357, 368, 411–412.
[About Ilmar Laaban.]
1463. [Ülesanded Ilmar Laabani tekstidele]. // *Johannes 3 : gümnaasiumi eesti keele õpik / Madli Kumpas, Argo Mund, Margit Ross.* Tallinn : Koolibri, 2018. Lk. 37, 38.
[Assignments on Ilmar Laaban's texts].
1464. **Jaan Kaplinski.** [Ilmar Laabanist]. // *Söödist Econi / Jaan Kaplinski.* [Tallinn] : Hea Lugu, c2018. (Kirjanikud omavahel). Lk. 13, 99, 102–103.
[About Ilmar Laaban.]

1465. **Leonhard Lapin.** [Ilmar Laabanist]. // Leonhard Lapin. Tühjus ja ruum = Leonhard Lapin. Void and space / [koostaja Sirje Helme]. Tallinn : Eesti Kunstimuuseum, 2018. Lk. 42–43, 130–131, 136–137, 310 : foto. *[About Ilmar Laaban.]*
1466. **Hando Runnel.** Laaban. // Ükskord oli üks mees / Hando Runnel. [Tallinn] : Hea Lugu, 2018. (Kirjanikud omavahel). Lk. 72–76. *Laaban.*
1467. **Arvo Valton.** Ilmar Laaban 1921–2000. // Ühises hoovuses / Arvo Valton. [Tallinn] : Hea Lugu, 2018. (Kirjanikud omavahel). Lk. 69–70 : foto. *Ilmar Laaban 1921–2000.*
1468. **Keiti Vilms.** Kuhu ma peaksin edasi liikuma, kui ma ei olegi mitte kuskil : [intervjuu] : [muuhulgas kuidas ta tutvus Rroosi Selavistega]. // *Tõlkija hää* : Eesti Kirjanike Liidu tõlkijate sektsiooni aastaraamat 2018, nr. 6, lk. 185.
Where should I go if I'm nowhere? : An interview : [describes how she met Rroosi Selaviste].
1469. **Mari-Liis Rebane.** Mees nagu orkester : [arvustus : Kaarel Kurismaa näitus KUMUs ; tsiteeritakse Ilmar Laabani luuletust]. // *Kunst.ee : Eesti kunsti ja visuaalkultuuri kvartaliajakiri* 2018, nr. 4, lk. 55.
A Man Like an Orchestra : [a review : Kaarel Kurismaa's exhibition in the KUMU ; quotes an Ilmar Laaban's poem].
1470. **Ann Viisileht.** Nendest kasvavad taimed : [tõstab esile Ilmar Laabani kujundeid] / intervjuu Triin Pajaga. // *Värske Rõhk* 2018, nr. 56, lk. 59.
They grow into plants. Interview with Triin Paja : [highlights Ilmar Laaban's images].
1471. **Kerri Kotta.** Muusikalised arendusvõtted ja muusikalise mõõtme konstrueerimine Jaan Malini häälutustes : [ka Ilmar Laabanist]. // *Mäetagused* 2017, nr. 3 (68), lk. 101–122.
Musical development techniques and construction of the musical dimension in Jaan Malin's soundpoetry : [briefly about Ilmar Laaban].
1472. **Indrek Grigor.** Kurismaa ja papa Carlo on paras paar : [ka Ilmar Laabanist]. // *Sirp*, 7. XII 2018, nr. 49, lk. 11. (Kunst).
Kurismaa and papa Carlo are the best couple: [also about Ilmar Laaban].

2019

1473. **Cornelius Hasselblatt.** [Ilmar Laabanist]. // Eesti kirjanduse 100 aastat / Cornelius Hasselblatt. [Tallinn] : Post Factum, 2019. Lk. 84–86, 88, 124, 130, 176.
[About Ilmar Laaban.]
1474. **Maarja Hollo.** [Ilmar Laabanist]. // Kõik, mis oli, on suurem ja suurem : artikleid eksiilist, traumast ja mälust / Maarja Hollo. Tartu : EKM

- Teaduskirjastus, 2019. (EKLA töid kirjandusest ja kultuuriloost ; 10). Lk. 35, 148, 159.
[About Ilmar Laaban.]
1475. **Koorilooming 2018** : 2018. a loodud või ettekandes kõlanud kooriteosed : Tiina Kiilaspea „Väike kass“, poistekoorile, tekst Ilmar Laaban : [teade]. // Eesti Kooriühingu aastaraamat 2018. Tallinn : Eesti Kooriühing, [2019]. Lk. 198.
Choral works 2018 : choral works created or performed in 2018 : Tiina Kiilaspea's „Little Cat“ for boys' choir, text Ilmar Laaban.
1476. **Janika Kronberg**. Toimetaja Ms Teik ja tema varjatud elu : [ka Ilmar Laabanist]. // Seitse : valdkondadevahelised jutud / Janika Kronberg. Tartu : Ilmamaa, c2019, lk. 45–64.
Editor Ms Teik and her hidden life : [also about Ilmar Laaban].
1477. **Tiit Lauk**. [Ilmar Laabanist]. // Kannatuste rütmikas rada : Eesti džäss raudse eesriide taga / Tiit Lauk. [Tallinn] : Argo, 2019. Lk. 83, 280, 281, 291–293, 301.
[About Ilmar Laaban.]
1478. **Rebekka Lotman**. Laabani metapoetiline sonett. // Eesti sonett / Rebekka Lotman ; juhendaja: Jüri Talvet ; Tartu Ülikool, humanitaarteaduste ja kunstide valdkond, kultuuriteaduste instituut. Tartu : Tartu Ülikooli Kirjastus, 2019. (Dissertationes litterarum et contemplationis comparativae Universitatis Tartuensis ; 19). Lk. 197–200.
Laaban's metapoetic sonnet.
1479. **Monika Undo**. [Ilmar Laabani loomingule toetuvad loovülesanded : nr. 72, 74, 76, 90]. // Loovkirjutusülesannete vihik / Monika Undo. Tallinn : Koolibri, 2019. Lk. 48, 49, 51, 58–59.
Creative tasks based on Ilmar Laaban's work.
1480. **Rebekka Lotman**. Eesti soneti mustrid 1881–2015 : [autor sedastab, et Ilmar Laaban on üks väheseid eestikeelse silbilise soneti autoreid]. // *Keel ja Kirjandus* 2019, nr. 4, lk. 246.
Estonian sonnet patterns 1881–2015 : [the author states that Ilmar Laaban is one of the few authors of the Estonian syllabic sonnet].
1481. **Guntars Godiņš**. Minu eesti luule tõlkespetsiifika : [muuhalgas kuidas Ilmar Laabani luulet tõlgiti eesti keelest läti keelde]. // *Keel ja Kirjandus* 2019, nr. 7–8, lk. 101–102. Summary lk. 106. (Raamatusoovitused).
My Specifics of Translating Estonian Poetry : [also about translating Ilmar Laaban's poetry from Estonian to Latvian].
1482. **Rebekka Lotman**. „Verlaine'i revolvi“ poetikast ja retoorikast : [arvustus : Kristjan Haljak „Verlaine'i revolver“ ; tsitaat ja mõttekäik luule olemusest Ilmar Laabanilt]. // *Keel ja Kirjandus* 2019, nr. 9, lk. 576–577. (Raamatuid).

On the Poetics and Rhetoric of „Verlaine’s Revolver“ : [a review : Kristjan Haljak „Verlaine’s Revolver“ ; a quotation and a train of thought about the nature of Ilmar Laaban’s poetry].

2020

1483. **Kalju Lepik.** [Ilmar Laabanist]. // Vaid üks eesti kirjandus : mälestusi, arvustusi, kõnesid ja vestlusi / Kalju Lepik. [Tallinn] : EKSA, 2020. Lk. 92, 100, 105, 166, 270, 298, 316, 336, 396, 486, 500, 535–536. *About Ilmar Laaban.*
1484. Pane end proovile emakeelepäeva viktoriinis : [Ilmar Laabani palindroomluuletus ; kes on autor ja mis on selle luuletuse erijoon]. // *Sakala* 14. III 2020, nr. 52, lk. 6. (Nädalalõpp). *Test yourself with the Mother Language Day Quiz : [a palindrome poem by Ilmar Laaban ; who is the author and what is the special feature of this poem].*
1485. Iga päev on emakeelepäev, ärge seda unustage : [12 fakti]. // *Nädalalõpp : [ajalehtede Hiiu Leht ja Meie Maa lisa]* 29. V 2020, nr. 22, lk. 4–5. 8. fakt: Teadaolevalt on pikim eestikeelne palindroom „kuulilennuteetunneliluuk“. Sürrrealistlikku luulet viljelenud poeet Ilmar Laaban on pühendanud palindroomidele luulekogumiku „Eludrooge ego-ordule“ *Every day is Mother Language Day, don’t forget it.*

2021

1486. **Arno Oja.** [Ilmar Laabanist]. // Eesti kirjandusmaastikul : kirjutisi 2016–2020 / Arno Oja. [Tallinn] : EKSA, 2021. Lk. 93, 103, 104, 117. *[About Ilmar Laaban.]*
1487. Oodatakse ettekandeid Ilmar Laabani konverentsile. // *Tartu Postimees* 9. III 2021, nr. 46, lk. 8 (Kultuur). Eesti Kirjandusmuuseum ja Eesti Teaduste Akadeemia Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus tähistavad 100 aasta möödumist Ilmar Laabani sünnist rahvusvahelise konverentsiga, mis toimub hübriid-sündmusena Eesti Kirjandusmuuseumis ja voogedastusena üle interneti 9.–10. XIII 2021. *Presentations are expected at the Ilmar Laaban conference.*
1488. Viimane aeg saata ettekannete teemasid [Ilmar Laaban 100 konverentsile] : [sõnum]. // *Tartu Postimees* 14. IV 2021, nr. 71, lk. 8. (Kultuur). *Last time to send presentation theses.*
1489. Esietendus „Libamina ilmarannal“ : [sõnum]. // *Eesti Päevaleht* 20. IX 2021, nr. 144, lk. 13.. Tartu üliõpilasteatris Ilmar Laabani luuletustele loodud ruumitundlik

lavastus „Libamina ilmarannal“ esietendub 18. septembril, lavastaja on üliõpilasteatri vilistlane Kaija M Kalvet.

Ilmar Laaban's „Libamina ilmarannal“ will premiere at the Tartu Student Theater

PERSONAALIA INGLISE KEELES · *PERSONALIA IN ENGLISH*

1963

1490. **Ants Oras.** A Brief survey of Estonian Literature : [a brief characterization of Ilmar Laaban]. // Estonian literary reader / by Ants Oras. Bloomington : Indiana University ; The Hague : Mouton, 1963. (Indiana University Publications. Uralic and Altaic Series ; 31). P. 23. *Lühiülevaade eesti kirjandusest : [Ilmar Laabani lühiiseloostus].*

1964

1491. [About Ilmar Laaban's lecture „Image of Thing, Symbol or Sound : Trends in Contemporary European Poetry“]. // *Daily Iowa* 4. XII 1964. *[Ilmar Laabani loengust „Kujutus, sümbol ja kõla : luulesuundumused tänases Euroopas].*
Vt. 941
1492. Laaban to Give Two Lectures. // *Manitou Messenger* 4. XII 1964, no. 24. *Laaban peab kaks loengut.*

1967

1493. **Bernard Kangro.** [Ilmar Laaban : biography]. // Estonian literature in exile : an essay by Ants Oras : with a bio-bibliographical appendix by Bernard Kangro. Lund : Eesti Kirjanike Kooperatiiv, 1967. P. 78. *[Ilmar Laaban : biograafia].*
1494. **Ants Oras.** [About Ilmar Laaban]. // Estonian literature in exile / an essay by Ants Oras ; with a bio-bibliographical appendix by Bernard Kangro. Lund : Eesti Kirjanike Kooperatiiv, 1967. P. 20–21, 43. *[Ilmar Laabanist.]*

1968

1495. **Arvo Mägi.** [About Ilmar Laaban, bio-bibliography]. // Estonian literature : an outline / Arvo Mägi. Stockholm : The Baltic Humanitarian Association, 1968. P. 82, 100. *[Ilmar Laabanist, tema biobibliograafia].*
1496. **Ivar Ivask.** Recent Trends in Estonian Poetry : a paper read at the Books Abroad session of the MLA in Chicago, December 1967 : [Ilmar Laaban's experimentations in free verse belong to Estonian literature]. // *Books Abroad* 1968 (Vol. 42), no. 4, p. 518. *Kaasaegsed suundumused eesti luules : detsembris 1967 Chicagos*

MLA-alasel Books Abroadi konverentsil peetud loeng : [Ilmar Laabani vabavärsi-katsetused kuuluvad eesti kirjandusse].

1497. **Aleksander Aspel.** [Charles Baudelaire. „Flowers of Evil“ : the false statement that Ilmar Laaban has translated the whole „Flowers of Evil“]. // *Books Abroad* 1968 (Vol. 42), no. 3, p. 473. (World Literature in Review : Finno-Ugric and Baltic Languages).
[Charles Baudelaire „Kurja lilled“ : ebatõene väide, et Ilmar Laaban on tõlkinud kogu „Kurja lilled“].
Vt. 574
1498. **Ivar Ivask.** [Artur Alliksaar „Olematus võiks ju ka olemata olla“ = „Non-Being Might as Well Not Have Been“ : Estonian surrealists Ilmar Laaban and Artur Alliksaar]. // *Books Abroad* 1968 (Vol. 42), no. 4, p. 622. (World Literature in Review : Finno-Ugric and Baltic Languages).
[Artur Alliksaar „Olematus võiks ju ka olemata olla“ : eesti sürrealistid Ilmar Laaban ja Artur Alliksaar].

1969

1499. **George Kurman.** [Kalju Lepik. „Marmorpagulane“ : Ilmar Laaban was the first sound-experimentator in Estonian poetry]. // *Books Abroad* 1969 (Vol. 43), no. 1, p. [141]. (World Literature in Review : Finno-Ugric and Baltic Languages).
[Kalju Lepik. „Marmorpagulane“] : [Ilmar Laaban oli esimene kõlaleksperimentaator eesti luules].

1970

1500. **Endel Nirk.** Estonian writers abroad : [about Ilmar Laaban]. // Estonian literature : historical survey with biobibliographical appendix / by Endel Nirk. Tallinn : Eesti Raamat, 1970. P. 374.
Eesti kirjanikud paguluses : [ka Ilmar Laabanist].
Vt. 1506

1976

1501. **Hellar Grabbi.** In [t]his issue : [Ilmar Laaban about J. Aavik's linguistical ideas]. // *Mana* 1976, no. 43, p. 96.
Käesolevas numbris : [Ilmar Laaban J. Aaviku seisukohtadest keeleküsimisis].

1978

1502. **Hellar Grabbi.** Andres Ehin „Luba linnukesel väljas jaurata“. Tallinn, 1977 : [a review : comparison of Andres Ehin and Ilmar Laaban]. // *World Literature Today* 1978, no. 4, p. 664. (Finno-Ugric & Baltic Languages : Estonian).
Andres Ehin „Luba linnukesel väljas jaurata“. Tallinn, 1977 : [arvustus, Andres Ehini ja Ilmar Laabani võrdlus].

1503. **Ilse Lehiste.** Language barriers and the poetry of Ilmar Laaban. // *Journal of Baltic Studies* 1978 (Vol. 9), no. 4 (Winter 1978), p. 305–311. (Articles).
Keelebarjäärid ja Ilmar Laabani luule.
Vt. 1319

1981

1504. **Jean Sellem.** The Dualism of the 1950's: [Ilmar Laaban and the Imaginists]. // *Hardy Strid's Work and Swedish Modernism in Art from 1935 to 1980* / Jean Sellem. Munich : Omnibus Press, 1981. P. 54–55.
1950'ndate dualism : [Ilmar Laaban ja imażinistid].

1982

1505. **Aleksis Rannit.** Estonian literature: [briefly about Ilmar Laaban]. // *World Literature 20th Century. Vol. 2, E to K* / edited by Leonard S. Klein. New York : Frederick Ungar Publishing Co., 1982. P. 61–62.
Eesti kirjandus : [lühidalt ka Ilmar Laabanist].

1987

1506. **Endel Nirk.** Estonian writers abroad : [briefly about Ilmar Laaban]. // *Estonian literature : historical survey with biobibliographical appendix* / Endel Nirk. Tallinn : Eesti Raamat, 1987. 2nd ed. P. 231.
Eesti kirjanikud paguluses : [lühidalt ka Ilmar Laabanist].
Vt. 1500

1990

1507. **Udo T. Künnapas.** [About Ilmar Laaban]. // *Linguistics, history of literature, theatre 1944–1988* / [compiled by] Udo T. Künnapas. Stockholm : Institutum Litterarum Estonicum, 1990. P. 18, 134–135, 210.
[Ilmar Laabanist.]

1992

1508. **Ilmar Mikiver.** [Jaan Malin „Mitu ühte“ : luuletused : review]. // *World Literature Today* 1992 (Vol. 66, Winter), p. [168]. (Finno-Ugric and Baltic Languages : Estonian).
Jaan Malin's poetry belongs into the context of Estonian surreal poetry which started with Ilmar Laaban's works.
Jaan Malin „Mitu ühte“ = „Several Ones : [arvustus].
Jaan Malini luule paigutub eesti sürrealistliku luule konteksti, mis algas Ilmar Laabani loominguga.

1995

1509. **Teddy Brunius.** About Sven Inge and his art. // *Sven Inge : Göteborg, Galleri Victoria : Okt. 1995. Göteborg : S. n., 1995.*
Sven Ingest ja ta kunstist.

1999

1510. **Andres Ehin**. Laaban : Broad view from a narrow bridge. // *Elm : Estonian literary magazine* Spring 1999, no. 8, p. 6–8.
Laaban : avar vaade kitsalt sillalt.
1511. **Andres Ehin**. Ilmar Laaban : [lexikon article] : [Broad view from a narrow bridge]. // ELIC [Võrguväljaanne]. Tallinn : Estonian Literature Centre, [1999–]. Biography, Bibliography.
Laaban : avar vaade kitsalt sillalt.
1512. **Teddy Hultberg**. [About Ilmar Laaban]. // Öyvind Fahlström i etern – manipulera världen : Fåglar i Sverige, Den helige Torsten Nilsson : bilder & manuskript = Öyvind Fahlström on the air – manipulating the world : Birds in Sweden, The holy Torsten Nilsson : pictures & manuscripts / Teddy Hultberg. Stockholm : Sveriges Radio, 1999. P. 15, 25, 33–34, 36–37, 199, 215.
[Ilmar Laabanist.]

2000

1513. **Anneli Mihkelev**. Journey to Hell, or Kalju Lepik's Innovation of Poetry in the 1950s : [Ilmar Laaban's innovative role]. // Taasleitud aeg : eesti ja soome kirjanduse muutumine 1950.-1960. aastatel = Kadonnen ajan arvoitus : Viron ja Suomen kirjallisuuden muuttuminen 1950- ja 1960-luvulla / [toimetanud Luule Epner ja Pekka Lilja]. Tartu : Tartu Ülikool, 2000. (Tartu Ülikooli eesti kirjanduse õppetooli toimetised ; 2). P. 120.
Teekond põrgusse ehk Kalju Lepiku poetikauuendus 1950. aastail : [Ilmar Laabani uuenduslik roll].

2009

1514. **Patrik Andersson**. Rörelse i konsten : The Art of Re-assemblage : [also about Ilmar Laaban]. // *Konsthistorisk Tidskrift = Journal of Art History* 2009 (vol. 78), no. 12, issue 4, p. 178–192.
Liikumine kunstis : Kokkupaneku kunst : [ka Ilmar Laabanist].

2012

1515. **Arne Merilai**. Estonian poetic surrealism : Laaban and Ehin. // World literature and national literatures = Littérature mondiale et littératures nationales = Weltliteratur und Nationalliteraturen = Literatura mundial y literaturas nacionales / [toimetuskolleegium: Jüri Talvet...]. Tartu : Tartu University Press, 2012. (Interlitteraria ; 17). P. 167–179 : ill.
Eesti poeetiline sürrealism: Laaban ja Ehin.
Vt. 1433
1516. **Anneli Mihkelev**. The Grotesque and Estonian Literature : [also about Ilmar Laaban]. // *Forum for World Literature Studies* 2012, no. 4 (3),

p. 370–388.

Grotesk ja eesti kirjandus : [ka Ilmar Laabanist].

2014

1517. [Marja Unt]. Ilmar Laaban, 1921–2000 : [a lexikon article : biography, bibliography] / translated by Andra Somelar. // Estonian Writers' Online Dictionary [Võrguväljaanne] = EWOD. [Tartu : Tartu Ülikool, 2014–]. Allk.: M. U.
Ilmar Laaban, 1921–2000 : [leksikoniartikkel].

2017

1518. Anneli Mihkelev. Emigration in Estonian Literature : „self“ and „other“ in the context of European literature : [also about Ilmar Laaban]. // *Interlitteraria* 2017, no. 22 (2), p. 341–354.
Emigratsioon eesti kirjanduses : „mina“ ja „teised“ Euroopa kirjanduse kontekstis : [ka Ilmar Laabanist].

2018

1519. Mari-Liis Rebane. A Man Like an Orchestra : [review : Kaarel Kurismaa's exhibition in KUMU ; quotes an Ilmar Laaban's poem]. // *Kunst.ee : Eesti kunsti ja visuaalkultuuri kvartaliajakiri* 2018, no. 4, p. 55.
Mees nagu orkester : [arvustus : Kaarel Kurismaa näitus KUMUs ; tsiteeritakse Ilmar Laabani luuletust].

2020

1520. Ilmar Laaban, 1921–2000 : [a lexikon article : biography, bibliography, discography]. // The International Documentation of Electroacoustic Music : EMDoku [Võrguväljaanne]. S. l. : S. n., 2020.
Ilmar Laaban, 1921–2000: [leksikoni artikkel: elulugu, bibliograafia, diskograafia].

PERSONAALIA PRANTSUSE KEELES · PERSONALIA IN FRENCH

1969

1521. Edouard Jaguer. Les Flèches de l'arc électrique : [Ilmar Laaban de Wilhelm Freddie 1957]. // Wilhelm Freddie. København : Svend Hansens Förlag 1969. P. 105.
Elektrivibu nooled : [Ilmar Laaban Wilhelm Freddie 1957] = The Arrows of the Electric Bow : [Ilmar Laaban about Wilhelm Freddie 1957].

1979

1522. Henri Chopin. Chapitre 7, Suède : [aussi d'Ilmar Laaban]. // Poésie sonore internationale. Paris : Jean-Michel Place, 1979. P. 206, 211–213.

Peatükk 7, Rootsi : [ka Ilmar Laaban] = Chapter 7, Sweden : [also about Ilmar Laaban].

1523. **Jaan Puhvel.** L'Accueil et l'influence de Baudelaire parmi les lettrés estoniens. // *Journal of Baltic Studies* 1984, vol. 15, no. 4, pages 249–257. *Baudelaire'i kajastus ja mõju eesti kirjanduses = The Reflection and Influence of Baudelaire in Estonian Literature : [also about Ilmar Laaban's translations of Baudelaire].*
Vt. 1202, 1346

1992

1524. **Antoine Chalvin.** La littérature estonienne de 1945 à nos jours : [aussi d'Ilmar Laaban]. // *Europe* 1992, no. 763–764 (Novembre–Décembre) 1992, p. 8–10.
Eesti kirjandus alates aastast 1945 kuni tänaseni = Estonian Literature from 1945 till Today.
1525. [**Antoine Chalvin**]. Index des auteurs : [Ilmar Laaban : notes]. // *Europe* 1992, no. 763–764 (Novembre–Décembre), p. 184.
Autorite loetelu : [Ilmar Laaban : leksikoniartikkel] = List of Authors : [Ilmar Laaban lexicon-article].
1526. [**Antoine Chalvin**]. Ilmar Laaban : [notes]. // *Poésie* 92, 1992, no. 42 (Avril), p. [78].
Ilmar Laaban : [leksikoni-märkmed = lexicon-notes].
1527. **Antoine Chalvin.** Ilmar Laaban. // *Caractères* 1992, no. 8, p. 38–39.
1528. Quinze écrivains baltes en France : [bibliographie d'Ilmar Laaban]. // *Livres Hebdo* 13. XI 1992, no. 46, p. 52. (Vitrine).
Viisteist balti kirjanikku Prantsusmaal : [Ilmar Laabani bibliograafia] = Fifteen Baltic Writers in France : [bibliography of Ilmar Laaban].
1529. **Antoine Chalvin.** Ilmar Laaban. // *Belles Étrangères : Saison Spécial Balte – les Belles Estonie-Lettonie-Lituanie : 19. XI – 3. XII 1992.* Paris : S. n., 1992. P. 6.
1530. **Antoine Chalvin.** Ilmar Laaban. // *Les Boréales de Normandie.* 29. nov – 1. déc 92. 1er Festival d'art et de littérature nordiques. Paris : S. n., 1992. P. 38–39.

PERSONAALIA ROOTSI KEELES · PERSONALIA IN SWEDISH

1950

1531. [Ilmar Laaban : lexikon-artikel]. // *Svensk Upplagsbok : Andra omarbetade och utgivade upplagan.* Band 17. Malmö : Förlagshuset Norden AB, 1950. S. 535.
Ilmar Laaban : [leksikoniartikkel] = lexicon-article].

1951

1532. Seriefigur : [också om Ilmar Laaban]. // *Stockholms Tidningen* 4. II 1951, nr. 33, s. 4. (Dagens namn).
Seriaal-koomiks = a Cartoon.
1532. **Gunnar Klackenber**g. Ocensurerat : [också om Ilmar Laaban]. // *Expressen* 11. II 1951, nr. 40, s. 4. (Kulturlivet - Två inlägg).
Tsenseerimata : [ka Ilmar Laabanist] = Uncensored : [also about Ilmar Laaban].
1533. **Göran Lindahl**. Malraux' lysande nonsense : [också om Ilmar Laaban]. // *Expressen* 10. V 1951, nr. 124, s. 4. (Kulturlivet).
Malraux' hiilgav nonsenss : [ka Ilmar Laabanist] = Malraux' Splendid Nonsense : [also about Ilmar Laaban].
1534. **Artur Lundkvist**. Skönhet ur fantasi : [också om Ilmar Laaban]. // *Morgon-Tidningen* 14. XI 1951, nr. 309, s. 4.
Ilu fantaasiast : [ka Ilmar Laabanist] = Beauty out of Fantasy : [also about Ilmar Laaban].

1952

1536. [**Ingmar Bentsson**]. ENMKÜ Noorte Segakoori : [KFUM's konsert, också om Ilmar Laaban]. // *Svenska Dagbladet* 2. IV 1952, nr. 91, s. A9. (Teater, musik och film). Allk.: I. B-n.
ENMKÜ Noorte Segakoori [kontsert : ka Ilmar Laabanist] = ECYMS' Mixed Youth Choir [a concert : also about Ilmar Laaban].
1537. [**Moses Pergament**]. Estnisk konsert : [KFUM's konsert, också om Ilmar Laaban]. // *Afton-Tidningen* 2. IV 1952, nr. 91, s. 3. (Debatt. Kritik). Allk.: I. M.
Eesti kontsert : [ENMKÜ kontsert : ka Ilmar Laabanist] = Estonian Concert : [ECYMS' concert : also about Ilmar Laaban].
1538. [**Erland Sundström**]. Estniska KFUM [konsert] : [också om Ilmar Laaban]. // *Stockholms-Tidningen* 2. IV 1952, nr. 91, s. 11. (Teater. Musik. Film). Allk.: E. S-m.
Eesti NMKÜ [kontsert : ka Ilmar Laabanist] = Estonian CYMS [a concert : also about Ilmar Laaban].

1953

1539. Presentationer : [om också Ilmar Laaban]. // *Odyssé* 1953, nr. 1, s. [19].
Osavõtjad : [ka Ilmar Laabanist] = Participants : [also about Ilmar Laaban].

1954

1540. Debattörerna : [också om Ilmar Laaban]. // *Sydsvenska Dagbladet Snällposten* 17. III 1954, nr. 63, s. 17. (Lund – Inför konstdebatten. Blad

- ur lille Figges skissbok). Allk.: Re.
Debateerijad = Debaters.
1541. [Ilmar Laaban har översatt Picabia]. // *Odyssé* 1954, nr. 2–3, s. [25].
[*Ilmar Laaban on tõlkinud Picabiat*] = [*Ilmar Laaban has translated Picabia*].
1542. Carnivora Club : [också om Ilmar Laaban]. // *Odyssé* 1954, nr. 4, s. [27].
Carnivora klubi : [ka Ilmar Laabanist] = Carnivora Club : [also Ilmar Laaban].
1543. **Lars Forsell.** Obehagliga författare : [också om Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter* 29. VII 1954, nr. 202, s. A3.
Vastukaja *Odyssé* 1954, nr. 2–3 artiklile.
Ebamugavad kirjanikud : [ka Ilmar Laabanist] = Uncomfortable Writers : [also about Ilmar Laaban].
1544. **Helmut Rüdiger.** Om krigets fascination : [också om Ilmar Laaban]. // *Arbetaren* 23. IX 1954, nr. 220, s. 4.
Vastukaja *Odyssé* 1954, nr. 2–3 artiklile.
Sõja veetlusest : [ka Ilmar Laabanist] = About the Fascination of War : [also about Ilmar Laaban].

1955

1545. [Meddelande : på grund av sjukdom har Ilmar Laaban ej kunnat medverka vid redigeringen av detta nummer. // *Salamander* 1956, nr. 2, s. 41.
[Teade : haiguse tõttu pole Ilmar Laaban saanud selle numbri toimetamises osaleda = Announcement : Due to illness Ilmar Laaban has not been able to participate in the editing of this issue].

1956

1546. Ilmar Laaban : [leksikon-artikel]. // *Svensk Upplagsbok* : Band 17. Malmö : Förlagshuset Norden AB, 1956. S. 535.
Ilmar Laaban : [leksikoni-artikkel = lexicon article].

1958

1547. **Åke Lindström.** Kufiske kufen Laaban, lettrisk cello : [Rroosi Selaviste]. // *Expressen* 31. III 1958, nr. 88, s. 4. (Kultursidan).
Veider veidrik Laaban, letristlik tšello : [Rroosi Selaviste ja lettrism] = Weird Weird Ilmar Laaban, a Lettrist Cello : [Rose Sellaway and lettrism].
Vt. taastrükk 17
1548. Henri Michaux : [också om Ilmar Laaban]. // *Medicinska Föreningens Tidskrift* 1958, nr. 10, s. 271.
Henri Michaux : [ka Ilmar Laabanist] = Henri Michaux : [also about Ilmar Laaban].

1959

1549. [Alfred Musset „Lek ej med kärleken“, vistexter: Ilmar Laaban]. // *Stokcholms Tidningar* 10. X 1959, nr. 275, lk. 11. (Orkesterdiket). Allk.: Eller.
[Alfred Musset „Armastusega ei mängita“, laulutekstid Ilmar Laaban] / [Alfred Musset's „You must not Play with Love“, texts by Ilmar Laaban].

1960

1550. Medarbetare : [vem är Ilmar Laaban ny?]. // *Paletten* 1960, nr. 3, s. 99.
Kaastöölised : [kes on uus Ilmar Laaban?] = *Co-workers* : [who is the new Ilmar Laaban?].

1962

1551. [Även De Läsare : också om Ilmar Laaban]. // *Aftonbladet* 14. IV 1962, nr. 102, s. 3. (Exilpoeter).
[Ka need lugejad : [ka Ilmar Laabanist] = Also These Readers : [also about Ilmar Laaban].
1552. **Harri Kiisk**. Artur Lundkvist i Estlandintervju : Svensk materialism - sossarnas fel! : [också om Ilmar Laaban] / Harri Kiisk refererar och kommenterar. // *Arbetaren* 20.–26. IX 1962, nr. 38, s. 5.
Artur Lundkvist Eesti-intervjuus : Rootsi materialism – sotsid kukuvad! : [ka Ilmar Laabanist] / Harri Kiisk refereerib ja kommenteerib = *Artur Lundkvist In an Interview about Estonia : Swedish Materialism : [also about Ilmar Laaban]* / Harri Kiisk gives an overview and comments.
Vt. 256, 912, 915
1553. **Bengt Holmqvist**. Porträtt av Mallarmé : [också om Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter* 10. XII 1962, nr. 335, s. 7.
Mallarmé portree [ka Ilmar Laabanist] = Portrait of Mallarmé : [also about Ilmar Laaban].

1963

1554. Marie Unders bittra tragik : [Marie Under „Vigilia“ „, översatt Ilmar Laaban]. // *Eesti Teataja : Estniska Nyhetsbladet : Skandinaviskt specialnummer 2 : Euro-Skandinav oktober 1963*, nr. 2, s. 3.
Marie Underi kibe traagika : [Marie Under „Vigilia“, tõlkis Ilmar Laaban] = *Marie Under's Bitter Tragedy : [Marie Under „Vigilia“, translated by Ilmar Laaban].*
1555. **Anders Österling**. Dikt i landsflykt : [Marie Under „Vigilia“, översatt Ilmar Laaban]. // *Stockholms Tidningen* 10. IV 1963, nr. 91, s. 5.
Luuletused paguluses : [Marie Under „Vigilia“, tõlkis Ilmar Laaban] = *Poems in Exile : [Marie Under „Vigilia“, translated by Ilmar Laaban].*
1556. Marie Under på Svenska : [Marie Under „Vigilia“, översatt Ilmar Laaban]. // *Sydsvenska Dagbladet Snällposten* 18. V 1963, nr. 134, s. 6.
Allk.: S. Ch. S.

Marie Under rootsi keeles : [Marie Under „Vigilia“, tõlkis Ilmar Laaban] = Marie Under in Swedish : [Marie Under „Vigilia“, translated by Ilmar Laaban].

1557. **Gunars Irbe.** „Skapa utan hopp och vrede' segerformel för exildiktare...“ : [om estnisk exillitteratur : också om Ilmar Laaban]. // *Göteborgs Tidningen* 5. VII 1963, nr. 180, s. 2.
 „Luua lootuse ja raevuta' võiduvormel eksiilluuletaja jaoks...“ : [eesti eksiilkirjandusest, ka Ilmar Laabanist] = „To Create a victory formula without hope and anger for exile poets...“ : [about Estonian literature in exile, also about Ilmar Laaban].
1558. **Margareta Ekström.** En skaldinna fyller 80 år : [Marie Under „Vigilia“ översatt Ilmar Laaban]. // *Expressen* 25. VII 1963, nr. 198, s. 4. (Kultursidan).
Poetess saab 80 aastaseks : [Marie Under „Vigilia“ tõlkis Ilmar Laaban] = A Poetess will be 80 : [Marie Under „Vigilia“ translated by Ilmar Laaban].

1964

1559. [Ilmar Laaban : lexikon-artikel]. // *Svenskt Litteraturllexikon*. Lund : CWK Gleerup Bokförlag, 1964. S. [263].
Ilmar Laaban : [leksikoni-artikkel = lexicon-article].
1560. **Gunars Irbe.** Origo intervjuar exilförfattare : [Ilmar Laaban om språket]. // *Origo* 1963, nr. 4 (December), s. 36.
Origo intervjuerib eksiilkirjalikke : [Ilmar Laaban keelest] = Origo Interviews Exile Writers : [Ilmar Laaban about language].

1965

1561. **Thomas von Vegesack.** Vår andra litteratur : [estnisk litteratur i landsflykt : också om Ilmar Laaban]. // *Stockholms-Tidningen* 19. VII 1965, nr. 192, s. 5. (Kultur).
Meie teine kirjandus : [eesti kirjandus pagulusest, ka Ilmar Laabanist] = Our Second Literature : [Estonian literature in exile, also about Ilmar Laaban].
 Vt. 953
1562. **Artur Lundkvist.** Omusikaliska anmärkingar : [också om Ilmar Laaban]. // *Nutida Musik* 1965–66, nr. 4, s. 30–31.
Muusikalisi vahemärkusi : [ka Ilmar Laabanist] = Notes on Music : [also about Ilmar Laaban].

1966

1563. **Karl Ristikivi.** Estnisk lyrik i landsflykt : [också om Ilmar Laaban]. // Estnisk lyrik utan för Estland. Göteborg : Göteborgs Stads Folsbiblioteks utställningskatalog, 1966. S. 11.

Eesti luule paguluses : [ka Ilmar Laabanist] = Estonian Poetry in Exile : [also about Ilmar Laaban].

1968

1564. **Ahto Uisk.** Ett enat Europa! : [Ilmar Laaban och Addold Mossin som föderalisterna]. // *Arbetaren*, 9.–11. I 1968, nr. 1. S. 5. (Federalisternas dröm).
Üks ühendatud Euroopa! : [Ilmar Laaban ja Addold Mossin kui föderalistid] = One United Europe! : [Ilmar Laaban and Addold Mossin as federalists].
1565. **Bengt Emil Johnson.** Expanderande röster : [luddikt : också om Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter* 23. IV 1968, nr. 110, s. 4.
Paisuv hääl : [kõlaluule : ka Ilmar Laabanist] = Expansive voice : [sound-poem : also about Ilmar Laaban].

1969

1566. **Ragnar von Holten.** [om Ilmar Laaban]. // *Surrealismen i svensk konst / av Ragnar von Holten.* Stockholm : PA Norstedt & Söner, 1969. (Sveriges Allmänna konstförening ; 78). S. 7, 106–107, 126–128, 176, 177, 183.
[Ilmar Laabanist = About Ilmar Laaban].

1970

1567. [Ilmar Laaban : lexikon-artikel]. // *Svenskt Litteraturllexikon.* 2. utvidgade upplagan. Lund : CWK Gleerup Bokförlag, 1970. S. [298].
[Ilmar Laaban : leksikoniartikkel = lexicon-article].

1971

1568. **Karl Ristikivi.** Estnisk exillyrik : [också om Ilmar Laaban]. // Symposium om balterna i Sverige : föredrag hållna vid symposiet den 4–5 juni 1971 i Stockholm på Hässelby slott. Stockholm : Baltiska institutet, 1971. S. 59–60.
Idem. 2. uppl. 1971.
Eesti pagulusluule : [ka Ilmar Laabanist].

1973

1569. **Andres Küng.** Okänd kultur : [från estnisk litteratur : också om Ilmar Laaban]. // *Svenska Dagbladet* 13. I 1973
Tundmatu kultuur : [eesti kirjandusest : ka Ilmar Laabanist] = Unknown culture : [About Estonian literature : also about Ilmar Laaban].

1974

1570. [Ilmar Laaban : lexikon-artikel]. // *Litteraturllexikon : Svensk litteratur under 100 år / red. Bo Engman och Lilian Månsson.* Stockholm : Natur

och Kultur, 1974. S. 133.

[Ilmar Laaban : leksikoniartikkel = lexicon-article].

1975

1571. **Nils Lindegren.** Franco Leidis teckningar : [i Norrköpings Museum] : [också om Ilmar Laaban]. // *Norrköpings Tidningar* 17. I 1975, nr. 13, s. [4]. *Franco Leidi joonistused : [Norrköpingi Muuseumis : ka Ilmar Laabanist] = Drawings by Franco Leidi : [in Norrköping's Museum : also about Ilmar Laaban].*

1976

1572. **Harry Järv.** 1946 : [Ilmar Laaban's inlägg]. // Victor Svanberg : Tryckta skrifter 1918–1976: Bibliografi utg. till 80-årsdagen den 24 maj 1976. Stockholm : Universitas Stockholmiensis, 1976. (Acta Bibliothecae Regiae Stockholmiensis ; 26). S. 35.
1946 : [Ilmar Laabani vahemärkus = [Ilmar Laaban's remark].
1573. [Ilmar Laaban : bio-bibliography]. // Poésie action - Poésie sonore 1955–1975 : [Januari 1976 Introduktion till artister på Ljud Poesi Festival i Paris]. Paris : Atelier & Exposition Annick Le Moine, 1976. P. 5.
Ilmar Laaban : [bio-bibliograafia : esinejate-tutvustus 1976 jaanuaris Pariisi kõlaluule-festivalil] = Ilmar Laaban : [bio-bibliography : Introduction of performers at the Paris Sound Poetry Festival, January 1976].
1574. **Kangro, Bernard.** [Ilmar Laabanist]. // Eesti Rootsis : ülevaade sõnas ja pildis : [album] / Bernard Kangro. Lund : Eesti Kirjanike Kooperatiiv, 1976. Lk. 118, 124, 129: foto, 131 : foto, 206, 207.
[About Ilmar Laaban.]
1575. **Leif Aare.** Två föranden : Den mänskliga rösten Jätteslagverk, elektronik : [också om Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter* 21. III 1976, nr. 79, s. 16. (Teater. Film. Musik. Radio. TV).
Kaks presidenti : hüigepillid Inimhää, elektroonika : [ka Ilmar Laabanist] = Two Leaders : The Human Voice Giant Percussion, Electronics : [also about Ilmar Laaban].
1576. **Lasse Söderberg.** Lyrisk förnyare gästar Malmö : [om Ilmar Laaban]. // *Arbetet* 9. IV 1976, nr. A98 B84 D84, s. 3.
Lüüriline uuendaja külastab Malmö : [Ilmar Laaban] = The lyrical innovator visits Malmö : [Ilmar Laaban].
Vt. taastrükk 17
1577. **Bengt Olvång.** Peter Weiss som målare : [Ilmar Laaban skriver om Peter Weiss]. // *Aftonbladet* 23. IX 1976, nr. A258, s. 4.
Peter Weiss maalijana : [Ilmar Laaban kirjutas temast] / Peter Weiss asa Painter : [Ilmar Laaban has written about him].

1977

1578. **Ingemar Algulin**. Romantik - symbolism - modernism. Den orfiska reträtten historiska bakgrund : [också om Ilmar Laaban]. // Den orfiska reträtten : Studier i svensk 40-talslyrik och dess litterära bakgrund / Ingemar Algulin. Stockholm : Stockholms University, 1977. (Acta Universitatis Stockholmiensis. Stockholm Studies in History of Literature ; 18). S. 43, 77, 538, 552.
Romantism – symbolism – modernism. Hilis-orfilise taganemise ajalooline tagapõhi : [ka Ilmar Laabanist] = Romanticism – Symbolism – Modernism. Historical Background of the Orphic Retreat : [also about Ilmar Laaban].
1579. **Barbro Diehl, Gabriella Strömberg**. [Ilmar Laaban : biography]. // Lexikon över invandrarförfattare i Sverige. Borås : Immigrant-Institutet, 1977. S. 61. (Immigrant-Institutet. Ser. C. Dokumentation ; 6).
[Ilmar Laaban : biograafia = biography].
1580. [Ilmar Laaban : bio-bibliography ; Ilmar Laaban - dadaism och surrealism kursledare]. // Siljansbygdens Sommar-Folkhögskola : Kulturveckor och kurser sommaren 1977. Leksand : Hantverkets Folkhögskola, 1977. S. 3.
[Ilmar Laaban : biograafia = biography ; Laaban peab loenguid dadaismist ja sürrealismist = Ilmar Laaban gives lectures on dadaism and surrealism].
1581. [Ilmar Laaban : biography]. // Fylkingens Jubileumsfestival. Stockholm : Fylkingen, 1977. S.
[Ilmar Laaban : biograafia = biography].

1979

1582. [Ilmar Laaban : biography]. // *Tärningskastet*, 1979, nr. 5, s. 64.
[Ilmar Laaban : biograafia = biography].

1980

1583. [Ilmar Laaban : biography]. // Estnisk konst och kultur – 35 år i Sverige : Kulturhuset 4 juli – 7 september 1980 / [arbetsgrupp för utställning och katalog : Co Derr et al. Stockholm : Kulturhuset, [1980]. S. 43 : foto.
[Ilmar Laaban : elulugu = biography].
1584. **Acke Oldenburg**. Boken som vi gjorde Endre : [Ilmar Laaban skriv en tysk esse om Endre Nemes]. // Anteckningsbok : bilder och anteckningar från konstnärligt arbete 1950–1980 : tryckt med anledning av utställning av måleri, teckningar, grafik, typografi, arbetsmodeller, skisser och original till offentliga uppdrag och teater : Lunds konsthall, 24/8–21/9, Göteborgs konsthall, 4/10–30/11 / **Leif**

Ericson, Acke Oldenburg, Ronny Reyman. Lund : Lunds konsthall ; [1980]. S. [109].

Raamat, mille abil me Endret tegime : [Ilmar Laaban kirjutas Endre Nemesist saksakeelse essee] = The Book We Made about Endre : [Ilmar Laaban wrote about Endre Nemes an essay in German].

1981

1585. Författarnotiser : [kort om Ilmar Laaban]. // Artes 1981, nr. 3. S. 158. *Kirjanikumärkmed [ka Ilmar Laabanist] = Writer's Notes : [also about Ilmar Laaban].*

1982

1586. **Anders Cullhed.** Den poetiska konsten i *mannen tan väg*. Surrealistiska impulser : [Ilmar Laaban on surrealismen i Sverige i 1940-tal]. // Tiden söker sin röst : Studier kring Erik Lindegrens *mannen tan väg*. Stockholm : Bonniers, 1982. S. 133. *Poesiakunst mannen tan väg's. Sürrealistlikud impulsid : [Ilmar Laaban sürrealismist Rootsisis 1940ndatel] = The Poetic Art in mannen tan väg. Surrealistic Impulses : [Ilmar Laaban about surrealism in Sweden in the 1940s].*
1587. **Anders Cullhed.** Den poetiska konsten i *mannen tan väg*. Den mytiska metoden [också om Ilmar Laaban]. // Tiden söker sin röst : Studier kring Erik Lindegrens *mannen tan väg*. Stockholm : Bonniers, 1982. S. 134. *Poesiakunst mannen tan väg's. Müüitiline meetod : [ka Ilmar Laabanist] = The Poetic Art in mannen tan väg. Mythic Method : [also about Ilmar Laaban].*
1588. **Anders Cullhed.** Noter : [också om Ilmar Laaban]. // Tiden söker sin röst : Studier kring Erik Lindegrens *mannen tan väg*. Stockholm : Bonniers, 1982. S. 208, 215, 224. *Märkused : [ka Ilmar Laabanist] = Notes : [also about Ilmar Laaban].*
1589. **Rolf Anderberg.** Falloctrismens fataliteter : [Göteborgs Konstmuseum. Franco Leidi : [också om Ilmar Laaban]. // Göteborgs-Posten 6. II 1982, nr. 35, s. 2. (Andrasidan - konstrond). *Fallotsentrisimi fataalsus : [Göteborgi Kunstmuuseum. Franco Leidi : ka Ilmar Laabanist] = Fatality of Fallotsentrisim : [Göteborg's Arthall. Franco Leidi : also about Ilmar Laaban].*
1590. **Thure Stenström.** Tidsdiktaren Erik Lindegren : [om Ilmar Laaban's och Erik Lindegrens medarbetning]. // Svenska Dagbladet 23. IX 1982, nr. 258. S. 16. (Kultur - under strecket). *Ajaluuletaja Erik Lindegren : [koostööst Ilmar Laabani ja Erik Lindegreni vahel] = Time Poet Erik Lindegren : [about the co-operation between Ilmar Laaban and Erik Lindegren].*

1591. **Hans-Gunnar Peterson.** Toner från planeten Mars : [konsert ; om elektronmusikfestival i Kulturhuset : också om Ilmar Laaban]. // *Svenska Dagbladet* 10. X 1982, nr. 275. S. 13.
Helid planeedilt Marss : [kontsert elektronmuusikafestivalil Kulturhusetis] : ka Ilmar Laabanist = Sounds from the Planet Mars : [about electronic music concert in the House of Culture : also about Ilmar Laaban].

1983

1592. **Runar Mangs.** 60-talet vändpunkt musikhistorien : [också om Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter* 14. II 1983, nr. 43, s. 21. (Teater. Film. Musik. Musikkrönika).
60-ndad pöördepunkt muusikas : [ka Ilmar Laabanist] = The '60s, a Turning Point in Music History : [also about Ilmar Laaban].
1593. **Per Allan Olsson.** Strindberg i helfigur : [också om Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter* 3. III 1983, nr. 60, s. 18. (TV:s största seriesatsing – Teater. Film. musik).
Strindberg tervikkujul : [ka Ilmar Laabanist] = Strindberg in Full : [also about Ilmar Laaban].
1594. Malmö-konstnär i Stockholm : [Ilmar Laaban öppnade utställning av Olev Mikiver]. // *Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet* 2. XI 1983, nr. 84, s. 2. (EPL i korthet).
Malmö-kunstnik Stockholmis : [Ilmar Laaban avas Olev Mikiveri näituse] = Artist from Malmö in Stockholm : [Ilmar Laaban opened Olev Mikiver's exhibition].

1984

1595. Ilmar Laaban : [biografiska notiser]. // [Ilmar Laaban Fylkingeni festivalil 12.–15. IV 1984]. S. l. : S. n., 1994. S. [7].
Ilmar Laaban : [eluloolised märkmed] = Ilmar Laaban : [lexicon-article].
1596. **Göran Wirén.** Den franska romanen befriad : [också om Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter* 16. V 1984, nr. 132, s. 4. (Kultur).
Vabastatud prantsuse romaan : [ka Ilmar Laabanist] = The Liberated French Novel : [also about Ilmar Laaban].
1597. **Boel Lindberg.** Imponerande bredd inom elektronmusiken : [också om Ilmar Laaban]. // *Sydsvenska Dagbladet Snällposten* 22. VIII 1984, nr. 227, s. 5. (Våra nöjen).
Imponeeriv laius elektronmuusikas : [ka Ilmar Laabanist] = Impressive Width in Electronic Music : [also about Ilmar Laaban].
1598. Publiceringsverksamhet : [arbetet med Ilmar Laaban's samlade verk]. // „Baltiska Institutet informerar“ ringkiri [30. VIII] 1984, s. 4.
Kirjastustoimkond : [töö seoses Ilmar Laabani kogutud teostega] = Publishing Committee : [work in relation to Ilmar Laaban's collected works].

1599. **Torsten Ekbohm**. Utmarkerna bortom språket : [poet Henri Michaux : också om Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter* 25. X 1984, nr. 291, s. 4. (Kultur).
Keele ääremaad : [luuletaja Henri Michaux : ka Ilmar Laabanist] = Borderlands of Language : [poet Henri Michaux : also about Ilmar Laaban].
1600. [I femtio år har Ilmar Laaban...] : [radioprogram om Ilmar Laaban ; P1 18.15. // *Dagens Nyheter* 12. XII 1984. (Missa Inte).
[50 aastat om Ilmar Laaban ... : raadiosaade Ilmar Laabanist ; P1 18.15] = [For 50 years, Ilmar Laaban has been... : a radioprogramme about Ilmar Laaban ; P1 18.15].

1985

1601. **Thomas Millroth**. Endre Nemes : [tsitat från Ilmar Laaban]. // Endre Nemes. Stockholm : Liber Förlag, 1985. S. 170, 172.
Endre Nemes : [tsitaat Ilmar Laabanilt] = Endre Nemes : [a quotation from Ilmar Laaban].
1602. [Meddelande : det nämns att Ilmar Laaban skrev om Bert-Johnny Nilsson]. // *Kalejdoskop* 1985, nr. 6, s. 2.
[Teade : Ilmar Laaban kirjutas Bert-Jonny Nilssonist = Announcement : Ilmar Laaban wrote about Bert-Jonny Nilsson].
1603. Medarbetarna : [Ilmar Laaban biography]. // *Kalejdoskop-Phases* 1985, nr. 3–4, s. 43, 77.
 Samas ajakirjanumbri avaldati kolm Laabani luuletõlget.
Kaastöölised : [Ilmar Laabani elulugu] = Co-Workers : [biography of Ilmar Laaban].
 Vt. 712, 713, 714
1604. **Hans Wolf**. Konsekvent musikteater : [om Estoniateaterns gästspel i Stockholm, : också om Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter* 1. IV 1985, nr. 90, s. 22. (Teater. Film. Musik. Media).
Järjekindel muusikateater : [Estonia teatri külalissetendusest Stockholmis, ka Ilmar Laabanist] = Consistent Music Theatre : [about guest performances of the Estonia Theatre in Stockholm and also about Ilmar Laaban].

1986

1605. Publiceringsverksamhet : [1985 : arbetet med Ilmar Laaban's samlade verk]. // Baltiska Institutet informerar : [ringkiri 1986]. Stockholm : S. n., 1985. S. 5–6.
Kirjastamistegevus : [1985 : töö Ilmar Laabani kogutud teoste kallal] = Publishing activities : [1985 : work on Ilmar Laaban's collected works].
1606. **Folke Lalander**. Wilhelm Freddie och Sverige : [Wilhelm Freddie, Ilmar Laaban och Expo Aleby]. // Wilhelm Freddie och Sverige.

- Norrköping : Norrköpings konstmuseum, 1986. S. 4.
Wilhelm Freddie ja Rootsi : [Wilhelm Freddie, Ilmar Laaban ja Expo Aleby] = *Wilhelm Freddie and Sweden* : [Freddie, Laaban and Expo Aleby].
1607. **Gösta Kriland**. Opr, r : [Wilhelm Freddie, Ilmar Laaban och Expo Aleby]. // Wilhelm Freddie och Sverige. Norrköping : Norrköpings konstmuseum, 1986. S. 31–33.
Opr, r : [Wilhelm Freddie, Ilmar Laaban ja Expo Aleby] = *Opr, r* : [Wilhelm Freddie, Ilmar Laaban and Expo Aleby].
1608. „Musik Dramatik“ i MD 4/85. // *Musik Dramatik* 1986 nr. 1. (Det kom ett brev...)
 Ooperi „Barbara von Tisenhuseni“ tõlkis rootsi keelde Ilmar Laaban. Vastukaja Karin Meeritsa artiklile „Kärlek på svag is“ (MD 1985 4).
Väike lisa tordedale artiklile minu isa, Eduard Tubina, kohta ajakirjas „Musik Dramatik“ = *A small addition to the good article about my father Eduard Tubin in „Musik Dramatik“*.
1609. **Torsten Ekbohm**. Vildsint och ogarderad : [Wilhelm Freddie i Norrköping]. // *Dagens Nyheter* 21. V 1986, nr. 134, s. 4. (Kultur. Konst).
Metsik ja kahjutu : [Wilhelm Freddie Norrköpingsis] = *Wild and harmless* : [Wilhelm Freddie in Norrköping].
1610. **Sune Nordgren**. Arla mal bina : [Ilmar Laaban 30 år i svensk kultur]. // *Dagens Nyheter* 25. VII 1986, nr. 197, s. 4. (Kultur).
Arla mal bina : [Ilmar Laaban 30 aastat rootsi kultuuris] = *Arla mal bina* : [Ilmar Laaban's 30 years in Swedish culture].
 Vt. 17, 1105, 1108, 1114
1611. Exilord : [Ilmar Laabans bok har publicerad i 1957]. // *Dagens Nyheter* 2. VIII 1986, nr. 206, s. 12.
Pagulussõna : [Ilmar Laabani raamat ilmus 1957] = *Exile Word* : [Ilmar Laaban's book was published in 1957].

1987

1612. Ilmar Laaban : [beskrivning-biography]. // Poesidagen 1987. Skandalisk poesi : programm. Stockholm : Moderna Museet - Författarcentrum, 1987. S. 8.
Ilmar Laaban : [lühiseloostus-biograafia] = *Ilmar Laaban* : [a short description-biography].
1613. **[Sune Nordgren]**. Kommentarer : [kort om konkret dikt-översättning]. // *Två tecken* : en antologi med svensk poesi och bildkonst / sammanställd av Sune Nordgren. Stockholm : FIB:s lyrikklubb, 1987. S. [82]. Allk.: S. N.
Kommentaariid : [lühidalt antud luuletõlkest] = *Commentaries* : [shortly about the translation of a certain poem].
 Vt. 156

1614. **Börje Sandelin** od. **Sune Nordgren**. [Något av en motpol... : också om Ilmar Laaban]. // *Två tecken : en antologi med svensk poesi och bildkonst / sammanställd av Sune Nordgren*. Stockholm : FIB:s lyrikklubb, 1987. S. 14.
[Midagi vastaspooluse sarnast... : ka Ilmar Laabanist] = [Something like the opposite... : also about Ilmar Laaban].
1615. **Peder Alton**. Exakta drömmar : [konstnär Franco Leidi : också om Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter* 28. III 1987, nr. 85, s. 4. (Kultur).
Täpsed unenäod : [kunstnik Franco Leidi : ka Ilmar Laabanist] = Exact Dreams : [artist Franco Leidi : also about Ilmar Laaban].
1616. **Camilla Lundberg**. Nu våras det för den svenska musiken : [„Svensk Musikvår 1987“ : också om Ilmar Laaban]. // *Expressen* 1. IV 1987, nr. 89, s. 4. (Kultur).
Nüüd on rootsi muusikas kevad : [„Rootsi Muusikailm 1987“ : ka Ilmar Laabanist] = It is Spring now in Swedish Music : [„Swedish Musicworld 1987“ : also about Ilmar Laaban].
1617. **Camilla Lundberg**. Nilsson, en Mendelssohn : [kompositör Bo Nilsson : också om Ilmar Laaban]. // *Expressen* 7. IV 1987, nr. 93, s. 4. (Kultur).
Nilsson, üks Mendelssohn : [helilooja Bo Nilsson : ka Ilmar Laabanist] = Nilsson, a Mendelssohn : [composer Bo Nilsson : also about Ilmar Laaban].

1988

1618. **Bengt-Erik Hedin**. Ilmar Laaban. Poesi : [Skrifter ; 1] : [annotation för bibliotekar]. S. I. : S. n., 1988. 1 S.
Ilmar Laaban. Luule : [Teosed ; 1] : [annotatsioon raamatukogudele] = Ilmar Laaban. Poetry : [Works ; 1] : [annotation for libraries].
1619. [**Sune Nordgren**]. Franco Leidi. Teckningar I–III : Tre delar i box : [Kopparstick ; Teckningar I–III ; Teckningar del III (separat) : också om Ilmar Laaban]. // *Konstböcker*. Åhus : Kalejdoskop, 1988. S. 5.
Franco Leidi. Joonistused I–III : kolm osa karbis : [Vasknöel ; Joonistused I–III ; Joonistused III (eraldi) : ka Ilmar Laabanist] = Franco Leidi. Drawings I–III : Three Volumes in a Box : [Copper-plate ; Drawings I–III ; Drawings III (separately) : also about Ilmar Laaban].
1620. [**Sune Nordgren**]. Ilmar Laaban. Samlade skrifter I–V : [lägga till volymerna som har skrivits ut talas om volymen „Om Ilmar Laaban“]. // *Konstböcker*. Åhus : Kalejdoskop, 1988. S. 14. (Backlist).
Ilmar Laaban. Kogutud teosed I–V : [ilmunud on köidet I–IV, planeeritakse V köidet „Ilmar Laabani kohta“] = Ilmar Laaban. Collected Works I–V : [volumes I–IV have been published, Volume V „About Ilmar Laaban“ is planned].

1621. **Bo Nordstrand.** Ilmar Laaban. Om litteratur : [Skrifter ; 2] : [annotation för bibliotekar]. S. l. : S. n., 1988. 1 S.
Ilmar Laaban. Kirjandusest : [Teosed ; 2] : [annotatsioon raamatukogudele] = Ilmar Laaban. About Literature : Works ; 2] : [annotation for libraries].
1622. **Alvar Modin.** Ilmar Laaban. Om musik : [Skrifter ; 4] : [annotation för bibliotekar]. S. l. : S. n., 1988. 1 S.
Ilmar Laaban. Muusikast : [Teosed ; 4] : [annotatsioon raamatukogudele] = Ilmar Laaban. About Music : [Works ; III] : [annotation for libraries].
1623. Ilmar Laaban : [biografiska notiser]. // Ilmar Laaban 9. II 1988
Hägringenis. Hägringen : S. n., 1988. S. [2].
Ilmar Laaban : [eluloolised märkmed] = Ilmar Laaban : [lexicon-article].
1624. **Sören Engblom.** Som att gå i en Uppslagsbok : [bok „Valand 1947–1955“ : också om Ilmar Laaban]. // *Expressen* 6. VI 1988, nr. 151, s. 5. (Kultur. Konst).
Justkui käia teatmeteoses : [raamat „Valand 1947–1955“ : ka Ilmar Laabanist] = Like a Visit to a Reference Book : [book „Valand 1947–1955“ : also about Ilmar Laaban].
1625. **Tommy Olofsson.** Ilmar Laaban samlad : [Skrifter ; I–IV]. // *Svenska Dagbladet* 1. VII 1988, nr. 175, s. 13. (Boklådan).
Kogutud Ilmar Laaban : [Teosed ; I–IV] = Collected Ilmar Laaban : [Works ; I–IV].
1626. **Frank Kusån.** En verklig ungdomens förförare : [Ilmar Laaban. Skrifter I–II]. // *Vestmanlands Läns Tidningen* 6. VII 1988, nr. 155, s. 6. (Kultur).
Tõeline nooruse ahvatleja : [Ilmar Laaban. Teosed I–II] = A Real Seducer of Youth : [Ilmar Laaban. Works I–II].
1627. **Elisabeth Nordgren.** En estnisk surrealist : [Ilmar Laaban. Skrifter I–IV]. // *Hufvudstadsbladet* 20. VII 1988, nr. 192, s. 3. (Kultur). (Kultuur). (Culture).
Üks eesti sürrealist : [Ilmar Laaban. Teosed I–IV] = An Estonian Surrealist : [Ilmar Laaban. Works I–IV].
Vt. 1127
1628. **Boris Benulic.** Ilmar Laaban „Konsten kan fungera som en befriare“ : [Ilmar Laaban „Skifter. Om konst“ i Svensk]. // *Eskilstuna Kuriren / Strengnäs Tidningen* 21. VII 1988, nr. 167, s. 20. (Kultur - Fria ord).
Ilmar Laaban „Kunst võib toimida vabastajana“ : [Ilmar Laaban „Teosed. Kunstist“ rootsi keeles] = Ilmar Laaban „Art can Function as a Liberator“ : [„Works. About Art“ by Ilmar Laaban in Swedish].
Vt. 1127
1629. **Erik Lundberg.** Fyndigt och oväntat och läsvärt om litteratur : [Ilmar Laaban „Skrifter. Om litteratur“]. // *Hallandsposten* 30. VIII 1988,

- nr. 201, s. 4. (Kultur. Böcker).
Naljakalt ja ootamatult ja lugemist väärivalt kirjandusest : [Ilmar Laaban „Teosed. Kirjandusest“] = Funny and unexpected and readable ideas about literature : [Ilmar Laaban. Works. About Literature].
1630. **Bo Borg.** Poeten som skyr det ytliga : [Ilmar Laaban. Skrifter I–IV]. // *Norrköpings Tidningar* 6. IX 1988, nr. 207, s. 5. (Kultur).
Luuletaja, kes väldib pealiskaudset : [Ilmar Laaban. Teosed I–IV] = The Poet who Avoids Perfunctoriness : [Ilmar Laaban. Works I–IV].
1631. En outsider i central roll : [artikel om Ilmar Laaban „Skrifter I–IV“ publicerade 12. IX 1988]. // *Dagens Nyheter* 11. IX 1988, nr. 277, s. 2. (DN i morgon).
Autsaider keskses rollis : [artikkel Ilmar Laabani „Teosed I–IV“ kohta ilmub 12. IX 1988] = An Outsider in a Central Role : [an article about Ilmar Laaban's „Works I–IV“ will be published 11. X 1988].
 Vt. 1632
1632. **Torsten Ekbohm.** En outsider som dras till det extrema : [Ilmar Laaban. Skrifter I–IV]. // *Dagens Nyheter* 12. IX 1988, nr. 278, s. 4. (Kultur - en ny bok).
Autsaider, keda tõmbab ekstreemsus : [Ilmar Laaban. Teosed I–IV] = An Outsider Who is Drawn to the Extreme : [Ilmar Laaban. Works I–IV].
 Vt. 1631
1633. **Arne Säll.** Estniskt från Åhus : [Ilmar Laaban. Skrifter I–IV]. // *Studie kamraten* 1988, nr. 6 (december), s. 21.
Eestilikku Åhusist : [Ilmar Laaban. Teosed I–IV] = Something Estonian-Like from Åhus : [Ilmar Laaban. Works I–IV].
1634. **Poul Borum.** Här är mina favoriter : [Ilmar Laaban. Poesi]. // *Aftonbladet* 6. XII 1988, nr. A334, s. 4–5. (Kultur).
Siin on minu lemmikud : [Ilmar Laaban. Luule] = Here are my Favourites : [Ilmar Laaban. Poetry].
1635. **Magnus Eriksson.** Två gånger fenomenet Ilmar Laaban : Den framsynte kritiken : [Ilmar Laaban. Skrifter. Om Litteratur]. // *Kvällsposten* 6. XII 1988, nr. 333, s. 4. (Kultur).
Fenomen Ilmar Laaban kaks korda : Ettenägelik kriitik : [Ilmar Laaba. Teosed. Kirjandusest] = Twice the Phenomenon of Ilmar Laaban : The Foresightful Critic : [Ilmar Laaban. Works. About Literature].
1636. **Inga Henie.** Den brokige konstvetaren : [om Ilmar Laaban]. // *Kvällsposten* 6. XII 1988, nr. 333, s. 4. (Kultur).
Kirev kunstiteadlane : [Ilmar Laabanist] = A Colorful Art Historian : [about Ilmar Laaban].

1989

1637. **Folke Lalander.** Wilhelm Freddie og Sverige i perioden 1944–50 = Wilhelm Freddie et la Suède la période 1944–50 : [också om Ilmar Laaban]. // Freddie. Stockholm : Statens Museum for Kunst, 28. VIII – 22. X 1989 ; Stockholm : Liljevalchs 17. XI 1989 – 7. I 1990 : [katalog]. Stockholm : S. n., 1989. S. [82–83].
Wilhelm Freddie ja Rootsi ajavahemikul 1944–50 : [ka Ilmar Laabanist] = Wilhelm Freddie and Sweden in the Period 1944–50 : [also about Ilmar Laaban].
1638. [**Sune Nordgren**]. Ilmar Laaban x 5. Samlade skrifter i fem bänd [Skrifter ; I–V]. // Konstböcker från Kalejdoskop. Åhus : Kalejdoskop, 1989. S. 6.
Lisaks ilmunud raamatutele reklaamitakse 5. köidet „Ilmar Laabani kohta“.
Ilmar Laaban x 5. Kogutud teosed viies köites [Teosed ; I–V] = Ilmar Laaban x 5. Collected Works in 5 Volumes : [Works ; I–V].
1639. **Åke Nylinder.** Recension : Om litteratur. // Horisont 1989, nr. 1, s. 90–91.
Arvustus: Ilmar Laaban. Om litteratur. (Skrifter ; 2). Åhus : Kalejdosko, 1988.
1640. **Göte Nilsson.** En tät, kunskapsmättad prosa : [Ilmar Laaban samlade verke]. // *Gotlands Tidningar* 9. I 1989, nr. 7, s. [7]. (till vardags).
Tihe, teadmisi täis proosa : [Ilmar Laaban kogutud teosed] = A Dense, Saturated Prose : [Collected works by Ilmar Laaban].
1641. **Åke Nylinder.** Recension : Om konst. // Horisont 1989, nr. 3, s. 102–103.
Arvustus: Ilmar Laaban. Om konst. (Skrifter ; 3). Åhus : Kalejdoskop, 1988.
1642. **Kristina Mezei.** Rika bilder som lyfter : [Walter Valentini grafik, reliefer : också om Ilmar Laaban]. // *Vestmanlands Läns Tidningen* 12. IV 1989, nr. 84, s. 6. (Kultur. Konst).
Rikkad pildid, mis tõstavad : [Walter Valentini graafika, reljefid] : [ka Ilmar Laabanist] = Rich Images That Lift : [Walter Valentini's graphics, reliefs] : [also about Ilmar Laaban].
1643. **Tuva Korrström.** „Åren gapskrattar i flykten“ : [också om Ilmar Laaban]. // *Hufvudstadsbladet* 21. V 1989, nr. 133, s. 14. (Kultur).
„Aastad irvitavad põgenedes...“ : [ka Ilmar Laabanist] = „The Years Smirk in the Flight...“ [also about Ilmar Laaban].
1644. **Håkan Attius.** En särpling på svensk botten : [också om Ilmar Laaban]. // *Västerbottens-Kuriren* 7. VI 1989, nr. 127, s. 3. (Kultur & debatt).
Eraklane rootsi põhjal : [ka Ilmar Laabanist] = A Weirdo on Swedish Soil : [also about Ilmar Laaban].

1645. [Recension] : Ilmar Laaban – Litteratur ; Kunst ; Poesi ; Musik. (Skrifter ; I–IV). // *Kvicksand* 1989, nr. 1 (Augusti), s. 53. (Teknisk Översyn).
[Arvustus] : Ilmar Laaban – Kirjandus ; Kunst ; Luule ; Muusika (Teosed ; I–IV) = [a review] : Ilmar Laaban – Literature ; Art ; Poetry ; Music (Works ; I–IV).
1646. Är den evige avangardisten : [rr P1 15:00 : Ilmar Laaban]. // *Helsingborgs Dagblad* 24. XII 1989, nr. A349, s. 41. (Radio-Tv-Guiden).
On igavene avangardist : [rr P1 15:00 : Ilmar Laaban] = He Is a Permanent Avant-gardist : [rr P1 3 pm : Ilmar Laaban].

1990

1647. **Anna-Lisa Sahlström.** Om inte av lust, så av förtvivlan : rapport från en lyrikvecka : [också om Ilmar Laaban]. // *Horisont* 1990, no. 2–3, s. 40–45.
 1989. aastal esines Sollefteås Hallstabergetis teiste seas Ilmar Laaban. *Kui mitte ihast, siis meelegeidest : reportaaz luulenädalast = If not about desire, then about despair : a report on poetry week.*
1648. **Magnus Haglund.** Poeten, essäisten och översättaren Ilmar Laaban : Den anarkistiske aristokraten. // *Göteborgs-Posten* 10. IV 1990, nr. 98, s. 4. (Kultur).
Luuletaja, esseist ja tõlkija Ilmar Laaban : anarhistlik aristokraat = Poet, Essayist and Writer Ilmar Laaban : An Anarchistic Aristocrate.
1649. **Sören Engblom.** Folkhemskitsch : [också om Ilmar Laaban]. // *Expressen* 27. IV 1990, nr. 113, s. 4. (Kultur).
Rahva vaimu-kitš : [ka Ilmar Laabanist] = Peoples' Kitsch : [also about Ilmar Laaban].
1650. **Kerstin Hansson.** Kulturellt föredrag i Rydal : [också om Ilmar Laaban]. // *Markbladet* 20. IX 1990, s. 16. (Kultur. Bok. Utställning).
Kultuuriloeng Rydalis : [ka Ilmar Laabanist] = Cultural Lecture in Rydal : [also about Ilmar Laaban].
1651. **Crispin Ahlström.** Endre Nemes in på livet : [också om Ilmar Laaban]. // *Göteborgs-Posten* 30. XI 1990, nr. 325, [s. 48]. (Kulturfredag).
Endre Nemes läheb ellu sisse : [ka Ilmar Laabanist] = Endre Nemes Enters Life : [also about Ilmar Laaban].

1991

1652. [**Kristiina Hellström**]. Om källorna : Ilmar Laaban : [lexikon artikel]. // Monumentparken i Tallinn : Examarbete i landskaparkitektur / **Kristiina Hellström.** [Stockholm] : [ALNARP], 1991. S. 6.
Lätteist : Ilmar Laaban : [leksikoniartikkel] = About Sources : Ilmar Laaban : [lexicon-article].

1653. [**Kristiina Hellström**]. Ilmar Laaban : Sovjetkonsten ett borgerligt arv : [sovjetkonst 1920–1950] : [citat från Ilmar Laaban's artikel]. // Monumentparken i Tallinn : Examarbete i landskaparkitektur / **Kristiina Hellström**. [Stockholm] : [ALNARP], 1991. S. 8.
Ilmar Laaban : Nõukogude kunst on kodanlik pärand : [nõukogude kunst 1920–1950] : [tsitaat Ilmar Laabani artiklist] = Soviet Art is a Bourgeois Heritage : [Soviet art 1920–1950]: [quotation from Ilmar Laaban's article].

1992

1654. **Anni Soutkari**. Laaban, Ilmar : [biografi]. // Lexikon över estniska författare i Sverige. Borås : Immigrant-institutet, 1992. S. 38–39.
Laaban, Ilmar : [biograafia] = [biography].
1655. **Erica Mattson**. Estnisk poet kämpar mot antisemitism i sett hemland : [Ilmar Laaban „Judendomen i Estland – en hotad tillgång“]. // *Dagens Nyheter* 14. I 1992.
Eesti luuletaja võitleb antisemitismiga oma kodumaal : [Ilmar Laabani ettekandest „Juutlus – ohustatud ressurs“ (juudimõrvadest II maailmasõja ajal)] = Estonian Writer Fights against Anti-Semitism in his Homeland : [about Ilmar Laaban's report „Judaism – Endangered Resource“ (about murders of Jews during World War II)].
1656. **Clemens Poellinger**. Kärlek och hat i workout för sadomasochister : [Franco Leidi's utställning i Stockholm ; också om Ilmar Laaban]. // *Svenska Dagbladet* 11. IX 1992, nr. 247, s. 9.
Armastus ja vihkamine sadomasohistide treeningul : [Franco Leidi näitus Stockholmis, ka Ilmar Laabanist] = Love and Hate in the Workout for Sadomasochists : [Franco Leidi's exhibition in Stockholm : also about Ilmar Laaban].

1993

1657. [**Tomas Forser**]. Den lekfulle Laaban : [längere om Ilmar Laaban och anagram om Öyvind Fahlström]. // Den Svenska Litteraturen. Medieälderns litteratur. Stockholm : BonnierFakta Bokförlag AB, 1993. S 149. Allk.: TF.
Mänglev Laaban : [Ilmar Laabanist ja anagramm Öyvind Fahlströmist] = The Trifling Laaban : [about Ilmar Laaban and an anagram about Öyvind Fahlström].
1658. Poeten dold i bilden : [Ilmar Laaban var en redaktör i *Salamander*]. // Den Svenska Litteraturen : Medieälderns litteratur. Stockholm : BonnierFakta Bokförlag AB, 1993. S. 69.
Pilti peidetud poeet : [Ilmar Laaban oli üks Salamandri toimetajaid] = [The Poet Hidden in the Picture : [Ilmar Laaban was one of the editors of the journal Salamander].

1659. **Lasse Söderberg**. Inledning : [också om Ilmar Laaban]. // Ögats läppar slutter sig : Surrealism i svensk poesi. Stockholm : FIB:s, 1993. (Lyrikklubbs bibliotek ; 261). S. 9, 11.
Sissejuhatus : [ka Ilmar Laabanist] = Preface : [also about Ilmar Laaban].
1660. **Gitta Magnell**. Spänningen uppstår i det nya : [konstnär Edvard Derket ; poesi av Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter På Stan* 13.–19. II 1993, nr. 42, s. 25.
Uues tekib pinge : [kunstnik Edvard Derket ; luulet Ilmar Laaban] = Excitement Arises in the New : [artist Edvard Derket ; poetry by Ilmar Laaban].
1661. **Gitta Magnell**. Konststart som skrider över gränserna. Lekfullt med ord och ljud : [också om Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter På Stan* 30. IV – 7. V 1993, nr. 116, s. 6. (Ljudpoesi).
Piire ületav kunstivorm. Mänglevalt sõnade ja heliga : [ka Ilmar Laabanist] = Art Form that Transcends Borders. Playful with Words and Sounds : [also about Ilmar Laaban].
1662. **Bertil Lindström**. Njutbar bok om Gudrun Åhlberg : [Jan Linder „Gudrun Åhlberg“ : också om Ilmar Laaban]. // *Borås Tidning* 5. V 1993, nr. 120, s. 5. (Kultur. Litteratur).
Nauditav raamat Gudrun Åhlbergist : [Jan Linder „Gudrun Åhlberg“ : ka Ilmar Laabanist] = Enjoyable Book about Gudrun Åhlberg : [Jan Linder „Gudrun Åhlberg“ : also about Ilmar Laaban].
1663. **Helena Lindblad**. Nytt intresse för ljudpoesi : [också om Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter* 6. V 1993, nr. 121, s. B5. (Kultur & Nöjen).
Uus huvi kõlaluule vastu : [ka Ilmar Laabanist] = The New Interest in Sound-Poetry : [also about Ilmar Laaban].
1664. **Christer Duke**. Fantasins fartyg möter bokens änge : [estniska surrealist i Södertälje : [också om Ilmar Laaban]. // *Länstidningen Södertälje* 3. IX 1993, nr. 170, s. 23. (Kultur). (Det händer i Konsthallen).
Fantaasialaev kohtub raamatuingliga : [eesti sürrealistid Södertäljes ; ka Ilmar Laabanist] = The Fantasy Ship Meets the Book's Angel : [Estonian surrealists ; also Ilmar Laaban].
1655. **Åsa Wall**. Picasso sedd med nytvättade ögon : [också om Ilmar Laaban]. // *Svenska Dagbladet* 19. X 1993, nr. 283, s. [23]. (På plats).
Picasso läbi värskelt pestud silmade : [ka Ilmar Laabanist] = Picasso Seen with Freshly Washed Eyes : [also about Ilmar Laaban].

1994

1666. **Teddy Hultberg**. Från hätila ragulpr på fåtskliaben till hej tatta gorem! Kronologia över 40 års text-ljud konst [också om Ilmar Laaban]. // Fylkingen : Ny musik & intermediakonst. Stockholm : Fylkingen Förlag, 1994. S. 62, 65, 68.

- Alates kirglikust ragulprist kaluriklubis kuni hej tatta goremini! Üle 40 aasta teksti-helikunsti kronoloogiat : [ka Ilmar Laabanist] = From Hectic Ragules at the Fishing Club to Hello Gorem! Chronology of more than 40 Years of Text-Sound Art : [also about Ilmar Laaban].*
1667. Ilmar Laaban : [Ilona Kohrtz stipendium]. // *Dagens Nyheter* 25. II 1994, nr. 54, s. A16. (Namn och nytt).
Ilmar Laaban : [Ilona Kohrtzi stipendium] = Ilmar Laaban : [Ilona Kohrtz scholarship].
1668. **Peter Luthersson.** Ljuddikt med doft av svavel : [om ett besök på ett surrealistiskt kafé ; om ljuddikt : [också om Ilmar Laaban]. // *Svenska Dagbladet* 3. VI 1994, nr. 147, s. [19]. (Kultur. Sport. Idag).
Heliluulet väävlilöhnaga : [külaskäigust sürrealistide kohvikusse ; häälutusest : ka Ilmar Laabanist] = Sound-Poetry with the Smell of Sulphur : [about visiting a surrealists' café ; about sound poetry and Ilmar Laaban].
1669. **Sylvia Kadri.** „Sinnenas utlevelse är vad det handlar om“ : [också om Ilmar Laaban]. // *Vestmanlands Läns tidning* 17. XI 1994, nr. 267, s. 6. (Kultur).
„See puudutab meelte väljaelamist“ : [ka Ilmar Laabanist] = „It Is All About the Sensory Experience“ : [also about Ilmar Laaban].

1995

1670. Ilmar Laaban : Biografiska notiser. // *Världen i Sverige : En internationell antologi / av Madeleine Grive och Mehmed Uzun.* Stockholm : En bok för alla AB, 1995. S. 403.
Ilmar Laaban : eluloolised märkmed = Ilmar Laaban : biographical notes.
1671. **Bernt Olsson, Ingemar Algulin.** Modernismen introduceras : [också om Ilmar Laaban]. // *Litteraturens historia i Sverige.* Fjärde upplagan. Stockholm : Norstedts Förlag 1995. S. 414.
Tutvustatakse modernismi : [ka Ilmar Laabanist] = Introducing Modernism : [also about Ilmar Laaban].
1672. **Tomas Löfström.** Världslitteratur i Sverige : [„Världen i Sverige“ : också om Ilmar Laaban]. // *Sydsvenska Dagbladet* 27. IV 1995, nr. 113, s. A4. (Kultur. Boken).
Maailmakirjandus Rootsis : [„Maailm Rootsis“ : ka Ilmar Laabanist] = World Literature in Sweden : [„The World in Sweden“ : also about Ilmar Laaban].
1673. **Christina Palmring.** Före och efter Fahlström : [Öyvind Fahlström : också om Ilmar Laaban]. // *Göteborgs-Posten* 7. VII 1995, nr. 180, s. 34. (Kultur).
Enne ja pärast Fahlströmi : [Öyvind Fahlström : ka Ilmar Laabanist] = Before and after Fahlström : [Öyvind Fahlström : also about Ilmar Laaban].

1674. **Teddy Brunius**. Sven Inge De Monér : [också om Ilmar Laaban]. // Göteborg : Galleri Victoria. Okt. S. I. : S. n., 1995.
Sven Inge De Monér : [ka Ilmar Laabanist] = [also about Ilmar Laaban].
1675. **Poul Borum**. Årets lyrik : Gunnar Björling – och åttio andra : [Mehmed Uzun och Madeleine Grive „Världens i Sverige“ äckso : [också om Ilmar Laaban]. // *Aftonbladet* 11. XII 1995, nr. 345, s. 4–5. (Kultur).
Aasta luule : Gunnar Björling – ja kaheksakümmend teist : [ka Mehmed Uzun ja Madeleine Grive „Världens i Sverige“ : ka Ilmar Laabanist] = Poetry of the Year : Gunnar Björling – and eighty others : [also Mehmed Uzun and Madeleine Grive „The World in Sweden“ : also about Ilmar Laaban].

1996

1676. **Jonas Ellerström**. [Ilmar Laaban, 11 December]. // Författaralmanacka. Etthundra porträtt i ord och bild / text: Jonas Ellerström ; bild: Andrzej Ploski. Stockholm : Carlssons, 1996. S. 123.
[Ilmar Laaban, 11. detsember] = [Ilmar Laaban, 11 December].
1677. **Torsten Ekbo**m. Sånt kan göra själv, sa Jackson Pollock. Torsten Ekbo om surrealisternas segertåg och nederlag i USA, Sverige och på Påskön : [Martica Sawin. „Surrealism in Exile and Beginning of the New York School“] : [också om Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter* 24. II 1996, nr. 53, s. B3. (Kultur).
Seda võin ma ise ka teha, ütles Jackson Pollock. Torsten Ekbo mürrealistide võidukäigust ja lüüa saamisest USA-s, Rootsis ja Lihavõtte-saartel : [Martica Sawin. „Surrealism in Exile and Beginning of the New York School“ : ka Ilmar Laabanist] = I can do it also Myself - said Jackson Pollock. Torsten Ekbo about Surrealists' Triumph and Defeat in the USA, Sweden and Easter Island : [Martica Sawin. „Surrealism in Exile and the Beginning of the NEW York School“ : [also about Ilmar Laaban].
1678. **Mats B.** Madhat Ali, kurdisk kosmopolit i Stockholm : „Jag vill måla noll“ : [också om Ilmar Laaban]. // *Kulturrådet* 1996, nr. 2–3, s. [5–7].
Madhat Ali, kurdi kosmopoliit Stockholmis : „Tahan maalida nulli“ : [ka Ilmar Laabanist] = Madhat Ali, a Kurd Cosmopolite in Stockholm : „I Wold Like to Paint the Zero“ : [also about Ilmar Laaban].
1679. **Lech Rzewuski**. Ilmar Laaban – surrealistisk pionär i Sverige – 75 år firades på Liljevalchs Konsthall. Hyllning till Ilmar Laaban. // *Invandraren* 1996, nr. 2–4, s. 11.
Rootsi sürrealismi teerajajaid Ilmar Laaban pühitses 75. sünnipäeva Liljevalchsi Kunstihallis = Ilmar Laaban – the Initiator of Surrealism in Sweden – 75 in Liljevalchs Arthall. Austusavalduis Ilmar Laabanile = A Tribut to Ilmar Laaban.

1680. **Teddy Hultberg.** Nedslag i det ljudpoetiska landskapet : [också om Ilmar Laaban]. // *Granslöst* 1996, nr. 3, s. 26–30.
Allatulekud kõlaluulemaastikus : [ka Ilmar Laabanist] = Impact in the Sound Poetical Landscape : [also about Ilmar Laaban].
1681. **Mia Berner.** En bardval i litteraturfloden : [„Författaralmanacka“ : också om Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter* 12. XI 1996, nr. 308, s. B2.
Bardvaal kirjandusejões : [„Kirjanikealmanahh“ : ka Ilmar Laabanist] = The Bardval in the River of Literature : [„Writers’-Almanac“ : also about Ilmar Laaban].
1682. **Teddy Hultberg.** Intro till Ilmar Laabans palindromer. // *Pequod* 1996, December, s. 53–55.
Sissejuhatus Ilmar Laabani palindroomidesse = Introduction into Ilmar Laaban’s Palindroms.
1683. Medverkande i sjuttonde numret av *Pequod* : [Sune Nordgren och Teddy Hultberg skrev om Ilmar Laaban]. // *Pequod* 1996, December, s. 115.
Pequod seitsmenda numbri kaastöölisi : [Sune Nordgren ja Teddy Hultberg kirjutasid Ilmar Laabanist] = Collaborators in the Seventh Number of the Pequod : [Sune Nordgren and Teddy Hultberg wrote about Ilmar Laaban].
1684. **Sune Nordgren.** Ilmar Laaban. // *Pequod* 1996, December, s. 42–43.
Ilmar Laaban = Ilmar Laaban.
1685. **Lasse Söderberg.** Ilmar Laabans tystnad. // *Pequod* 1996, December, s. 57–63.
Ilmar Laabani vaikus = Ilmar Laaban’s Silence.
Vt. 17, 1710
1686. [Ilmar Laaban : lexikon-artikel]. // *Pequod* 1996, December, s. 43.
[Ilmar Laaban : leksikoniartikkel = Ilmar Laaban : lexicon-article].
1687. [Ilmar Laaban 75 i Liljevalchs]. // *Sydsvenska Dagbladet* 6. XII 1996, nr. 332, s. [4]. (Sydsvenska Dagbladet City).
[Ilmar Laaban 75 Liljevalchsis] = [Ilmar Laaban 75 in Liljevalchs].
1688. **Torsten Ekbohm.** Vaska guld ur skärp. André Bretons roman „Nadja“ är ett experiment före sin tid : [också om Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter* 19. XII 1996, nr. 345, s. B2.
Vööst kulda välja pesta. André Bretoni romaan „Nadja“ on tänastegi kriteeriumide järgi eksperimenteeriv : [ka Ilmar Laabanist] = Wash Gold from a Belt. André Breton’s Novel „Nadja“ is an Experiment Ahead of Its Time : [also about Ilmar Laaban].
1689. **Sverker Lenas.** Määooopaaiiaapäääähoo! : [Ilmar Laaban 75 – Liljevalchs konsthall]. // *Dagens Nyheter* 20. XII 1996, nr. 346, s. B2. (Kultur).
Vt. 1276, 1406

1997

1690. Ilmar Laabans dag : [program i biocafé Tellus]. // Kulturföreningen TELLUS : programm, 1997 : (oktober ; festivaler MM). Hägersten : Tellus, 1997.
Ilmar Laabani päev : [kohvikino „Tellus“ programm] = The Day of Ilmar Laaban : [programme of the café-cinema „Tellus“].
1691. **Joel Ohlsson.** Modernistiska jubilarer : [*Pequod* – Breton, Artaud, Laaban]. // *Arbetet Nyheter* 11. I 1997, s. 4. (Kultur. Lördag).
Modernistlikud juubilarid : [Pequod – Breton, Artaud, Laaban] = Modernist Heroes of the Day : [Pequod – Breton, Artaud, Laaban].
Vt. 1682–1686
1692. **Carl-Michael Edenberg.** Ut på gatorna med er! (roman André Breton „Nadja“) : [också om Ilmar Laaban]. // *Aftonbladet* 19. I 1997, nr. A19, s. 4. (Kultur. Roman).
Minge tänavale! : (André Breton'i romaan „Nadja“ : [ka Ilmar Laabanist] = Get to the Streets! (the novel „Nadja“ by André Breton) : [also about Ilmar Laaban].
1693. **Carl-Michael Edenberg.** Jubileum eller begravningskaffe? : [*Pequod* Dec 1996 : Laaban – 75]. // *Aftonbladet* 19. I 1997, nr. A19, s. 4. (Kultur. Nyhet).
Juubel või matusekohv? = A Jubilee or a Funeral Coffee?
Vt. 1682–1686
1694. **Sverker Lenas.** Breton retar apetiten : [*Pequod* Dec 1996 : Laaban – 75]. // *Dagens Nyheter* 24. I 1997, nr. 22, s. B2. (Kultur).
Breton äratab isu = Breton Whets your Appetite.
Vt. 1682–1686
1695. **Gabriella Håkansson.** Ambitiöst och snyggt : [*Pequod* Dec 1996 : Laaban – 75]. // *Helsingborgs Dagblad* 24. I 1997, nr. A22–B19, s. 24. (Kultur. Tidskrifter).
Ambitsioonikalt ja kenasti = Ambitiously and Nicely.
Vt. 1682–1686
1696. **Joel Ohlsson.** Levande lyrik : [främmande kulturer i Sverige]. // *Arbetet Nyheter* 12. II 1997, s. 4. (Kultur. Onsdag).
Elav lüürika : [võõrad kultuurid Rootsisis] = Living poetry : [alien cultures in Sweden].

1998

1697. **Leif Nylén.** Ett annat 50-tal : [också om Ilmar Laaban]. // **Leif Nylén.** Den öppna konsten : Happenings instrumental teater, konkret poesi och andra gransöverskridningar i det svenska 60-talet. [Stockholm] : Sveriges Allmänna Konstförening, 1998. S. 45.

- Ühed teised 50–ndad* : [ka Ilmar Laabanist] = *The other Fifties* : [also about Ilmar Laaban].
1698. **Jesper Olsson**. Bord, hyllor och radikala artefakter : Öyvind Fahlström och den konkreta poesin. // *Ord och bild* 1998, nr. 1–2, s. 13, 22 + CD.
Lauad, riulid ja radikaalsed kunstisündmused : Öyvind Fahlström ja konkreetluule : [ka Ilmar Laabanist] = *Tables, Shelves and Radical Artefacts* : Öyvind Fahlström and Concrete Poetry. [also about Ilmar Laaban].
1699. **Jörgen Gassilewski**. Bobb : Om Öyvind Fahlströms diktning : [också om Ilmar Laaban]. // *Ord och bild* 1998, nr. 1–2, s. 31 + CD.
Bobb : Öyvind Fahlströmi luuletamiset : [ka Ilmar Laaban] = *Bobb* : About Öyvind Fahlström's Composing Poetry : [also about Ilmar Laaban].
1700. **Carl-Michael Edenborg, Mattias Forshage**. Fahlström, Sade och surrealismen : „Sakta börjar hela mitt huvud tala ...“ : [också om Ilmar Laaban] // *Ord och bild* 1998, nr. 1–2, s. 45–48 + CD.
Fahlström, Sade ja sürrealism : „Tasa hakkab kogu mu pea rääkima“ : [ka Ilmar Laabanist] = *Fahlström, Sade and Surrealism* : „Silently my Head Starts to Speak“ : [also about Ilmar Laaban].
1701. **Jarl Hammarberg, Jarlo Martelmonto**. „Men också inom poesin återstår allt att göra“ : [också om Ilmar Laaban]. // *Ord och bild* 1998, nr. 1–2, s. 71 + CD.
„Aga ka luules on kõik veel teha“ : [ka Ilmar Laabanist] = „There is so much more to do in Poetry“ : [also about Ilmar Laaban].
1702. **Teddy Hultberg**. „I stormen av kvitter i mänskligt mjöl“ : Några teman i Öyvind Fahlströms radiokonst : [också om Ilmar Laaban]. // *Ord och bild* 1998, nr. 1–2, s. 74–75, 89–90 + CD,
„Inimjahu sädina tormis“ : mõned teemad Öyvind Fahlströmi raadiokunstis : [ka Ilmar Laabanist] = „In the Storm of Twitter in Human Flour“ : Some Themes in Öyvind Fahlström's Radio Art : [also about Ilmar Laaban].
1703. **Lars Hjelmstedt**. Öyvind Fahlströms litterära och dramatiska verk : [också om Ilmar Laaban]. // *Ord och bild* 1998, nr. 1–2, s. 140–141 + CD.
Öyvind Fahlströmi kirjanduslik ja draamalooming : [ka Ilmar Laabanist] = *Fiction and Dramas by Öyvind Fahlström* : [also about Ilmar Laaban].
1704. **Guido Zeccola**. Ordets klang och väsen : [CD med ljudpoesi av Ilmar Laaban]. // *Granslöst* 1998, nr. 4, s. 61. (Lyssnat).
Sõna kõla ja olemus : [Ilmar Laabani häälutuste CD] = *The Sound and Essence of the Word* : [CD of sound-poetry by Ilmar Laaban].
1705. **Ditta Rietuma**. Språket ett skydd för nationen : [också om Ilmar Laaban]. // *Göteborgs-Posten* 21. IV 1998, nr. 107, s. 4. (Debatt. Fria ord).
Keel kui rahvuse kaitse : [ka Ilmar Laabanist] = *Language as the Protection of the Nation* : [also about Ilmar Laaban].

1706. **Mikael van Reis.** Mjukvara för en hård värld : [också om Ilmar Laaban. // *Göteborgs-Posten* 25. IV 1998, nr. 111, s. 62. (Kultur).
Tarkvara raskesse maailma : [ka Ilmar Laabanist] = Software for a Tough World : [also about Ilmar Laaban].

1999

1707. **Teddy Hultberg.** Ovan bord och fåglar : Ljusbågen – språkliga tecknen och motiv i Öyvind Fahlströms radiokonst. [Del I–II, 1965–1966] : [också om Ilmar Laabanist]. // Öyvind Fahlström i etern - manipulera världen : Fåglar i Sverige, Den helige Torsten Nilsson : bilder & manuskript = Öyvind Fahlström on the air - manipulating the world : Birds in Sweden, The holy Torsten Nilsson : pictures & manuscripts / Teddy Hultberg. Stockholm : Sveriges Radio, 1999. S. 15, 25, 33, 35–37, 97–98, 215.
Pealpool pindu ja linde : Valguskaar – keelelised märgid ja motiivid Öyvind Fahlströmi raadio-kunstis. I–II osa, 1953–1966 = Over Worlets and Birds : the Electric Arc – linguistic devices and themes in the radio art of Öyvind Fahlström. Part I–II, 1953–1966.
Ilmar Laabanist kui sürrealistist ja Öyvind Fahlströmi sõbrast, nende kirjavahetus. Ilmar Laaban lettrismist ja Öyvind Fahlströmist = Ilmar Laaban as a surrealist and Öyvind Fahlström's friend, their correspondence. Ilmar Laaban about Lettrism and Öyvind Fahlström.
1708. **Gösta Kriland.** Det gåtfulla har ingen dörr. // Det gåtfulla har ingen dörr : sprängdikter och andra texter / Gösta Kriland ; i urval och med efterskrift av Carl-Michael Edenborg. [Lund] : Ellerströms, 1999. S. 71–73.
Möistatuslikul pole ust : [ka Ilmar Laabanist] = The Enigmatic has no Door : [also about Ilmar Laaban].
1709. **Lasse Söderberg.** Målaren Matta i Stockholm : [också om Ilmar Laabanist]. // *Gemensamma nämnare : Essäer / Lasse Söderberg.* [Lund] : Ellerströms, 1999. S. 76.
Maalija Matta Stockholmis : [ka Ilmar Laabanist] = The Painter Matta in Stockholm : [also about Ilmar Laaban].
1710. **Lasse Söderberg.** Ilmar Laaban tystnad. // *Gemensamma nämnare : Essäer / Lasse Söderberg.* [Lund] : Ellerströms, 1999. S. 117–122.
Ilmar Laabani vaikus = Ilmar Laaban's Silence.
Vt. 17, 1685
1711. **Lasse Söderberg.** Ghérasim Luca : [också om Ilmar Laaban]. // *Gemensamma nämnare : Essäer / Lasse Söderberg.* [Lund] : Ellerströms, 1999. S. 126.
Ghérasim Luca : [ka Ilmar Laabanist = also about Ilmar Laaban].
1712. **Jesper Olsson.** Ord som fysisk njutning. // *Svenska Dagbladet* 19. I 1999, nr. 17, s. 11. (Kultur. Ljudpoesi. CD).
Ilmus Ilmar Laabani raamat ja CD „Ankarkättingens slut är sångens

- början : poesi och ljudpoesi 1944–1993“.
Sõnad kui füüsiline nauding = Words as a Physical Pleasure.
Vt. 15
1713. **Evgeni Glukharev.** 1900–talets Rousseau : (om Ilmar Laaban). // *Informationsblad för Medlemmar i Stockholms Ryska Kultursällskap*, 1999, februari, s. [4–6].
20. sajandi Rousseau : (Ilmar Laabanist) = Rousseau of the 20th Century : (about Ilmar Laaban).
1714. **Peter Luthersson.** Gösta Kriland levde sin död ... : [recension] : [också om Ilmar Laabanist]. // *Svenska Dagbladet* 4. IV 1999, nr. 20, s. 20. (Kultur. Bok. Utställning).
Arvustus: Gösta Kriland. Det gåtfulla har ingen dörr : sprängdikter och andra texter. Lund : Ellerström, 1999.
Gösta Kriland elas oma surma ... : [arvustus] = Gösta Kriland Lived His Death ... : [a review].
1715. **Pia Zandelin.** Känner du igen dig? : [Lasse Söderberg „Gemensamma namnare“ : också om Ilmar Laaban]. // *Expressen* 17. VI 1999, nr. 168, s. 4. (Kultur. Litteratur).
Tunned ennast ära? : [Lasse Söderberg „Ühised nimetajad“ : ka Ilmar Laabanist] = Do You Recognize Yourself? : [Lasse Söderberg „Common Nominators“ : also about Ilmar Laaban].
1716. **Torsten Ekbohm.** En ny bok : Metamorfoos med syltburksetiketter. Lasse Söderberg återkallar det svenska 50–talets litterära underground. // *Dagens Nyheter* 19. VI 1999.
Uus raamat : Metamorfoos moosipurgetikettidega. Lasse Söderberg tuletab meelde 50–ndate rootsi kirjanduslikku undergroundi : [ka Ilmar Laabanist] = A New Book : Metamorphosis with Jam Jar Labels. Lasse Söderberg Recalls the Swedish Literary Underground of the 50s : [also about Ilmar Laaban].
1717. **Mats Gellerfelt.** Till det ensamma och tysta : [recension] : [också om Ilmar Laaban]. // *Svenska Dagbladet* 23. VI 1999, nr. 167, s. 18. (Kultur. Bok).
Arvustus: **Lasse Söderberg.** Gemensamma nämnare : essäer. Lund : Ellerström, 1999.
Üksikutele ja vaiksetele : [ka Ilmar Laabanist] = To the Lonely and Quiet : [also about Ilmar Laaban].
1718. **Birgitta Sternberg.** Ränderna går aldrig ur : [recension] : [också om Ilmar Laaban]. // *Aftonbladet* 1. IX 1999, s. 5. (Kultur. Paris. Poesi. 50–tal).
Arvustus: **Lasse Söderberg.** Gemensamma nämnare : essäer. Lund : Ellerström, 1999.
Protsente pole eales liiast : [ka Ilmar Laabanist] = Nothing Bears too Big Interest : [also about Ilmar Laaban].

1719. **Mikael Strömberg**. Ordknådaren : [Ilmar Laaban's CD]. // *Aftonbladet* 1. IX 1999, s. 5. (Kultur. Musik. Poesi).
Sõnasõtkuja : [Ilmar Laabani CD] = Wordkneader : [CD by Ilmar Laaban].
1720. **Johannes Cornell**. Växelspel mellan film och musik : [grupp Gush ; också om TV-film om Ilmar Laaban]. // *Dagens Nyheter* 6. IX 1999, s. B3. (Film).
Mäng filmi ja muusika vahel : [grupp Gush ; ka telefilmist Ilmar Laabanist] = Interplay Between Film and Music : [group Gush ; also about a TV-film about Ilmar Laaban].
1721. **Jesper Olsson**. Renässans för multimannen Fahlström : [också om Ilmar Laaban]. // *Svenska Dagbladet* 16. XI 1999, nr. 311, s. 15. (Kultur. Under strecket).
Arvustus: **Teddy Hultberg**. Öyvind Fahlström i etern – manipulera världen : Fåglar i Sverige, Den helige Torsten Nilsson : bilder & manuskript = Öyvind Fahlström on the air – manipulating the world : Birds in Sweden, The holy Torsten Nilsson : pictures & manuscripts. Stockholm : Sveriges Radio, 1999.
Multimees Fahlströmi taassünd : [ka Ilmar Laabanist] = Renaissance of Multiman Fahlström : [also about Ilmar Laaban].
1722. **Åsa Wall**. Den helige Fahlström : [också om Ilmar Laaban]. // *Svenska Dagbladet* 30. XI 1999, nr. 315, s. 15. (Kultur. På plats. Norrköping).
Arvustus: **Teddy Hultberg**. Öyvind Fahlström i etern - manipulera världen : Fåglar i Sverige, Den helige Torsten Nilsson : bilder & manuskript = Öyvind Fahlström on the air - manipulating the world : Birds in Sweden, The holy Torsten Nilsson : pictures & manuscripts. Stockholm : Sveriges Radio, 1999.
Püha Fahlström : [ka Ilmar Laabanist] = Holy Fahlström : [also about Ilmar Laaban].

2000

1723. **Torsten Ekbohm**. André Breton : [också om Ilmar Laaban]. // *Experimentfälten : Visionären, nyskapare och sökare från tre sekler / Torsten Ekbohm*. Stockholm : Albert Bonniers Förlag, 2000. S. 107.
André Breton : [ka Ilmar Laabanist] = [also about Ilmar Laaban].
1724. **Guido Zeccola**. Ilmar Laaban fick pris. // *Granslöst* 2000, nr. 1, s. 6. (Mitt i musiken).
Ilmar Laabani pisike auhind = Ilmar Laaban's Little Award.
1725. Personnytt : Stipendium : [Ilmar Laaban var Kohrtz-stipendiaten 1994–1995]. // *Dagens Nyheter* 28. II 2000, nr. 58, s. B10. (Familj. Personnytt). Allk.: agentur TT.
Isiku-uudised : Stipendium : [Ilmar Laaban oli Kohrtzi-stipendiaat 1994–1995] = Personal News : Scholarship : [Ilmar Laaban got Kohrtz Scholarship 1994–1995].

1726. **Lars-Inge Nilsson.** Begärets tradition och den automatiska skriften : [också om Ilmar Laaban]. // *Borås Tidning* 3. IV 2000, nr. 92, s. 5. (Kultur. Dikten. Spökerna och nätet).
Ihatraditsioon ja automaatne kirjutamine : [ka Ilmar Laabanist = The Tradition of Desire and Automatic Writing : [also about Ilmar Laaban].
1727. **Jesper Olsson.** Åke Hodell utforskade spickorna i skriftkulturen : [också om Ilmar Laaban]. // *Svenska Dagbladet* 11. VIII 2000, nr. 218, s. 18–19. (Kultur. Under strecket).
Åke Hodell avastas praod kirjakultuuris : [ka Ilmar Laabanist] = Åke Hodell Explored the Spikes in the Culture of Writing : [also about Ilmar Laaban].
1728. **Teddy Hultberg.** Ilmar Laaban : [in memoriam]. // *Svenska Dagbladet* 5. XII 2000, nr. 334, s. 19. (Dagens namn. Dödsfall).
1729. **Lasse Söderberg.** Tystnad ett ständigt hot mot Ilmar Laaban : [in memoriam Ilmar Laaban]. // *Svenska Dagbladet* 6. XII 2000, nr. 335, s. 7. (Kultur).
Vaikus, püsiv oht Ilmar Laabani vastu = Silence is a Constant Threat to Ilmar Laaban : [in memoriam].
1730. **Sune Nordgren.** Ilmar Laaban : [in memoriam]. // *Dagens Nyheter* 7. XII 2000.
1731. [Ilmar Laaban, poet och översättare... : in memoriam]. // *Helsingborgs Dagblad* 8. XII 2000, nr. 335, s. 23. (Folk & familj. Dödsfall).
Ilmar Laaban, kirjanik ja tõlkija... = Ilmar Laaban, writer and translator... : [in memoriam].
1732. **Inger Lanström.** Vad har Pagrotsky på Moderna museet att göra? : [in memoriam Ilmar Laaban]. // *Borås Tidning* 10. XII 2000, nr. 335, s. 19. (Kultur. Konstspegel).
Mida teeb Pagrotsky Moderna muuseumis? = What Does Pagrotsky Do at the Moderna Museet? : [in memoriam Ilmar Laaban].

2001

1733. Minnesföreställning för Ilmar Laaban, 1921–2001 : Fylkingen 29. april 2001 / framsidefoto: Lütfi Özkök. Fylkingen : EMS/ Rikskonsserter, 2001. 8 S.
Ilmar Laabani mälestuskontsert = Memorial concert for Ilmar Laaban.
1734. **Andres Ehin.** Naturen i den estniska poesin : [också om Ilmar Laaban]. // *Ariel* 2001, nr. 4–5, s. 24–51.
Eesti luule olemus : [ka Ilmar Laabanist] = The nature of Estonian poetry : [also about Ilmar Laaban].
1735. **Jesper Olsson.** Laabans ljudpoesi smärtar och roar. // *Svenska Dagbladet* 2. V 2001, s. 6. (Kultur. På plats).

Laabani kõlaluule on valus ja lõbus = Laaban's sound poetry is painful and amusing.

2007

1736. **Anna Hallberg.** Språklig kräftgång. Klurig läsning för alla palindromnördar : Bokrecensioner : Ilmar Laaban „Palingarderomb“. // *Dagens Nyheter* 6. XI 2007.
Keeleline vähk. Keeruline lugemine kõigile palindroomi nohikutele. Linguistic Cancer.

2008

1737. **Ann Lingebrandt.** Känslosvall från vindarnas land. // Helsingborg Dagblad 6. I 2008.
Arvustused muuhulgas raamatutele: Estniska ballader / översättning: Ilmar Laaban. Stockholm : Ellerströms, 2007. Ilmar Laaban. Palingarderomb. Stockholm : Ellerströms, 2007.
Emotsionaalne sein tuulte maalt = Emotional Wall in the Land of Winds.
1738. **Michel Ekman.** Estnisk poesi vägar ta plats. // Svenska Dagbladet : SvD Kultur 13. I 2008, s. 18–19 : foton.
Teiste hulgas arvustused raamatutele: Estniska ballader / översättning: Ilmar Laaban. Stockholm : Ellerströms, 2007. Ilmar Laaban. Palingarderomb. Stockholm : Ellerströms, 2007.
Eesti luule julgeb toimida = Estonian poetry is not afraid to act.
Vt. 1410

2009

1739. **Victor Falk.** Ilmar Laaban, 1921–2000 : [lexikonartikel]. // Svenskt översättarlexikon : [Vörguväljaanne] / redaktör: Lars Kleberg. Huddinge : Södertörns högskola, 2009–. Foto, Bibliografi.
Ilmar Laaban, 1921–2000 : [leksikoniartikkel = lexicon article].

PERSONAALIA SAKSA KEELES · PERSONALIA IN GERMAN

1956

1740. Ilmar Laaban : [Lexikon-Notizen]. // Transit : Lyrikbuch der Jahrhundertmitte. Frankfurt am Main : Suhrkamp Verlag, 1956. S. 330.
Ilmar Laaban : [leksikonimärkmed = lexicon-notes].

1964

1741. **Ants Oras.** Geleitwort : [auch von Ilmar Laaban]. // Acht estnische Dichter / ausgewählt und übertragen [und Geleitwort] von Ants Oras. Stockholm : Vaba Eesti, 1964. S. 17.
Järelsõna [ka Ilmar Laabanist] = Afterword : [also about Ilmar Laaban].

1965

1742. **Henno Jänes**. Kurze Übersicht über die estnische Literatur im Exil : [Lexikon-Artikel]. // Geschichte der Estnische Literatur / Henno Jänes. Stockholm : Almqvist & Wiksell, 1965. (Acta Universitatis Stockholmiensis. Stockholm Studies in History of Literature ; 8). S. 175. *Eesti eksiilkirjanduse lühike ülevaade : [leksikoniartikkel] = A Brief Overview of Estonian Literature in Exile : [lexicon article]*.

1972

1743. **Ivar Ivask**. Die estnische Literatur. // Moderne Weltliteratur : die Gegenwartsliteraturen Europas und Amerikas / unter Mitarbeit zahlreicher Fachgelehrter herausgegeben von **Gero von Wilpert** und **Ivar Ivask**. Stuttgart : Alfred Kröner, 1972, 1978. S. 846, 848. Ilmar Laaban kui eesti kirjandusse sürrealismi tooja. Tema kõrvutamine Artur Alliksaarega. *Eesti kirjandus = Estonian Literature. Ilmar Laaban as the father of surrealism in Estonian literature. Comparison with Artur Alliksaar.* Vt. 1014

1983

1744. [Ilmar Laaban] : Bio-bibliographische Notizen. // *Trajekt* 1983, Nr. 3, S. 259. *[Ilmar Laaban] : Bio-bibliograafilised märkmed = [Ilmar Laaban] : Bio-bibliographical Notes.*

1985

1745. **Aleksander Aspel**. Ilmar Laabans „Roosi Selaviste“ und der Surrealismus / [übersetzt: Bernd Hoffman]. // *Trajekt* 1985, Nr. 5, S. 240–258. *Ilmar Laabani „Roosi Selaviste“ ja sürrealism = Ilmar Laaban's „Rose Sellaway“ and Surrealism.* Vt. 17, 876, 1137, 1315
1746. [Ilmar Laaban] : Bio-bibliographische Notizen // *Trajekt* 1985, Nr. 5, S. 303. *[Ilmar Laaban] : Bio-bibliograafilised märkmed = [Ilmar Laaban] : Bio-bibliographical Notes.*

1987

1747. Estnische Exilliteratur in den letzten zwei Jahrzehnten : [ka Ilmar Laabanist] / **Raimond Kolk, Arvo Mägi**. Wiesbaden : Otto Harrassowitz, 1987. (Ural-Altäische Jahrbücher ; Bd. 7). S. 51, 55. *Eesti pagulaskirjandus kahel viimasel aastakümnel = Estonian Literature in Exile During the Last Two Decades.*

1992

1748. **Hendrik Röder.** Wieder im Blickfeld von Mitteleuropa : Eindrücke von den estnischen Literaturtragen. // *Berliner Zeitung* 1992, Nr. 5, S. 30.
Jällegi Kesk-Euroopa vaateväljal : muljed eesti kirjandusest = Again in the Field of Vision of Central Europe : Impressions of Estonian Literature.

1993

1749. Esten zu Gast beim Literarischen Colloquium Berlin / I. Grönholm.
// *Estonia : Zeitschrift für estnische Literatur und Kultur* 1993, Nr. 1, S. 41–42.
Berliini kirjanduslikul kollokviumil 26., 28.–29.01.1993 osalesid M. Sirkel, I. Laaban, M. Unt, P.-E. Rummo, M. Berg, J. Kross.
Eestlased külastavad Berliini kirjanduslikku kollokviumi = Estonians visit the Literary Colloquium in Berlin.
1750. [Ilmar Laaban : Lexikon-Notizen]. // Literarisches Colloquium Berlin.
Berlin : Veranstaltungen. Berlin 26. I 1993.
[*Ilmar Laaban : leksikoni-märkmed = lexicon-notes*].

2000

1751. **Gisbert Jänicke.** „Esst Estnische Pasteten in Estnischen Nischen“ : Ilmar Laabans poetische Welt. // *Estonia : Zeitschrift für estnische Literatur* 2000, Nr. 2, S. 29–45.
„Sööge Eesti niššides etnilisi pirukaid“ : *Ilmar Laabani luuleilm = „Eat Ethnic Pies in Estonian Niches“ : Ilmar Laaban’s Poetical World.*
1752. **Andres Ehin.** An der Ankerkette : [aus der Poesie von Ilmar Laaban]. // *Estonia : Zeitschrift für estnische Literatur* 2000, Nr. 2, S. 46–52.
Ankruketist kinni : [Ilmar Laabani luulest] = Hold on to the Anchor Chain : [about poetry by Ilmar Laaban].
Vt. 1255

PERSONAALIA SOOME KEELES · PERSONALIA IN FINNISH

1983

1753. Suomalaisen kirjallisuuden saksannossarja etenee : [viron runouksen käännökset Ilmar Laabanilta saksaksi]. // *Helsingin Sanomat* 30. IX 1983.
Edeneb soome kirjanduse saksandamine : [eesti luule tõlked Ilmar Laabanilt saksa keelde = Translating Finnish Literature into German is a Successes : [Ilmar Laaban’s translations from Estonian into German].

1990

1754. **Jan Blomstedt.** Raapijaiset Tallinnassa : [alajako „Surrealism“ : riippumaton Ilmar Laaban]. // *Uusi Suomi* 10. XI 1990, s. 26.
(Kulttuuri).

Võsad Tallinnas : [alajaotus „Sürrealism“ : sõltumatu Ilmar Laaban] = Scrubs in Tallinn : [sub-division „Surrealism“ : Independent Ilmar Laaban].

1993

1755. Ensimmäinen taiteden ja teknologian festivaali Olussa : [äänitaiden festivaali OLULULUO : [myös Ilmar Laabanista]. // *Kaleva* 18. X 1993, nro. 282, s. 19. (Oulun Teknologiaviikot).
Esimene kunsti ja tehnoloogia festival Oulus : [häälekunsti festival OULULUO : ka Ilmar Laabanist] = The First Festival of Art and Technology in Oulu : [sound-art-festival OULULUO : also about Ilmar Laaban].
1756. **Kari Kemppainen.** Työpaja onkin multimediarengas : [äänitaiden festivaali OLULULUO : myös Ilmar Laabanista]. // *Kaleva* 20. X 1993, nro. 284. (Lehdet).
Töötuba on multimeedia ring : [häälekunsti festival OULULUO : ka Ilmar Laabanist] = The Workshop is a Circle of Multimedia : [sound-art-festival OULULUO : also about Ilmar Laaban].
1757. **Kari Kemppainen.** Ihmisäänen mahdollisuudet hulppeimmillaan : [äänitaiden festivaali OLULULUO] : [myös Ilmar Laabanista]. // *Kaleva* 22. X 1993, nro. 286, s. 15. (Kulttuuri).
Inimhääle piiritud võimalused : [häälekunsti festival OULULUO : ka Ilmar Laabanist] = The Most Spectacular Possibilities of the Human Voice : [sound-art festival OULULUO : also about Ilmar Laaban].
1758. Ilmar Laaban : [lexicon-article]. // *Oululuo* : Ihmiskuvaa. Taidetta. Tegnologiaa : [kava] 24. X 1993, s. 22.
Ilmar Laaban : [leksikoni-artikkel] = Ilmar Laaban : [lexicon-article].
1759. **Marja Salmela.** Arktista kaaosta Grand Metalwork – iltamissa : [äänitaiden festivaali OLULULUO : [myös Ilmar Laabanista]. // *Helsingin Sanomat* 25. X 1993, nro. 292, s. C3. (Kulttuuri).
Arktiline kaos suure metalpõmina-õhtutel : [häälekunsti festival OULULUO : ka Ilmar Laabanist] = Arctic Chaos at the Grand Metal-work Evenings : [sound-art-festival OULULUO : also about Ilmar Laaban].
1760. **Marja Salmela.** Oulu-festivaali haki luovuutta taiteesta ja teknologiasta. Ääni vapauttaa mielikuvituksen. Mukana oli joukko äänitaiteen kansanvälisiä pioneereja : [Ilmar Laaban esintyi Oulun äänitaiden festivaalilla]. // *Helsingin Sanomat* 25. X 1993, nro. 292, s. C3. (Kulttuuri).
Oulu-festival taotles kunsti ja tehnoloogia loovust. Heli vabastab kujutlusvõime. Seal oli rühm rahvusvahelisi helikunsti pioneere : [Ilmar Laaban esines Oulu häälekunsti festivalil] = The Oulu Festival Sought Creativity in Art and Technology. The Sound Frees the Imagination. There Was a Group of International Pioneers of Sound Art : [Ilmar Laaban performed at the sound-art-festival in Oulu].

1994

1761. Ilmar Laabanin ajatuksia taiteesta ja äänirunoista. // *Keski-Suomalainen* 19. XI 1994. (Arvio).
Ilmar Laabani mõtteid kunstist ja kõlaluulest = Ilmar Laaban's Thoughts about Art and Sound-Poetry.

1999

1762. **Anneli Mihkelev.** Tie helvettiin eli Kalju Lepikin poetiikkauudistus 1950-luvulla : [viron kirjallisuudessa Ilmar Laaban otti ensimmäisen askeleen tunnustamatta rajojen puuttumista]. // Konverents „Taasleitud aeg. Eesti ja soome kirjanduse muutumine 1950.–1960. aastatel“ : 21.–22. mail 1999 Tartus : [konverentsi teesid]. [Tartu] : [Eesti Kirjanike Liidu Tartu osakond], [1999]. S. [15].
Teekond põrgusse ehk Kalju Lepiku poetikauuendus 1950. aastail : [eesti kirjanduses tegi esimese sammu piiride olematuse tunnetamiseni Ilmar Laaban] = Journey to Hell or Kalju Lepik's Innovation of Poetry in 1950s : [in Estonian literature Ilmar Laaban made the first step towards the perception of the non-existence of borders].
1763. **Sirje Olesk.** Suomen runouudistuksen vastakaiut Virossa ja Ulka-Virossa : [Ilmar Laabanin „Ankkuriketjun pää“ radikaalia innovatiivisimpana virolaisessa kirjallisuudessa]. // Konverents „Taasleitud aeg. Eesti ja soome kirjanduse muutumine 1950.–1960. aastatel“ : 21.–22. mail 1999 Tartus : [konverentsi teesid]. [Tartu] : [Eesti Kirjanike Liidu Tartu osakond], [1999]. S. [18].
Soome luuleuuenduse vastupeegeldusi Eestis ja Välis-Eestis : [Ilmar Laabani „Ankruketk“ kui radikaalseimalt uuenduslik eesti kirjanduses] = Responses to Finnish Poetry-innovation in Estonia and Exile-Estonia : [Ilmar Laaban's „Anchor Chain“ as the most radically innovative poem in Estonian literature].
Vt. 1304, 1322, 1367

2013

1764. **Hannu Oittinen.** Ilmar Laaban. Rroosi Selaviste. // Elo : Tuglas-seuran jäsenlehti 2013 nro 1, s. 23.
Arvustus: Ilmar Laaban. Rroosi Selaviste. Stockholm : Vaba Eesti, 1957.
Ilmar Laaban. Rroosi Selaviste.

2015

1765. **Saara Metsäranta.** Päike-pederast : eroottinen androgyyni surrealismiin ja okkultistisen alkemian avulla tulkittuna Ilmar Laabanin runokokoelmassa Ankruketilõpp on laulu algus.
[Tampere] : Tampereen yliopisto 2015. 107, 23 sivua. (Pro gradu – tutkielma).

Sun-pederast : the use of erotic androgynous surrealism and occultist alchemy interpreted in Ilmar Laaban's collection of poems The End of the Anchor Chain is the Beginning of a Song.

PERSONALIA TAANI KEELES · *PERSONALIA IN DUTCH*

1969

1766. **Edouard Jaguer.** Pilene fra den elektriske bue / [kommentarer Ilmar Laaban frå 1957]. // Wilhelm Freddie. København : Svend Hansens Förlag, 1969. S. 35.
Elektrivibu nooled : [Ilmar Laaban Wilhelm Freddie 1957] = Arrows of the Electric Bow : [Ilmar Laaban about Wilhelm Freddie 1957].

PERSONAALIA VENE KEELES · *PERSONALIA IN RUSSIAN*

1989

1767. Сюрреалист Ильмар Лаабан : [теле-интэрвью Андресу Эхину]. // *Телевидэние* 8. XI 1989, № 45, стр. 4. (Телепрогамма 8. XI).
Sürrealist Ilmar Laaban : [TV-intervjuu Andres Ehinile] = Surrealist Ilmar Laaban : [TV-interview to Andres Ehin].

1999

1768. **Эхин, Андрес.** „Лаабан больше маг, я больше мистик...“ : диалог : переводчик-поэт / с Андросом Эхином беседует Светлана Семененко. // *Радуга* 1999 № 4, с. 9–15.
1769. Лауреаты - Илмар Лаабан, Эстер Мяги и Хельми Пуур. // *Молодежь Эстонии* 1999 16 нояб., с. 1.
Rahvuskultuuri Fondi tänupreemia Ilmar Laabanile.

2002

1770. **Светлан Семененко.** Ильмар Лаабан : птиц мистицхески хребет... // *Радуга* 2002 № 3, с. 2–5 : portr.
Ilmar Laaban: birds of the mystical ridge.

V ILMAR LAABANI TEKSTID JA TÕLKED MUUSIKAS *ILMAR LAABAN'S WORKS IN MUSIC*

HELISALVESTISED · SOUND RECORDINGS

1991

1771. Hämar ja lihtne / **Erich Krieger** ; sõn.: **I. Laaban** // Erich Krieger [Helisalvestis]. Tallinn : Auvi, 1991. Helikassett.
Dim and Easy.

1992

1772. Hämar ja lihtne / **Erich Krieger** ; sõn.: Ilmar Laaban. // Ma kuulun sulle [Helisalvestis] / [esitab] Erich Krieger]. [Eesti] : Theka, c1992. Helikassett.
Dim and Easy.

1773. Tre brev från den dove ; Ciel Inamputable ; I revolutionens snö ; Rot seul élu est or ; Chien d'absolu ; Eaux / sõn.: **Ilmar Laaban**. // The Pioneers [Helisalvestis] : Five text-sound artists / Lars-Gunnar Bodin, Sten Hanson, Ake Hodell, Bengt Emil Johnson, Ilmar Laaban ; [esitajad:] Stahl, Bradfield, Philips, Plotkin. Stockholm : Phono Suecia-STIM-Svensk Musik, 1992.

Tekstiraamatutes Ilmar Laabanist rootsi ja inglise keeles.

Sisaldab = Includes: *Tuvilt kolm tähte = Three letters from the dove ; Võitmatu taevas = Unbeatable sky ; Revolutsiooni lumes = In the Snow of Revolution ; [Rot seul élu est or] ; Kõiksuse koer = The Dog of Abslote ; Veed = Waters.*

Tekstiraamatus = In the textbook:

Ilmar Laaban about sound-poetry = [Ilmar Laaban häälutusest].

[Ilmar Laaban : lexikon-artikel = Ilmar Laaban leksikoni-artikkel = Ilmar Laaban : lexicon-article.

[Ljuddikten: ett försök = Kõlaluuletus : katse = Sound-Poem : An Attempt].

Inledande kommentar till svensk text-ljudkomposition = An

introduction into Swedish text-sound compositions : [also about Ilmar Laaban's sound poetry] = Sissejuhatav kommentaar rootsi kõla-luule kompositsioonidesse : [ka Ilmar Laabani häälutusist] / **Lars-Gunnar**

Bodin.

1995

1774. Hämar ja lihtne / **Erich Krieger** ; sõn.: Ilmar Laaban. // Ma kuulun sulle [Helisalvestis] / [muusika autor ja esitaja] Erich Krieger. [Eesti] : [E. Krieger], 1995. Helikassett.
Dim and Easy.
1775. Hämar ja lihtne / **Erich Krieger** ; sõn.: Ilmar Laaban. // Ma kuulun sulle [Helisalvestis] / [muusika autor ja esitaja] Erich Krieger. [Eesti] : [E. Krieger], 1995. CD.
Dim and Easy.
1776. Purjus pea ei tea / **Marko Matvere** ; sõn.: Ilmar Laaban. // Majakavahi armuhüüd [Helisalvestis] / [esitavad] Marko Matvere ja Jaan Tätte. Tartu : Tartu Lasteteater : M. Matvere : J. Tätte, [1995]. Helikassett.
A Drunk Head does not Know Anything.

1997

1777. La Bran / sõn.: Ilmar Laaban ; esitavad Christian Ancher Grøn, sopran-saksofon, The Swedish Radio Choir, The Swedish Radio Symphony Orchestra, dir. Stig Westerberg. // A spirit's whisper [Helisalvestis] : selected works / Bo Nilsson. Stockholm : Svensk Musik, 1997. CD.
La Bran.

2000

1778. Purjus pea ei tea / **Marko Matvere** ; sõn.: Ilmar Laaban. // Majakavahi armuhüüd [Helisalvestis] / [esitavad] Marko Matvere ja Jaan Tätte. [Tallinn] : Kaljukotkas, p2000. CD.
A Drunk Head does not Know Anything.

2001

1779. Vesi ise (1993) / sound poetry by **Ilmar Laaban**. // Homo Sonorus : An International Anthology of Sound Poetry / edited by Dmitry Bulatov. Kaliningrad : The National Center for Contemporary Art, 2001. 437 p + 4 CD.
Water Itself.

2004

1780. Hämar ja lihtne / **Erich Krieger** ; sõn.: Ilmar Laaban. // Very best of Erich Krieger [Helisalvestis] : Põhjanaan. Tallinn : Records 2000, 2004. CD.
Dim and Easy.

2006

1781. Ice intermezzo = [Intermezzo jääs] : for mixed choir / sõn.: Ilmar Laaban ; esitavad Voces Musicales, dir. **R. Joost**. // New music from Estonia [Helisalvestis]. Tallinn : EMIC, 2006. CD.

2007

1782. Minu isa oli ausus ise [Helisalvestis] / lugude autorid: Gaute Kivistik [aka] Eino Süggu, Margo Mitt [aka] Einar Süggu, Andri Luup, **Ilmar Laaban**, Ott Arder, Talvo Pabut, Deep Forest, Jaan Rääpo, Henry Salvador ja muu rahvas ; tšello: Kaido Kelder. Tallinn : ARM Music, 2007. CD.

Plaadil puudub info täpste tekstiallikate kohta.

My father was honesty himself.

2010

1783. Üks gaseel / sõn.: **Ilmar Laaban**. // Önn [Helisalvestis] / [esitab] Orelipoiss. [Eesti] : Mortimer Snerd, [2010]. CD.
One Ghazel.

2011

1784. Tre brev från den dove ; Ciel Inamputable ; I revolutionens snö ; Rot seul élu est or ; Chien d'absolu ; Eaux / sõn.: Ilmar Laaban. // The Pioneers [Helisalvestis] : five text-sound artists / Lars-Gunnar Bodin, Sten Hanson, Ake Hodell, Bengt Emil Johnson, **Ilmar Laaban** ; [esitavad] Stahl, Bradfield, Philips, Plotkin. Hong Kong : Naxos Digital Services Ltd., [2011].

Tekstiraamatutes ka Ilmar Laabanist rootsi ja inglise keeles.

Tuvilt kolm tähte = Three letters from the dove ; Võitmatu taevas = Unbeatable sky ; Revolutsiooni lumes = In the Snow of Revolution ; [Rot seul élu est or] ; Kõiksuse koer = The Dog of Abslote ; Veed = Waters.

2013

1785. Ei ole ulmi = No dreams / **Age Veeroos** ; tekst: **Ilmar Laaban** ; esitab Kammerkoor Collegium Musicale, dir. E. Üksvärav. // Uus eesti koorimuusika 2013 [Helisalvestis] = New Estonian choral music 2013. [Tallinn] : Eesti Kooriühing, c2013]. CD.
There are no Dreams.

2016

1786. Öhtune karjamaa ; Vaikus ja vägivald / sõn.: **Ilmar Laaban**. // hh [Helisalvestis] / **Jakob Juhkam**. Eesti : Mortimer Snerd, p2016. Heliplaat.
Evening Pasture ; Silence and Violence.

2017

1787. Hämar ja lihtne / **Erich Krieger** ; sõn.: **Ilmar Laaban** ; esitavad **Are Jaama**, kitarr, **Margus Minn**, basskitarr. // Erich Krieger [Helisalvestis] : 3 CD-plaati, 54 parimat lugu. [Tallinn] : Hitivabrik, 2017. CD.

Dim and Easy.

NOODID · SHEET MUSIC

1944

1788. Kümme soololaulu [Noot] = Zehn Gesänge / Eduard Tubin ; Deutsche Übersetzung von **Ilmar Laaban**. [Rootsi] : [E. Tubin], [1944]. 33 lk. : faks. Koosseis: sopran, klaver.
SISUKORD: Õnne ootel : „Õnn ei tule, nagu oodand ma ja lootnud...“ = In Erwartung des Glücks / sön.: **Marie Under** ; Hällilaul : „Päike läks ära magama...“ = Wiegenlied / sön.: **Ernst Enno** ; Suvine öö : „Kui leek on vesi...“ = Sommernacht ; Punane õunapuu õis = Rot blühnder Apflbaumast / sön.: **Juhan Liiv** ; Sügise päikene : „Kui südames sügise lehed...“ = Herbstsonne / sön.: **Juhan Liiv** ; Tulease : „On sügis. Üle halbaaimand päeva...“ = Die Feuerstelle / sön.: **Marie Under** ; Ingel lindudega : „Kui see väike laul ja vaev...“ = Engel mit Vögeln / sön.: **Marie Under** ; Taevas on valge ja sinine = Weiss ist der Himmel und dunkelblau / sön.: Kanteletar ; Lumehelbeke = Schneeflöckchen / sön.: **Juhan Liiv** ; Epiloog : „Kaasa on tõtand tallad igale tuulehoole...“ = Epilog / sön.: **Kersti Merilaas**.
Waiting for Luck ; Lullaby ; Summer Night ; Red Apple Blossom ; The Autumn Sun ; Fireplace ; Angel with Birds ; The Sky is White and Blue ; Snowflake ; Epilogue.

1950

1789. Laul lapsele : „Kolmandal päeval lagunes küün...“ / sön.: **Ilmar Laaban**. // Soololaule [Noot] / Harry Olt. [Stockholm] : [H. Olt], [195-?]. 15 lk. koos kaanega. Koosseis: hääl, klaver.
A song for a child.
1790. Kosjasõidu laulud : klaviir = Friarfärdssånger : klavér [Noot] / **Eduard Tubin** ; [tekstid: **Gustav Suits, Ilmar Laaban, Marie Under**]. [Stockholm : S. n., 195-?]. 29 lk. koos kaanega.
SISUKORD: Kosjahobu söötmine = Föda upp friarhästen ; Kaevul kosija = Friaren vid brunnen ; Must naine = Den lortiga kvinnan ; Tuim neuu = Den loja flickan ; Nõmme kosilased = Friarna på heden. Koosseis: klaver.
Wedding songs.

1953

1791. Laul lapsele : „Kolmandal päeval lagunes küün...“ / sön.: **Ilmar Laaban**. // Soololaule [Noot] / **Harry Olt**. [Stockholm] : [H. Olt], [1953]. [8] lk. Koosseis: hääl, klaver.
A Song for a Child.
1792. Süit sopranile ja 7 instrumendile (1945) / **Kaljo Raid** ; tekst: Ilmar Laaban. Blueprint.

Koosseis: sopran, instrumentaalansambel.
A suite for soprano and 7 instruments.

1982

1793. Must lind : „Kui sa tasa, teravasti kuulad...“ / sõn.: **Karl Eduard Sööt** ; [tõlge roosti keelde: **I. Laaban**]. // Must lind [Noot] ; Skizze / **Mart Saar** ; [koostaja Vardo Rumessen]. Tallinn : Perioodika, 1982. [23] lk. koos kaantega : ill., portr., fot., faks.
 Koosseis: hääl, klaver.
Black Bird.

1986

1794. Herdens söndag [Noot] : manskör = Karjase pühapäev / **Eduard Tubin** ; [svensk översättning: **Ilmar Laaban**]. Stockholm : Nordiska Musikförlaget : Hansen, c1986. [3] lk.
 Koosseis: meeskoor.
Shepherd's Sunday.

1988

1795. Soololaule [Noot] = Сольные песни = Sololieder / **Eduard Tubin** ; [aus dem Estnischen I. Laaban]. Tallinn : Eesti Raamat ; Stockholm : Nordiska Musikförlaget : Hansen, 1988. Lk. 37–87, 146–147.
SISUKORD: Sügise päikene = Herbstsonne ; Punane õunapuu õis = Rot blüh'n der Apfelbaumast / sõn.: **Juhan Liiv**. Taevas on valge ja sinine = Weiss ist der Himmel und dunkelblau / sõn.: „Kanteletar“. Hällilaul = Wiegenlied / sõn.: **Ernst Enno**. Öonne ootel = In Erwartung des Glücks ; Ingel lindudega = Engel mit Vögeln ; Tulease = Die Feuerstelle / sõn.: **Marie Under**. Suvine öö = Sommernacht / sõn.: **Henrik Visnapuu**. Epiloog = Epilog / sõn.: **Kersti Merilaas**. Lumehelbeke = Schneeflöckchen 1, 2. red / sõn.: **Juhan Liiv**.
 Koosseis: hääl, klaver.
CONTENTS: *The Autumn Sun ; Red Apple Blossom ; The Sky is White and Blue ; Lullaby ; Waiting for Luck ; An Angel with Birds ; Fireplace ; Summer Night ; Epilogue ; Snowflake 1, 2 red.*

1990

1796. Längtan [Noot] = (Igatsus) / musik: **Eduard Tubin** ; originaltext: **Ernst Enno** ; svensk text: **Ilmar Laaban**. Stockholm : Nordiska Musikförlaget : Fazer, c1990. 1 leht (2 lk.).
 Koosseis: segakoor.
Longing.
1797. Första brevet till Ing [Noot] = (Esimene kiri Ingile) / musik: **Eduard Tubin** ; originaltext: **Henrik Visnapuu** ; svensk text: **Ilmar Laaban**.

Stockholm : Nordiska Musikförlaget : Fazer, c1990. 6 lk. koos kaanega.
Koosseis: segakoor.
First Brief to Ing.

1998

1798. Meie I–III [Noot] : [Võrguväljaanne] (1998) / **Erki Meister** ; sõnad: Ilmar Laaban.
Osad: Sina ; Mina ; Meie.
Koosseis: metsosopran ja klaver
Us I–III (1998).

2002

1799. Enesekaotus / **Age Veeroos (Hirv)** ; tekst Ilmar Laabani luuletuste põhjal. 14 lk. Käsikiri.
Koosseis: metsosopran, altflööt.
Esiettekanne 13.10.2002 Iris Oja (metsosopran), Tarmo Johannes (altflööt) Eesti Muusikaakadeemia Sügisfestivalil.
The Loss of Self.

2006

1800. Ankruketi lõpp on laulu algus [Noot] : [Võrguväljaanne] : kantaat kammerorkestrile, koorile, jutustajale ja solistidele (2006) / **Erki Meister** ; sõnad: Ilmar Laaban.
Osad: Lapsepõlv-noorus ; Keskiga ; Vanadus.
Koosseis: kammerorkester, segakoor, solistid ja jutustaja.
The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song.

2007

1801. Lumevaikus [Noot] / **Malle Maltis** ; tekst: Jaan Kaplinski ja Ilmar Laabani luule põhjal. Käsikiri.
Koosseis: hääl, poldimäng.
Esiettekanne Tallinna raekojas 17.02.2007, ansambel Resonabilis: Iris Oja (hääl), Tarmo Johannes (poldimäng).
The Silence of Snow.

2013

1802. Ei ole ulmi [Noot] / **Age Veeroos (Hirv)** ; tekst: **Ilmar Laaban**. Tallinn : Eesti Muusikafond, 2013. 7 lk. EMF 013.
Koosseis: kammerkoor/segakoor.
Eesti Kooriühingu ja Eesti Heliloojate Liidu koostöös tellitud teos.
Teose esiettekanne festivalil Eesti Muusika Päevad 2013.
There are no Dreams.
1803. Ei ole ulmi [Noot] : sopranile ja klaverile / **Age Veeroos (Hirv)** ; tekst: **Ilmar Laaban**. Tallinn : A. Veeroos, 2013. 10 lk. AV 007.

Eesti Kooriühingu ja Eesti Heliloojate Liidu koostöös tellitud teos.
 Koosseis: sopranile ja klaverile
There are no Dreams.

2021

1804. Kivide valged juuksed [Noot] / **Mart Siimer ; Jean Arp** ; [tõlkinud] **Ilmar Laaban**. [Tallinn] : M. Siimer, [2021], 41 lk.
 Koosseis: sopran, segakoor, saksofon, orel.
White Hair of Stones.

VIDEOSALVESTISED · VIDEO RECORDINGS

2007

1805. Substantia Stellaris : Oma luulet ja võõrast / **Ilmar Laaban ; Mati Kütt** ; translated by **Miriam Anne McIlfatrick-Ksenofontov**. // Must lagi : animeeritud luule = Black ceiling : animated poetry. [Tallinn] : Eesti Joonisfilm, 2007. 63 lk. + DVD.
 Animatsiooni allikaks on Ilmar Laabani raamat „Oma luulet ja rõõrast“. Tekstid eesti ja inglise keeles.
SISUKORD: Mikrokosmos: Sissejuhatus, Viilipuru ; Mikrokosmos: 34, 47, 52, 58, 60
CONTENTS: *Microcosmos: Introduction, Filings ; Microcosmos: 34, 47, 52, 58, 60.*

VI ILMAR LAABANILE PÜHENDATUD TEKSTID *DEDICATIONS TO ILMAR LAABAN*

1946

1806. Oma maa (sürrealistlik) : [tõenäoselt irooniliselt muigav] : [epigramm]. // Kodukolle 1946, nr. 7–8 (Marjakuu ja Lõikuskuu), lk. 40. (Apoliitilisi epigramme). Allk.: Nokitseja.
Native Land (surrealistic) : [probably ironically smilingly].

1958

1807. **Uno Laht.** Sürrrealisti autoportree. // Sinelitaskust seanahkse portfelliini : luulet / Uno Laht. Tallinn : Eesti Riiklik Kirjastus, 1958. Lk. 153–[154].
Surrealist's Self-Portrait.

1962

1808. **Arvo Mägi.** Ilmar Laaban : [kuus pastišši, millest üks on pühendatud Ilmar Laabanile]. // Tulimuld 1962, nr. 1, lk. 13.
Ilmar Laaban : [six pastiches, one of which is dedicated to Ilmar Laaban].

1968

1809. **Ivar Ivask.** Mõned uued palad „Ajaloodeadadele“ : **Ilmar Laabanile** : „Aina ahtamaks muutub kandepind...“ ; „See maa ei ole kүүrus väike...“ ; „Täna udupiltides ma nägin Eestimaad...“ ; „Tagurlased taganevad alati tagalas...“ : [luuletused]. // Mana 1968, nr. 2 (34), lk. 44.
Some new songs „For the Gardens of History“ : for Ilmar Laaban : „The bearing surface becomes more and more cramped“ ; „This land is not a small hump...“ ; „Today I saw Estonia in the fog pictures“ ; „The rearers always retreat in the back...“ : [poems].

1969

1810. **Uno Laht.** Ramli Naabal : sürrrealisti autoportree. // Paroodi-koodi-oodiaid : kirjanduslikke paroodiaid ja muid pilalugusid / **Onu Thal.** Tallinn : EKP Keskkomitee Kirjastus, 1969. Lk. 73.
Ramli Naabal : Surrealist's Self-Portrait.

1977

1811. **Ilmar Mikiver**. Antsuke ja Reedake : [sisaldab katket Ilmar Laabani luuletusest]. // Teataja 17. IX 1977, nr. 15, lk. 7. (Ilmar Mikiver „12 muinasjuttu“).
Little Hans and Little Gretchen : [contains a piece of Ilmar Laaban's poem].

1990

1812. **Peeter Ilus**. Pastiche à la Laaban : [luuletus]. // Korjatud luuletusi / Peeter Ilus. Tallinn : Perioodika, 1990. Lk. 19.
Pastiche à la Laaban.

1991

1813. **Hando Runnel**. Aukraade : [luuletus]. // Kiikajon ja kaalepuu : [luuletused] / Hando Runnel. Tallinn : Eesti Raamat, 1991. Lk. 63.
Honorary Boy : [poem].

1996

1814. **Enn Tegova**. Teispoolse pinalikeel läbi Laabani : erakorraline reisikiri sürrealisti sünnipäevalt. // *Postimees* 17. XII 1996, nr. 295, lk. 17. (Kultuur. Jutt).
Otherworldly Pin Language through Laaban : Extraordinary Traveler Letter from a Surrealist's Birthday.

1998

1815. **Uno Laht**. Sürrealisti autoportree. // Kirjandus VII klassile / Ilmo Au, Märt Hennoste. Tallinn : Avita, 1998. Lk. 185.
Surrealist's Self-Portrait.
1816. **Karl Martin Sinijärv**. Kokast ja Eesti Naisest : [toiduretseptid]. // Eesti Naine 2006, nr. 1, jaan., lk. 64–69.
Sisaldab retsepte: Ilmar Laabani lintnuudlid põdralihaga ; Ilmar Laabani Margarita.
About the chef and the Estonian Woman : Ilmar Laaban noodles with elk meat; Ilmar Laabani Margarita : [recipes].

VII ILMAR LAABAN KUNSTIS ILMAR LAABAN IN ART

1946

1817. Pilapilt : [surrealistliku värsivaevaja ja tavalise riimisepa koostöö võimatusel]. // Kodukolle 1946, nr. 7–8 (Marjakuu ja Lõikuskuu), lk. 40. (Sõna on vaba). Allk.: Felix.
Picture : [about the impossibility of cooperation between a surrealist verse torturer and an ordinary rhymers].
1818. Pilapilt : „Ankruketi lõpp on laulu algus“... ja püksirihma algus on laulu lõpp. // Kodukolle 1946, nr. 12 (Jõulukuu), lk. 27. Allk.: Felix.
Picture : „The End of the Anchor Chain is the Beginning of the Song“ ... and the Beginning of the Trouser Belt is the End of the Song.

1980

1819. **Öyvind Fahlström**. Diktsamlingen „Roosi Selaviste“. // Estnisk konst och kultur – 35 ar i Sverige : Kulturhuset, 4 juli – 7 september 1980. Stockholm : Kulturhuset, [1980]. S. 29.
Kaanekujundus Ilmar Laabani raamatule „Roosi Selaviste“ = *Cover design for Ilmar Laaban's book „Roosi Selaviste“.*

1996

1820. **Kalju Suur**. Ilmar Laaban, kirjanik, 1992 : foto. // Palgest palgesse : [fotoalbum] / Kalju Suur. Tallinn, 1996. Lk. 66.
Ilmar Laaban, writer, 1992 : photo.

2004

1821. **Karin Luts**. Ilmar Laaban : [portree, õlimaal]. // Kunst.ee : Eesti kunsti ja visuaalkultuuri kvartaliaajakiri 2004, nr. 4, lk. 20.
Ilmar Laaban : [portrait, oil painting].

2005

1822. **Heinz Valk**. Ain Kaalep, Ilmar Laaban : [karikatuur]. // Heinz Valk. 200 nägu : teid ülistan nüüd ja igavesti / Martti Soosaar. Tallinn : Eesti

Entsüklopeediakirjastus, 2005. Lk. 18.
Ain Kaalep, Ilmar Laaban: [caricature].

2006

1823. **Enn Tegova.** Illustratsioonid sarjast „Tähendusrikkad kontuurid“ : Ilmar Laaban aastal 1988 : [joonistus]. // Akadeemia (2006) nr. 9, lk. 1949.
Illustrations from the series „Meaningful Contours“ : Ilmar Laaban in 1988 : [drawing].
1824. **Raul Meel.** About these poets. [Tallinn] : Print House, 2016. 161 lk. Konkreetse poeesia raamat sisaldab 135 teksti piltina ja ka Ilmar Laabani nime.
Neist luuletajatest.

2018

1825. **Leonhard Lapin.** Illustratsioonid Ilmar Laabani teosele „Sõnade sülemid, sülemite süsteemid“. Kollaaž, segatehnika, 2004. // Leonhard Lapin. Tühjus ja ruum = Leonhard Lapin. Void and space / [koostaja Sirje Helme]. Tallinn : Eesti Kunstimuuseum, 2018. Lk. 230–231.
Illustrations for Ilmar Laaban's work „Swarms of words, systems of Swarms“. Collage and mixed media, 2004.
1826. **Vello Vinn.** Illustratsioonid Ilmar Laabani raamatule „Oma luulet ja võõrast“ ; Illustratsioonid Ilmar Laabani raamatule „Eludrooge ego-ordule“. Tindipilliats. // Vello Vinn / [koostaja: Elnara Taidre]. Tallinn : Eesti Kunstimuuseum : Kumu, 2020. Lk. 168–169.
Illustrations for Ilmar Laaban's book „Poetry of My Own and of Others“ ; Illustrations for Ilmar Laaban's book „Drugs of Life for the Order of the Ego“. Ink pen.

LÜHENDEID

ABBREVIATIONS

Allk.	alla kirjutanud = allkiri = signature
blz.	bladzijde = lehekülg = page
dir.	dirigent = conductor
ENMKÜ	Eesti Noorte Meeste Kristlik Ühing = Estonian Young Men's Christian Association
ERKF	Eesti Rahvuskultuuri Fond = Estonian National Culture Foundation
ERN	Eesti Rahvusnõukogu = Estonian National Council in Sweden
ed.	edition = edizione = trükk
ford.	fordits = tõlkija
ill.	illustreeritud = illustrated
ibid.	ibidem = sama = same source
KKI	Keele ja Kirjanduse Instituut = Institute of Language and Literature
lk.	lehekülg = page
n.	numero = number
no.	number = número = numero
nr.	number = Nummer = numurs
NSVL	Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit = Union of Soviet Socialist Republics
№	номер = number
p.	page = lehekülg
portr.	portree = portrait
REE	Rootsi Eestlaste Esindus = Swedish Representation of Estonians
S. l.	Sine loco, ilma kohata, ilmuniskohta ei ole märgitud = without a place
S. n.	Sine nomine = ilma nimeta, kirjastust ei ole märgitud = without a name
S.	Seite = lehekülg = page
s.	sivu = lehekülg = page
STIM	Rootsi muusikainimeste autorikaitseühing = Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå
sõn.	sõnade autor = lyrics by
uppl.	upplaga = väljaanne = edition

utg.	utgåva = trükk = print
tr.	trükk = print
transl.	translated = tõlkinud
tõlk.	tõlkija = translator
VEKK	Välismaal Elavate Kaasmaalastega Kultuurisidemete Arendamise Nõukogu = Council for the Development of Cultural Relations with Compatriots Living Abroad
Vt.	vaata = See
Vt. taastrükk	Vaata taastrükk = See reprint
ÜENÜTO	Üle-Eestilise Noorsoo Ühingu Tallinna Organisatsioon = Tallinn Organization of the All-Estonian Youth Association
стр.	страница = lehekülj = page

ISIKUNIMEDE LOEND

INDEX OF PERSONAL NAMES

A

Aare, Leif	1573
Aaremäe, Anu	1413
Aarnes, Asbjørn	650
Aavik, Johannes	(6), (251), (273), (274), (895), (1501)
Abel, Aleksander	950
Abkarovits, Janos	694
Abrahamsen, Odd	129
Adamson, Agne	1245
Adamson-Eric	(7)
Adang, Richard	120
Adorno, Theodor W.	659, 738
Adson, Artur	(815), 819
Agu, Marika	1440
Åhlberg, Gudrun	(13), (373), (493), (525), (531), (1662)
Ahlström, Crispin	1651
Ala, Janar	1452
Alešinski, Pjotr	(479)
Algulin, Ingemar	1578, 1671
Ali, Madhat	(348), (519), (1678)
Allas, Anu	1378
Alle, August	748
Alliksaar, Artur	11, (983), (1022), (1117), (1433), (1498), (1743)
Alton, Peder	1615
Alvarez, Carlos	(925)
Alver, Betti	(1), (7), 11, (80), (965), (1074), (1075), (1106), (1107), (1108)
Anderberg, Bengt	(12), (413)
Anderberg, Rolf	1589
Andersch, Alfred	(432)
Andersen, M.	(479)
Andersson, Patrik	1514
Annist, August	(965)
Apollinaire, Guillaume	5, (244), 564
Appleton, Jon H.	687
Arp, Hans	11, 579, 614, 615, 678

Arp, Jean	5, 559, 568, 569, 1804
Arrak, Jüri	1459
Artaud, Antonin	(7), 11, (50), (415), 624, (823), (1691)
Arula, Kerle	1350
Asi, Harri	(6), (214)
Aspel, Aleksander	17, 876, (878), 941, (981), 1137, 1315, 1497, 1745
Ast, Karl	(873)
Ast, Orvo	1010
Attius, Håkan	1644
Au, Ilmo	88, (1815)
Audiberti, Jacques	(12), 416

B

Barbarus, Johannes	(7), (95), (748)
Barthes, Roland	(460), 683
Baudelaire, Charles	5, (12), (301), (382), 561, 572-574, 585, (586), 588, (856), (879), (887), (984), (1000), (1202), (1346), (1382), (1438), (1497), (1523)
Becker, Lucien	11, 612, 628
Benn, Gottfried	578, (1194)
Bentsson, Ingmar	1536
Benulic, Boris	1628
Berg, Aase	531
Berg, Alban	(14), (209), (395), 660, 737
Berg, Maimu	1208, (1749)
Berg, Yngve	(13), (417)
Bergh, Kajsa	531
Bergman, Hjalmar	(12), (429)
Bergmann, Aleksander	(6), (178)
Bergmark, Johannes	531
Bernanos, Georges	(12), (412)
Berner, Mia	1681
Bianco, Pascual di	(13)
Bitrain, A.	479
Bjurman, Lars	654, 684, 685
Bjurquist, Elisabeth	801
Black, Joe, pseud. vt Jõe, Heino	
Blake, William	5, (12), (380), 556, 582, (1278)
Blanchot, Maurice	682
Blomdahl, Karl-Birger	14, (487)
Blomstedt, Jan	1754
Bodin, Lars-Gunnar	(323), 349, 1773, 1784
Bohman, Gunnar	(12), (441), (920)
Borg, Bo	1630
Borum, Poul	1634, 1675
Boulez, Pierre	(648), 655
Boyson, Emil	650
Bradfield, Ray	1773, 1784
Braque, Georges	586

Breton, André	11, 12, (372), (384), (410), 610, 612, 616, 633, 692, 698, (1688), (1691), (1692), (1694), (1723)
Brossa, Joan	11, 638
Bruce-Falkenberg, Ene	6, (206)
Brunius, Teddy	1509, 1674
Bryen, Camille	11, 12, (416), 662
Buchheister, Karl	7
Bulatov, Dmitry	1779
Burman, Paul	7
Butor, Michel	648

C

Cage, John	665, (671)
Cecioni, Marco	(347), (350), (352), (353), (516), (532)
Celan, Paul	(6), 11, (230), (237), 554, 619, (1453)
Césaire, Aimé	603, 612, 679
Chalvin, Antoine	136–139, 1524–1527, 1529, 1530
Char, René	11, 600, 608, 612, 613
Chirico, Giorgio de	(7), (98), (115), (586)
Chney, Nikolaus	1154
Chopin, Frédéric	750
Chopin, Henri	1522
Christie, Agatha	(555)
Clarac-Sérou, Max	709
Cocteau, Jean	5, 570, 583, 586, 612
Collage, Philippe	(13), (464), 695
Corcuera, Francisco	(13)
Corneille	(479)
Cornell, Johannes	1720
Cronhammar, Ingvar	(7), (17), (157)
Cros, Charles	11, 637
Cullhed, Anders	1586–1588

D

Dala Kisfaludy, Edoarda	121
Dalí, Salvador	(6), (186), 546, (760), (1158), (1443)
Debenedetti, Jean-Marc	714
Dehmel, Richard	658, 711, (943)
Demonér, Sven Inge vt. Inge, Sven	
Derket, Edvard	(1660)
Derr, Co	483, 484, 700, 1583
Desnos, Robert	11, 630, (723)
Diehl, Barbro	1579
Dimitrijevic, Lazar	(13)
Dorny, B.	(479)
Drougge, Per	470, 539, 597
Dziesma, Fricis	147
Duchamp, Marcel	11, (14), (292), (469), (482), (541), 625, 634
Duke, Christer	1664

Dunér, Sten 670
 Dusey, T. 531

E

Edenborg, Carl-Michael 531, 536, 1692, 1693, 1700, 1708
 Edfelt, Johannes 644, 652, 706, 721, 732
 Eelma, Herald (6), (279)
 Ehin, Andres 79, 111, 120, 320, 1251, 1255, 1323, 1329, 1363, 1388,
 1417, 1419, (1429), 1433, 1435, (1502), 1510, 1511,
 (1515), 1734, 1752, 1767
 Einstein, Albert (1), (7), (59), (60), (86), (170)
 Ekbohm, Torsten 1599, 1609, 1632, 1677, 1688, 1716, 1723
 Ekelöf, Gunnar 5, (267), 552, 575, 586
 Ekman, Michel (1410), (1412), 1738
 Ekström, Margareta 1558
 Elde, Ansgar (17)
 Eller, Helmi 1014
 Ellerström, Jonas 735, 1676
 Éluard, Paul (6), 11, (12), (196), (371), (399), 586, 601, 606, 611, 612,
 616, 618, 643, 644, 650, 668, 675, 706, 718, 721, 731, 732
 Emmanuel, Pierre 5, (12), (368), 565, 612, 616
 End, Eevi 1056
 Engblom, Sören 1624, 1649
 Epner, Luule 1321, 1322, 1513
 Erelt, Pekka 297
 Ericson, Leif 1584
 Eriksson, Magnus 1635
 Ernst, Max (5), (13), (435), (500)
 Estonius, Aime 1140

F

Fahlström, Öyvind 2, 11, 12, 13, 14, 17, (344), (425), (431), (481), (508),
 622, 624, 1112, 1512, (1657), (1673), (1698–1700),
 (1702), (1703), (1707), (1721), (1722), 1819
 Falk, Victor 1739
 Flocon, Albert 6
 Fogelström, Lollo 729, 730
 Forsell, Lars 1543
 Forser, Tomas 1657
 Forshage, Mattias 17, 531, 1700
 Franco, Francisco (609), (646)
 Freddie, Wilhelm (13), (134), (135), (155), (306), (356), (454), (480),
 (502), (503), (544), (545), (1160), (1521), (1606), (1607),
 (1609), (1637), (1766)
 Frénaud, André 612

G

Gailit, August (210), (1041)
 Gaillard, André (5), (7)

García Lorca, Federico	5, 550, 567
Gassilewski, Jörgen	1699
Gellerfelt, Mats	1717
Gerber, Théo	(13)
Glukharev, Evgeni	1713
Godiš, Guntars	10, 127, (1375), (1380), 1481
Gogh, Vincent van	(624)
Grabbi, Hellar	934, 961, 963, 1038, 1100, 1281, 1302, 1379, 1414, 1501, 1502
Gracq, Julien	(354)
Grave, Elsa	5, (17), 571
Grigor, Indrek	1472
Grinberga, Maima	128
Grive, Madeleine	161, 1670, 1675
Grøn, Christian Ancher	1777
Gronier, Georges	11, 691, 695
Grünberg, Jaan	(6), (245), (265), (928), (1138)
Grünthal, Ivar	(6), (7), 11, 151, 159, (214), (236), (284), 592, 595, 652, 653, 688, 740, 741, (800), 856, 878, 883, (884), 896, 899, 902, (905), 906, 907, 911, (922), (923), (931), (933), 964, 970, 975, 981, 983, (1049), 1078, 1139, 1194, (1209), 1345, (1414), (1426)
Guidacci, Margherita	121–124
Guillevic, Eugène	612
Gustafsson, Ingemar	(7), (405)
Göranson, Birgitta	11, 161

H

Haamer, Eerik	(6), (206), (215)
Haglund, Magnus	1648
Hain, Jüri	1395, 1448, 1450
Haitto, Elisabeth	729, 730
Håkansson, Gabriella	1695
Haljak, Kristjan	(118), (1482)
Haljasmäe, Rene	99
Hallberg, Anna	1736
Hallek, Enno	(7), (342), (357), (475), (1041)
Hammarberg, Jarl	1701
Hanson, Raimu	1418
Hanson, Sten	1773
Hansson, Kerstin	1650
Hasselblatt, Cornelius	1473
Håstad, E.	864
Haug, Toomas	314
Haugen Sørensen, A.	479
Hedayat, Sadegh	(12), (429)
Hedin, Bengt-Erik	1618

Heidegger, Martin	(12), (243), (326), (388)
Hein, Manfred Peter	748
Helbemäe, Gert	(6), (211)
Hellat-Tamjärv, Aino vt Tamjärv, Aino	
Hellerma, Kärt	316
Hellström, Kristiina	526, 1652, 1653
Helme, Sirje	719, 1465, 1825
Helms, Hans G.	(465), 681
Henein, Georges	712
Henie, Inga	1636
Hennoste, Märt	87, 88, 89, 1282, 1286, 1815
Hennoste, Tiit	1426, 1433
Henry, Maurice	6
Herdíés, Olivier	(7)
Hermann, Eik	1422
Hirv, Indrek	102, 1198, (1374)
Hirvesoo, Avo	1196
Hjelmsedt, Lars	1703
Hodell, Ake	(1727), 1773, 1784
Hollo, Maarja	1440, 1456, 1474
Hoffman, Bernd	1745
Holmqvist, Bengt	616, 1553
Holmstrand, Cajsja	(13), (497)
Holten, Ragnar von	(7), 153, 448, 458, 678, 679, 709, 1160, 1566
Holvandus, Juune	1251
Horm, Arvo	(830), 1072, 1092, 1184, (1398)
Hruštšov, Nikita	(890)
Hugo, Valentino	6
Hoboken, Eva van	651
Hultberg, Teddy	15–17, 349, 1439, 1512, 1666, 1680, 1682, (1683), 1702, 1707, 1721, 1722, 1728
Höglund, Sven Inge vt. Inge, Sven	
Hübner, Johannes	557

I

Ignats, Ülo	1130, 1407
Iliste, Ivo	5, 11–14, (51), 129, 161, 293, 905, 1143, 1147
Ilmet, Peep	99, 107, 108
Ilus, Peeter	3, 4, 1812
Ilves, Aapo	1416
Ilves, Kati	1439
Inge de Moner, Sven vt. Inge, Sven	
Inge, Sven	329, 330, (333), (340), (341), (345), (364), (510), 535, (1308), (1309), (1509), (1674)
Irbe, Gunars	446, 1557, 1560
Iriarte, Frédéric	365, 529
Ivask, Ivar	787, 877, 881, 924, 965, (979), (980), (999), (1014), (1145), 1283, 1289, 1496, 1498, 1743, 1809
Ivaska, Astríde	126

J

Jaakson, Mall Helgi	(7)
Jaama, Are	1787
Jacobs, Bruno	(531)
Jacobsen, E.	(479)
Jaguer, Edouard	(7), 545, 1521, 1766
James, Claire	348
Janco, Marcel	6
Jansen, Ea	307
Jarry, Alfred	11, 623, 629, 654, 684, 715
Jean, Marcel	(12), (391)
Jiménez, Juan Ramón	5, (228), 553, (902)
Johannes, Tarmo	1799
Johansson, Bengt-Göran	160
Johansson, Sven-Erik	(13), (160), (163), (449), (496), (709)
Johnson, Bengt Emil	(1160), 1565, (1773), (1784)
Jones, LeRoi	(12), (451)
Joost, Risto	1781
Jouve, Pierre Jean	(6), 11, (12), (196), (404), 590, 612, 616, 626, 644, 650, 706, 721, 732
Juhkam, Jakob	1786
Jukkum, Margus	332, 1305
Juse, Vilda	(6)
Juske, Ants	722, 1158, 1161, 1260, 1365, 1443
Jõe, Heino	197, 804, 859, 927, 1045
Jõesaar, Ernst	(6), (215), (218), 820, 822
Jõgi, Mall	1141
Jänes, Henno	970, 996, 1742
Jänicke, Gisbert	1751
Järg, Jõmmi Loo	1324
Järv, Harry	1572
Jünger, Ernst	(12), (387)
Jürma, Mall	1039
Jüssi, Helju	588

K

Kaalep, Ain	7, (326), 584, 1117, 1152, 1382, 1393, 1438, (1822)
Kaasik, Kristiina	(1376), (1378)
Kaczyński, Tadeusz	672
Kadri, Sylvia	1669
Kaelas, Lili	202, 783
Kekei, Madhat	15, (1364), (1366), (1368)
Kalamäe, Raivo	1058
Kall, Toomas	1338
Kallas, Teet	(7), 1261, 1333, 1444
Kalmet, Maimo	1179
Kalvet, Kaija M.	(1489)
Kangro, Bernard	(6), (188), (214), (217), (231), 688, 788, 958, 1017, 1132, (1426), (1440), (1456), 1493, 1494, 1574

Kangur, Juhan	1097
Kangur, Piret	1171
Kaplinski, Jaan	11, 697, 1121, (1145), 1464, 1801
Kareva, Doris	92, 94
Karmo, Märt	1445
Kasemaa, Andrus	(1198)
Kask, Eugen	(1295), (1446)
Kasterpalu, Margus	1198
Katiliškienė, Zina	125
Kaup, Johannes	800
Kaus, Jan	1356, 1447
Keedus, Sulev	1377
Keller, Raul	1442
Kelomees, Raivo	325, 727, 728, 1227
Kemppainen, Kari	1756, 1757
Kepp, Vallo	103
Kepp, Önne	1222, 1224, 1225
Kesküla, Aleksander	(1116)
Kesküla, Kalev	1373
Kidron, Anti	1325
Kiilaspea, Tiina	(1475)
Kiin, Sirje	1142
Kiisk, Harri	826, 834, 846, 854, 866, 920, 925, 927, 943, 954, 976, 987, 988, 1020, 1021, 1075, 1077, 1082, 1105, 1193, 1220, 1307, (1398), 1434, 1552
Kilgas, Raul	6
Kilpi-Hynynen, Raili	170
Kint, Tõnis	833, 836
Kirss, Tiina Ann	1456
Kivi, Aita	1272
Kivisildnik, Sven	1273, 1375
Klaar, Enno	1172
Klackenberg, Gunnar	1533
Klaus, Katrin	1458
Klee, Paul	(5), (7), (24), (58), (500)
Kohrtz, Ilona	(1226), (1228), (1229)
Kolk, Madis	296, 337
Kolk, Raimond	(6), (7), (214), (256), (439), 593, 838, 855, (906), (915), (925), 996, 1057, 1059–1061, 1065, 1066, (1090), (1100), 1120, 1125, 1128, 1133, (1141), 1157, 1168, 1185, 1192, 1195, 1213, 1214, (1223), (1238), (1247), 1747
Kollist, Andres	1425
Komissarov, Eha	729
Kompus, Marko	(1447), (1460)
Koort, Jaan	(7)
Koppel, Annika	1292
Korrström, Tuva	1643
Kotov, Rein	(1377)
Kotta, Kerri	1471

Krants, Eduard	1000
Krieger, Erich	1771, 1772, 1774, 1775, 1780, 1787
Kriland, Gösta	(7), 11, (149), (153), 373, 614, 615, 618, 622, 623, 625, 1607, 1708, (1714)
Kronberg, Janika	318, 1290, 1434, 1462, 1476
Kross, Jaan	(1313)
Krull, Hasso	1256, 1296, 1320, (1356), 1361
Kruus, Oskar	(1141), 1238, (1239), 1246
Kruusmaa, Ludvig	5
Kukk, Evi	1222
Kuksht, Marilyn	(528)
Kuldkepp, Martin	197, 853
Kumpas, Madli	1463
Kures, Voldemar	790, 857, 867
Kurg, Andres	1381
Kurismaa, Kaarel	(1469), (1472)
Kurlents, Alfred	945
Kurman, George	1499
Kusån, Frank	1626
Kuusk, Raivo	90
Kõiv, Madis	1377
Köks, Endel	(6), (201), (206), (215), (252), 700, (1069)
Körver, Marianne	1403
Kövamees, Anneli	1431
Käesel, Tiina	1206
Kärner, Jaan	(192)
Käärrik, Katrin	1327, 1410
Külvet, Ilmar	978, 985
Küng, Andres	1073, 1569
Künnapas, Udo Teodor	1507
Künnapu, Liivi	1162
Künstler, Peeter	1165, 1274
Kütt, Mati	109, (321), (1400–1404), (1413), 1805

L

Laaman, Ilona	(7)
Laas, Ingo	1235
Laasik, Andres	1401
Labi, Kanni	1434
Laht, Uno	1807, 1810, 1815
Laid, Eerik	780
Lalander, Folke	(7), (17), (157), 729, 730, 1606, 1637
Lam, Wilfredo	(669)
Lambert, Jean-Clarence	11, 663, 690, 716, 723, 733
Lanström, Inger	1732
Lapin, Leonhard	3, 4, 7, 1051, 1465, 1825
Laren, Kuno	(1445)
Laretei, Käbi	(1081)
Laroy Strandberg, Tony	(511)

- Larronde, Olivier 612
 Larsson, Meinhard, pseud.
 (Ilmar Laaban) (477)
 Lasberg, Max (1054)
 Lauk, Anna 9
 Lauk, Tiit (1430), 1477
 Lautréamont, pseud. (377), 685
 Lavrov, Lydia (6), (215)
 Leemets, Miina 1431, 1432
 Lehiste, Ilse 1319, 1503
 Leidi, Bianca (7), (157)
 Leidi, Franco (7), (13), 15, (157), (158), (343), (358), (362), (363),
 (466), (473), (485), (488), (499), (504), (509), (523),
 (524), 598, 699, 705, 725, 726, (1136), (1571), (1589),
 (1615), (1619), (1656)
 Leiris, Michel 604, 612
 Leiser, Erwin 645, 664
 Lemberg, Adelaida 894, 977, 1007, 1013
 Lenas, Sverker 1689
 Lenin, Vladimir Iljitš,
 pseud. (799), (803), (1116), (1390), (1436)
 Leola, Eda 1343
 Lepik, Aino 1166
 Lepik, Hugo (6), (215)
 Lepik, Kalju (6), (7), (248), (256), (439), 594, 596, 656, 688, 689, 743,
 (851), (873), (898), (906), (915), 925, (1099), (1168),
 1237, (1247), (1288), (1321), (1499), (1513), (1762)
 Lermontov, Mihhail 547
 Levin, Mai 730
 Lias, Pärt 1247, 1248
 Libek, Jaanus 1394
 Ligeti, György (659–661), (736–738)
 Liiv, Juhan (1), (7), 11, (80), (540), 743, (964), 1788, 1795
 Liiv, Rolf 1386
 Liiv, Toomas (7), 1393
 Liiva, Silvi (6), 280, (1231)
 Liivrand, Harry 294, 720, (1140), 1259, 1264, 1336
 Lilja, Pekka 1321, 1322, 1513
 Lillemets, Enn 1446
 Lind, Raoul (6), (201), (206), (224), 825
 Lindahl, Göran (13), (397), (398), 1534
 Lindberg, Boel 1597
 Lindblad, Helena 1663
 Lindegren, Erik (1), 5, (7), 11, (14), (150), (159), (487), 549, 584, 586,
 599–603, 605–613, 616, 634, 642–644, 646, 650, 668,
 675, 676, 698, 706, 718, 721, 731, 732, (774), (777),
 1586–1588, (1590)
 Lindegren, Nils 1571
 Linder, Jan 525, (1662)

Lindström, Åke	17, 1547
Lindström, Bertil	(479), 1662
Lingardsz, Sven	(13)
Lingebrandt, Ann	1737
Linnuste, Vahur	(7), 253, 673, 886, 888, 1096, 1098, 1268, 1392
Loit, Aleksander	(911)
Loorits, Oskar	(984)
Lotman, Rebekka	1478, 1480, 1482
Luca, Ghérasim	11, (12), (162), (424), (494), 635, 669, 670, 708, (1711)
Luhaäär, Ingvar	106
Luik, Arvo	(6,) (283)
Luik, Tõnu	326
Luik, Viivi	11, (542), 745, (1102)
Lundberg, Camilla	(1160), 1616, 1617
Lundberg, Erik	1629
Lundkvist, Artur	(256), (439), (912), (915), 1535, (1552), 1562
Luthersson, Peter	1668, 1714
Lutoslawski, Witold	672
Luts, Karin	(6), (200), (206), (252), (254), (260), (283), (951), (959), (960), (1365), 1821
Luuk, Erkki	1362, 1377, 1387
Löfgren, Lars	(655)
Löfgren-Williams, Carinne	(13), (505)
Löfström, Tomas	1672
Lyotard, Jean-François	(14), (472), 696

M

Maasikamäe, Sirje	1294
Magnell, Gitta	1660, 1661
Mahler, Gustav	(659–661), (736)
Maiste, Valle-Sten	1323
Malin, Ilmar	728, (1094), (1418)
Malin, Jaan	7, 9, 10, 81, 100, 101, 105, 291, 295, 324, 332, 335, 339, 586, 1155, 1163, 1262, 1286, 1305, 1308, 1326, 1328, 1331, 1344, 1348, 1353, 1360, 1375, 1396, 1399, 1408, 1416, (1418), 1423, 1454, (1471), (1508)
Malins, Jāns vt Malin, Jaan	
Mallarmé, Stéphane	(14), (442), 647, (648), (1000), (1553)
Mallene, Endel	1167
Malmberg, Bertil	5, 562
Malraux, André	(13), (397), (398), (1534)
Maltis, Malle	1801
Mandiargues, André Pieyre de	657
Mangs, Runar	(14), (490), (491), 1592
Marandi, Rein	(234)
Marfaing, A.	(479)
Mark, Aksel	967, 1008, 1044

Martelmonto, Jarlo	1701
Masing, Uku	(6), (7), (286), (965), (1064)
Matta, Roberto	(13), (500), (1709)
Mattson, Erica	1655
Matvere, Marko	1776, 1778
McIlfratrick-Ksenofontov, Miriam Anne	1805
Meel, Raul	1824
Meerits, Karin	1608
Meister, Erki	1798, 1800
Melts, Brita	1462
Merik, B.	850
Merilaas, Kersti	1788, 1795
Merilai, Arne	1215, 1223–1225, 1243, 1249, 1289, 1354, 1394, 1433, 1435, 1456, 1515
Messiaen, Olivier	649
Mezei, Arpad	(12), (391)
Mezei, Kristina	513, 1642
Metsäranta, Saara	1765
Metzger, Heinz-Klaus	671
Meurice, Olivier	(130), (155)
Michaux, Henri	5, 11, (12), (14), (386), (405), (456), 551, 589, 599, 612, 620, 621, 642, 676, 703, (1548), (1599)
Mihkelev, Anneli	1321, 1448, 1513, 1516, 1518, 1762
Mihkelson, Johannes	1090
Mikiver, A.	32
Mikiver, Ilmar	(7), 768, 826, 1009, 1018, 1022, (1023), (1026), (1028), (1035), (1039), 1046, (1064), 1089, 1102, 1113, 1170, 1183, 1186, 1244, 1253, 1265, 1279, 1303, (1313), 1326, 1339, 1342, 1349, 1357, (1426), 1427, 1508, 1811
Mikiver, Jürg	(1062)
Mikiver, Liisu	(7)
Mikiver, Olev	1, 5, (6), 8, 15, 35, (201), (206), (263), (269), (277), (313), (322), (342), (475), (832), (968), 972, (987), (989), 1076, 1085, (1088), 1119, 1126, 1136, 1203, (1236), (1594)
Mikomägi, Margus	1429
Millroth, Thomas	1601
Minn, Margus	1787
Modin, Alvar	1622
Mohlitz, Philippe	(13), (360)
Mon, Franz	558
Mondolfi, Yvonne	352
Morgenstern, Christian	5, 560
Morin, Edgar	673
Morthenson, Jan W.	667
Mund, Argo	1463
Muru, Karl	86, 91, (1139), 1149, 1171, 1239, (1242), 1243
Musset, Alfred de	(146), (1549)
Mutsu, Marju	(6), (7), (280)

Mõõgaste, Manivald, pseud. (Ilmar Laaban)	28, 29, 35, 39, 242, (1373)
Mägi, Arvo	(6), 59, (217), (256), (314), (439), 775, (776), 778, (780), 783, 858, 861, 874, 882, (883), 884, (885), 898, (915), (1017), 1099, 1133, 1151, 1157, 1209, 1230, 1254, 1263, 1299, (1316), 1340, 1352, (1398), 1495, 1747, 1808
Mägi, Gustav	(6), (215)
Mägi, Konrad	(7)
Mälk, August	(6), (211), (217), (953)
Männik, Maire	(6), (13), (206), (221), (434)
Mölder, Maria	1430

N

Naelapea, Arvo Eerik	872
Naelapea, Valli	897
Naelapea, Yri	871
Naumann, Siegfried	(14), (467), (468), (492), (498), (522)
Nelson, Cecilia	157
Nemes, Endre	(385), (390), (422), (438), 459, 479, (518), 537, 1584, (1601), (1651)
Niglas, J.	839
Nigols, Helju	1285
Niit, Ellen	7
Nilsson, Bert-Johnny	(13), 152, (1397), (1602)
Nilsson, Bo	(14), (447), (490), (739), (932), (1617), (1777)
Nilsson, Göte	1640
Nilsson, Lars-Inge	1726
Nilsson, Torsten	(1512), (1707), (1721), (1722)
Nirk, Endel	1500, 1506
Noorhani, Piret	1316
Nordgren, Elisabeth	1627
Nordgren, Sune	(7), 11, 12, 13, 14, 15, 17, 156, (157), 507, 598, (1103), (1105), 1114, 1160, 1610, 1613, 1614, 1619, 1620, 1638, 1683, 1684, 1730
Nordstrand, Bo	1621
Nordwall, Ove	659–661, 672, 736–738
Nukk, Ragne	1439
Nurk, Kaire	1309
Nõmmik, Juhan	(6), 215
Nõu, Helga	1035
Nylén, Leif	1697
Nylinder, Åke	1639, 1641

O

Ohlsson, Joel	1691, 1696
Oittinen, Hannu	1764
Oja, Arno	310, 1134, 1148, 1175, 1178, 1182, 1187, 1455, 1457, 1486
Oja, Hannes	935, 944, 1197

Oja, Iris	1799, 1801
Oja, Martin	1402
Ojamaa, Epp	(6), (262), (1450)
Ojamaa, Triinu	1355, 1434
Okas, Evald	(6), 279
Oks, Jaan	746, 748
Oldenburg, Acke	422, 1584
Olesk, Sirje	1283, 1288, 1304, 1322, 1367, 1372, 1763
Olofsson, Tommy	1625
Olsson, Bernt	1671
Olsson, Jesper	1698, 1712, 1721, 1727, 1735
Olsson, Per Allan	1593
Olt, Harry	38, 142, 426, 793, 795, 879, 1188, 1190, 1217, 1270, 1300, 1789, 1791
Olt, Mihkel	(6), 277, 281, 342, 475, 1055
Olvång, Bengt	1577
Oppenheim, Meret	(13)
Oras, Ants	860, 1283, 1490, 1493, 1494, 1741
Orav, Mart	1303
Oreglia, Giacomo	(7), (157), 577, 717
Orelipoiss, pseud.	1783
Org, Mart	591
Oswald, Gösta	739

P

Paas, Otto	(6), 206
Pabut, Talvo	1199, 1782
Paja, Triin	1470
Paju, Otto	(6), 147, 233, (241), 252, 889
Paladino, Mimmo	(500)
Palm, Jüri	728
Palme, Olof	1118
Palmring, Christina	1673
Parhomenko, Leili	298, 303, 1164
Paris, Anne Reet	252
Parker, Charlie	(5), (7), (44), (171), (172)
Parming, Tõnu	1028
Parrest, Harald	773
Parts, Juhan	(1373)
Parve, Ralf	756, 761
Pedersen, C.-H.	479
Pedmanson, Peep	1275
Pehap, Erich	(6), 215, 252
Peil, Mirjam	289
Pekomäe, Vello	940, 966, 1004, 1050, 1081, 1088, 1094
Pergament, Moses	1537
Perman-Parve, Ralf vt. Parve, Ralf	
Perse, Saint-John	(6), (12), (196), (374), 612, 724, (852)
Peterson, Hans-Gunnar	1591

Peterson, Kristjan Jaak	(1354)
Philips	1773, 1784
Picabia, Francis	11, (12), (396), 622, (1541)
Picasso, Pablo	(13), (402), (461), (586), 609, 646, (774), (1665)
Pierre, José	458, 678, 679
Piparmünt, M.	816
Ploski, Andrzej	1676
Plotkin	1773, 1784
Poellinger, Clemens	1656
Pollock, Jackson	(1677)
Ponge, Francis	602, 612, 650
Poom, Eduard	258
Prokofjev, Sergei	(14), (453)
Pruuden, Salme	1053
Pruul, Kajar	1180
Puhvel, Jaan	947, 1202, 1240, 1346, 1523
Purre, Arnold	1054
Põdra, Kadri	116
Põldmäe, Alo	1451
Põldmäe, Mare	1252
Põldver, Piret	1460
Põllupuu, Mait	258
Pärnpuu, Eda	1344
Pärtel, Marin	1344

Q

Queneau, Raymond	(12), 404, 612
------------------	----------------

R

Rahmberg, Ulf	(13), (440), 448
Raid, Kaljo	(1), 1792
Rajandi, Mingo	1451
Randviir, Ave	1397
Rannit, Aleksis	(6), (216), 814, 1505
Raud, Mai	1068
Raud, Rein	(1145)
Rauts, Raivo	317
Ray, Man	6
Rebane, Imant	(7)
Rebane, Mari-Liis	1469, 1519
Rebane, Merike	1285
Rebane, Olev	(1050)
Rebas, Hain	1398
Rei, August	426, (804), (841), (847–849), (1398)
Reijonen, Tuuli	994
Reinla, Astrid	1181
Reis, Mikael van	1706
Rommelgas, Raoul	749
Renning, Anatol	258

Renoir, Pierre-Auguste	(1), (7), (111)
Réverdy, Pierre	5, 566, 612, 650
Reyman, Ronny	1584
Ridala, Villem	(7)
Rietuma, Ditta	1705
Rigaud, Jacques	(12), (407), 617
Rihvk, Pille	1365
Riitsalu, Kaarel	(176), 751
Rilke, Rainer Maria	5, 548, 587
Rimbaud, Arthur	5, (12), (383), 576, 586, (781), (978), (1000)
Ristikivi, Karl	(6), (35), 124, (194), (213), (238), 256, (314), 439, 767, (809), (913), 915, 974, 1017, (1193), (1204), (1242), 1250, (1462), 1563, 1568
Robbe-Grillet, Alain	666
Rohde, Lyn	(479)
Rooste, Jürgen	1358, 1420
Roots, Otto	801
Ross, Margit	1463
Rostand, Edmond	632
Rousseau, Jean-Jacques	(1713)
Rzewuski, Lech	1679
Rumessen, Vardo	1793
Rummo, Paul-Eerik	11, 119, 290, 701, 702, 744, 1201, 1428, (1749)
Runnel, Hando	1191, 1287, (1303), 1466, 1813
Rämmeld, Ene	(1093), 1115
Röder, Hendrik	1748
Rüdiger, Helmut	1544
Rüga, Eduard	(6), (215), (252)

S

Saagpakk, Paul	984
Saar, Juhan	1237
Saar, Mart	704, 1793
Saareste, Andrus	60, 875, (910), (1040)
Saarsen, Karin	1005, 1093, (1230)
Sachs, Nelly	5, 11, 563, 645, 664, (899)
Sade, Donatien Alphonse	
François de	(12), (301), (400), (452), (1700)
Sahlström, Anna-Lisa	1647
Sallamaa, Kari	170
Salmela, Marja	1759
Salo, Vello	121–124, 1064
Salu, Herbert	885, (1426)
Saluäär, Anu	1114, 1123, 1276, 1406
Sandelin, Börje	1614
Sang, August	(6), (264), (266), 574, (965)
Sarap, Hans	(796)

Sawin, Martica	1677
Schaeffer, Pierre	680
Schwitters, Kurt	11, 580, 627, 636, 734
Schönberg, Arnold	(1), (7), (14), (209), (395), (428)
Sellem, Jean	1504
Semper, Johannes	748
Sengai, Gibon	651
Sepp, Heljo	(1252)
Sepp, Reino	71
Sergo, Erle	(1063)
Sering, Paula, pseud.	1278
Setterlind, Bo	12, (418)
Siimer, Mart	1804
Sinijärv, Karl-Martin	1177, 1816
Sirkel, Mati	119, 1133, 1157, (1749)
Sivers, Fanny de	1112
Sjöstrand, Östen	675
Sodums, Dzintars	6, 220
Soots, Vello	1037
Soovik, Ene-Reet	329, 333, 335, 586, 1319
Sork, Rudolf	991
Soulages, Pierre	(479)
Soutkari, Anni	1654
Stahl	1773
Stalin, Jossif	(101), (235), (293)
Stan, Radu	686
Stenström, Thure	1590
Sternberg, Birgitta	1718
Sterner, Annila	(17), (509), 699
Stockhausen, Karlheinz	661, 736
Strunke, Laris	(1063)
Strömberg, Gabriella	1579
Strömberg, Mikael	1719
Suits, Aino	777
Suits, Gustav	(1), (6), (7), 11, (12), (80), (226), (427), 640, 674, 688, 747, 748, 770, 1790
Suits-Elson, Maret	(7)
Sundström, Erland	1538
Supervielle, Jules	605, 607, 612, 616, 644, 650, 706, 721, 732
Suzuki, Daisetz T.	651
Suuman, Aleksander	1374
Suur, Kalju	1820
Suur, Lembit	1070
Suurvee, Eve	581
Svanberg, Max Walter	(7), (373), (517)
Svanberg, Victor	1572
Svensson, Uno	(515)
Sögel, Endel	(51), (867), (869), (909), 917
Säll, Arne	1633

- Söderberg, Lasse 17, 159, 723, (1160), 1576, 1659, 1685, 1709–1711,
(1715–1718), 1729
Sööt, Karl Eduard (7), 704, 1793

Z

- Zaaban, Ilmar, pseud.
(Ilmar Laaban) 379
Zandelin, Pia 1715
Zeccola, Guido 1704, 1724
Zeller, Ludwig 713

T

- Taagepera, Mare 1028
Tabuchi, Y. 479
Taidre, Elnara 1826
Talgre, Maarja (1153), (1160), (1271)
Tali, Andres 116
Talve, Ilmar (6), (199), (210), 639, 809, (1426)
Talve, Juhan Kristjan 1204, 1284
Talvet, Jüri 1478, 1515
Talvik, Heiti (6), (7), (227), (336), (338)
Talvik, Herman 6, 147, (252), (339), 688, (1051), (1091), (1399), (1458)
Talviste, Kaie (7)
Talvistu, Enriko 1365
Tamjärv, Aino 5, 6, (7), 11, 12, 13, 14, 15, 17, 1124, 1198, (1407),
(1408), (1411)
Tamm, Marek 585, 1359
Tamm, Uno 197
Tammo, Silvia 1409
Tammsaare,
Anton Hansen (1212)
Tanguy, Yves (586)
Tank, Voldemar (6), (224)
Tarand, Helmut (1119)
Tardieu, Jean 11, 631
Tauli, Valter 971
Teder, Alma (6), (217)
Teder, Eerik 1189
Tedre, Ülo 710
Tegova, Enn 1814, 1823
Tender, Priit 1400, 1404
Tender, Tõnu 117
Terras, Aleksander 1313
Tharrats, Joan-Josep 11, 638
Thoen, Aino (6), (211), (217)
Thoursie, Ragnar 586
Thunholm, Pia 727
Tihemets, Evi (6), (279)
Tilande, Stafan (17)

Tischler, Albert	946
Tobias-Duesberg, Helen	(1307)
Tolli, Vive	(6), (279), (315), (1051), (1210), (1211), (1222)
Tolmet, Sever	758
Toomet, Tiia	1198
Toompere, Rait	1198
Tops, Ville	(6), (270)
Torregiani, Roberto	(534)
Trakl, Georg	707
Treikelder, Ülo	586
Trotsky, Lev Davidovič	(101)
Trubetsky, Tõnu	(84)
Tzara, Tristan	612
Tubin, Eduard	(801), (1004), (1073), (1098)
Turtiainen, Arvo	170
Tuulse, Liidia	(1230), 1280
Tuumalu, Tiit	1400
Tõnisson, Jaan	(222)
Tõnson, Margit	1404
Tätte, Jaan	1776, 1778

U

Ubac, Raoul	(586)
Uibopuu, Elvi	(810)
Uibopuu, Valev	(6), 197, (217), (239), (1426)
Uisk, Ahto	1564
Ulas, Peeter	(6), (7), 279
Ulman, Kärt	1389
Uluots, Jüri	(1398)
Under, Marie	(1), (6), (11), (12), (80), (195), (225), (272), 641, 652, 677, 688, 748, (911), (922), (952), (1005), (1390), (1436), (1554–1556), (1558), 1788, 1790, 1795
Undo, Monika	1479
Unt, Marja	1517
Unt, Mati	1749
Uriz, Francisco	340, 341
Urmet, Jaak	104
Uzun, Mehmed	161, 1670, 1675
Uustalu, Evald	1079

V

Vaarandi, Debora	(48)
Vabbe, Ado	(729)
Vaher, Vaapo	1174, 1390, 1436
Vahtre, Lauri	1415
Vaiksoo, Jaanus	1391
Vainu, Ilmar	929
Valentini, Walter	(346), (351), (514), (577), (717), (1642)

Valéry, Paul	(1), (7)
Vallaste, Eduard	803, 849
Valmas, Anne	1135, 1156
Valme, Valner	1221
Valton, Arvo	1070, (1392), 1467
Vardja, Kaider	110
Vardja, Merike	110
Varep, Mannj	1108, 1219, 1269, 1271
Vaska, Lauri	(253)
Veeber, Agaate	(252)
Veeroos (Hirv), Age	1785, 1799, 1802, 1803
Veogesack, Thomas von	(953), 1561
Veidebaum, Siegfried	995
Veidemann, Rein	113
Veinbergs, Marko	(1453)
Veiper, Ene	1141
Velsker, Mart	117, 1242
Vene, Ilmar	1459
Vennberg, Karl	586
Verlinde, Claude	(13), (359)
Vihalemm, Arno	(6), (215), (252), 922, 1253, 1316
Viidalepp, Ants	(6), (282), (1056)
Viidalepp, Helve	(6), (282), (1056)
Viiding, Elo	(1374)
Viiding, Juhan	(1082)
Vinn, Vello	5, (6), 9, 89, (279), 1222, 1826
Visnapuu, Henrik	(6), (7), (187), 748, 1795, 1797
Vogel, Marianne	119
Vulf, Külliki	1315
Väri, Henno	1396, 1399

W

Wærn, Inge	146
Wall, Åsa	1665, 1722
Webern, Anton	(7), (659), (738)
Weiss, Peter	(13), (361), (470), (537), (539), (597), (1577)
Welin, Karl-Erik	(14), (471), (478)
Werner, H. Christian	531
Westerberg, Stig	1777
Wettre, Hakan	(17)
Wiiralt, Eduard	(6), (190), (215), (216), (814), (1051)
Wirén, Göran	1596
Wolf, Hans	1604
Wou-ki, Z.	479

Õ

Õun, Elmar	(7)
Õun, Voldemar	(6), (211)

Ö

Österling, Anders 1555
Özkök, Lüfti 6, 15, 1733

Ü

Üksine, Marje (6), (280)

Михайлова, Эльвира 172
Мяги, Эстер (1769)
Пуур, Хельми (1769)
Семененко, Светлан 171, 173, (1768), 1770
Эхин, Андрес 1767, 1768

Handwritten signature or scribble

Ilmar-Laaban

TARTU ÜLIKOOL
kirjastus

AASTAAJAD ANKRUKETI LÖPP ON LAULU ALGUS AUTOPORTREE EI OLE
VABANA VÕI SURRA ENESEMÕRVA LINNUD ESMASPÄEV HERMAFRODITI
HINNAKIRI KAHE VIHMAHOO VAHEL IGAPÄEVANE MERI INTERMEZZO JA
TARTUS JÄRJEST KAHANEVANA ÕNNES JÄÄPANK TÄIS MÜRSUKILDE KÕIKI
KESET VÄLJAKUT SEISAB ARMASTUSE TOHUTU JÄÄKUUP KIIRESTI SILMITA
IAB MAANTEEKRAAVIST KUMMULI SUITSUSAMBA JA POOB ENDA ÄMBLIKUVÕRST
US LAUKA RATSU LAUL SEITSMEST ULMAST JA SINISEST HOBUSEST LIPS ÜMBER
GA LÜHISULG MA ARMASTAN TEID MA HAJUN LAIALI ÜLE OMA LAUA MA
UNGLIS MAASTIK RABELEB HOMMIKU VÖRGUS MARSYASE NAHK MEELEHEITE
ALLA METSIK JÕGI TORMAB HÄÄLETULT MIKROKOSMOS MÄND MÖÖBLITE
AMAKS VALGUST PORNOGRAAFILINE PORTREE PUHKPILLIDE
REVA ÖÖST ÕHE RINNAD ROMANTILINE PÄIKESELOOJAK RROOSI
MAAN SAUNALAVAL SEIN EI ULATU LAENI SELGENA NAGU
EB LAHKU LAUGUNA SONETT
UHTAIS PILVIS TORM ON
TORNID JA PALLID TÄNAVSTSEEN
RLAPSEAKT USTAVUSE ÕHTU
NE KANGAS VIILIPURU VIRMALISTE
IE VÕILEIB ÜKS SÕNA ÜLE PÄEVA
PEATUNUD JÕE